

Gemeentearchief Schiedam

Verzameling Handschriften, inventarisnummer 15

Afschriften van registers en akten uit het archief van de stad Schiedam, opgemaakt door Hend(ri)k W(il)le)m Launhardt, [ca. 1800]

Inhoudende:

- vonnissen, 1547-1551
- stadboek, oudste keurboek
- lijst van predikanten van de nederlands Hervormde Gemeente, 1581-1788
- lijst van oorkonden tot 1788
- lijst van privileges en akten, 1249-1788
- charters, rekesten, sententiën, reslouties, spot- en grafschriften, 1322-1802
- stukken uit het archief van het 'Kleedermakersgilde'
- stukken uit het archief van het 'Sint Lucas- of Schilders- en glazenmakersgilde'

Bewerking Christiaan van der Tuijn Te Hellevoetsluis

INHOUDSOPGAVE

Vonnissen, 1547-1551.....	3
Stadboek, oudste keurboek.....	9
Lijst van predikanten van de Nederlands Hervormde Gemeente Schiedam, 1581-1788	79
Lijst van privileges en akten, 1249-1788	82
Charters, rekestes, sententiën, resoluties, spot- en grafschriften 1322-1802	93
Stukken uit het archief van het 'Kleedermakersgilde'	173
Stukken uit het archief van het 'Sint Lucas- of Schilders- en glazenmakersgilde'	184

Vonnissen, 1547-1551

Anno 1547.

Pieter Adriaenz zeeman vercoft den Coninck met den hooftmans van Sint Joris gilde binnen der prochije kercke van Sciedamme, ende tot prouflijcke van den selven voorn: gilde negen carolus guldens van 40 groon Vlaems 't stuck of pajementen dijer waerde tsgaers eerstelijcke losrenten den penninck seshien penninghen, te lossen tsevens ende tot eenen maele mit stuvers van twee groon, Vlaems tstuck ende mit anders gheene pajementen, welcke voorn: renten sullen jaerlijcks verschijnen op ten heiligen drie koningen dach te weeten den 6^e dach Januarij, welke voorn: jaerlixse renten mit dat hooft gelt van dien Pieter voorn: verzeeckert heeft up alle zijne gueden gewonnen ende ongewonnen roerende ende onroerende gheen uijt gesondert, die hij nu ter tijd heeft off noch naemaels vergien sall moegen, ende voirt up ter gifte van zijn huijs ende eerve verzeeckert ende tot een speciaal ijpotheeck ende onderpandt gestelt daer hij althans in woenachtich is staende opt eijnde tusschen Jacob Adriaenz alias Tromp shuijs ende eerve andie westzijde, ende Pieter Cornelisz alias palingman leech eerve mitter schuijre an die oostzijde, ende tot meerder verzeekertheijde van desen soe constitueeren Adriaen Pietersz oude zeeman, Willem Adriaenz zeeman ende Jacop Pietersz hem selven borghe elcks een voir all als principaell sculdnaeren, die gift van de voorn: huijse is overgegeven in handen van den Coninck mit die hooftmans des voirseide gilde den 6^e dach in Januario anno zeven ende veertich nae 't gemeen seriven bij scepenen Adriaen Jansz ende Anthonis Muijs Jacobz.

Anno 1548.

Marijten Stevens dochter weduwe wijlen Heinrich Pietersz Smidt saliger gedachten mit haer gecoren voechts handt in deser saicke, gecoft een half huijs ende eerve iegens Pieter Heinrichsz haer zoen staende die Lange Kerckstraet bij der cruce broeder convent tusschen Sinte Sebastiaens duellen an die oostzijde, ende in gell Cornelisz dochter weduwe wijlen Pieter Cornelisz alias spit shuijs ende eerve an die westzijde, om hondert ses ende twintich carolus guldens van 40 groon Vlaems de gulde of pajementen dijer waerde, te betaelen ses der voorsz gulden gereedt ende noch 17 Sinte Martijns misse dage naestcomende telcken termijne seven der selver guldens ende Sinte Maertijns misse dage daer an volgende eenen carolus gulden, mits jaerlichs daer up staende 7 stuvers sonder meer, borch tot een ijpotheeck speciaal haer thuijn genboemte huijs en eerve daer in staende daer zij all thans in woent, staende over die haven, tusschen Claes Jansz timmermanshuijs en eerve an die oostzijde, ende Mees Ewoudse timmermans eerff an die westzijde en voirts up alle die gueden van Marijten voorn: gewonnen en ongewonnen, waerborch Claes Adriaenz alias Ruijch, mit voirwaerden dat Marijten voorn dit voorsz halve huijs gecoft heeft mit alsulcke conditien en voirwaerden van waeringe als Pieter voorsz selve gecoft heeft gehadt van Ingell Cornelis dochter voorn: en dat nae inhoudt den wairbrief daer of zijnde den voorn: Pieter verleeden bij die weduwe Ingell Cornelis dochter voorn: haer bij Pieter overgelevert: die gifte gegeven den 19^e Decembris bij scepenen Tielman Oem en Jacob Mathijsz.

Anno 1550.

Rochus Adriaenz heeft gestelt in handen van Claes Roellen zijnen oem die gifte van zijn huijs ende eerve daer hij althans in woent staende bij der cruce broeders convent, ende dat voir een pondt groot Vlaems jaers daer Claes voorn: hem selven voir geobligeert heeft als penninck borch van de voirseide huijse die gifte overgegeven den 13^e Januarij bij scepenen Jacob Mathijsz ende Arent Pietersz.

Anno 1548.

Willem de Bruijn Gerrijtsz gecoft jegens Willem Jansz van der Goude tuegenaemt der boieren vijandt een huijs ende eerve lijnbaen ende gereetschap daer toe dienende soe eenen Cornelis Calft die bewoent en gebruijckt heeft staende ende gelegen in die Goijstraet upt eijnde tusschen Aechte Pieters dochter huijs ende eerve an de straete ende after over die sloot ter cruce broeders landt en Elandt Adriaenz after lijnbaen an die oostzijde, ende tusschen des gasthuijs eerf boven, anden dijk, ende Maertijn Jacopsz lijnbaen an die west zijde voir die somme van 28 lb groot Vlaems te betaelen tot twee kersmisse dagen naestcomende telcken termijne 14 lb groot Vlaems, ende noch 18 lb groot Vlaems die ontvangen sall ter cause van eene oude brieff houdende upt selve huijs eerft ende baen voorsz Arien weduwe wijlen Heinrich in die baen up twee pont groot sjaers verschijnende Martini, ende noch 24 lb groot Vlaems staende te renten den penninck seshien dewelcke spreekende heeft eenen Jan Jansz van der Goude up Cornelis Calff daer ende die gifte van huijs eerft en baen voorsz daer of heeft, borch Gerrijt d Bruijn, Gerrijtsz van Berendrecht ende Jan de Bruijn Gerrijtsz, daer staet up een groot Vlaems tsjaers toebehoerende den cruce broeders ende tot verzeekertheijt van waeringe zijn dese voorsz huijse eerve ende lijnbaen gegeven drie somme daechse geboeden ende nijemandt

buiten den geenen die voorsz zijn en is gecompareert, die gifte gegeven den 7^e dach in Junio bij schepenen Geelandt Dammaesz en Sebastiaen Anthonisz.

Anno 1548.

Upten 4^e Augustij soe heeft Jan Jansz alias Jan Verschell bekend mits desen voir zijn zijnen eerven ende naecomelingen schuldich te wesen Jannetgen Jans dochter die somme van drie en tsestich carolus gulden den gulden van 40 groon Vlaems ende 16 Stuffers ende dat ter canse van wolle laeckende andre guede hem ten vollen geleverd, daer voore geeft den voorsz Jan Jansz die voirn: Jannetgen die gifte van zijn thuijn leggende ende ingaende int Groen Weechgen binnen der voorsz stede, tusschen die Noirt Vest an die noirt zijde, 't Groen Weechgen an die zijdtzijde, der cruse broeders onser stede haer thuijn andie oost zijde, ende Cornelis Hollart und thuijn an die west zijde, ende voert up ende aen die koer van allen zijnen anderen guede, geduerender ter tijdt en wijle tue dat die voorsz somme all te vollen betaelt sall zijn ende dat onder 't verbandt van allen rechteren, die gifte gegeven up den 29 dach in Julio bij schepenen Geelandt Dammaesz en Jacop Mathijsz.

Anno 1549.

Rochus Adriaensz gecoft een huijs ende eerve jegens Jacop Anthonisz Coman als momber ende gesette voicht van de twee weeskinderen achter gebleven van wijlen Margriete die bleichster saliger gedachten staende in die Lange Kerckstraet bij de cruse broeders convent tusschen Treijntgen Budt mans huijs ende eerve an die zijdt zijde ende den inganck van 't poortken an die noirt zijde, om hondert vier carolus guldens van 40 groon Vlaems de gulde off pajementen dijer waerde, te betaelen tot twee Sinte Martijns dagen naest comende telcken termijne seven der voirn: carolus gulden en noch 15 Sinte Martijns misse dagen daer an volgende telcken termijne ses dijer gelijcke guldens mits jaerlijcks daer up staende 7½ stuffer sonder meer, des sijn voirwaerden dat Rochus voirn: betaelen sall alle die verlopen pachten die voir date van desen up ten selven voir; huijse verlopen zijn, borch Claes Roelandtsz wairborch Heinrich Pietersz die gifte gegeven den 12^e Januarij bij scepenen Tielman Oem Danielsz en Sebastiaen Anthonisz.

Anno 1549.

Louwris Reijmbrantsz gecoft jegen Adriaen Jansz schoemaicker een huijs ende eerve mit eenen loij thuijn daer an in allen manieren als Adriaen Jansz voirn: tselve beseten heeft, staende en gelegen overt Schije jegens Sint Anna Susterhuijs over tusschen Ingell Thielen huijs ende eerve an die zijdt zijde ende Liedewij Joris huijs ende eerve an die noirt zijde, om hondert twee ende tnegetich carolus guldens van 40 groon Vlaems de gulde off pajementen dijer waerde te betaelen 12 der voorsz gulden gereedt ende noch 15 Sinte Martijns misse dagen naestcomende telcken termijne 12 dijergelijcke guldens vrij onbecommert ende nijet daer up staende, dat een gelt anders borge, wairborge Jacop Adriaensz vleijshouder die gifte over gegeven den 14^e Decembris bij scepenen Jan Heinrichsz thaender ende Jacop Pietersz.

Anno 1549.

Jacop Jacobsz Blanckert gecoft een huijs en eerve jegens Vracnk Mathijsz staende bij de cruse broeders convent, tusschen Katharijn Budt mans huijs ende eerve an die westzijde ende den inganck van tpoortken an die oostzijde, om 72 carolus gulden van 40 groon Vlaems de gulden of pajementen dijer waerde te betaelen drie der voorsz gulden gereedt, ende noch 11 Sinte Marthijns misse dage naestcomende telcken termijne ses dergelijcke guldens ende Sinte Marthijns misse dage daer an volgende drie derselver gulden, mits jaerlijckcs daer up staende 7½ stuffer sonder meer (mit zeeckere 7 verlopen jaeren pachs up den selven huijse) borch Jacop Jansz Veen, Cornelis Steffensz ende Jan Gerrijtsz alias Jan Ceelen, wairborch Florus Adriaensz Pothen die gifte gegeven den 10^e Februarij bij scepenen Jacop Mathijsz ende Gijsbrecht Hugensz.

Anno 1549.

Lambrecht Heinrichsz gecoft jegens Dirick Gerrijtsz, Kup van der Goude een huijs ende eerve staende in die Corte Kerckstraet tusschen Heinrich Jorisz huijs ende eerve an die westzijde, ende tkerck hooft an die oostzijde om hondert 86 carolus gulde te betaelen tot Sint Martijns misse dage anno 50, naestcomende 12 carolus gulde ende noch 17 Martijns misse dagen daer an volgende vier derselver gulden mits jaerlicks daer up staende 5½ groot Vlaems sonder meer, borch Pieter Pouwelsz, wairborch Jan Adriaensz stadt boede, die gifte overgegeven den 3^e Februarij bij scepenen Jacop Pietersz ende Gijsbrecht Hugensz.

Anno 1549.

Jan Aertsz gecoft een huijs ende eerve jegens Martijtgen Jans dochter weduwe van wijlen Pieter Vranck saliger gedachten mit hair voichts handt staende voir den Raem tusschen Job Gerrijtsz alias Job Elssen huijs en eerven an die noirt zijde, ende des convents van Sinte Ursula huijs.

Anno 1547 den 8^e Martij.

Ostede van Sciedamme heeft zeeckere arrest gedaen op die renten van Mr. Jan Bonns pastoir tot Vlaerding ter cause van de exuwee scepenen sup: zijnde schepenen Hubrecht Willemsz en Eerland Adriaensz.

Den 25^e Martij.

Is geaccordeert bij de 24^e dat men tot reparatie van de stede sall moegen ommeslaan den 10^e pennick op die huijsen.

Is noch geaccordeert bij dat meestendeel van die 24 nopende die exuwee, alsoe tselve den 22^e Meije anno 56, lestleeden geaccordeert is, dat wij van Sciedam anderen steeden vrijheijt van de exue zullen geven, die ons vrijheijt van gelijcke exuwe willen laten volgen.

Den 26^e Martij.

Die erffgenaemen van wijlen Cornelis Jansz Vlam saliger gedachten, zijn gecondemneert te betaelen die hoofdmans van Sint Joeseff gilde die somme van 25 st ter canse van zijn doot scult, en dat nae uutwijzen haeren gilde brieff, scepenen oems pter Anthonis Muijs Jacopsz.

1547 den 30^e April.

Die burgemeesters.

X Anthonis Willemz.
a. Pieter Cornelisz.

X. Cornelis Mathijsz.
B. Cornelis Jacobz.

Scepenen.

Jacop Mathijsz.
6. Jacop Pietersz.
7. Sebastiaen Thonisz.
Cornelis Willemz.
2. Adriaen Janz.
3. Jan Heinrichz Stierman.
5. Hubrecht Willemz.

Anthonis Jacopz.
Ghijs Hegersz.
Harman Heinrichz.
Tielman Oem Danielz.
4. Jan Heinrich Taender.
1. Meijnert Janz.
Jan Gerijtsz de Bruijn.

Den 16 Meije.

Die wech tusschen der Ouderschie poorte ter siecker haele is beschouwen bij den burgemeesters Pieter Cornelisz en Cornelis Jacopz scepenen Oems.

Den 24^e Augustij.

Up huijden zijn bij die 24 geordonneert dese naegescreven vier persoenen te hebben de administratie van die scepen van oirloge tot twee toe voir die toecomme teelt toegerust te worden, als Cornelis Mathijsz, Jacop Danielsz, Jacop Pietersz ende Mr. Gerrijt de burgemeesters, des moet elcke buijsch van hijer vaerende geven tot deselve toe rustinge twee lb groot Vlaams 't welcke hem luijden betaelinghe strecken sall Martijns misse an haer last gelt te weeten twee carolus gulden upt last.

1547 den 26 Augustij.

Die 24 hebben geaccordeert up die twee scepen van oirloge wesen als capiteijnen Geelandt Dammaesz ende Pieter Baijesz.

17 Novembris.

Die burgemeesters Cornelis Jacopsz arrest gedaen up den Briell van heer Jan Tinnaegell Pastoir der voorn: stede, bij scepenen Jan Heinrichz stierman en Jan Heinrichz zeijlmaeker.

Insgelijcks Gerrit Pietersz Visch up den zelve Briel

Insgelijcks de balliu en scoudt Willem Melchorsz up den selven Briell.

Insgelijcks Hubrecht Jorisz up denzelve Briell.

19 Novembris.

Heer Jan Tue genaemt lap pastoir tot Pijnacker uut den naem envan weegen den proest ende convente van Conincksveldt heeft geprotesteert an scepenen onder gescreve dat hij uut den naem als boven duet astant van alle die agtergelate guede tsij ruerende ofte onroerende die bijden overlijden van wijlen van heer Jan Tinnagell Pastoir van Schiedam saliger gedachten achter gelaeten zijn, en

laet alle de selve guede tot proffijte van den credituers die an den voirsz Briell ten achteren sijn, actum bij sceepenen Adriaen Jansz en Hubrecht Willemz.

1548 den 2^e Junij.

Nae dat deur Jan Gerritsz de burgemeester versoch die huijsingen mitter lijnbaen ende alle die gereed scap daer toe dienende toe behoerende Cornelis t' Calf zijn drie sonnendechse geboeden hadde gehadt ende nijemants daer up lettete dan die por der crusebroeders die clachtich was dat hem competeerde zeeckere verlope renten spreekende up die voirsz huijsinge mitter lijnbaen, ende bekende noch Mr. Gerrijt die burgemeesters uijt die naem van zijn zoen den brieff van 9 carolus guldens tsjairs dewelke eenen Jan Jansz van der Goude daer up sreeckende heeft deuchdelick te sijn, sceepenen oem pter Pieter Cornelisz.

6 Augustij

Willem Florisz heeft bekent sculdich te wesen Goessen de backer ter cause van een slach zwaert bij hem gecoft 52 lb up conditien indien hij mit een beut in coemt soe sall hij de voorsz penninge betaelen, noch heeft hij ontfangen van de voorsz Goessen een ring craech dewelke hij hem leenen sall omme zijn reijse volbrengen en als hij uijt die selve reijse gekomen zall sijn sal Willem voirn: deselve hem wederomme te restitueeren also goedt ende quaet als hij die ontfangen heeft sonder iet daer voer te betaelen, sceepenen Geelandt Dammasz ende Jacop Mathijsz.

12 Augustij.

Up huijden is bij secretaris Jan Aertsz gepubliceert die verboden boecken smaeckende nae heresie ofte ketterije.

1549 den 9^e Martij.

Is gewesen vonnisse dat galeijn die moelenair sall betaelen den pater van Sint Ursula, en dat nae inhoudt die huijr cedulle daar of zijnde, ende dat bij die weeck drie groot sweecks, sceepenen des pter Gelandt Dammaesz.

30. Martij.

Is gewesen vonnisse alsaes als sceepenen blijktt dat die bailliu versocht es geweest van Benjamin Anthonisz om alhier poorter te worden, en als dan te voldoen 't gilde van Sinte Franciscus (ende alsoe als nijemants broecken eijsschen mach dan den officier onser stede) soe absolveeren scepenen den voirn: Benjamin vrij ende quijt van de broecken die hem die hooftmans der voirsz gilde eijsschen sijn, bij scepenen des pter Jan Heinrichsz en Oem.

13 April.

Is gewesen vonnisse alsoe als Gerrijt Pietersz Visch bekent dat Servaas die boede thujs van hem nijet gehuijrt en heeft gehadt en alsoe als Servaes voirn; een poorter is en hem up een Vrijdach nijet duen dagen en heeft nae inhoudt trecht van de stede soe is hij vrij ende guijt van den eijsch bij Gerrit voirn: up hem gedaen, van welcke vonnisse Gerrijt voirn: geprotesteert heeft van appellatie ofte resortie soe zijnen gueden raidt gedragen soude bij sceepenen sijn.

1549 den 26 Aprill.

Die hooftmans van Sinte Sebastiaens gilde hebben arrest gedaen onder faes die brouwersknecht up penninge toe comende Willem Sijmonsz bij scepenen Jan Heinrichsz ende Elandt Adriaensz.

20 Junij.

Absens in die processie Elandt Adriaensz, Adriaen Janz scuemacker, Harmen Heinrichsz en IJbrant Cornelisz.

22 Junij.

Sceepenen hebben geabsolveert Coman Jaep die backer van den eijsch van die gebuijren van de Nijenstraet up hem gedaen ter canse van een halff vat biers off 12 stuvers daer voer sceepenen oes.

6 Julij.

Is gewesen vonnisse alsoe als Heinrich Jacopsz juijst nijet doceren nochte bewijsen kan bij eenige hooftmans van Sint Joris gilde in der tijdt wesende als men den draeck stack waer tue hij gedeburseert hadde zeeckere 18 scelling groot Vlaems, dat hem ijel belooft was daer toe geven, dat Willem Melchiorz en Jacop Mathijsz hooftmans nuter tijdt wesende sijn, van wegen en uut den naem

des voirseide gilde vrij ende quijt gewesen van des voirsz Heinrich Jacopsz eijsch bij scepenen oes pter Ghijsbrecht Hugez.

1549 den 13 Julij.

Zander Harmanz is bij quitantie verwonnen van Gerrijt Jacopz Juijst als hooftman van die gebuijrt van de Goijstraet, voer die somme van 12 stuvers van een halft vat biers en vier stuvers van verteerde costen, off macht mit zinen heeren bij scepenen oes pter Pieter Cornelisz.

20 Julij.

Pieter Baeijsz is geeligeert bij de burgemeesters en die van den gerechte omme te wesen voir dit toecomende jair capitein van tsiep van oirlooge binnen deser tegenwoordige stede toegerust bij scepenen oes pter Ghijs Hugesz:

27 Julij.

In die plaetse van die overleden capitein Pieter Baeijsz saliger gedachten is gesurrogeert om te wesen capitein Adriaen Cornelisz Stierman alias Droech ter presentie van de bailliu en scoudt en beijde die burgemeesters en scepenen Jacop Danielsz, Jacop Pietersz, Jacop Mathijsz en Ghijsbrecht Hugesz en oock ter presentie van de drie penninckmeesters.

1550 den 18^e Januarij.

Servaes Jansz die boede als gemacht van 't convent van Sint Anna heeft bij quitantie verwonnen Benjamin Anthosz voir de somme van 9 carolus gulde ter cause van rente scepenen Jacop Mathijsz en Arent Pietersz

1 Februarij.

Jan Diricksz die backer heeft bekent sculdich te wesen Servaes Jansz die boede als gemacht van den convente van Sint Anna de somme van 13½ stuver bij scepenen Jacob Pietersz en Ghijsbrecht Hugez

8 Martij.

Up huijden is bij de bailliu, Jacob Pietersz ende Jacop Mathijsz scepenen versocht van Gerrijt Pietersz Visch om zijn boot dewelck gereedt lach om tzee te zeijlen te dogge te besichtigen achtervolgende tpaccaet des k: ma: en hebben bevonden binnen sceeps boert, een dubbelde serpentijn vijer haech bussen mit een dozijn spiessen en van anckers cabels en zeijllagie well gearconteert.

9 December.

Alsoe bij Tielman Oem Danielsz geseidt wat bris den bailliu heer bailliu ghij hebt mijn rechteliicken doen tot dagen, aldus eijscht mijn voirt want ik presenteere mij, waer up die bailliu in presentie van scepenen, Adriaen Jansz ende Gerijt de burgemeester Gerijtsz hem voir antwoirde gaff, ik ontslae u want tis die procureur generaels werk.

1551 den 28 Februarij.

Is gewesen vonnisse dat Pieter Jacopz juijst ende Jacop Jacopsz sullen schuldig wesen te betaelen die hooftmans van 't heijlich cruijs gilde van zeeckere pachten de amis 48, 49 ende vijffich telcken jaere 15 stuvers achtervolgende haer register.

2 Martij.

Als die bailliu begerende was antwoirdt van Tielman Oem Danielsz up zeeckere eijsschen die hij up hem ende zijn huijsvrou gedaen hadden, uut zaicke van zeeckere zijde ofte fluweelen habiten die zij gedragen hadde, soe heeft die voirn: gedaegde gevraegt den bailliu zeggende, heer bailliu ghij hebt hijer up mij ende mijn huijsvrou zeeckere eijsschen gedaen, ick begheer verclaeringe wair up ghij u wilt fundeeren, daer uijt die bailliu antwoirde zeggende upt placcaet van de k: ma: (t) wair up Tielman Oem voirn: seide ick begheer te weten up wat artijckell van dien, wair up eenen wessel van buijren den bailliu assijff openinge dede vant selve placcaet ende dede hem letteren vant vijfde artijckell beginnende aldus, voirts verbieden wij allen artisaenen, dorpluijden, ambochtsluijden enz: waer up Tielman Oem voirseijdt protesteerde an scepenen ende versocht tselve an den secretaris om geteijckent te hebben, ende ontkende een artisaen, dorpman ofte ambachtsman te zijn, bij scepenen oes pter Tielman Oem Danielsz.

1551 den 16 Martij.

Up huijden soe heeft Tielman Oem Danielsz protestatie gedaen an scepenen voiren verhaelt, alsoet up huijden zijnen geconticeerden recht dach was, bij scepenen over 14 dagen voir date van desen gecontinueert tusschen den bailliu eijscher up Tielman Oem verweerder, nopende zijden of fluweelen laeckenen bij hem verweerder en zijn huijsvrouw gedrogen contrarie die placcaeten des k: ma:(ts) ende den bailliu up huijden gheen voirden eijsch up hem gedaechde en doet en deselve desert laet lopen, ende hem voir antwoirde gaf dat hij tot allen tijden alst hem gelieff all waert over een half jaer nae date van deesen mach hem gedaechde doen roupen in justitie, soe protesteert die ged: dat de eijscher voirn: nijet ontfanckelick zall zijn tot zijnen eijsch voeren verhaelt. Scepenen Adriaen Jansz en Jacop Danielsz.

13 Aprillus.

Louwris Pieterse kaeskoper van Delft heeft gemachticht Dinek Claesz om uut zijnen naem te mogen ageeren voir dese justitie up ende jegens die cruce broeders alhier, bij screpenen Adriaen Jansz en Jacop Danielsz.

Louwris voirn:duet zijn arrest onder den thiesaurier deser stede Anthonis Willemsz up die renten toecomende 't convent voirsz bij scepenen sup.

1551 den 13 Junij.

Tielman Oem Danielsz heeft ter presentie van den bailliu Joost van Coulster protestatie gedaen an scepenen, seggende dat die voirsz bailliu beslooten brieven vercregen heeft van t'hof van Hollandt, ver-claerende hoe dat hij sculdich soude wesen up hem eijsch te doen up maenendach lestleden uut zaicke van zeeckere zijde ofte fluweelen laeckenen bij hem ofte zijn huijsvrouw contrarie 't mandament des K: mat:(ts) gedrogen, ende alsoe alst selve bij den bailliu nijet gedaen en is, soe leit Tielman Oem voirn: tselve in protestatie van scepenene, sonder oick dat die bailliu voirszeit dair ijert up antwoirde, scepenen Pieter Adriaensz ende Due Beijesz.

13 Julij.

Alsae die bailliu eijsch gedaen hadde up Tielman Oem dat hij contrarie die wille van de Keijser zijde en fluweel gedragen hadden, ende nae den eijsch heeft hij schriftelijck geantwoort ende conclusie genoomen als hij hoopt dat nae recht hem behoirt te volgen, nu versouckt Tielman Oem voirn: dat die bailliu sal replicereen up zijne antwoirde off dair van versteecken zijn, ende dat hem voorts toegewesen sal sijn zijne conclusie met reservatie van zijne actie van injurien en versoeck hier van vonnisse waer op die bailliu antwoirde en zeijde indien ghij eijt doen wilt doettet rechtelicken en is sulcks weg gegaen, twelck Tielman voirsz geprotesteert heeft an scepenen, scepenen oes pter IJsbrandt Cornelisz.

Jan Cornelisz alias zeeu geeft over mits desen up kiespande te betaelen Willem Clementsz van Rotterdam zijne schulde nae inhoudt zijn weddeboek ende dat binnen veerthien dagen nae date van desen, mits dat onder den gerechte rusten zal een zijll steen tot een onderpandt, bij scepenen sup.

Stadboek, oudste keurboek**Vroede vrouwe.**

In den jare 91 is an genomen Alijdt Engelrechts wedue om vroede vrouwe te wezen dair zij jairlicx van de stede of ontfangen sal drie pont Hollants ende in elck quartier jairs een vat biers vrij te drincken sonder exssijse dair of te geven verscenen alle jare Jans Dage.

In den jaire 93 twintich dagen in Febrero is Cornelia Engelbrechs dochter angenommen om vroe vrouwe te wesen den armen ende reijcken te dienen om redelick loon dair voir is hair geloofd te geven jairlix drie pont Hollants ende vier vaten biers exsijs vrij te drincken verscenen alle jare Jans dage.

Brederode neemt Rotterdam in

In 't jair van 88 op Sinte Elisabeths avondt quam joncker Fransoij's broeder van Brederode in Holland mit grote menichte van scepen ende nam de stede van Rotterdamme in ende voird dair uut een streijnghe oirloeg opten ondersaten ende inwonende den landen van Holland durende den tijt van ses ende dertich weecken lang, ende worde dair uut gedadinct van Jan de Schus stalmeester des rooms Conincxs ende was cappitein van den oirloge voirnoemt.

Brederode komt in Schiedam

In 't jair 89 is joncker Fransoij's van Brederode uut Rotterdamme gecomen mit een seker getal van knechten omme in Schiedamme te comen ende op Sinte Valentijns dach 'tsavonds te zeven uren hebben die knechten leggende onder Wittenhorst een cappitein hebben een opstal ende oploop gemaect binnen Schiedamme jegen die banieren van Holland te weten van Haerlem, Delf, Leijden, Aemsterdamme ende 't Scravenzande ende stelden een verraedt omme die vianden ende quaet willende van den lande in Schiedamme te laten ende die banieren ter neder te trecken, ende banieren ende die stede van Schiedamme behielden die overhandt.

Burgermeester ende Tresorier.

Den derden dach in Novembri anno 93 hebben die guede lujde van de gerechte mit die gemene vroetscap geconcludeert ende gesloten dat alle jare eenen ouden burgemeester ende eenen ouden tresorier an den dienste bliven sullen noch een jair omme bij den ouden ende den nijenwen die als dan gecoren sullen worden der stede saicken te bet beleedt sullen mogen worden.

Dit is weder verandert op 't oude nae inhoud der hantvesten actum anno 99 twaelf dagen in Octobri.

Anno 1483 den derden dach in Augustij vergaderen in hilixe voirwairden Vranck Michielsz an die eene zijde en Lijedwij Antonus dochter an de ander zijde als dat Vranck voirss: sal breijngen an Liedwij achteen hondert rinsche guldens en Antonus voirn: sal geven Vranck voirss: mit Lijedwij zijn dochter elff hondert rinsgulden voir hair eijgen guedt ende noch sal Antonus geven hondert rinsgulde die Vranck en Liedwij gebruijcken sullen, Antonus leven lang. Ende nae zijne doot die god wil zaligen sal Vranck die weder in breijngen. item wairt dat ijemant van hem beijden binnen drie jaren storve sonder blivende blikende geboorte after te laten die sal met alsulcken gueden afstaen als hij of zij ingebrocht hebben gehoudelic dat elck sal houden alsulcke juweelen als elck tot zijn lijf behoren. item wairt dat ijemant van hem beijden binnen dese drie jaren enich guedt bestorve dat soude elck behouden onvermindert item ten den die drie eerste jaren sullen alle die gueden die.....nu te samen breijngen of enich van.....beijden op mogen bestorven of self gewon.....algemeen wesen en gemeen erven ende gaen na scependoms recht wair die gueden gelegen sullen wesen tsij in scependom of in aasdom niet uutbesondert. (deze acte is beschadigd)

Verpachting van de steenplaets.

In deser manieren heeft die stede verpacht Cornelis die steenplaetser die steenplaetse gelegen buijten op ten noirt durende 20 jair lang, te weten, dat die stede gemaect heeft den dijk gaende buijten om die plaetse buijten Cornelus Coste, ende hij salse houden in effe alsoe guedt op leveren als hij hem geleverd is, buijten der stede coste, des mach Cornelus jairlicx halen op ten bosterssen noort een scuijt voll zooden om die laen diar mede te maken sonder kosten, voirt sal Cornelus voirn: gebruijcken den anwasse buijten in die Mase 20 jaren lang, durende alsoe breedt als die plaetse begrepen heeft sonder eenige huij dair of te geven, ende soe wat Cornelus voirnoemt binnen sinen jaren dair sal tijmmeren of planten, dat sal hij of sinen erven weder nae hem mogen nemen sonder die stede dair enich toeseggen in te hebben, ende hier voir sal Cornelis voirnoemt die stede jairlicx betalen tot lantdagen twaelf pondt Hollants. Actum anno 86 in Januario bijde burgemeesters Cornelis Evertsz ende Sijmon Woutersz, ende bij consentie van der gemeene vroetscap.

Kerstant Dirckz van & e;

Ick Kerstant Dirckz Leije ende bekenne voir mijn ende mijnen erve dat ick ontfange hebbe bij handen van den burgemeesteren van Scijedam int jair van vijf ende tachtich op ten vier ende twintichsten dach in Julio twee hondert rinsgulde 't stuck viertich groot, des sal ick Kerstant gehouden wesen alle jairs te reeden viertich Schiedamse halver lakenen, des sal ick Kerstant die twee hondert rinsgulde van, die stede onderhouden drie jair lang, ende wairt dat mijn believet binnen dese drie jairen uut die voirss: stede mitter woen te reijssen soe sal ick Kerstant mit alle mijn gueden mogen eijssen uut die voirss: stede alsoe vrij als ick Kerstant in die stede van Sciedam gecomen ben sonder pontgelt van mijn gueden te geven of die stede enige seggen soude mogen hebben binnen dese drie jairen op mijn ofte op mijn gueden, des hebbe ick Kerstant belovet den burgemeesteren van Scijedam nu ter tijt wesende of hier naemaels comende bij trouwe, eer ende sekerheit ende dair nae an den heiligen gezworen tot wat tijt ick Kerstant mit mijn woensrede uut die stede van Sciedam varen will, soe sal ick Kerstant voirss: gehouden wesen terstont den burgemeesteren hoir twee hondert rinsgulden op te leggen ende te betalen voirn al dat ick Kerstant enige gueden uut voirss: stede van Sciedam sal mogen voeren ende dat optie verbuernisse van vijftich pont groot Vlaemsh, die een helft tot mijns genadigen heeren behoef 't Sertoge van Oosterijck ende van Bourgondien ende de ander helft totter stede behoef van Sciedam des en sal ick Kerstant niet mogen behelpen mit genen rechten geestelic noch waerlich in kennisse der wairheit soe heb ick Kerstant dat selve gescreven ende om die meerde sekerheit soe heb ick mijn signet hier op spacium osbriefs gedruet int jair ons heren M. vier hondert sess ende tachtich opten dertienden avont, ick Kerstant Dirckz lije en bekenne voir mijn envoir mijnen erven dat ick ontfangen hebbe bij handen van den burgemeesteren van Scijdam int jair van vijf en tachtich op den vier en twintichsten dach in Julio twee hondert rinsgulden tstuck viertich groot des sal ick Kerstant gehouden wesen alle jairs te reeden viertich Schiedamse halver lakenen des sal ick Kerstant die twee hondert rinsgulden van die stede onderhouden drie jair lang, ende wairt dat mijn believet binnen dese drie jaren uut die voirscreve stede mitter woente reijssen soe sal ick Kerstant mit alle mijn gueden mogen reijssen uut die voirscreve stede alsoe vrije als ick Kerstant in die stede van Sciedam gecomen ben sonder pontgelt voir mijn gueden te geven of die stede enige seggen soude mogen hebben binnen dese drie jaren op mijn ofte op mijn gueden, des hebbe ick Kerstant belovet der burgemeesteren van Schiedam miter tijt wesende of hier naemaels comende bij toruwe, eer en sekerheit ende dair nae anden heiligen gezworen tot wat tijt dat ick Kerstant mit mijn woenstede uut die stede van Sciedam varen will soe sal ick Kerstant voirn: gehouden wesen terstont den burgemeesteren hair twee hondert rinsgulden op te leggen ende te betalen voirn al dat ick Kerstant enigen gueden uut die voirscreve stede van Sciedam sal mogen voeren dat optie verbuernisse van vijftich pont groot Vlaems die een helft tot mijns genadigen heeren behoef tsertoge van Oosterijck en van Bourgondien en de ander helft totter stede behoef van Sciedam, des sal ick Kerstant mijn niet mogen behelpen mit genen rechten geestelic noch wairlich in kennisse der wairheit soe heb ick Kerstant dat selve gescreven ende om die meerder sekerheit soe heb ick mijn signet hier op spacium de briefs gedruet int jair ons heren M. vier hondert sess en tachtich op ten derthienden avondt

Den eedt die den eersthartoge Philips gedaen heeft int generael van staten van Hollant ende Vrieslant 't Sinte Geertrudenberghe ende oeck int particulier deselve stede op ten 12^e dach van December anno 94.

Dat zweere wij als grave van Hollant ende heer van Vrieslant mit hoere toebehoirten, de heilige kerck voir te stane, ende in hoire rechten ende vrijheden 't onderhouden, weduwen ende wesen te beschermen ende in rechte ende redenen te houdene ende te doen onderhouden, die rechten, handvesten ende privilegien onse riddersceppen goede steden ende gemeenten, landen van Hollant ende van Vrieslant voortijts verleent ende gegeven bij wijlen hartogen Philips, Karel ende hoire voirvaderen graven van Hollant ende heren van Vrieslant, saliger memorien te onderhouden ende te doen onderhouden, ende confirmeren ende vestigen, ende voir ons ende voir erven ende nacomelinge mit desen onsen eede, ende desgelijcx onse voirss: landen in rechte ende justicie houden ende te doen onderhouden, ende die oude guede costumen, gewoenten ende haircomen te observeren ende te bewaren, ende voirt onse voirss: ridderscappen, landen, steden ende ondersaten van dien te doene alles des een guedt heer ende Prince sculdich sal wesen van doen.

Alsoe moet ons godt helpen ende alle zijne heiligen.

Verte solium.

Hier nae volcht den eed die de ridderscappen, steden ende platte landen van Hollant ende Vrieslant mijnen voirss: genaden heer gedaen hebben.

Dat zweren wij, als dat wij onsen genaden heer hertoge Philips hier tegenwoirdich zijnde hulden ende ontfangen tot onsen gerechten gewoenen landts heere ende grave der landen van Hollant ende heerlicheit van Vrieslant mit horen toe behoeren zijn hoocheit ende heerlicheit ende graeflicke rechten

getrouwelicken te bewaren ende te doen onderhouden, ende zijne genaden zijnen stedehouder ende elcken nae zijnen toe behoiren honne diensten doende ende exercerende te obedieren ende te assisteren, ende voirt hoire getrouwe ende dienstich te wesen tot bescermenisse van zijnen edelen persone ende state, als wij van rechts redene wegen sculdich zijn van doene, ende voirt alles te doene des guede ende getrouwe ondersaten hoiren rechten landts here sculdich zijn van doene.

Alsoe moet ons god helpen ende alle zijn heiligen. Hier nae volcht den eed gedaen bij den eersthartoge Philips binnen der stede van Rotterdamme opten 19^e dach in Julio anno 97.

Dat zweren wij goede ende rechtsvaerdich heere ende Prince te zijne onser stadt van Roterdamme ende Sciedamme ende onsen ondersaten van dien te onderhoudene ende te doen onderhouden alle die rechten, privilegien hantvesten ende haircomen hem luijden verleent ende geconfermeert bij zaliger gedachten hartogen Philips ende Karel laest overleden ende hoiren voerders Graven ende Graefinnen van Hollant ende al te doene dat een guedt ende natuerlich heere ende Prince behoirt te doene voir zijnen ondersaten.

Alsoe moet ons god helpen ende zijn heiligen

Hier nae volcht den eedt gedaen den eersthartoge Phillips bij den steden Rotterdamme ende Sciedamme ten dage voirss:

Dat zweren wij dat wij ontfangen ende hulden tot ons natuerlich ende erfachtich heere ende Prince onse harde genadichste heere hartoge Phillips hier tegenwoirdich als grave van Hollant ende beloven hem zijnen raedt van Hollant ende den hogen raedt ende alle zijn officiers hair officie doende onderdanich te zijne obedierende ende zijnen edelen persone te bescuddene ende te hulpene tegens alle alsoe wij van rechtswegen sculdich zijn van doene hoir natuerlicke heere ende prince.

Alsoe moet ons god helpen ende zijn heiligen.

Lieve vrouwe gilde.

In Februario anno 96 hebben die guede luijden van de gerechte gecomposeert met Haedwij Bonten des sal Haedwij leveren onser vrouwen gilde hier binnen den prochiekerckvan Sciedamme hare besten goude riem die zij nu ter tijt heeft ende mit een goude ringhe van hair beste ringhe die zij heeft op dese tijt ende hier mede is doot ende teniet alle twisten ende gesceele die zij gehadt heeft jegen den hooftmannen van ons vrouwen gilde voirss: ende jegen den heeren van den gerechte voirss;

Organist.

Op ten sesten dach van Octobri anno 98, namen den burgemeesters ende die kerckmeesters aen heer Allaert Dirckz priester om organiste in der kerck te bliven in manieren hier nae verclaert, te weten dat heer Allaert sal den dienste van de organen bewaren wel ende duechdelick als hij tot desen dage toe gedaen heeft sonder confusie daer, inne te laten gescien ende wairt saicke dat heer Allaert sieck of ander gebreken gecrege dat hij den dienste selver niet en soude mogen bewaren soe sal hij gehouden wesen enen anderen daer inne te stellen tot zijn costen sonder die kercke daer enige costen of te hebben, des sullen die kerckmeesters hem loonen telcke vierendel jairs mit alsulcken loon als zij hem tot dien dage geloent hebben, ende wairt bij alsoe dat heer Allaert hem vervorderde te vertrecken ende vertoge uuter stede wonen ende den dienst selver niet en bewar de buijten convente ende oirlof van de burgemeesters ende kerckmeesters soe heeft heer Allaert voirss: bekent verbuert te hebben zijn hujs ende erve dair hij nu ter tijt in woent ende voirt alle zijn guede roerende ende onroerende jegen die heilige kerck sonder hem dair jegen te verweren mit enigen rechten geestelick of wairlick alle dingen sonder argelist. Aldus gedaen bij de burgemeesters Pieter Veenlant ende Willem Sijmons, die kerckmeesters Pieter Veenlant voirss, Sijmon Woltersz ende Lambrecht Jacopz, dese jaren sullen ingaen tot alre heiligen dage naestcomende durende thien jairen lang an een vervolgende, actum ut su poa.

Sint Annen convent.

Drie dagen in Novembri anno 98 is bijden gemenen 21 van de stede genonnet ende geconsenteert heer Gerijt Pater van Sinte Annen convente, dat hij die slote leggende langes an dat Corte Groene Weechgen sal mogen dammen ende bemuijren tot profijte van de convente voirss: mits jairlix betalende die stede vor die halve slote vijf stuvers d,sjaers tstuck twe groot Vlaemsch gerekent ende dair mede sal den convente voirss: die slote mogen gebruijcken tot haren oirbair. Actum uts.

Stede clocke ende uurwercke.

Anno 99 zeventhien dagen in Aprille is bij de gerechte an genomen Cornelus Gerijtz: Smit, die clocke van de stede mitten uurwercke te bewaren zijn leven lang gedurende ende dat uurwercke in raecke te houden op zijnen costen uutgenomen merchlicke gebreken bij zijnen seulde niet toecomende mits jairlix dair of te hebben van de stede 16 pont Hollants, ende mitten selven heeft Cornelus hem selven

obligiert ende verbonden uuter stede mit zijn woenstadt niet te trecken zijn leven lang optie verbuernisse van de somme van twaelf pont groot Vlaemsch verzekert op zijn hujs ende erve dair hij nu ter tijt in woent staende bezijden der stede hujs ende voirt op al zijn guedt dat hij heeft gewonnen ende ongewonnen. Aldus gedaen bij de burgemeesters Anthonus Jacob Muijs: ende Pieter Veenlant Jacobz, scepenen Pieter Luu, Lambrecht Jacobz, Dirck Allaertz, Willem Ghijsen, Willem Adriaenz, Cornelus Doze: ende Dirk Aerent Ludolfz.

Stede Advocaet.

Anno 99 twaelf dagen in Julio is bij de gemeijnen vroetscap an genomen meester Jacob Holij van Sciedam om Advocaet van de stede te wesen in den hove van Hollant in saicken die de stede te doen sal hebben voir den selven hove, mits jairlix hebbende te wedden van de stede acht pont groot sjaers durende tot wederseggen an bijden zijden.

Stede waeckers.

Ultima die Januarij anno 1500 ende vier hebben die baeliu, burgemeesters mitten gerechte gekuert ende geordineert dat soe wie de stede wakers sculdich zijn van waeckgelt dat sal die bode rechtevoert uuten huijse halen an pande des sullen die wakers den geenen overleveren in gescrifte ende die sullen den burgemeesters visiteren ende doersien, ende als dan zullen die wakers affirmeren bij haren eede dat men hem luijden soe veel sculdich is, ende dat sal die stede bode an pande in halen als voirscreven.

Van den tijmmerluijde.

Anno 28 den negende Maj is geconcludeert bij de 21 eendrachtelich, soe wat poorter of poortersse te wercke wil stellen eenige tijmmerluijde van buijten tsij meesters of knechts dair zullen die poorters of poortersse voeren betalen 't gilde van Sinte Josep alle weecke voer elcke hoift ses duets Hollants alsoe lange als zij wercken ende niet langer.
Is te nijet gedaen den 21 Junij anno 40.

Van Sinte Loijsgilde.

Den derden dach in Decembrij anno 1500 ende vijf, soe is geconsenteert bij de gerechte dat soe wie comt drincken in Sinte Loijs gilde die sal zijn drincke bier betalen ende soe wie dat niet en comt drincken int gilde die en zal niet betalen, actum bij de burgemeesters Willem Thonijss ende Dirck Arent, scepenen oes, dits te verstaen alleenlick van de comans die meede int gilde zijn.

Van ernnisse.

Die burgermeesters ende scepenen midden gemeenen vroetscap hebben gekuert bij consent van de baeliu dat nijemant wie hij zij die enige ernnisse ende besternisse an coemt ende bestert van enige poorters van Sciedamme, en zal die ernnisse aenvaerden ofte vervooren ten zij dat zij den burgermeesters eerst dair van een wete doen ofte die kennisse dair van doen hebben optie boete van drie pondt ende finen van scepenen, actum in Februario coram febus anno 1500 ende sesse.

Jacob Anthonijss: bailiu &.

Anno 1500 ende vier den 6^e dach in Maert soe dede Jacob Anthonijss: den behoerlicken eedt van 't officie van de baljuscap van Sciedamme over geresigneert bij Jan van de Watere alst blijft bij de commissie dair van wezende, welke voirss: eedt gedaen is in handen van mijn heeren den stadthouder generael ende raide van Hollant, Zeelant ende Vrieslant ende Jacob Anthonijss heeft zijn commissie gethoent opter stedehuijs, coram ommibus.

Die baeliu Huijch Adriaenss: heeft zijn eedt gedaen als supstituijt van Jacob Anthonijss: dat officie van de baeliuscap te bedienen tot eere van mijn genadigen heere ende der stede.

Sint Urselen convent.

Anno 1500 ende twee ses dagen in Julio is erfsceijdinge gedaen tusschen den convente van Sinte Urselen ende Gerijt Pietersz erve leggende in die Breestraet in sulker manieren dattet convent voirss: sullen mogen tijmeren tot haerre wille op die muijr die dat convente aldaer geleijt ende gemaect hebben, streckende after tot die slote toe nae die pael die daer geslagen is, actum bij de burgermeesters Heinrick Florusz den scoudt, Pieter Leu scepenen Lambert Jacobz, Adriaen Costijnsz, Jan Janss: ende Pieter Philipsz, te weten dat die slop leggende tusschen den muijr van de convente voirss ende Gerijt Pietersoens sal voren ande strate wijt wezen 14 duijmen ende after op die slote 15 duijmen.

Sinte Jorus Doele.

Anno 1500 ende drie manche Claes gecoft een erve leggende over 't Schije after an zijn huijs jegen den burgemeesters om vijf pondt groot, tot twee martinen dair die eerste Sinte Martijn of verscijenen zal anno 1500 ende vier, telke jare twee pont thien seellinge groot ende die ganck van Sinte Jorijs Doole zal bliven vijf roede voeten buijten den cuijssche drop
Actum 20 dagen in Julio anno utsup.

Van steede penningen.

Den laetsten December anno 35 is geacordeert bij de vier ende twintich dat men allen penningen van de stede xsijsen ofte guede breijngen sal ten huijse van de tresoriers in der tijt dienende.

Van waken opte Rotterdamse poorte.

In den jare 1500 ende seven in April hebben die baeliu, burgermeesters ende die gemeene vroetscap geconcludeert ende gesloten dat men van nu voirt an waken sal opte Rotterdamse poorte mit vier mannen ende een hoofdman ende zullen dair comen tsavonts te thien uren ende s' morgens weder thujs gaen tot vier uren, opte boete van een pont ende sentencie van scepenen, ende nijemant te waken hij is oudt boven achtien jaren ende beneden sestich jaren opte zelve boete.

Van de zuijt molen.

Anno seven,soe is geconcludeert bij den een en twintich dat den genen die possessor wezen sal van de zuijt molen, die zal onderhouden ende doen maken ofte repareeren die brugge leggende an Vlaerding poorte totter veste toe buijten coste van de stede mitsgaders die wech beginnende van de brugge totter molen toe beneden die veste dat men rijdt mitter wagen ter molen.

Gildens.

Anno een en twintich op ten eersten dach in Februario is geconcludeert ende gesloten bij de een ende twintich dat van nu voirt an gheen gildens opter stedehuijs hoir gildens houden zullen, uut gesondert dat heijlige sacraments gilde, onser liever vrouwen gilde, ende die stede scutters.

Zingen van votijffmissen.

Altera die pauli, anno achtien soe is geconcludeert ende gesloten bij den een ende twintich dat men van nu voirt an geen votijffmissen meer singen en sal van enigen gilden voir die hoochmisse, mermen salse singen altijt nae die hoochmisse opte boete van vijf scelling groten Vlaems te verbueren, half jegen den heere ende half jegen de stede ende op correctie van scepenen.

Van onser liever vrouwen gilde.

Soe is geconcludeert bij de een ende twintich ende die notabelste van onse liever vrouwen gilde binnen Sciedamme, dat men van nu voert an niet meer geven en sal tot gilde gelt, dan die stoele vier stuvers tsjaers, ende een halve stoele twee stuvers tsjaers ende twintich stuvers van dootscult ende niet meer, ende voirt en salmen jairlicx geen gilde houden van onser liever vrouwe, noch men sal geen erweten noch bier geven den gilde broeders ofte zusters,mer die hooftmans zullen mogen verteren als men 't gilde plach te houden vijf scelling groten Vlaems op coste van 't voirss gilde sonder meer ende zullen hair rekeninge van 't gilde wegen doen, ende nijenwe hooftmans eligieren als gewoonlick is. Actum den 20^e dach in Februario anno achtien.

Van 't heijlige sacraments gilde.

Eedem die is geconcludeert bij de een ende twintich, dat men van nu voirt an niet meer geven en sal tot gildgelt van de heijligen sacraments gilde binnen der voirss: stede dan die stoele vijf stuvers ende een halve stoele vijf groten ende twintich stuvers van dootscult ende niet meer, ende voirt an sal men jairlicx geen gilde houden van theijlige sacrament noch men sal gheen erweten noch bier geven den gildebroeders of zusters, mer die hooftman zullen mogen verteren als men 't gilde placht te houden vijf scelling groot Vlaems op coste van 't voirss: gilde sonder meer, ende zullen hair rekeninge doen van 't gilde wegen ende nijenwe hooftmans eligieren als gewoonlick is, actum utsupra.
Den 20^e Februario anno 1518.

Van de heete siecte.

Opten 9^e dach in Augusto anno 18. Soe is geordoneert bij de baeliu, burgermeesters ende die van de gerechte dat soe wie van de heete siecte opstaet of opgestaen ende genesen is, ende zijn cruijs te

kercke gedragen heeft die en zullen binnen ses weecken niet binnen der prochie kercke comen optie boete van drie pont half den heere ende half die 't anbrijnt.

Noch is ten zelven dage geordoneert in wat huijs dair ijemant uut sterft of gestoren is dat geheel huijsgesin sal oeck niet comen binnen ses weecken binnen die prochie kercke, vlijeshall, vismarct, stedehuijs optie zelve boeten voirss: ende en zullen gheen neringe doen binnen ses weecken dair nae optie zelve boeten te verburen alsoe dicke als zij hoir neeringe doen ende darentenden correctie van scepenen.

Item ten huijse dair ijemant uut gestorven is, salmen een strowijsse uijt hanghen uuijt de boven veijnsteren andie straete op die boete van drie pondt half tot proffijt van de baelliu ende half tot proffijt van de stede.

Noch soe wie over sijechen gegaen heeft of noch dagelicx gaet, die en zullen binnen die prochiekercke, vlijeshall, vismarct, stedehuijs niet comen ses weecken nae dat zij die zijecken gelaten hebben optie zelve boeten voirseit. Soe en salmen gheen clederen ofte andere guedt van de zijcken wasschen in de haven noch on de Schie optie zelve boete voirss: bij nacht of bij dagen.

Van de heete sijecte.

Op ten 16^e dach in Augusto anno 1500 ende negenthien is geconcludeert bij de een en twintich, soe wie van de heete sijecte sijck wordt dat god verhoeden moet, ende uuten huijse gebrocht wordt dair hij woonachtich inne is, die zal gehouden wesen te bate te comen ende te geven, dat sijeckhuijs dair men den zijecken inne breijnet dair toe geordonneert bij de stede een rinsgulden of zij sterven of leven. Ende waert bij alsoe dattie zijecke gebrocht wordt in een huijs hem eijgen toebehoirende, ende dair nijet woonachtich inne en is, evenwel sal hij een rinsgulden geven als voirseit is, ende indien die zijecke sterft inde huijse dair hij woonachtich inne is, soe en sal hij van de rinsgulden niet geven.

Van beluijen der dooden.

Opten 9^e dach in Junio anno 1500 ende 37 is geaccordeert bij den 24 dat men nijet meer dan eens 's daechs die dooden beluijen sal, te weten 's morgens te acht uuijren, ende dat men gheen dooden uitroupen ensal, wort verbooden mit den selfde gheen roose huen te maken om op die lijcken ende graven te leggen, op die bueten van drie pont, half tegens den heer ende half tot proufijte van den anbrenger ende correctie van scepenen.

Van de heete zijcte.

Den zelfden dach is geaccordeert ende gekuert bij den 24 soe wie over ziecken gaet van die heete zijecte, als die om een bootscap gaet, tsie tot backer, tapper, coman ofte andersints, sal nijet in huijs gaen, mer sal bliven staen voir die doere ende laten hem gerijven, ende bescheit duen, van zijnen gebreecken, optie buete voirss: ende correctie van scepenen.

Aanstelling van een zieke moeder.

In manieren en voirwaerden hier nae verclaert is Geertruudt Petersd: angenomen bij den burgermeesters, scepenen ende bij avijse van den 21 omme te bewaeren den sijecken van de gave goods, te weten dat zij huijsvestinge hebben sal haer leven lang gedurende inde huijse staende inde Butterstrate tusschen Jorijs Claesz huijs ende erve ande zuijt zijde ende Geertruudt Ghoijers huijs ende erve ande noirtzijde bijder stede dair toe gecoft ende geordineert ende darentenden sal zij alle weecke hebben thien stuvers ende die coste alsoe lange als die zijecken zijeck zijn ende binnen den huijse zijn, ende ses weecken nae dat die zijecken thuijs geruijmt zullen zijn ofte gestorven zijn, sal Geertruudt hebben alle weecken thien stuvers sonder coste, ende daer en boven sal Geertruudt hebben een proeven alle weecken als die heijlige geest gewoonlick is te deelen van de heijligen geest wegen, des sal zij gehouden wesen den zijecken vruntlick te dienen ende tracteeren, welcke coste voirseit betalen zullen die heijlige geest ende 't gasthuijs half ende half, ende de stede sal 't voirseide huijs onderhouden in raecke ende daecke.

Actum den lasten Octobris anno 26.

Van uuttaerenden seven dagen. &c.

In manieren en voirwairden hier nae verclaert zijn mijn heere die pastoer ende de burgermeesters van de stede wegen overcommen ende geaccordeert, van uuttaerden, sevendagen, maenstonden ende jaregetijden, te weten dat men offeren sal twee male opt hoghe choere nae ouder gewoente, ende dat bordekijn beneden sal of wezen, ende men sal voirtan niet meer geven van geboden te geven dan

twee stuvers nae ouder gewoente, ende die bruijts zullen int boeck leggen niet meer dan men van ouder gewoente plach te geven, ende die brudegoms ende bruijts ende die vrouwen van kinden zullen tweemaele offeren opt hoghe choer, ende voirt alle oude manieren te onderhouden nae, ouder usantie als over 30 of 40 jaren herwaerts geuseert is geweest, dit is gepubliceert den 7^e dach in Decembri anno 1500 ende negenthien van de stedehuijs.

Hoe men voir de bare utgaen sal.

Den 15^e Julij anno 34 is geacordeert bij de vierentwintich, soe wat poorters ofte poortersse voir den bare utgaen wil, die sal utgaen in zijn dagelicxe clederen, in presentie van heere burgermeesters ende gerechte ende sal verclaren bij eede dat zij anders geen gueden ter werlt en hebben dan dair zij mede utgaen, optie verbuernisse van hair recht.

Van scepen en scuijten.

Soe moet nijmant enige scepen ofte scuijten binnen of buijten die vlogelen van de sluijse meeren noch leggen, noch geen houdt over die doeren van de sluijse te halen ofte reijcken, noch reepen over te halen optie verbuernisse van de buete, ende correctie van scepenen.

Actum die sup:

Den 15^e Julij anno 34.

Pestelenci huijs.

Den 11^e Junij anno 1537 in deser manieren hier nae verclaert soe hebben die burgermeester Jacob Anthoniss: ende Jacob Janss: mit die guede luijden van die gerechte aengenoemen Neeltgen Poert ende Janneken haer dochter int pestelenci huijs, te weten dat Neeltgen voirscreven sal hebben alle wecke drie seelling groot Vlaems ende haer oude reste die sij hadde staen tegen die stede die sal wesen doot ende te niet, ende als dese hastige sickte over is, soe sullen sij hebben alle weecks twee stuvers, ende dat huijs mit den boomgaert tot hoeren voldoen, ende den boomgaert van 't huijs van Joris Claess: ende dat tot wederseggen van die burgermeesters, ende waert sake dat men dat huijs van Joris Claesz verhuijzen wilde als die sterft over is daer moeten die twee vrouwen voirn: mede te vreden wesen, maer sij moeten die siecke dienen soe lange als dese tijt duert, ende daer en tende sal die stadt ende die vrouwen maelcanderen te voeren waerschouwen. Actum die sup:

Van heete siecte.

Soe in wat huijs die heete siecte es ende ijemant van deselve huijs gesijn in meenige waer uuijten huijse te gaen, die sall gehouden, wesen in sijn hant te dragen den tijdt van ses weecken een witte roede ten minsten van een elle lanck, opte boete van drie pondt telcke maele ijemant bevonden soude mogen worden half tegens den heer ende half tegens den anbrenger.

Ingelijcx sullen die geene die over die siecke gaen ofte enige clederen wassen ofte reijnigen tzij binnen heuren huijse ofte elders die zullen mede gehouden zijn een gelijcke witte roede te dragen op die boete voirseit.

Soe wije metter daet, mit hulpe ofte raidt belette, dat man, vrou, dienaer, jonckwijff ofte ijemant anders int voorss: huijs quame ofte oek dat daer ijemant met die met die heete siecte bevangen sijnde ingebrocht worde sall verbruren lijff ende goet.

De regering &c niet te lasteren.

Up huijde is bij den baellui, burgermeesters ende goede luijden van den gerechte geordonneert ende gestatueert, dat zoe wije tzij man, wijff, ofte kind, berispet ofte lelicke toes preect achter heuren rugge voor heuren oogen den voorsz: burgermeesters ofte scepenen ter cance van thuijs gecoren bij hem luijden tot receptie van de geene die van de heete siecke bevangen zijn ofte zullen worden, item lelicke toespreect ofte kijvelijcke woorden seijde tegens den geenen die bij den voorsz: burgermeesters ende scepenen gecommiteert zijn ex officio ofte anders omme tvoorsz: huijs te bezien daer inne te ordonneeren 'tgundt daer inne behoort, tzelve te bedienen ende bewaeren, verbueren sal drie pont half tot prouffijt van den bailliu ende half tot prouffijt van der stede, ende zullen voorts staen tot sententie ende correctie van scepenen, altijt den bailliu gereserveert zijn actie die hij pretendeeren soude moegen tegens den geenen die int voorsz: is gedelinqueert ende misbruijet hebben voor de publicatie van desen, 1572.

't Geweer opt stadhuijs te brengen.

Bailliu, burgermeesteren ende schepenen deser stede ordonneeren ende bevelen bij dezen dat een iijgenlijck schicken zall al zijn geweer tusschen dit ende morgen middach opt stadhuijs te brengen opte verbeurte van zijn geweer ende eenboete van ses 'sheeren ponden.

Aldus gepubliceert den 10^e Junij anno 1500, twee ende tzeventich.

Op huijden den 28^e Meij anno 1558, is bij den burgermeesters ende goede luijden van de gerechte angenomen Egbert Evertsz ende Lijduwij Jansdr: omme te wesen vader ende moeder int huijs geordonneert tot receptie van de gheenen dije van de heete sieckte bevanghen zijn op conditien ende voirwaerden hijer nae verclaert.

In den eersten zullen de voirsz Egbert ende Lijduwij ghehouden wesen dije sijcken dije aldaer ghebrocht sullen werden trouwelick te dienen ende in als behulpelick te wesen sonder dat de stede ghehouden wordt hen luijden enighe ander hulpe te gheven indijen daer boven ses ofte seven siecken int voirsz huijs nijet en sijn maer indijen daer boven de ses ofte seven waeren sullen de burghermeester hem luijden hulpe toescicken naeder gelegenheijt van der saecke.

Item en sullen nijemant in 't voirsz sieckhuijs ontfanghen, dan daer zij een lottgen of sullen eerst ontfanghen hebben.

Item sullen alle dije goede dije geleverd worde in 't voirsz huijs tot tractatie van de siecken ontfanghen bij inventaris ende dije weder restitueeren des versocht seijne.

Item pertinent register te houden van allen cleederen ende anders dije met den doet sullen laeten in't voirsz huijs de gheenen dije aldaer sterven sullen.

Waer van sij hebben sullen 't samen van de eersten daghe nae dat daer ijemant met de heete sieckte bevanghen zijnde ingebrocht sal zijn alle weecke 24 stuvers, 't welcke geduuren sal ses weecken nae de lesten overleden al zijn int voirsz huijs sonder langher ende indijen een van hem beijden sieck worde sullen nijettemin haer volle gaijge hebben allen weecken, maer indijen zij beijden sieck werden soe en sullen zij gheen ghage hebben maer men sall hem doen ghelijck een ander.

Item sullen hebben van de stede huijsvestinghe soe langhe eenich van hem beijden in levende lijve blijft, tsij int voirsz huijs, ofte in ander dat bijde stede hem geordonneert sall worden. Item sullen noch hebben tgenut ende gebruijck van de voirsz huijse met den thuijn daer achter. Item van de thuijn achter an 't oude pestilentienhuijs, soe langhe de stede de selven sullen toe behouden, des sullen zij ghehouden wesen de voirsz huijse, erve ende thuijnen te houden in raecke ende daecke, ende nijemant daer inne te logeren, dan dije met de heete sieckte bevanghen zijn, ofte haer huijsgesin, noch en sal de voirsz stede oeck daer nijemant vorder inne moeghen huijsen ofte logeeren dan dije mette heete sieckte bevanghen sullen sijn

Item sullen noch hebben een car: gulden tsjaers van de stede soe langhe ijemant van hem beijde in levende lijve blijft in plaetse van de vrijdom van excijs dije sij begeeren. Actum bij consent van schepenen bij de burgermeesters Anthonis Muijs Willemsz, Thielman Oem Danielsz, ende Corn: Jacobsz.

Jan van Haerlem Advocaet.&C

Anno 1500 drie 28 dagen in Augusti is an genomen meester Jan van Haerlem omme advocaet van de stede te wesen in de hove van Hollant in zaecken die stede te doen zal hebben voir denzelven hove mits jairlicx hebbende te wedden van de stede acht pont groot tsjairs durende tot wederseggen an beijden zijden.

Van de heete siecte.

Soe wat man, wijff ofte kindt mette heete siecte bevangen es, die en zal niet mogen uuijtgaen of opte straete commen soe lange tot dat hij van de selve sieckte genesen sal sijn, opte boete van drie pont 't applieeren een helft tot profijte van de officier ende de ander helft voor den aenbrenger.

Actum bij de 24 den 8^e Octobris anno 1571.

Van honden.

Wordt geordonneert dat een eigelijck binnen acht daegen sijnen hont sal quijt maecken oft bij gebreecke van dien sal bij de stadt een gestelt werder om alle die honden die hij op straet sal vinden doot te slaen, ende wijde den selven daer omme dreijchde te misdoen ofte qualijcken toe spreekde die sal verbeuren drie ponden te applieeren als voeren ende correctie van schepenen.

Actum bij den 24^e den 8^e Octobris 1571.

(Zie 't voorenstaende.)

Met geen geweer langs straet gaen.

Bailliu, burgermeesters, wethouders ende regierders deser stede hebben geordonneert ende ordonneren bij desen dat die geene die van de 24 zijn mitsgaders die schutters gehouden sullen sijn bij dage ende bij nachte met geweer lancxs die straeten te gaen op peijne van een calolus gulde verbiedende allen anderen poorteren ende ingezetenen met eenich geweer tzij bij dage off bij nachte

op straet te comen sonder expres bevel van de burgermeesters ende regierders voors: Op peijne van gehouden te werden als seditieuse ende rebellen van de con: mat: ende oversulex te verbeuren lijff ende goet interdiceren voort eenen ijgenlijcken geen vergaderinge te maken tzij bij dage of bij nachte noch eenige oproericheijt ofte onwillicheijt te thoeven soe mit woorden als mit wercken tegens die voors: majesteijt of te 't geene wes bij de voors: regierders geordonniert sal worden op gelijcke peijne als vooren, lastende daer en boven den geene die eenige spiesse van stadthuys gehaelt hebben de zelve binnen twee uijren ten lancxsten wederomme te brengen op stadthuys op peijne van arbitrale correctie.

Aldus gepubliceert den vierden Aprilis anno 1500 twee ende tzeventich.

Van den provisoir ende deken.

Den 29^e Julij anno 34 is geaccordeert bij de 24 soe wie van onse poorters ofte poortersse comt voir de consistorie binnen Sciedamme voir de provisoer ende deken, ende den provisoer ende deken straffet of qualicke toe spreekt of dreijgelyck woerden geeft, die sal verbueren vijf scellinge groot, ende dair toe correctie van scepenen, een derndel den heer een derndel d'provisoer ende deken ende een derndel de boden des sal een van de boden gehouden wesen te comen alle recht dage van provisoer ende deken voir de consistorie binnen Sciedamme.

Van die sluijse ende spoije.

Den lesten Mij anno 35 is geaccordeert bijde vier ende twintich dat men die sluijse ende spoije niet winnen en sal in de winter ofte somer voir dat die sonne op gegaen is, ende anders niet, optie verbuernisse van zijn officie ende op correctie van scepenen.

Van 's heeren dienaren.

Die sup:is geaccordeert bijde vier en twintich dat men 't heeren dienaren geven sal alle jare tot een gratuiteijt te weten verzwoeren manendach Valentini ende Meije telcke termine twee scellinge grote Vlaems, des ensullen die dienaers niet comen in de vergaderinge van de vier en twintich ofte gerechte als zij tsamen theren, ofte in 't verhuijren, des zullen die dienaers de burgermeesters ende gerechte obedieren ende onderdanich wesen ende dit tot wederseggen.

Joris Claessoen geaccordeert.

Opten 9^e in Junio anno 1537 is geaccordeert bij de 24, overmits die haeste ende eijlsche van der zaecke, want die zijcken van die heete ziekte gerijff ende ruijmt behooren te hebben, ende Jorijs Claess: ter contemplatie van dien, die stede zijn huijs ende erve staende naest dat pestilencij huijs vercoft heeft, soe heeft men hem onvermindert die keuze ende ordonnancie van den rijedt dack voertijds gemaect, geconsenteert te tijmeren after zijn huijs tot op die plaettue ende decken mit rijedt dack, behoudelick dat hij die stede niet te nae tijmmeren en sall.

Van excijse.

Den 25^e Maj anno 30 heeft de Bailliu Adriaen Willemsz, angesproken eenen Jacob Ghijsbrechtsz: ter canse dat hij sekere tonnen biers getapt heeft sonder excijs in Matenesse dat hij daer an gebruect heeft alsoe veele als ons privilegie inhoudt, daer op Cornelijs Doessoen scoudt van Matenesse seijde alsoe als Jacob voirs: niet geweten en heeft dat hij daer an gebruect heeft scepenen gesien ende gehoord dat partie belijft heeft te seggen hebben een vonnis gewezen nae tuijghe ende kennisse daer op gehoord, dat hij den excijsenairs voldoen sal nae uutwisinge ons previlegie ende Jacob Gijsebrecht heeft bekent dat hij misdaen heeft ende heeft beloeft nijmmer meer te tappen in Matenesse ende heeft d'burgermeesters ende d'stede gebeden om vergiffenisse ende den exsijsnairs om quijtscedinge ende alsoe Jacob een arm man is ende veel kinderen heeft soe heeft de stede ende den exsijsnair hem dat puijrluck om goodswille vergeven behoudelick d'stede hoir privelegie.

Copie uut een transfixe duer gesteken duer den gilde brief van die timmerluijden.

In deser manieren ende voirwairden hijer nae verclaert, hebben die hooftmans van 't Sint Joseps gilde binnen die prochije kercke van Sciedamme over ende uijt den name van den gemenen gildebroeders geappointeert ende geaccordeert mit den 24 personen van de stede, te weten dat hair ouden brief sal in effe bliven, well verstaende indien dair enige questie gevele tusschen den voirs: gilde ende enige timmerluijden van binnen ofte van buijten die questijen sullen die hooftmans submitteren in handen van den burgermeesters ende die van den gerechte die zaecken altijt te decideren, behoudelick den heere zijn broecken, in kennisse van dezen hebben dese transfixe ter begeerte van de hooftmans open ende uuthangende bezegelt mit onser stede signet dat wij dagelicks gebruijcken opten 28^e dach in Junio anno 1530. Jan Aersz.

Copie die timmerluijden van Schiedam requirant contra die gerechte van Schiedam.

Is geaccordeert dat die hooftluijden van de gilde van de timmerluijde binnen twee maenden naest comende rekeninge sullen doen van de twee lesten jaeren, daer die van de gerechten sullen bij moegen voegen een ofte twee om die te hoeren, ende indien die rekeninge binnen twee maenden nijet gedaen en wordt,soe sullen die van de gerechte mogen voorderen huere ghijdselinge.

Die tijmmerluijden sullen dien van de gerechte hoere doleantie over mogen geven in geschriftie roerende die mutatie gestelt up die marge van de gildebriefte, daer up die van de gerechte sullen appointeren mit guede manieren dat die timmerluijden sullen hebben ende te vreedten te zijn oft ander sullen doen ende mogen clagen bij appell of resortie voir dezen hove.

Actum den 16^e Februarij anno 29 stilo curie stondt onder gescreven. Jasper.

Van nacht gasten.

Op den 17^e dach in December anno 44 is geaccordeert bij den heere ende 24 dat alle die gheene die herbergen houden ofte nacht gasten leggen die sullen gehouden wesen nijemant, binnen zijnen huijse te logijeren ofte herbergen, ten zij den gheene deese logieren will comen ten huijse van de bailliu ende geven aldair die namen te kennen bij een billiet van de gheenen die hij binnen zijnen huijse logijeren sall ende dat voir negen uuijren ende seggen van wair die persoenen zij 't zijn man ofte wijf op die buete van drie pondt ende correctie van scepenen, die tweedeel den heere ende derdendeel diet anbrengt.

Wie binnen de vierschaere te comen.

Is noch gedonneert dat nijemant binnen der vijerschaere comen en sall binnen 't vijercant dan die gheene die bewairder is van camer ende 's heeren dienairs op die buete van thien seelling.

17 December anno 44.

Geen rumoer op straet te maken.

Opten 16^e Octobris anno 1500 acht ende viertich is geaccordeert bij de bailliu ende die van de gerechte dat hem nijemant hij zij poorter ofte gast en vervoordere eenige vergaederinge te maicken bij daghe ofte bij nachte langes der straeten te loopen mit eenige trommelen ofte ander geluijdt, quaet rumoer upter straete maickende upte bueten van lijff ende guedt, 't welcke staen sall tot discretie van scepenen, uut gereserveert, bruloften, eerste missen, de stede schutterijen ofte vergaederinge van gebuijrtten, 't welcke sall moegen geschien bij consentie van de bailliu ende die van de gerechte.

Van nachtgasten.

Opten 16^e dach in Januario anno 35 is geordonneert bij de bailliu, burgermeesters ende gerechte mitten 24, dat nijemant van onsen poorters wie zij zijn alsoe wel die herberge houden als andere van onse poorters nijemant herbergen noch logheren en sal binnen zijnen huijse hij en sal eerst comen bij den baeliu mitten zelfden persoenen die zij logijeren of binnen horen huijsen houden willen ende zeggen van waer zij zijn het zij wijf of man ende hoe zij genoemd zijn ende dit opte bueten van 20 caroli guldens te verbueren een derdendeel den heere een derdendeel d'stede ende een derdendeel diet anbrijnet ende op correctie van scepenen ende dit den tijt van acht weeken gedurende, tot paessen tue.

Met geen geweer langs straette.

Item soe en moet neijmant hij zij poorter off gast bij dage of bij avont mit eenich geweere bij de straeten gaen optie verbuernisse van 't geweer en thien carolus guldens een derdendeel den heere, en derdendeel de stede een derdendeel diet anbrijnt uutgesondert die daer toe geordonneert zijn van de stede en de dat tot discretie ende correctie van den heere ende van scepenen.

Actum den 16^e Januario anno 35.

Renovatie den 16^e Octobris anno 48.

Niet sonder lantaerne des avonts.

Item is noch geordonneert bij den baeliu, burgermeesters ende geregte mitten 24 persoenen dat nijemant avonts nae seven uren het zij man of wijf, jonck of oudt bijde straeten gaen en sal sonder lantaerne mit licht openbaer dragende optie verbuernisse van haer opperste cleeren ende tot discretie van scepenen uutgesondert den geene die daer toe geordonneert zullen worden bij den baeliu, burgermeesters ende die van den gerechte.

Den 16^e Januario anno 35.

Nijemant zijn geweer vercopen dan.

Item noch soe en sal noch en moet nijemant zijn gewere of eenich wapen vercopen noch vervreemden dan bij consentie van de baeliu ende burgermeesters, ende alle dese voirsz: articulen tot discretie van de baeliu, burgermeesters ende grechte, ende dat optie bueten van negen karolus guldens een derdendeel den heere, een derdendeel de stede, ende een derdendeel diet anbreijnct. Den 16^e Januarij anno 35.

Den baeliu in huijs te laeten.

Is noch geaccordeert soe waer den baeliu comt voir ijemant doene ende drie male geclopt heeft ende die hem niet in enlaet die sal verbueren twaelf karolus guldens ende correctie van scepenen het zij bij dage of bij nachte te staen tot scepenen proeff.

Den 16^e Januarij anno 35.

Scutters van Sinte Joris.

Item die scutters van Sinte Joris die een clover hebben die zullen die onderhouden ende wie geen clover en heeft die sal een hellebaersse hebben mit een degen ende een ijgelyck scutter sal zijn boge onderhouden omme haer maenscut mede te schieten.

Den 16^e Januarij anno 35.

Den baeliu niet nae te lopen.

Item is geaccordeert bij de 24^e soe wie den baeliu, burgermeesters ende die van den gerechte vervolcht of after loept als zij gaen optie poorte ofte ten huijsen van de poorters omme ijemant te vangen ofte die gueden te beschrijven die sal verbueren zijn opperste cleet ende dair toe correctie van scepenen ende dit al tot discretie van de gerechte.

Den 16^e Januario anno 35.

Bij tijde van commotie.

Item is noch geordonneert bij de 24. Waert saecke dat enige commotie gevele dat alsdan die scutters van stonden an comen zullen onder dat stadthuijs bijde baeliu ende den gerechte, ende indien daer enige brandt viele soe zullen die broers mitten susteren ende die vrouwen ende meijnsen en de jonge vrijers na den brandt lopen omme die te uuten ende te slessen, ende voert die poorterije een ijgelyck in zijn quartier ande poorten optoe bueten van drie pondt ende correctie van scepenen, ende een ijgelyck zijn lantaerne voir de doeren te hangen mit licht ende kaerssen in de glazen van de huijsen in de gevele barnende optie zelve bueten voirs: een helft, de stede ende die ander helft den heere.

Den 16^e Januarij anno 35.

Gebod om ter kercke te gaen.

Opten 16^e dach in Maert anno 35 is geordonneert bij de 24, dat een ijgelyck te kercken gaen, sal op hoech dagen, Apostel dagen ende sonnendagen ende horen 's morgens dat sermoen ende die hoechmisse ende die heilige dagen vieren optie bueten van een karolus gulden ende correctie van scepenen, uutgesondert die geene die notelicke doen hebben ende dit tot discretie van de burgermeesters ende gerechte.

Geen vergadering te houden.

Item is noch geaccordeert bij de 24. Soe wie eenige vergaderinge ofte raedt mit malcander houden van de genen die suspect zijn van de secte luijterijane die zullen verbueren alsulke bruecken alst mandament vande K: M: inhoudt ende op correctie van scepenen ende hier in geef men baeliu ende zijn dienaers credencie ende gelove ende dit tot discretie van de burgermeesters ende gerechte.

Den 16^e Maert anno 35.

Van huijsen te verhuijren.

Item is noch geaccordeert bij de 24, dat nijemant enige luijden van buijten incomende huijsen verhuijren noch in nemen en sal omme te wonen buijten consent van de burgermeesters ende gerechte zij zullen certificacie breijngen ende zullen te kennen geven van waer zij zijn optie bueten van thien pondt ende correctie van scepenen ende dit tot discretie van de burgermeesters ende gerechte.

Den 16^e Maert anno 35.

Van den exsijsenairs.

Den laetsten dach in Maert anno 35, is geordonneert bij de 24, dat men den exsijsenairs ghijselen sal van 't gundt dat zij de stede sculdich zijn aftervolgende d'kuer van de stede, ende dat zij een herberge kijesen zullen omme te ghijsel te gaen, ende in dien zij geen en kijesen soe sullen d' burgermeesters hem luijden een herberge doen weten bij een bode dair zij te ghijsel leggen zullen, ende indien de baeliu de executie niet en doet soe zullen d'bugermeesters de executie doen van 't 's heeren wegen, ende die bruecken zullen comen de een helft ande heer ende de ander helft ande stede.

Accoord van exuwe.

Den 14^e dach in Meije anno 35 is geaccordeert bij de 24, dat meester Gerijt Jacobsz: ende Peternelle Heijnrichsdr: zijn huijsvrouwe geconsenteert is dat zij binnen der stede zullen mogen wonen drie jaren lang, ende indien zij binnen dien drie jaren vertrecken in een ander stede omme aldaer te wonen soe en sal Peternelle zijn huijsvrouwe geen exuwe geven van haren guede ende indien zij oflijvich wordt binnen een vierendel jairs ofte half jare ofte binnen drie jaren nae date van desen soe zullen haren erfgenamen exuwe geven van allen haren aftergelaten guede niet uitgesondert,

Gilde van de noot goods. 1529.

Opten derden dach in february anno 1500 ende 29, hebben meester Jacob Hugesoen, priester ende capellaen van de gilde van de noot goods altair binnen die prochije kercke van Sciedamme, Ghijs Hugez, Jacob Mathijssoen, Adriaen Eelantssoen, Pieter Heijnrichsz: ende Jacob Petersz: hooftmans van de zelve voirss: gilde kennen ende lijden mits desen ontfangen hebbende van Heijnrick Cornelijss: taenre die somme van vijftien scelling groote Vlaems ter canse van zeeckere renten te weten een scelling drie penning groot Vlaems tsjairs losrenten die wij sprekende hadden vant voirss: gilde wegen op een huijs ende erve staende ande afterwech den voirn: Heijnrich toebehoirende tusschen Alewijn Gerijtss: huijs ende erve ande zuitzijde ende Dirch Staps huijs ende erve ande noortzijde nae uitwisinge die brief die wij dair van hebben bezegelt mitter stede zegele in date duij-sent vier hondert ses ende tnegentich van welke voirss: renten mitsgaders die verscenen renten wij ons houden voir ons ende onse nacomelingen wel vernuecht ende betaelt ende scelde de voirss: Heijnrich Cornelijssoen zijnen erven ende allen anderen quitancie dair van behouvende quijte. Actum die anno supra.

Van exuwe.

Opten laesten dach in Februario anno 1500 ende vier ende twintich is geconsenteert bij den 21 der stede van Sciedamme ende eendrachtelick geaccordeert duer vruntlick versoucke gedaen bij Cornelijss van IJsselsteijn ande voirss: 21, dat de voirss: Cornelijss van IJsselsteijn sal vrij vranck hier binnen der stede van Sciedamme comen resideeren ende wonen mit zijn huijsvrouwe ende alle zijn huijsgesinne ende sal van als excijs vrij wesen van allen excijsen der stede aengaende, te weten van bier, broot, Koren voir zijn huijsgesinne van scatinge ende van leninge, uiutgesondert van wijnen ende uutemse bieren sal hij mede excijs geven gelijk andere onse poorters, ende indien hij weder uuter stede vertrecken wilde ende elders resideren ende wonen mit zijn geheele huijsgesinne soe mach hij vrij vranck weder uuter stede reijssen tot zijne belijfte sonder d'stede enich exuwe te geven ende te betalen. Aldus gedaen tendage ende jare als boven.

Gasthuijs 1528.

Den 26^e November anno 28, is mit een overdracht ende consente van de burgermeesters ende gerechte Marijtgen Pier Vrancken zuster Innocent int gasthuijs gecomen in manieren hier nae verclaert te weten dat die heijlige geestenmeesters zullen den gasthuijsmeesters uutreijcken ende betalen alle weecke vijf stuvers ende tot wat tijden die heijlige geestmeesters gebreclich zijn in der betalinge ter weecke zoe zullen die gasthuijsmeesters den voirss: Marijtgen weder seijnden in de heijlige geesthuijse.

Actum bij de burgermeesters Cornelis Hugez: ende Jacob Janss: scepenen Dirck Gerijtss: Vrank Peterss: Arent Dirckss: (is alij) .

Van boelhuijs.

In den eersten verhuijrt men dat boelhuijs een half jaer, dit is vant roepgeldt.

Item alst is twee stuvers min een deut soe heeft men een oortgen van roepgeldt, ende waert drie groot soe en waert maer een deut ende alst is vier stuvers min een deut soe ist drie deuts van roepgeldt, ende waert ses groote soe en waert niet dan een oertgen van roepgeldt ende alst 15 stuvers is soe ist een blanck en de waert een oertgen min dan 15 stuvers soe en waert roepgeldt niet dan drie deuts ende ist vijf pont Hollants soe is dat roepgeldt twee blancken is dat min soe en ist niet dan een blanck

ende voert soe menige vijf pondt Hollants soe menige twee blancken heijt men van roepgelt alst thien pondt Hollants is soe ist drie drie stuvers ist min dan thien pondt Hollants soe ist drie groot ende alst 15 pondt is soe ist vier en een halve stuver ende ist min dan 15 pondt soe en ist niet dan drie stuvers ende soe vaert soe is dat recht daer of dat den genen die dat boelhuijs huijrt ende als hij die luijden haer guodt vercoft heeft soe hijt hij ses weken respijt om dat gelt in te manen maer den genen die dat guodt coept die en hijt niet dan acht daegh of veerthien dagen dach ja geen dach men d'alleen maer mits dien dat die gene die dat boelhuijs gehadt hebben slap geweest sijn mit meenen soe zijn die luijden geheel verwent ja dat man eer quaem manen dan alst ses weken waer sij souden qualicken spreekken maer als men die quaetste wesen wilde soe en hebben sij geen dach men d'allen.

Vaert soe zijn 't die rechten van der stede dat men tot allen tijt mach gaen om gelt of om pande ende dan den derden dach recht ende dan consenteert men terstont anderwerf een bode.

Den 12^e dach in Decembri soe zijn voirss: voirwaerden te niet gedaen bij de 24 ende men sal bliven bij de ordonnancie gemaect den 18^e November anno 25.

Van scouwen.

Den 18^e Januario anno 34 is gesloten mitten burgermeesters ende gerechte soe wie zijn goten toe zijn salmen op breecken binnen veerthien dagen ende indien zij des niet en doen die scoudt zal omme gaen scouwen ende wie zijn niet als dan opgebroken heeft sal verbueren die eerste reijse twee stuvers ende dan derde reijse thien stuvers soe menich werven zij in bruecken gewesen zullen worden.

Geestlicke jurisdictie van Scijelant.

Men laet een ijgelick weten van onse ingezeten poorters binnen Sciedamme soe wie te doen heeft voire geestelicke jurisdictie van Scijelant die zalt verzoucken an den genen die hier binnen der stede macht ende bevel heeft van de bisscop ende archidijaken hoirluijden dienaers ende gelegentheit der saecke ende bij consent van de genen hier binnen beveel ende macht hebbende ende nergens anders optie boeten van 20 carolus gulden ende sentencie van scepenen.

Den 18^e Januario anno 34.

Den eedt van schepenen in 1500.

Dat sweer ick scheepen der steede van Schiedam te weesen die privilegien en hantvesten der selver steede te helpen maintineeren en stercken, partie recht te doen, en vonnisse te wijsen tusschen twee mans dingtale nae wetenschap mijner vijf zinnen, het secrete van de camer te heelen en voorts al te doen dat een goed ende getrouw scheepen behoort ende schuldich is te doen.

Soe wairlick moet mij godt helpen en alle zijn heijligen.

Den eedt van de 24 persoenen in 1500.

Dat sweer ick 24, te weesen der steede van Schiedamme die K: majt: ende die steede gehouden ende getrouwt te weesen, te helpen raeden in der steede saecken nae wetenschap mijnder vijf zinnen 't secrete van die camer te heelen ende all te duene dat een guedt raidt van der steede behoort te doene.

Soe wairlick moet mij godt helpen en alle zijn heijligen

Den eedt van de poorters.

Dat sweer ick poirter der steede van Sciedamme te weesen die K: M: en burgermeesters en gerechte der steede van Sciedamme houdt ende getrouwe te weesen geen guede voor bij die tolln van de K: M: te voeren dan vrij guede en poirters gueden die priviliën en hantvesten van steede te helpen stiven en starcken en voert all te doen dat een pirter schuldich is van doen.

Soe moet mij godt helpen en sijn heijlich woort.

Den eedt van de scutters.

Dat sweer ick schutter van Sciedamme te weesen die keijserlijcke maiesteijt der burgermeesters en regeerders deser steede gehouden ende trou te weesen in alle saecken die, die K: M: of die steede te duene heeft, den burgermeesters te volgen soe wair hij voirgaet, ende ick des versocht waere 't recht van den Doele te helpen onderhouden en alle te duene dat een guet scutter schuldich is te duene.

Soe moet mij godt helpen en sijn heijlich woort

Den eedt der stede boeden.

Dat zweer ick boede der stede van Sciedamme te wesen die burgermeesters der voirscreven stede gehoudt ende getrou te wesen, den bailliu in der stede saicken soe wes hij te doen heeft te obidieren, allen gemeenten erfhuijsen dair ons last off wordt gegeven trouwelich in te maenen, ende dair van rekeninge ende reliqua van onsen ontfanek tot vermaeninge van de burgermeesters te doene, ende der stede sculdenairen der verhuijringe van haeren landen, excijssen, eerftpachten, inte maenen ende op te brengen, ende soe wij van den onsen tsij van eenen poorter ofte gast versocht wordt om sijn woerdt voir der vijerschaere te houden omt salarijs dair toe staende sonder ijemants te weijgeren hij zij rijck ofte arm, ende alle te doen dat een guedt stadt bode sculdich is te doene, up die verboerte van onsen officien.

Soe moet mijn godt helpen ende alle zijn heijligen.

Den eedt van de packers.

Dat zweer ick packer der stede van Sciedamme te wesen den cooper ende verkooper elcks tsijn te geven, d'ordonnantie van de quaerte te onderhouden, gheen giften ofte gaven van de coopluijden te nemen om liefte off om leedt off om gheenderleij saicken.

Soe wairlick moet mijn godt helpen ende alle zijn heijligen.

Den eedt van de dienaers.

Dat zweer ick dienaer te wesen van de bailliu der stede van Sciedamme van wegen der K: M: den voirss: bailliu houdt ende getrouwe te wezen ende hem mitten burgermeesters ende gerechte der stede van Sciedamme te obedieren ende onderdanich te wezen geen bruecken noch bueten van 't heeren wegen te verswigen noch te verhulsteren ende den voirss: baelliu trouwelich te dienen als guede dienaers sculdich zijn van doen.

Soe moet mijn godt helpen ende alle zijn heijligen.

Den eedt van pensionaris,secretaris.

Dat zweer ick pensionaris ende secretaris te wesen en van der stede van Schiedamme de K: M: de burgermeesters ende mijn heeren van de 24 gehou ende ghetrou te wesen de stede zaecken te bewaeren te dijnun na mijn wijste weetenscap ende mijn vijf zijnen, ende voorts alle te doene dat een goet pensionaris ende secretaris sculdich is te doen.

Soe wairlijck moet mijn godt helpen ende zijn heijlich woordt.

Van laijchen an die veste.

Anno 34 opten 14^e dach in Maert is geaccordeert bij de 24 dat nijemant van buijten of van binnen laken moet an de vesten of binnen der stede dan bij consent van de burgermeesters daer zij hem luijden wijsen zullen te laijchen optie boeten van twaelf stuvers te verbueren half d'stede ende half den heere.

Cornelijs Hugez vrijgesteld van, 1517.

Item soe is geordonneert bij den gerechte mitten 21, alsoe Cornelijs Hugez gestelt is geweest te geven d'stede een dobbel serpentijn in de jaere 1500 ende zeventhien in Junio, soe hebben zij hem gelooft nimmer meer te stellen in enigen scuttrijen die van de stede wegen ingestelt ofte van nijeuws opgesteld zullen worden ende beloven hem mits desen ofte vrijen ende costeloes ende scadeloos dair van te houden

Consistorie van Schijelant, 1524.

Is geaccordeert bij de een ende twintich wat costen men doet omme die consistorie van Schijelant, dair zijn zij mede te vreden.

Actum altera Laurentij anno vier ende twintich, te weten bij drie of vier personen.

De bode nijenwe cleding,1524.

Den 15^e November anno vier en twintich is geaccordeert bij den een ende twintich dat Willem der stede bode een nijenwe cleding hebben sal van de stede om 't andere jair van vier rinsgulden. Eodem die is geaccordeert bij de 21, dat meester Jan Pierss: alias Vijnck die coste hebben zal in den gasthuijse ter tijt toe ende alsoe lange als hij dat werck volmaect sal hebben in de prochije kercke, te weten die groete organen.

Van opdrachten.

Den derden Martij anno 30, is geaccordeert bij den 24 dat nijemant gheen gueden opdragen en zal hij sal nomineren die somme ende die d'somme niet nomineren en wil soe dal die opdracht van gheenre wairden wezen ende dit transport sal geseien voir scoudt en scepenen.

Van sculden.

Soe wie van onsen poorteren enige obligatie, wedboecken of bekende sculde sculdich is of van exsijsbaer guede sprekende heeft op ijemant van buijten ende geen causie en heeft te stellen die salmen executeren ende den heere geven 15 stuvers ende dan recht spreecken nae gelegenheijt van de saecken.

Actum den 6^e Februarij anno 31 bij den vier ende twintich.

Snijders gilden.

Den 11^e Decembri anno 25 is geaccordeert bij den 21 soe wie dat inde snijders gilde is tsij int oude gilde ende int nijenwe gilde die zullen wercken inde luijden huijsen 't gundt dat men heurluijden ofte haerluijden vertrouwet tsij binnen 't huijs of buijten 't huijs ende wie boven die drie vierendels an nijenwe laken werckt binnen 's huijs die sal geheel gilde gelt geven te weten niet meer dan twee rinsgulde voir inganck van de gilde sonder den hooftmans enige wijn te geven.

Timmeren.

Den 18^e Januarij anno 39 hebben die burgermeesters mit die guede luijden van de gerechte geconsenteert Gerijt d'Bruijn alsoe hij betoende scrijftelick consent van die buijren van die Corte Kerckstrait te moegen zijn oude gevell voir ande strate uut setten gelijk die opper gevell althans stait.

Jaer en weeck marct.

Gekuert anno 68 op Sinte Baven dach.

Die bailliu ende die guede lude van de gerecht zijn overdragen ende hebben gekuert, overmits dattie jairmarct binnen onser stede van Schiedamme altijt comt ende leit op Sinte Baven dach dat een vierdach ende jegen 't gebot der heijliger kercken is, soe ist dattie guede lude voirss: geordonneert ende overdragen hebben, dat men die comanscap van deser jairmarct voirnt: alle jair voirtaen houden sall, den eersten werckendach nae Sinte Baven dach, ende dan soe sall ende mach een jgelic hier ter jair marct comen mit alsulcke guede als hij copen of vercoopen will, nochtan sal evenwell die vrijheit van de jairmarct voirscreven altijt ingaen op Sinte baven dach als van outs gewoenlic is.

Item voort sal men voittaen als des vrijdages in de weecke heilich dach is, die weecmarct dach houden, des eerste werckdages dair an ende anders niet, want men will des heilichs dages geen marctdach gehouden hebben.

Geleende gelde.

Anno 1500 ende vier ultima die Aprilis, die stede geleent Jacob Maertss: vijf pondt groot op conditien hier nae verclaert te weten dat hij zijn dacke van zijn huijs off breken soude ende dat hij die voirs: huijsinge verdecken soude mit hardt dack, 't welck hij alsoe gedaen heeft, welcke voirss: vijf pondt groten hij sal betalen tot vijf Meije dagen naestcomende telken jare een pondt groot.

Actum bij de een ende twintich.

Scoudt ambocht.

Anno utsupra, ultima die Septembris heeft die baeleu Hujch Adriaenss: verpacht tscoutampt van Scieamme om 35 rinsgulden tsaeirs drie jair lang gedurende op condicien heir nae verclaert te weten ist bij alsoe dat d'stede enige molenstatie ofte moeijenesse heeft 't eerste jair omme die betalinge van de pachte soe sal die voirss: baeliu off staen mit dat eerste jair ende d'stede sal 't scout ambocht an hem houden ende hair wille mede doen, ende voir 't eerste jair van de pacht hebben geloeft Wouter Wittesz ende Wouter Hugezoen elck voir die helft van de somme voirss:.

Actum als boven bij de 21 anno 1504.

Vroede vrouwe.

Int jair 1500 ende drie 24 dagen in Octobri is angenomen heijl moede om vroevrouwe te wesen den armen ende reijcken te dienen om redelick loon dair voir is hair gelooft te geven jairlix 24 pont Hollants ende vier vaten biers exsijs vrij te drincken verscenen alle quartiers jairs vijfthien scellinge grote Vlaemsch.

Den 8^e Majj anno 29 is Marijtgen Heijnen angenomen omme vroevrouwe te wesen dair zij jairlicx van de stede of ontfangen sal acht rinsgulde sjairs te betale alle vierendel jare twee rinsgulde sonder meer.

Actum bij de burgermeesters Jacob Thonijs Muijss ende Heijnrick Cornelijss: scepenen omnes. Is geaccordeert bij den 24 den 27 Januarij anno 38 elck quartier jairs een halft vat biers exsijs vrij.

Van den gerechte.

Anno 70,vijf ende twintich dage in Junio worttet mit den alingen rechte overdragen dat dair nijemant van de gerechte upstaen of uter vierscair gedingct en sal worden van correxien of van scepenen zoenen dair sij over sitten, dan alleen van dingen ende saicken lijff of lit aengaende.

Anno 76 opten vijfdendach in Januario kuerden ende verboden die bailliu ende goede luden van den gerechte datter voirtaen gheen knechts of mannen personen gaen noch staen en moeten ten huse van Neelle Mees Jorisz noch oeck niet teghen spreekken noch geselschap mede hebben en moeten optie buete van een pont terstont in te panden alsoe dicke als den heer of sinen knechten ijemand betugen mogen die dair tegen callen ofte naevolgen ende dese boeten sal hebben half den heer ende half sine knechten want men wils van nijemant gehengen, ten wair of den burgermeesters of die goede luden van de gerechten dochten datter ijemand noot hadde ende behoefde bij te wesen om beter wille

Item wairt datter enige jonghe knechts waren die geselschap hadden met Neelle voirss: of woirden mede hadden of hair achtervolchden die selver gheen eijghen guet en hadden die boeten sullen die ouders betalen: of sij houden hair kinder thuys ende bedwingense dat sij dair niet en gaen.

Van den ommeganck.

Den 20^e Julij anno 32 is geconcludeert bij den vier ende twintich dat die vrijheijt van onsen ommeganck sal ingaen des vrijdach voir onse ommeganck ende sal weder uutgaen des dijnxsdaechs dair an volgende tsavonts die dach al die vrijheijt gedurende.

Dit zijn die keuren ende ordonnantien van hard dack gemaect bij de vier en twintich deser stede opten derden Augusti anno 1563.

In den iersten dat van nu voirdaen wat huijsen men binnen deser stede van nieuws optimmert, ghemaect sullen werden voor ende achter met een steene ghevel, mitsgaeders aen wederzijden ghemuijrt, ende ghedeckt met hardt dack tzij die selfe verbrant, vervallen oft anders van nijeuws opgetimmert worden, op die boete van drie pondt, alle daghe te verbueren tot acht daghen toe,half jeghens den heere ende half jeghens der steede, ende in ghevalle 't selve 't eijnde die acht daghen zoe als voorss: is niet gemaect en is sal 't selfve bijde stede tot coste van de onwilighen off gebroecken worden.

Item dat alle lootssen voirdaen ghemaect sullen worden met steene muijren uuijtgesontert packlootssen ende baenlootssen, dienochthans altijs ghedeckt sullen worden met hardt dack op die boete voorss:.

Item allen huijsen, schuijren ende lootssen ghedeckt zijnde binnen deser steede met weeckdack duer van bij storm,brant off anders eenighe vacken, off ghebrocken worden sullen voirdaen ghedeckt worden met hardt dack opte boete voorss:.

Item zoe al die steede van elcke roede van 't voorss: hardt dack betaelen zoe wel van vacken als van huijsen die somme van 20 stuijvers.

Item dat men alle huijsen met hardt dack ghedeckt ende met riedt ghestopt zijnde ghehouden sal wesen tusschen dit ende bamis naestcomende wederomme te maecken met hardt dack opte boete voorss:

N.B.dit bovenstaende artikel is op den 29^e December anno 1563 bij mijn heeren de 24^e gecontinueert tot Paesschen naestcomende. Item dat alle huijsen die zeedert den jaere 1550,met hardt dack ghedeckt zijn gheweest ende nae vervallen off aff ghebroecken met riet opghemaect zijn zullen wederomme ghedeckt werden met hardt dack tusschen dit ende Sinte Jansmisse anno 1500 vier ende sestich tzij die selve van der steede ghenooten hebben dan niet optie boete voorss:.

Op huijden den naestlesten Aprillis anno 1576 is deese ordonnantie ende keure van 't hardt dack bij mijn heeren de 24^e geconfirmeert ende goedgevonden de selve te doen herpubliceeren ten eijnde alle d'articulen van dijen bij eenen ijghelijcken tussche dit ende Bamis naestcomende volbrocht soudon moegen worden op peijne ende boete daer inne begreepen 't welck aldus van de steede huijse ghepubliceert is, opten 6^e Meij anno utsupre nae de clocke elff uuijren naer voorgaende clockeslach ter presentie van de burgermeester Cornelis Jacobsz: Fabrij mits de absentie van de bailliuw.

Ordonnantie ghemaect bij de 24^e deser stede den 13^e Februarij anno 1500 vijft ende tzestich naer gemeen scriven opte nijenwe harinck netten ofte verrendeels ghemaect van westwaerts, Bourgoings,

Loreijns ende diessels ende van Ritze, Revele, Gellinck ende karrel Ghesponnen die bij de poorteren ofte inwoenderen der steede voorss: binnen die selve steede en daer buijten opperect ende ghemaect sullen worden.

In den iersten dat van Meijdach naestcomende voordaen alle harinck netten die ghemaect sullen werden van alsulcken gaeren als boven ten minsten breed sullen weezen achtafff hondert schoelen ende lanck vier ende 't zeventich moessen daer off men tellen zal die eerste knoop voor een moes ende derthien moessen ten hoochsten gheschoelt op der elle ghereeckent twee knopen voor de moesse ende die halfve netten ofte verrendeels naer advenant.

Item dat de selve netten ghebracht sullen werden bij de geenen diese ghebreijt sullen hebben ofte anderen totten keurmeesters die dair toe gheordonneert sullen woerden omme bij hem luiden ghetelt ende gemeeten te werden tot observantie van de lencte ende breedte voorss;

Item dat bij de voorn: keurms: aen alsulcke harinck netten gheslaghen sal werden een teijcken ofte loot met drie nacht glaesen tot verseeckerheijt dat die selve netten haer lanckte ende breedte hebben gheschoelt ende bequaem zijn totte neringhe van de vischerijen.

Item dat bij de voorn: keurms: aen de voorss: harinck netten niet hebbende de voorss: lanckte ende breedte ofte doer qualijck schoelen ofte quaet garen daer an ghebreijt niet bequaem zijnde tot tie visch neringhe gheen teijcken ofte loot gheslagen en sal werden.

Item dat alle harinck netten ofte verrendeels van alle plaetsen binnen deser stede comende niet en sullen moeghen vercocht noch geleverd werden ten zij den vercooper ierst ende sal voeren deselve netten ghebracht sal hebben totten voorn: keurms: omme van hem luiden ten eijnde als vooren gestelt ende ghemeeten te worden. Ende wat netten zij bevinden ghemaect te zijn soe dese ordonnantie vermelt daer sullen zij lieden aenslaen een teijcken ofte loot met een nachtglass.

Item dat die voorss: netten niet bevonden ghemaect als voorss: es, bij den uijtheemschen wederomme ghenomen sullen moeghen werden sonder iet daer meede te verbeuren dan elleenlijck 't recht van 't keuren.

Item dat de voorn: keurms: sullen hebben voor heur moete van de voorss: netten te stellen 't zij deselve heur sanccte en : reete hebben ofte niet van elect net twee penn: Hollants te betaelen bij de gheenen die se te keuren brenghen sal.

Item dat nijemant van de poorteren ofte inwoenders deeser voorss: steede eenighe netten sal moeghen vercoopen ofte bij andere doen vercoopen ofte selfver opslaen om ter zee te zenden ten zij de selfve netten die hij vercoopen ofte selver opslaen wil ierst ende al vooren bij de voorn: keurms: volgende dese teghenwoordighe ordonnantie ghekeurt ende gheteijckent zijn op peijne van voor elck net dat contrarie dese ordonnantie vercocht sal werden te verbeuren 20 stuijvers 't appliceeren tot proffijte van de heere.

Opten tweeden Meij anno voorss: zijn bij de burgermeesters ende schepenen tot keurms: ghestelt om volgende deese ordonnantie de netten te tellen deese naevolgende persoenen te weeten Cornelis Anthoniss: de Helt, Maerten Gerritss: Pittin, Dirck Claess: ende Guert Pieterss: als verantwoordende voor Niesgen Bontwerckster zijn moeder.

Dirck Claess: heeft die A:.

Guert Pieterss: die B:

Cornelis Anthoniss die Helt die C:

Maerten Gerritss die D:

Netten.

Op huijden den drie en twintichste Augustij anno 1575. Soe hebben mijn heeren de burgermeesters ende die van de gerechte de keur vrouwen voordien haer keurloon verhooght op elck net.

Een penninck Hollants soe datse nu voortaan sullen hebben van elck net drie penninck Hollants.

De burgermeesters ende de gerechte deser steede laeten een ijegelijcken weeten dat alle die gheene die verrendeels gemaect voor den iersten Meijdach lestleeden te coope hebben sullen ghehouden wesen de nombre ofte meniahte van dien ten huijse van de pensionaris te laeten op teijckenen tusschen heeden den vierden Meij ende den elften daer aen volgende op peijne van ghehouden te wesen die selve verrendeels die sulcx niet opgheteijckent en zijn te vercoopen ende te leveren volgende d'ordonnantie daer van gemaect.

Ordonnantie voor de havenmeester.

Geaccordeert bij de 24 den 25^e Octobris 1568, ende gepubliceert den 5^e December daer anvolgend.

In den eersten soe wije met scheepen, buijsschen, coopvaarders ofte boots uijter zee in de havenen begeeren te coomen, die sullen gehouden wesen deselve scheepen lanx inde havenen te leggen tot

believen vande havenmeester, sulcx datter nijemant int uijtvaeren ofte incoomen eenige schade off intreste bij en soude moegen lijden opte boete van drie pont half tegen den heer ende half tegen de stadt, ende indijen zij onwillich waeren om 't zelve te doen sal de havenmeester 't zelve moegen doen op des onwilligens kosten.

Dat oock nijemandt int in ofte uijt corten van zijn scheepen d'een voor den anderen sal moegen vaeren maer sullen gehouden zijn te blijven 't eijnde malcander ende wie des contrarie dede ende op zijn boort blijft sitten sal verbeuren telcke getije twee pont te gaen als voeren. Datter oock geen scheepen binnen den boom ofte have deser stede en zullen moegen comen dan medt consent ende believen van de burrgermeesters ende wat schepen geconsenteert zullen worden binnen te comen omme te timmeren zullen gehouden zijn den havenmeester te geven 35 stuivers omme mede weder de schepen buijten te doen brengen als die getimmert zijn zoe verre zij 't zelve nijet en deden tot vermanige van de burgermeesters ofte havenmeester. Ende wat bij den havenmeester int in ofte uijt kosten van de schepen ofte andere questien belast ende bevolen wordt dat sal men gehouden zijn te doen in der veugen ofte den burgermeester selver bevolen hadden opte boete van twintich schellinge te gaen als voeren.

Ende wie de havenmeester met woorden ofte wercken misdede sal zijn op alsulcke correctie als mijn heeren zullen bevinden te behoeren inal 't gunt voorss: es ende de havenmeester sal geloof gegeven worden in der veugen oft met twee wetachtige getuijgen bewesen waar.

Op sinte Sijmon in den avont anno 74, deden die goede luden van den gerecht ende van de vroetscap een quijtseeldinge Willem Wouter Wittez van 30 lakenen van 't stuck een rinsgulden van bruecken die an der stede quamen, Jan Camerlinck van 5 lakenen tstuc quamen een rinsgulden, ende Neel Barbier van een laken een rinsgulden oic van bruecken die al an de stede quamen ende mit vonnisse gewesen waren, behoudelick dat zij luden ende elc van hun luden binnen deser tijt dattie jaren duren elc bereden sal alsoe veel laken als zij te cort gemaect hebben tot haren sommen toe die zij maken zullen, ende, dan hair gelden opleggen gelijc ander drapenijeres, ende dan zullen zij elc van hum luden tenden die drie jairen binnen dat eerste jair dair an noch drapenijeren elc alsoe veel lakenen als zij 't achter waren te weten Willem 30, Jan Camerlinck 5, ende Neel Barbier een laken.

Soe wie beter lakenen an den Raem bracht dan die nae der kuer gemaict zijn, die lakenen mogen die wardeins hem nemen of die stede, ende betalense nae den beloip dat zij gelden in den taerningen gelijc ander lakenen die nae de zelve kuer gereet zijn, sonderijet meer ofte geven.

Actum 26^e dach in Maeije anno 74.

Per ultram die Februario anno 75, wesen die 7 scepenen opter stedehuijs alsoe Willem Woutersz: die bailliu niet te moet en quam noch ijetwet van de bruecke te geven ende die bailliu hem mit recht aenspraek ende zeide soe hij hem niet en gaf dat hij panden soude, ende int corte de scepenen wesen den bailliu pandingen toe als dat hij panden mocht als hij woude ende dat nae voir vonnissen die d'oude scepenen gewesen hadden.

Soe zal een igelick gheven van elc stucwerck alst van den wevegetou valt vier duets tot des ghilde behoeff optie buete van een lb, een derndel den heer 't gilden ende den gezworen elc een derndel. Actum 28 dagen in Junio anno 79.

Desgelijcx zullen die zusteren oick vier duets geven tot des gilde behoef van elc sticwerck dat hun luden niet toe en behoirt, mar dat hem luden selver toebehoirt dair en zullen sij niet of geven.

Copie.

Wij burgermeesteren, schepenen und raidt der stadt Tiell doen kundt und certeficeeren voer die gerechte waerheijt den eersamen voersichtigen und wijsen heeren burgermeesteren, schepenen en raidt der steden Delft en Schijedam welker gestalt eenige onss: mit burgeren schippers ons te kennen gegeven hebben als solden zij dush den schippers van Delft en Schijedam hunne schepen nae alder gewoente op die havenen aldaer uijt moegen laeden, en aen gesehen den schippers van Delft en Schijedam oeck alle ander uijtheijmsche schippers en koepluijden alhier toe Tiell wesende vrihen op en afslach, te laden en te lossen tot honne wilgefallen toegelaten wordt, de wiel dan alhier toe Tiell voer allen uijtheijmschen een vrihen op en afslach seij woe vurss: des men willich en genoicht is, nae alder gewoenthe een ijderen uijtheijmschen onbeheijndert te laeten genijeten, bij alsoe dat men onse

schippers en koepluiden in gelicke vriheijt van laeden en lossen in den steden Delft Schijedam op die havenen aldaer en anders waer onse schippers ende koepluiden honne negotiatie gebruijcken laet wederfaeren, t'oerkonde onser stadt secret segell op spatium van desen gedrukt opten vierden Novembris anno vijftien hondert negen en sestic.

Ende was onderteijckent. H. Stous.

Gecollationeert mette principaele attestatie daer aen geen zegel opgedruck was bevonden daer meede te accordeeren.

Bij mij S. Goes. 1569

Anno 85 in deser manieren heeft die stede verpacht, Cornelis die steenplaetser, die steenplaetse gelegen buijten opten noirt durende 20 jaren lang, te weten, dat die stede gemaect heeft den dijk gaende buijten omdie plaetse buijten Cornelis Coste, en hij salse houden in ofte, alsoe gued op leveren, als hij hem geleverd is, buijten der stede coste, des mach Cornelis jairlix halen opten oosterssen noirt een scuut vol zooden om die laan dair mede te maken sonder costen, voirt sal Cornelis voirn: gebruijcken den anwasse buijten in die Maze 20 jaren lang durende alsoe breed als die plaetse begrepen heeft sonder enige huijz dair af te geven, en soe wat Cornelis voirn: binnen sinen jaren dair sal tijmeren of planten dat sal hij of sinen erven weder na hem mogen nemen sonder die stede dair enich toeseggen inte hebben, en hier voirt sal Cornelis voirn: die stede jairlix betalen tot lantdagen 12 pondt Hollants.

Actum anno 85 in Martio bij den burgermeester Cornelis Evertz en Sijmon Wouterz en bij consente van der gemeene vroetscap

Item 20 dagen in Decembrij anno 86 is meester Pieter Florisz: en Jan Boijnz die wever gecomen op ter stede hujs en zijn over een gedragen mit makander roerende van dat hujs dat meester Pieter gecoft heeft jegen Pieter Dammasz: welck hujs is overgegaen voirt ander half duym breed en after twee duym breedt en middel ruijm drie duym van welck overgegeven Jan Boijnz of vernuecht is geweest dat hij tot genen enige beleijdinge doen en sal van dat overgaen dattet desen toe overgegaen is als voirscreven staet des sal meester Pieter gehouden wesen een planck te houden hangen buijten Jan Boijnz cost of moeijnisse.

Actum ut supra in presencie van de bailliu Huuch Adriaenz den burgermeester Cornelis Evertz, Sijmon Woutersz, scepenen Philips Hugesz, Willem Wouterz, Jan Claisz, en Pieter Lew Jacobz.

1578.

Ordonnantie van vier ordinaris nacht wackers op nieuws gemaect en hen luijden daer op beëdict den 19^e Junij 1578.

Dat dezelve waeckers gehouden zullen wesen twee en twee tsamen te gaen te weten twee de voormiddach nacht en dat presix van ure tot ure beginnende telcken van de Cruijstraet oft nae den Dam toe en soe voorts de stede omgaende naer oudt hercomen sonder eenige straeten of heerwegen over te slaen midts roepende van ses hujsen tot ses hujsen en oock voor steegh ten eijnde heur roepen al omme ende bij allen gehoort mach worden, welverstaende dat zij waeckers de eerste roep des avonds roepen zullen dat een iegelijck zijn vier en licht wel bewaere naer oude gebruijcke en zullen roepen van half Maerte tot half September t's avonds van 10 uren tot 's morgens te drie uren en van half September tot den eersten November van negen uren tot vier uren toe en van den eersten November tot den eersten Februarij van negen uren tot vijf uren en van den eersten Februarij tot half Maert van negen uren tot vier uren des zullen zij van elck hujsgezin ter maent hebben een oortgen 't welck zij omme de Maent bij de hujsen zullen gaen inne mids dat zij tegens den onwilligen zullen hebben kiespande op de helft beter, Gijsebrecht ofte parate executie, en zullen daer inne niemant vrij noch excempt wesen dan 't Gasthujs, Oudemanhujs, Bagijnhoff, de Oude Wijfgens Poort met allen den geen die van den heiligen geest leven, item de poorters, graefmaecker en vroevrouwen.

Item zullen de voorsz: waeckers telcken uren als voorsz: is, wat weeder het soude mogen wesen ommegaen en wel waecken, roepen en scharpelick toesien zonder uut eeniger zaecken te mogen absenteeren ofte thujs blijven, gereserveert alleen nootweder van donderslagen extreme reegen ofte diergelijcken schuijlen en sulcx overwesende terstont weder omme gaen en heur officie doen als vooren.

Ende zoe zij 't eeniger tijt eenich rumoer hoorden ofte eenige onrustige moedwille, rebelliege hujs stotinge, dieverie, vechterie ofte ijet anders onbehoorlijks vernamen ofte sagen bedrijven zullen 't selve gehouden zijn terstont en metterdaet den burgermeesters tevens aengeven ofte ten minsten des anderen daechs 's morgens naer gelegenheijt ende vereijsschen ende alle moedwille te helpen weezen zoe veel mogelijck is.

Zullen mede deselve waeckers eenige rook,licht ofte schijnsel van brandt vernemende 't selve terstond de luijden advetteeren en hen lieden opcloppen, en vindende brandt terstondt de cloeke doen cleppen en daer bij al omme brandt roepen, ofte ook vinden eenige deuren ofte vensters bij nacht open staende dat vergeeten soude mogen wesen de luden daer terstond van waerschouwen enaensprecken.

Op welcke ordonnantie en conditien zijn bij mijn heeren schout burgermeesters en wethouders aengenoemen en beëdicht Claes Janz en Arien Jacobz en Leendert Arienz en Jan Drusz, de welcke boven het voorsz: waechgelt noch van de stede ordinans tot gagie zullen hebben alle vierendeel jaers vier gulden.

1580.

Besteedinge van de nieuwe spoeije te weeten van het winnen en waenemen van dijen.

In manieren en voorwaerden hijer nae volgende hebben de voorsz: vier nachtwaeckers van voorn: mijn heeren aengenomen te winnen de spoeije leggen bij de Vlaerding poort te weten dat zijlieden deselve spoeije gehouden zullen zijn te winnen zoe wel bij dach als bij nachte, mits 't zelve roepende opte Laechbrugge en de luden daer van waerschuwen zonder deselve toe te laeten staen dan bij nootweer en expres bevel van burgermeesters zulen zijlieden oock gehouden zijn de spoeije buten der stede leggende altemet en somtijts te winnen omme 't water uuttet landt te laten lopen waer vooren elcx van hen luijden jaerlijcx hebben en genieten zal twee en twintich gulden van 40 grooten Vlaemsch 't stuk te betalen alle vierendeel jaers het gerechte vierde part van dien. Gedaen anno 80.

1577.

Ordonnantie van de dragers van Sint Anthonis gilde van 't salaris van alrehande wercken.

Eerstelijck van haringh uutte schuten in de plaetsen te dragen en te tieren 3½ stuijver.

Gereserveert wat gaet inde plaetsen van Barent Pietersz en Vranck Pietersz en Cornelis Willemz altijs opt last een halffe stuijver meerder.

Ende wederomme van de zelve daer uut in de schuten te dragen met aenslaen en werken 2½ stuver.

Welverstaende dat wat harinck mette haech inde schuijten gestreecken wordt sall van 't last betaelt worden 3 stuijvers.

En van haringh die uutte schuten op gedaen wordt en opte kaaij blijft maer van 't last 2 stuijvers.

Ende alleen van de caij in de plaetsen te dragen van 't last 2 stuijvers.

Ende van die, die van de caij wederomme geslagen en in de schuijten gedaen en op getecht wordt van 't last een stuijver.

Maer die van de caij mette losse hach in aelmans gestreecken wort alles met oprechten naer ouden gebruijcke van't last 2 stuijvers.

Des soe zullen alle scheepen en schuijten die eerst met haringh binnen de Hoochbrugge in gecomen zijn voorgaen ende eerst moeten gelost worden.

Item van 't cooren uutte haven op de Schueren langhs achter de haven van Speudam tot die Hoochbrugge toe aen wederzijden inne dragen van 't last te weeten op de eerste zolder 6 stuijvers.

Ende van solder tot solder hooger elcke solder van 't last een stuijver bedt

Ende dat inde huijsen voor aen straet ande haven zijde gedragen wordt op de eerste solder van 't last 7 stuijvers.

Altijs van solder tot solder hooger een stuijver van 't last beth.

Ende dat in de huijssen over de dijkvaert gedragen wort van 't last 8 stuijvers.

Ende dat uutte haven op 't ouwe manhuijs gedragen wort van 't last 14½ stuijver.

Ende uutte Schie up't oude manhuijs van 't last 8 stuijvers.

Ende uut de haven beneden de Cruisstraet ende voorts omme stadhuijs ende mede op 't theijlige geesthuijs van 't last 12 stuijvers.

Ende uutte Schie van vooren in te dragen van 't last 8 stuijvers.

Ende dat van achteren uutte Schie in de huijssen en brouwerien aen de Schie inne gedragen wort van 't last 7 stuijvers.

Van garst en mout van Overdijck in de brouwerien van Arien Doessen en Thonis Willemz: te dragen van 't hoet 2 stuijvers.

Ende binnen in alle brouwerijen van 't hoet 1½ stuijvers.

Ende van buten in de brouwerie van Maerten Thielmansz: van 't hoet 2½ stuijver.

Dat in de andere deze huijssen met deese gelijk staende gedragen wort van 't hoet van binnen en van buten als hier vooren.

Ende van de haven altijs 't hoet een derde minder.

Item van Bieren van Delft comende uutte Schie achter inde huijssen aen wederzijden op Schie ende aen de straet staende te dragen van de tonne een halve stuver.

Ende van vooren in een blanck.
 Ende van halve vaten achter in een oortgen.
 Ende van vooren in een grooten.
 Item in de Creepelstraet, Lange Kerckstraet om het Kerckhof ende op te Nieuwestraet van de tonne een stuijver.
 Ende van de halve vaten naer advenant.
 Item aen de oostzijde van 't stedehuijs tot aen de Overmaesse steege en daer omtrent van de tonne een blanck.
 Van de halve een grootgen.
 Ende verder tot aen Jacob Schargen steeg toe metten Achterweg van de tonne negen deuijts.
 Van de haven staende te dragen en te cruijen sonder 't stouwen van 't hondert een blanck.
 Ende van Overdijck van 't hondert een stuijver en een oortgen.
 Ende wat vorder wort gedragen wort genomen naer advenant andere werkcken en verten.
 Ende van 't cleijn hout altijd de helft min als van 't groote 't zij waert gedragen wort.
 Item van cleijn soudt uutte keeten ofte aen wederzijden in schuijten te strijcken en wederomme aen eenige van bijden zijden van de haven op te doen achter in te dragen en drie hooch te stouwen van 't mudde 2 stuijvers.
 Item van 't cleijn soudt uutte haven in de schuren ofte plaetsen inne te dragen en drie hooch te stuwen van 't mudde een blanck
 Ende van 't groote soudt van 't mudde een stuijver.
 Item van inschieten van 't cleijne sout van 't hondsert 10 stuijvers.
 Ende van 't groove van 't hondert 12 stuijvers.
 Item van 't ophouden ende mede tot in de tonne te dragen van 't cleijn soudt van 't hondert 12 stuijvers.
 Ende van 't groove van 't hondert 18 stuijvers.
 Item van de turf uutte haven achter aen de haven in de backers ende burgers ofte in taenhusen te dragen van de hondert tonne 8 stuijvers.
 Minder ofte meeder naer advenant
 Van Overdijck 15 stuijvers.
 Item in alle de brouwerien op Schie onder ofte beneffens de aerde van 't hondert tonne 7 stuijvers.
 Ende als men climt 9 stuijvers.
 Item van smits coolen uutte haven achter op aen de havenzijde te dragen van 't hoet 2 stuijvers.
 Item opten Dam, op 't stedehuijs en op de Nieuwstraet van 't hoet 4 stuijvers.
 Van de halve vaten naer advenant.
 Van de voorsz: steech tot Jan Gerritsz Taensteech van de tonne 1½ stuijver.
 Van de halve vaten naer advenant.
 Item van dezelve Taensteech tot aen Rotterdamse poort van de tonne 2 stuijvers.
 Van de halve vaten naer advenant.
 Item over de haven totte timmerwerven toe van de tonne een stuijver.
 Item op de timmerwerven mits de moeilijgheijts des houts wille om over te gaen van de tonne 1½ stuijver.
 Midts dat de uutterste timmerwerven bij 't ende gereeckent worden als van de tonne 2 stuijvers.
 Item op den Dam en voor op den Raem en daer omtrent vande tonne een stuijver.
 Midts soe zullen de voorsz: dragers van de tappers noch hebben van elcke tonne biers die zij daer in dragen zullen een canne biers en daer mede moeten te vreedten zijn sonder dat zij eenich ander ofte meerder bijer sullen mogen eijssen aengaende
 De burgers sullen ongehouden zijn omme hen luijden eenich bier te geven.
 Ende van wijnen die alhier gedroncken worden van de ame in te dragen 't zij waert zij over de tappers en de burgers vier stuijvers.
 Item van de calck die uutte haven ende huijssen aen de haven zijde aen wederzijden staende gedragen wort 't zij voor ofte achter van 't hoet 2½ stuijver.
 Uutte Schie in de huijssen aen wederzijde staende wort gelijck gecoren.
 Ende dat Overdijck gedragen wort van 't hoet 3 stuijvers.
 Ende dat uutte haven omme 't stedehuijs op te Nieuwstraet en aende Achterwech gedragen wort van 't hoet 4 stuijvers.
 Ende uutte haven voor den Raem en daer omtrent midsgaders in de Lange Kerckstraet, Butterstraet en Crepelstraet van 't hoet 5 stuijvers.
 Item van 't groot claphout uutte haven in de schuren en plaetsen aen wederzijden
 Item van de kennip in de wacht te cruijen van 't duser 2½ stuijver.
 Item van de rinde naer advenant minder ofte meerder naar advenant.

Item van de rinde uutte haven ofte Schie inde Taenhuijssen ofte Taenschuren te dragen van 't hoet 1½ stuijver.

Item uutte haven in de loijthuijnen van 't hoet 4 stuijvers.

En uutte Schie twee stuijvers.

Item vande teer uutte haven in de schuren ofte plaetsen aen de havenzijde te dragen 2½ stuijver.

Midts het cruijsteer drie hooch te stouwen en het rijsteer vier hooch.

Ende binnen uutte Schie achter inne te dragen en te stouwen als vooren van 't last 2 stuijvers.

Sullen oock alle dragers aen eenich werck hoe 't zij vallende gehouden zijn 't zelve werck terstond aen een af te wercken sonder daer uut te mogen scheijden ofte om enich ander werck te mogen werpen veel min daer aen wercken nochte en zall oock nijemant een ander in zijn plaetse mogen stellen ofte voor hem mogen laeten wercken.

Ende soe wie van de voorsz: dragers eenige der voorsz: articulen en poincten overtreet ofte buten gaet in eenige manieren zall verburen drie 's heeren ponden en zall daer en boven inzes weecken geen werck van 't voorsz: gilde mogen doen.

Deesse ordonnantie gepubliceert van de stedeuijs naer voorgaende clockgeslach opten 24 Julij 1577.

Deeze ordonnantie van de draghers en haere loon is vernieuwt en Sinte Anthonis Gilde voor de tijd te niete ghedaen en haere bos boven gheweest 17^e Julij anno 1581 en een nieuwe publicatie.

Ordonnantie van vier ordinaris nachtwaeckers op nieuws gemaekt, en hen daer op beëdict den 9^e Junij 1578.

Dat de selve waeckers gehouden sullen wesen twee en twee 't samen te gaen, te weeten twee de voormiddach nacht en dat presix van ure tot ure beginnende teleken van Cruijsstraet aff nae den Dam toe, en soe voorts de steede omgaen naer oude hercomen sonder eenige straeten ofte heerwegen over te slaen, mits roepende van ses huijsen tot ses huijsen, en oock voor elcke steech, ten eijnde heur roepen all omme en bij allen gehoort mach worden, welverstaen dat zij waeckers de eerste roep des avonds roepen sullen, dat ijegelijck sijn vier en licht wel bewaere mach ende gebruijcken, en sullen roepen van half Maert tot half September 't avonds van tien uren tot 's morgens te drie uren, en van half September tot den eersten November van negen uren tot vier uren toe, en van eersten November tot den eersten Februarij van negen uren tot vijf uren, en van den eersten Februarij tot half Maert van negen uren tot vier uren, des sullen zij van elck huijsgezin ter maent hebben een oortgen, 't welck zij omme de maent bij de huijsen sullen gaen inne, mits dat zij tegens den onwilligen sullen hebben kiespande op de helft beter, gijselrecht, ofte parate executie, en sullen daer inne niemant vrij nochte exempl wesen dan 't gasthuijs, oudemanhuijs, Bagijnhoff, en de oude wijfgespoort, met allen den genen die van heijlichen geest leven.

Item de poorters, graefmaecker en vroevrouwen,

Item sullen de voorsijde waeckers telcken uuer als voorsijt is, wat weeder het soude mogen wesen omme gaen, enwel waecken, roepen, en scharpelic toesien, sonder uut eenger saecken te mogen absenteeren ofte 't huijs blijven, gereserveert alleen noodweeder van donderslagen, extreme reegen en diergelijcken, mits blijvende evenwel noch op straet onder luijfels ofte diergelijcken schuijlen, en sulx overwesende terstond weder omme gaen en haer offitie doen als vooren.

Item soe zij 't eeniger tijdt de gaens eenich rumoer en hoerden ,ofte eenige onrustiche moedwille rebelliche huijs stotinge, dieverie, vechterie, ofte ijet anders onbehoorlijcks vernaemen ofte zagen bedrijven, sullen 't selve gehouden sijn terstond en metter daet de burgermeesters tevens aengeven, ofte ten minsten des anderen 's dachts 's morgens, naer gelegentheijt en vereijsschen, ende alle moetwille te helpen weezen, zoe veel als moegelijck is.

Sullen meede de selve waeckers eenige roochlicht, ofte schijnsel van brant verneemen 't selve terstond de luden adverteeren en hen lieden opcloppen, en vinden brand, terstond de clocke doen cleppen, en daer bij al omme brant roepen, ofte oock vinden eenige deuren ofte vensteren bij nacht openstaende, dat vergeeten soude mogen weesen, de luden terstond daer van waerschouwen en aensprecken.

Op welcke ordonnantie en conditien sijn bij heeren schout, burgermeesters en wethouders aengenomen en beëdict, Claes Janz en Arien Jacobz en Leendert Arienz en Jan Deusz, dewelcke boven het voors: waechtgelt noch van de stede ordinaris tot gagie sullen hebben alle vierendeels jaers elcx vier gulden.

Besteedinge van 't nieuwe spoeije te weeten, van het winnen en waerneemen van dijen.

In manieren en voorwaerden hijer nae volgende hebben de voors: vier nachtwaeckers van voorn: mijn heeren aengenomen te winnen de spoeije, leggende bij de Vlaerdinsche poort, te weeten, dat zijluden deselve spoeije gehouden sullen sijn te winnen, zoe wel bij dach als bij nachte, mits 't selve roepende

op de laechbrugge, en de luden daer van waerschuwen, sonder deselve toe te laeten staen, dan bij nootweer, en expres bevel van voorn: burgermeesters, sullen zijluden oock gehouden sijn de spoeije buten der steele leggende, altemet en somtijts te winnen, omme 't water uuttet land te laten lopen, waer vooren elcx van henlieden jaerlijcx hebben en genieten sall twee en twintich gulden van veertich grooten Vlaems het stuck te betaelen alle vierendeel jaers het gerechte vierde part van dijen. Gedaen anno 1500 ende tachtich.

1581.

Alsaoo dagelijcx groote clachten gecoemen sijn dat veel van de gildebroeders van Sinte Anthonis gilde, ofte draghers hen niet en voughen en reguleeren nae de keure en ordonnantie tot henluijder eijghen versouck bij den bailliu, burgermeesters, schepenen en regierders deser stede gemaect en op ten 27^e Julij 1577 mitter clocke ghekondicht en voerder ghenueghen mitter loon aldaer gestelt als aeck het vervolghen en opwercken van de goederen henluijden aenbesteet, en zij luijden onder dexel van heurlieder gilde den anderen daer toe well willich weesende beletten 't zelve werck op 't besette loon aen te nemen en of te wercken.

Soe ist dat mijn heeren de bailliu burgermeesters en schepenen conformelijck voorgaende resolutie van vroetschappen deser stede henluiden gilde voor desen tijd casseeren ende consenteeren en laaten toe eenen ijghelijcken burger ofte poorter deser stede sonder aenschouw te nemen ofte hij gildebroeder gheweest is ofte niet opte ordonnantie en salaris ofte arbeidsloon hijer beneffens van nieuws ghecondicht en vernieuwt te moghen draghen en wercken aennemen en volbrenghe van welcke ordonnantie copie opt stedeuijs ghehanghen sall worden.

Verbiedende allen gildebroeders ende anderen wije hij zij d'eene den anderen daer over te misseggen ofte misdoen mit woerden of ofte mit wercken opte correctie deser stede tot discretie van den gherechte.

Ghekondich den 17^e Julij anno 1581 presentib: den buellu Adriaan Duijst van Santen, burgermeesters Arent Danekerts: en Mees Gerrits: Cornelis Jacobz Fabri, Cornelis Thonisz, Cornelis Alewijnz en Maerte Thijelmsz de Coninck scheepenen.

Hijer bij te voughen: ordonnantie van de draghers ende salarijs. Eerstelijcke en. En int eijnde

Ende soe wije van den voorsz: draghers hebben aenghenomen eenige goederen opte wercken op ofte af te draghen: eenige der voorsz: articulen en poncten overtreden en te buijten gaan in eenigher manieren sal verburen drie 's heeren ponden en daer en bovenstaen tot correctie van de gherechte. Anno 1581.

1597.

Ordonnantie opte buter tonnen halve vaeten, kinnetgens etz: inde nabuij steele oock, geobserveert worende.

Alsoe men dagelijcx bevindt dat binnen dese stadt Schiedam veel en verscheijde booter te marckt en in de wage coemt in halve vaeten, achtendeeltgens en andere tonnekens niet hebbende den brandt van eenige stede waer door die gemeente grootelijcx verkort wort vermits deselve booter tonnen op geen seecker mate nochte gewichte gemaect sijn, menichmael bevonden sijn soe dick en zwaer van hout te sijn dat die ongelijcke meer weegen dan daer voor in der wage af geslagen wordt.

Soe ist, dat omme daer in te voorsien schout en scheepenen der voorn: stede bij advijs van burgermeesteren gekuert en geordonneert hebben, keuren en ordonneeren bij deesen, dat van nu voort aen geen Hollandse booter alhier binnen deser steele marckt ofte wage gebracht zal worden in halve vaeten, kinnekens, achtendeeltdens ofte andere tonnekens ten zij dat deselve geteijckent sijn metter brandt van derser, ofte van eenige stede.

Item dat men geene booter ter marckt ofte in de wage sall mogen brengen in oude tonnekens en vaetkens opgelegt zijnde, ten zij deselve binnen den zelveen jare metten brandt deesser steele ofte van eenige andere steele geteijckent zullen sijn ende dit all op verbeurte van de booter die contrarie deesse keur en ordonnantie ter marckt ofte in de wage comen sal, daer van den officier hebben sall een derdendeel den armen binnen deesser steele een derdendeel en den aenbrenger een derdendeel.

Aldus gepubliceert van stede huijsse nae voorgaende clockgeslach den 25^e Januarij 1579.

1578.

Ordonnantie opt teeren van steele want ende het caetsen anno 78.

Alsoe tot kennisse van ons bailliu, burgermeesteren en die van de gerechte gecomen, is dat eenige hem vervorderen farre te sieden, en haer sleege want daer mede teeren, in eenige haringplaetsen en elders daer 't nijet en behoort, all contrarie seecker oude keure deesser stede waer deur geschapen waere brandt en groot ongevall over de steele te mogen comen, omme daer inne te voorsien soe ist, dat wij bailliu, burgermeesteren en regeierders deesser stede, met advijs van die van den gerechte bij

desen een ijegelijk wel scharpelijk verbieden van nu voortaan eenige feerre meer te sieden ofte oock eenich sleege want te tarren in eenige haring plaetssen ofte an eenige straten ofte caije van de stede maer willen, ordonneeren en gebieden dat het selve bij allen en een ijegelijk voortaan gedaen sal worden aen de vesten tusschen Willem Arienz scheepmaker en 't stede nieuwe huijs aen henen daermen 't selve van ouden tijden gewoon es geweest te doen, op de verbeurte telcken maele van ses 's heeren ponden all volgens de voorsz oude keure.

Ende op dattet selve aldaer te bequamer soude mogen gedaen werden, soe wort belast den geenen die aldaer eenige lasten hebben leggen dat zij die selve terstont naer de publicatie van deesen zullen wech haelen en van daer doen, en oock meede die eenige scheepen 't zij getarret ofte ongetarret daer bij de vest hebben leggen dat zij meede deselve sullen schikken van daer op een andere plaetse te leggen en brengen, ten eijnde alle periculen en inconveniente geschouwt mogen worden.

Van caetsen sondaechs.

Voort alsoe meede hen eenige vervorderen dagelijcx en bijzonder des sonnendachs te leggen caetsen omme het stedehuijs en op de straeten, behinderen genoegsaem 't gebruik der straeten, behalven dat mettet selve caetsen de luden glaessen dickwerven gebroocken en uijtgesmeeten worden sonder dat het selve noch gelaeten word gedurende de predikatie des goddelicken woords, omme daer inne te voorzien. Soe ist, dat wij burgermeesteren en regeerders voorn: bij deesen een ijegelijk wel scapelick verbieden dat hem niemant voortaan meer begeve tot eenich caetsen omme het stedehuijs noch op eenige 's heeren straeten binnen deessen stede 't zij of het sondach, ofte werckendach zij, maer die het caetsen willen pleegen mogen het selve doen aen de vesten en buten de stede.

Behoudelick dat nijemant mede aldaer als voorsz: is caetsen sal mogen gedurende eenige predikatie des goddelijcken woorts 't zij voor ofte nae middach op peene meede van telcken reijssse te verburen een pont en sententie van scheepenen als ijemant onder de predikatie daer op bevonden sall mogen worden.

Ordonnantie op 't teeren van sleege want ende het caetsen, anno 1578.

Alsoe tot kennisse van ons bailliu, burgermeesteren en die van den gerechte gecomen is, dat eenige hen vervorderen farre te sieden, en haer sleege wandt daer meede te teeren, in eenige haring plaetsen en elders daer 't nijet en behoort, all contrarie zeecker oude keure deesser steede, waer deur geschapen waere brandt en groot ongevall over de steede te mogen comen, omme daer inne te voorsien, soo ist 't dat wij bailliu, burgermeesteren en regierders deeser stede, met advijs van die van de gerechte, bij desen een ijegelijk wel scharpelijk verbieden, van nu voortaan, eenige teerre meer te sieden, ofte oock eenich sleege wandt te tarren in een haring plaetsen, ofte an eenige straeten, ofte caije van stede, maer willen, ordonneeren en gebieden, dat het selve bij allen en een ijegelijk voortaan gedaen sal worden aen de vesten, tusschen Willem Arienz scheepmaker en 't stede nieuwe huijs aen heenen, daermen 't selve van ouden tijden gewoon es feest te doen, op de verbeurte 't elcken maele van ses 's heeren ponden, all volgens de voorsz oude keure.

Ende op dattet selve aldaer te bequaemen zoude mogen gedaen werden, soe word belast den geenen die aldaer eenige lasten hebben leggen, dat zij dezelve terstont naer de publicatie van deesen, zullen doen wech haelen, en van daer doen, en oock meede die eenige scheepen 't zij getarret ofte ongetarret daer bij de vest hebben leggen, dat zij meede dezelve zullen schikken van daer op een andere plaetse te leggen en brengen, ten eijnde alle periculen en inconveniende geschouwt mogen worden.

Van 't caetsen sondachs.

Voort alsoe mede hen eenige vervorderen dagelijcx en bijzonder des sonnendachs te leggen caetsen omme het stedehuijs en op de straeten, behinderen genoegsaem 't gebruik der straeten, behalven dat mettet selve caetsen de luden glaessen dickwerven, gebroocken en uijtgesmeeten worden, sonder dat het zelfve noch gelaeten wort gedurende de predikatie des goddelicken woorts, omme daer inne te voorsien, soo ist, dat wij burgermeesteren en regeerders voorn: bij deesen een ijegelijk wel scharpelijk verbieden, dat hem niemant voortaan meer begieve tot eenich caetsen, omme het stedehuijs, noch op eenige 's heeren straeten binnen deesser steede, 't zij of het sondach ofte werckendach zij, maer die het caetsen willen pleegen mogen het selve doen aen de vesten, en buten de stede.

Behoudelick dat nijemant meede aldaer als voorsz: is caetsen sall mogen gedurende eenige predikatie goddelijcken woorts, 't zij voor ofte nae middach, op peene van 't elcken reijssse te verbeuren een pont en sententie van scheepenen, als ijemant onder de predikatie daer bevonden sall mogen worden.

Aldus gepubliceert van stede huijsse ter presentie van de bailliu, Melchior Willemz Welhoek, den 18^e Meij vijftien hondert acht en tzeventich.

Item hijer na is een ijegelijk verbooden en geinterdiceert eenige paerden op 't kerckhoff te weijden op peene en boete van ses stuivers over elck paert en arbitrage.

Ordonnantie op te butter tonnen, halve vaeten, kinnetgens, achtendeeltgens, in de nabuijrsteden oock geobserveert wordende.

Alsoe men dagelijcx bevind dat binnen dese stadt van Schiedam, veel en verscheijde booten te marckt en inde wage coemt in halve vaeten kinnetgens, achtendeeltgens, en deze tonnekens, niet hebbende den brandt van eenige stede waer door die gemeente grootelicx verkort wort, vermits deselve bootertonnen, op geen seecker mate nocte gewichte gemaect zijn, menichmael bevonden zijn, soe dick en swaer van hout te zijn, dat die ongelijcke meer weegen dan daer voor in der wage af geslagen wordt, soe ist, dat omme daer inne te voorsien, schout en scheepenen der voorn: stede, bij advijs van burgermeesteren gekeurt en geordonneert hebben, keuren en ordonneeren bij deesen, dat van nu voortaan geen Hollantse booter alhier binnen deser stede marckt ofte wage gebracht zal worden in halve vaeten, kinnekens, achtendeeltgens ofte andere tonnekens, ten zij dat de zelve geteijckent zijn metten brandt van deser ofte van eenige stede.

Item dat men geene booter ter marckt ofte in de wage zall mogen brengen in oude tonnekens en vaetkns op geleijt zijnde, ten zij de zelve binnen den zelven jare metten brandt deesser stede ofte van eenige andere stede geteijckent sullen zijn, ende dit all op verbeurte van de booter, die contrarie keur en ordonnantie ter marckt, ofte in de wage comen sal, daer van den officier hebben sall een derdendeel, den armen binnen deesse stede een derdendeel, en den aenbrenger een derdendeel.

Aldus gepubliceert van stede huijsse nae voorgaende clockgeslach den 25^e Jauarij, anno 1500 negen en tzeventich. (1597).

Ordonnantie op het tarren van de schepen ende het slegewant en het beschadigen van stede pooten en boomen.

Om te verhoeden ende voorcomen alle.....van brandt ende ongeval, soe ist, dat schout, burgermeesters ende rigieders deser stede een ijegelijk wel schapelijk verbijeden ende interdiceeren, eenige buijsschen ofte boots binnen de stede te tarren ofte zwarten, maer zal een ijegelijk gehouden zijn, buijsschen ofte boots afgetimmert zijnde, buijten te leggen, omme aldaer buijten getarret ende gezwartet te worden nae behoeren, op peijne van ses 's heeren ponde en arbitrale correctie. Verbieden ende interdiceeren voorts een ijegelijk van nu voortaan eenige tarre te zieden, ofte oock eenich slegewant te tarren in eenige haring plaetsen, ofte op eenige straeten ofte kaijen van de stede, maer willen en ordonneeren en gebieden, dat het selve bij alle en een ijegelijk gedaen sal worden opte stede erven, neffens de Nieuwe haven, te weeten op 't stede erve neffens Arien Sijmons: ende voorts opte uutterste erven van de stede bij de Vlaerding poort aen wederzijden, opte verbeurte van 't elcken male van ses 's heeren ponden en correctie voorschreeve.

Wordt mede alle en ijegelijk wel scharpelijk verboden eenige boomen ofte pooten van stede 't zij binnen ofte buijten in eeniger manieren te beschadigen, op peijne en verbeurte voor de ouwen van twee 's heeren ponden en arbitrale correctie, ende voor den jongen van het opperste cleedt metter daet aff te mogen neemen.

Aldus gepubliceert van stede huijsse ter presentie van de bailliu, Melchior Willemz: Welhouck, opten 9^e Aprillus anno 1581.

Van grave te make in de kercke.

Erst soe en moet nijemant enich graf doen maken in der kercken, dat zijns nijet en is, ten zij bij oirlove van den gene dairt van wair, opte bueten van drie pondt.

Item soe wie in de kercke een graff open laet doen dat hem nijet en wair mer geleent wair die sal den kercmeesters geven van openen een pondt, mair wie dair zelff een graff heeft, ende doet dat open doen voir een oirt mensch die dat graff toebehoirt, al de kerckmeesters geven thien groite, ende van een kint beneden twaelf jairen out dat men in zijns ouders graff legt selme den kerckmeesters geven tot kercke behoeff zes groite.

Item soe wie hem bewint of vermet enich graff te hebben in der kercke van Sciedam, ende van dat graff geen paveije gelt gegeven en heeft, als van elcke grave thien groit, die zall dat geven ende betalen den kercmeesters alsoe verre als zijt hem bewise mogen datter nijet off gegeven is, ende soe wie dat nijet geven en woude, die en soude geen eijgen van den grave hebben mair die kerc selt voir eijghen mogen aenvairden, ende wair ijemant die hem dair en boven dat graff bewonde off op dede doen, dat wair opte buete van vijff pondt.

Item soe zell een ijegelijk zijn grave doen teijckenen in der kerckenboeck dat dair off gemaect is, off men zels oec in den eijgen mijet kennen.

Item soe wie een graff openlaet binnen der kercke, dat zall hij weder toe doen leggen binnen drie dagen dair nae optie bueten van een pondt.

Item soe wie een graff copen of hebben will op onser vrouwen choir, die sel dair of der kercken geven zestien beijerssche gulden off pajmente hairre wairde en nijet min en alsoe dicke als hijt op doet doen sall men geven een pondt is die dode out of jonc.

Item soe en moet nijemant enich graff doen make op 't kerckhoff in den ganc die met steen beleit is, an eniger zide achter noch voir, optie bueten van een pondt, ende neijmant en sal noch en moet eigendom an graven hebben op 't kerckhoff, optie selve boeten, en wie den graefmakers lelike of dreijchlike woirden gave van graven die hij opten kerckhoff op gedaen had, of op doen woude, verbuerde tot die bueten voirc: sentencie van scepenen.

Item soe zall die graefmaker hebben van een graff te maken in der kercken en van weder toe te legge, van een out mensch acht groit, van een kinde beneden twaelf jairen out vier groit.

Item van een out mensch graff te make op 't kerckhoff zes groit.

Item van een kints graff van een jair luttel meer off min drie groit. Item van dair boven van een kints graff tot twaelf jairen toe vier groite.

Uitgenomen winter dages als aertrijck alsoe bevroeren is, dat men mit paerden en mit sleden over ijs loopt, zoe zullen die graefmakers den derden penning meer hebben van elc graff te maken 't zij out of jong.

item waert tot eniger tijt dat ijemant den coster off den graeffmakers lelike of dreijgelike woirden gave, om dat zij den kinderen off den honden uuter kercken jaechden. of dat zij die varcken dair op comende scutteden off van den kerchove jaechden, verbuerde een pondt, en daer toe sentencie van scepenen.

Wie in ijemants boomgaert gine.

Soe wie in ijemants boomgaert off tuune ginge buten oirlove van den gene die se toebehoirt off gehuijrt heeft ende scade dede, verbuerde drie lb ende den scaden te beteren die hij den boomgaert gedaen heeft bij scepen, en nochtan dair toe te hebben sentencie van scepenen, alwaert dat hij nader tijt voldaan hadde, voirts soe mach hijen an een boom binden sonder verbuernisse ende laten staen waernt die rechter off zijn irwairde bode dair toe comt, ende waert sake dat hij hem dair om sloege off slaen woude, soe mach hij en weder slaen sonder bueten te geven, ten wair off hijen verleemde of doot sloghe, ende waert dat dair ijemant ware, die ijemant in sijn tuun off boomgaert bevonden, en geen tuge dair off en hadde, off den man nijet gehouden noch gripen en conde, soe mach hij dat mit zinen eede houden dat hijen dair in bevonden heeft, alsoe verre alst een wittachtich man's.

Van beesten scade te doen.

Soe wat beesten ijemant enige scade doen in zijn lant of in zijn guet die mach die scutten of doen scutten, ende een nat maell houden onverbuert, ende ist dat den genen diese toebehoiren daer en binnen hem van der scade nijet en vernuecht, of zijn gemoede heeft, soe mach hijse nae dat natmail den rechter leveren dair zij in der gescut zijn en dair of sulck recht nemen als dat behoirt.

Van assche uut te gieten en vier te legge.

Eerst soe wie ergent enige assche breinct of leit, ende mit water nijet uut en ghiet dat wair optie bueten van thien seelinghe, voirt waert dat men dair levende vier in vername off vonde, dat wair optie bueten van een pondt.

Item soe en moet nijemant stoken op 't erff optie bueten van thien scellinghe, ende bij nacht dubbelde boeten, alsoe dicke als 't ijemant dede, ende die rechter dat betugen mach mitten vierwaiders off mit poirters rechtevoirt in te panden.

Item soe mogen der stede bode ende tsheeren knechts in der luden huijsen gaen, dair zij menen dat men stoict, ende dat ondersoken, ist dat zij vernemen zoe zullen sij des oirconde nemen an den naesten buijren an elke zijde ende dat dan aenbrengen, want men in geenre wijs geheingen en will.

Item soe en sell nijemant zijn vier van zijnen hairde doen, ende dat afterwaerts in wijnkelen off in hoecken leggen, ten wair in enen scoorsteen, dair dat meerre deel van den gerecht off duunct datter geen vrees der poirte off comen mochte, optie boeten van thien scellinghe alsoe dicke als en die rechter beleet, ende dit zullen die vierwaiders aen brengen bij horen eede dair zij sulck gebreck vernemen.

Ende soe wie hem luijden dairom misseijde of misbode mit warden of mit wercken, dat wair op een boete van drie pondt en op sentencie van scepenen.

Van honden.

Opten 21^e dach in Augusto anno achtien soe is geconcludeert bij den heere ende 21^e; dat alle honden binnen der stede sal men gehouden wezen uuter stede te doen en gebannen te zijn tot paesschen toe naestcomende optie boete van een pondt en sentencie van scepenen half die heere ende half diet anbreijnt.

Van scouwen van ladders, emmers, enz;

Opten 28^e dach in Novembri 1500 negen en viertich, is geaccordeert bij die 24, dat men twee mail sjairs scouwen sall, emmers, ladders, straten, platen en alle bansloten, te weeten dat ment off doen roupen sall van de stede huys tsonnendaechs nae Mewije dach ende tsonnendaechs nae Sint Gillis dach in Septembri, en dat men acht dagen dair nae des Maendachs, Dinxdachs, en woensdachs nae elcken Sonnendach sal gaen schouwen optie buete bij die van den gerecht te verboeren nae in houdt der ordonnantie van Vranckelandt en die penninge dair of comende te gaen tot proffijte van 't buerthen. En de upten besten September 52 is tselve bij de voirser 24 gerenoveert.

Van decken.

Den 21^e dach in Junio, is geaccordeert bij den 24. Soe wie een huys of een loets tijmmert binnen der stede van Sciedamme, en gedect mit vier duysent tegelen ofte meer dair sal de stede die helft of betalen, en wat benden vier duysent tegelen is dair en sal die stede niet of geven.
Actum die sup anno 29.

Van huijsen, en decken.

Den achsten dach in Junio anno 33, is geaccordeert bij de 24 dat men geen huijsen die verbrant zijn tijmmen en sal men salse weder tijmmen ront omme mit steen voir en after een steene ghevele ende men salse geven van een duysent tegelen 15 stuijvers, optie boeten van een pondt Hollants te verbueren van de 24 die daer inne consenteert anders dan voirseit is, ende allen den genen die haer riedt dack of breecken en weder mit hardt dack maken zullen mede hebben van een duysent tegelen 15 stuijvers uutgesondert die huijsen staende beneden die hoele bij Ketel poorte die mogen wel decken mit riedt.

Ende waer of op elke roede viercants tegel dachs gaet 1300 tegelen.

Item die sup-is geaccordeert bij de 24. Soe wie sijn ovens schoorsteen en niet en vermaect ofte of breect of sijn huijsen binnen niet en leemt als gekuert is binnen drie weeken van dato voirseit, die sal verbueren drie pondt en sentencie van scepen die een helft tot tsheeren behoef en de ander helft totter stede behoef.

Als den heer omme gaet omme te beschouwen van assche of viere en kennisse dair van begeert en soe wie hem weijert te geven of te gaen om kennisse dair van te dragen, die sal verbueren een pondt, half den heer en half d'stede, en men sal geen assche uut ghijeten zij en is eerst nat gemaect, optie boeten voirseit. Actum die sup:.

Van decken.

Den achtsten dach in Meije anno 36 is gekuert bij de 24, soe wie sijn huijsen gedect zijn mit rijedt, die en sal die selve huijsen niet stoppen dan mit tegelen ofte scaelgen, optie bueten van drie pondt en sentencie van scepenen d'een helft tsheren behoef ende d'ander helft totter stede behoef, en soe wie sijn rijedt dack of breect die sal weder decken mit hardt dack, en de stede sal hem te bate comen en 15 stuijvers van ider duysent tegelen.

Den 21 Junij anno 1538 is, geaccordeert bij den heere ende die 24 dat soe wat vacken vervallen an die huijsen of die men of brecht, die salmen sculdich wesen te decken mit hardt dach, uutgesondert voer den Raem ende in die Crepellstraet optie broecken als voerscreven.

Van ovens.

Opten derden Februarij anno 1546 stilo roi is geaccordeert dat men van nu voort an gheenre hande oovens en sal moeten setten binnen der stede vrijheijt groot nock cleijn ten waere of die gheene, die deselve will doen setten, sal all te voeren comen bij de bailiu hem seggende dat hij in meninge waere een ooven te setten. Ende sal die bailiu mit ten minsten eenen burgermeesters ende twee scepenen gaen ter plecke dair men den ooven setten will om te sien oft oirbair wair ofte nijet. Ende soe wie int werch traede all eer bailiu burgermeesters escepenen dair up geweest waeren sal verboeren drie pondt, den derden tot 's heeren behooff, den derden tot der stede behooff en den derden tot des anbreghers gehouff, soe well die metselaers te verboeren als den gheenen die den selven ooven duct maechen.

Van der stede of ijemant scade doen.

Soe wie tot enigen tijden enige scade dede an der stede werck, het wair an hoofden, an straten, an platen, an bruggen, an poirten, off an enigen dingen hoe die genoemt mochten wesen, die sell binnen drien dagen nae dat hij die scade gedaen heeft come voir burgermeestere ende geven hen dat te kenne en begere dat te betere, buten der stede cost, optie bueten van een pondt. Ende dat zullen zij dan doen en latent maken alsoe guet alst te voren was op zijns zelfs cost binnen vierthien dagen nae dat hijt gedaen heeft. Of hij sal in gaen legge zelfmaent in een herberge tende die vierthien dagen te gijsell en sal dair bliven ter tijt en ter wilen hijt volbrocht heeft, dats te verstaen alsoe verre als in de tijt van de jair is, off dattet oirbair gemaect wair, en wairt geen oirbair gemaect soe sal hijt late maken tot des burgermeesters beveel, off in te leggen als voirc is optie bueten dier toe staen van den inleggen.

Item soe wie den andere scade doet an zijne glaze, of ander dinge, sonder mit voirssetten wille, als mit kaetsen ende spelen of des gelijcx, die sal dat weder doen maken ende insetten alsoe guet alst te voren was op zijnen cost binnen eenre maent nae dat hij die glazen ontween geslegen, of die scade gedaen heeft, off der geenre gemoede te hebben, die die scade gedaen is, optie bueten van thien scellinge alle dagen te verbueren jegen den heere rechtevoirt in te halen an gelde off an pande ter tijt toe dat hij die scade gebetert heeft.

Item soe wie der stede scade doet an die poten ofte doorne die opten vesten staen tsij mit houden, mit kerven, of enige poten uutte halen ende den rechter dat bevinden can bij wittachtigen tugen verbuerde drie pondt en sentencie van scepenen.

Item soe van en moet nijemant over de vesten climmen ofte over den doorne, optie buete van een pondt en sentencie van scepenen.

Item soe wie de stede scade doet an vesten, an poirten, an muijren, of an enige anderen dingen, hoe die genoemt mogen wesen, of enige beesten an die vesten bevonden worden ende dat bevonden wort bij den heer of bij den ghenen die dair toe geordineert sullen wesen, verbuerde die boeten van drie pondt, en sentencie van scepenen.

Item hier in heeft die bailiu sijn deel overgegeven der stede van die buerten.

Ende die stede boeten en 's heeren dienairs sullen tsamen deelen van die beesten te scutten an die vesten binnen der stede, en niet te compareren mit ijemant dan tsamen.

Van sticken of van visch te nemen.

Eerst soe wie dat vischet off stict in der stede vesten off in der stede vischerien, buijten oirlove van den huijzman verbuerde drie pondt, dair off den heer een pondt, die stede een pondt, en die t' aenbrenct mitten huijzman onder hem beide een pondt, des sal die huijzman een 'tiaers die vesten reijnigen oft doen scoon maken opzine cost.

Item soe wie ijemant enige scade doet van visch te nemen, tzij uuten viviers houwens, korven, dat wair optie bueten van drie pondt ende sentencie van scepenen.

Van dode beesten te bedelven.

Soe wat poorter een beest sterft dat sal hij binnen den selven dage bedelven of doen bedelven, optie buete van een pondt rechte voirt in te panden. En wair ijemant die zijn dode beest worpe in 't scijs, in die haven, in sloten of in enich ander water en anders dair mede deden dan hijt bedolve, verbuerde elkes dages alsoe dicke als die rechter beleede een pondt, rechtevoirt in te halen ofte panden ter tijt toe waent hijt bedolven hadde.

Van ijemant ijct te bespreken of voordel te make met brieve.

Soe zell gheen man zijn wijf noch wijff horen man enich voordell maken van enige guede hoe genaemt zullen wesen dat gehouden off voirt gaen sal in eniger bespraek of instrument, ten zij dattet bezegelt is mit drie scepen zegelen van der stede.

Item soe en sell geen man of wijf die meer erfgenamen heeft dan een, ijemant van zinen erfgenamen voordell maken van enige guede hoe die genoemt mochten wesen, den enen voir den anderen, dat gehouden sal worden. Ten zij dattet bezegelt is mit drien scepen zegelen van der stede als voirc: staet.

Van hilixe voirwairde.

Item soe wat man ende wijf vergaderen in hilicke en begeren dair hilice voirwaerde of voirdeel den enen den anderen te doen, die sullen comen eer sij malcander beslapen voir twee scepen ofte meer, en voirslaen aldair hair voirwairden, ende dat sal men betijkenen in der stedeboeck dair men die genen in teijkent die men self mondich maict, of men salve brieff of maken die twee scepen of meer besegelen sullen hoe sij willen, ende soe wie geen brieff en name of niet indede soe voirc: stait, dat en soude van geenre wairden wesen.

Van cogge scepen in de haven en barcke.

Soe wat scip in die haven quame, dat laden zoude of ontladen wairt an der vischmarct of an wat erve dattet wair, en dair een ander scip lage dat nijet en loet of en ontloet, dat zoude den scepe rumen datter laed of ontladen wilde, optie bueten van vijf scellingen.

Item alle man zijn scepe alsoe scappelic te leggen in die haven dat men bequamlic die haven gebruijcken mach mit anderen scepen om uut te comen, ende binnen te varen, optie bueten van thien scellinge elc scip te verbueren dattie rechter beleet mit scepenen.

Van scouwen van straten, platen.

Soe wanneer die rechter mitten scepen wil omme gaen scouwen straten, platen, wateringen, en bansloten, soe sal hij 't openbair in der kercken doen bieden, ende dat bij guetduncke van den gerechte, ende binnen veerthien dage dair nae sal hij omme gaen scouwen, ende soe wiens strate of plate, dan te banne gescouwen wert, dat is optie bueten van twee scellinge, half den heer en half den scepenen, rechtvoirt in te doen halen, an gelde of an pande die helfte beter, bij der stede bode ende tsheeren knechts.

Item soe wie als dan zijn strate of plate nijet en hadde doen maken binnen die vierthien dage voirscreve, ende dair omme te banne gescouwet worde, dien selse die rechter gebieden mit den scepenen te doen maken, noch binnen vierthien dagen dair nae, ende wairt dat zij daren binnen gemaect en waren, soe zoude 't recht alle dagen dair nae, dair op verteeren een lb Hollants ter tijt toe datse gemaect is, en die bueten of teringe rechtvoirt alle dagen in te panden, in manieren voirscreven.

Item soe en moet nijemant enige stillen hangen of zetten langes die Schie, langes der haven langes den Roosbeke, off over enige andere bansloten, die men plach te bescouwen, optie bueten van een lb alsoe dick te verbueren als en den rechter beleet mit scepenen, rechevoirt in de panden.

Item alle man zijn plate ruim en scoon te houden, dat men dair bequamelick langes sal mogen gaen, optie bueten van twaelf scellinge alsoe dicke mense beleet of bekuert.

Item soe en moet nijemant bij der Schie, neffens der haven, bij den spoijwater geenrehande misseruuchte noch vulnis leggen op een halve roede naden cante van den water, optie bueten van twaelf scellinge rechtvoirt in te panden alsoe dicke alst die rechter betugen mach, dair of die heer een derndell, der stede een derndell, ende den scepenen een derndell.

Item soe wie misch, ruuchte of vulnis worpen in die haven int spoijwater, int Schie of in enige bansloten, verbuerde twaelf scellinge, rechtvoirt in te panden, alsoe dicke als die rechter dat betugen mach mit scepenen, off mit poirters, dair of die heer een derndell, der stede een derndell en den scepenen een derndell.

Item soe en sullen die verwers geen weetmas in die Schie doen, noch ergent anders dan op hairs zelfs erve, of dat zij in huurwair hebben, of zij zullent buten der stede doen voeren, optie buete voirscreve en alsoe dicke.

Item soe en moet men geen huden weken of vachten, int Schie, of in enigen bansloten achter noch voren optie buete van thien scellinge. Ende alle vuil dat van den huden of vachten vallet, buten der vrijheit te voeren optie zelve boeten. Ende een ijgelic zijn huden off vachten op zijns zelfs erve, of dat hij in huijwaer heeft scrappen, optie buete voirscreven.

Item soe wie missche vulnis off enige onreijnichede stortte of droege op eens anders werff, plate off strate, ten wair bij zinen oirlove verbuerde twaelf scellinge alsoe dicke als hijt dede, dair entenden soe sal den anderen ontheffen van die bueten die dair toe stait, van die straten te scouwen.

Item wanneer die rechter doet gebieden, enige wateringe off bansloten te doen scieten, off diepen op een zeker tijt, soe sal elc tzijn doen maken binnen dier tijt optie bueten van den scouwen voirscreve.

Item geen vulnis te leggen bij der Schie off bij enige bansloten op drie voeten na den cant optie buete van twaelf scellinge.

Van den leertouwers van smeer te smelten.

Item soe en moeten die leertouwers nijet wercken achter dattie sonne onder gaet of te gode is noch eer zij 's morgens op elcx optie buete van thien scellinge alsoe dicke als mense beleet mit scepenen. Item soe en moeten die smeden, solderers en wevers ende alsulcke ambachtlude nijet wercken nae dat die waecker 's avonts uut gaet noch 's morgens voir dat hij den dach blaset ende weder te huijs gaet elcx optie bueten van thien scellinge.

Item soe en moet nijemant smeer te smelten bij nachte opte buete van een lb, ende geen smeer smelten in een houte huijs bij dage ten wair bij oirlove van dat meerredeell van den gerechte optie bueten voirscreven alsoe dicke van beiden als hij beleet wort. Ende soe en sullen die leertouwers geen riedt leggen dat sij stoecken willen op een roede nae den viere dair zij touwen optie boeten van thien scellinge

Van den scoenmakers.

Soe en moet gheen poirter scoen noch hosen copen buijten der stede die hij binnen der stede voirt vercopen will, off binnen drie mijlen nae der stede, die 't dede verbuerde drie pondt alsoe dicke als hijt dede, en ment betugen mochte, rechtevoirt in te panden dair of den heer een pondt, 't gerecht een pondt, en 't gilde van den scoenmakers een pondt.

Item soe en moeten die scoenmakers bij nachte nijet wercken optie buete van drie pondt te gaen als voirseit is.

Van den dragers.

Soe en moet nijemant wie hij zij, ten wair enich van onsen poirteren bedriven knaep of joncwijff, bier, turft, noch ander guet dragen binnen der stede, om gelt of om zijn loon, hij en zij eerst poirter of poirtersche optie buete van den poirtrecht voirseit.

Item soe en moeten niet meer dragers vejnoots wesen te samen, dan zij vier om enich guet aen te nemen te dragen, elcx optie buete van drie pondt, alsoe menich te verbueren alsser te samen waren en op sentencie van scepenen, ten wair of die last alsoe zwaer wair dattet genen dochte dien 't goet toe behoirt dattet zij vier nijet dragen en mochten, soe mach en moet den genen die 't guet toebehoirt wel meer dragers of pijnres dair toe verwerven 't sinnen soonsten sonder verbueren.

Item soe wat dragers off werclude ijemants guet als tarwe, harine of ander dinge aen nemen te lossen, te dragen of te wercken, die zullen dat losen of uutwercken ten eijnde toe, eer hij enich ander werck off guet an neemt, off begint te doen, optie buete van drie pondt en sentencie van scepenen.

Van aerde te halen, of zolen, of ballast.

Soe en moet nijemant geen aerde nemen of halen, of doen halen van der haven op een roede na der kant van der haven brugge uurtwairt, noch gheen zoeden slaen of sticken om ballast te hebben, an welcke zide van der haven dattet wair, noch uut der stede lant of vesten ietwes te halen of te doen halen in eniger wijs, soe wie des dede dat wair elcx optie bueten van een pondt, rechtevoirt in te panden, des soe en moegen die burgermeesters des nijemant oitlof geven want men wils van nijemant gehenge.

Van den wakers.

Soe sullen altijd wesen binnen onser stede vier mannen die nachts waken zullen van onsen poorteren altijd. Ende die zullen dair of hebben vier penning der maent van elke huijse. Ende soe wie tenden der maent nijet en betailde, dat mogen die vier wakers panden van den genen dair zij 't gebreck an hebben an kiespande, de helfte beter, nota ofte gijselen.

Item geen waker van der wake te gaen ten zij dach, optie buete van vijf scellinge dats te verstaen dat die wakers van midvasten tot Sinte Lambrechts dage toe optie wake bliven zullen tot dat die clocke ten halven vieren is nae der middernacht, ende van Sinte Lambrechts dage tot alreheijligen dage toe, te vier uren toe, waent zij vier geslagen heeft. En van alreheijligen tot onser liever vrouwen dage toe lichtmis toe als die clocke vijff geslagen heeft, ende van onser vrouwen dage weder tot midvasten toe tot dat die clocke vier geslagen heeft, ende tot geenen tijden eer elcx optie buete voirsch: van als 't sander dages in te panden.

Item soe zullen die wakers die opter straten waken des avondts als opter wake comen, om die stede gaen, ende roepen dat een igelick zijn vier ende sijn kaersse bewaer. Ende off zij binnen dier nacht ergent ijert vernamen van vier of van licht of van anderen dingen daer mogen zij vrilick an cloppen ende bezien wat dair is, bedreve ijemant ergent enige ondaste van huijstotinge, van vechten of van zulke dinge dat zullen sij tsander dages den rechter an brengen, ten wair dat die sake so lastich wair soe zouden zij 't den rechter rechtevoirt te wete doen.

Item soe zullen die wakers telke ure omme gaen ende wel waken ende scarpelic toe zijen, nota ten waire het soe zeer reghende dat d'goete liepen.

Item wat waker slapende gevonden worde van den rechter off van zijn knechts of van der stede boode, alst zijn buert wair omme te gaen in der nacht of buijten te zien van den thoern als men dair o waict verbuerie thien scellinge.

Item soe wie soe vast slaept van den wakers al wairt zijn buert nijet omme te gaen noch te zien van den toirn dat men zijn scoe uut trect verbuert iegen den gerechte een mengelen wijs 't sander dage van beider poijnten in te panden.

Item soe zullen die wakers op ten toirn ernstelick waken ende toeroepen ende vermanen den genen die opter straet waken, dat zij wel waken, toe zien, ende omme gaen. Ende ofte zij achter mans slape enich vier of licht vernamen tot enger stede binnen der vrihede, dair zoude zijse hieten gaen en bezien watter waire, wouden zij 't nijet doen, dat wair optie bueten van een pondt ende daren tenden soe en zoude die gene nijet meer waken.

Item off die wakers op ten thoirn enich brant vernamen binnen der stede soe zullen zij ene lantaern mit eenre barnender kaerssen te galmgate uut steken an die zelve zijde dair zij 't vier vernamen, ende zullen die grote clocke slaen om een teijken te geven wairt is.

Item soe wie in der nacht van zijn wake gaet om dobbelens wille off om andere oneerlijcke zaken te hantieren ten wair om nootsaicken wille ende dat bij oirlove van den rechter verbuerde telke ure alsoe lange als hij van der wake ware twaelf scellinge.

Van den backers.

Soe en moet geen backer broot te coop backen dan van een den: van twee den: en van vier den: van een groite, van en een half groite ende van twee groiten, ende dat broot van een groiten selmen boven teijkenen mit een cruijs openbairlic dattet alle man zijen mach, dat broot van een en een half grote mit een en een half cruijs, en dat broot van twee grote mit twee crusen elcx optie buete van thien stuvers, ende dat broot verbuert te wesen, ende alle broot te backen bij der wichte, nae inhoud der kuer die dair of gemaict is, off nader preuve dier off is, dat ment vercopen will, voirt geen broot dierre te loven ofte geven dan 't geteijkent is optie buete voirseit.

Item soe selmen die backers alle saturdages hair scout van brode in panden also verre alst binnen tjairs is. Item soe sell der stede boode des Sonnedages ropen in der kercken, hoe ende wair op dat die backers backen zullen in die weke dair nae om een igelic te wairscouwen dat sij bitten bueten bliven of zij willen.

Van brande. 1533.

Item van wes vijere der poorte vreze quame of scade, soe dat ander lujde eer brant riepen dan hij of zij dan die mit hem of hair in woende verbuerde thien lb off roept hij of zij zelve die int huijs woent sal vrij wesen van de voirscreve boeten geaccordeert den 13^e Junij anno 33.

Item wanneer men brant roept soe sal een ijgelic voir zijn duer zetten alle alsulke bereedscap toten brande dair hij toe geset is als ladderen, emmeren, tobben en oosvaten optie buete van twaelf scellinge.

Item alst brant is of als men brant roept of alst utermaten zere blixemt bij nachte soe sal een igelick een lantaern mit eenre barnender kaersse voir zijn duer hangen optie buete van twaelf scellinge.

Item soe wie in leijt die mach brande comen sonder verbueren ende elck poirter te brande te comen als men brant roept optie buete van drie lb.

Item soe zall alle man ongewapent te brande comen op sulke boete als op die verboden wapenen staen ende voir gelesen is, mar hij mach well hebben op 't hooft een pot huijfe of een ketelhoet voir 't werpen van den emmers en van den ketelen. Ende elc man te brande te comen mit emmer of mit een ketell of mit een oostvat of mit een brantladder of ander ladder of mit sulke bereetscip dair men den brant mede uten mach optie buete voirscreve als drie lb. Uitgesteken die anden gerecht zijn of geweest hebben en onse poirters zijn.

Item soe wie twist maecte off vochte alsoe lange als den brant duijrd dat wair optie buete van thien lb ende dair toe sentencie van scepenen.

Item soe wie te brande gecomen is die en sell nijet van dane sceiden dien brant en is geuut optie buete van drie lb.

Item soe wie ledich stonde bij den brande verbuerde een lb uut genomen die anden gerechte zijn.

Item soe wie zijn guet vluchte eer hem den brant quaen ter derder duere dat wair optie buete van drie lb.

Item oft gebuerde dattet noot wair in den brant des god verhoede, soe mach men een huijs of twee ter neder trecken onverbuert om den brant aldair te keren en te uutten. Ende dat bij bevele van den here ende bij een van den burgermeesters van der stede. Ende wair ijemant die des nijet heingen en woude ende dair weer op dede dat wair op zijn lijf en op zijn guet. Ende werde dair bij of dair omme den brant geuut ende geslist soe dattet nijet vorder en barnde soe sal hem sinen scaede verset worden van der burgemeesters van der stede wegen bij scepenen.

Item soe wie zijn ladder, emmer of ketell in den brant verlore of gebroken en ontween geworpen worde die selt den gerecht tonen ende die scade sal hem den raet beteren van de stede wegen op dat hijt mit zinen eede houden will dat die scade zoe groot is als hij claget.

Item soe wie enige ladders, emmers, ketelen of oostvaten vonde die zijn nijet en waren die zalse laten leggen of brengen voir der stede huijs optie buete van drie lb, want soe wie ijethuijs droge tsij emmer of oosvat en dierlijc enz: dat zijn nijet en wair verbuerde drie lb, des zullen die burgemeesters ende die guede luden van den gerechte dair twee guede mannen toe scicken die die emmers, ladders, ketelen tobbe en oosvaten vergaderen zullen en voir der stede huijs brengen en dat laten omme rop en bij der straten soe wie dat zulke dingen verloren heeft dat hij dair come en haele thujs elc dat zijn is.

Item alle dese voirscreve boeten roerende van den brande mach die rechter in panden rechtevoirt. Item soe en moet nijemant voirt aen zijn want tarren dan tusschen bedleem en Claes Tijszoens erve aldair men die scepen vernagelt an die westzijde van der haven ende nergent anders op tie boete van zes lb, alsoe dicke als mense beleet rechtevoirt in te panden die een helft den heere en d'ander helft d'stede ende indien den heere de executie niet en doet soe zullen die burgermeesteren die zelve doen.

Item van alle deze bueten van den ladderen en van allen scouwen sel die rechter die helft hebben en die scepenen en raet de ander helft ten wair of anders inder kuer besceiden stont.

Item soe zal een ijgenlijck alsoe veel emmers hebben en behouden als hij geset staet tzij drie, twee of een emmer optie bueten van drie scellingen. Item soe wie mit hem anderen of mit hem derden op enen emmer staet die zullen die te samen houde in gueden zake optie bueten voirscreven. Den heer de executie niet en doet soe zullen die burgemeesteren die zelve doen.

Item soe zullen alle die gene die hair scepen pecken, smeren, off spiegel harsen willen, hair scepen voeren ende leggen buijten den boom en nergent anders binnen der stede op die buete van twintich scellinge, alsoe dicke als men belede rechtevoirt in te panden, off an die westzijde van der haven tusschen Claes Tijdzoens erve en Bedleem.

Item soe wie enige cleijne schuijten, pijncken, boete pecken, smeren off spiegel harsen wille af tarren die sell dat piek, off tarre enz: heeten buijte zijnen huijse een ruede off meer van den huse en van den heijningen op datter gene scade off en come soe wie contrarie dede verbuerde twintich scellinge als voirscreve stait.

Item als die scout wil gaen scouwen tubben, oostvaten, ladders, emmers en de diergelike dingen. Soe zell hij dat eerst om die stede doen roepen eer hij guet scouwen, en dan sal een igelic zijn tubbe en zijn emmer mit water dair in en een oostvat zijn ladderen en emmers ist dat hi er toestaat voir die duer zetten datse die rechterende den scepen openbair zien optie buete van drie scellinge dats den rechter twee scellinge en den scepenen twaalf duets.

Item wie ijemants water dat hij alsoe in zijn tubbe off in zijn emmer voir duer geset hadde omme storte off uutgote off oec ijmant ladders versette off wech drijge buijten zinen oirlove verbuerde vijff scellinge.

Item wie ijemant water dat hij alsoe in zijn tubbe of in zijn emmer voir duer geset hadde omme storte of uutgote of oec ijemants ladder versette of wech droge buijten hunin oirlove verbuerde vijff scellinge.

Item soe zall een igelic is hij arm of rijck die in zijn zelfs of in een gehuijrt huijs woent hebben een goede tobbe mit ijseren of met houten oeren of mit hant gaten of mit starcken snoeren an elke zijde van den tubbe dair mensen bequamelic bij wechdragen mach. Ende dair toe gaet oosvat elcx optie buete van drie scellinge alsoe dicke als ijemant dair of bekuert word

Item soe zullen alle die gene die hoge husen hebben die van eniger wairde zijn, tzij mit riede gedect off anders, hebben en houden een gueden ladder elc tot zinen huijse dienende die drie roede voeten ten minsten boven zijn dack gaet ende die zal een igelic mercken of laten mercken mit zijns zelfs merck elc optie buete van een scelling.

Item soe sullen alle die hoge huijsen hebben mit rieden dake twee ladders hebben als een lange, en een corte ladder mit dubbelden sporten van vijff of van acht voeten mit twee haken an de corte ladder optie bueten van drie scelling.

Item soe sullen alle die gene die cleijne huijskins of ander scuijren hebben zijnen dat zij als sulke bereetscx tot brande hebben tzij ladderen of emmers gelijc zij op geset zijn alst boeck dair of gemaect dat in hout optie bueten voirscreven.

Item van alle bueten van den ladderen en van allen scouwen sel die rechter die helft hebben en die scepenen en reat d'ander helft ten wair off anders in der kuer besceiden stont.

Item soe zal een ijgenlijck alsoe veel emmers hebben en behouden als hij geset staet tzij drie, twee of een emmer optie bueten van drie scellingen.

Item soe wie mit hem anderen of mit hem derden op enen emmer staet die zullen te samen houde in gueden zake optoe bueten voirscreven.

Van den ladders.

Soe zullen alle die gene die hoge husen hebben die van enig wairde zijn, tzij mit riede gedect of anders, hebben ende houden enen gueden ladder, elc tot zine huijse dienende, die drie roede voeten ten minsten boven zijn dack gaet, ende die zal een igelic mercken of laten mercken mit zijns zelfs merck elc optie buete van een scelling.

Soe zullen alle die hoge huijse hebben mit rieden dake twee ladders hebben als een lange ladder ende een corte ladder mit dubbelden sporten van zes of van acht voeten mit twee haken an de corte ladder optie bueten van drie scellinge.

Soe sullen alle die gene die cleijne huijskijs of ander scuijren hebben zijn dat zij alzulke bereetscip tot brande hebben tzij ladderen of emmers gelijc zij op geset zijn, alst boeck dair of gemaect dat inhoud optie boete voirseit.

Alle dese bueten van den ladderen en van allen scouwen sell die rechter die helft hebben ende die scepenen ende raet d'ander helft ten wair of anders in die kuer besceiden stont.

Van den emmers.

Soe zal een ijgelijck alsoe veel emmers hebben ende behouden als hij op geset staet tzij drie, twee of een emmer optie bueten van twee scellinge.

Soe wie mit hem anderen of mit hem derden op enen emmer staet, die zullen die te samen houden in gueden zake optie bueten voirseit.

Soe zal een ijgelic zijn merc op zinen emmer zetten, ende dat merc salmen tekenen in der stede boeck op dat een ijgelic zijn emmer daerc bij kennen mach.

Van den honden.

Soe en moet nijemant voirtaen binnen der stede vrijheit honden houden die soe groit zijn dat zij duer den rijnck die voir der stedehuijs hanget niet en mogen, optie buete van veertich scellinge half jegen den here ende half jegen die stede te verbueren, desgelijcx en moet nijemant meer honden houden dan enen hont optie selve boeten. Actum 9^e daich inn Meije anno 71.

Van den harnasch.

In den eersten soe wie geguet is tot 16 lb toe off dair boven totte 24 lb toe die zal hebben eenen staff of een kuijfe of een piecke ende een knijff of een priem of een ander mes dair die heft op buten der scee is, optie buete van 40 scellinge.

Ende want van desen die aldus geguet zijn veel cloecke en starcke luden zijn, en som des wel vermogen wat meer harnasch bij hem te hebben ofte houden, soe zullen zij dair om pogen om dat mede bij hem te houden ofts te doen wair, mar dair en selmense nijet off bekueren wairt dat zis nijet en hadden.

Item soe wie geguet is tot 24 lb toe of dair boven tot 32 lb toe die zal hebben een ijserhuet een honscovell ende twee voirpijpen mit die wapenen voirscreve die een ijgelic mede hebben sel hoe hij geguet is optie buete voirscreven.

Item wie geguet is tot 32 lb toe of dair boven tot 40 lb toe die sel hebben een panssiser een hoet en een hontskovell optie buete voirscreve.

Item wie geguet is tot 40 lb toe of dair boven tot 60 lb toe die sel hebben voll harnasch dair hij hem selven mede bewaren mach, dats te weten een panssiser datten scepenen dunct datter een mede bewairt is, een ijserhuet met een honscovell of een huijfd mutse een barbier en een borst optie buete voirscreve.

Item soe wie geguet is tot 60 lb toe of dair boven tot 100 lb toe die sell hebben voll harnasch als voirscreve staet en dair toe noch een huet ende een hontskovell optie bueten voirscreve.

Item soe wie geguet is boven 100 lb tot 150 lb toe die sel hebben voll harnasch en dair toe noch een panssijser en twee pipen optie bueten voirscreven.

Van harnasch te scouwen.

Wanneer die scouth mitten scepenen omme wil gaen scouwen wapen ende harnasch, dat sal hij doen kondigen in der kercken en openbairlic doen ropen langes der straeten, ende dan zal een igelic zijn wapenen off zijn harnasch voir zijn duer leggen op een tafell of op een boffet optie buete van veerthich scellinge en een igelic sell zweeren off die scouth will dattet hem selven toebehoirt ende nijemant anders.

Item soe en moet als dan nijemant den anderen harnasch leenen optie buete van viertich scellinge alsoe wel te verbueren den genen die en anderen leende als den genen die 't leende.

Item soe en sel men noch en moet men nijemant geen harnasch of wapen of panden voir enige scult of van enige zaken hoe die genoemt mochten wesen.

Item soe wie geguet is boven 150 lb tot 200 lb toe die sel hebben dubbell voll harnasch optie buete voirscreve. Item soe wie geguet is boven 200 lb tot 250 lb toe die sel hebben dubbell voll harnasch en dair toe een panssiser optie buete voirscreve.

Item soe wie geguet is boven 250 lb tot 300 lb toe die sel hebben dubbell voll harnasch en dair toe een panssiser en twee pijpen optie buete voirscreve. Item soe wie geguet is tot 300 lb toe en dair voor te scote staet die sel hebben drevout of driewerven voll harnasch optie bueten voirscreve.

Item soe ensal geen poorter hoger te scoote staen binnen der vrijhede dat tot 300 lb toe

Van reijde heijningen.

In den jaere 1500 ende negen opten 2^e dach in Meije, soe is gekuert en geordineert bij de bailliu Joest Bronchorst Peterss: burgermeesters, scepenen ende gemeenen 21, dat alle rijede heijninge staende binnen der stede van Sciedamme alsoe wel binnen den conventen als binnen der stede salmen of breken ende opdoen tusschen dit en Pinxten naest comende op alsulke boeten als men die bansloten ende platen beschouwet. Ende soe wie van de poorters ofte conventen van nu voirt an maect of doet maken enige nijenwe rijede heijninge binnen der stede, dat is optie boete van een pondt en sentencie van scepenen.

Van giften van huijsen.

Den derden Februarij anno 26 is geconcludeert bij den 21, dat men gheen giften van huijsen ende erve geven en sal, partie sal eerst betalen 't scriven en 't zegelen ende 's woendachs dair an ofte ten langsten achte dagen dair an 's woensdachs soe sal men die brieven opter stede huijs breijngen ende aldair bezegelen optie boete van een pondt te verbueren, half jegen den heere ende half jegen die scepenen, alsoe wel te verbueren die scepenen van 't zegelen als die secretaris van scriven.

Van geestelicke conventen.

Soe en zullen van nu voirt an geen geestelicke conventen enige huijsen ofte erven copen om die te besitten ofte betijmeren tot behoef van de convente, mar indienste tzij enige huijsen ofte erven coften of hem an quamen die zullense behouden of betijmeren tot behoef van de gemeenten te besitten, ende niet tot behoef van den conventen.

Actum 15 dagen in Julij anno 1500 ende twee, bij die gemene vroetscap.

Van decken.

Soe is gekuert bij den een en twintich dat soe wie eenige erven betijmert binnen der stede van Sciedamme ofte enige huijsen die gedect zijn mit rijedt en dat rijedt of doet, ende decket dat huijs mit tegelen van desen sal, d'stede die helft betalen van de tegelen, ende soe wie een huijs decket mit scaelgijen daer en sal d'stede niet of betalen die helft, mar die helft van tegelen alleen sonder meer. Actum 11 dagen in mairte anno 21.

Van wairborge van huijse.

Den 29^e Januarij anno 30 is geaccordeert bij de 24. Soe wat huijsen en erven vercoft worden bij de heere dair sal die principael die dat huijs doet vercopen wairborge van wesen van als dat optie zelve huijse ende erven comen mach en men sal dat huijs drie Sonnendachse geboden geven ende datte teijckenen in de stede boeck, ende alsdan sal men den cooper een gifte geven. Ende inde wairbrieven van de huijsen ende erven salment seriven, ende voirt van allen commer die opte selve huijsen ende erven comen mach.

Ten selven dage voirseit is geaccordeert bij de 24. Soe wie wairborge wordt die sal borge worden van den opstal ende van allen commer ende oude brieven die dair up comen mogen.

Van bescreve guede.

Den 29^e Januarij anno 30 is geaccordeert bij de 24. Soe wie zijn guede beseriven worde omme te breijngen voir stadthuijs, ende hem absenteerde, ende zijn huijs toeslaet, soe sal den heere dat huijs op doen, doen mit zijn dienaers ende die bode, dair sal die heere of hebben vijffthien stuijvers ende breijnge die guede voir 't stadthuijs.

Van ooft.

Opten 26^e dach in Julio anno 1500 ende achtien, soe is gesloten ende geconcludeert bij de 21 dat men gheenrehande ooft van buijten hier binnen der stede breijngen sal omme te vercopen tusschen dit ende 't heijlige cruijs dach naestcomende, optie boete van drie pondt ende sentencie van scepenen die een helft ande heere ende d'ander helft ande genen die 't anbrijnct, ten zij bij consent ende oirlof van de heere ende burgermeesters van de stede.

Van den tappers.

Upten 13^e Aprilis 1546 is geordonneert ende gekeurt bij de heer ende gemeen 24. Dat alle die gheenen die tapteden ten tijde van de publicatie van de laetste ordonnantie aldaer geordonneert was, dat men voirt an in een huijse nijet en soude moegen tappen dan eenehande bijer te verstaen van hierlanse bijeren upte verboerte van 't bijer, sullen haeren tap continueeren ende sonder uphouden den tap aftervolgen, upte peijne van binnen drie jaeren binnen der stede vrijheijt nijet te moegen tappen, ende upte buete van thien pondt soe dickmael als zij naemaels binnen den voirss: drie jaeren

bijer in deden en tapteden en correctie van scepenen welverstaen dat die althans den tap ingehaelt hebben sullen schuldich wesen wederomme bijer inne te leggen tussen dit en Sonnendach naestcomende, indien zij tappers willen blijven.

Van een huijs te bewonen dair een ander mede in ge-erft is.

Soe wie een huijs ende erve bewoende of bezate dair andere luden mede in bestorven of ge eigent waren. Ende dair die genen die 't bewoent die helft of dat meerredeell aen heeft, is 't dat hij mit sinen even knien of mede ervers in die guede met genoeghe nijet overcomen en can in cope off in huijre, soe sell hij als hij van den selven vertijet naden rechte van de stede, hem volbieden voir den scout en scepenen. Ende begeren eens vonnisse off hij die wederhelfte of der geenre deell die soe wederspordich is besitten en bewonen sall op alsulke huijr als die scepenen en buijren hem dair off , of seggen zullen, heeft hij die meerre helft dair an, zoe sel ment hem alsoe toe wijsen, alsoe verre als dat huijs gheen vier en twintich voeten wijt is. Want wairt 24 voeten wijt of wijder ende hem die ander helft nijet gonnen en woude in cope noch in huijre, soe selmen wijsen dat huijs te onderscieten om elck zijn aen aendeell te hebben.

Item wair ijemant die des anderen deel bezate off bewoende buijten zulke vonnisse en inder maniere voirscreve verbuerde drie pondt, nochtan zoud men recht dair of doen als voirscreven stait.

Item soe wat man of wijf of zoe wie in enich huijs bestorven is, of in een erff in half of in een deel en van zijn boelhouder of boelhoutster wesen wil, die mach comen voir den gerecht en setten sijn deel op een gelt en op redelike dage te geven ofte nemen of bij goede mannen, behoudelic den boelhouder of boelhouter altijt den uitslach te hebben nae ghelegentheijt der saicke.

Van erffhusen.

Soe wie een erffhuijs houden wil dair hij kennis vanscepenen off hebben wil dat sal den gesworen clerck scriven,ende die voirwairde dair off lezen in presencie van den scepenen en van den volcke, en dair sal hij een cedula of onderhouden often zal van geene wairden wesen. Ende die cedula sal hij teijckenen in der stede boeck often sal van gheenre wairden wesen.

Renovatie anno 1525 den 18^e November.

Van rietstapell en van hout over straet.

Soe moet men gheen rietstapell van riede zetten binnen der vriheit alsoe verre als 't behuijst is, optie buete van een pondt. Ten wair dat die luden dat riet binnen eenre maent verdecken wouden.

Item soe en moet nijemant hout langes of dwers der straten leggen over 't gotijer boven een natmaell, optie buete van twee scellinge, ten wair of hij timmerde.

Van den gene die mit malkander gesceept zijn.

Soe wanneer enige persoenen mit malkander gesceept zijn die neijt accordeerc noch over een dragen konnen, alsoe dat die enen van den anderen wesen will, zoe sall die gene tzij scipper ofte reder die geseiden will wesen, comen tot den scouth ende zijn recht maken mit twee stuvers, ende begeren den genen dair hij mede gemeen is ontboden te hebben bij der stede bode, ende die gene die alsoe een wete gedaen is bij den bode ende neijt en quame, verbuerde viertich scellinge. Ende dan zal die gene dien heeft laten ontbieden 't scip zetten te geven of te nemen. Ende die gene die alsoe ontboden is, sell dan den kuer hebben, als 't gezet is, of hij dat scip geven of nemen wille, binnen drien dagen dair op zijn beraet te hebben. Ende soe wie van hem beiden, tzij scipper ofte reder, 't scip blijft, die zal den anderen guede zekerheden doen ende borge zetten, binnen achte dagen dair nae, dair die guede luden van den gerechte duncken zall dat hij mede bewairt is. Ende die coper zall dan dach hebben tot Sinte Baven dage toe dair naest comenden, ten wair off zij ander voirwairden mit malkander gemaect hadden. Ende wairt dat die gene die aldus zijn beraet gehadt heeft, zijn antwoirde neijt en gave noch en zeide, of oick zijn borge neijt sette als voirseit staet, dat wair optie buete van drie pont. Ende die ander soude dat scip aenvaerden op zijn borge voir den prijs dairt voir geset wair in manieren voitseit, des zullen die gene die aldus van malkander wesen willen, dat doen altijt tusschen Sinte Martijnsmissen en Sinte Pieters dage, en zelle dair naercomende, of zij sullen bij malkander bliven dat jair duer.

Item wat coopvaerders van malkander wesen woude ende nijet wachten conde van Sinte Martijn tot Sinte Pieters dage toe soe voitseit staet die mogen dit recht altijt aanleggen en begeren, een maent nae dattie reijse, die 't scip gadaen sal hebben.

NB. En indien die principale neijt thuijs en wair soe selmen an den borge procedeere als principael.

NB.en van dese settingen en sal men niet rechtelijck procederen een dan nae de expiratie ofte uutganck van de maers.

Van vertijen.

Eerst zoe sel een ijgelick vertijen die in enich goet bestorven is, binnen der vrijhede nae den rechte van der stede, en dat elcke hant op hem selven, optie buete van thien scellinge alle dagen te verbueren, binnen ses weken nae dat die dode die duer geruumt heeft, en hem of hair die rechter belect mit scepenen, en dit is te verstaen alsoe verre als die genen binnen mercken is, dije dairmede in bestorven is en vertijen zoude, en binnen zes weken hier binnen comen mochte, want wair ijemant buijten mercken, als dat men meende dat hij binnen zes weken nijet comen mochte, dair zoude die heer voir vertient en zijn besterfte zoud men een jair dair nae in gewairder hant houden tot zijnre behoef, quame hij daren binnen nijet soe zoude die gene dair nae talen en vertijen voir hem die dat mit rechte sculdich wair te doen. Alsoe verre als die gene dier vertijen zoude gheen balling of voir vluchtich en is, noch geen bruecke misdaen heeft jegen den heere, alle dinge sonder argelist. Behoudelick dat die geen die hem vermeten tenden 's jairs van die, wech en uut die landen wesende, erfnaem te wesen, eerst borge stellen zullen datten burgermeesters genoeght, hem of hair die guede op te leggen, wairt dat zij dair nae te landen quamen.

Item soe zullen alle die gene die aldus van malcander vertijen nae den rechte van der stede hem laten inscrijven int verticht boeck, optie bueten voirscreve. Ende dair sal elke hant, alsoe menich warven als hij vertoet off geven drije groit, te weten, die schouth een groit, den scepenen een grote. Ende die bode ende den clerc een grote. Ende soe wie hem nijet en liet scriven als voirscreve staet, die en zoud men nijet houden noch kennen vertegen.

Van den drager.

Soe moet nijemant voirtaen enich guedt dragen tsij bier of anderen dingen dair men excijs of geeft hij en sal onse poirter wesen, ende in den dragers gilde wesen optie buete van een scelling te verbueren, half jegen den heer, ende half den gilde, dan alleen den brouwers knechts die mogen wel bier dragen opten plaetsen dat men buijten der stede voirt.

Actum anno 86 achtiende Julij.

Van giften van een huijs en erve.

Eerst zoe wie een huijs off erve coopt binnen der vrijhede, dije sel dair off van den vercoop een gifte ontfanen na den rechte van de stede, binnen vierthien dagen nae dattie coop gegaen is, optie buete van twee scellinge den onwillegen te verbueren van den coper off vercooper, voirt soe verbuerden den onwilligen telke vierthien dagen daer nae alsoe lange als die gifte niet gegeven en wairre twee scellinge op datten die rechter beleede mit scepenen. Ende die boeten sell die rechter tenden vierthien dagen in panden.

Item soe wie een gifte ontfanct van een huijs of van een erve binnen der stede die zell die gifte daer of op hem laten tekenen in der stede giftboeck en den tijt dair bij wanneer hij die gifte ontfinc optie buete voirscreve. Ende dair sel den cleric of hebben vier duets van elcke handt, en soe wie hem nijet en liet scriven, die en zoud men nijet houden noch kennen in den eigendom.

Item soe wie een huijs of een erve of een scip of een deel van elcx binnen der vrijhede vercoopt dair hij enen scepenen brieff of nemt dair dat huijs of dat erve of dat scip in versekert staet die sel dair of recht hebben mit die brieven voir alle ander kennisse of scepenen brieven.

Item soe wie een huijs of een erve of een scip coopt of een deel van elcx binnen der vrijhede dair hij tot enigen tijt waringe of hebben wille die sal dair of rechtevoirt een wairbrieff nemen nae dattie gifte gegeven is of hij en sel naemaels dair of geen waringe hebben.

Ten wair anders bevoirwert.

Van den molenairs.

Item wat wichte van coem die molenairs ontfangen, die zullen zij weder an meele in brengen zulck wichte, uutgenomen 't laken nae oude gewoente, te weten twee lb, van der zack voir 't stuven, die dair tegen dede, dat zoude staen tot sentencie van scepenen.

Item soe en zullen gheen molenairs vejnoots wesen meer dan op een molen, optie buete van thien pondt.

Item soe en moet gheen molenair tsonnendages malen, optie bueten van drie pondt, ten wair oft een loente geweest hadde, en dat noch tans niet te doen dan bij oirlove van den rechter en dat meerre deel van den gerechte optie zelve buete.

Item soe en zullen die molenairs gheen subtiylheden beziigen int coren off int meell als zijt inleveren zullen, te weten, vant meel optie aerde te zetten alst gemalen is, off anders in eniger anderen manieren, wairt men dat bevonde, dat zoude staen tot correctie van scepenen. N. B. En dair toe optie bueten van drie pondt.

Item soe zal die molenair hebben van een achtendel corens te malen van der gemeenten een halff groot, te weten, een quartier van eenen cromstaert. Item van een verndell als twee achtendell, een halve cromstaert, item van een zack, drie quartier van een cromstaert, mar die backers zullen geven van thien zack corens en twee achterdell thien oude tuunen, te weten, drie quartier van een cromstaert gekent voir een ouden tuun.

Item waert dat zij, tot eniger tijt ijemant meer naemen dan als voirseit staet, at wair optie buete van drie pondt, en zij zullen den luden bereetscip doen 't alre tijt en guet meel malen nae dattet coren vermach. Item van alle dese bueten voirseit aengaende den molenairs zal die heer hebben die ene helft en der stede der ander helft. NB. Item soe en moet gheen molenair coren off meel te coop houden, vercopen noch doen vercopen binnen der stede, noch dair buten op drie pondt te verbueren en corrextie van scepenen, een derndel den heer een derndel der stede en een derndel diet aen breinct.

Van den waeckers.

Actum in meije anno 69.

Noch hebben die gueden luden van den gerecht gekuert ende geordineert datter voirt aen somerdaich of also lange als den gueden luden oirbair dunct alle nachts zeven man waken zullen ende dair toe enen hooftman uut die ses en dertigen tot die wacjkers voirscreven ende die sullen waken opter stedehuijs ende alle ure manierliken ende tameliken ommme der stede gaen sonder enich spel of ondast te bedriven optie boeten van een pondt ende op sentencie van scepenen.

Soe wie ter wake geslagen wort die sal comen opter stedehuijs voir thienen avonts ende nijet van daen sceiden eer die clocke drie geslagen heeft optie zelven boeten.

Soe wie hooftman geslagen wort ende nijet comt verbuert dubbelde boeten. Ende ist dat zijn volc achter blijft of hem niet gehoorsaem en sijn noch en comen soe voirseit stait ende dat niet selver an en breinct terstont verbuert d'selve boeten, des sullense die baden slaen guets tijts voir twaelf uren des middages.

Van een onrechte aenvanck.

Soe wat lude jegen malcander eenen aenvanck doen, soe wie in den onrecht bevalt verbuert thien pondt.

Van campe.

Soe wat poirter den anderen te campe aensprake, als dat hij zeide ic bieds u een handtscoe verbuerde thien pondt, ende een gast twintich pondt macht die rechter betugen mit scepenen off mit wet tachtigen poorteren. Ende dat en zoude nocht an van geenre wairde wesen waert dattet hier binnen geviell.

Van erve te beheinen.

Soe wie enige erven heeft binnen Schiedamme onbeheint die sal die terstont beheijnen zes voet hoge. En zoe wie met riet of mit horden heijnijnet die sal zijn heijninge leimen drie voet hoge van de airde om der assche wille die men dair an storten mocht optie bueten van 20 scellinge.

Van quijtscedinge te doen over graf van besterlike guede.

Soe wie in enige ernisse besterft ende binnen 's lants is, ist dat hij of zij dair nijet an delen noch gheen erf of nemen en willen die sal comen binnen een maent nae dattie dode die duer geruumt heeft, ende doen een quijtscedinghe voir twe scepenen of meer ende laten dat teijkenen in der stede boeck. Ende zoe wie buijten 's lands is binnen een maent nae dat hij of zij thujs gecomen is.

Soe wie besterft in eenich goet ist dat hij of zij mede incomen ende deijlen willen, die sullen en moeten voir al eerst borghe stellen die besterfte te helpen reden ende die sculden te betalen, eer mense toe laten sal of men salse in der besterfte nijet laten incomen ende toe laten.

Van kinder te vervoechden.

Eerst zoe wat man off wijff die onse poorter off poorterssche is sterft, ende onmondige kinder laet, die zell onse poorte vervoechden, dats te weten, dattie burgermeesters van deser stede zullen dair of overvoechden wesen, ende die zullen den kinde of kinderen enen voecht setten, die hem duunct dair dat kints of kinder guede best mede behouden ende bewaert is. Ende dair zullen die burgermeesters horen eedt in quiten, als zij gezworen en geloof hebben, des soe sell vader of moeder ondervoecht van den burgermeesters dair of gezet worden, en die naeste voir ijemant anders wesen, alsoe verre als zij die guede verborgen mogen bij den burgermeesters en bij twee scepenen off meer.

Item soe sell een ijgelick sinen kinde off kinder of der dode erfgenamen bewijsinge doen, van die besterfte binnen zes weken nae dat die dode die duer gheruijmt heeft optie van een pondt. Ten wair bij des erfgenaems wille, off dattet anders bevoirwairt wair mit brieven.

Item soe zullen die voechden alle jair tusschen vasteavont en half vasten onvermaent comen voir den burgermeesters om rekeninge te doen van den weeskinde goede, dair zij voecht of gezet zijn, en soe wie binnen die tijt nijet en comt en dede zijn rekeninge, of en presenteerde hem voir den burgermeesters zijn rekeninge te doen, die sal inleggen buten zinen huse, ter tijt toe waent hij bereet is zijn rekeninge te doen. En wairt dat hij hier en boven utginge verbuerde twintich scellinge, alsoe dicke als hij bekuert worde bij wittachtige poorteren

Item soe selmen der weezen guede of besterfte bescriven in der weeskinder boeck. Ende dair sell hij altijt recht of hebben nader voirwairde voir enige scult, of voir enige zaken die wesen mogen, mar dat nijet langer van wairden te wesen, dan een jair nae dat hij of zij zelf mondich geworden is, soe sell hij of zij andere voirwairden nemen, als mit scepenen brieven; off in den wedboeck, ist dat hijt of zijt uutzetten willen, mar achterdien nijet te panden als van weeskinder guede, dats te weten kiespande, pande die helfte beter en die clackeloos verloren, mar als andere simpele sculdt.

Item soe sal een knechtijn out wesen eer hij zijn salfs voecht is 22 jair, en een meijskijn 20 jair, ten waere datten burgermeesters mit den guede luden van den gerecht en mit des kints vier vierndel van sinen magen, eer dochten en kenden dat hij of zij wijs genoeg wair hem selven te rigieren. Ende soe wat kint binnen deser tijt buijten den gueden luden voirscreven enige comanscap dede of speelde of loftenis dede mit brieven off anders hoe 't genaemt mochte wesen, off ijemant ijiet binnen sinen jaren quijt scoude, ten zoude tot genen tijden van wairden wesen.

Item soe wie enich weeskindt aen neemt te houden, of zij guet, dat zelmen echter bescriven in den weeskinder boeck, hoe en in wat manieren dattet gesciet, ende dat van beijden te wesen bij rade der burgermeesteren voirscreve, des sal, die burgermeester hebben van vertien voir den kinderen een stoop wijns, en den clere zijn scrijfgelt.

Item soe wie van onsen poorteren storve, en erfgenamen achter lieten, die nijet wijs, noch vroet genoeg en waren hem selven te rigieren, die zullen onder die voechdie van den burgermeesters staen, al hadden zij oick hair oude.

Van kinder te vervoechden.

Eerst zoe wat man of wijff die onse poorter of poorterssche is sterft ende onmondige kinder laet die zell onse poorte vervoechden dats te weten dattie burgermeesters van deser stede zullen dair of overvoechden wesen. Ende die zullen den kinde of kinderen, enen voecht setten, die hem duunct dair dat kints of kinder guede best mede behouden ende bewairt is. Ende dair zullen die burgermeesters horen eedt in quiten als zij gezworen en geloofd hebben; des soe sell vader off moeder ondervoecht van den burgermeesters dair of gezet worden en die naeste voir ijemant anders wesen, alsoe verre als zij guede verborgen mogen bij den burgermeesters en bij twee scepenen off meer.

Item soe sell een ijgelick sinen kinde of kinder of der dode erfgenamen bewijsinge doen van die besterfte binnen zes weken nae dat die dode die duer gheruijmt heeft optie buete van een lb. Ten wair bij des erfgenaems wille of dattet anders bevoirwairt wair met brieven.

Item soe zullen die voechden alle jair tusschen vastelavont en half vasten onvermaent comen voir den burgermeesters om rekeninge te doen van den weeskinde goede dair zij voecht of gezet zijn en soe wie binnen die tijt nijet en comt en dede zijn rekeninge of en presenteerde hem voir den burgermeesters zijn rekeninge te doen die sal in leggen buten zinen huse ter tijt toe waent hij bereet is zijn rekeninge te doen. En wairt dat hij hier en boven utginge verbuerde twintich scellinge alsoe dicke als hij bekuert worde bij wittachtige poorteren.

Item soe selmen der weezen guede of besterfte bescriven in der weeskinder boeck. Ende dair sell hij altijt recht of hebben nader voirwairde voir enige scult of voir enige zaken die wesen mogen, mar dat nijet langer van wairden te wesen, dan een jair nae dat hij of zij zelf mondich geworden is soe sell hij of zij andere voirwairden nemen als mit scepenen brieven of in den wedboeck, ist dat hijt of zijt langer uutzetten willen. Mar achterdien niet te panden als van weeskinder guede, dats te weten kiespande, pande die helfte beter en die clackeloos verloren, mar als andere simpele sculdt.

Item soe sal een knechtijn out wesen eer hij zijnselvs voecht is 22 jair en een meijskijn 20 jair ten ware datten burgermeesters mit den guede luden van den gerecht en mit des kints vier vierndel van sinen magen, eer dochten en kenden dat hij of zij wijs genoeg wair hem selven te rigieren. Ende soe wat kint binnen deser tijt buijten den gueden luden voirscreven enige comanscap dede of speelde of loftenis dede mit brieven off anders hoet genoemt mochte wesen of ijemant ijiet binnen sinen jaren quijt scoude, ten zoude tot genen tijden van wairden wesen.

Item soe wie enich weeskindt aen neemt te houden of zijn guet dat zelmen echter bescriven inden weeskinder boeck, hoe en in wat manieren dattet gesciet ende dat van beijden te wesen bij rade der

burgermeesteren voirscreve des sal die burgermeesters hebben van vertien voir den kinderen een hoop wijns en den clerc zijn scrijfgelt.

Item soe wie van onsen poorteren storve en erfgenamen achter lieten die nijet wijs noch vroet genaech en waren hem selven te regieren die zullen onder die voechdie van den burgermeesters staen al hadden zij oick hair oude.

Van kinder uut te goede en zelft mondich te maken.

In deser manieren zoe mach een vader zijn kint uitgoeden en zelft mondich doen maken.

Eers soe sal hij mitten kinde comen achter poirdinge ende begeeren eens vonnisse, hij of sijn talman van zine wegen, off die scepen kennen dat, dat kint tot sine jairen gecomen is dat hij 't uut goeden, ende van hem setten mach nae den rechte van der stede.

Hier op is te weten dat een knechtkijn out sal wesen veerthien jair en een maechdekijn twaelf jair.

Item soe zal hij voort een vonnis geren, wair mede of mit hoe veel hij 't sculdich is uut te goeden.

Hier up is te weten dattie vader volstaen mach mit thien lb heren gelts, en dat gelt zal hij dan alst gewijst is onder denscepen leggen.

Item soe zall hij voort geven een vonnis off die scepen kenen datter alsoe veel is dair hij mede volstaen mach tot zinen rechte, dat sal men hem alzo wijsen.

Item soe sall hij voort geven een vonnis hoe hij en dair mede sculdich is uut te goeden, 't vonnis is dat hij dat kinde dat gelt geven, en van hem steken zal, dat gedaen.

Item soe sall hij een vonnis gheven, off sij kennen dat hij alsoe gedaen heeft als sij gewijst hebben, ende sij hem voirtaen kennen op hem selven te staen, en zelft mondich te wesen, en oick uut gegoet nae den rechte van der stede, wairt dat hij vochte of dobbelde off boeten verbeurde, off meer goets overbracht dan dat gelt, dat zoude wesen buijten des vaders cost en scaden.

En dat sal men alsoe weisen

Item soe wie aldus uitgegoet is off soe wie aldus zijn kinder uitgegoet heeft die zal den gerechte geven vijff stuvers vier duets, den clerc seshien duets en die boden acht duets des sellen den clerc tijkenen in der stede boeck dat dair off gemaect is.

Item soe wie van onsen poorteren man of wijff of kint hem selven qualike off boeflike rigierde, en enich van hem beide sijn goet onnuttelike wech brochte alsoe dattie vrienden en maghen dat de burgermeesters te kennen gaven, die man off dat wijff soude men der stede kint maken alsoe dat hij sijne goet nijet machtich wesen en soude.

Wat boete een onmondich kindt verbuert.

Soe wat kint tot sijnen mondighen daghen nijet gecomen en is, dat is dat een knecht out sal wesen veerthien jair ende een meijskijn twaelf jair, dat mach boeten verbueren, en die boeten sullen die ouders betalen.

Van ijemant voecht te maken.

Item soe wat man zijn wijff, of dat ijemant den anderen die voechdic opdragen woude, ende voecht maecte, die zal comen voir den schouth en voir twee scepen, off meer en geven den scout vier groite, en slaen zijn hant aen 't scouten roede, en den scout zal den anderen die voecht die soe overgeven. En de die zal voecht bliven, ter tijt toe, waent den genen comt die den anderen die voechdie opgedragen hadde, en dat wederseit hem off hair voir den gerechte voirscriven. Ende dair toe sal hijt uter stede boeck doen, doen, eermen hem off hair weder indie voechdie kennen zall.

Item soe als ijemant den anderen die voechdie opdraecht, dat sall hij den clerc laten teijkenen in den boeck dair men den genen inteijkent die zelft mondich gemaect worden, en dair zall den clerc den dach bij teijkenen wanneert gesciede en die scepen dier bij waren, en dair zal hij off hebben als voirscriven staet van de onmondige kinder. Ende soe wat nijet geteijkent en is, die en zoud men in die voechdie nijet kennen.

Van fruijten.

Item soe wie van buijten incomen omme tfruijt te vercopen, te weeten appelen, peeren of diergelicke wair, soe wair onse poirters of poirtersche vrij vercopen mogen tot allen tijden die mogen hier binnen der stede wel vercopen en neijmant anders.

Wair men metten erweten, staen zal.

Item soe sal men staen voirtaen met gruen erweten voir die halle of opter vismarct of dair omtrent en nergens anders, opte bueten van thien scellinge.

Item groen fruit, warmoes, peden en diergelijck sal men oec voir die halle vecopen.

Van coren mate ende ander maten.

Eerst soe en moet nijemant geen guet copen noch vercopen datter maten behoeft, men selt meten mitter poorten mate optie buete van veertich stuvers.

Item soe wie dat mate eniger mate zij en hadde den lesten brant verbuerde thien stuvers.

Item soe wie dat coren te coop brenct binnen Schiedamme die selt alsoe guet onder leveren als boven. En soe wie dattet coopt die sell van 't coren uytsetten eenen zack. Ende wanneer hem twifelt soe sell hij 't brengen an den scepen. Ende vonden die scepen dair gebreck in dat wair optie buete van twee pondt, daren tenden soe en zouden die genen die dat coren gekoft hadde nijet gehouden wesen dat coren te hebben hij en wildet hebben. En die meter zoude uut sceiden ende en soudes nijet meer uutmeten ten wair of den coopman ontfangen woude.

Item als ijemant een huet coren coopt off dair boven, soe mach een ijelic die will dair off overnemen terwijlden dat ment uutmeet tot eenen zack toe, den zack voir een groite te baten, een verndel voir een half groite, wen een achtendell voir twee den: wie des weigerde verbuerde een pondt.

NB. Soe wie enich coren coopt binnen onser stede op die marct of uten scepe, dair zullen alle die poirters die dair bij staen mede part ende deel an hebben elck alsoe veel als zij willen, behoudelic dat den genen die den coopt maect zal hebben dubbelt deel, dats te weten die helfte meer dan een ander poirter voir zijn goods penninck of hij wil, optie bueten van twintich scellinge nochtans sullen die poirters mede delen.

Van vrouwen te kersteinge te bidden.

Soe en moet gheen vrouwe wije dat sij zij arm off rijke doen bidden mit hairen kinde off kinderen te kersteinge te comen meer dan tijen vrouwen boven die vroede vrouwen. En gheen vrouwe en moet meer vrouwen doen bidden tot hairen kercgange van kinde dan tijen vrouwen, en mit genen kinde die men ter kersteinge draegt en moeten meer vrouwen gaen dan tijen vrouwen en wije hier boven dede, verbuerde alsoe dicke als hijt dede drie pondt rechtevoirt in te halen, een derndeell tsheeren behoeft, een derndeel ter stede behoeft en een derndeel ter gheenre behoeft die 't anbrengt.

Item voirt soe en moet nijemant wije hij zij arm off rijke eten in cramen mit vrouwen die van kinde in zitten of als zij ter kercke gaen, dan die vader off moeder, zuster of broeder zijn, alsoe wel van 't smans wegen als van der vrouwen wegen die alsoe in zit van kinde en van den naeste gebruijren. Een up elcke zijde en nijet meer, upte selve buete voirseit rechtevoirt in te halen, een derndeel ts'heeren be-hoef een derndeel ter stede behoef en een derdeel ter gheenre behoeft die 't aenbrengt.

Item soe wie een kint off sterft is hij arm of rijck die en sal dair of gheen voirdeel doen noch geven in enige manieren hoe dat genoemt mochte wesen, upte boet van drie pont als voirseit staet.

Item alle dese voirseijde boeten sullen die burgermeesters voirt ontfangen of in mejnen en dat sullen de tesoriers van de burgermeesters voirt ontfangen en jairlicx der stede dair of goede rekeninge doen, want ment nijemant verdragen en wille van den gheenen die brueckich gevonden zullen worden.

Van den backers.

Opten 24 dach in Novembri anno 21 soe is gesloten ende geaccordeert bij de 21, dat die backers zullen alle coren op hem zelven backen sonder ijel daer onder te mejnghen, te weten tarwe meele op hem selver rogge meele op hem selven, gerste meele op hem selven. Corte meele op hem selven en bocweite meel op hem selven, optie boete van drie pondt te verbueren jegen den heer ende sentencie van scepenen.

Van den backers.

Soe is geordineert bij de baeliu Peter Leuw Jacobssoen en de burgermeesters mit die van den gerechte dat die brootwegers zullen altijt wegen achte dagen nae dattet gebodt te Delf gedaen zal zijn slaet dat coren op of slatet of, ende die backers zullen altijt een grooten te guedt hebben.

Actum 12 dagen in Septembri anno Octavo.

Van brand.

Den 19^e mej anno 33 is geaccordeert bij de 24. Soe wie zijn emmers niet voer duere en breijnct ofte set alst brandt is, die sal verburen een pondt van veertich grooten 't pondt te weten die den huijsen bewonen, die een helft die heere en de ander helft den anbrijnger, en soe wie niet clachtich en is van den emmers in den brant verloren binnen veerthien dagen nae den brandt dair hijse verloren heeft, die en zullen gheen verset noch restitutie hebben van horen emmers.

NB. des sal die scout nae den randt omme gaen scouwen ten waeren onbequame dagen.

Van den leeren brandt emmers.

Upten 25^e Aprilis anno vijftich is geaccordeert bij die 24. Dat die aen nemers van den leeren brandt emmers (als Adriaen Jansz ende Cornelis Ghijsbrechtsz, scuemaickers) in den jaere 47, den 25^e Julij geaccepteert, sullen die lasten van de emmers bij den gerechte te beschouwen an hem behouden in allen manieren als de selve hair up geleverrt waeren schou vrij int acceptereen van dien, ende sullen d'selve gehouden wesen dicht ende guedt in esse ende reparatie te onderhouden, dat een ijegelick zijn schouwee daer mede mach bewaeren, ende indien iemandts van der gemeente (deur negligentie van den an nemers) daer omme bekoert wordde, dat die an nemers voitseidt sullen die broecken van eenen ijegelicken daer faulte bevonden wordt schuldich wesen selve te betaelen.

Van den brouwers.

Item soe en moet gheen brouwer meer brouwen in zijns zelf huijsinge dan drijewarven ter weke op een buete van een pondt ende ses weken zijn neringe te derven.

NB. Uutgeseit binnen der teelt als 't noot is, en dair geen brouwerie ledich en staen die die luden helpen mochten zoe mach elc brouwer wel meer brouwen sonder verbueren.

Van der biertollen.

Item soe wie van enigen bier, tollen geeft, voir 'ts graven tollen en hier coomt die is hier tolln sculdich van den biere dat hij hier vercoopt of datten bodem hier ruumt, ende soe wie zijn bier missaecte dair hij tolln of sculdich wair die verbuerde dat bier, dair of zoude hebben die heer die een helfte en die tolhair die ander helfte.

Item soe wie zijn tolln ontfoerde dair men bedraegen mochte mit wittachtige getuge verbuerde thien pondt.

Van een leidinge op een erve te doen.

Item soe wie een leijdinge doen will op een erve die sell den rechten achter poirtdinge bij der slippen nemen ende dat oeck mit rechte bedingen, ende gaen als dan dair mede, dair hij 't gebreck heeft, mit twee scepenen of meer, en ten minsten mit enen burgermeesters, ende soe wie dair of bevalt in bueten, verbuert twaelf scellinge, ende die ander sell quijt wesen, dair off zall hebben die schouth die ene helft, die scepenen en den rait die ander helft, ende dit sal men aldus verstaen, dat die gene die hem vermet recht te hebben, ende claecht, sal eerst uutleggen ten eersten dingedage zes groot, des zullen die scepenen dan 't vonnisse strijcken over de wers nacht toe, ende dan sall hij weder comen en begeren recht ende leggen noch zes groot uut, noch zullen die scepenen dat vonnisse strijcken 't sander dages toe, ende dan sal hij noch zes groot uutleggen, en den all dat altuge recht dair gaen en uutn 't vonnisse, ende ist dat die gene die beclaecht is, in den onrecht valt, soe sall hij die twaelf scellinge gelden en dair toe den anderen zijn scade beteren bij scepenen.

Van butter.

Item soe zal een kindekijn butter die men te coop brengt wegen ten minsten twee en dertich loot, optie buete van een pondt, rechtevoirt inte panden, ende die butter verbuert te wesen, ende die selmen in 't gasthuijs dragen tot der armer behoefte. NB. Ende een helfte butters twee pondt, en vijff kindekijn butters vijf pondt en nijet min optie zelve boeten voirseit.

Item soe en moet nijemant des vrijdages op onse weeckmarct dach enige utemsche butter vercopen eerr die clocke negen geslagen heeft voir die noene optie buete van een pondt beide als cooper ende vercopen te verbueren, mar onse poirters moeten en mogen alsoe tijlick butter copen of ander guet als zij willen sonder verbueren, op dat zij dat nijet in en copen om voirt te vercopen, off om uut te voeren.

Van varcken te houden envan varckenscote.

Soe en moet nijemant enige varcken te eten geven bij der straeten optie buete van thien scellinge, uut gesteken die varcken van Sinte Anthonijs, van Sinte Cornelis, varcken, van Sinte Martijn en Heijlichsgeest varcken en den ziecken varcken, ende geen varckenscote te houden opter straeten voir der luden huijsen of beziden den husen optie selve buete alsoe dicke als mense dair off beleet.

Item soe en moet nijemant enige varcken ongeringet laten gaen bij der straten optie bueten van twee scellinge alsoe dicke te verbueren als ment betugen mach mit poirters.

En wat varcken op 't kerchoff of ande Vest gevonden worden dat salmen scutten elc varcken om twee groit, en alsoe menge dach als 't gscut is telke dage twee groit

Item soe wat varcken den luden scade doet binnen der stede of buten dat mach men scutten als hier omme voirwaerts gescreven stait, of men macht steken of slaen sonder verbuernisse.

Item soe en moeten geen zuegen die baggen hebben of dragen bij der straten gaen noch beren die tanden en zijn hem uutgetogen optie buete van thien scellinge alsoe dicke te verbueren als mense beleet.

Item soe en moet men geen varckenscote houden bij den kerchove noch bij den marctvelde, optie bueten vanthien scellinge alsoe verre als ment bewoent.

Item geen gaten te slaen of te wesen neffens die platen, dair varckens quaet of ander vulnes van beesten uut comt optie platen ende en loopt in die haven of int sciye optie bueten van thien scellinge alsoe dicke te verbueren als en die rechter beleet mit scepenen.

Item Sinte Anthonijs casse zal jairlicx hebben om dattie varcken bij der straten niet meer gaen en zouden, van der stede vijffthien scellinge, en hier meden zullen zij te vreden wesen.

Soe enmoet nijemant enige varcken houden bij der straten het zij beeren, zuegen of ander varcken hoe zij genoemd mogen wesen, groot of cleijn, al warent oic varcken van Sinte Anthonijs of ander soe voirseit stait, optie bueten van twee scellinge, ende wat varcken men vint bij der straten of bij der wege, anders dan int scot dat zullen die heren knechts scutten elck varcken om twee scellinge soe voirseit stait, en dat en sal men nijemant verdragen want men wil voirtaen geen varcken opter straten hebben. Actum 17 dagen in Maerte anno 72.

Van den tappers.

Item soe wije wijn qualiken mate verbuerde een pondt hoe dicke dat hijt dede, ende dat ter scepenen prueve.

Item soe wie bier qualiken mate verbuerde vijff scellinge oec ter scepenen prueve, en van beiden telken veerthien dagen in te panden.

Item soe ensel nijemant wijn noch bier off enigerhande dranck mengen die te tappen loopt optie boete van een pondt.

Item soe sel men alle wijntappers ende bier tappers hair scout in panden alle saturday van drancke die lude gehaelt hebbe dair die tappers excijs off geven alsoe verre alst binnen 't sjaers is.

Item soe wie bier buten 's huijs dierre gave dan thien duets die stooop verbuerde thien scellinge, dats te veerstaen van Delfs of Sciedams bier. Actum in Augusto anno zes en tzeventich.

Item soe en moet nijemant van wijntappers die rinswijn diese geven dan hem luijden bevolen wordt, optie boete van een pondt te verburen, alsoe dicke en menichwarven als zij bevonden worden, dat zij die wijn dierre gegeven sullen hebben dan hem bevolen is geweest.

Item voirt soe en moet nijemant van de wijntappers die rinswijn tappen, peutou tappen optie boete van een pondt.

Van den tappers.

Die bailiu en die guede luden van den gerechte hebben eendrachtelick geordonneert ende gekuert, dat nijemant wie hij sij van den tappers, enige rinswinen diere en tappen noch en vercopen binnen haren huse of dair buten, dan voir zes groten gelijk mandament en die ordonancie van den hove dat inhout.

Ende voirt geen peutau, witt off root deirre te geven dan voir drie groot, optie bueten van drie pondt, alsoe dicke te verbueren als men dat bevinden of betugen conde,

Anno 68, agt dage in Junio.

NB. Halft den heer en half der stede.

Ende wair ijemant die darentenden enich van de winen voirseit dierrze gave binnen sinen huse of dair buten int heimelic of int openbair, sonder enich argelist verbuerde d selve boete, ende dair toe en moste die gene binnen een jair dair nae geen wijn meer tappen noch te coop houden.

Anno 76, in Maerte.

Van den tappers.

Upten achtsten dach in Junio 1548 is geordonneert bij den heere ende gemeen 24 dat alle die gheen die ten tijde van der publicatie van den impost taptden dat die sullen gehouden wesen weder bier in te leggen en 't selve tappen, ende haeren tap weder continueeren sonder up houden, ende dat gedurende den tijt van den tegenwoirdigen impost, upte bueten van thien pondt ende correctie van scepenen soe dickmaels te verboeren als zij binnen den voirschreven tijt bier in deden ende taptden, well verstaende dat die gheene die all thans dentap ingehaelt hebben sullen schuldich wesen wederomme bijer inte leggen tusschen dit ende een Sonnendach 't sonnen onderganck naest comende indien zij tappers willen bliven, ofte dat den selven onwilige die neringe van de tapperie nijet en sal moeten doen binnen der voirschreven tijt van de impost gedurende, up die bueten voirschreven, des en sal men van nu voirt an in een huijs nijet moegen tappen dan eenrehande bier, dats te verstaen van hierlantsche bieren upte verboerte van 't selve bier, des salmen geven vant bier waerdich

wesende de tonne eenen carolus gulden van de vaen een stuver, ende van die tonne waerdich wesende vier scellinge groot Vlaems die vaen negen duets, ende van vijf sceling groot die tonne een braspenninck van die vaen.

Voorts dat nijemant van onsen poorters en sall moeten haelen eenich loodt tot den excijsnair ofte tot den impost mr: sij en sullen eerst gehouden wesen te gaen tot des brouwers huijse ofte bij den scuijdt voirders die gewoonlich zijn bier van Delft ofte van elders te brengen, omme den brower ofte scuijdvoirder te vermaenen ofte vragen of zij bier hebben hem toebehoerende ofte nijet. Ende dat upte verboerte die sulchs dede dat hij eer loodt haelde eer zijn bier gereedt waere, vant selve loodt ofte waerde van de penningen die hij dair omme gegeven hadden, die helft van de voirscriven broeche te gaen tot 's heeren behouff ende de ander helft tot des eccijsenairs behouff.

Voorts dat hem nijemant en vervoordert eenich bier in te leggen ten sij dat den impostmeester daer eerst ende all voeren daer off gecontenteert ofte betaelt zall zijn up die bueten voirscriven.

Van den dragers.

Opten derden dach in Novembri anno 24 soe is geconsenteert bij den 21, soe wie van den gildebroeders ofte zusters van Sinte Anthonijs den voirsz: gilde schuldaich zijn van gilde gelt ofte andere deuchdelicke sculde ende oncoste gegaen tot proffijte van de gilde die men hem luijden mit guede besceide mitten hooftmans sal onderwijzen, ende soe wie dat dan niet en betaelen of en gave soe zullen die hooftmans geven den heere tot coste van de onwiligen twee stuvers ende verbieden hoir werch, ende en zullen niet werchen voir dat zij den hooftmans van 't gilde wegen voldaan ende betaelt zullen hebben.

Van den vleijshouwers.

Item soe wat vleijshouwer vleijsch sloege of ter bancke brochte die wairdeerres haddent geoirlooft verbuerde twintich scellinge.

Item soe en moet geen vleijshouwer van hier binnen vleijs deelen mit een vleijshouwer van buten optie buete van een pondt.

Item soe en moet nijemant sijn vleijs blasen optie buete van een pondt.

Item achter Sinte Jacobs dage gheen rammen te sniden die men ter bancke bringe will om te vercopen tot Meije dage toe, noch geen oijen van Sinte Martijns misse tot Paesschen toe elcx buete van een pondt alsoe dicke alst enich vleijshouder dede.

Item soe en moet nijemant vleijs boven drie malen ter bancke brengen versch, hij en selt souden dattet gave en guet blive tusschen Paesschen en alreheijligen optie buete van een pondt, ten wair of die vindrs oirbair dochten, en den vleijshouwers dat langer oirloofden, te gebruijcken, mar achter alreheijligen dage tot vastelavond toe mogen zij 't bruijcken zes malen en nijet langer, ter wair bij oirlof van den wairdeins optie selve boeten.

Item van alle dese bueten van den vleijshouwers sel die heer hebben een derndell, die stede een derndell en die vindrs een derndell op dat zijt aenbrengen, mar brachtet een ander an, dat zoude staen ter scepenen proeve.

Item soe selmen staen mit pensen, voeten, zult, en ander uutvallen van beesten die men vercopen wil bij die stalle of dair ontrent en nergent anders optie bueten van thien scellinge.

Item geen afval te vercopen tusschen Meije en Bamisse meer dan eenmaell en darentenden tot des vindrs proeve, op boete van thien scellinge.

Van bidden bi den huse.

Soe moet nijemant omme gaen bidden bij den huse mit genen bedelairs of voir genen bedelairs, optie bueten van een pondt, mar die eene bede hebben will, sel bidden off doen bidden in die kercke en dat bij oirlove van den cureijt, van den rechter ende van die kerckmeesters.

Van den vogelen en gansen.

Soe selmen voirtan staen mit hoenre, capoenen, gansen, eenden, vogelen off hoe die genoemt mochten wesen lovende off doot of mit speenvarkens en diergelick, dat men vercopen will voir die halle off dair ontrent optie buete van thien scellinge van elcx te verbueren.

Item soe en moet nijemant enige vogelen of gansen sonder veeren die men in manden of in backen te coop breinct, incopen om die voirt te vercopen, die gemeent en sal eerst hair genoeye dair of hebben, dat is dat hij off zij diese te coop bringe eerst dairmede staen zulle voir die halle, of dair bij als voirseit is, om der gemeente te vercopen ten avonde toe, optie buete van een pondt, alsoe dicke te verbueren als ijemant incochte eerse an die marckt gecomen waeren en alsoe mede gestaen hadde.

Item geen vogelen sonder halsen te vercopen, noch dierre te loven dan twee en een half groit, optie buete van thien scellinge en den vogel te verbueren.

Item soe en moet neijmant spize gezoden off gebraden, houden langer dan enen dach om te vercopen, optie bueten van thien scellinge, en soe wie onbequame spize vercoft binnen sinen huse of buten verbuerde een pondt en finen van scepenen.

Item geen vogelen ter marckt te breigen zij en zijn eerst van doen vindere besien en geoirlooft te marckt te brengen ende te vercopen, optie buete van een pondt.

Item geen vogelcopers meer te samen te wesen dan zij twee, opotie bueten voirs: dese van als te gaen een derndeell den heere een derndeell der stede en een derndeell den vindere ist dat zij't aenbrengen.

Item geen vogelen, gansen noch hoenren, etc: te braden ofte zijeden om die alsoe gecoect weder te vercopen zij en zijn van den vindere eerst bezien eer zij die ant vier leggen, optie boete voirseit.

Van turff.

Soe wie hier turff te coop brengt inscuijten off op wagenen, die zellen alsoe guet onder leveren als boven, optie bueten van thien scellinge.

NB. of die telre of telster dair uitsceiden terstond als zij bevinden den turff onder arger als boven, optie selve boeten.

Item soe en sal geen telre of telster ijemant enich turf te voren vercopen, noch ijemant genen turff te verdieren, elcx optie buete van een pondt, en een jair die stede. NB. En nijemant te tellen hij off zij en zijn ge-eedt, optie selve bueten van een pondt.

Item soe en moeten die gene binnen der stede woonachtich is, genen turff incopen die binnen der stede te coop comt, op wagenen off in scuijten, die zij voirt vercopen willen, optie buete van een pondt.

NB. En dit sal wesen voir thien uren.

Item soe mach een ijgelick zijn turff vercopen, en een ijgelick mach turff copen bij getale, off ongetelt hoe wil, en mach, sonder verbueren. En soe wie turff coopt bij getale, die zullen uut tellen guede telre of telsters, die dair toe ge-eedt zullen wesen, en nijemant anders, optie bueten van een pondt, uitgenomen der geenre bode, als knape off joncwijve die den turff gecoft heeft, machten tellen sonder verbueren ist dattet die turffman gehengen wil. En waert dat die turfflude geen bereetschap van telre of telsters crigen en condene en dat betugeden mit wittachtigen tugen, zo mogen zij zelve tellen sonder verbueren.

NB. Nijemant turf te copen dan bij getale optie boeten van twintich scellingen.

Item soe sal men geven van elc groot last witt of graeus turffs te tellen twee en een half groot, en van een groot last zwars turfs te tellen twee groot.

NB. Item soe sal voirtaen elc coper of vercoper van turff sijn telre of telster mogen setten wie hij wil, sonder dairom te cavelen, te weten den coper een telster, en den vercoper een telster. Ende die gene die turf coopt, die sal sijn telster den telturff in die mande werpen, en gheen telster en sal geen ander werck moeten aennemen, hair werck en sij gedaen, optie boeten van twintich scellinge te verbueren.

NB. Nijemant geen turff in te copen om voirt wederom te vercopen voir thien uren, mar nae thien uren mach een ijgelick turf copen en die voirt vercopen wil hij, mar nijet weder te vercopen eer hij en opgedaen heeft binnen sijnen huse of scuijre optie buete van een pondt.

Item is geordonneert dat die tonsters zullen loten, soe wie voirt ende nae wercken zal, ende nijemant voir sijn boert te tonnen, de groote scuijten vier arbeids vrouwen, en die cleine ofte wagens twee personen.

Item geen telre of telster turff of mollem noch vreijten, noch nijet uten scepe up te rapen of uut den scepe te dragen op 20 scellinge te verbueren, al waert oick dat die turffman hem hair dat gave, en die bueten den turfman soe wel te verbueren als die telster.

Item geen scipper off haren knechten die den turff vercopen, bij die mande van den telturff te comen op een roede nae, tewilen dat men den turff telt of levert, optie selve boeten.

Item soe en moet nijemant van de turfftelsters tellen, ten sij datse alte samen dairomme gedobbelt hebben, en soe wie als dan die lotinge gebuert die zullen tellen, sonder ijemant anders enige zeggen dair inne te hebben optie boete voirseit en geen telster en sal geen ander werck moeten an nemen, hair weck en zij gedaen optie boete van twintich scellinge te verbueren.

Item gheen knechtgens of machdetgens turff te draghen of zij en sijn 20 jair out.

NB. Clouck genoeg te dragen en den coper mede te vreedene is, en tot elcke twee telsters acht draichster, sonder meer optie bueten van twintich scellinge van beiden poincten voirseit.

Item van alle dese bueten aengaende den turff sal den heer een derndel off hebben, der stede een derndel, en dier aenbrengt een derndel.

Van den wagenen en carren.

Soe en moeten geen wagens staen of carren opter straeten voir der luden huijze, ten waire terwijlen dat men loede off ontloede, mar sullen staen opten marctvelde off bij Phillips Vranckezoens in die Butterstraet dat nijet gestraet en is, optie buete van thien scellinge.

NB. En sullen staen op gheen zijde van de stedehuijs streckende tot den groenvelt toe, optie boete voorseit uutgesondert die paerdemarct ende varckemarct.

Item geen wagen noch carren ofte wagens geladen mit hoij ofte coren te draven langes der stede, optie boete van twaelf scellinge, van als rechtevoirt in te panden zijn zij van binnen off van buijten.

NB. Ende sullen moegen bekoeren den misdoenders soe well der stede boeden als den heer of zijne dienairs, ende soe wie bij der stede boeden bekoert wordt, die helft van de bueten die stede toecomende te weten ses scellinge sall wesen tot prouffijte van de boeden.

Item soe wije rendt langs der straeten 't zij mit carren ofte wagenen of sittende te paerde sal verboeren een bueten van drie pondt, die helft te gaen tot 's heeren behouf, en de ander helft tot prouffijte van de stede boeden ofte 's heeren dienairs die deselve bekoert sall hebben, ende correctie van scepenen.

Utgeseidt alst nootlich is en de teelt wagens varende met getaent want of spereepen uut of in de stede 't selve sall staen tot discretie van scepenen.

Item soe wije van de scuijdtvoirders ofte wagenairs op preeck heijlige dagen veert roupende nae Delft ofte Rotterdam ofte gelijcke roupen, anders dan wesende buijten der stede poorten, up die bueten van thien scellinge tot prouffijte half den heere en d'ander helft tot prouffijte vande stede boeden ofte 's heeren dienairs die d' selve bekoert sall hebben.

Van den vischcopers.

Eerst soe en moet nijemant genen visch brengen an die marct ende vercopen tusschen Meije dage ende Sinte Baven dage, die vindere hebben eerst bezien en geoirlooft te vercopen optie buete van een pondt.

Item soe sullen die vindere den vischcopers zeggen hoe lange dat zij mitten visch ter marct staen sullen, ende soe wie langer dair mede stonde dat wair optie buete van een pondt dese buten en alle andere bueten die den vinder den heere aenbrengt van zijnre officie sell die heer hebben terndell die stede een derndell en den vindere een derndell.

Item soe en moeten geen vischcopers vejnoots wesen optie buete van een pondt.

Item soe en moet nijemant 'tsanders visch vercopen optie buete voitseit alsoe dicke alsen den rechter van beiden poincten bedragen mach

Item soe en selmen genen visch ofslaen die men hier te coop brengt binnen der stede dan optie vischmarct tusschen dat die sonne op en toe gaet en nergent anders optie buete van een pondt.

Wair men staen sal mit laken.

Eerst soe en moet nijemant gheenrehande wolle laken noch linnen laken noch vlas vercopen noch uut meten opten rechten marctdach anders dan in der stedehuijs. En sel dair staen off wesen tot dat die clocke twaelf geslagen heeft van den middage, optie bueten van drie pondt rechtevoirt in te panden uutgenomen canefas.

Item opten rechten marctdach geen wollen laken, noch linnen laken, vlas noch gaern te coop te leggen voir die duer, optie bute van een pondt, eer die clocke twaelf geslagen heeft, uutgenomen canefas.

Item als die clocke twaelf geslagen heeft van der noene, zoe mach elc man of elc wijff zijn laken, vlas, of gaern 't huijs dragen en vercopen tot sijnen soonsten, sonder verbuernisse.

Item soe en moet nijemant van buijten wie hij zij op onse weecmarct, off daer en buijten omme gaen bij den huijsen, mit enige wair of guede te vercopen, mar elc sal dair mede staen opter marct aldair behoirt te staen, optie buten van een pondt.

Utgesteken comantges die mit hair tafelet omme gaen, off teemsemakers, alsoe dicke te verbueren als zij beleet worden off betuucht mit wittachigen tugen.

Van diefte te betijen.

Soe wie den anderen diefte betiet, dattie rechter betugen mach mit wittachtigen getugen, verbuert ses pondt.

Item soe wie over den anderen clacht dat hij hem diefte betegen heeft, des hij nijet betugen en mach, verbuert drie pondt, en dair toe sel hij den anderen zijn confisie beteren bij scepenen

Item soe wie den anderen betijet off opseit dat hij sijn guet ongewairderhant bruijct, of gebruijct heeft, des hij nijet betugen en mach, dat hij dat gedaen heeft, verbuert vijff pondt, en darentende den anderen zijn confisie te beteren bij scepenen, en ist dat hij 't betugen mach, soe sal hij quijt wesen, en den anderen verbuert thien pondt.

Gheen kinderen begraven in der kercke of sullen eerst ten heijligen sacramente gegaen hebben.
 Die guede luden van den gerechte mit gemeenre vroetscap hebben geordineert en gekuert dat nijemant voirt an enige kinderen in de kercken graven en sal, sij en sellen eerst ten heijligen sacramenten gegaen hebben noch oeck mede geen oude luijden noch jonge hoe die genoemt mochten wesen te graven binnen der kercken zij en sullen een eijken kiste hebben mit enen rove dair op staende en elcke plancke van den bloecke dick wesende enen gueden duijm off meer op die boete van drie pondt.
 Actum anno 86, 9 dagen in Martio.

Van den tappers.

Upten achsten dach in Junio 1548 is geordonneert bij den heere ende den gemeen 24, dat alle die gheene die voer den tijde van de publicatie van den impost taptten dat die zullen gehouden wesen weeder bijer in te leggen ende tselve tappen, ende haeren tap weeder continueeren sonder up houden well verstaende dat die gheene die all thans den tap ingehaelt hebben, sullen schuldich wesen wederomme bijer in te leggen ende te tappen gedurende den tijt van den jegenwoirdigen impost tusschen dit ende een Sonnendach 't sonnen onderganck naestcomende (indien zij tappens bliven willen) ofte dat den onwilligen van dien die neringe van de tapperie nijet en sall moeten doen binnen der voirsz: tijt van den impost gedurende up die bueten van thien pondt ende correctie van scepenen soe dickmaels te verboeren als zij binnen den voirsz tijt bijer in deden ende taptten, des en sall men van nu voirtaen in een huijs nijet moegen tappen dan eenrehande bijer, dats te verstaen van hijerlantsche bijeren upte verboerte van selve bijer, ende ende dat nae inhoudt d'oude ordonnancie, des sal men geven van 't bijer waerdich wesende die tonne eenen carolus gulden van die vaen een stuver, ende van die tonne waerdich wesende vijer scelling groot Vlaems van die naen negen duets ende van bier waerdich wesende vijff scellingen groot Vlaems de tonne van die vaen eenen braspenninck, ende die tonne waerdich zijnde twee carolus gulde die vaen drie groot.

Voorts dat nijemant van onsen poorters en sal moeten haelen eenich loodt tot den excijsenair ofte tot den impostmeester sij en sullen eerst gehouden wesen te gaen tot des brouwers huijse ofte bij de scuijdt voirders die gewoonlick zijn bijer van Delft ofte van elders te brengen, omme den brouwer ofte den scuijdt voirders te vermaenen en ofte vragen off zij luijden bijer hebben hem toebehoerende ofte nijet, ende dat upte verboerte die sulcks dede dat hij eer loodt haelden, all eer zijn bijer gereedt waere van 't tselve loodt ofte waire van de penningen die hij dair omme gegeven hadde die helfte van die voirscreven broecken te gaen tot 's heeren behouff ende de ander helft tot des excijssenairs behouft.

Voorts dat hem nijemant en vervoordert eenich bijer in te leggen ten sij dat hij den impostmeester daer eerst ende all voeren dair offt gecontenteert ofte betaelt sal hebben up die bueten dair toe staende.
 Is geordonneert bij de heere ende die van de 24^e dat nijemants hem en vervoordert tsij schuijtenman wagenair ofte sleedenair die eenich bier ofte anderen dranck van buijten in brenckt binnen onser stede vrijhede, tselve bijer ofte anderen dranck uuijt zijnen schuijte van den wagen ofte sleede nijet te doen off te laeten gaen, tsij eerst ende all te voeren dat die schuijtman wagenair ofte sleedenair gehouden zij te gaen ten huijse van de impostmeester ende betaelen den impost, ende ontfangen aldair een loodt van deselven dranck ende brengen tselve loodt tot den excijssenair van de stede ende hem contenteeren van zijnen excijs, al eer den selven dranck de'welcke hij gebrocht heeft totter luijden huijsen gebrocht sal werden d'welcken den selven dranck toebehoirt, up die bueten van een pondt ende correctie van scepenen.

Om elc zijn tijt te voldienen.

Soe sell elck scipknecht zijn teelt voldienen op sulck loon ende huijr als die stierman mit hem gemaect ende bevoirwert heeft dede hijs niet, ende hij gelt te voren dair op ontfangen hadde, dat soude hij den stierman weder geven, of die stierman mach zijn gewant als noppezack, kiste, harnasch ende al dat hij int scip heeft, dair voir behouden, ten wair dat hij uuten scepe ziente soe zoude hij nae den beloip van der tijt quijt wesen, alle dinge sonder argelist, desgelijx soe mogen die huijrlingen hair huijze ende bedungen loon verhalen an die gereetste guede die sij int scip vinden ende eerst an den harinck ende dat mogen sij terstont panden voir enigen ander scult of kennis behoudelick dat elc reder mit sijn deel betalen ende sijn netten vrien mach desgelijcx salt wesen van elke huirling die met ijemant verbonden is enen tijt te werken cort of lang die sal den tijt uutwercken sonder hem andersins te verbinden of enich ander werc te doen op alsulcke boeten als die kuer van der draperie inhoudt, ende elc sal zinen tijt uut varen nae inhoudt dat water recht.

Wairt dat een stierman enich huijrlinck oirlof gave, die sal hem lonen bij twe guede mannen die hij uut zijns selfs scip nemen sal, ende bij twe guede mannen die den selven huijlinck uten selven scepe nemen sall, ende connen zij vier nijet accorderen soe zullen zij den gerechte dair toe nemen tot overmannen, ende wat den gerechte ende die vier dair of seggen dat sal van wairden ende an beiden ziden gehouden wesen.

Soe wat huijrling die trouwelick zijn werckgen gedaen heeft gebreik an sinen stierman heeft, die mach terstont panden sonder meer recht te spreken, mar wat huijrling tot vermaninge van den stierman of van den gezellen sijn werck niet en dede dat men hem bevael dat soude staen ter scepenen proeven.

Van die scepe te leggen.

In die teelt soe zullen die sciplude hoire scepe alsoe scappelic leggen dat men die haven sel mogen gebruijcken uut ende in te varen; ende nae der teelde, als teelt gedaen is ende die stierluden of sniden soe zullen zij hoir scepe leggen buten die kille van der haven an beiden ziden van der walle, dat men bequamelick die kille van der haven midden gebruijcken mach onbehindert van hoiren scepen, ende soe wie anders zijn scip gevonden wort leggende of drivende ongemeert in manieren voirss: dat wair op een bueten van dertich stuvers daren tenden soudt die rechter doen meerren op 't stiermans cost, alle dinge sonder argelist. Des soe zal elcke stierman of coopvaeder zijn mast oic invoeren op een voet nae de micke op die boeten voirss: Deze boeten sullen comen half anden heer ende half anden gerechte.

Soe en salmen noch en moet men geen buijssen noch coopvairders meerren noch leggen ant houten hoofd tende der haven optie buete van 5 lb, alsoe dicke verbueren als ijemant dair of beleet worde van den rechter of van zinen dienres rechtevoirt in te panden, uitgenomen twe getiden, te weten een als ijemant in comt, ende een als ijemant, uijt seijlen will, mar elc sal anders zijn scip meren 6 roeden binnen den houten hoofde optie buete voirss.

Ende dese buten comen half anden heer ende half ander stede, sonder alleen winter daichs terwilen dattet vriest mach een igelic leggen ant houten hoofd an die ene zide of an d'ander een vrijsel, mar des soe moet elc scipper 2 of 3 man tsceep laten die hair touwen vieren dat men die haven bequamelick gebruijcken mach uut ende in te varen optie bueten van 5 lb voirss: half den heer ende half der stede soe voorss: stait

Om recht te spreken an scepe diemen hier opleijt.

Soe en zullen gheen uudemssche luijden recht hebben an enige harinck scepe diemen al hier binnen onser vrijheide te winteezate opleijt ende ijemant van buijten toebehoirt.

Soe sal een igelic stierman alle jair zijn vennoijts ende scipper guede rekening ende bewijs doen guets tijts voir kersavont optie bueten van 10 lb half jegen den heer ende half jegen der stede te verbueren.

Ende een igelic coopvaeder sal sijn scippers ende mede reders telke reijs rekening ende besceit doen binnen ses weken nae dat hij uut die reijse gecomen is optie selve boeten van 10 lb. Ende wair ijemant die binnen ses weken een ander reijse doen woude, die soude terstont sijn rekening doen eer hij een ander reijse dede optie selve boeten.

Van den verndels ende netten.

Soe en moet men geen netten noch verndels bereiden of doen bereiden noch te coop houden binnen der stede noch oeck van buijten hier binnen te coop brengen, zij en zijn gemaect van gueden bourgoensschen gaern of van wester gaern elcx optie bueten van drie lb.

Alle dese voirss: boeten aengaende den ofslach van den harinck sal die heer of hebben die ene helft ende der stede die ander helft ten wair oft anders hier voir en den ofslach van den harinc verclairt stont.

De buijssse buijten den boom te leggen.

Soe zullen alle die buijssen buijten den boom blijven leggen van de haven optie boete van 5 scellinge groote Vlaems te verbueren half jegen den heere ende half jegen d'stede uut gesondert den buijssen die op 't landt moeten omme te maken, of die verlijff hout moeten worden.

Actum den 8 November anno 35 bij de 24.

Van garen ende netten.

Soe en moet nijemant voirt dan enich garen of vierndels buijten der stede of binnen der stede vercopen wie dattet zij van de uutraegers of uutraechsters of kinderen zij en zullen comen totten

burgermeesters ende geven hem luijden te kennen wie dattet toebehoirt ende waent gecomen is optie boete van een pont ende sententie van scepenen.
Actum anno quint vicesima quarta dic Septembris.

Van vierndeels en netten.

Soe sal men reeden vierdeels van alrehande garen lang wezende 77 moosen ende 770 schoolen breet optie verbuete van dat breije gelt alsoe wel zijn hier inne gehouden die van buijten als die binnen ende dese ordonnantie sal ingaen bamisse naestcomende.
Actum bij den 21 den 18^e Septembri anno 27.

Die baen viendels zullen wegen 22 lb, schoon ende droech ende niet min ende men sal gheen baen vierndels maken of spinnen van karrel zij en sal eerst gekuert wezen bij den kuermeesters dair toe geordonneert bij de stede ende die kuermeesters zullen hebben voir hair salaris vier duijts Hollants van elcke hondert wegens te betalen half den vercooper ende half den copen ende indien die karrel niet guedt gevonden en wort int kueren soe sal den vercooper d'voirss: vier duijts Hollants alleen betalen ende sal zijn karrel nae hem nemen ende zijn wille dair mede doen.
Actum die anno sup;

Van karrel.

Soe moet men geen karrel van buijten inbreijngen om te coopen of vercoopen zij en is eerst gekuert bij de kuermeesters dair toe geordonneert van de stede optie boeten van 12 stuijvers te verbueren half jegen den heere ende half jegen d'stede des zullen die kuermeesters hebben voir hoir moeijte vier duets Hollants van 't hondert wegens te betalen half die vercooper ende half die cooper ende indien die karrel niet guedt gevonden en wordt int kueren soe sal den vercooper d'voirss: vier duijts Hollants alleen betalen ende zal zijn karrel nae hem nemen ende zijn wille daer mede doen ende wat poorters selver karrel buijten coopt ende niet en vercoopt die en zal men niet kueren.
Actum bij de 24 den 8^e Novembri anno 35.

	Arent Janss:
Kuermeesters	Pieter Sijmonss:
	Jan Florijss: ende
	Hubrecht Engebrechtss:

Van die carl.

Opten 22^e Novembris anno 1542 is geordonneert bij den 24 dat men van nu voert an alle carl die binnen deser stede gebrocht wort, tsij bij gasten ofte poorters bij duijsende, honderen, half hondert of 25 ofte min sal bij den gezworen koormeesters van de carl gekoert worden al eer die onder huijsdack gebrocht wort anders dan in die wage, upte bueten van een carolus gulden, te verboeren soe wel die cooper als die vercooper, halff te comen an den heer ende hal an den ghenen die 't anbrenghet.
Ende soe wat ghelling karrel quaet gekoert wort, die sal up costen van die gheen die de karl toe behoort gebrocht worden ten hekel aldaer bij de stede geordonneert sal zijn ende sal aldair verhekelt worden ende 't werck sal aldaer bliven voer den arbeit, soe wie 't uutscot dat gelling is, nijet te hekel en brochte dat wair upte buete van vijff scelling groote te gaen als voeren ende up correctie van scepenen, die saetdrager salmen upt marctvelt verbranden, soe wie den koormeester qualick tuespraeck om 't excceren will van haer officien, es upte bute van een carolus gulde te gaen als voeren ende correctie van scepenen.
Is de plaetse geordonneert in die waghe den eersten April anno 1551.

Van hekelen van kennip.

Opten 29^e Decembris anno 43 is bij de 24 geordonneert dat van nu voerdaen die kennip gheheckelt sal worden bij eenen ghezwoiren heeckelaer die daer toe van de buergermeesters om een redelijck loon gheordineert sal worden te weeten vier stuijvers van 't hondert.

Van karl.

Den 12^e Novembris anno 45 es bij de 24 toegelaten dat men alle karrel die hier quaet gekoert wort bij de koormeesters, sal moege weder uuijtfvoeren ende den oirbaer daer mede duen, mar indien die hier binnen weder gebrocht wordt, off vercoft worde eer die verhekelt ende herkoert waer, dat waer upte verboerte van die karrel ende correctie van scepenen.

Van die scepen te leggen.

Opten 20^e Novembris 1545 es geordonneert bij de heer ende gemeen 24 dat alle de buijssen buijten de hoechbregghe sullen blijven, ten wair off men die verblijff houten moste, dewelcke men sal moegen brenghen binnen de bregghe. Ende de gheene die upt lant gewonnen moeten zijn, sal men binnen moegen brengen 10.12 off 14 dagen eer die upt lant sullen gaen, ende nijet langer te voeren, elck upte buete van vijff scelling groot Vlaems te verbueren halff jegens den heere ende halff jegens der stede, soe dickmael als die bij de heer ofte burgermeesters beleedt sullen worden.

Noch wordt bevolen allen stierluijden die heuze scepen althans binnen de brugghe geleijt off duen leggen hebben, dat zij ende elck van hen heure scepen die nijet verlijffhout of binnen 14 dagen upt lant nijet sullen gaen, buijten de bregghe leggen tussen dit ende Saterdag naest comende den dach al, upte buete voirseijt te verbeuren soe dickmael als zij beleedt sullen worden.

Van den lijndraijers.

Soe wie van onsen mede poorter en lijndraijet of lijndraijen wil, die sal die kennip wercken. Ende an slegen tou slaen sonder enich clein gaen dair uut te spinnen ofte scieten an verndels of an sulke dingen mar salt voirss: gaern soe't valt wercken ende legghenan slegen tou off an reepkijs nae ouder gewoenten sonder enige subtielhede anders dair inte besigen optie boeten van 10 lb, half den heer ende half der stede alsoe dicke als men ijemant contrarie bevint of betuucht mit wittachtigen tuge.

Soe wie van onsen poorteren slegen want coopt tegen iemant buten der steden, die en sal noch en moet 't voirss: want nergens ontfangen anders dan binnen onser stede in der stede waghe, ende hij sal den meester mit hem brengen diet want gemaect heeft, ende gaen eerst voir scout ende scepenen ende zweren ten heiligen eer ijemant enich want ontfanct dat van die kennip dair dat want of gemaict is geen clein gaern uut gescoten en is, mar alleen verwrocht ende geslegen is soe voirss: stait optie zelve boete voirscreven.

Actum anno 75 in April 8 daich.

Seven dagen in Junio anno 79 consenteeren ende verwilcoerden alle die stiermans wanneer datse van den burgermeesters of van himluden onderlang bij der stede bode ontboden worden op enen seceren tijt te comen opter stede huijs, ende tot dier uren nijet en comen soe sullen sij verbueren drie stuvers jegen dat man huijs rechtevoirt in te panden.

Anno 80 in Septembri die bailliu ende die guede lude van den gerecht hebben gekuert soe wanneer een stierman sinen tonharinck geordineert heeft ende int getal van der last gestelt heeft alzo hij of slaen wil ende vercopen, soe sal den ontfanger van der last gelt die dair toe geordineert sal wesen te voren seggen ende uutkiezen een last of twee last harinck dien hij te voren noomen ende seggen sal, dat hij dair sijn last gelt al te samen van dien stierman an behouden sal, ende wair dair enich cuper of ijemant anders, die dien harinck uuter plaetsen liet dragen eer den ontfanger dair of vernuecht wair verbuerde 10 lb half den heer ende half der stede dair toe sal hij gehouden wesen den ontfanger die ses stuvers grote van de last selver op te leggen ende te betalen.

Of dair enich stierman wair die de boeten getroest wair ende niet of slaen en woude, die sal binnen acht dagen sijn ses stuvers grote van der last den ontfangers betalen optie selve boeten daren tenden te panden an kiespande d'helfte boete gelijk der stede goede.

Wiar dair ijemant die sijn lastgelt verhulsterde of versaicte of den ontfangers drechlike woirden gave verbuerde drie lb ende sentencie van scepenen half den heer ende half den stede.

Van den cupers ende eerst van den biertonnen.

In den eersten soe en zal geen cuper enige tonnen, halve vate of vierndel raets maken dairmen bier, butter of olije in doen sall anders dan nae der stede maet, ende die salmen branden mitter stede teijken ende soe wat tonnen halve vate of kindekijns, te cleijn gevonde worde verbuerde up elke tonnen of half vate: drie stuvers ende die vaten sal men terstont an duijgen slaen.

Soe en sel geen brouwer voirt aen bier in nijeuwe noch in ouden tonnen of halve vaten slaen, zij en sullen eerst wesen geijct ende gemerct mitter stede teijken, ende soe wes te cleijn gevonden worden dat wair optie bueten voirss:.

Soe zullen alle die tappers voirt aen hair bier tonnen alst bier getapt is buijten hoirre duer zetten, om van den gezworen ijcker die te bescouwen of zij gebrant ende groot genoeg zijn nae der kuer voirss: ende soe wat tonnen zij bevinden ongebrant ende groit genoeg die zullen zij branden, ende wat te cleijn is dat sal men an dugen slaen. Ende die tapper sal den brouwer dair voir off slaen, eerst drie scelling van elke tonne die te cleijn ende alsoe an dugen geslegen is. Ende dair toe die scade van

alsoe veel alst vat te cleijn is, een derndel den gerechte ende een derndel den gezworen ijckers, des zullen die ijckers hier scarpelick toe sien datter geen gebreck in en valt.

Soe wie vaden tappers zijn tonnen nijet uut en settede soe voirsch: staet verbuerde een lb.

Soe zal elck cuper zijn merck optie tonnen, half vate of vierdel vate ende achtendeeltges die hij gemaect heeft, op elck stick marck setten eer hij die ijemant vercoopt op elck te verbueren dat ongemerct is ende drie stuvers dair toe.

Van den harinck tonnen.

Eerst zullen die cupers van die duijgen dat onlooflick spint off wercken, ende den bodem, ende ijmmer geen wormsteklige dugen te wercken.

Soe zal men den meskant zetten ende voegen jegen den spintkant.

Soe en zal men geen tonnen branden dair en zij ten minsten een pinte waters in om te besien of dair enich gebreck in wair van als voirnt: optie"buten van drie stuvers.

Soe zullen alle die tonnen dairmen harinck in zouden will, geijct wesen nae der stede maet, ende geen tonnen tzewairt te voeren zij en zijn gebrant optie bueten van ses groit van elke tonne, alsoe wel te verbueren den copper als die vercopper.

Soe zullen die cupers die halve vate ende vierndel vate maken opter rechter maet nae den tonnen optie bueten voirss.

Soe en moeten die cupers nergent hair tonnen branden of doen branden dan voir hair duer opter straten buten horen huse optie bueten van drie alsoe dicke als hijt dede.

Geen tonnen te maken van gescoofden houte men sal dat hout eerst strijcken ende dair nae warmen recht of zij van anderen raeuwen houte gemaect waren.

Soe en moet geen cuper ijemant van zinen knechts of knape enige tonnen doen maken ten zij condich dat hij ten minsten drie jair gewrocht heeft voir meesters optie bueten van drie lb.

Soe en moet hier nijemant meesterije zetten van den cupers om tonnen te maken tzij in der teelde of voir die teelde, hij en zij poorter ende sal loven hier te duijren op alsulcke boeten van de beleidinge als die kuer dair of inhout ende begrepen heeft.

Van den zoute.

Soe en moet hier nijemant comen mit zout te coop binnen der vrijhede van Schiedam om harinck dair mede te souten ten sul wesen goet zelsout, van gueden gekuerden cusbaren zelle gesoden, ende des soe moet een igelick eerst goet bethoen dair of brengen van welker stede dat hij dat sout geladen heeft ende hoe veel dat hijs geladen heeft, ende dat eer hijt vercoopt den huijzman die die sout mate gehuijrt heeft die brieve leveren telke reijse alsoe dicke als ijemant enich zout breinet, op dat zout te verbueren, half jegen der stede van Schiedam ende half jegen den here.

Soe en moet geen harincman enich zout tzewairts voeren om harinck mede te souten dan guet zelsout op dat sout te verbueren ende te gaen soe voirsscreven stait.

Off goet baijsout of limenburch zout, mar van den baijsout brieven te leveren eer men enich zout levert optie buete nae inhout die kuer.

Soe sal den huijzman hebben van den vreemden coopman die hier sout leveren van elke thien mudden twe groot voir brieven, behalven sijn meet gelt.

Soe is geconsenteert van den gerecht overmits dattet zout zeer duer is, dat een igelic stierman ter zee voeren mach baijsout of limburch zout, mar altijt te staen toter goewde luden wederseggen.

Van 79. 1^e Augustus.

Soe moet nijemant voirtaen enich zout ter zee voeren dan goet zelsout, baijsout of limburch sout op dat sout te verburen, behoudelick dat men van den zelsout ende baijsout die brieven dair of brengen sal als men van outs plach op 10 lb, te verbueren, ende zoe wie alrehant baijsout of aschsout clijngsout of alsulc sout ingenomen heeft ende harinc dair mede sout, die sal te voren seggen eer hij dien harinck vercoopt mit wat sout dat hij en gesouten heeft, ende hoe ende in wat manieren tsij mit zelle of mit baij gemenget mar achter dese tijt nijet meer te doen optie bueten voirss; ende op sentencie van scepenen, half den heer ende half der stede.

Desgelijcx soe sel elc stierman tot allen tijden eer hij ton haring vercoopt te voren seggen hoe hij sinen tonharinck gesouten of gewerret heeft tsij mit zelsout of mit baijsout optie selve boeten.

Van sout.

Den 19^e Meij anno 1537 is geaccordeert bij de baeliu ende 24 dat men 't braetsout 't welck althans binnen der stede es, voeren sall, binnen veerthien dagen buten der stede op 't sout te verboeren, half jegens den heer ende half jegens der stede, ende daer tue correctie van scepenen, ende gheen meer

hier in stede opte doen in tonnen, op dat sout te verboeren, half jegens den heer, 't vierde paert jegens die stede ende 't vierde paert tot behouff van den anbrenger, ende dair twe correctie van scepenen

Soe en sall men ghen sout ten harinck vueren dan guedt sout van sout gesoden ende van gheen arger sout, ende 't selfde sout bij den brief te ontfangen soe dat costumelick es, op die verbuerde van 't souyt off die waerde van dijen half jegens den heer 't vierde paert jegens der stede ende 't vierde paert tot behouff van den anbrenger ende correctie van scepenen.

Soe wie van buijten in brenct sout in tonnen sal gehouden sijn hantschrift te brengen ondertekent bij den gheenen dair hij dat sout off gecoft heeft, dattet sout van sout es ende van gheen arger sout, ende dat hantschrift brengen in handen van den bailiu, al eer hij dat sout binnen huijse, plaetse of scepce duet, ende sal gehouden sijn, indient hem geverricht voer sulcx gecoft heeft optie verbeurde van 't sout als voerscreven staet ende correctie van scepenen.

Van vorrendeels.

Opten 12^e Novembris 1500 vijf ende viertich is gekoert bij de heer ende ghemeen 24. Dat men van nu voort an die vorrendeels sal breijen lang vijf ende tseventich moessen te rekenen de eerste knoop voer eene moesse ende voirts twee knopen voer eene moesse, ende breet achtafff hondert schoelen end nijet min, upte verboerte van 't breijgegt tot 's heeren prouffijt. Ende indien die gheene dien die vorrendeels toebehoeren, ende nae dat die thuijs gebrocht sullen sijn die selve te smal off te kort bevonden worden, dat wair upte buete van eenncarolus gulde up elck vorrendeel jegens den heer halff ende halff jegens der stede, dat te verstaen soe wel van vorrendeels diemen buijten voert als die men binnen houdt, ofte van buijten inbrenct. Ende sullen die vorrendeels wegen elck twintich ponde ende nijet min, upte boete van een corlous gulde te gaen als voeren

Van kennip.

Noch is ten dage voirseit gekoert dat men gheenrehande kennip ofte karrel die hier binnen der stede geheekelt wordt spinnen ofte wercken en sal of die es bij den koormeesters gekoert upte boete van een carolus gulden, een dordendeel tot 's heeren prouffijt een dordendeel voir den anbrenger. 1545 den 12 Novembris.

Keure ende ordonnancien van den brant ende packine van den haring.

In den eersten soe wie hier binnen der stede vrijheit tonharinc coop nae den brant die sal men hem leveren bij die kuormeesters die men hem dair toe van der stede wegghen zetten sal in manieren nae volgende.

Soe sal men op elc last tonharincx gekuert, moghen leveren twe tonnen wracx ende niet meer elke tonne up een scelling grot te corten ten wair of den coopman meer wracken ontfangen woude, ende den vercopper meer wracken leveren woude voir prize voirss;

Wat dubbelt wrack is te weten een bruijt dat en salmen den coopman niet leveren. Ende soe wie een wrack off een bruijt anderwerf voir den kuermester zette om te jugeren dat eens gewraict wair verbuerde op elke tonne een lb ende finen van scepenen

Soe wie harinck vercoppen wil bij den brant, die en sel den selven haring niet over eijnde zetten voir den gezworen packers dair bij sijn. Ende die zullen zelf over eijnde zetten of slaen, anders en soud mens nijet kueren. Ende gheen tonharinc op te slaen die men kueren sal eer die gezworen kuormeesters dair bij sijn.

Soe sal men die pekkel van den haring die men packen ende kueren wil, of tappen tot onder den derden ndersten hoop toe, ende dat gat en salmen niet stoppen voir hij al gepract is.

Soe en sal men geen kuijtsiec harinck kueren, die kuormeesters en duneket oirbair, dats te verstaen dat hij soe weijnich gebreck hebben sal dattet hem luttel deert.

Soe wie kuormeester is die en sal noch en moet binnen dat jair geen tonharing laten kueren die sijn is of aldair hij an deelt die men nader kuer of bij den brant vercoppen of leveren wil.

Soe zullen die gezworen kuormeesters hebben van elke last tonharinck te kueren of te branden drie groot ende dat sal den copper betalen.

Soe sal men geven van elc last tonharincx te packen drie groot, en van elc last op ende toe slaen 13 groot ende dat sal den coopman betalen.

Men sal genen tonharinck branden voir Sinte Lambrechts dach in is, mar men sal hem anders dair voir wel een teijken geven dat hij gekuert is.

Soe wie tot eniger tijt den kuormeesters versprake of lelike of dreichlike woirden gave, roerende van hairre officier in haer jegenwoirde of achter haren rugge verbuerde 10 lb half den heer ende half der stede ende sententie vancepenen.

Op ten 10^e dach in Septembri anno 87 hebben die guede luijden van den gerechte bij consent van den gemenen vroetscap gekuert ende geordineert dat alle die stiermans die van hier ter zee varen ende same conditen hebben dair voir die stede borge staet die sullen breijngen in handen van den tesoriers van de stede eer zij van de lande varen die somme van 16 lb groit Vlaems alsulke pajmenten dair men mede betalen sal mogen ende lossen die gene die dair borge voir staen, ende dat van den eersten penningen die zij van hoeren harinck maken ende ontfangen sullen optie boeten van 10 lb ende finen van scepenen, daren boven zoe soude men an den stierman ende zijn borgen van stonden aen panden an hair geresste guede gelijck van ander stede gueden te weten kiespande die helfte beter.

Van den harinck packers.

Upten 8^e dach in Junio anno 1548 is geaccordeert ende gekoert bij de heere ende die gemeen 24. Dat van nu voort an nijemant van buijten in comende binnen onser stede van meninge wesende te doene die neringe ofte 't ambocht van der packerije van den harinck ofte kupers ambocht, hij en sall eerst ende al te voeren poorter der voisc: stede wesen, ende hem selver all daer verbinden ofte obligeren om drie nae volgende jaeren all hijer poorter te bliven, ende dat gilde van de kupers mede te winnen in allen manieren als onse poorters doendes sall die poorterie voer gaen int packen van de harinck, boven eenen vreemde, ende ingevale datter gheen harinck binnen onser stede vercoft waere onse poorters toebehoerende soe sullen zij den harinck van buijten in comende packen ende den coopman voort helpen, ter tijt toe datter harinck onse poorterie toebehorende vercoft worde, als dan sullen zij dat scip harincks off packen ende nijet meer, upte bueten nae uuijt wijsen der koere

Van de kennip.

Opten 21^e dach in Meije anno 47 is geaccordeert bij den heere ende die van de 24 dat soe wije hijer korrel te marct brengt daer saedt dreger onder gemengt is, die sall verboeren eenen carolus gulden tot prouffijte van de heere. Ende all eer hij die saedt dreger off oick andere karrell die uut gekoert wordt uut voort ('t welck hij nochtans gehouden wordt te doene) soe sall hij gaen tot den bailliu ende verclaeren bij zijnen eede dat hij die saedt dreger nijet weeder in brengen en sall noch oick die andere uut gekoerde karrell all eer die selve uut gekoerde gelling karrell verhekelt es upte buete voirscreve.

Soe wije van onsen borgens ofte inwoenders karrell hijer binnen der stede vrijheijt vercopen will die sal hijer binnen gheen karrell moeten copen, mar sal die coopen buijten deser stede ter plaetse ende ter stede dair die gehékelt ende gemaect sall zijn uptie buete van drie lb ende sententie van scepenen.

Soe wat gast, karrellhijer binnen te coop brengt die sall zijn karrell selver vercoopen, ende nijet duen vercoopen bij een andere up die bueten voisc; ten wair off hij die binnen een atmaell selver nijet en conste vercoopen, als dan sall hij die up moegen leggen ten huijse daert hem gelieven sall. Ende duen die vercoopen, mits gevende den vercooper een halve stuijver van 't hondert voir zijne moeijte sonder meer, welcken vercooper tot vermaeninge van de heere bij eede verclaeren dat zij daer nijet meer off en genieten dan die halve stuijver soe voirscreven staet.

Koeren van de karrell.

Opten 19^e Novembris 48 is geaccordeert bij den bailliu ende die van den gerechte dat tot wat tijden eenige karrell bij de coormeester up haeren eedt gekort wordt, soe en sal nijemant hij zij cooper ofte vercooper ofte waechmeester daer in presentie moegen wesen upte verboerte van eenen carolus gulden te verboeren een derderndeell tot 's heeren prouffijte, een derden deell tot der stede prouffijte, ende een derden deell tot des anbrengers prouffijte.

Ordonnantie gemaect bij die van de gerechte der stede van Schiedamme upten 20^e Septembris anno 1549 upten harinck packers der voisc; stede in manieren hijer nae verclaert.

Eerst soe sullen die gemeen packers gehouden wesen eedt te doen ter presentie van de baelliu ende ten minsten eenen burgermeesters ende twee scepenen ende laeten haeren naem ende merck te register stellen ende eedt gedaen hebbende sullen zij gehouden wesen 't heell jaer te packen, midts dat haeren knecht ofte omlooper haer een weete doet, ofte ten minsten tot haere woenstede up die buete van drie pondt ende correctie van scepenen, ten wair bij kennelicke nootsaicken, deweleke zij die koormeesters van de harinck (bij de stede daer toe geordonneert) te kennen sullen geven.

Item dat die packers sullen gehouden wesen gheen harinck te packen zij en sall eerst ende all te voeren bij de koormeesters van de harinck (bij de stede daer toe geordonneert) gekoert wesen upte bueten voirscreven.

Item als die packers te werck gaen in eenigen plaetsen, die sullen gehouden wesen elck mede te brengen een mande, een seeff, een merck ijser, een roerstock ende een emmer daer men peeckell mede sceppen mach. Ende een scherpen dissel ofte houweel omme daer meede de swicken van de oude toppen boven ontstucken te houwen upte bueten van een stuver, des en sall men gheen peeckell upten harinck ghieten dan doer een seeff upte bueten van ses stuvers.

Item voirt soe sullen die packers alltijt werck hebben voer eenige zeelujde alsoe zij een geheele jaere daer up thuijs bliven moeten omme den coopman te dienen ende te gerijven, ten waere dat mense van noode hadde als dan moegen zij meede te werck gaen.

Item wairt saicke datter ijemant waere die nijet packen enconde, die sal dat packen leeren achte wercke dagen mit een meester die hij begheert sonder ijedt te geven tsij bijer off gelt van ingaen, des soe sall die meester die een helft hebben van dat packgelt ende die knecht die ander helft. Ende dien meester van dien knecht sall zijn merck stellen in der tonnen up beijden boodems soe well voir zijn knecht als voir hem selven upte buete van ses stuvers, des sall die packen will achter dese tijt oudt wesen 15 jaer, des en sall in elcke plaets boven twee packers nijet wesen die binnen sjairs in dese ordonnantie gecomen sullen zijn upte bueten voirscreven.

Item noch sullen die packers gehouden wesen den harinck te leggen in guede tonnen, ende die boodems nijet te vermangelen upte bueten van hoir packgelt, van de quaede tonnen die se geleijdt heeft, ende dat gelt sullen die kupers hebben, des sall men die tonnen ende boedems well spullen mit schoene peeckell eer zij in der tonnen harinck sullen leggen upte bueten voirscreven.

Item tot wat tijden die koormeesters den harinck in der platse gekoert hebben, ende uut der plaetse gegaen zijn, ende anders bij de packers in der tonnen bevonden wordt, dat voir guedt bij den koormeesters gekoert was, dat als die packers sullen gehouden wesen ander werffs die koormeesters dair upte ontbieden upte bueten van drie pondt ende correctie van scepenen.

Item soe en sullen die koormeesters, kupers, packers, boorders, dregers ofte haere knechts gheen harinck uut eenige plaetsen dragen upte bueten van drie pondt ende correctie van scepenen, uuijt genomen den harinck die hem lieden bij den coopersgegeven sal worden.

Item soe sullen die koormeesters gehouden wesen tot wat tijden zij uut eene plaetse gegaen zijn all dair zij gekoert hebben, sullen aldair gehouden wesen te kennen te geven waer dat men haer luijden vinden sall in dien men hem int exerceeren hairs officiens van doen sall hebben upte bueten van eenen carolus gulde te verboeren.

Item die kupers sullen gehouden wesen gheenen zuveren harinck te peeckelen dan mit gueden bluedt peeckell ende mit anders gheen, ende sullen gehouden wesen schoene peeckell te hebben in haere plaetsen dair men die tonnen ende boodems meede spullen mach, des sullen die kupers des coopmans harinck int binden mit hoopen sulcks bewaeren dat die tonnen dicht zijn ende dat als haer eijgen guedt sulcks datter gheen clachte van den coopman off en coomt, upt welck te volbrengen sullen die kupers gehouden wesen eedt te doen up die bueten van drie pondt ende correctie van scepenen, sullen noch de cuijpers ghehouden wesen selve sonder ijemant anders den harinck te trappen ende bevindende deselve te slap te wezen sullen ghehouden wezen die tonnen te laeten vollen ende noch dan alsoe veel lagen te leggen alst werck requireert op de boeten voirss;

Item soe en sall noch en moet in elcke plaets nijemant wesen tzij cooper ofte vercooper als die koormeesters in die plaetse zijn om den harinck te koeren.

Item wairt saicke dat ijemant van de packers rebelleerden ende dese voirscreven ordonnantie nijet en onderhiellde, ende eenige twist ofte geschille maeckte onder den packers, dat wair up die bueten van een pondt ende correctie van scepenen.

Item alle voirscreven bueten in dese voirscreven ordonnantie verclaert boven die bueten van de quaede tonnen sullen comen die een helft an den heere, ende d'ander helft an den packers off an den gheenen diet an brengen sullen.

Item dese voirscreve ordonnantie te vermeereren ofte verminderen houden die guede lujde van de gerechte an hem selven.

Brant en packen van harinck.

Opten tweeden ende vierden dach Junij anno 1567, hebben die steeden hem metter visscherie generende gheresolveert ende gheaccordeert dat men van nu voorts aen twee verscheijden branden maecten ende gebruijcken sal, daer van den iersten dienen sal om naer ouder ghewoenten te branden den harinck die naer Bartholome tot cruijs toe ghevangen sal worden. Ende den geenen die nae heijlich cruijs dach sal gheven worden sal voor den tweeden brant gegeven worden een bijteijcken ofte anderen brand dan de voorsch: iersten brant

Item dat men van nu voorts aen sal packen in elcken tonne een duysent harinckx, 10, 12, 20 ofte 25 harinckx min onbegreepen soe verre bij die packinge die duysent niet en soude moegen gheweesen van de gheenen die de gheheelen teelt nae heijlich cruijsdach sal worden ghevangen ten waer nochtans dat op dezelve teelt 't scheel van de harinck zoe groot viel dat het niet doenlijck soude zijn een duysent harinckx in een tonne te legghen ende packen.

Gekuert ende geordineert bij de steeden Delft, Rotterdamme ende Schiedamme tot vordernisse van de coopmanschap ende packinghe van de harinck die ghepackt, gebrant ende op coeren gewerckt sal worden, dat van nu voortaan allen den harinck gevangen naer Bartholomees daghe gepackt gekuert ende verwerckt sal worden opte oude ordonnantien kueren bij de voorsch: steeden, daer op gemaectt, ende aengaende den harinck die nae heijlich cruijs daghe ghevangen ende ter voorsch: plaetse gevoert sal werden die sal ghespoelt schoen gelijk ende wel stijff gepackt werden soe datter in elck gepackte tonne sal wesen een duysent harinckx sonder minder ende indien 't zelfve niet doenlijck en waersullen die packers 't selve den keurmeesters te kennen geven die nochtans den selven harinck niet en sullen moegen branden dan bij expres consent van de burgermeesters. Ende sal den harinck ghevangen nae heijlich cruijs daghe eenen anderen brant hebben dan den harinck nae Bartholomees gevangen ende sullen die packers heure mercken ande tonnen setten en de voorts doen naer vermelden de voorgaende ordonnantien daer op gemaectt.

Aldus gepubliceert anno 1569.

1540.

Articulen ende rechten binnen den scepe van den knechten te onderhouden geordonneert bij den capiteijn en quarteijrmeesters up die scepe van oirloge toegerust anno 1500 viertich.

1^e Soe wije den anderen dootsloege sal men den levendigen bij den dooden legge.

2^e Soe wie een mes op den anderen trecht sal zijn handt met een mes andie mast doersteeken en gehecht worden ende dat zelfs doerhalen als costumelich is.

3^e Soe wije den anderen sloege mit vuijsten platte handt ofte ploch haerde die sullen gecorrigeert worden bij den capiteijn en de quarteijt meesters.

4^e Soe wije over vrede balcht met messen ende twee ofte drie maell vrede geeijst wordt ende gheen geven en wilde zal men vrei moegen doersteeken.

5^e Soe wije ondeuchdelick van godt van hemell rijch sprecht ofte zweert sal gestraft worden bij den capiteijn en quarteijtmeesters sonder genade.

6^e Soe wije eenen muet maechte ofte roerde die sal men straffen sonder genade van lijft ende leeden.

7^e Soe wije den anderen tsijn benemt heijmelich ofte openbair zal men straffen nae die zaecke gelegen is bij den capiteijn.

8^e Soe wije zijn waech verslaept zal men straffen bij den capiteijn.

9^e Soe wije op die schaer waech quame ende zijn waech nijet en ware die sal men straffen alst behoirt bij den capiteijn.

10^e Soe wije mit enige kaerssen liep langes den scepe nae die schaerwaech bujten consent van den beveelsluijden, sall gestraft worden bij den beveelsluijden.

11^e Soe wije den bollelrije meesters voor ofte na die maeltijt enige moelestatie dede om spijs ofte dranch die sall gestraft worden bij den beveelsluijden.

12^e Soe wije onmanierlicken eedt ofte drincht ofte enige victaelgije spilte sal gestraft worden tot discretie van den beveelsluijden.

13^e Soe wije enich bijer stortet onverhoets ofte anders soe veell als men met een voet bedecken mach sal met straffen tot discretie van den beveelsluijden.

14^e Soe wije sonder oirloft van die coch in die coechen quame soude gestraft worden als voren insgelijchs wije in die bottelrije quame bujten consent ende wille van den bottelrijemeester.

15^e Soe wije mit den boot uutgesendt worden an eenige scepen ofte an landt ende dair ijed bedreven van brieven ofte kisten up te breecken ofte ijed naeme ofte ijemant sloege sal men straffen van lijf ende van leeden, Ende soe wije bujten consent van den beveelsluijden in den boot liep als hij off voor zoude scarpelich gestraft worden.

16^e Soe wij achterwaerts liep beneden bancken als men an die scepe van oirloge zoude enteren ofte enteren sal men vrij onverboert mogen doersteecken.

17^e Indien die proevoest ijemant woude in ijseren slaen die misdaen hadde ende hem wilden enige tegens staen omme den misdadigen te ontsetten soe wij als dan die capiteijn bevelt den provoest te helpen, zullen gehouden wesen hem bij te staen omme te helpen den misdadigen in ijser te slaen ofte sall scarpelich gestraft worden bij den beveelsluijden

18^e Indijen die capiteijn ende die beveelsluijden ijemant bevale wat te doen, het zij wat wesen mach tot prouffijt van de K: M: ende den scepe ende des onwillch wair zoude zulchs gestraft worden alst behoerde dat hem een ander wachten mochte.

19^e Soe wij tegens den anderen enige actie heeft die selt den capiteijn te kennen geven ende men salt slechten binnen sceeps boert mit recht ende an landt comende sal nijemand des ijert wreecken of nae houden op verbuerte van lijf en goet.

20^e Soe sal hem nijemant moijen ofte onderwinden mit dat cruijt ofte clooten dan den gheenen diet bevolen is op peijne van arbitralich bij den capiteijn ende beveelsluijden gecorrigeert te zijn.

21^e Soe wij van den vianden geschooten ofte gequest word die zall van uut den buet gemeestert worden als dair enige buet vallet.

Den eedt van den capiteijn ofte scipper.

Dat zweer ich capiteijn ende scipper te wesen van 't scip van oirleoge hijer te Sciedam althans toe gerust de articulen ons scriftelich overgelevert 't onderhouden ende doen onderhouden ende mijnen bestell brief nijet te buijten te gaen ende all te doene dat een guet trou capiteijn ofte scipper ter zee sculdich is te doene,

Soe help mij godt ende alle zijn heijligen.

Den eedt van den knechten en bootgesells

Dat zweeren wij d'articulen ons alhier voorgehouden te onderhouden ende helpen onderhouden onse bestell brief nijet te buijten te gaen die konincklijke majesteijt ende onsen genirael capiteijn gehoersaam te zijn ende alle te duenen dat guede trouwe dienairs ter zee behoeren te doen.

Soe helpe ons godt en alle zijn heijligen.

Van den schoolmeesters.

Eerst sullen die schoolmeesters hebben van elcken kinde te leren een pondt Hollants tsjairs te betalen tot vier terminen van de jair als telke vierndel jairs zeven en een half groot, te weten tot Meije dage, tot Sinte Pieters dage ad vincla, tot alreheijligen dage en tot onse vrouwe dage te lichtmis, ende wat voir of nae quaem binnen enige termine, dat sal betalen alst vierndel jairs omme comt nae den beloop van der tijt en dan voirt van vierndel jairs tot vierndel jairs alsoe lange als 't school gaet.

Item soe wie sijn kint binnen enigen termijne van der schoole houden wil, die zal den schoolmeesters rechtevoirt betalen dat hij sculdich is nae den beloop. En soe wie des nijet en dede dair mogen die schoolmeesters dat volle verndel jairs voir eijsschen.

Item soe mogen die schoolmeesters hair scult in panden als zij willen mit vier groot uut te leggen.

Item soe moet men nergent binnen der stede vrijheijt scole houden van meijisigen noch van knechts sonder enich argelist dan in der stede scole, of tot meester Jan schoolmeesters huijs op drie pont te verburen.

Item alle die kinderen die tot meester Franssen gaen en leren singen sullen evenwel den schoolmeester sijn schoolgelt geven en alsoe sijn sij overdragen meester Jan en meester Frans en geordineert oick bij der stede.

Item soe en selmen noch en moet men binnen der vrijhede nergens anders scoole houden, off kinder of ijemant leren lezen of scrijven, dan alleen in die scole die, die stede den meesters geeft, optie buete van drie pont alsoe dicke te verburen als mense beleet, uutgeseit meijskijns die tien jair out zijn of dair boven, ende knechtgens die seshien jair out zijn off dair boven mar soe wie anders kinder an neemt om te leren lezen of scriven, die zal dat den schoolmeesters eerst te weete doen, en zullen al 't zelve dat zij dair of bedingen, geven half den schoolmeesters van de stede. En dat's te verstaen van kinder beneden seshien en thien jaire soe vorscriven staet, ende niet dair boven. Ende dese bueten sullen half comen an de heer ende half an de schoolmeesters van de stede, en dat's te verstaen van de serivers die van buten zijn.

Van quijtscedinge te doen over 't graff van besterflike goede.

Soe wie in enige ernisse bestreft en binnen 's lants is, ist dat hij of zij dair nijet an delen noch gheen erf of nemen en willen, die sal comen binnen een maent nae dattie dode die duer geruumt heeft en doen een quijtscedinghe voir twee scepenen of meer, en laten dat teijkenen in der stede boeck. En zoe wie buijten 's lants is binnen een maent nae dat hij of zij thuys gecomen is.

Item soe wie bestreeft in enich goet is 't dat hij of zij mede incomen en deijlen willen, die sullen en moeten voir al eerst borghe stellen die bestrefte te helpen reden en die sculden te betalen eer mense toelaten sal, of men salse in der bestrefte nijet laten in comen en toelaten.

Van der stede clerck wat hij hebben sal.

Eerst soe sal die clerck hebben van een scepen brieff die onse poorters verlien sesthien duets.

Item van een tollen brieff acht duets.

Item van een certificatie off stede brieff die men den poorteren ghift, of van of scriven vier groit.

Item van een rente brieff vier groit.

Item van een weeskints goet te beschrijven int weeskinder boeck een mengelen wijns.

item van een willich pant en van pandinge te beschrijven vier duets van elcx.

Item van ghiften van vertichten en van ijemant self mondich te maken of van voechdie over te geven staet voirgescreven.

Item soe en moet nijemant wie hij zij enige brieven doen scriven die scepenen besegelen sullen dan onse gesworen clerck of dien hij in sine stede set op twaelf scellinge te verbueren, een derndel den heer, een derndel der stede en den clerck van der stede een derndel, daren tenden soe en soude sulcke brieven van gheenie wairde wesen gelijc voir int boeck gescreven staet.

Van den genen die van den heijligen geest off van 't gasthuys leven.

Soe wie proueven of aelmissen van den heijligen geest ontfangen, ende van den heijligen geest leeft, off soe wie dat in onsen gasthuse gebrocht wort, ende aldair sterft, dien heijligen geest off dat gasthuus voirseit sal nae hoire doot aenvaerden en opbueren alle alsulcke guede en tzelve dat sulcke luden achter laten sullen roerende ende onroerende wair dat zij gelegen zijn, sonder den erfgenamen hem des te onderwinden en sonder ijemant wederseggen in eniger wise.

Van diensten te vervolgen.

Soe wie tot enigen tijden vervolchde an enigen heeren geestelick off wairlick om enigen diensten die die stede aengaen en mit recht toebehoren nae in hout hairre hantvesten als die scole, die costerie, d' bood ambocht, 't welcke ware in achterdeel van de stede, en jegen de hantvesten dat wair optie bueten van twintich pondt en dair toe sentencie van scepenen, off zoe wie tot enigwen tijt enige diensten beleende, die die stede aengaen, profijte, bate, off miede dair off gave off leende, in eniger manieren hoe dattet genoemt mochte wesen, dat wair optie zelve boeten en correxie voirseit.

1446.

Uut der hantvesten van quetsingen.

Item want dicke ende menich warven grote ongenoechte en vechteliken gescien, dair dootslagen, leemten of quetsinge gebueren dat dair off wrake gedaen wort an den magen van der eenre zijde, of van der ander die nijet mede in vaerde noch in velde en zijn als dat vechtelic gesciet. Ende dien oick leet is tot den vechtelic dattet gesciet is, soe hebben dair omme die gueden luijden van den gerechte mit hoiren gewairden rechter gekuert. Ende sal van wairden bliven 't ewigen dage nae inhoud der hantveste die dair off vercregen is in den jare vierthien hondert zes en viertich in Augusto. Dat soe wanneer inden lande van Hollant en Vrieslant. Ende namelickke binnen der vrijheit van deser stede, tusschen enige personen van wat state of condicie dat zij zijn enich vechtelic gesciet dair dootslagen, leemten off quetsinge of comen dat die magen van beiden partijen die nijet mede in vaerde noch in velde geweest en hebben in den selven vechtelic, terstont nae dat vechtelic een gueden vasten vrede hebben zullen .

1446.

Weken lang, op dat binnen die tijt een ijgelic an beiden ziden die vrede begeert, enen vrede doen zoecken en maken als hem noot duncken zall. Ende waert dat ijemant binnen den zes weken misdaen worde van der eenre zijde of van der ander, dat zal gerekent wesen boven vrede, geliken oft boven guede hantvreden gedaen ware, dat is dat hij verbuert sijn lijff ende zijn guet nae inhoude der hantveste ende dese kuer dair voir of gescreve staet.

1446.

Voirt in die zelve handveste van zeven zage toe te leggen.

Voirt want tot sommigen plaetsen in onsen voirscreven landen veel subthijheden en uutwegen gebesicht worden in rechtvoderingen die onse ondersaten jegen malcander hantieren in aensprake van lande die zij malcander doen mit den zeventuuch dat een oude costuijm van recht is die zij misbruijckensoe hebben wij bij raide en guetduncken van onsen gemeen ridderscap steden ende notabelen en verstandelen personen van onser voirscreven landen geordineert, overdragen en gesloten, Een manier, hoe en in wat manieren ende voegen men voirt aen dat recht van zeventuuch gebruijcken en hantieren sall, en anders nijet. Ende soe wie wair dat anders gebruijckt en geplogen worde, dat en zal van geenre wairde wesen, dats te weten dat die naeste zeven ackeren die dair in winne noch verliesen an beiden zijden gelegen nae ouder custume den achten acker beheeren zullen, sonder ban en sonder buete, dats te verstaen, dat uut elcke stücke lants tusschen twee heijnsloten nijet dan een tuch wesen en sall, ende dat stücke lants sel ten minsten groot wesen, een margen lants, off ses hondert roeden, ende of er meer dan een persoon eigendom hadde indat stücke lants soe soude die gene dair uut tugen dierre meest lants in heeft, en ware dair meer dan een gelijk ingelant zoe zullen zij dair omme cavelen wie den tuch wesen sall, Ende soe wie indien onrechte viell, die zal die zeven horen cost betalen, te weten elc van den zevenen voir sijnen cost van elcke rechtdach twee guede grote. Ende wair enich van den zeven die veerre zate dan een mijl, soe sullen zij dair off geven voir elcke mijll twee guede grote, des en sullen die scouten nijemant dach van recht leggen van enige zeven tuch zij en zullen eerst borge nemen voir der zeven cost, en desgelijcx van den verweerre, oec en sal nijemant zeventuuch wesen van enigen lande, hij en sal jair en dach in den besitte van dien lande geweest hebben eer hij dair of tugen sal. Ende alse van landen gelegen op geesten off anders wair dat gheen heinsloten an en zijn is mede te verstaen dat elck stuck lants dair men uut tugen sal groot sall wesen. Een margen ten minsten als voirscreven start. Ende op dat een ijgelick van wat state hij zij dese voirscreve ordinantie en overdrachte kondich zij ende hem weten mach dair nae te rechten, soe ist dat wij allen onsen ondersaten en bijsonder allen onsen officieren, gerechten en dienaeren over all in onsen landen van Hollant van Zeelant ende van Vrieslant binnen steden en dair buten ontbieden en bevelen dat zij desen onsen brieff openbairlic condigen en gebieden te houden ende te volcomen sonder in enige wijs die voirscreve ordinantie te breken ofte meincken off in enige wise dair jegen te doen in oirconde dese brieve en onse zegell hier aen gehangen gegeven opten negende dach in Augusto int jair onses heeren 1400 ses en viertich. Bij minen heer de hertoge ter relatie van de precedent en raide van Hollant.

F. de Zwete.

Van decken.

Soe en moet nijemant wie hij zij enige husen of loedzen maken noch timmeren van Hein Pieterzoens hujs ende erve staende in die Goijstraet an beiden zijden tot drie wechscee toe, ende van drie wechscee an beiden ziden tot Adriaen Wouterszoens hujs ende erve toe opten Dam. Ende voirt noch van drie wechscee nederwaert in die Butterstraet tot Sijmon Duen Stege toe an beiden zijden, mit die hujsen staende bij der kercken als Gerijt Jansz, Cornelijs Jansz, Sijmon Jansz, ende Dirc Florisz hujs ende erve, hij en decse mit harde dake optie bueten van een pondt.

Voert soe willen die guede luden, die huse ende loedzen gedect mit riede staende binnen dier spacie ende plaetse voirnoemt niet gedect noch ghestopt hebben anders dan mit tegelen of mit scaelien optie bueten voirscriven van beiden alle dage te verbueren op datse die rechter dair off beleet mit scepenen. Soe wie hier inemant consent toe gave anders dan voirscriven stait het ware bailiu, schouth, burgermeesters of ijemant anders die zoude verbueren die selve boeten alle dage als voirscriven staet, die die geen verbueren zoude die alsoe gedect of gestopt hadde.

Van decken.

Die bailiu ende die guede luden van den gerecht hebben gekuert mit des vroesscaps consent, dat men voirt aen gene nijewe husen noch loedzen van nijews up timmeren noch maken moet binnen der stede van Schiedam, zij en sullen ende moeten gedect wesen mit tegelen of mit scailien optie boeten van vier pondt alsoe dicke te verbueren als zij dair op beleet worden, half den heer ende half der stede, darentenden soe mogent die burgermeesters of doen breken binnen een maent nae dattet anders gedect wair opter luden cost die 't hujs of die loedzen waren, oft den bailiu versumede.

Actum anno 69.

Van decken.

Soe wie voort aen enige nijenwe huse uten gronde van nijeus op maken wil, van coman Jan Boijsz huijs ende erve in die Butterstrait an beiden ziden tot Neel Bonten Brugge toe mittie zeven husen staende bij der kercken ant Marctvelt, ende van Adriaen Woutersz:huijs ende erven opten Dam an beiden ziden totter Vlaerdincxscher stege toe, ende voort in die Goijstrait van Hein Pietersz huijs ende erve an beiden ziden tot Simon Duunen stege toe, altesamen voort aen men decken sal mit harden dackete weten mit tegelen of mit scailgen optie boeten van vier pondt, alsoe dicke te verbueren als zij beleet worden, half den heer ende half der stede, voort alle die husen staende of leggende binnen die spacie voirnoemt, mogen die luden wel stoppen ende decken mit riet soe sij nu sijn onverbuert ende wat husen, wolvingen off loedzen hebben voir of achter die mogense wel of breken ende weder op maken opwairt gelijk hoech na den huse, ende die weder decken mit rijet of anders gelijk naden huse voirseit.

Soe wat husen of loedzen ijemant maken will buten die spacie ende plaetse voirseit binnen der stede van Schiedam soe wairt hem belieft, die mogense decken mit riede of anders zoe 't hem belieft, ende een igelick dunct, behoudelich dat nijemant hoger zijn zijtmeijr maken en sal dan twaelf voet hoich. Anno 75 in April 8 dagen.

Van decken.

Soe wie die stede te nae getimmert of gemetselt wair, of hair muijren hoger zijn dan nae die kuer voirsz die zullen van stonden an of breecken ende die stede ontruijmen, optie bueten van vier pondt te verburen alsoe dicke als zij beleet worden van den rechter.

Alle die genen die huijsen of loodsen gedect of gestopt hebben binnen der plaetse voirsz: die zullen die decken mit harden daecke tusschen dit ende bamis naist comende optie bueten voirseit. Actum anno 86.

Van den dragers.

Noch een ordonnantie gemaect op ten dragers van oesterssen guede, soe wie mit zijn twee, vier of zes ofte meer eenige guede an neemt te werchen, tsij wat gueden dattet zijn, die zullen niet werpen, mer zullen altoes elch een man wesen sonder werpen, voirts soe salmen geven van alle gueden die an beiden zijden van de haven gewrocht werden van de spoeye totten poorte toe als hier nae verclaert staet. Eerst van een last picx ende theer uut den scepen te doen en weder in te dragen twee groite, van een last flasch uut te doen in te dragen en te stoen t samen een stuver, van een hondert knien houts mit dragen ende stapelen 't samen ses stuvers, van een hondert letterns houdt mit dragen ende stapelen 't samen vier stuvers van een hondert ruijschs houdt vijf groten.

Item zoe zullen die dragers gehouden wezen te wercken den harinck die eerst binnen die stede binen die hoghe brugge comt mit scuijten ofte aelmans of mit andere scepen die zullen zij gehouden wezen te lossen tzij mit katroll off vall, optie boete van drie pondt ende sentencie van scepenen ende zullen alsoe voirt an wercken alle scuijten ofte aelmans comende binnen die voirss: hoghe brugge opte voirss: boete ende altijt die eerste scuijten ofte aelmans eerst te lossen ende de ander dair nae volgende optie voirss: boeten.

Actum den 4^e Novembri anno 25 bij den bailliu Evert Willemsz ende den een twintich.

Ende men sal geven van een last harincx van wercken ande oistzijde van de haven een braspenning ende ande westzijde van de haven drie groot ende wie meer eijst of neemt of geeft dan voirss: is sal verbueren drie pondt ende sentencie van scepenen.

Van den viertichen.

Overmits kueren ende ordinancien onser stede als dat nijemant kennisse off getuge dragen en mach hij en wair scepen off hij en heeft scepen geweest, wair bij dat die guede luden van den gerechte verduchtende zijn dat veell quaede valsche eden gedaen worden binnen der stede van Schiedammesoe is 't dat die bailliu en die guede luden van den gerechte overdragen zijn, ende hebben eendrachtelic geordineert engecooren viertich gueder eerbairre mannen voirtaen te wesen van der vroesscap, die welcke getuuch en kennisse dragen mogen van allen comanscapen ende voirwairden dair zij bij zijn gelijc scepenen dienende een jair lang.

Ende zijn dese bij namen.

Jan Otter:
Adriaen Jacob Muusz:

Ghijs Sijckert
Gerijt Jansz:

Willem Wouter Wittez:
 Cornelijs Wittez:
 Anthonijs Jaobz:
 Sijmon Willemz:
 Heinric Gijsbrechtsz:
 Jacob Erboutsz:
 Afrijaen Woutersz:
 Philips Hugez:
 Ariaen Apersz:
 Jonge Witte Woutersz:
 Pieter IJsbranz:
 Hubrecht Goeswijnsz:
 Jacob Oem Jacobz:
 Florijs Heinricz:
 Jacob Harmanz:
 Coman Boudijn.
 Jacob, Jan Reinbrantz:
 Jan van Water.

Cornelijs Jansz:
 Jan Pouwelsz:
 Sijmon Doe.
 Fillips Vranckenz:
 Pieter Vranckenz:
 Pieter Venijn.
 Jan Jacob Claesz:
 Cornelijs Sijckert.
 Cornelijs Evertz:
 Adriaen Hugez:
 Hubrecht Cup.
 Baertout Claesz:
 Jacob Claesz:
 Jacob Aerntz:
 Gerijt Pietersz:
 Simon Braemsz:
 Jacob Adziersz:
 Sijmon Duun.

Van enen quaden eede.

Wairt dat ijemant eenen quaden eedt dede ende ment bevinden mochte bij wittachtigen personen wairdich te geloven al en waren zij ooc niet van den viertichgen die zoude twee uren lang optie kake staen en darentenden zoud men hem een barnende slotell duer zijn wange drucken of hij soude den heer en der stede betalen twintich pondt als elcx die helfte.

Item soe wie den anderen opseit als dat hij eenen quaden eede gedaen zoude hebben des hij nijet betugen en conde, dat wair op een buete van thien pondt, half den heer en half der stede. Ende daer entenden den knape dien hijt opgeseit hadde zijn confusie te beteren bij scepenen.

Van quade herberge.

Soe wie quade herberge hildt dat kenlick wair verbuerde een pondt.

Item soe wijet enige poijter off poijterinne off bovinne off enigerhande boven die hoir broot nijet winnen en wouden huijsde off hoofde eten off drincken gave off vercofte bij dage off bij nachte alsoe dicke als 't ijemant dede verbuerde een pondt.

Soe wie tapte in kannen of wijn of bier zij vercochte mit kannen en waren geteikent mitter lester ijcke verbuerde 20 scellinge half jegen den heer ende half jegen der stede, soe dicke verbueren als zij betuucht worden.

Van ersceijdinge.

Anno 1500 ende vier zes dagen in Maert hebben die bailiuy, burgermeesteren mit die van den gerechte gekuert ende geordineert dat soe, wie enige ersceidinge versouckt of gedaen wil hebben van gerechte, soe zullen die burgermeesters mitten scepenen kiezen en ontbieden drie worcluijden die 't den gerechte gelieven sal omme den ersceidinge 't ondersoucken en dat op costen van partie en zullen elcx 's daechs hebben drie stuijvers en die te betaelen an gereden penningen oft den heere salt panden die helft beter.

Van ersceidinge.

Noch gekuert bij den heere ende den een en twintich dat dese ersceidinge een ijgelick doen beleijden sal tot allen tijden alst een ijgelick gelieven sal, tzij in den poortdinge of daren buijten behoudelick dat men partije een rechtelick werte doen sal.

Actum anno negen, tweden die Maij.

Van vertijen.

Is geaccordeert bij den heer en gemeen 24, dat van nu voirtaen, soe waer in een sterffhuijs weeskinder zijn een off meer sal men vertijen binnen zes weecken nae dat die doode die doer geruijmt is nae 't recht van den stede sonder ijemant des verdracht te hebben, ten waer dat zij om redelijcke zaecke uijjstellinge begeerden. Ende soe waer geen weeskinder en zijn indien erfgenamen mit malcanderen te vreedden zijn, dat zullen zij binnen zes weecken comen verclaeren voir die van den gerechte en te boeck duren setten, en opleggen die van den gerechte haer behoerlijck gewoonlijck salarijs in alle manieren off zij verteegen. Ende die verclaringe van dat zij met den anderen te vreedden

zijn sal wesen en geacht worden voir verijen optie bueten indie koer begrepen, er soe in wat sterffhuijs eenige makinge waer met brieven die zullen ecempt zijn nae uuijtwijzen die koer.
Gedaen anno 1537 opten 28 dach Septembris

Van 't cooren.

Ende men sal dat coren uut doen ropen eer ment met en sal dair nae een geheelen dach bliven leggen tot proffijte van de gemeente optie buete voirseit. NB namelijk een pondt.
Renovatie 12 October anno 21 bij de 21.

Van 't cooren.

Men sal dat coren uut doen ropen eer ment met en sal dair nae geheelen dach bliven leggen tot proffijte van de gemeente optie boeten voirseit van een pondt.
Renovatie 12 October anno 21 bij de een en twintich.

Van 't cooren.

Soe wie tot eniger tijt op dage vercoopt cooren of coopt, die sal betalen op alsulke dage ende om alsoe veel als hijt gecoft heeft, of die coopman macht panden veerthien dagen dair nae, nae uut wisinge sijre cedelen die aldus gemaict sullen wesen.

Soe wie enich cooren vercoft ende geleverd heeft, die sal terstont nae dat hij 't geleverd heeft comen voir den clerc van der stede, ende laten hem dair twee uutsneden cedelen of maken, dair die clerc den enen of onder houden sal ende den coopman den anderen, ende dair sal den clerc of hebben, van dat boven thien shoet geleverd wort drie stuvers, ende beneden thien hoet twee stuvers, des sal die clerc eerst met den cedelen omme gaen tot er luden huse ende vernemen wat een iegelic ontfangen heft eer hij ijemant enigen cedelen overlevert, ende dese cedel en sal niet langer duren noch van wairde wesen dan een verndel jais nae den dage der betalinge, dair 't voirscriven cooren op vercoft sal wesen.

Actum anno 72 den eersten Januario.

Geen aelmoese te bidden in der kercke.

Soe en moet nijemant van den armen menschen bidden in die kercke optie verbuernisse van allen penningen ofte gelde dat men hem luijden bevinden sal in de kercke biddende.
Actum den vijfde Augustij anno acht en twintich, bij de heere ende vier en twintich.

Van roepen bij der straet anno 73 in Julio

Die bailiu ende goede luden van den gerecht hebben eendrachtelick gekuert datter voirtaen nijemant enige dingen of comanscapen uut ropen en sal, hoe dattet genoemt mach wesen, dan alleen die die stede dair toe sccken ende ordineeren sal, ende dat sal hij trouwelic al die stede omme roepen, ende van elcke saicke die hij uitroopt, van elc perceel sal hij hebben vier duets terstont te betalen.

Van elc stierman die hij zinen harinc uut roopt tsij versch of gesouten dair sal hij elke reijs of hebben acht duets. Ende soe wat stierman dat hij zinen haring eerst uitroopt die sal eerst of slaen, des en sal dair mer een stierman teffens of tot eene mail afslaen.

Van erfhusen die hij bij der strait omme roopt dair sal hij of hebben acht duets.

Van elc arm mensch die of livich geworden is sal hij of hebben voir sijn uutropen vier duets ende dats van den genen die in geen gilden en sijn.

Van elc mensch die of livich wort ende in gilden is, dair sal hij of hebben van alsoe veel gilden als hij in is alsoe menich oirtgen, des sal hij die gilden nomen dair hij in was.

Van den scuemaekers.

Upten achsten Aprilis anno 49 stilo voi is geaccordeert bij die burgermeesters ende die van den gerechte dat alle die scuemaekers van buijten incomende mit haere scuenen up onse weech marct dach ofte andere jaer marcten ofte ommeganschs dagen omme deselve te vercoopen, dat die gehouden sullen wesen te looten telcken marct dage 's morgens all eer zij mit hair wair voir sullen staan, weij dat voirstaan sall, des en sullen in die lootinge nijet gehouden wesen die twee drie ofte vier maell 's jais all hijer te marct comen.

Van erfhuijsen.

Soe is geordonneert bij den 21 dat die secretaris ende die boden zullen tsamen ommegeen sommeren die crediteurs van de erfhuijsen dat zij zullen vetaelen binnen achte dagen, indien zij niet en betalen soe sal mense ghijselen en indien partie den crediteurs dach gift soe sal ment executeeren op

coste van partie, ende als die dagen verscenen zijn soe zullen die burgermeesters ende die van den gerechte dair enich toe ordineeren omme die penningen 't ontfangen des sal die secretaris hebben van de vercopers voir zijn salaris van een pondt Hollants acht penninge Hollants ende die boden voir hoir salaris achte penningen Hollants.

Actum den 18^e Novembris anno 25.

Van extracten uijt het wedboeck.

Den 22^e Septembris anno 1537 is geaccordeert bij den burgermeesters ende gemeen vier en twintich extract wil hebben uuijt dat wedde boeck salt beschreven ten huijse van den clerc ende dair voer betalen een grootgen.

Geen scepenen brieven te smaldelen dan met consent van partijen.

Opten zeven en twintichsten Februarij anno acht en dertich is geaccordeert bij den heer ende gemeen vier en twintich dat men van nu voert an gheen scepenen brieven sal smaldelen buten expresse consent van partijen.

Van de scoole.

Soe en moet nijemant van onsen mede poorteren knechten buten der stede ter scolen seinden sij en sijn 16 jair out of dair boven optie bueten van zes pondt, een derndel den heer een derndel der stede ende een derndel den scoelmeesters, ten wair of ijemant sijn kinder in Walslant zende die mogen dan wel mit enen studeren ende also Wals leren sonder verburen.

Actum in Meije anno 76.

Soe is den bailiu mitten alingen gerecht ende vroescap gesamender gesloten dat sij die school binnen onser stede bevelen zullen drie geestelike personen binnen onser stede die dat oge altijt optie scole hebben sullen, ende die zullen nemen ende kiezen enen rectoir buten der stede ende gonnen hem die scole tot haren wederseggen om die te regieren toter stede profijte ende oirbair, ende die rectoor sal enen anderen onder hem huijren mogen tot sinen soonsten, des ensal men noch en moet men nergent cleine scole houden dan soe voorscriven stait, optie zelve boeten voirscriven.

Van die scole.

Soe is geaccordeert bij den 21 dat die scole kinderen zullen scole gaen van half Maert 's moregens te zes uren die oude ende die jongen voir acht uren ende die oude zullen tot acht uren om haer ethen gaen ende tot negen uren weder scole comen ende tot elf uren altsaemen thujs gaen ende nae de noene voir een uren weder scole comen ende te twee uren weder thujs gaen, ende voir drie uren weder 't scole, ende dit tot bamis toe, ende van bamis tot half Maert 's morgens te zeven uren ende nae den noene te een uren.

Actum bij de 21 den 22^e Maij anno zeven en twintich.

Verhuijring van stede ecxsijssen.

Den 7^e dach in Maerte anno 24 is geaccordeert bij den 21 soe wat stede gueden ofte ecxsijssen men verhuijrt van de stede wegen dair sal den gerechte hoir salaris of hebben, ende wat men niet en verhuijrt ende de stede an hem houdt dair en sal de stede gheen salaris of geven.

Van theren van de gerechte.

Eodem die is geaccordeert bij den 21 dat men theren sal van de stede wegen te weten ipso die Huberti mitten een en twintich, verzworen manendach dat nijenwe gerecht mitten ouden gerechte, ende Valentini die geheele vroetscap.

Anno 24 den 7^e Maerte.

Van 't opperste cleet.

Soe zullen die gasthuijsenmeesters van nu voirt an den ghenen poorters of gasten doen ghijzelen die gebreclich zijn in der betalinge van dat opperste beste cleet aftervolgende hair privilegien dair van wezende, ende enzullen uut hair ghijzelinghe niet gaen ten zij dat zij den gasthuijsmeesters vernoecht ende betaelt hebben op alsulke boeten als die kuere dair of inhoudt.

Actum bij de gemeene vroetscap den 9^e dach in Junio anno seven.

Van de haestige ziecte.

Soe en moet nijemant van de genen die over sijecke luijden gaen ofte den genen die mitter haestige ziecte besmet zijn in de kercke comen als men enigen diensten ofte sermoenen doet optie boete van

een pondt ende finen van scepenen alsoe dicke als zij bekuert wordenmer zullen gaen ter misse in dat broederhuijs ofte in anderen conventen ter tijt toe dattet ses weecken geleden sal zijn.
Actum anno nono bij de 21 opten 12^e dach in Augusto.

Bailiu of scout niet te comen in den raedt der stede sonder versogt zijnde.
't Is gesloten mitten gemene een en twintich datten bailiu ende den scout des woensdachs als den burgermeesters mitten scepenen opter stede huijs zijn om te tracteeren enige zaicke aengaende der stede of den poirteren en sullen zi opter stedehuijs niet comen in den raedt van der stede te wesen van gelijcken wanneer die 21 of die gemene vroetscap vergaderen aengaende der stede saicke, soe en sullen den bailiu noch den scoudt in den raedt niet comen, ten wairt saicke dat enich van hem beiden wat te doen hadden aengaende mijns genadigen heren rechte soe moegen zij wel boven comen ende doen recht ende alsdan weder gaen uuten raidt ten wair saicke dat mense ontbode om in den raidt te comen,om raidt mit enich van hem beijde te nemen.
Actum den vierde Martij anno 1500.

Den oudsten burgermeesters altijt te wesen dijkgraef van Vranckelant.
Soe sal den ousten burgermeester altijt dijkgraef wesen van Vranckelant ende 't lant gelegen buijten der stede ende dat kueren ende scouwen bij den bewaerrers van den lande ende bij den gerechte van de stede sonder den bailiu of den scoudt enich seggen dair inne te hebben dan alleen in saicken aengaende mijnen genadigen heere dair sal den bailiu of den scoudt inne doen nae inhoudt der handveste dair van wesende.
Actum utsup: te wete 1500.

Van den bootsgesellen.
Den 13^e dach in Frebruario anno 1500 ende vierthien soe is gekuert ende gesloten bij den 21,soe wat bootsgesellen ofte scipmannen die verhuijrt zijn omme te zeijlen mit enigen scippers oest ende west ofte andere plaetsen omme haer comanscap te doen ende zijn scipper ontliep mit zijnen huijre die hij hem gegeven hadde ende die scipper dat betugen mochte mit twee scipmans uuten scepe die bootsgeselle ofte scipman zal verbueren jegen den heere thien pondt ende sentencie vanscepenen ende dar en boven te geven den scipper dobbelt gelt weder voir die huijre die hij van de scipper ontfangen heeft.

Stede sculdenaers hoe te ghijzelen.
Den 22^e Septembris anno 1537 is geaccordeert bij den heer ende gemeen 24. Soe wanneer die stede sculdenaers ten versoucke van den tresoriers bij den heer ende de burgermeesters geghijselt sullen zijn, soe sullen zij ten dage ende uuijte hem luijden geprefigeert te ghijsel gaen in een herberge die zij gecoren sullen hebben oft die hem bij den boode beteickent sal wesen op alsulcke bueten als van outs dair tue staen, telcke dage verboeren als zij beleet worden met scepenen tot acht dagen tue, mer tenden die acht dagen sullen die tresoriers uiijt leggen tot costen van den sculdenairs twee pont vijff scelling, theeren gelts, dair of die bailiu hebben sal die helft ende die guede luijden van den gerechte die ander helft ende die baliu mit den burgermeesters, scepenen, clerck ende booden sullen gaen ten huijse van den sculdenaers ende voirt tot den borgen ist noot, ende vercoopen haer gueden om gereedt gelt tot die somme van den sculden mitsgaders die costen van den twee pondt vijff scelling voirseit, des sullen die huijrluijden tselve recht hebben op die tappers, twelch die tresoriers hebben op hem luijden.
Ten selven dage is geaccordeert bij den heer ende gemeen 24. Dat soe wie voert an huijrt enige stede gueden, die sal betalen op alsulcke termijnen als bevoerwaert sullen zijn in der verhuijringe sonder enich onscult daer inne te moegen lijn off enige actie daer inne te pretendeeren, tsij van brande, oir-loech, duijrtije, sterfte off enich ander incident zue dat genoemt mach zijn, oick nijet jegenstaende dat die stede, lopende den tijt van die huijr ijel solliciteerde, off ordonneerde 't welck men verstaen mochte te moegen tendeeren tot prejudicie ende hinder van den huijrluijden

Verhuijringe van stede gueden.
Upten elfden Meije anno een ende vijftich, is geaccordeert bij de 24, dat van nu voirt an die stadt sall ontfangen alle die rantsoenen die in die verhuijringe van de stede guede vallen, ende sullen dair van betalen den clerck ende den boeden elchs hair salaris, ende mittet supplus sal der stede thezaurier betalen die costen die dair uut saicke van dien gedaen woorden, ende wairt tselve rantsoen nijet strecken en mochte soe zal thezaurier van de stede wegen buijten costen van de regierders 't selve gehouden zijn te betalen.

Register te maken van alle huijse.

Upten 25^e Junij anno een ende vijftich is geaccordeert, dat men van nu voort an maicken sal een register van alle huijsen staende binnen der stede, ende verclaren daer bij den up stall off renten daer op staende, ende oick mede off daer enich weeskinde guedt up verseeckert is, mit oick specificatie van de quantiteijt van de brandt emmers ende ladders upten selven huijse staende, mits conditien dat men elck straet setten sal bij A. B. C. D, ende tot dit selve werck te volbrengen zijn toe gerequireert Anthonis Willemz ende IJbrandt Cornelisz: mit voirwairde dat men die voirsc: gerequireerde loonen sall ter cause van haeren arbeit uut de stede guede tot discretie van die vierentwintich

Schutterije van Sint Sebastiaen.

Upten 25^e Junij anno een en vijftich is geacordeert dat die 24, toe laeten ende in consenteren soe wes bij de burgermeesters ende die van de gerechte gedaen wordt mit die schutterije van Sinte Sebastiaen nopende die vrijdon van de exsijs van de bieren d'welcke die toecomende coninch hebben sal durende den tijt alsoe lange als hij coninch is, ende een ander in zijn plaetse comt van de voirscr:gilde ofte schutterij coninch wordt, in sulcken vouge als den coninch van Sint Joris schutterije in den jaere 1541, geaccordeert ende gegundt is,

Sint Joris gilde.

Upten 23^e dach in Junio anno 1553 is geaccordeert bij de 24, dat die hooftmans van Sinte joris gilde in der tijt wesende toe gelaeten wordt hem selven te reguleren achtervolgende die kaerte daer van wesende, die broecken de facto in te haelen nae inhoudt van dien.

Van den straeten.

Den derden dach in Febrero anno 1500 ende een is gekuert ende gesloten mitten baeliu Huuch Adriaensz ende den burgermeesters, scepenen ende die gemeen 21, dat men die straten in der stede maken sal uut eenrehandt, beginnende van die Rotterdam poirte tot die Cruijs strate toe ende alsoe voortan en andie ander straten, wair omme men laet weten een ijgelick wonende in die Goijstraet dat zij hem voirsien sullen van zandt dat zij sullen behoven in haere straet elcx voir hem selven binnen vierthien dagen naestcomende optie buete van een pondt ende finen van scepenen. Dese keuse is binnen vierthien dagen verandert in een ander vorme.

Van riede heijninge.

Anno 1500 ende drie 16 dagen in Maert hebben die baeliu Huijch Adriaenss: die burgermeesters met die gemeene vrootschap geconcludeert ende gesloten dat men alle rijede heijningen staende binnen der stede, sal op breecken tusschen dit en Pincxter naestcomende ende men sal geen heijninge maken dan van doornen, aelbesijen, borden, steen ende horden ende die horden sal men beleemen drie vuet van de aerden opgaende optie boeten van een pondt ende finen van scepenen.

Wanneer een meester wever of zijn wijff of zijn kint off een knaep wever sterft soe zullen alle die ander wevers ende knapen te samen gaen ende helpen den doden ter kercken dragen ende begraven ende offeren nae gueder costume van anderen gilden ende soe wie van hem luden nijet en quame ende dede als voirss: stait dat wair optie boete van 10 lb jegen den gezelschap te verbueren des zelmen van een meester of zijn wijff geven die gestorven is 10 groit van zijn kint of knaep 5 groit. Ende dit gelt betalen binnen acht dagen nae dattie dode begraven is ofte panden gelijc voirss:staet.

Soe zullen die gezworen van der weverie alle poijnten voirss: van horen ambocht scarpelic ende naerstelic bezoeken. Ende soe wes gebreck zij bevinden, dat zullen zij bij horen eede den rechter aenbrengen, deden zij 't nijet dat wair optie buete van een lb. Ende soe wes breucken zij bij horen eede aenbrengen, dair sal die baeliu die bueten of nemen nae inhoudt der kuer van der weverije, sonder vonnisse dair ofte vermanen, rechtevoirt in te panden, des sell dair of die heer een derndell hebben die stede een derndeel, en die gezworen een derndel van des zij aenbrengen.

Van den volres.

Eerst soe zelmen vollen op een gekuert laken twee dage lang desgelijcx up 45 ellen sticwercx twee dage ende niet corter elcx optie buete van 40 stuvers.

Soe mogen die volres achtermiddage off zij willen wel wercken als zij spelen gaen zouden off drincken, 10 off 12, ellen sticwercx off oude cleder, caproenen ende dier gelike dingen vervullen sonder verbueren.

Geen laken te vollen eert geloot ende bezien is van den vindere in der stede huijs optie buete van een lb.

Een volre die meesterije hout sal hebben van elc laken te vollen.
Ende van elke ellen sticwerck dat twee ellen breed is of min eenen grooten. Ende dat 9 verndel breed is of breeder dair mach een volre alsoe veel of nemen als hij bedingen can sonder verbueren. Ende die knapen zullen van elcx voirss: hebben derndeell.

Soe en sel geen meester van der volrije hebben in een huijs meer dan twee kommen optie bueten van 40 stuvers.

Wat knapen wrochte in enige meesterije dair men overwerck dede anders dan voirss:stait ende dat nijet uut en brochte verbuerde 40 stuvers.

Soe zullen die volres of hoir knapen die lakenen als zij gevollt zijn brengen beneden in die halle eer dat mense verwen sell om die te jugeren off zij op hair pas gevollt zijn ende hem dan een lood geven.

Soe zal elc laken gevollt wesen --- ellen lang of daren binnen tot --- ellen toe ende nijet hoger noch lager, ten wair een verdel van eenre ellen meer off min, ende --- verndel breed of dair binnen. Ende wat laken op sijn pas gevollt is dat selmen een lood geven, ende dat nijet gevollt is well, dat en selmen gheen lood gheven totter tijt toe dattet verbetert is.

Soe zullen die volres die averecht zijde van den lakenen vast maken ende well besluyten als dat behoirt, want men die voirtaen in die halle over 't persse bescouwen sall. Ende dair gebreck an is, dat wair op halff des volres loon, dair of die heer die twiedeell ende die wardeijns terndel ende dat laken enselmen geen lodt geven, dair toe zullen die bereders dat den wardeijns seggen als zij in den Raem comen, datter sulck laken angeslagen is dat dat gebreck heeft als van der averechseer zijde eement vonessen sall optie buete van 10 stuvers. Ende hier omme soe moet die volre 't laken wel wederomme senden dendrapenijeres om bet te doen noppen oft qualic genoppet waer eer hij 't vollet, of van ander gebreecken die dat laken hebben mach.

Geen laken te brijeren mit pisse mer met volaerde nae ouder gewoente optie buete van drie lb.

Soe en zell een meester nijet meer borgen dan tot drie lakenen toe optie buete van 40 stuvers. Ende die drie lakenen selmen hem betalen binnen 14 dagen. Ende geen wair te nemen over die lakenen, elcx optie buete van 40 stuvers.

Soe en zullen die volres geen laken halen dat men vollen sall optie buete voirss:mar die lakenen mogen zij wel in den raem dragen als zij gevollt zijn sonder verbueren.

Soe wie enige volre ijert sculdich is of sculdich worden sal van vollen, die en sel nijet van hem sceiden mit zinen wercke tot een ander meesterije eer dat hij hem betailt heeft optie buete van 40 stuvers.

Soe zullen die meesters den knapen alle sonnendage betalen off eer van des zij binnen der weke verdient hebben optie buete voirss:.

Soe en zullen geen meesters te samen wercken in enige tijden van den jare, optie buete van 40 stuvers.

Soe wat meester van der volrije een leerkint an neemt die sall dat leeren twee jair lang. Ende als die tijt uut is soe en sellen zij geen ander leerkint an nemen tenden een jair dair nae optie buete voirss:
Soe zijn die volres ende hoir knapen verbonden te doen in der processien ende als een meester volre of wijff, kint, of zijn knape sterft in alre maniere als voirss: staet in die ordonnancie van der weverije ende optie selve boeten.

Soe wat gesellen van bujten comen vollen in knaaploon die zullen den gezworen eerst geven twee grooten of zij mogense inhalen mitten rechter ende dat dan dair toe op een boete van tien stuvers.

Soe zullen die gezworen van der volrije bij den gerechte ge-edt worden, alle poijnten voirs:van horen ambocht scarpelic ene naerstelick bezoeken. Ende soe wat gebreck zij bevonden dat zullen zij bij horen eede den rechter aen brengen, deden zij 't nijet dat wair optie buete van 40 stuvers. Ende soe wat brueke zij bij horen eede aen brengen dair sal die baeliu die bueten off nemen nae inhoude der kuer van der volrije voirss:sonder meer vonnisse dair off te vermanen rechtevoirt in te panden. Ende dair sel die heer off hebben een derndeel, die stede een derndell ende die gezworen een derndell op dat zij 't aen brengen.

Van wevers of volres een uitganck te maken.

Soe wat wever of volre boven dese kuer een uitganc maecte bij hem zelve buiten oirlove van den gerechte, dat wair elc van hem luden diet dede 't sij volre ofte wever op een buete van thien pont rechevoirt in te panden. Ende daren tenden dair ofte hebben sentencie van scepenen.

Van der verwerije.

Eerst soe zalmen rode lakenen verwen mit guede gemene gekuerde mede of mit beter.

Die lakenen ijimmer nijet ontsteken te wesen mit assche buete van thien lb.ende op ses weken den verwer sijn neringe te derven.

Soe wie een moreijt of een zwart laken will maken die selt eerst wel doen blaewen nae den stael dat die vindrs dair of hebben. Ende dat zullen die vindrs bezoeken tot tsverwers hujs achter off voor dairt hemluden nutste duunct, oft alsoe geblaet is. Ende ist alsoe geblaut soe sel men hem een loot geven ende dan soe selment meeden ende nijet eer, ende dair selmen of geven van looden vier duets.

Ende wat drapeniere hier jegen dede dat wair optie buete van 40 stuvers.

Geen zwarte lakenen te doen maken dan van eenrehande gaern optie buete van een lb, ten wair van wit ende graeu te samen gemenget ende van overblivinge van lichten blaeu ende dat onderschoten als men naest geraken can. Ende dit sullen die vindrs scarpelic ondersoecken ende dair zij gebreck an vinden boven dat voirss: staet dat laken en zullen zij geen loot geven alst van den wevegetouwe gevallen is ende in die halle gebrocht wort.

Die licht blaeuwe laken dair men groen off maken will selmen oock an den raem slaen ende die sullen die vindrs bezien off zij gelijk of ongelijk zijn om te raiden wat verwen men beste dair an leggen sall optie buete voirss:.

Wat scaede een drapenijere quame lijden bij den verwer dat sel hij hem beteren bij den raemvindrs of hij sel dat laken zelve aen nemen ende betalent bij den vindrs voirss:.

Van laken van varcken of des gelijcx in den raen te comen.

Soe en moet men geen laken bleken in 't Raemvelt noch geen varcken of beesten dair in te comen elcx optie buete van een lb.

Utgeseit die gene die den eigendom van 't hujs staende in den Raem toebehoirt die mogen wel hairs selfs cleder bleken nae inhoud haren brieven die zij van die stede hebben.

Wairmen die lakenen vonnissen sall.

Eerst soe zullen van allen poijnten voirss:optie ordonnancie van der kuere van der draperije voirn:altijt geset ende geordineert wesen van den gerechte vier of vijff guede eerbair mannen uut deser stede poirters wesende die welke wesen zullen gezworen Raemvindrs ende die selmen eede als dat behoirt.

Soe zullen dese Raemvindrs ten minsten alle weken eens omme gaen ende bezoeken scarpelic ende naerstelick of ijemant brueckich zij in enige poijnte voirss: die der draperij dienen. Ende soe wair zij gebreck vinden dat sullen zij bij horen eede den rechten aenbrengen. Ende van allen bruecken die zij den rechter aen brengen bij haren ede dair sal die heer off hebben een derndell die stede een derndel ende zij luden van haren officien wegen ende voir haren arbeit een derndeell.

Soe zalmen die gereckede lakenen vonnissen in den Raem tusschen dattie clocke elff geslagen heeft ende dat zij een slaet nae der noene. Ende soe wie laken an den Raem heeft te vonnissen die sal comen tot enich van den Raemvindrs ende gevent hem te kennen datter lakenen zijn te vonnissen, ende dan soe selt die zinen gezellen voirt te weten doen ende aldair te samen gaen. Ende ijimmer ten minsten zij vier ende nijet min van den wairdeins op dat zij thuijs zijn. Ende wairre geen vier thuijs dat zullen die gene dier thuijs zijn den burgemeesters van der stede wegen thonen die hem dan een uut den gerechte scicken sal mede te gaen of hij selve mede gaen.

Soe en selmen geen gereckee lakenen drapenijeren nae der kuer men moetse brengen an den raem ende nijet of doen eer zij gevonnist zijn optie buete van drie lb. Ende wat laken zegelbair is dat zalmen zegelen mit den grooten loode, ende wat laken gewijst wort ontsegelt te wesen dair sel men aen slaen dat cleijn loot, mar wat men wijst uuter voude dair selmen een lijst of sniden, zonder hin enich loot te geven. Ende soe wie dat vorder berede of in der voude brochte verbuerde drie lb.

Soe zelmen die gereckede lakenen zegelen in den Raem ende nergent anders als zij gevonnest zijn optie boeten van 10 stuvers half den heer ende half der stede. Ende men sel geven van een geheel laken te zegelen een groten van een halff enen halven groten, rechtevoirt te betalen.

Soe wat laken in der vonnisse enich gebreck heeft dair selmen dat gebreck of scriven mit crijte ant laken sonder roepen overluijt.

Soe en moet nijemant terwijlen dat men vonnest in den Raem comen optie buete van een lb. Uutgenomen die bereders ende die huijzman van de makelaerdije, mar die nijet bij den wardeins te comen voir 't laken dat zij vonnessen sullen optie selve buete van een lb.

Wat laken nijet bezegelt en worde toecomende bij den Raemen, wever of volre, dat wair een igelic dair 't gebreck of toe quame op half zijn loon. Ende dat zoude die gene hem of corten die 't gebrec hadde of men zal zijn gemoede hebben, bij den Raem vindere.

Van den bereders.

Wat laken men wijst bezien over die perssche dat zelmen 't oor of sniden. Ende als die bereders dat alsoe bereijt hebben als dat behoir soe zullen die Raemvinder aldair gaen ende vonnissent gelijck oft an den Raem wair, wortel bezegelt soe zullen zij dair off hebben gelijck voirss: staet mar wijsen zijt uuter voude soe en zullen zij dair nijet off hebben.

Soe en sell geen laken bereder zelve drapenieren noch doen drapenieren binnen zijn rederije noch buten optie van drie lb, alsoe dicke als hijt dede.

Soe en sal geen lakenbereden enige subtielhede zoeken, vinden, hantieren off bezigen tegen enige poijnten van der draperie voirss: optie buete voirss: mar sel zinen eedt quiten tegen god ende tegen der stede als een guet man.

Soe zullen die lakenbereders alle die lakenen die zij an den Raem slaen, recken tot en teijken toe dat an elken Raem geteijkent staet, ende nijet corten, optie buete van drie lb. Ende wat laken soe veer nijet gerecket en is dat en sullen die wardeins nijet vonnissen, deden zij dair over ende die rechter dat betughen mochte mit wittachtigen tugen dat wair tot correxie van scepenen.

Soe zullen die bereders hoir Raem en hare hoge ende lang genoeg maken ende gemaect houden datter geen gebreck in en gevalle in eniger wijsse.

Soe zullen die bereders alle die lakenen die men binnen elke dage gevonnest sel hebben, binnen den selven dage of tsavonts ten lanxten in die vouwe breijngen optie buete van een lb.

Ende dit mogen die wardeins of tsheron knechts alijt bezoeken ende aenbregen bij horen eede. Alle voirss: bueten roerende van der draperie mach den rechter in panden rechtevoirt.

Die guede luden van den gerecht houden aen hem tot horen verclaren te meeren ende te minderen alle poijnte die toter draperije dienen mogen tot der stede vorderscip, profijte ende oirbair. Ende ijmmer alle dingen sonder argelist.

Van opten zegelairs, wevers, volres & eedt te sprecken.

Soc wie enigen tijden den zegelairs of den Raemvinder of enige gezworen van der weverije van der volrije of van enige ander officie die zij van der stede wegen voerden van der draperije ende hem bevolen ware, misdede of lelicheit sprake voir hooren oghen of achter horen rugge, dat van horen dienste roerde, dair zij horen eedt op gedaen hadden, verbuerde drie lb, rechtevoirt te betalen ende darentenden sentencie van scepenen. Ende dat sal die baeliu mitten gerechte alsoe corrigeren ende berechten dats hem een ander wachten sal mogen tot ewigen dagen want men in geenrewijs heijngen noch liden en will.

Dit zijn keuren ende ordijnancien verclaert bij 't meeste deel van den stiermans van den haringe & en de gesciede anno 34 in Junijo.

Eerst soe sal die kerck van de stede van Schiedamme hebben van elck last tonharijnx, vols harijnx acht groot, dat elke stierman vercoopt. Ende van elc last ijels harijnx desgelijcks oic acht groot van den coper rechtvoirt te betalen, desgelijcx van elke ruimte versch harijnx een stoop wijns van acht groten. Ende dit sall die koipman den huijman terstont op legghen. ende van den harinc die die stiermans an hem houden zullen zij den huijman guet berecht doen wie die hebben sall om dat van den huijman te teikenen ende te ontfangen nae inhout der ordinantie dair men dat lastgelt bij verhuijrt optie bueten van drie lb.

Soe en salmen genen tonharinc vercopen 't Sonnendages noch op gene heilich dage die men gebiet te vieren gelijc den heiligen Paesdach of Kersdach op ses lb, te verbueren, een derndel den heer, een derndel der stede, ende een derndel der kercken van Schiedamme.

Soe wie harinc coopt jegen enigen stierman binnen der vrihede 't zij mit gereden gelde of op dage die sel rechtvoirt den huijman vernuegen van elc last vier stuvers gelijc voirss: Staet eer hien wech of uter stede voeren sal, optie buete van drie ponden alsoe dicke alst ijemant dede. Ende hier op sullen die wairden, hairgasten wairscuwen ende hem te voren seggen, op dat sij hem wachten mogen van verbueren.

Van den versschen haring.

Wanneer een stierman in coomt mit versaschen harinc te vercopen, soe zel hij een mande op brengen tooch harinck, dats te verstaen dat dien harinc die hij in zijn scip heeft alsulc danich wesen sall van tijde als hij den tooch haring lijdet. Ende die selmen dragen tot 't scouten huijs. Ende die scout sal den tooch harinc bij hem houden ter tijt toe dat die harinc die int scip is geleverd is. Ende wairt zake datten harinc overwatert wair off in zijn bloet stont of in zijn paijen lage, of ouder van nachten wair, dan die stierman gesijet hadde. Soe dat die coopman den harinc dair omme wrakede off wederseide. Soe zoude dan die rechter mit drien scepenen of met meer dat jugeren bij horen eede nae den tooch harinc. Ende wie van hem beiden ondergenc verbuerde vier lb. Ende wairt dat zij nae gescele der zaken eens worden om die bueten te verhulsteren, dat wair elc van beiden als coopman ende stierman elcx optie buete van vier lb, dair of die heer 40, stuvers, der kercken een lb, ende den scepenen een lb. Des sel die stierman die een gast is, ende hier sinen versschen harinc vercopen will mit sinen scepe ende mit dat grote monster hier binnen der vrijhede comen om die mede worden te gejugeert in manieren voirs.

Wanneer die stierman den versschen harinc leveren will achterdien dat hijen vercoft heeft in manieren voirs: soe sal hij sciken eenen telre ende die coopman enen telre. Ende twivelde die coopman off zijn telre van ongerecht tellinge, soe mach hij of zijn telre harinc weder vertellen, gebrack dair an dat soude die stierman oprechten ende die tellinge vollen, woude hijs niet. Soe mach die coopman quijt wesen van den coop sonder verbueren,

Soe zal den coopman die versschen harinc coopt voir dat stoop wijns dat hij der kercken geven sal in manieren voirs: dat eerste tal harinxs vrij hebben sonder kerve uijt elke ruimte of van elke comanscap voir elc stoop wijns sonder argelist.

Soe wie dat harinek tellen wil, die sal eerst comen voir denscout ende twee scepenen of meer, ende zweren ten heiligen dat hij een igelic tsijn geven sal ende zijn berste doen int tellen voir den stierman ende voir den coopman eer hij enigen haring tellet, uptie boeten van een lb, des sal hem den scout eden gratis.

Van den offslach.

Soe zelmen den haring is hij versch of in tonnen gezouten die die stierman uuter zee brengen, zijn zij poorters of gasten, openbairlic binnen die eerste acht dage nae hij gecomen is vercopen ende off slaen. Te weten den verschen harinc voir 't scouten huijs of dair hij 't sciet. Ende den tonharinc sel men op 't lant slaen binnen der stede vrijheit alsoe nae der stede als die stierman mach ende will datten eenigelic bezien mach. Ende vier tonnen van elke last salmen averechts opslaen, optie buete van 10 stuvers op elke tonne. Ende wairt dat die stierman enigen harinc stillemons of heimelick vercofte of verlooffde, of toegeseit hadde eer hij off geslagen wair dattie rechter betugen mochte mit wittachtigen getuge, dat wair optie buete van 10 lb, telke zeevaer te verburen alsoe wel vanden coopman sonder argelist als van den stierman, die bueten te gaen die een helfte tot mijns 's heren

behoeff ende die ander helfte tot der stede behoef ende dat sullen die tresoriers ontfangen ende rekeninge dair off doen, als van ander stede guede ende men sal die bueten nijemant verdragen, darentenden so en soude die stierman geen recht hebben opten coopman in manieren naevolgende van sijne gelde of van sijne voirwairde, uutgesteken die rechte helft van zijnen haring mach die stierman inhouden ende zinen wille dair mede doen, tot sijne vriende scipmaets ende mederedenen behoef sonder verbueren. Ende wairt dat die rechter of die burgermeesters des nijet betugen enconden dat hij van der ander helft ijel heijmelick vercoft of verlooft hadde nochtan dat hen twivelde soe mogen zij den stierman eeden ende opseggen dat hij dat gedaen heeft, des sellen die rechter of die burgermeesters dair of aen spreken van beginsel des teelts in elke jare tot Kersavont toe dair naestcomende, off hij zall vrij ende quijt wesen binnen 12 dagen nae dat hij elke reijs an lant gecomen is ende dat zetten an des stierman ende wilden zij an twe of drie sijne veijnoots eedt, ende datter stont panden van reijse tot reijse is hij thuys of van huijs, ende dair sullen die scepenen terstont den rechter, recht of doen sonder enich opsetten indien zijns wijs sijn want men wils nijemant verdragen. Ende soe wat stierman in boeten gewesen wort die sal hij selver gelden sonder sijn veijnoots ende medereders ijel an te gelden.

Soe wat stierman hier geen poirter en is die en moet sijn harinc hier selve niet vercopen noch off slaen optie buete van 10 stuvers, mer sijn wairt sal dair mede beworden bij sinen raide, mar onse poorters moeten ende mogen haren harinc selve well vercopen ende off slaen sonder verbueren in manieren voirs: Ende die wairt sal den vreemden stierman sijn gelt besorgen van den coopman rechtevoirt hem te geven, ten wair of die coopman mitten stierman op dage over comen wair bij sinen wille, alle dinge sonder argelist, dedet die coopman niet ende hij mitten stierman geen voirwairde gemaect en hadde op enige dage soe macht die stierman an den wairt verhalen wairt dat die coopman mitten harinc wech ware ende dair geen betalinge of en hadde.

Soe zel die coopman is hij poorter off gast den stierman rechtevoirt vernuegen ende betalen als hij den harinc ontfangen heeft. Ten wair of hij dage ende voirwairde mit den stierman gemaect hadde dede hijs niet soe mach die stierman den harinc die den coopman jegen hem gecoft heeft weder aenvaerden ende op een nijen vercopen ende of slaen, goude hij min, dat soude hem dic eerste coopman oprechten ende betalen of hij mach dat scip dair dien harinc in gesceept is an sijn boort houden sonder verbueren ter tijt toe dat hij hem dair of vernuecht heeft off hij mach an sine guede panden ende verhalen 't welcke van beiden dat hij will. En de wairt datten harinc meer goude dat soude den stierman te baten comen ende niet den coopman dair toe soude hij sijn stoop wijs quijt wesen.

Soe wat harinc den stierman ijemant van buijten of van binnen vercoopt hij zij vors of gezouten, dair zal den stierman zinen vennoits vast voir staen toter somme toe soe hij vercoft is ende dat te borde brengen voir Sinte Katharinen dage dair nae, of die medereders mogent panden 14 dagen dair nae gelijc den stierman panden mach dair hij gebrec heft.

Soe wie harinck coopt bij 't stiermans gemoede, dat is te borge die en sel nijet langer dach hebben dan 14 dagen nae Sinte Katherinen dage nae elker teelde, ten ware of die stierman den coipman langer dach gegeven hadde. Soe wie van onsen poorteren als dan nijet betaelde soe mach die stierman dair na rechtevoirt of als hij will, panden an zine gereetste guede als van verwonnen scult. Ende hadde hij nijet guets genoeg an te panden. Soe zal hij gaen leggen in een herberge gastwijs ende die stierman mach daren tenden alle dage op hem verteren 12 Hollantssche groten. Ende dair en sell die poorter nijet uitsceiden tot der tijt toe dat hij den stierman volden heeft van der leistinge ende van der scult. Ende is hij gast soe sel sijn wairt voir hem borge staen alsoe verre als den wairt dairtoe zeit. Ende dan soe sal die wairt in manieren voirs: den stierman voldoen ten termine voirn, wairt dat an den gast gebrake, dat die stierman dat an den wairt verhalen mach.

Dat selfde recht zullen des stiermans medereders ende zijne deelveijn oots hebben, wairt dat zij an den stierman in gebreke waren. Wat guet dat enich poorter van Schiedam ijemant vercoopt tzij stierman of reder, die zij mit hem ter zewaert voeren, van dat guet sal men een ijgelic poorter recht doen an den genen die hij so vercoft heeft, dat selve recht dat den stierman heeft an den coopman dats te verstaen in der teelt of nae der teelt te panden of te gijzelen soe voirs: haet woude den vercooper nijet langer beijden, alsoe verre alst binnen dier teelt of binnen tsjairs is, ende dair en sal nijemant ontscult voordoen desgelijcx van alle zevarende goede, alsoe wel van den stillezitters als van den genen die ter zeede varen.

Soe wat tonharinck alsoe opgeslagen ende openbair off geslagen die den coopman is hij poorter of gast coopt, dair en sall die stierman dair nae tot eniger tijt geen nae clagen of horen, noch tot geenre last staen, all waert dat dair gebreck in wair, indien datten die coopman ziender oghen gecoft heeft, mar van den tonharinc die den stierman in hout van der ander helfte van den vrien harinck dair voirscreven of is ist dat hijen enigen coopman vercopen will. Soe sall hij seggen, ic willen u opslaen bezieten well, ist dat hijen coopt. Soe en sal den stierman echter dair off tot geenre verwijt noch laste staen. Ende en sloech hijen nijet op de zeide neemten op mijn waert of zweech, viel dair gebreck in, dat en soude hem den stierman niet beteren des sall den coopman dat den stierman te weten doen binnen drie weken nae der coop mit wittachtigen getuge, item wouts die coopman niet opgeslagen hebben nochtan dat die stierman bereet ware den harinc op te slaen in manieren voirs: ar seide ic willen nemen op u woirt, of op u gelove, of des gelijcx. Soe zal die stierman tot hem seggen indien dat gijen nijet opgeslegen en wilt hebben, soe lever icken u voir dat hij doen mach. Ende ic wilre niet vorder ofte last staen ende nemen des orconde an twe stiermans of an twien poorters of an meer, dat hij volbodich was den harinck op te slaen. Ende dan soe en sel hij echter geen scade dair of hebben vanden coopman.

Soe wat stierman binnen der Maze comt, uter zee mit tonharinck die sal die rechte helft dair of binnen onser stede vercopen ende off slaen optie bueten van den offslach voirsbinnen die eerste achte dage nae dat hij an lant gecomen is up 10 lb, te verbueren, ende dair sel hem die bailiu of aenspreken binnen 12 dage ende den coopman die en darentenden cofte binnen achte dagen optie selve verbuernisse of sij sullen vrij quijt wesen. Ende wat tonharinc ijemant coopt onbesien of anders dair en salmen geen recht viort aen van doen alsoe wel van den vrien harinc als anders elc sie toe wat hij coopt ende hier van sullen die waerden hair gasten wairscouwen, want men nijemant geen verset doen en sal.

Soe zell die stierman betalen dat opslaen van den tonnen, ende die coopman ist dat hij den harinc coopt dat toe slaen, des sal men leveren 14 stix voir een last omder packinge wille. Ende die coipman sal te guede hebbe van elc last harinx 40 stuvers Hollants ende nijet meer, ten wair off hem die stierman mit gundsten meer te gode doen woude, ende dat sonder argelist.

Als men harinc overluijt vercoopt ende of slaet, waert dat den rechter twivelde datten ijemant mijnde of cofte boven der marcten.

Soe mach die rechter beide stierman ende coopman eeden, dat hij hem den harinck alsoe betalen sall op sinen of slach ende guet doen voirs: bevonde hijse brueckich jegen horen eedt dat wair elck optie buete van 40 lb, ende op sentencie van scepenen.

Soe en moet ende mach elck stierman zelve wel zinen haring mijnen ende betalen als voirs: staet op sijn off slach ende guet doen, ende anders nijet optie buete voirs: sonder die uwe eerst comanscapen en moet hij selver nijet mijnen noch doen mijnen op 10 lb te verbueren.

Wanneer die visscher of slaet ende self mijnt ende een ander mit hem wort den visscher den harinc of gedeelt soe sal 'visschers mijnen enen of slach wesen des en sal geen stierman zelve harinc mijnen hij en nome eerst dat volle getal op 10 lb te verbueren noch genen harinc te mijnen ten eersten noch ten anderen woirde optie zelve boeten. Ende alle scampcoop van geenre waerden te wesen.

Wanneer een stierman off slaen will, die sel dat doen in die teelt tsmorgens tusschen dat die clocke acht geslagen heeft ende tsavonts tot vier uren toe voir bamis. Ende nae bamise tot tsavonts te drie uren toe, ende nijet eer noch later optie buete van drie lb.

Soe en sel geen stierman off ijemant van des stierman wegen enich harinc off slaen ten zij eerst dat hij openbairlick dat uut heeft doen roepen, ende oeck voir dat die roeper weder in derselver plaetse comt ende is, eer men off slaet.

Ende dair sal die stede een roper toe zetten die den harinc uut ropen sal, ende genen harinc uut te ropen voir hij al opgeslegen is op drie lb, te verbueren van beiden punten voirs:.

Soe wat stierman haring off slaet ende den coopman mijnt die sell dien harinck die hij gemijnt heeft vrij aen vaerden binnen een natmaell, in wat plaetse of stede dat hij leit sonder enich oncost of ongelt dair

ofte geven. Ende elc cuper mach dien harinck toe slaen wie ment besteet. Ende wair dair ijemant jegen die die plaetse toebehoirt of gehuirt hadde of desgelijxs dat wair optie buete van twe lb.

Ende gheen meesters cupers vennots te wesen, mar elc cuper mach soe veel knechts houden als hij wil op twe lb, te verbueren, ende twivelde den heer of die burgermeesters dair an soe mogent zijt zetten tot 's meesters ende knechts eedt.

Soe wie harinck nemt te bewaren om sijn loon die sellen coopman weder leveren om sijn plaetsegelt.

Wie voir Sinte Pieters dach ad vincla in coomt mit haring die en sel nijet off slaen alsoe verre alst zijn eerste reijs is ende geen stierman en sal van eerste zevairt enich tonharine off slaen, hij en will.

Soe wat stierman mutter haest ter zee woude ende ijemant bevelt zinen haring off te slaen ende te vercopen, dat sal die gene openbairlick seggen die den haring off slaet, wie den harinc toebehoirt, optie bueten van twee lb.

Soe en sal noch en moet nijemant wie hij zij poorter of gast rechtvorderinge doen of recht spreken, tsij mit scepenen brieven of mit weddeboeck, an enige haring of visch die stierman vercoft heeft, tsij bij den off slach of anders dair die coopman betalinge of gedaen heeft, of stiermans gemoede heeft, mar die coopman sellen vrij aen vaerden sonder enich off breeck ende gebruijcken tot sinen wille, mar die gene die in gebreck zijn an enige stierman ende recht begeren an des stierman harinc die zullen dat doen voir datten die stierman of slaet of vercoopt off zij zullen geen recht hebben an de haring.

Soe zullen alle die tonnen die men ter zeewairts voert ende harinc in zouten will, gebrant ende geijct wesen, nae der stede mate die dair of wesen sall, optie boeten van twe lb. Ende wairt dattie tonnen te cleijn gevonden worden dat wair optie buete van drie stuvers op elke tonne te verbueren ende die tonnen te barnen.

Soe zel elc stierman sijn merck of sijn teiken setten op een duge van der tonne dair hij harinc in gesouten heeft die hij vercopen will, optie buete van 10 stuvers alsoe dicke te verbueren als hij dair brueckich in gevonden worden.

Alle veijnoits die van hair stiermans sceiden, en zullen niet hebben van focken van linen van glavien maersen ende van anderen dingen dair toebehorende, des en zullen die vennoits dair oic niet an gelden, wair sij mede varen ten wair of zij of livich worden ende tstieren lieten.

Alle die gene die gelt van hair stiermans voir die teelt op hair netten ontfangen ende in derselver teelt mit ander stiermans varen verbueren 10 lb, ende men sal den stierman over dwers nacht recht doen, van sine goede. Ende soe wat stierman des anders veijnoit die alsoe bezwairt wair van geleende gelde of van achter varen ter zee voerde verbuerde de selve boeten.

Soe wie pandt van eenige zeevarende guede tsij in der teelt of nader teelt guets tijts voir Pinxter dair an naestcomende dair sal die pande of bliven slaen 14 dagen nae dat die pandinge gedaen is om den genen die ouder kennisse heeft die mach pantkeringe doen binnen dese voirs: 14 dagen alsoe verre als hij binnen der stede is of comt binnen 14 dagen ende wairt dat den genen binnen 14 dagen nader pandinge binnen der stede niet en wair soe sal hij comen ten naesten Saterdage als hij thuijs gecomen is ende doen zijn pantkeringe of die jonxste kennisse sal procederen ende behouden dat hij gepant heeft.

Actum anno 84 13° die Aprilis.

Zoe wat guede gemant an leijt van den enen Sinte Martijnmisse totter anderen ende men ter zee voert die sculdenairen sal hair kennisse ende recht gelijk oudt ende gued wesen ende gelijk dair recht an mogen spreken in dient hair gelieft ende dat guets tijts voir Pinxteren nae elcker teelt ende dat an die gueden die binnen dier teelt uuter zee gewonnen zijn ende an anders gheen gueden ende soe wie dat jair over liedt staen ende voir Pinxster geen recht en sprake dair soude die oude kennisse voren gaen ende recht hebben voir die sculden.

Actum 6 dagen in Junio anno 97

Lijst van predikanten van de Nederlands Hervormde Gemeente Schiedam, 1581-1788

Lijst der heeren predikanten der Nederduijtshe Gereformeerden Gemeente binnen Schiedam zeedert den jaare 1581.

- 1581. Petrus Carpentarius.
- 1588. Petrus Faurinus.
- 1593. Petrus Corneli.
- 1596. Nathaniel Petri Marlandus, overleden 1631.
- 1599. Ruardus Acronius.
- 1618. Huijgo Beijerus, beroepen van Hillegerberg, vertrokken na 's Hage 1619.
- 1612. Eliasar Swalmius, beroepen van Poortegaal, vertrokken na Amsterdam 1621.
- 1620. Reijnerus Berkel, beroepen van 't Woud, vertrokken na Rotterdam 1632.
- 1623. Everardus Schuijlings, beroepen van Oud Beijerland, vertrokken na 's Hertogenbosch 1630.
- 1631. Johannis Peltuis, beroepen van Schipluiden, overleden 1642.
- 1632. Bouwritius Sibima, beroepen van Oostzaanen.
- 1634. Johannis Soeten, beroepen van Westmaas, overleden 1667.
- 1638. Theodoris Lewin, beroepen van Pernis, Emeritus geworden overleden.
- 1643. Lucas Meijsterius, beroepen van Poortegaal overleden.
- 1668. Jacobus Schagen, beroepen van Sijbekarspel, vertrokken na Delft 1678.
- 1668. Samuel van Morne, beroepen van Alblasserdam overleden 1676.
- 1673. Arnoldus Deventer, beroepen van Midle, overleden 1680.
- 1676. Everardus Branser, beroepen van Nieuwendam, overleden 1701.
- 1678. Laurentius de Wolff, beroepen van Vlaarding, overleden 1679.
- 1680. Johannis Altena, beroepen van Oestgeest, overleden 1700.
- 1680. Johannis Larenus, beroepen van Schermen, vertrokken na Hoorn 1692.
- 1692. Petrus Dijnant, beroepen van Oostzaanen, vertrokken na Rotterdam 1695.
- 1695. Johannis Rotteveen, beroepen van Goes, overleden 1734.
- 1698. Nicolaas de la Bassecour, beroepen van Muijdeberg, overleden 1745.
- 1701. Johannis Cuperus, beroep van Groot Ammers, overleden 1709.
- 1701. Simon Straterus, beroepen van Streijen, vertrokken na Utrecht 1710.
- 1709. Henricus van Heijmen, beroepen van Wijk te Duursteden, overleden 1710.
- 1711. Govert du Bois, beroepen van Spijkenis, overleden 1721.
- 1711. Bernardus Brouwer, beroepen van Wassenaar, overleden 1731.
- 1723. Johannis Duvignon, beroepen van Westzaandam, vertrokken na Groningen 1731.
- 1733. Johannis de Planken, beroepen van Soeterwoud, vertrokken na Gouda 1741.
- 1733. Remco Haijens, beroepen van Geervliet, overleden 1762.
- 1735. Jacobus Tijken, beroepen van Ijsselmonde, vertrokken na Amsterdam 1743.
- 1741. Cornelis Geiswijt, beroepen van Edam, overleden 1767.
- 1741. Gerardus Kleijn, beroepen van Appingadam, overleden 1762.
- 1746. Wilhelmus Schouten, beroepen van Rhoon, overleden 1774.
- 1762. Jacobus van Eijk, beroepen van Zirkzee, overleden 16 November 1783.
- 1762. Bartholomeus van Velsen, A: L: M. & Phil Doct: beroepen van Goes, vertrokken na Rotterdam 1766.
- 1767. Henricus van Hiltrop, beroepen van Leeuwarden, vertrokken na Groningen 1769.
- 1768. Quarnrus Soetens, beroepen van Vlissingen.
- 1769. Thedorus Adrianis Clarisse, beroep van Wageninge, vertrokken na Amsterdam 1772.
- 1773. Jan Joubert d,le Arme, beroep van Purmerende Emeritus 1788.
- 1774. Johannis Carel Schoorn, beroepen van Sprang
- 1784. Jacobus van Pellcom, beroepen van Arnhem.
- 1788. Johannis Visch, beroepen van Gorinchem, vertrokken na Amsterdam.

Lijst van oorkonden tot 1788

- 20^e Jan: ontslagen der oude schutterij.
- 20^e Jan: oude regeering ontslagen.
- 21^e Jan: aanstelling van nieuwe regeering.
- 23^e Jan: van de inkwartiering.
- 23^e Jan: bijten int eijs hakken.
- 24^e Jan: de Fransche geen sterke drank schenken.
- 29^e Jan: goedwilligen Fransch tegen verzetten.
- 30^e Jan: de oude imposte continnatien.
- 1ste Feb: aanstelling van een Maire.
- 2^e Feb: opgave van graanen.
- 6^e Feb: proclamatie van de rechten van den mensch.
- 3^e Feb: aanstelling van schepenen.
- 5^e Feb: requiratie van manshemden.
- 12^e Feb: de Fransche inkwartiering.
- 14^e Feb: uitnodiging tot plan van oproeping.
- 14^e Feb: Fransche geen gelagen zetten.
- 18^e Feb: assignate & permissie billiette.
- 18^e Feb: assignate de livre 9 stuvers Hollands
- 24^e Feb: terug brengen van stads geweeren.
- 24^e Feb: inspecteurs der branderijen.
- 4^e Ma: assignate doen verificeeren.
- 6^e Ma: schepenen contentuatie .
- 11^e Ma: ter oranje boven en roepen.
- 19^e Ma: oproeping der burgerij.
- 20^e Ma: Fransche niet tappen na 8 uren.
- 31^e Ma: schepenen continuatie.
- 6^e Apr: opgave van inkwartiering.
- 11^e Apr: burgerwagt met twee pelotons .
- 26^e Apr: verwisselen van assignatie voor recipisse.
- 28^e Apr: werpen van assche of vuiligheid.
- 1ste Mei: rijden der molenwagens.
- 5^e Mei: opgave van geweeren te doen.
- 11^e Mei: opgave der graanen te doen.
- 13^e Mei: verlenging van tijd goud & zilver.
- 26^e Mei: afkondiging der alliantien.
- 26^e Mei: collecte voor Raamsdonk.
- 28^e Mei: stookten en distilleeren.
- 3^e Jun: anstelling van commissaris tot plan.
- 5^e Jun: vastleggen der honden.
- 10^e Jun: rakende commissarissen, Loneq.
- 13^e Jun: wapenschouwing.
- 15^e Jun: houden van dankstond.
- 15^e Jun: verandering int stookten.
- 21^e Jun: van 't stoken en disteleeren.
- 29^e Jun: oproeping tot stemming van.
- 24^e Jun: uitdeelen van brood billietten.
- 28^e Jun: oproeping tot stemming van.
- 29^e Aug: bekendmaking van regeringsleeden.
- 24^e Aug: remotie der anptenaren.
- 4^e Oct: stoken van paardebonen.
- 12^e Oct: stoken van paardebonen.
- 26^e Oct: mouten en stoken van granen.
- 4^e Nov: dienders geen almenakke.
- 6^e Nov: geen appel voor half 11 opkoope.
- 26^e Oct :van de removatie commissaris.
- 1e Nov: stookten.
- 3e Nov: dito.
- 4e Nov: dito

23^e Nov: dito.

Lijst van privileges en akten, 1249-1788

F.van Mieris 1 deel pag: 464.

Die binnen Schiedam woont en daar en sterft, moet zijn beste kleet aldaar aan 't gasthuis laten met, goedvinden van den heer dier steede, Florens van Henegouwe.

Ind: 7^e Januarij 1286.

(deeze uit olv: F. van M: G: B: met de voorige niet accoord bevindende, denke die heer geen goede copie van 't egte origeneel gehad heeft, dus vertrouwe de voorige een copie van 't origeneel te zijn).

Wij schepenen van den Nieuwendamme, en de die Nieuwpoorte maken, cond allen den geenens, die deezes brieff zullen sien off hooren, dat wij met onsen vrijen willen, ende mit ganser wetentheijt hebben gesetende gemaakt met gemener, willekore ons verbonden, door God en onser sielen willen dat soo wie so poirter is off wonet binnen der vriheeden der poirte, wanneer so hij stervet wijff ofte man dat zijn beste kleet zal hebben, het Gasthuis van den Nieuwendamme, storve hij ook buijten der poirte, waer soet waer, het soude hebben al dat zelve ende zullen ontsuen twee mannen, die daer toe geset worden bij denheer ende bij den schepenen van den poirte, ter arme behoef te keerne van die huse ende jaarlike daer off rekeningen te doen voor de heer ende den schepenen waer dat imant waer, die niet en gave bij den eijtschinge der twee mannen soo sold die hier in doen panden bij sijnen boden, en bij den schepenen op dat dit vast en staande blijven euwelick, soo hebben wij gebeden onser heer heeren Floris van Henegouwe, ridder den proest van Coningsfelst dat sij dat beregelen mit haeren zegelen, ende want die poirte sonder gemeen segel, zoo hebben wij scheepenen Claes Fer (5) Arnoutz, Coenraet Gilbertsz, Jane vanen Borghe, Jacob Friserijns neve, Reijnir die Vijsher, Heijne Huijgents, Willem die lakenman, dit besegelt mit onsen zegelen, voor de mene poirter desen brieff was gemaakt ende in den jare ons heeren duijsent twee honderd ses en tachtentick, des anderen dages nae den dertien dage. Deeze handveste berust omder den gasthuis meester.
(5).V.L.Vere of vrouwe.

1547 den VIII Marti.

(staalen) Vergunning aan Jacob van Pernis ten erfregt om staalen te mogen setten bij Mathenesse en van de haven aan Pernisse in de Merwe tot aan Schoonderloo toe. Januarij 1249.

1248. (kruijsbroed:). Brief van kruijsbroeders convent te Schiedam.

April 1264. Composito in ter pationam de novo Schiedamme & plebanum de neteris Schiedamme.

10^e Meij 1264. Episcopuis frajectenus confirmat arbitrium factum inter dominam aleiden et plibanum veteris eeclosive den Schiedamme. Bekragtiging van het voorgaande verdrag voor Henric Bisschop van Utrecht.

24^e October 1268. Verdrag van Graaf Florens met vrouwe Aliedis zijn moeijer wed: aan Jan van Avennus over hare erfgoederen.

24e October 1268. Giftbrief van Graaf Florens aan zijn neef Florens van de woning te Nieuwenschie en al het land tusschen Ouderschie en Schiedam.

1270. Immunitus theolini de Schiedamme à comide Hollande.

1270. Graaf Florens geeft over van Schiedam vrijheid van zijne tollen.

29e Meij 1270. Florentius Cones Hollendie & amita sua, domina Aleides instituut nunitinas anualis apud novium Schiedamme.

29e Meij 1270. (jaarmarkt) Graaf Floris en zijne moeije Aleidis stellen een jaarmarks in te Schiedam.

18^e Maart 1271. Bekentenis van die Diederik heer van Wassenaar van al zijn ambacht en gerecht aan vrouw Aleid wed: Avennis verkogt te hebben.

7^e Junij 1271. (kerk) In dultum, promissum illes, qui ecclesiam apud novum Schiedamum visitabunt, & eleimosinas largiri volucrint.

17^e Junij 1271.(kerk) Aflaet beloop voor een jaar aan die de kerk van Nieuw Schiedam bezoeken en aelmoesen an dezelve gevat zijnde een vertaling des voorgaande.

2^e October 1272. Apache Domini de Wassenaer de soluto pretio pro officie suo Nieuwendam a domina nannonia. Bekentenis van Dideric van Wassenaar wegens de koop penningen van Nieuwedam zijnde een vertaling des voorgaande.

24^e November 1273. (olorij) Inimunitai theolimu, illis de Schiedamme favore domme Aleidis, a comite Hollandiee.

24^e November 1273. Graaf Floris geeft vrijheid van tol aan die van Schiedam zijnde een vertaling der voorgaande.

1272 of 1274. (tolvrij) Comes Hollandiee mandat thelonarus suis ut hommes de novo damme domina Aleides de Haijnoia libere transire permittant.

1274 of 1274. Graaf Florens beveelt zijne tollenen datze het volk van vrouw Aleijd, wesende van Nieuwendam tolvrij laten varen zijnde een vertaling des voorgaande.

10^e Maart 1274. Vrouw Aleides wed: Jan van Avennis geeft aan Schiedam eenige wetten en regten.

5^e Augustus 1281. (tolvrij) Gebod van graaf Florens aan de tollenen om die van Schiedam zo tolvrij te laten vaaren als zij gedaan hadden voor den twist met zijn neef Florens.

8^e September 1281. Graaf Florens stelt ordenen tot de opdijking op dat den lande tusschen de Schie ende Gouden bewaard zouden zijn.

(Cappelen) Domina Aleides statuit vel ordinat Cappelianiam in castro suo apud Schiedamme.

24^e December 1282. Stichting van de Capellen ter Schiedam door Aleidis wed: Jan van Avennes bevestigt door Florens de V graaf van Holland.

7^e Januarij 1286 (opperstkleed) Bewijst het recht tot het opperste kleed te Schiedam.

17^e Julij 1298. Misfave van bailliu en schepenen van Schiedam aan den graaf van Henegouwen wegens het wedervaren dat zij met den graaf van Holland gehad hebben.

16^e Junij 1299. Jan Graaf van Holland neemt de Heemraden van Schielant in zijn geleijde.

21^e Julij 1299. Jan van Avennis geeft aan die van Nieuwedamma eenige vrijheeden.

21^e Julij 1299. Privilegie van Jan van Avennis nopens vrijdom van goederen.

25^e Julij 1301. Stoe die van Schiedam in 's Graven steirvaert sullen.

12^e Januarij 1303. Voorregt dat wie poorter van Schiedam is zulks is met al zijn goed:

2^e Julij 1304. Willem belooft die van Schiedam schadeloos te houden van 't geen zij ingenomen hadden van Diederik van Wassenaar ambacht.

1305. Onderzoek van den eigendom van verschijde landen en daar onder 't Frankeland 't welk den grave toegewezen word.

22^e November 1306. Aangaande de schade welke die tusschen de Schie en de Goude woonende van de Vlamingen hadden.

26^e November 1308. De Graaf vermaant de schepenen van Schiedam regt te doen.

1310. Erfpacht brief waarbij aan Jan Bruneel de lakenramen der stad Schiedam voor regeerders derselve en gepacht worden.

9^e Meij 1310. (markt) Graaf Willem geeft aan die van Schiedam vrijheid tot wekelijksen marktdag.

21^e December 1310. (spuij) Acte van begunstiging omtrent te spuije te Schiedam.

18^e Januarij 1315. Graaf Willem beveelt dat de vrijheid van Schiedam zal gaan tot den uiterste cant der graft te Ketelwaard.

4^e Meij 1315. Boete voor die vechten op de jaarmarkt van Schiedam.

1ste Maart 1316. (lombert) Borgtogt van de heer van Putten en vrouwe Beatris ten opzichte van de Lombaard te Schiedam.

2^e Maart 1316. (Lombert) De Graaf belooft eenige Edellieden schadeloos te houden naar hun eigen zeggen van de borgtogt voor den heer van Putte.

28^e December 1317. (accijns) de Graaf geeft die van Schiedam vrijheid tot het heffen van een accijns binnen de stad.

11^e Februarij 1320. De Graaf vergeeft Jan Osenboije poorter van Schiedam de begane misdaad en beveelt de regeerders hem al daar te late woone.

21^e April 1322. (gasthuis) De Graaf bevestigt de verruijlinge van zekere huijsingen te Schiedam aan den rentemeester van Zeelant.

1322. Beleent Jan de Keijser niet het huijs Weeldenberg in plaats van Vredencxsen.

21^e April 1322. (gasthuijs) Jan de Keijser bekent dat hij het huijs Wildenberg van de Graaf te leen zal houden gelijk hij Vrederircx huis tans aan die van Schiedam vermangelt gedaan heeft.

18^e Meij 1328. (overtogt windazen) De Graaf beleend den wed: van Jan De Keijer met het huis Weeldenberg de overtogt en windazen te Schiedam.

6^e Februarij 1332. De schepenen en van Schiedam bekennen dat de versoening voor Willem Betten broeder die met Gijsbregt Bokel dood bleeft aan de vrienden betaalt is.

24^e April 1333. (gasthuis) De Graaf bevestigt een brief voor welke den schepenen van Schiedam erkennen en de huuring of erfpagting van het huis Weeldenberg en van 't geweest gasthuis binnen hunne stad gedaane hebben.

15^e April 1333. (windaas) Bepaling aangaande het windaas van Schiedam.

10^e April 1336. (haven) Vrijheid tot het delven van een haven Frankeland.

13^e Meij 1339 (biertol wage) Graaf Willem geeft de biertol die wage die met penning die kooremaat in die sluijse aan de poorten van Schiedam op conditie van hem met een cogge van 25 man te heervaart te dienen deze bovenstaande hebben het jaar 1330.

21^e November 1339. (riviere) Leenbrief voor Diederie van Mathenesse wegens den burch of het huijs te rivier eenig land.

4^e Januarij 1340. (tol) Gebod van Graaf Willem aan zijne tollenaaren nopens de vrijheid voor die poorten van Schiedam.

27^e Junij 1340. (tol) De Graaf beveelt zijne tollenaaren van Hollant & Zeelant de poorters van Schiedam vrij te laten vaaren.

12^e Maart 1341 (staalen) Gebod van Graaf Willem om de staalen uijt de stroomen en wateren te trekken aan de stede van Dordrecht en die poorteren van Rotterdam en Schiedamme.

16^e December 1342. Geboden van de Graaf aan al zijn bailliuwen.

31^e Augustus 1343. Gebod door Jan van Henegouwen heere van Beaumondstad stadhouder van Holland tot het maken van de vaart tusschen Rotterdam en Ouderschie.

28^e Meij 1346. (accijns) Vrijheid tot het heffen van huijs te Schiedam door Keijserin Margrieta.

28^e Meij 1346 Bekragteging der privilegien der poorters van Schiedam door Keijserin Margrieta.

29^e Meij 1346. privelegie door Keijserinne Margieta aan Schiedam gegeven.

2^e Augustus 1346. (grafte) Kijserin Margrieta geeft vrijheid aan die van Schiedam om graften en vesten te maken.

4^e September 1346. (riviere) Keijserin Margrieta beleend Daniel van Mathenesse met het huijs te Riviere bij Schiedam.

12^e December 1347. Roerende het bedijken der landen van Mathenesse.

12^e December 1347. Verbintenis van heer Daniel van Mathenesse omtrent de gemelde landen.

1350. Connissie noppens het schout ampt:der stad Schiedam.

1351. Soeninge tussen Willem Hertog van Beijeren grave van Holland en den eersamen vader en gode heer Johan van Arkel Bisschop van Utrecht Hertog Willem van Beijeren graaf van Holland & beloofde de steede van Delft, Haarlem, Leijden, Amsterdam, Alckmaar, Schiedam en de Rotterdam te quijten van sekere penningen door dezelve aan den Bisschop van Utrecht betaald. 29^e meij 1351.

1ste September 1351. Hertog Willem verpand aan den steden van Holland zijne renten in noort Holland en om de lijftocht van de hertoginne van Brabant ende schuld van den bisschop van Utrecht te voldoen.

3^e September 1351. Hertog Willem van Beijeren verdraagt zig met zijn moeije vrouwe Johanna van Brabant wegens hare douarie en van haar overleden gemaal graaf Willem den vierde.

1351. Hertog Willem geeft quitantie van 3500 ponden 6 seellingen 8 penningen aan de Delft, Haarlem, Lijden, Amsterdam, Alkmaar, Schiedam en Rotterdam.

(Wissel) Hertog Willem geeft aan Schiedam de Wissel.

23^e December 1351. En wie geen poorter mogen worden als meede aan de bailliu het veranderen der regeering.

12^e Meij 1355. Hertog Willem geeft dezen voor rechten aan Schiedam.

12^e Meij 1355. Hertog Willem belooft die van Schiedam schadeloos te houden voor borgtocht voor hem belooft en het geld voor hun betaald.

2^e Julij 1355. (riviere) De hertog geeft Daniel van Mathenesse eenige landen om het huijs te Riviere weder op te bouwen bekragtigt 20^e November 1413.

8^e Meij 1356. Hertog Willem verkoopt aan die van Schiedam de helft in 7 morgen lands.

18^e December 1356. (staalen) Gebod van hertog Willem van Beijeren om de staalen op te doen en uijt het water te trecken.

12^e April 1357. (riviere) Uitspraak over den twist tusschen de curuijt van Schiedam en dien van Ouderschie wegens den boch te rivier, welke onder de parochie van Ouderschie uijt geweest word ten behooren.

8^e November 1359. Afstand van Dirk van Wassenaar burggraaf van Leijden van zijn recht tot Schiedam.

12^e en 30^e November 1359. (tusschen) Hertog Albert belooft Daniel van Mathenesse in zeekeren lijftogt goederen die reeds aan andere verkogt waaren te zullen handhaven.

15^e Maart 1365. (markt) De marktdag te Schiedam die op Vrijdag plag te wesen gesteld op den Woensdag.

7^e November 1368. Hertog Albert belooft die van Schiedam schadeloos te houden van de borgtogt voor de huwelijksche voorwaarde van zijn dochter Katharina.

3^e Februarij 1375. De Ruwaard beveelt de Heul bij Ouderschie tot te dammen en een overtocht te maken.

7^e April 1377. Extract huwelijksche voorwaarden tussen Katharina dogter van hertog Albert Ruwaard van Holland en Willem hertog van Gelder.

11^e Januarij 1379. Uitspraak van den Ruwaard Albert over een twist tusschen die van Schiedam en den heer van Mathanesse.

15^e December 1385. (rivier) Wouter van de Berghe voor hertog Albert beleent met het huijs de Rivier een zes en twintig morgen land.

12^e Maart 1390. Rentebrief wegen verkooping van een uijterwaert genaemt den Noort.

1390 of 1391. Regel en wetten voor de provisoor en decken van Schielant.

2^e Januarij 1393. (stapelregt) Hertog Albert graaf van Holland en beslegt het verschil over het stapelrecht tusschen de stad Dordrecht ende steeden van Holland gereesen den voordeelen der laatste.

24^e Maart 1393. (rivieren) Hertog Albert bewijst zijnen soon Jan van Beijeren verkoosen te Luik in plaatsen van de stede van Oudenwater en het huijs te Rivier in erfdeel het land van Voorn na zijn dood te aanvaarden.

1ste Augustus 1393. (riviere) Eenige eedelen beloven Hertog Albert graaf van Holland en het huijs te Rivier bij Schiedam te houden tot des graven behoeven een jaar lang enz.

1393. Hertog Albert graaf van Holland en stelt op de munten en doet eenige nieuwe stukken slaan enz.

1393. De onderstaande.

23^e September 1394. Hertog Albert geeft aan die van Schiedam het klerck ambacht het bode ambacht de schoole kosterij 50 gaarden in de maze enz.

13^e October 1394. (stapelregt) Willem van Beijeren graaf van Oostervant bevestigt den brief zijns vaders Albert voor welke de steden van Hollant van 't stapelregt vrij gehouden waaren.

1394. Privilegie voor een poorter uit Holland of Zeeland die bij ongeluk een burger uit Utrecht dood sloch.

28^e December 1394. Des graven oudsten zoon bevestigd den voorregts brief door zijn vader aan die van Schiedam gegeven en woensdagen na Sint Mauriciusdag.

4^e April 1396. Die van Schiedam erkennen het regt dat Wouter van Mathenesse omtrent hunne stad toebehoort.

4^e April 1396. Wouter van Mathenesse doet aan de stad Schiedamme afstand van alle vrij heeden en regt int Ambagt van Matenes.

1396. Albert geeft aan de Heemrade van Schiedam eenige vrijheede.

26^e September 1397. (windazen) Hertog Albert geeft aan die van Schiedam in erfpagt den overtogt met een windaze en 't serodelgelt.

No.126.

17^e September 1405. Stigting van een zusterhuijs te Schiedam, gifte van Machtelt Elias en Claes Woutersz Elias een huijs en erve tot een zusterhuijs.

14^e Januarij 1406. Bewijs ten opzigt van de leengoederen van Wouter van Mathenesse ten behoeven Adriaan van Mathenesse.

27^e Augustus 1412. (bastaarde) Handvest van Hertog Willem aangaande bastaarde enz.

12^e October 1413. Marktollen van Woudrichem en Heusden.

12^e October 1413. Hertog Willem ontheft op de klagten der steden van Holland die van Schiedam van de Marktollen van Woudrichem en Heusden.

12^e October 1413. Hertog Willem geeft en dat overal al inden ons en vrij en onbelast.

13^e April 1414. Bevestiging van Hendrik van Wassenaar noppens het geene door zijn vader was gegeven aan de stad Schiedam.

17^e Maart 1414. Extract Willem rakende zakende Heemrade van Schieland.

24^e September 1417. Vergadering van Daniel van Mathenesse tegens het uitgraven van de Vest.

1416. Acte van belofte van de eedelen en steden om na Hertogen Willen van Beijeren 's dood vrouw Jacoba zijnen dogter tot lands vrouw te hulden.

1ste Januarij 1418. Belofte van Amsterdam, Gouda, Alckmaar, Rotterdam, Schiedam, Hoorn en Oudenwater aan Haarlem, Delft en Leijden wegens zekere lijfpentie door de drie steden geligt

2^e Januarij 1418. Acte waar bij vrouwe Jacoba ter zake dat ook Schiedam en 5 andere steden aan Haarlem, Delft en Leijden het mede helpen dragen van lijfrenten beloofd had, dezelve weederom belooft te bevrijden.

8^e Junij 1417-1418. Vrouwe Jacoba verzekert en steden van Haarlem, Delft en Leijden de schuld van sekere lijfpensie voor haar geligt te voldoen.

8^e Januarij 1417. Hertoginne Jacoba bekend schuldig te zijn aan Haarlem, Delft en Leijden 529 Engelschen nobelen Philips en gebied om dan die van Brouwershaven haar scheepe en goederen in den oorloge genomen weder te leveren.

24^e December 1425. (Riviere) Philips van Bourgondien belooft Adriaan van Mathenesse het hem geleende slot te Rivier onbeschadigt weder ter leveren.

9^e Maart 1426. (Riviere) Belofte en tractament voor Capitein Jan Van Nijkerke wegens bewaring van het slot en stad Schiedam.

1427. Copie van den Latijnschen brief wegens de begeevening van een vicarije door Udo Proost van Coningsveld.

1427. Vertaling des brief van Udo Proost van Coningsveld wegens de begeevening van een vicarije in de kerk van Schiedam.

22^e April 1429. Vrijdom aan de zusteren van 't convent om voor het verbrandene convent weder een ander te maken.

21^e Meij 1430. Swederus Bisschop van Utrecht bevestigt de voorrechten van het gasthuijs te Schiedam, latijn.

21^e Meij 1430. Vertalinge des voorgaande.

3^e November 1431. Yidemus van den brief nopens het opperste kleed.

7^e Januarij 1434. Belofte wegens het baillinsschap der stad Schiedam.

21^e Augustus 1440. Ordonnantie waarbij de stad Schiedam benevens andere steden en dorp en gelast word een rijder voor elk last haring op ten brengen

1443. Christoffel Koning van Sweden vergunt den brief en Schiedam den vrijen koophandel in zijn lande.

20^e December 1444. Extract uijt de sententie van J van Bourgondien wegens het stapelregt te Dortrecht.

1446. Burgermeesteren geven de Vest in huur aan de zusteren van St.Ursulen voor den tijd van 20 jaaren.

28^e Januarij 1450. Sententie van den Hove van Holland zakende de nagelate goederen eens bastaard enz:

1452. Privilegie bij maniere van overgifte van Hertog Philips en van geen provisien brieven of mandamenten te zullen leene

16^e September 1454. Verdrach van verschijde steden daaronder ook Schiedam met den stad Rotterdam omtrent de ernfisse en pondgeld of exue

18^e Junij 1460. Privilegie van Philips en dat nieumand op 300 roeden na aan de stad taverne mag houden of drank verkopen.

17^e Maart 1461. De heilige geest M^s geven met consent van regeerders en aan de zusteren en in eigendom de cappelle huijsinge en erve daar Liedewij Pieters dogter in gestorven is, met een latijnsche en van Philips van Bourgondien bisschop van Utregt.

8^e Augustus 1463. Philips en bevestigt het verdrag tusschen bailliu en de regenten van Schiedam noppens aanstelling der regenten Philips geen morgengeld in 't stigt van Utrecht te betaalen.

1466. Testament van heer Allast Priester waer bij eenige goederen maakt aan 't convent van St: Ursula te Schiedam.

8^e Januarij 1467. Uijtspraak van het hoft.

4^e Meij 1470. Antwoord tusschen Schiedam en Delft omtrent de exue.

13^e Maart 1476. Maria en privilegie op de magistraats bestelling.

5^e Julij 1477. Gifte van Pouwels Pouwelsz.aan het ouden mannenhuijs.

1478. Maximiliaan confirmeert de privilegien.

6^e Junij 1483. Sententie van den Hove van Holland, waar bij aan de stad toegewezen worden twee boomgaarden.

22^e Januarij 1483. Maximiliaan en Philips geeft het Frankeland aan de stad in erfpagt om 60 pond 's jaars en jaarlijkse paardemarkt.

12^e December 1494. Gedwonge conditien van Keijer Maxmiliaan op Philippus gehuldigt is als graaf.

14^e December 1495. Extract uijt seker privilegie van Hertog Philips rakende gebruiken van de 40 raden in de steden van Holland.

20^e Julij 1495. Maximiliaan en scheld die van Schiedam quit de helft van haar aandeel in allen beeden die in 5 jaren in hollant geconsenteert worden.

1ste Augustus 1495. Erfpagtbrief van de regering van Schiedam ten behoeve van heer Jacobz Spieringshoek voor zeker stuk land uijtgegeven.

24^e Junij 1495. Maximiliaan geeft aan schiedam om te mogen oefenen hoog en laag geregt in 't Frankeland.

29^e Julij 1504. Philips geeft het regt van exuwe.

24^e November 1505. Onderlinge verbintenis der steden tegen het stapelregt.

30^e Maart 1527. Anthonsatie van den Hove van Holland te mogen vorderen hulp van Kethel, Ouderschie en Vlaardinger Ambagt.

22^e Meij 1527. Acte van het hof om de magistraat te veranderen op Meij dag in plaats van den derden November.

1ste Augustus 1531. Kijser Karel confirmeert het regt van exuwe.

5^e Augustus 1531. Keijser Karel confirmeert het regt van 't opperste kleed.

14^e Januarij 1527. Caarle geeft octrooij dat de vroedschap zoude bestaan uijt 24 personen.

20^e Augustus 1531. d' instructie van de Hove van Holland, Zeeland en Vriesland.

1539. Extract en register van landen.

23^e October 1539. Publicatie van geen openbare preken te doen in gasthuizen of cappelle.

1540. Articulen van regten op de scheepen van oorlogen.

4^e Julij 1540. Sententie roerende het stapelregt der stad Dordrecht.

27^e April 1542. Het hof continueert Burgermeestersen schepenen een maand.

24^e Junij 1545. Mandament van maintainueen relief den hoofdman van het snijders gilden contra burgermeesteren.

18^e Februarij 1549. Vonnisse van schepenen over drie burgers die dronken bij de processen geweest waaren.

5^e Augustus 1551. Caarle octrooijeert om 't den 20 penning te ontvangen voor exuwe.

17^e November 1551. Extract rakende het vroom vissen.

5^e Augustus 1551. Keijser Karel conprimeert 't regt van 't opperste kleed en den schepenen brief van den jare 1286.

21^e April 1553. Requast van enige (destijds klijne steden).

20^e October 1555. Brief van Maria om haar artillerij huijs te openen.

13^e November 1556. Extract octrooij aan Rotterdam, Schiedam, Gorinchem en Schoonhoven.

20^e Julij 1562. Testament van Elisabeth Jacobs wed: Jacobs Pietersz Veenland nevens de geslagt lijst.

1^e Maart 1566. Testament van Servaas Pietersz Fabrij.

1573. Request van kerkmeesters, getije meesters enz:

9e September 1574. Extract uijt het oudste consistorieboek van Delfshaven.

27e Januarij 1576. Quitantie der koopningen van bailliu en schout ampt:

8e November 1576. Unie en verbond tussen de staten en steden van Holland en Zeeland.

7e Meij 1579. Uijtspraak over her tonnégeld.

21e December 1579. Nieuwe ordonnantie ofte ampl:instructie van den Hoven van Holland.

5e April 1580. Octroij om 2 mannen tot het maken van de omslagen in Schieland te committeeren.

1ste April 1580 Ordonnantie op de stuk van de justitie binnen den steden en plattenland van Holland.

1ste April 1580. Ordonnantie van de polieren binnen Holland.

26^e Junij 1581. Placcaat waar bij de Koning van Spanjen verklaart word van de heerschappij over deze Nederlanden.

17^e Februarij 1588. Sententie en rakende het schouwen van den Maasdijk.

19^e December 1588. Ordonnantie van Burgerneesteren om te betale 't regt van 't opperstekleed.

8^e Julij 1593. Sententie en zaken de seeker vroupersoon welke van toverij was beschuldigt.

4^e November 1594. Accoord tusse Burgermeesters en Mr.Jacob de Jong over 2 kampen land in 't Kortland.

29^e April 1597. Ordonnantie van de weeskamer.

2^e December 1602. Extract uijt de resolutie van de vroedschap der stede Schiedam.

Wij Philips heer van Wassenaar.

Burgermeester Grave van Leijden.

Henrich van Wassenaar.

Dirck van de Leck.

Herbaarden van IJsselsteijn.

Jan van Heemsteede, heere tot Benthuijse.

Henrick van Naaldwijk, Maarschalk van Noort Holland.

21^e December 1602. Otrooij tot het oprigten van een loterij ten behoeven van een weeshuijs.

17^e Maart 1612. Request om de erfenisse van gealimenteerde volgens posessie te beuren en het appinctement.

23^e Maart 1612. Request van Vlaarding om de verpagtinge der gemeene middelen in plaats van Schiedam te Vlaardingen te doen.

8^e Augustus 1612. De staten verstaan dat de verpagtinge te Schiedam moet worden gedaan.

1ste Meij 1623. Eersang der schutteren op Meij nagt.

1ste September 1641. Ordonnantie van burgermeesteren om te ontfange 't regt van 't opperste cleed op poene van ghijsselinghe.

30^e Januarij 1648. Tractaat van vrede geslooten te Munster.

20^e Augustus 1648. Octrooij tot het leggen van een voetpad tusschen Schiedam en Vlaardingen.

13^e Januarij 1650. Ordonnantie op het gemelde voetpad.

22^e December 1650. Octrooij op den magistratuure.

3^e October 1656. Placcaat de ingezetenen verklaart geen ander als haar ordinaris regter sulject te zijn.

23^e September 1666. Die staten vergunnen vrijdom van verponding over de huijsen in 't Frankeland.

5^e Augustus 1667. Perpetucele edict of eeuwigduurende wet.

18^e Januarij 1668. Stukken dienende tot bewijs dat Schiedam bevoegd is om aldaar te hebben een comptoir en ontfanger den gemeene lands middelen.

27^e September 1668. Extract uijt de resolutie aan de staten op dato.

1668. Extract uijt de beschr :van 's Gravenhage door Mr.Jacob van der Does.

28^e Maart 1680. Reglement door de exploiteurs en deurwaarders.

7^e Februarij 1684. Aantekening der vroedschap tegen de conclusie en resolutie ter vergadering der heeren staten en genomen.

23^e Januarij 1686. De predikanten 210 gulden verhoging van tractement gegeven.

5^e Meij 1687. Contract tussen Delft, Rotterdam, Schiedam en den Briel over het leggen van tonnen.

26^e October 1695. Ordonnantie op het trouwen en begraven.

4^e April 1696. Otrou om erffnisse te beuren van de kinderen die in 't weeshuijs zijn gealimenteest geweest.

9^e April 1697. Extract uijt de resolutie van Burgermeesters met inspectie van de conventie over het Cortland en den 2^e April 1697.

9^e November 1697. Extract en misfive en waarbij de 4^e predikant de augmentatie van het tractament word toegestaan.

9^e November 1697. Extract uijt de resolutien van de.

1677. Specificatie van de heer Maarten Kouwenhoven.

27^e April 1701. Contract tussen gecomm: van Burgermeesters en vroedschappen en Mr.Jacob de Braauw ten aanzien van de conventie over het Nieuwland en ende separatie van dien.

19^e Maart 1704. Octroij wegens de magistraat bestellingen instuctie voor den bailliu, schout der stad Schiedam.

5^e Meij 1716. Contract op de magistratuur door agt vroedschappen.

28^e Maart 1718. Contract van de koornwijnbranders van geen koornwijn buiten beurstijd te verkopen.

11^e Maart 1728. Extract uijt de resolutie van de heeren van de weth.

5^e Junij 1732. Rakende het beroepen van predikanten.

5^e Junij 1732. Extract uijt de resolutie van de heeren van de weth.

5^e Junij 1732. Verantwoordig der kerkenraad.

21^e October 1732. Extract uijt de resolutie van de heeren staaten.

25^e Meij 1740. Memorie.

9^e Meij 1744. Ordonnantie op het middel van den 40 penningen van de verkopeningen.

6^e September 1747. Extract uijt de resolutie aan de heeren staten.

12^e September 1747. Placcaat tot het doen van een liberale gifte.

Aelbrecht, bi goids genaden palensgrave van den rijn, Hertoge in Beijeren, Grave van Henegouw, van Holland, van Zeeland en heer van Vriesland, doen cont allen luden, dat wij overdragen zijn met onzen rade, en mit onsen steden.

28^e November 1747. Acten of bewijs voor die geene die hare liberale giften int geheel of ten deelen gefurneert hebben.

6^e April 1748. Afstand van de doop gezinde gemeente van haare kerk.

6^e April 1748. Hendrik Seijer doet afstand voor een somma geld van zijn leraars plaats bij de doop gezinde gemeente te Schiedam.

3^e Augustus 1748. Request van krijgsraad der schutterijen.

4^e November 1748. Request van de burgerije der stad Schiedam.

15^e September 1752. Conditien van verkooper der volmolen.

25^e Julij 1757. Extract uijt de resolutie van burgermeesters.

23^e April 1759. Extract uijt de resolutien van burgermeesters.

3^e Julij 1771. De lof der stad Schiedam bij gelegenhijt van 't huwelijk van Pieter Schonhamer en Elisabeth Bendt.

1^e September 1771. Contract des maatschappij van assurance ingevalle van brand.

14^e Maart 1787. Gedagt aan de vaderland lievende regente te Schiedam.

20^e Julij 1787. De heeren van de weth convoceeren de schutters in 't veld om door capiteijnen te laten afvragen wie geneegen is om uijt te trekken.

19^e October 1787. Request der vier capiteijene der Schiedamsche schutterij.

29^e October 1787. Extract uijt de resolutie van de heeren van de weth.

29^e October 1787. Willem de Vijfde en formeert een nieuwe krijgsraad.

29^e October 1787. Willem de Vijfde verandert de regeering benevens een declaratoirs een eed van die burgers die het zogenaamd dank adres aan de staten getekend hadden.

30^e September 1788. Placcaat tot het heffen van den 25 penning.

Charters, rekesten, sententiën, resoluties, spot- en grafschriften 1322-1802

Willem, beleent Jan de Keijser met het huijs Wildenberch in de plaets van Vredericx huijs.
In d^e 21^e April 1322.

Extract.

Wij Willem, grave van Henegouwen, van Hollant, etc: maken cond: luden, dat wij vaste seecker en gestade houden, en houden sullen, alsuleke mangelingen als onse lieve, ende getrouwe knape Jan de Keijser onse rentemeester van Zeelant gedaen hevet teijges onse gemeene p--- van Schiedam alse van sine huise tot Sciedamme dat men heet Vredericx huis staende teijgens over der Lobarder huis dat Jan de Keijser van ons hebt te leene omme 't huis dat men heet Wildenberch dat gasthuis tote Sciedamme--- die manschappen quite van vrede--- voorsz: ende hebbent onser p--- Sciedame voorsz :verliet, en verliet t--- vrien eijgen in deser maniere, dat Jan De Keijser voornt: ende sine nacomelingen dat huis dat men hiet Wildenberch--- sullen te leene in alsulcke maniere alse hij te houden plach van ons dat huis dat men hiet Vredericx huis.

In oirconde deesen brieve besegelt mit onsen zegele, gheghe: in den Hage des Woensdages nae beloken Paeschen, in 't jaer ons heeren 1322.

Geextrah^t in de register camer van Hollant uijtget register buijten get: CXIII. staende aldaar folio 20, en accordeert dit extragt mettet voorsz: register, naer collatie den 26^e September 1616.

Bij mij D. Cool.

(Deze acte is beschadigd).

Jan de Keijser bekent dat hij het huis Wildenberch van de Graeff te leen zal houden gelijk hij Vrederixhuijs tans aan die van Schiedam vermangelt gedaen had.

Den 21^e April 1322.

Charterkamer E. L. 2^e pag: 2 verso.

En percamment reg: E.L. 1 pag: 24 verso.

F. v. Miens ch: boek 2 deel pag: 282.

Allen den ghene, die desen brief zullen sien, of horen lezen, ic Jan die Keijser, rentemeijster van Zeeland, saluijt ende kennesse der waerheijt: Ic make cont, dat omme des wille dat mi mijn lieve en gherechte here, mijn heere Willem, Grave van Henegouwen, van Holland enz: oirloft ghaf met sinen open brief te manghelen mijn stien huis, dat ics tote Sciedamme hadde staende tijeghens oven der Lomberder, dat men heijt Vrederixhuis dat ik van mijne heere den grave voernoemd plach te houden te eene tijeghens der poirte van Sciedamme omme thuis, dat men hiet Wildenberch, dat ghashuis van Sciedamme placht te sine, wilc huis mijn heere die Grave der poirte van Schiedamme verliet hevet te vrien eijhen, ende die manscap quite ghesouden dat ic mijn huis van Wildenberch voorsz: mi ende mind nacomelinghehouden zullen te lene van minen heere den Grave ende sinen nacomelingen in al sulker manieren als ic Vredericxhuis voorsz: plach van hem te houden zonder arghelist, in oirkonde dezen brieve bezeghelt met miner zeghele ghegeven in 't jaer ons heeren MCCC twee ende twintich, des Woensdaghes na beloken Paasschen.

Hanc literam habet Enghelbertus, Receptor noirt Hollandiee.

Willem Grave en geeft de biertol, de Waag, de penning mate, de cooren mate, de sluijse, mits den Grave te dienen in zijn heervaert met een cogge van 25 mannen en van dato.
1330.

Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende heere van Vrieslant, maecken cond allen luden, dat wij onsen gemeenen poirters van onse poirte van Schiedamme om menigen trouwen dienste die sij ons ende onse voorouders gedaen hebben, ende ons ende onse nacomelingen noch doen sullen, ende omme groote cost, die sij doen moeten om hoire havenen te houden, bij rade ende goet duncken ons liefs heeren Jans van Henegouwen heere van Beijemont, gegeven hebben, ende geven voor ons, ende voir onse nacomelingen, hem ende hair nacomelingen die poirters wesens sullen binnen onser poirte voorsz: Eeuwelicken tot allen dagen geduijrende die biertollen die Waghe, die mete penningen, die cooren maeten ende die Sluijs binnen onse voorn: poirte, daer aff dat sij die bate, ende dier oirbaer hebben zullen, in allen maniere als sijse tot haer toe gehad, ende gehanteert hebben, ende hier omme sijn sij ons schuldig te dienen in onser heervaert, welcke tijden dat onsen

anderen poirte in Hollant 't onser heervaert dienen sullen, met een cogge van vijff en twintich mannen op hoers selfs cost, voorts soo sullen sij ons ende onser liever gezellen zoo wanneer wij te Schiedamme komen sullen van daese voeren op hoere cost, mit een cogge waer wij wesen willen, in Hollant oft in Zeelant, voorts sullen sij die voorsz: Sluijs houden op hoere cost, ende altoos soo bereet dat wij met onse heeren daer door vaeren mogen als wijs te doen hebben mogen, ende alle dingh sonder argelist, ende rade heer Willem van Duvenvoerde, heer van Oosterhout, heere Harbert van Nederijdders, meesters Claes Stuur Proost van Briedelenberge, Hendrick van Heijnsberge, Tielman die molenaar, ende Jan die Moelenaer.

In oirconde dese brieve bezegelt mit onsen zegele, gegeven tot Antwerpen in Pinxteravont, int jaer ons heeren Duijsent drie hondert dertich. (onderstond geschreven).

3 dum comiteem putibt in puti bra.

Ende stond onderteijkent.

A^o1330. (deze acte is beschadigd).

De scheepenen van Schiedam bekenen dat de versoening van Willem Betten broeder die met Gijsbert Bokel doot bleef aan de vrienden betaalt is.

In den 6^e Februarij 1332.

F.v.Mierisch: boeck 2^e deel pag: 526.

Parkament M.S. van de charterkamer.

Wi Claijs Ermegaerden sone, Reijnout, Aelbrechts sone, ende Ghiseken Gheerlofs sone, scepenen in Sciedamme, oirkonden ende kennen dat Bette Willems sone, Steijne Vriese, ende Claijs Betten kinderen voirsz hebben ontsaen die zoene van Willem Betten broeder voirsz. Die mid Ghizebrecht Bokel bleef, daer die zoene of loep vijf ende twintich pond suarten tournoijs, in dus danigher manieren, also dat si den anderen maghen dair of voldoen zullen also dat 's mijn heere die Grave van Hollant onbecroent blive.

Ende dit hebben sij versekert op al hoir goed, dat si hebben, ghewonnen ende onghwonnen.

In oirkonde deser letteren bezeghelt mid onsen zeghele, in 't jaer ons heeren MCCCXXII, des vridaghs na Sinte Aechten dage.

Willem Grave van Henegouwen en geeft vrijheid om een haven te delven door Frankenlandt envan dato 10^e April 1336.

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 576.

Wij Willem Grave van Henegouwen van Hollant, ende heer van Vrieslant, ontbieden u heeren Jan van Pollanen, onsen bailluw van Rijnlandt, Gerrit Heijnen zoone onsen rentemeester van Noortholland, ende Jan van der Spangen, onsen bailliu van Schiedam dat ghij onsen luden van Schiedamme laet delven eene haven door Vranckelandt, alsoe lanck ende wijt als hem oirbair is om sulcke gelde als u dunckt reden sij, ende dat waert is.

Gegeven te valencijn--- ges na beloocken --- jaer ons heeren duizent --- hondert ses ende dertich.

A^o 1336. (deze acte is beschadigd)

Willem en geeft aan die van Schiedam de biertol, de waag, de met penninge de cooremate, de sluise, mits hem te dienen in zijn heervaert en met een cogge van 25 man op haer eijgen costen.

Van dato 15 Meij 1339.

1339 fol:7

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 6 v 9.

M.S. privis: van Schiedam pag: 71.

En perkament M:s; van koning Willem.

Pag: 58 verso 59.

En perkament regr: van de ch: kamer.

E.L. 32 pag: 25.

Extract.

Willem, Grave van Heneg: etc: maecken cond allen luden, dat wij onsen gemen: porter van onsen porte van Schiedam, omme menigen trouwen dienst die si ons, ende onse voorouders gedaan

hebben, ende omme g-ten costen, dier sij doen moeten, om haer havene te houden, bij rade, en goedoncken onser liever oemer haen Jane van Heijm, heer van Bijaumond, gheghe: hebben en gheve voor ons, ende onse nacomelingen die porter wesen sullen binnen onser poirter voersz: eeuwelick tot allen daghe duur --- die bier folne, die waghe, die met --- die coeze mate, die sluse binnen onsen voorn: porte dair af dat si late: en den oirbiar hebben sullen in alle maniere als si se tote haer toe gehad hebben, ende gehantiert, en hier off sijn ons sculdig --- te dienen in onse heervaert te welck --- tijden, dat ons onse and: porten in Holland --- 't ons heervaert dienen sullen mit een --- cogghe van 25 man op hoere selve cost vaert soe sullen si ons, en onser liever ghesellinne soe wanneer dat wi te Schiedamme comen sullen van dane voeren op haer cost, in eene cogge wair wi weesen willen in Hollant oft in Zeellant, voert soe sullen si die voersz: sluse houden op hoere cost, en altoes alsoe bereet, dat wi mit onsen heervaert diar deur vaeren moegen als wi te doene hebben sullen, ende alle dingen sonder archelist, hier over waeren als onse trouwe mannen en rade heer Willem van Duivenvoerde, heer van Oesthout, heer Harbaer Ridder, Mr Lijclaes Sunt --- van snordelent: ghe, Heijnric van --- ghe, Tielman die Moelen: en --- Moelen: in oirconde, en ghegeven tot rutwijn in pinxt: avont in 't jaer ons heeren 1339.

Geextraht: in de register camer van Hollant uijtset register buijten geteijckent Coninck Willem staen, aldaer fol: 29 recto, en naer voorgaende collatie is dit extract mettet en sz: register accordeerende bevonden 19^e September 1616. (deze acte is beschadigd)
Bij mij D. Cool.

Leenbriev voor Diederic van Mathenesse wegens den burch of het huis te Rivieren en eenig land.
In den 21^e November 1339.

Perkament reg: van de ch: kamer E.L. 32 pag: 25.
F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 624.
NB, in het berigt van de heer Vinck abusief op 't jaar 1345 gestelt.

Wi Willem, Grave van Heijnegouwen, enz: maken cond alle luden, dat wi voir ons, ende voir onsen nacomelingenhe ghegheven hebben, ende gheven, heren Diederic van Mathenesse ridder, omme trouwen dienst, dien hi ons ghedaen hevet, ende noch doen sal, onse burch die staet buten ane Sciedamme, ende ghehieten es 't huis te Rivieren mitter singhele, ende mitten boemgairde, also alst begrepen es binnen den utersten sloten, van ons, ende onsen nacomelinghen te houden ten rechter licne, voert hebben wi heren Dieric voirsz: ghegheven vijftien pond Hollands 't sijaers van ons te houden te liene te sinen live, daer wi hem voren bewijst hebben elf morghen lands ende vier hond gheleghen bi den ouden dike, ende men heet op den ste, ende enc morghen lands, die wi hebben in Matenisse, te ghebukten alsoe langhe als hi leeft, in oirconde enz: ghegheven in die Haghe Sonendaghev voir St: Katrinen doch in 't jaar XXXIX.

Per dominum fomittem.
ad relationem domini
ar de Haemstede en
Jo moelnair, G C. Vlec.

Willem, en beveelt aen die van Schiedam en, de staelen op te trekken.
Van dato 12^e Maart 1345.

F.v.Mieris 2^e deel pag: 646.
Balen en pag: 501.
Nieuwe chronijk van Rotterdam door S.Loïs pag: 243.

Willem, Grave van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende heer van Vrieslant, maecken cond allen luden, at wij bevolen hebben, ende beveelen onse goede luden, ende getrouwe gemeenlick van onser stede van Dordrecht, van onse poirte van Rotterdamme, ende van onse poirte van Schiedamme, wair dat saecke dat ijemant eenige staelen stake, soo wie hij waer dat sij die optrekken ende uijtdoen, want des met onsen stede gemeenlick overeen gedragen hebbende na met anderen onsen luden, dattet ons gem --- is, want wijter waerheijt van --- dat onse stroom, ende onse --- worden overmits die staelen --- coman die onse stroom luden --- tollen, die in anxt hairs liep en ---

goed nacht ende dach dair voor --- ten, die wij sculdich sijn onsen stroom --- openen, ende te vrijen, ende wair dat --- dat hem dair ijemant ofte becroone --- mit redenen die wilt aen ons wijsen,--- sullen hem dair off goed bescheijt doen hebben, dats hem billick wel genoegen mach, want wij dese voorsz: saecke neerstelick gedaen willen hebben, ende om niemants wille gelaeten, soo hebben wij gelast, ende gelasten voor ons, ende onsen nacomelingen onse stede van Dordrecht, onse poirte van Rotterdam, ende van Schiedamme daer af uuijt te dragen te volstaen, en scadeloos te houden jegens allen den geen en die sij haer staelen uuijt gedaen hebben, oft uuijt doen sullen van onsen weegen, wie dat sij sijn --- die staelen toe behoiren sij sij --- oft sijn sij cleijne --- de desen brieve besegelt --- segelen, gegeven in middel --- des manendages nae oculi --- ons heeren duijsent drije --- den een ende veertich.

Anno 1341.(deze acte is beschadigd).

Geboden van den graaf aan al zijn bailiuwen
Den 16^e December 1342.

F.v.Mieris 2^e deel pag: 673.

Perkament register van de charterkamer van Holland.

E.l. 32 pag: 90.

Dit sijn die puncte, die mijn here, die Grave van Holland, wil, dat sine bailiuwen houden doen sinen luden.

In den eersten wil mijn here, dat elc poerter mit alre woensten wone binnen der poirte daer hi poirter is, jof dat hi sijns poerts recht quite wese.

Item hevet mijn here ghebeden alle sinen poirten, dat si dat hoeren willen, dat er gheen poerten, toll en vrij varen moghe, hi en hebbe jaier ende dach poerter gheweest.

Item dat die poerteren striken zullen, ende oerlof bidden, voor elc toll en huijs, daer si voren varen an den tol naren.

Item dat men elc en poirter jaerlix ende toll en brief geven zal van der stede dair hi poerter is, durende niet den een jaer.

Item dat men niemant doe inlegghen ten si van twisteliken zaken.

Item dat men ghene vonnisse langher en stede van drie viertien nacht.

Item gebiet mijn here enen Hollandschen voir eene penning, ende ene Brabandschen voir twee deniers Hollandts, enen ouden groten Coninx Tornoijs van Vrankerike voor acht deniers, Hollandts, drie oude Engelsche van Engelandt, voir acht deniers Hollandts, ene gans voir drie en een half Hollandts, ene ghes --- voir ses deniers Hollandts, enen penning die, die Grave van Gelre slaet, up den Hollandchen twe miten, ende die hi slaet up den Brabanschen voor drie deniers, enen gouden scelling voir negen groten Hollandts, een gouden lam voir thien groten Hollandts, een roijaal voir elf groten Hollandts, een schilt voir twaelf groten Hollandts, een lijoen voir twaelf groten ende twaelf deniers Hollandts, een paivelijoen voir derthien groten ende vier deniers Hollandts, Een dubbeld --- ir seventhien groten ende vier deniers Hollandts, ende dit zal geduren tot zinen weder zegghen. Ende dit peijment zal gaen al sine Graefschip doir, van Holland ende van Zeelant.

Item wil mijn here dat sijn rentemeester ende die schepenen in elc stede zetten twee poirters koermans te wesen van den ghelde, en die sullen 't ghelt kiezen, ende dat quade ghelt, doir slaen, ende dat zal geduren, tot sinen weder zegghen.

Item denct mijnen here, dat elc huijs mansland, die poerter wart ghelden zal mijns heren jaerbede, ende sine herevairt, want dat is zijn oudste recht, ende sine oudste heerliche.

Item heeft mijn here gheseijt sinen ghemenen huijsluijden van al noirt Holland, ende van Kenemerland dat hem en gheene lant ontgaen en zal van hare jaerbede ende wit haren rechter herevairt in poirten, noch in cloesteren, noch in gheene gheesteliker hand sine comen in met huwelike of mit rechter besterften, ende hier in hebben him die huijslide ghemeenliken verwilcoert.

Item hevet mijn here gheboden alle sinen luden welgheboren poerteren, ende gemeente, dat soe wie ghegoet is tote hondert pond Hollants toe dat hi zal hebben vol harnask, halsber, goele, wajelen, colieren, hersniere, spondieze, ende al haernasch dat toet sinen live behoert. Ende die tote L pond Hollandts toe ghegoet is die sel hebben spondier, laken, colier, herniere, wapen hanvcoen, staf, huij, ende dat dair toe behoort, ende dit gereed te hebben voir vastenavond naist coemende, elc man op die boete van drie pond Hollandts, dit was gedaen in den Haghe des Maandaghes voir Sinte Thomaes dach in 't jaer XLII. (deze acte is beschadigd).

Gebod door Jan van Henegouwen heere van Beaumont, stadhouder van Holland tot het maken van de vaert tusschen Rotterdam en Ouderschie.

In den 31^e Augustus 1343.

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag; 679.

Lois chronijck van Rotterdam pag: 244.

Wij Jan van Henegouwen heere van Beaumondt, stadhouder ons liefs heere ende neve 's Grave van Henegouwen, ende van Hollandt, ontbieden u, Daniel van Roodenrijse, bailiu van Delftlant, ende van Schielant, Gerrit Giepen sone, rentemeester van Noorthollant, ende van den lande van Woerden, ende den gemeenten Heemraden van Schielant, dat hij vaert sonder vertrecken op die vaert, die gaet tussen Rotterdam ende Schie, ende schiet te maken, als ghij waent dat oirbaer is des gemeen lands middelen mitter minste schade; ende dat ghij allen den geenen, die men huer lant daer toe besigen sal, of die bij die vaert gehindert zoude wesen aen heuren lande, heur lant doet gelden, ende heuren hinder van heur landen versette, als u dunckt dat wesenlijcken is.

Ende ontbieden u Philips van de Spangen, Claes van Ruven, Willem van der Veene, ende anders alle den geenen diere in gelant sijnde dat ghij die van Rotterdam die vaert delven laet, ende daer af ontfanckt alsulck gelt, als u die goede luijden voorsz: toesetten sullen. Want ons, en onsen raet dunckt, dat die vaert nuttelijck is den gemeenen landen, des en laet niet.

Gegeven in den Hage des sonnendaegs na St. Jansdage de collatie, int jaer drij en veertich.

Margrieta en confirmeert de privilegien en hantveste van Schiedam.

Van dato 28^e Meij 1346.

Margrieta, bij der genaden gods keijserinne van Romen en altoos meersende Gravinne van Hennegouwen, van Hollant, van Zeelant, ende vrouwe van Vrieslant, maecken cond allen luden, dat wij onse lieve, ende getrouwe poirteren van Schiedamme gemeenlick hebben beloofd ende geswooren al hoir rechten, hantvesten, vrijheden die sij van onse ouders die Graven tot Hollant geweest hebben, als verre als --- betogen mogen vaste, --- te houden, hem ende hoire --- gen in oirconde desen brieven --- onzen zegelen, gegeven in den --- des sonnendages voor Pinxteren in't jaer ons heeren duijsent drij hondert ses ende veertich.

Anno 1346. (deze acte is beschadigd).

Privilegie van Keijserinne Margrieta aan Schiedam gegeven.

In den 29^e Meij 1346.

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 715 en 716.

Heemskerk bat: arc: 1V. deel pag: 396 en 397.

Simon van Leeuwen R:H: recht pag: 665.

Stelt het jaer 1336.

Margrieta, en geeft de schole, costerije en makerlaerdije, en soo wat poorter een doodslag doet en beurt sijn lijff en de helft van sijn eijgen goed, dog soo hij gesoent heeft met dei dooden magen en beurt tien pont aan boeten en tien pont van lantwinnige, ende een --- dich kint en beurt tien pont --- ouders goed en sijn lijff.

Van dato 29^e Meij 1346. (deze acte is beschadigd).

Margriete, bij der genaden gods keijerinne van Roomen, altoos meersende Gravinne van Henegouwen van Hollant, van Zeelant, ende vrouwe van Vrieslant, maken cond allen luden, dat wij voor ons, ende onse nacomelingen, onse lieve ende getrouwe poirteren van Schiedam gemeenlicke alsuleke gracen gedaan hebben, als hier nae beschreven staen, in den eersten, dat die costerie, die schole, ende die makelaerdie van Schiedamme gegeven sal werden van onser poirter voorsz: meer altoos behoudelic den geenen die suleks besits diere nu sijn also --- sijse eendrachtelicken geven --- ambochte niemant en geven --- tot hooren weder seggen, voert --- onsen poirteren voorsz: een --- die en zal van sijnen eijgelicken, --- niet meer verbeuren dan die een --- ende sijn lijff: ende die ander helft ---sijn eijgelicken goederen zullen beh --- sijn wijff, ende sijn wet affegen kind --- off sijne gerechte erff genamen, ende --- wanneer hij gesoent heeft jegens des dooden mugen sal hi ons schuldich wesen van boeten tien pont van boeten, ende tien pont van lantwinnige ende daerom zullen wij hem doen uijtpanden sijn gerechte maechsoen op sijnen boeten nae den rechte van den lande, voort dat een onmondich kint, ende poirters kint is, binnen der poorten voorsz: niet meer verbeuren en mach dan sijn lijff, ende tien pont van sijn vaders en moeders goet, alsoo verre als sij leven, ende om dat wij

willen dat alle deese dingen vast ende gestade gehouden werden, van ons ende van onse nacomelingen, zoo hebben wij deesen brief open bezeget --- den zegel. --- in den Hage des Maendages --- Pinxteren, in 't jaer ons heeren --- nt drie hondert ses ende veertich. (beschadigd).

Margriete, bij der genaden goids keijserinne van Romen, althoes meersende gravinne van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant ende vrouwe van Vrieslandt, maiken condit allen luijden, dat wij voir ons ende voir onsen nacomelinghen onse lieve ende getrouwe poorteren van Schiedam gemeenlicke alsuleke gratie gedaen hebben, als hier nae beschreven staen.

In de eerste dat die costerie, die schoele, ende die maeckellardie van Schiedamme gegeven sal worden van onsen poorteren voorsz: voert meer althoes, behoudelick den gheenen hoers besidts dier nu in zijn, alsoo verre als sijse eendrachtelicken geven, ende zij dese ambachte nijemand en gheven langher dan tot hueren wederseggen.

Voert, soe wij van onse poorteren v --- dootslach doet, die en sal van sijne --- ghuede nijet meer verbueren dan de --- ende sijn lijff, ende die ander helft --- eijgenlicken gueden sullen behouden --- ende sijn wettachtigen kinderen off zij --- rechte erfgenaamen, ende soe wanneer --- gesoent heeft jegens den doode maegt --- ons schuldich wesen thien pondt van --- ende thien pondt van landwinninghe, --- daerom sullen wij hem daer vuyt panden zijn gerechte maech zoen up sijne bueten nae den rechte van den lande.

Voint, dat een onmondich kindt ende poorters kindt is binnen der stede voersceven nijet meer verboeren en mach dan sijn lijff ende thien pondt van sijn vaders ende moeders guedt, alsoe verre als sij leven.

Ende omme dat wij willens, dat alle dese dingen vaste, ende ghestaede ghehoude worden van ons, ende van onsen nacoemelinghen, soe hebben wij desen brief open bezeget mit onsen zegel, ghegeven in den Haighe des Maenendaghes voer Pinxteren in 't jaer ons heeren duijsent drie hondert ses ende veertich.

(Deze acte is beschadigd.)

Keijserinne Margriet geeft vrijheijt aan die van Schiedam om graften en vesten te maken.

In den 2^e Augustus 1346.

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 722.

Margriete, bij den genaden godts keijserinne van Romen, althoes meersende Gravinne van Henegouwen, van Hollant, van Zeelandt, ende vrouwe van Vrieslandt, maken condit allen luijden, wandt wij beloofd hebben, ende oirloven onsen goeden luijden van onser poorte van Schiedamme omme nutscheppen, ende oirbaer ons, ende poorte voirseijdt, eener veste ende een grafte te maiken, omme onse poorte voorsz: bij guet ducken heere Willem van Duvenvoorde, heere van Oisterhoud, ons trouwe camerlinck, ende wes heere Willem voorsz: daer off ordonneeren zal soe van onsen eijgen erve, of van luijden ter bester nutscap ons, ende onse poorte voorsz: ende wadt dat zij daer binnen bevesten sullen, dat zal wesen binnen huerre vrijheijt, ende alle erve, die sij tot huezen erven behouven, ende binnen haere vesten, die onse sijn, die zullen zij hebben, ende eenen eeuwelicken erfpacht om sulcke huere, als sij nu verhuijzen sijn, voert soe sullen zij hebben Martvelt ende alle ladighe erven, dat in dese poorten voorseijdt gelegen is, der poorte voorseijdt oirbaer mede te doen, behouden ons ons pachte ende rente, als wij tot desen daige dair off hebben gehadt, ende wes in dese saicke voorsz: bij heer Willem voorscreeven gedaen, ende geordonneert wardt, des willen wij dat vaste ende gestade gehouden bliven, gelijck als off 't zelve gedaen hadden, ende des maicken wij heer Willem voerscreven machtich van onsen wegen met desen brieve bezeget mit onsen zegele.

Gegeven tot Sinte Geertruijdenberghe, des Woensdaechs na Sinte Pieters daege ingaende Oest in 't jaer ons heeren duijsent drie hondert zes en veertich.

F. v. Mieris ch: boek 2^e deel pag: 726.

Uit debn origineelen brief van de well: Ed: gestr: heer L.

Keijserin Margrieta beleent Daniel van Mathenesse met het huijs te Riviere bij Schiedam.

In den 4^e September 1346.

Margriete, bi der genaden gods Keijserinne van Romen, altoes meersende Gravinne van Heijnnegouw, van Hollant, van Zeelant, ende vrouw van Vriesland, maken condit allen luden, dat wi Daniel van Mathenesse alzulke gratie gedaen hebben, als hier na beschreven staat, omme trouwen dienst, die hi ons ghedaen heeft, ende noch doen mach:soe hebben wi hem verliet, ende verliet voir

ons, ende voir onse nacomelinghe, hem, ende sinen nacomelinghen, dat huijs, dat hi staande heeft bi onser poirte van Schiedamme, ende gheheeten is thuis ter Riviere met den boengaerde, ende metten hiemworve alsoo groot, ende alsoo cleijne, alst begrepen heeft binnen der ouder uterster graft, met alsulken toebehoren, alst haer Dieric van Mathenesse, daer god die ziele of hebben moete, besat in sinen lesten live, te houden van ons, ende van onsen nacomelinghen tot er eenen rechten erflene, niet te versterven ende emmer die jongher man, die voerhand hebben, van dat ouder wijf, daer sij beijden effen na sijn, vaert soe hebben wi verliet, ende verliet Daniel voirseld tot eren erflene, als voirscreven is, so wat saken die ghevallen binnen der grafte, die nu ter tijd sijn, in denste graft is, te beregten ende te verwaren tot sijnre eeren, ende tot sijnre oirbaren, dat hoghen recht metten lagen, in alle manieren als wij 't zelve hebben ende houden.

In oirconde deser, bezegelt met ons zeghele, ghegeven tot sente Geerdenberghe des manendaghes na sente Jans dach de collatio, in 't jaer ons heeren dusent drie hondert zes en veertich Jussie domino imperatricis.

Roerende van het bedijken der landen van Mathenesse.
In den 12^e December 1347.

M.S. privilegien van schieland door S.Loïs pag: 99.
F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 744.l

Wij Daniel van Rodenrijse, Kerstant van den Berg, Willem van der Wena, Franeijsen Schrevels, en Willem van der Duin, welgeboren Heemraden van Schielant, maecken cont alle luiden, want ons getoghet heeft, ende vervolgt heer Daniel van Mathenesse, hoe dat zijn ouders lant hadden in Mathenesse, daer sij op plegen te wonen, daer 't ambagt haer of was, en noch heer Daniel is, welk ambacht wi geslegen wert, daer zijn ouders lant in hadden en grote schade daer van leen, ende heeft ons gebeden, dat wij dit aansien willen, want hij hoopt, dat die land alsoo hoog is, en van zulker sceppe, dat sij dit wel bedijken zoude buiten 's lands schade, welke sceppe wij gemeenlijk aangezien hebben metten gene, die daar haren dijk hebben, ende met andere wroede luiden, die de stadenisse daar off weten, want ons redelijk ende mogelijk dunkt om des lants oorbaer, ende alsoo wij ons besprooken hebben metten geenen, die daar dijk hebben, soo hebben wij hem, ende sijnen nacomelingen geoorloft, ende dit voorsz: lant te bedijken 't sijnre oirbaer in manieren, als hier na geschreven staat, waar dat sake, dat eenige schade kwame van desen lande voorsz: te bedijken den genen, die dijk hebben in die inlage in Mathenesse, die zouden hem heer Daniel of zijne nacomende hem, ende hare nacomende versetten, bij den welgeboren Heemraat, die dan ter tijd wesen zoude, ende waar ook dar sake, dat geviel, dat heer Daniel off sijnre nacomende den nieuwen dijk niet langer houden en woude overmits noot, ende afbreek, die daar geschien mogte, alsoo dat sij den nieuwen dijk vaaren wilden laten, soo soude heer Daniel, off sijnre nacomende, vier jaren daar na verbonden wesen de schade te lijden, die daar of commen mochte, in manieren, als daar voorsz: is, ende 't einde de vier jaren, soo souden desen brief doet wesen, en alle dingen sonder argelist.

In oorconde des briefs, ende in kennisse der waarheid, beseegelt mit onsen zeegel, int jaar ons heeren duisent drie hondert seven en veertich op St.Lucien avond.

Verbintenis van heer Daniel van Mathenesse omtrent de gemelde landen.
In den 12^e December 1347.

M.S. privilegien van schieland door S. Loïs pag: 99 verso.
f.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 745.

Ik Daniel van Mathenesse, ridder maken cont, allen luiden, dat ik mijn verbonden hebbe voor den welgeboren Heemraden van Schielant vermits sij mijn geoorloft hebben alsulck land, als gelegen is in Mathenesse te bedijken in manieren, als hier nageschreven staat, waer dat saecke, dat eenig schade kwame van desen voorseijden lande te bedijken den geenen, die dijk hebben in die inlage in Mathenesse, die soude ick, of mijnen nacomenden versetten bij den welgeboren Heemraat, die dan ter tijd wesen soude, ende waer dat sake dat geviel, dat ick of mijne nacomende den nieuwen dijk niet langer houden willen, overmits noot ende afbreek, dit daar geschien mogte, alsoo dat ick, ende mijnen nacomenden, den nieuwen dijk vaaren wilde laten, soo soude ick, of mijnen nacomende vier jaar daer na verbonden wesen de schade hem te versetten, bij den Heemraat voorsz: en 't einde der vier jaren souden desen brief doot wesen, alle dingen sonder argelist.

In oorconder desen brieve besegelt met mijnen zegel MCCCXXXVII op St.Lucien avond

Commissie nopens het schout ampt: der stad Schiedam.
Dinxdags voor midvaste 1350.

Beschrijving van Vlaardingen pag: 384.
Geregist: ter leenkamer van Holland register E.L. 25 noordholland op folio 1.

Commissie noppens het schout ampt der stad Schiedam.

Willem Hertoghe en maken cond en dat wi bevolen hebben ende bevelen mit desen open brieve Diederic heeren Jacobs zoone onse schout ambagt en alle onse gerechte van onser stede van Schiedamme te bedriven en te verwaren tot ons ende onser stede voorsz: nutschis en oirbair en t onsér eren als hi schuldig is te doene ende dair of zal hi ons of den ghenen die wij 't bevelen zullen goede rekeninghe doen tot allen tiden als hij 's van onsen weghe vermaandt wordet: dit sal gheduren tot onsen wederzeggen.

In oirconde en gegeven te Delft, dinxdages voir midvasten anno quinquagase jussu domini ducis, Per commune consilium en villas tunc praesentes.

A. de. Berwairde. S. ex.Coph.

F.v.Mieris charterboek 2^e deel pag: 801.
M.S.Privilegien van Leijden pag: 168.

Hertog Willem verpand aan de steden van Holland, zijne renten in Noortholland en om de lijftocht van de Hertoginne van Braband en de schuld van den Bisschop van Utrecht te voldoen.

In den 7^e September 1351.

Willem, Hertoge van Beijeren, Grave van Holland, van Zeeland, en heere van Vriesland, maken kont allen luiden, dat onsen lieve en getrouwen, en geminden steden van Dordrecht, van Delft, eijden, Haarlem, Amsterdam, Alckmaar, Medenblick, Geertruidenbergh, Schiedam, Rotterdam, en Oudewater aengenomen hebben om onser eere, en ons lants oirboire wille, te betalen, en te voldoen onser liever moeije Johanna van Braband, gravinne van Henegouwe, en alle lijftochte, en van afterstalle van lijftochte die haar breke, of breke moge, ende Bischopen der stad Utrecht vijf en veertich hondert pond ftwarter tournoisen, voor alsulcke scade, als die here van IJsselstein dede der stad van Utrecht voorschreven, ende vier hondert pont tournoisen, die de stad voorschreve te cost Leijde aan den huise van Woerden die wij gelden moeten: en daar wij voor geset hebben --- steden handen voorschreven, die oude renten, van Noortholland, en allen die goeden, die ons aangekomens zijn, van den gene, die onse lande verbeurt hebben, die vrijelicke te gebruiken, soo wat daar of komen mach, ter tijd toe dat sij van alle afterstalle van den lijftocht voorsz: en van alle coste, en oncosten, die daar op coomen mogen, wesentlijk ontheven sien tot haar selfs zeggen, ende geve hun macht, dat elck van onsen baljuwschappe uijtte steden voorsz: eenen man of twee als 't hun oirbairlijk denkt, setten sellen in der baljuwschap, die goede, en die renten, die daar af komen mogen, te bedriven, n te bewaren, hoe zij genoemd zijn, of waar sij geleegeen sijn, ot onser eer en oorbaar. Ende ontbieden, ende gebieden alle onse baljouwen, rentmeesters, en schouten, en anders wie sij zijn, die eenich goet, van alsulcke goeden, als voorschreven sijn, aangetast hebben, of aantasten, bij onser beveelnisse of sonder beveel-nisse of sonder beveelnissen, dat zij dat te --- zonder wederzeggen, den geen en uit elck stede, in elcken bailliuwschappe, die onse stede voorschreeve daar toe setten sullen.

Ende waer iemand, oock wie hij ware, die daar wegens seggen, of doen woude, en tegens dede, soo geven wij onsen voorsz: steden macht, over een te dregen, malcander met anderen, en elck in 't bijzonder, van den --- steden wegen, dien genen alsoote corrigeren ente doen ontgelden dat hun een ander hoede. Ende dat alle die gene, die sij daar toe setten zullen, de goede vrijelicken bruijcken mogen, en onze en ten steden oerbaar daar mede doen mogen, en wat dat onze steden voornoemt hier toe doen, dat geloven wij voor ons, ende onse nacomelingen te houden, en onse steden daar of uit te dragen, oock wat daar of komt, en haar hulper daar in te wesen. Ende van allen uit nemen, en uit geven, van renten, en van goede voorseijde, sullen onse steden voorschreve ons, of onse nacomelingen, als wijs begeeren, goede reeckeningen doen: Ende te welcken tijd onse steden voorschreven volcomentlijk gevrijt en ontheven zijn van sulcker beloften en schulden, als sij voor ons belooft hebben, of van der voorschreve schult, of voorwaarde roeren mach, soo sullen wij vrijlicke ontslagen wesen van alle voorwaerden ende verbinden voorschreve, ende alle voorseijde sacken

sonder argelist. In oirkonde desen brieve besegeld met onsen segel gegeven in Middelburgh des Donderdags na St Jans dach, de collation, in 't jaar ons heeren duysent drie hondert een en vijftich. (Deze acte is beschadigd).

Extract.

Willem Hertoge etc:macken cond ecl, dat wij onser liever ende getrouwe stede van Schiedame ghegh: hebben, en gheve om menige trouwe dienst, die sij ons gedaen heeft, en noch doen sal sulcke privilegien, als hier nae geschreven staen, in den eersten soe gheven wij hem die wissel bij hoire stede voorsz: die te gebruijcken tot heure meeste oirbair, voort dat alle die ghene die in deesen oorloge, dat wij nu ter tijt hebben tegens onse vianden binnen onsen landen, onser stadt voorsz: gevangen en geweest hebben, off die hem gewapent hebben jegens onse stede voorsz: off voorvluchtich geweest hebben, uijt onsen landen van Hollant off van Zeelant, off die op die huijsen ghelegen hebben jegens ons off onse stede, off dien in den strijde op de Mase jegens ons geweest hebben, si noch haere kinderen nemer meer an den gerechte van Schiedamme wesen sullen, noch diensten voeren van ons, noch van onser stede voorsz, noch poirter wesen, noch moghen werden binnen deselve stede, noch woirde houden voir den gerechte, voort hebben wij hen ghegh: dat onse baillui die binnen Schiedamme es, of naemaels wesen sal, alle jaeren den dinxendach nae onser vrouwe daghe ter lichtmisse, die scepenen, ende raidt versetten sal ende vernieuwen binnen onser stede voornoemt, ende datte diere tijt, die oude raide reecken: zullen voor die nieuwe raide en voor die oude scepenen en nieuwe, en om dat wij willen, etc: ghegh: in den Hage, int jaer 51. Des Vrijdagh nae thoe. apli.

1355.

Geextraheert in de register camer van Hollant uijt register buijten geteijckent CXLXXV. staende aldaer fol: X verso, ende nae collatie is dat extract daer mede accordeerende bevonden den 17^e Septembrus anno 1600 ende sesthien.

Bij mij als griffier van voorsz: camere: D. Cool.

De Hertog geeft Daniel van Mathenesse eenige landen, om het huis te Riviere weder op te bouwen.

In den 2^e Julij 1355.

Bekragtigd 20^e November 1413.

F.v.Mieris ch: boek 2^e deel pag: 859.

Uit den origineelen brief van de Wel: Ed: Gestr: heer L.

Wij Dixrk van der Spaengen, ende Daniel van Cralingen, doen condt allen luden dat wij gezien, ende gelesen hebben enen brief, gans, gave ende wel besegelt met zegelen eens hoech geboren vorsten, Hertoge Willems van Beijeren, der saliger gedencnisse grave van Hollant, van Zeelant, here van Vrieslant, ende verbeider der graafscip van Henegouwen, inhoudende van Woerde te Woerde, als hier nae bescreven staet.

Hertog Willem van Beieren, Grave van Hollant, van Zeelant, ende verbeider der graafscap van Henegouwen, doen condt allen luiden, dat wij ghegheven hebben, ende gheven voir ons ende voir onse nacomelingen, heren Daniel van Mathenesse, onsen ghetrouwen Ridder, en sinen nacomelingen, om sijn huis ter Riviere, dat hi van ons houdt, mede op te doen timmeren als ulke goede, ende in alsulker manieren, als hier nae bescreven staen.

In den eersten hebben wij hem ghegheven zeven ende twintich morgen lants, luttel min, of meer, tot eenen vrijen eijgen sinen wille mede te doen, die ghelegen sijn aan onse stede van Schiedamme, op die Nordzide van de Scie: ende soe wien dat Her Daniel voerseit dese zeven ende twintich morgen voercoept, die maken wij hem machtich eenen vrijen eijgendom te gheven, mit sijns selves open brieven, jof nae der manieren van den lantrechte.

Voert hebben wij Heren Daniel voerseit gheheven, ende gheven hem, ende sinen nae comelingen voer ons, ende voer onse nacomelingen, negen morgen lands, luttel min of meer, die ghelegen sijn aen die zeven ende twintich morgen lands voernoemt, die wij Heeren Daniel voerscreven ghegheven hebben ten vrijen eijgen tusschen Scie ende Sciedamme, op die Nordzide van der Scie.

Item ses morgen lands luttel min, of meer, die gelegen sijn tusschen Scie ende Sciedamme Zuitzide van der Scie.

Item elf morgen lands min off meer die gelegen sijn aen den wech bider Zuijtzide van der Scie, tusschen den dijk, daer 't huus te Starrenborch op staat, en den hogen Hem: welke ses ende twintich lands lest voerscreve Her Daniel ende sine naecomelingen houden sullen, in alle rechte, ende manieren, als Her Daniel voorsz: dat huus ter Riviere van ons hout.

Ende om alle dese voerscreven zake vaste, ende stade te houden, soe hebben wij desen brief open bezegelt, mit onsen zeghele gheheven in den Hage op den anderen dach van Julio, in 't jair ons heren M drie hondert vive ende vijftich.

In kennisse der waerheit soe hebben wij Dirck van der Spaengen, ende Danel van Cralingen voerscreven, dese copije bezeghelt met onsen zegelen, int jaer ons Heren dusent vier hondert ende dertien, op den twintichste dag in Novembri.

Versterkt door twee zegels zoo van Dirk van Spaangen als van Daniel van Kralingen aan dubbele staerten uithangende, zijnde het eersten gebroken en het andere geheel in groene wasshe

Zijn die geenen, die de erffnisse van de voorsz: poorteren ofte inwoonende van Schiedam soude willen heffen, deijen ende ontfangen, als bij den voorsz: brieve voor der bleijcken mach, ende hoewel die voorsz: thoenderen van den inhoude van de voorsz: octrooije tot noch toe gebruijckt hebben niet min want zij van ons zichtent geen nieuwe brieven van octrooije vercreegen hebben, zij duchten dat men hem dair inne ongebruijck ofte letsel soude willen doen, dat hem lieden commen soude tot groote scade, ende achterdeel, ten sij dat hem luijden bij ons hier inne voorsien worden, van onser gracie, ons dair omme ootmoedelick biddende, soo is 't, dat wij de saeken voorsz: overgemerckt begeerende de welvaert, ende onderhoudenisse onser voorsz: stede van Schiedamme, ende hier op gehadt 't advijs van onsen lieven, ende getrouwen meesters Joost Sasbout, raidt ordinaris, in onse rade van Hollant, ende Vincent Cornelis, ende oick onsen raidt, ende eerste meester van onse reeckeningen aldair, tegenwoordelijck hier wesende, der supplante genegen wesende tot heure bedede ende begeerte hebben geotroijeert, geconsenteert, ende geaccordeert, octroijeeren, consenteeren, ende accordeeren uuijt sonderlinge gracie bij desen onsen brieve, dat zij voortaan zullen mogen heffen, ende ontfangen voor recht van exue den twintichsten penninck van den goeden van den poorteren, poorterschen, off in gesetenen der voorsz: stede, die met heure goeden vertrecken, ende gaen woenen in anderen steden, ende plaetsen in Hollant off elders, ende aen gaende die goederen van den poorteren, poorterschen off ingesetenen der voorsz: stede die bij besterfte buijten derselver stede erven, ofte getogen worden, denselven thoenderen zullen mogen heffen, ende ontfangen, alsulck recht, als men aldair van hem luijden van gelijck uuijt gaende erffnisse, ende besterffnisse neemt ontfanckt, ende vorder niet, ende dit al tot onsen wederseggen, ontbieden dair omme ende beveelen onsen lieven, ende getrouwen den stedehouder eersten, ende anderen luijden van onsen raide, ende reeckeningen in Hollant voorsz: bailiu van Schiedam ende allen anderen onsen justicieren, ofte officieren wien dit aengaen zal mogen, dat sij ende elck van hem luijden den voorsz: van Schiedamme suppl: van deze onse gracie consente, ende octroije in der manieren voorsz: doen laten, ende gedogen, rustelick, ende vredelick genieten ende gebruijcken, sonder eenich wederseggen ofte letsel ter contrarie, want ons alsoo gelieft, des te oirconden zoo hebben wij onsen zegel hier aengehangen, gegeven in onse stede van Bruijssele, den vijfden dach van Augusto, int jaer ons heeren, duijsent vijf hondert, ende een en dertich, van onsen rijcke 't 2^e, ende van onsen Conickrijcke van Castilien Etr: 't 16^e op de pleijcke was onderteekent

L. de Soete,

Een wijnich hooger stond aldus bij mijn heer den Keijser in zijnen raide.

Gecollationeert jegens den principaale brieve geschreven in Franshijne bezegeld met een groot zegel van rooden wasshe, duer tegen gecollationeert.

Bij mijn C. V. Cuijsz.

1531.

Wi will: grave etc: ontbieden, ende willen dat alle goed dat m. op 't lant toit sciedamme, of overtreckt en den scepen behoeft, dattet gheve alsulc recht, als 't van ouden tijden hier toe ghegheven heeft en zoo wat twee mannen met eene berie overdragen mogen, datten sal niet gheven, ende die scuten die men ov: treckt die sullen gheven alsoo als si hier voormaels ghedaen hebben, ende willen dat dit ghehouden ende gestade blive, ende alle stucken voorsz: sonder archelist, gheghe: in den Hage des Zondagh: voor Meij int jaer ons Heere 1333.

Geextraheert inde register camer van Hollant uuijt het register buijten geteijckent CXL.2 staende aldaer fol: 80 recto, ende naer gedaene collatie is dat extract mettet voorsz: register accordeerende bevonden den 21^e September 1616.

Bij mij D. Cool 1616.

De inhoudinghe eenes briefs daer voer geseit of is luid aldus.

Officialen des hores ende des Domproets van Utrecht ontbieden een besceiden man heer Matthijs van der Borch rectoer der Prochijkerken van Delft des higs van Utrecht ewighe saluut in den heer want twist en sceel gheweest heeft en is tusschen broeder Gherit van Premonstroit orden cureit in Schijedam, an die een zide, en tusschen heer Gherijt Vrencke Cureijt in ouderscije an die ander zide

overmits der Borch ter Rivier er der luden die daer op wonen, als dat broeder --- dat die voersz; borch gelegen is binnen --- prochije zijner prochijkerk van Scijedamme --- die luden die daer op woonen zou --- prochiaanen zijner kerke voersz: --- Gherijt Vrencke tieghens uijt ende --- die voersz: Borch staat binnen den --- van ouderscije, en dat daar omme die --- die daar op wonen zullen wesen prochijaa --- zijner kerke voersz: en zullen aldaar ho --- sacramenten ontfangen, hier om wi hebbende een betrouwen in uwer bescheidenheit ontfangen u tot een zegghe des regts als wi in geloefte ontfangen hebben, en geven u volkomen magt mit dese 't jeghenwordighe letteren te daghen en te dwinghen mit onser magt ghetughe die ghi behoeft om die waarheit te ondervinden van den voersz: zaken, ghegheven in 't jaar onses heeren MCCC, ende vijftig des vridaghes na den Sonndag in welke menshing het oculi. (deze acte is beschadigd).

Tenor eenes anderen briefs is aldus.

Alle den ghenen die desen brieff zullen sien of horen lezen ic Mathijs van der Borch, Cureijt der kerken van Delf ontbieden Konninge der waarheit mit saluut weet dat ic overmits speciaal bevelinge ende magt die mi verleent en overghesent is van den heeren die officialen des hores ende des Domproets een naerstige inquisici ende een ondersoekinghe ghedaan hebbe van sceidinge der prochen van seije ende van Sciedam geroepen tamelijk die cureijten der prochijen voersz: ende --- alle ghetuige van Sciedam ende --- bi horen properen namen die --- voersz: prochien hier en daar voert --- mogten die van de voersz: sceiding --- mogten of spreken consten en ee --- in jeghenwordigheit der cureijten al --- cureijts van Sciedam in sijnre eigen per --- jeghenwordigheit ende des procureijts --- cureijts van Ouderscije die beide sonder --- daar toe gheroepen waren ende geschreven der tughen zegghe ende tughenisse een ander dingen gheordineert die in die voornoemde zaken behooren ende genoeg die ghetughenisse geexamineert als ic best mogte van welken ic klaarlic gevonden hebbe aangheroepen den nname gods ende gebruik der wiser luden raat dat die sloet die men hiet Riviersloet gelegen is tussen der porte van Scijedam en die Borsh ghenoeft Rivier strekkende van den weghe geleghen bi der Rivier die scije hiet tot den dieke geordineert ten diepen waert en dat hij is ghelegghen al heel sonder verminderinge in 't Dorp of in 't ambagt van Mathenesse en ic als een zegghe der regts proncinseerse te samen --- ambagt van Mathenesse van ouds beh --- ende behoert toter proschije van --- aldus zoo zel die Riviersloet voorn: --- van Ouderscije mit volkomen --- , dat ic alle die ghene die 't aangaat --- of namaals toebehoren zel cond en --- en in een ghetughe der waarheit mit --- wordighe tetteren gevest mit aanhan --- mijns zegels in welker alre voornoende za --- getughenisse ende vestinghe wi onze zegelen --- ren gehanghen hebben, in een orconde der waarheit alze voersz: zaken ghegheven in 't jaar onses heeren MCCC zeven ende vijftig in de tiende inditie op ten twalifsten dag van Aprille enz: (beschadigd).

Extract.

Aelberb: doen cond allen luden, dat wij gheghe: hebben, ende gheve mit desen brieve tot eene erfpachte onse stede van Sciedame, die overtochte mette windaze ende stede gelt binne onse stede voersz: mit sulcke profijte en nutscap als men to haer toe daer off genomen heeft, om drije pont Hollants suleken pajementen als wij onsen renten in Scielant nemen sullen jaerlijcx te betalen onsen rentmeester van Noorthollant diere ons goede reeckeninge off doen sal tot sulcken tijd als anderen onsen renten van Scielant verschijnen zullen, behoudelick dat wi van ons ijmant ende goederen die men daer ov: slaen sal niet gheve en sullen, in oirconde etc: ghghe: in den Hage op den 26^e dach in September anno XCVII. 1397.

Geextraheert in de register camer van Hollant uijt het register buijten geteijkent V staen aldaer fol: 200 vijff en vijftich verso, ende naer gadaene collatie is dit extract met het voersz: register accordeerende bevonden den 21^e September 1616.

Bij mij D. Cool 1616.

Kaerle, bij der gracen gods roomsche Keijser altijd vermeerder 's rijcx, Coninck van Germanie, van Castilien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Cicilien, van Mailliorqui, van Sardinien, van Eijlanden Indien, ende vaster Ciarde van der Westerschee Zee, eerst Hertoge van Oosterijck, Hertoge van Bourgongien, van Lothr: van Brabant, van Limburch, van Luxenburxch, etz: Grave van Vlaenderen, van Arthois van Bourgongien, Palts grave ende van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant, van Terette, van Hagenault, van Namen, etc: Prince van Swave, Marckgrave des Heijlichs Rijcx, heere van Vrieslant, van Saluis van Mechelen, van den stad, steden, en de landen van Uijtrecht, en Overijssel, ende dominateur, in Asie ende Afrijcke, allen den geenem die desen onsen vrief sullen sien, saluijt wij hebben ontsaen die ootmoedige supplicatie van onsen beminden Burgermeestre, Scheepenen ende Raidt, onser stede van Schiedamme, in onsen landen van Hollant,

inhoudende hoe die voorsz: thoen dezen of heuren voorsaeten, in wetten vercregen hebben, van wijlen onsen lieven heere ende vader die Coninck van Castilien zaliger gedachten openen brieve in dato den 29^e dach in Julio vijfthien hondert viere, bij den welcken hij hem luijden geconsenteert ende verleent heeft, dat soo wanneer enich poorter, poortersche, off ingesetene van der voorsz: stede van Schiedamme uijt derselver soude willen vertrecken met sijn goede, ende gaen woonen in eenige anderen steden van onse voorsz: landen van Hollant ofte elders, de voorsz: Schiedamme zouden als dan mogen nemen, heffen, op beuren, ende ontvangen, bij maniere van eijsinge gelde, van allen ende een ijgelyck die goeden den voorsz: heurlieder poorter, poortersche of ingesetene toebehorende, den twintichsten penninck van allen denselven goede, ende soude nochtans die uijttreckende poorters, poortersche ende inwonende gehouden blijven, metter voorsz: van Schiedam te contribueeren, in alle de lasten ende commereren daer inne, sij vervallen soude wesen, metter zelve stede, ende als aengaende die erffenisse, ende besterffenisse van eenigen poorteren, poortersche, ende inwonende van der voorsz: stede van Schiedamme die buijten derselver stede, in eenige andere steden off plecken gedeelt ende getrocken worden de voorsz: van Schiedam soude mogen nemen: alsulck penningen ende ongelden, als een poorter off inwoonende van Schiedam zoude moeten betalen indien hem luijden eenige erffenisse ofte besterffenisse op quaeme, ofte vele, in de steden off plecken dair woonachtich de heer van Arckel zijnre stede van Gornichem ende heure poortersen, ende onse dorpen voorsz: ende hoire alre nacomelingen te houden ende te starcken in der vrijheeden voorsz: ten eeuwigen dagen, jegens onse stede van Dordrecht voorsz: ende jeegens eenen ijgelyck die hem daer in deeren woude, ende waer dat sacken, dat onse stede van Dordrecht voorsz: onse, stede, ende heure mede poorteren, onsen Neve die heere van Arckel zijne stede van Gornichem ende hoire mede poorteren, ende onse dorpen voorsz: hier en boven in eenige wijze misdeden off moeijden zoo geven wij voor ons, ende onse nacomelingen oorloff ende machte onse steden heure mede poorteren onsen Neve den heere van Arckel zijnre stede van Gorinchem, ende haire mede poorteren ende onsen dorpen alle voorsz: dat sij dat mit alle hoire machten, mit hoire hulpen verhalen mogen, sonder misdoen off bruike jegens ons, ende onser heerlijkheijt, aen onser stede van Dordrecht voorsz: hoire mede poorteren ende goeden, ende op alle die geenen die hem te bate comen ende wes sij daer in doen daer sullen wij hem bijstandich ende hulpich in weesen, ende dat helpen uuijtdragen, ende want wij alle deese voorsz: puncte onverbroocken gehouden willen hebben, zoo hebben wij geloofft, ende geloven mit desen brieve voor ons ende onse nacomelingen, onse steden, hoire mede poorteren onsen Neve den heere van Arckel zijnre stede van Gorinchem, ende hoire mede poorteren, onsen dorpen voorsz: ende haire alre nacomelingen, te houden ende te stercken in der voorsz: vrijheeden, tot eeuwigen dagen, in lare maten, als voorsz: is.

In oirconde desen brieve bezegelt met onse zegele, gedaen ende gegeven in den Hage op den Vrijdach nae jaers dach, in 't jaer ons heeren, duijsent drie hondert drie en tnegentich, na de loope van onsen Hove.

Geextractraheert in de register camer van Hollant uuijtet register buijten geteijckent V staende aldaer fol: 108 recto ende naer collatie is dit extract daer mede bevonden te accordeeren den 28^e September anno 1616.

Bij mij als griffier van de voorsz: Camer

D. Cool.

1393.

Willem, van Beijeren, van Hennegouwen, ende van Hollant, bij der genaden gods Grave, van Vrieslant, doen cond allen luden, dat wij om recht willen, ende om goede gunsten die wij hebben ende dragen tot ons lijffs heeren, ende vader Hertoge Aelbrecht van Beijeren Grave van Hennegouwen, ende van Hollant landen steden ende luden zulcke scheijdinge van geschil, ende twist als onse lieve heere ende vader voorsz: gedaen ende geweest hebben, tusschen zijnen steden als Haerlem, Delft, Leijden, Alckmaer, Amsterdam, Rotterdam, Schiedam, St Geertrudenberge, Oudewater, Vlaedingen, 's Gravesande, Nerden, Medeblick, Enckhuisen, Briele, enden sijnen dorpen als Akersloot, Utgeest, Wermer, ende onsen Neve den heere van Arckel ende sijne stede van Gorinchem, aen de een sijde, ende ons lieffs heeren voorsz: stede van Dordrecht, aen die ander sijde, welberaden mit goeden voorsien van onsen rechten weetenheijt geconfimeert ende gevesticht hebben, confimeeren ende vestigen mit desen brieve gekijckerwijs als one lijffs heeren ende vaders voorsz: brieve, daer onsen jegenwoordigen brieve doorsteecken zijn inhouden, ende begripen, ende geloven in goeden trouwe voor ons, ende onse nacomelingen den steden, dorpen, onsen Neve den heere van Arckel ende sijne stede van Gorinchem, ende hoire alre nacomelingen te houden ende te starcken in zulcker vrijheeden, rechten, ende scheijdingen, als onse lieve heere ende vader, voorsz: gevonden ende gewijst heeft, jegens der stede van Dordrecht, ende niet te gedogen dat sij off eenich van hem luden, ver cort off belast worden in der vrijheeden off scheijdingen voorsz: hoire meede, poorteren off ijemant anders die hem des met hem bewinden wilde, ende waert sacken, dat, die steden, dorpen, onsen

Neve die heere van Arckel zijne stede van Gorinchem, ofte eenich van hoire meede poorteren tot eenigen tijdt vercort worde van der voorsz: stede van Dordrecht, off hoire meede poorteren ende hulpen in der voorsz: scheijdingen ende vrijheeden boven ons liefs heeren brieffe, ende onser jegenwoordigen confirmatien doorsteecken, zoo mogen zij, ende elck van hem luden hem verhalen aen der stede van Dordrecht hulpen, ende guede voorsz: zonder misdoen ofte breucken jegens ons in eeniger wijs, voort geloven wij den steden, ende dorpen voorsz: ende elcken bijsonder, onsen Neve den heere van Arckel zijne stede van Gorinchem, ende allen hoiren mede poorteren ende elecken bijsonder alle hantvesten, ende brieven, die alle dese voirigen hebben van onsen lieve heere ende vader, seder die tijt dat hij ruwaert, ende lantsheere van Hollant wert, vast ende gestade te houden, ende in geenem stucken te verminderen die sij gehad hebben tot desen tijt toe, voor ons ende onse nacomelingen eewelick duurende ende confirmeerende ende vestigen die met desen onsen jegenwoordigen brieven.

In kenninsse der waerheijt hebben wij desen brijeff besegelt mit onsen zegelen, gegeven in den Hage 's Dinsdages nae St.Victoris dach int jaer ons heeren duijsent drije hondert vijer ende tnegentich. 1394.

Copia.

Caerle, bij der gratien gods, gecooren Roomsche Keijser, alzeit vermeerder 's Rijcx, Coninck van Germanien, van Castilien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Cicilien, van Mailliorque, van Sardinien, van den Eijlanden van Indien, ende van der vaster Aerden, der zee Ooceane, Ersthertoge van Oisterrijck, Hertoge van Bourgongien, van Lothr: van Brabant, van Luxenburg, ende van Gelze, Grave van Vlaenderen, van Arthois, van Bouxgongien, Paltsgrave en van Heenegouwen, van Hollant, van Zeeland, van Terrete, van Hagenault, van Nameur, ende van Zutphen, Prince van Zwabe des heiligen Rijcx, heere van Vrieslant, van Saluis, van Mechelen, ende dominateur in Asien ende in Affrijcken, allen den geenem die desen jegenwoordigen sullen sien saluijt, van wegen onsen welbeminden, de burgemeesteren, scheepenen, ende raide onser stede van Schiedamme in Hollant is ons verthoont, ende te kennen gegeven geweest, hoe dat sij diverse privilegich van onse voorsaten in voorleeden tijden geobtineert zoo van wijlen den ouden Hertoge Ph: van Bourgongien, vrouw Maria, ende Maximiliaan Keijser van Romen, zal: memorie als wijlen anderen Graven ende Gravinnen van Hollant gepreviligeert ende bijsonder bij 't voorsz: eerste privilegie van die voorsz: Ph.genomineert zijn, een ende twintich persoonen die welke zouden kiezen, alle jaer den derden November twee burgermeesters twee thresoriers, ende zeven scheepenen, ende tot allen tijden als een van de voorsz: Een en twintich persoonen deser werelt overleed, zouden als dan in die plaets van dien, Een ander mogen kiezen, welck privilegien van den voorsz: wijlen Hertoge Ph. naderhant is vernieuwet es geweest, bij die voorsz:wijlen vrouwe Maria die 't selve de suppl: van nieuws gegunt, ende verleent heeft, stadt te houden, ende effecct te sorteerem tot eewgen dagen, ende is, oock 't selve privilegie daer nae bij die voorsz: wijlen Keijser Maximiliaan in allen sijnen puncten geconfirmeert geweest, als breeder blijcken mach bij deselve piviligien, van alle welcke privilegien die voorsz: supplanten sedert den 8 Augusti anno 64 lestleeden in rustige ende vredsamige possessie geweest zijn zonder contradictie van ijemande, ende hoewel men die voorsz: supplanten die alzeit goede ende getrouwe ondersaten zijn geweest, ende in cleijn getale, van arme gemeenten, ende poorteren zijn, in heure voorsz: oude possessie nijet en behoort eenich turbell off empechement ter contrarie doene, dies nz: tegenstaende 't is gebeurt dat nu onlancx leeden hem luijden van onsen wegen geinterdiceert, ende bevolen is geweest, die voorsz: burgermeesters, thresoriers, ende scheepenen niet meer te kiezen noch te ordonneeren, maer is hem luijden ontrent aldaer heiligen avont lestleden bij seeckere missive, die weth van 't voorleeden jaer gecontinueert, al tot haer lieder grooter prejuditie, verdriet, schade, ende achterdeele, ende meer wesen sal hem ende sij hier op voorsien, wair aff, ende van de confirmatie van heuren voorsz: privilegien zij ons in alder ootmoet gebedden hebben, waer omme wie die sacken voorsz: overgemeckt, ende hier op gehad 't advijs van onsen lieven, ende getrouwen die president, ende luijden van onsen raide, ende rekeningen in Hollant, wij den voorsz: burgermeesteren, scheepenen, ende raiden onser voorsz: stad van Schiedam genegen wesende tot heuren supplicatien, geoctroijeert, ende geaccordeert hebben, accordeeren, ende octroijeeren, hem gevende oorloff, ende consent uijt sonderlinge gracie mits deesen onsen brieve, dat sij voortaan hebben sullen, vier ende twintich persoonen, daer off die bailliu en der tijt wesenden, ende een die eerste wesen sal, die welcke 24 persoonen van onsen wegen bij seeckere commissien daer toe voor de eerste reijse genomen, ende gestelt zullen worden, van de beste ende notabelste derselver stede, die representeeren zullen 't lichaem, der voorsz: stede, ende die van nu voortaan macht hebben zullen alle jaere ten gewoont:dage uuijte voorsz: 24 persoonen, ofte anderen uuijten lichaemen van der selver stede te kiezen vier persoonen tot burgermeesteren, ende veerthien persoonen tot scheepenen, die sij gehouden sullen wesen over te seijnden, ons ofte

onsen stadhouder van Hollant, om daer uijt te neemen ende te ordonneeren, twee burgermeesteren, ende zeven scheepenen die bij den bailliu ge-eet zullen worden als 't behoort, ende denwelcken twee burgermeesteren, ende zeven scheepenen mitten bailliu eedt gedaen hebbende, kiezen sullen twee threvoriers die jaerlijcx gehouden sullen worden reeckeninge te doen van den incomen der voorsz: stede naer ouder gewoonten, ende sullen een van de twee burgermeesteren, ende een van de threvoriers twee jaeren aen een mogen wesen, daer toe willende ende ordonneerende, dat in de voorsz: 24, noch onder de burgermeesters en scheepenen niet en zullen mogen wesen, den vader met den zoone, noch twee gebroeders, ende dat indien, een van de burgermeesteren en scheepenen binnen hoiren tijd storven zoo sal die bailliu, een ander burgermeester, of scheepenen nemen, ende eeden, als vooren, ende als van den voorsz: 24 sterft, zoo sullen die anderen binnen zes weecken daer nae ons ofte onsen voorsz: stadhouder van Hollant presentereen drie anderen personen, nut ende bequaeme om daer uijt een genomen te worden, dit al geduijrende tot onsen, ofte onsen erven, ende nacomelingen wederseggen, ende sullen die voorsz: supplianten gehouden wesen, desen onsen jegenwoordigen octroije te doen registreeren, in onser voorsz: reeckenkamer van Hollant, aleer zijt effect van dien sullen mogen gebruijcken, ontbieden, daeromme, ende beveelen onsen voorsz: president ende luijden van onsen rade, ende reeckeninge in Hollant, ende allen anderen onsen rechteren, justicien, officieren ende ondersaten, wien dit aengaen ofte aenroeren sal mogen behouderen, ende een van hun bijsonder soe hem toebehooren, dat sij die voorsz: supplianten van desen onsen jegenwoordig octroije, oorloft, ende consent ende alle den inhouden van desen in den maniere voorsz: doen laten, ende gedagen sal rustelijck ende vreedelijck genietens, ende gebruijcken, sonder hem luijden te doen off te laten geschien, eenich hinder, letsel ofte moeijenisse ter contrarie, want ons alsoo gelieft.

Des 't oirconde hebben wij onsen zegel hier aen doen hangen, gegeven in onse stadt van Brussel den 14^e dach van Januarijo, int jaer ons heeren duijsent vijf hondert ende zeven ende twintich, ende van onsen reijcken, te weten van den roomschen, en, germanien 't negenste, ende van castilien, ende andere 't elfste. 1527.

Op de pleijcke stondt bij den Keijser in sijnen raide, ende was onderteijkent L: du. Blioul.

Terzeijde op de bleijcke stondt aldus, op ten 16^e dach in Meije in 't jaer duijsent vijff hondert ende acht en twintich, soo sijn deese oopene brieven van octroije navolgende heure inhoudene bij ordonnantien van de luijden van reeckeningen in Hollant geregistreert, int 2^e geluwe register rustende in der camer van reeckeningen beginnende den Meij anno 1527 fol: 41 actum als vooren bij mij ende was onderteijkent.

D. Dammas.

Ende was bezegelt met een groot zegel van rooden wasshe uuijthangende aen dobbele aerte.

Accordeert met den origineelen brief, geschreven in Perchamijne, bezegelt ende onderteijkent als boven, daar tegen gecollatieneert bij mij.

C. Vluisz.

Op den 14^e Octobris anno 1616 hebbe ick ondergeschrevenen het octroij, ende privilegie hier vooren gaende gecollt: wegens het tweede geluwe register, berustende ter camere van reeckeningen in Hollant, aldaer fol:41 et seg: ende daer mede (uijt gevondert in den tijtel van den Keijser) accordeerende bevonden, des te oirconde hebbe ik dese onderteijkent, ten dage en jaere als boven.

J.van Mijrop.

Anno 1616.

De ridderschap Edelen en steden van Hollant, ende Westvrieslant representeerende de staten van den selven lande, doen te weeten, alsoo vertoont is, bij burgermeesteren ende vroetschappen der stad Schiedam, voor haer zelve, ende uijt den name van derselver gemeene burgerie, dat om veele, ende verscheijde trouwe diensten, den graven, ende gravinnen deser landen van tijt tot tijt gedaen deselve tot vordernisse en welvaert der voorsz: stede, haer met verscheijde loffelijke privilegien, alvoor en omtrent den jaere twaelff hondert hadden gebenificeert, ende specialijck, dat hertoch Philips van Burgondien op den 8^e Augustij des jaers veerthien hondert drie en twestich, haer hadde geoctroijeert, absolutelijck bij den meesten stemmen te mogen kiezen uijt een en twintich personen zijnde vroetschappen, ofte uijt anderen poorteren ende inwoonende aldaer, jaerlijcx twee burgermeesteren, zeven scheepenen ende twee thesoriers, welcke privilegien door vrouwe Maria van Burgondien, op den 23 Maert veerthien hondert ses en tzeventich, was geconfinneert ende in

verscheijde respecten geamplieert geweest, blijkende bij de bezegelde brieven, van octroij, daer van zijnde verleent, doch alsoo in den jaere vijffthien hondert zeven en twintich, aen Keijser Carel den vijffden clagtelijck was te kennen gegeven: dat van deszelfs wegen, tegens de voorsz: privilegien, ende continueele rustige, ende vreedsamige possessie van dien, hen luiden was geinterdiceert ende bevolen, in dier vougen burgermeesteren, schepenen, ende thesoriars niet meer te kiezen, soo was naer het vertooch van het recht, ende geregtigheijt, der voorsz: stede, egter bij hoogst gemelte heer Keijser, geoctroijeert ende geaccordeert geweest, dat sij voortaan soudē hebben vier en twintich personen, van de beste ende notabelste derselver stede, die representeeren zouden het lighaem der voorsz: stede, die macht hebben zouden alle jaeren, ten gewoonlijcken dagen, uijt de voorsz vier en twintich personen, ofte anderen uijt den lichame derselver stede kiezen vier personen, tot burgermeesteren, ende veerthien tot schepenen, die sij gehouden sullen wesen, over te seijnden aen den hoogst gemelte heer Keijser, ofte zijnen stadhouder, over Hollant, omme daer uijt te nemen, ende te ordonneeren, twee burgermeesteren, ende zeven schepenen, alles tot sijne Keijserlijke majesteits ofte deszelff erve, ende nacomelingen kennelijck wederseggen ende gemerckt door het onverwacht afsterven van zijne hoogheijt den heere Prince van Orangien, onsterffelijcker memorie caen den welcken wij als gesuccedeert, ende het recht verkreegen hebbende van hoogst ged: heeren graven, ende gravinnen de voorsz: electien als onsen stadhouder hadden goedgevonden te confereeren, het doen van de voorsz: electie, ende verkiesinge van burgermeesteren, schepenen, ende anderen, aen ons weder omme absolutelijck was gedevolueert, onsen landen van Hollant, ende Westvrieslant, door godes genadigen zeegen tegenwoordich tot de vrede, ende tot een vredsaeem gebruijck van de vrijheijt sijnde gecomen, soo oordeelen de verthoonders, dat het tot dienst, rust, welstant, ende beste eenigheijt, ende voorsz: haere stadt, oirbaerlijcx soudē wesen, dat de verthooners, ende goede burgerie van Schiedam weder tot haer eerste, oude, vrij, ende gerechtigheden werden geprivilegeert, ende geoctroijeert, versouckende derhalven seer reverentelijck, dat het onse goede geliefte mochte zijn, hen luiden mitsgaders goede gemeene burgerie der stadt Schiedam, te gunnen, consenteeren, ende octroijeeren, dat van nu voortaan de voorsz: vier en twintich raden ende vroedschappen derselver stede, (als hebbende de beste kennisse van haere ingezeetenen bequaemheijt) absolutelijck zouden eligeeren, ende setten in plaets van twee, drie burgermeesteren, seven schepenen, ende suppleeren de vacante plaets, off plaetsen, in de vroetschappen der voorsz: stede, ende dat tot dien eijnde de welgemelde vroetschappen jaerleijcx daegs voor den eersten Meij, op haeren eedt, ijder soudē inbrengen een toegevouwen, ofte besloten billiet, inhoudende ses personen tot burgermeesteren en veerthien personen tot schepenen, ende mede een van drie personen, tot ijder vacante plaetse in de vroetschap, die sij goeder gemoede en conscientie soudē achten te wesen van de reedelijckste regtvaerdigste, rijckste, verstandigste, en vredsaeemste poorteren derselver stede, liefhebbers van het vaderlant, ende van de waere christelijcke gereformeerde religie, ende dat die geene dewelcke bevonden soudē worden, onder de voorsz: ses, veerthien, ende drie personen, respectie te hebben de meeste stemmen, daer mede soudē wesen respectivelijck gecoren, ende geeligeert, tot burgermeesteren, ende schepenen, ontrent de voorsz elexie geen onbehoorlijk beleijt tot dezelve en zouden mogen werden gebruijckt nemaer daer inne geobserveert soudē moeten worden zodanige ordre, ende reglement, als bij de vroedschappen, alreede was beraamt, ofte als noch beraemt soude mogen werden, van allen den verthoonderen, verleenende brieven van octroij, ende privilegie, in der bester forme.

Soo ist, dat wij de saken, en 't versonck voorsz: overgemerckt hebbende, ende verthoonders dienthalven willende gelieven, uijt onser rechte wetenschap, souveraine macht, ende autoriteijt, deselve verthoonders ende goede gemeene burgerie, der stadt Schiedam, vergunt,geconsenteert, ende geoctroijeert hebben, vergunnen,consteeren, ende octroijeeren mits deezen, dat van nu voortaan, de vier en twintich raden, ende vroetschappen, derselver stadt absolutelijck zullen mogen eligeeren, ende setten in plaets van twee, drie burgermeesteren, seven schepenen, ende suppleeren de vacante plaets of plaetsen,in de vroetschappen der voorsz: stede, ende dat tot dien eijnde de gemelde vroetschappen jaerlijcx daeghs voor den eersten Meij, op haeren eedt, ijder zullen inbrengen een toegevouwen off beslooten billiet, inhoudende ses personen tot burgermeesteren, en gelijcke billiet van veerthien personen tot schepenen, ende mede een van drie personen tot ijdere vacante plaets in de vroetschap, die sij in goede conscientie zullen achten te wesen, van de redelijckste, regt veerdichsten rijcxten, verstandichsten, en vreesaemste poorteren, derselver stad, liefhebbers van het vaderland, en van de waere christelijcke gereformeerde religie, ende dat de geene dewelcke bevonden zullen worden onder de voorsz: ses, veerthien, ende drie personen respectie te hebben de meeste stemmen, daer mede zullen wesen respectivelijck gecoren, ende geelegeert tot burgermeesteren, schepenen, ende vroetschappen der meer gemelde stad Schiedam, ende ten zelve dagen in preventie van de vroetschappen aen handen van den bailliu derselver stede, ofte bij deszelfs absentie aen handen van den oudsten vroetschap aldaer present, en ten dien tijde, tot geene

der voorsz: ampten geelegeert zijnde, respectivelijck zullen doen den gewoonelijcken eedt, ende daer mede datelijck gehouden werden in haere voorsz: respective ampten te wesen geset, ende bevestigt, welverstaende dat geene personen tot de voorsz: respective ampten zullen wesen nominabel ofte eligibel, als de geene die proessie doen van de publicque gereformeerde religie ofte ten minsten dezelve, en de aeffen van dien toegedaen, mits dat die ten minsten drie jaeren aen den anderen poorter, en burger derselver stede zullen zijn geweest, en dat vader, ende zoon, nochte vader ende behout zoon, gelijk mede geen twee zwagers, noch geen twee broeders te gelijk burgermeesteren, nochte gelijk schepenen zullen vermogen te wesen, wijders dat die geene die als burgemeestere, ofte schepenen twee jaeren achter den anderen zullen hebben gedient, het volgende jaer tot geen van beiden nominabel ofte eligibel zullen weesen, ende eijntlijck dat noch voor ontrent de voorsz: electie geen onbehoorlijck belegt tot dezelve zal mogen worden gebruikt, nemaer daer inne geobserveert sal moeten werden zodanige ordere, ende reglement, als bij de vroetschappen albereijts beraempt is, ofte als noch beraempt soude mogen werden, ende ten eijnde de verthoonders deese onse gunste, convente, ende octroije mogen genieten, als naer behooren, lasten ende ordonneeren wij, allen ende eenen ijgelijcken, deesen eenisints aengaende, hen hier na te reguleeren, ende verthoonders 't effect van deesen te laten genieten, zonder de verthoonders te doen, off te laten geschieden, eenich hinder, letsel, moeijennisse, ofte empechement, ter contrarien, gegeven in den Hage, onder onsen grooten zegele, hier aen doen hangen, op ten 22^e December, int jaer ons heeren, ende zaligmakers, duysent, ses hondert ende vijftich.

Onderstond geteekent: J .Cats.

En op de pleijcke stond, ter ordonnantie van de staten.

Was geteekent Herbert van Beaumont.

Hebbende een uijthangende zegel in roden wasshe aan dubbele Franshijne staert;

In dorso stond, naer dat deese opene brieven van octroij ten beveele van de camere van reeckeninge in der Hage waeren gepresenteert, ende gelesen, zoo zijn deselve aldaer geregistreert, int vierde register met roode leeuwen, beginnende met den jaere 1643 staende aldaer fol: CX en verso, gedaen ter beveele voorsz: den 29^e December 1650.

Onderstondt mij tegenwoordig.

Was geteekent. C. Buijs.

De staten van Hollant, ende Westvrieslant doen te weten, alzoo ons verthoont is bij burgermeesters ende vroetschappen, der stad Schiedam, voor haer zelve, en uijt den naem van derselver burgerij, dat het ons belieft hadde op den 22^e December des jaers 1650 de verthoonders te vergunnen consenteeren, ende octroijeeren, dat de vier en twintich raden, ende vroetschappen derselver stadt absolutelijck zoude mogen eligeeren, ende setten, drie burgermeesteren, zeven schepenen, ende suppleeren de vacante plaets of plaetsen in de vroetschappen der voorsz: stede, ende dat tot dien eijnde de gemelde vroetschappen haer daegs voor den 1^e Meij, op haeren eedt zoude inbregen, een toegevouwen beslooten billiet inhoudende zes personen tot burgemeestere veerthien tot schepenen, ende een van drie personen tot eijder vacante plaets in de vroetschappen, die sij in goeder conscientie zouden achten te wesen, van de redelijkste, rechtvaerdigste rijckste, verstandigste ende vredsaeinste poorteren derselven stede lieffhebbers van het vaderlandt, ende van de waere christelijcke gereformeerde religie, ende dat die geenen die bevonden zouden worden onder de voorsz: zes, veerthien ende drie personen respective te hebben de meeste stemmen, daer mede zoude wesen respectivelijck gecooenenende geelinge tot burgemeestere, schepenen, ende vroetschappen der gemelde stadt Schiedam, doch gemerkt de verthoonders gelet hadden op den voet van diergelijcke electen bij onsen octroijen, aen sommige naburige steeden geconsenteert, ende vergunt, tegenwoordig van gevoele waeren geworden, dat het gevoeglijker ende dienstiger zoude weesen voor de meergenoemde stadt Schiedam, dat voortaan (de nominatie in voegen als vooren met beslooten billietten gedaen wesende) de voorn: vier en twintich raden ende vroetschappen staende haere vergaderinge uijt die geene welcke bevonden zoude werden onder de voorn: zes, veerthien, ende drie personen respective te hebben de meeste stemmen, met gelijcke billietten aenstonds eligeeren drie personen tot burgermeesteren, zeven tot schepenen, ende een tot vroetschap, in ijder plaets die soude comen te vaceeren, soo versogten de verthoonders, met alle eerbiedigheijt als vooren, dat het ons geliefde derselver voorgeroerde octroije ende privilegien in dier voegen te amplieren, ende naerder te interpreteeren soo ist, dat wij de saecken, ende het versoeck overgemerkt hebbende, ende de verthoonders willende believen, deselve verthoonders, uijt onse rechte wetenschap, souveraine macht ende autoriteijt, (amplierende, ende voor soo veel des

noods zijn mogte, interpreteerende onse voorgaende octroij) geordonneert, ende gestatueert hebben, ordonneeren ende statueeren mits deesen, dat voortaan de nominatie van ses, veerthien en drie personen, (ter electie van burgemeesteren, schepenen, ende vroetschappen, bij beslooten billietten volgens onse voorgaende octroije gedaen zijnde) de vier en twintich raden, ende vroetschappen van onsen stadt Schiedam, staende haere vergadering uijt die geene dewelckke bevonden zullen werden, onder de voorsz: ses, veerthien, ende drie personen respectie te hebben de meeste stemmen, met gelijcke beslooten billietten aenstonds zullen eligeeren drie personen tot burgemeesteren, zeven tot schepenen, ende een tot vroetschap, in elcke plaets die zal komen te vaceeren, ende ten eijnde de verthoonders dese onse ampliatio, ende interpretatie van onse voorgaende octroije mogen genieten als behooren zal, lasten, ende ordonneeren wij allen, ende eenen ijgelijcken desen eenigsints aengaende, hen hier naer te regulleeren, ende de verthoonders te doen, ofte laten geschieden, eenich hinder letzel, moeijenisse ofte empechement ter contrarie, gedaen in den Hage onder onsen grooten zegele, hier aen gehangen, in 't jaer ons heeren, duijtsend ses hondert, twee ende tzeestich.

Onderstondt geteekent: Johan de Witte.

Geteekend Herbert van Beaumont.

Hebbende een uijthangende zegel in roode wasshe, aen een dubbele Francijne staert.

Stond noch op de plijcke, registratie int register der octroije lich^tA: fol :60.

En in dorso, na dat deze opene brieven van octroij ten beveele van de camer van reeckeninge der domainen van de heeren staten van Hollant, ende Westvriesland waeren gepreventeert, ende geleeze, zoo zijn dezelfde aldaer geregistreert in het 5^e register met de roode leeuwen beginnende met den jaere 1661 fol: 60 et ultr: huijden den 23^e December 1662.

Ende was, geteekend, mij tegenwoordich. C. Buijs.

Wij burgermeesteren schepenen en raide der stede van Delft, ende burgermeesters schepenen en raide der stede van Schiedamme, doen cond allen luden, dat wij samentlijck bij consente, ende goet ducken van onse vroetschappen ende rijckdomme, vriendelijck ende mindelijck overdragen sijn, en hebben malcanderen ende gelooven mit desen brieve te onderhouden tot eewigen dagen alsulcke punten als hier navolgende beschreven staen, in den eersten, dat alle kueren ende ordonnancien voor desen dage gemaect wesende op eenige van beijden seijden, die sullen doot, ende te niet wesen, ende dat d' een stede niet meer kueren nog settingen maeken en sal op hoire poirteren, noch op hoer bijer, kooren, off anderen goeden, hoe die genoemt wesen, dan elcx doet op hoer selfs poirteren, ende goeden vort, dat men d' een des anders poirteren of hoire goeden elcx binnen hoere steden, arresteeren, besetten, noch becommen sal mogen mer men salse off schrijven als die stede van Delft doet te Rotterdam, tot Leijden ende in anderen plaetsen, vort, dat elck poirter mit zijn lijff, ende goeden, in des anders steden, verkeeren, gaen, en comen sall hoir comanscap doen ende hantieren, coopen ende vercoopen, gelijck dat elck zijn inwoonende poirters doen mogen en dat elck van onse poirters mach trecken in d' anders stede mitter woone, ende oock halen sulcx goet als hem aenbesterft sonder pontgelt die eene van d' ander te nemen, alle dingen sonder argelist, in kennis der wairheijt, ende om dese selve overdracht ende loftenisse voorsz: immer stede, ende vaste te blijven tot eewigen dagen hebben wij burgermeesters, schepenen ende raide der voorsz: steden, bij consente, ende wille, ende goetduncken van onser stede vroetscap ende rijckdom, dair off twee brieven doen maken van worde te worde al eens spreekende, dair die eene stede die eene off heeft, en die ander stede die ander, elcx met onsen stede zegel besegelt.

In 't jaer ons heeren duijtsent vijer hondert ende tzeventich, op ten vierden dach in Meije 1470.

Caerle en geeft octroij dat de vroetschap zoude bestaan uijt 24 personen, van dato 14^e Januarij 1527.

Copia.

Caerle, bij der gratien gods, gecooen roomsch Keijser, altijd vermeerder 's rijcx, Coninck van Germanien, van Castilien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Cicilien, van Mailliorque, van Sardinien, van de Eijlanden van Indien, ende van der vaster Aarden, der zee oceane eerst Hertoge van Oistenrijck, Hertoge van Bourgondien, van Lothr: van Brabant, van Luijenburg, ende van Gelze, Grave van Vlaenderen, van Arthois, van Bourgondien, Paltgrave, en van Henegouwen, van Hollant, van Zeelant van Terrette, van Hagenault, van Namen, ende van Zuthen, Prince van Zwabe des Heijligen rijcx, heere van Vrieslant, van Saluis, van Mechelen, ende Dominateur in Asien, ende in Aftrijcken, allen den geenen die desen tegenwoordigen zullen sien saluijt, van weegen onsen welbewinden, die burgermeesteren, schepenen, ende raide onser stede van Schiedamme in Hollant is ons verthoont, ende te kennen gegeven geweest, hoe dat sij bij diverse privilegien van onse voorsaeten, in voorleeden tijden geobtineert zoo van wijlen den ouder Hertoge,

Phs: van Bourgongien, vrouw Maria, ende Maxinilaan Keijser van Romen, zal: memorie als van wijlen anderen graven ende gravinnen van Hollant geprevilegeert ende bij sonder bij 't voorsz: eerste privilegie van die voorsz: wijlen Phs: genomineert zijn, een ende twintich persoonen die welcke zouden kiezen, alle jaer den derden November twee burgermeesters, twee thesoriërs, ende seven schepenen, ende tot allen tijden als een van de voorsz: een ende twintich persoonen deser werelt overleed, zouden als dan in die plaets van dien, een ander mogen kiezen welck privilegie van den voorsz: wijlen hartoge Philips naderhand is vernieuwt is geweest, bij die voorsz: wijlen vrouw Maria, die 't selve de suppl: van nieuws gegunt, ende verleent heeft, stadt te houden, ende effect te sorteeren tot eewigen dagen, ende is, oock 't zelve privilegie daer nae bij die voorsz: wijlen Keijser Maxuniliaan in allen sijnen, puncten geconfirmeert geweest, als breeder blijcken mach bij deselve privilegien van alle welcke privilegien die voorsz: suppl: sedert den 8^e Augusti, anno 64 lesteleeden in rustige ende vreetsamige possessie geweest zijn sonder contradictie van ijemande, ende hoe wel men die voorsz: suppl: die altijd goede ende getrouwe ondersaten zijn geweest, ende in cleijn getale, van arme gemeenten, ende poorteren zijn, in heure voorsz: oude possessie nijet en behoort eenich turbell off empechement ter contrarie te doene, dies nz: tegenstaende 't is gebeurt dat nu onlanx leeden hem luijden van onsen weegen geinterdiceert, ende bevolen is geweest, die voorsz: burgermeestere thesoriërs ende scheepenen niet meer te kiezen noch te ordonneeren, maar is hem luijden ontrent aldaar heiligen avont lesteleeden bij seeckere missive, die weth van 't voorleden jaer gecontinueert, al tot haer lieder grooter prejuditie, verdriet, schade, ende achterdeelen ende meer weesen sal hem ende sij hier op voorsien, wair aff, ende van de confirmatie van heuren voorsz: privilegien zij ons in alder ootmoet gebeden hebben, wair omme wie die sacken voorsz: overgemecrkt ende hier op gehadt 't advijs van onsen lieven, ende getrouwen die president, ende luijden van onsen raide, ende reeckeningen in Hollant, wij den voorsz: burgermeesteren, scheepenen ende raide onser voorsz: stad van Schiedam geneegen weesende tot heuren supplicatie geotroijeert, ende geaccordeert hebben, accordeeren, ende octroijeerden, hem gevende oorloff, ende consent uijt sonderlinge gracie mits deesen onsen brieve dat sij voortaan hebben sullen, vier ende twintich persoonen, daer off die bailluw in der tijd wesende, ende een die eerste wesen sal, die welcke vier ende twintich personen van onsen wegen bij seeckere consmissien daer toe voor de eerste reijse genomen, ende gestelt sullen worden, van de beste ende notabelste derselven stede, die representeeren sullen 't lighaem der voorsz: stede, ende die van nu voortaan macht hebben sullen alle jaere ten gewoonlijcken dage uijtte voorsz: vier ende twintich persoonen, ofte anderen uijten lighaemen van derselver stede te kiezen vier persoonen tot burgermeesteren ende veerthien persoonen tot scheepenen die sij gehouden sullen wesen over te seijden: ons ofte onsen stadhouder van Hollant, om daer uijte te nemen, ende te ordonneeren twee burgermeesteren, ende seven scheepenen, die bij den baillui geëed zullen worden als 't behoort, ende den welcken twee burgermeesteren ende seven scheepenen mitten bailluiw eedt gedaen hebbende, kiezen zullen twee thesoriërs die jaerlijcx gehouden sullen worden reeckeninge te doen van den inkomen der voorsz: ieder naar ouder gewoonten, ende sullen een van de twee burgermeesteren ende een van de thesoriërs twee jaeren aen een mogen weesen, daer tot willende ende ordonneerend, dat in de voorsz: vier ende twintich, noch onder de burgemeesters en scheepenen niet en sullen mogen weesen, den vader met den zoone, noch twee gebroeders, ende dat indien een van de burgemeesters en scheepenen binnen hoiren tijd storven zoo sal die bailluw een ander burgermeester of scheepenen neemen ende eeden, als vooren, ende als een van den voorsz: vier ende twintich sterft soo sullen die anderen binnen zes weecken daer nae ons ofte onsen voorsz: stadhouder van Hollant presenteeren drie anderen persoonen, nut ende bequaeme om daer uijte een genoomen te worden, dit al geduijrende tot onsen, ofte onsen erven, ende nacomelingen wederseggen, ende sullen die voorsz: supplianten gehouden weesen, desen onsen tegenwoordigen octroije te doen registreeren, in onser voorsz: reeckenkamer van Hollant, al eer sijt effect van dien sullen mogen gebruijcken, ontbieden, daeromme, ende beveelen onsen voorsz: president, ende luijden van onsen raide, ende reeckeningen in Hollant, ende allen anderen onsen rechteren, justicien, oftecieren ende ondersaten, wien dit aengaen ofte aenroeren sal mogen behouderen, ende een van hun bijzonder soe hem toebehooren, dat sij voorsz: supplianten van deesen onsen tegenwoordigen octroije, oorloff, ende consent ende allen den inhouden van desen in den manieren voorsz: doen laeten, ende gedogen sal rustelijck ende vreedelijck genieten, ende gebruijcken, sonder hem luijden te doen off te laeten geschien, eenich hinder, letsel ofte moeijenisse ter contrarie, want ons alsoo gelieft, des te oirconde hebben wij onsen zegel hier aen doen hangen, gegeven in onse stadt van Brussel den veerthiende dach van Januarije, in 't jaer ons heeren duijsent vijff hondert ende seven ende twintich, ende van onsen reijcken, te weeten van den roomschen, en Germanien 't negenste, ende van castilien, ende andere 't elfste.

Op de pleijcke stondt, bij den Keijser in sijnen raide, ende was onderteekent L. du. Blioul. 1527.

Ter seijde van de pleijcke stond aldus.

Op ten 16^e in Meije in 't jaer duijssent vijf hondert ende acht en twintich, soo sijn deese oopene brieven van octroije navolgende heure inhoudene, bij ordonnantien van de luijden van reeckeninge in Hollant geregistreert, in 't 2^e geluwe register rustende in der camere van reeckeningen, beginnende Meije anno 1527. fol: 41.

Actum als vooren bij mij ende was onderteeckent. D. Damme.

Ende was bezegelt met een grootzegel van rooden wasshe uijthangende aen dobbele staerte. Accordt: met den origineelen brief geschreven in pershemijn, besegelt ende onderteeckent als boven, daer tegen gecollationeert, bij mij C. Vluisz.

Op ten 14^e Octobris anno 1616 hebbe ick ondergeschreeve het octroij, ende privilegie heir vooren gaende gecollt: wegens het tweede geluwe register, berustende ter camere van reeckeningen in Hollant, aldaer fol: 41 et seq: ende daer meede (uijtgesondert in den tijtel van den Keijser) accordeerende bevonden, des te oirconde hebbe ick deese ondergeteijckent, ten dage en jare als boven J. van Mijrop. 1616.

Authorisatie van den hove van Hollant op bailliuw burgermeesters en regeerders van Schiedamme om te mogen vorderen hulp van Ketel, Ouderschie en Vlaerdinger Ambacht. van dato 30 Maart 1527.

Up ten dach van huijden sijn bij den hove van Holland geauctoriseert en autoriseert 't hof mits desen der bailliu, burgermeesters en regeerders der stede van Schiedam in tijde als zij 't van doen zullen hebben, te mogen ontbieden die dorpluijden en inwoenders van de Ketel en Ouderschie, ende oick die van Vlaerdinger Ambacht omme binnen die voirscreve stede te commen waecken ende die te helpen defendeeren, beveelende dair toe 't voirscreve hof allen den ingezeten van den voirscreve dorpen 't gundt dat voirscreven es te obidieren en te volcommen, zonder dair van in gebreecke te sijn, op alle dat zij der Keijserlijcke majesteijts thoorn, duchtende sijn ende gecorrigeert te werden als ongehoersame ondersacten der Keijserlijcke majesteijt. Gedaan tot Delft den XXX Martij anno MDXXVII stilo curioa Hollandiae bij Assendelft, Andries van Bronchorst, Willem Pijnss, en den procureur. 1527.

Extract.

Register van de landen, ende renten mij Vincent toebehoorende mitten lasten daer uuijt gaende gemaekt in den jaere 1539 in ponden van 40 grooten en

Andere vier morgen lants daer vast aen suijdwaerts gelegen mitten uijtelanden buijten dijc, vercreegen van de abdije van Egmond in den jaere 1529. In erffpacht, om 17 pont abt: die maken tot 26 stuiv: 't pont, 22 gulden, 2 stuiv: dije hijer nae uuijt, geven genomen werden, die Marten Philipsen in huijze heit, vijf jaeren, daer off 't jaer 37, dat vijffde leste jaer is om 38 lb sjaers.

Erffpacht.

NB: dat dit lant gemeeten is bij Cornelis Sijmonsz landmeter van Schielant in den jaere vijffthien hondert twee en dertich, te weten de vier mergen binnen dijc die beleegen hebben aen die noortzijde st: aechten tot Delft, ende onse vrouwe Capellerije, zijnd Jan Evertsen, ende Marten Philipsen, ende west Marten voorsz: is bevonden groot met halff de sloot alomme vier margen thien roeden, ende dat land buijten den zeedijck, te weeten den camp, met die kae, ende met halff de sloot, alom is groot 6 margen 2 hont, 't lant dat buijten de kae legt is groot twee margen, een hont, en dan isser te water wert, noch wel twee hont dat te laag is nota. Item off ijmant zeggen mochte, hoe de abdije uuijter lant, ofte buijten dijc lant toebehooren soudon mogen, men zal bevinden bij de register van de abdije, te weten bij de registers getijckent FL mn fol: 71. dattet 't zelfde lant in den jaere derthien hondert achthien alsoo te leene uuijt gegeven was, eenen Jan Metterwolle, ende bij 't register =l 61 fol: 12, en van gelijcken dattet den abt verhuijrdon anno derthien hondert acht en dertich, eenen Goossen van der Leede, ende Quirijn Claesen derthien jaeren lang, den hoop om vijf £ Hollants.

In den voorsz: pacht gerefereert de tiende op 't voorsz: uuijterlant dat de heer van Wassenaer neemt zonder recht, ende behoort den abt toe, off uuijt saecken van mijne erffpacht, daer nijet inne bij den abt gerefereert is.

Uijt de voorsz: vier margen: ende uuijterlant heeft jaerlijcx de voorsz: abdije Egmond, den voorsz: erfpacht van seventhien pont abts, ter prijse voorsz: 22 £ 2 B.

Naer gedaene collatie met een oud origineel register hebbende 168 geteijckende bladeren, welck register heer Diederick van Schagen, vrijheer tot Goudriaen etc: verklaerde geheellijck gescheeven te sijn, met de eijgen hant van Vincent Cornelis van Mierop, in sijn tijd heer van Cabauw, Spierinxhoek, ambachts heer van de Kethel etc: thesorier van den keijser Carolus Quintus, ende deszelfs

zonderlinge hant, zijn wel Ed: oock zeer wel bekend te zijn, gelijk oock de heerlijkheijt van Cabauw, in hooge ende lage gerecht in 't voorsz: register geregistreert staet fol: 35, ende 36, ende de Hofstad van Spierinxhoeck fol: 21, ende ambachts heerlijkheijt van Kethel fol: 19, als mij ondergesz: notaris gebleeken is, welck voorsz: register zijn wel Ed: van Goudriaen mij verclaerde, zijn wel ed: in eigendom toe te behooren, bij gifte van erffgenaemen van de heer van de Kethel, vermits zijn wel Ed: van Goudriaan toebehooren zoo zijn wel Ed: mede verklaerde, bij copie dispositie testamentair cavelinge, verscheijde notabele partije van goederen daer inne vermelt.

Ende nae gedaene collatie is 't voorsz: extract bestaende als vooren in texte en appostile met het voorsz origineel register bevonden te accordeeren bij mij, bij den Hove van Hollant geadmitteert notaris publicq in 's Gravenhage resideerende, desen vierden Februarij 1647. Quod attestor. (was geteekend) J. L. Timmers. Notaris publicq anno 1647.

Extract uijt het memoriael boeck van J. Dam, griffier.

Onzen lieven ende beminden die stadhouder generael, die eerste en andere luijden van onsen raide in Hollant, Zeelant ende in Vrieslant, saluijt, ende delectie, alsoo onser kennisse gecoomen is, dat veele en diverse persoonen, hem vervorderen te vissen in de Vluwen, ende Velgerijs, op ter Maze van de Putten voor de leene twelck is van den Westerschen Hoofde der haven van Rotterdam, tot in der diepte van der zee, zonder ons consent genomen te hebben van onsen vroommeester off rentemeester van Voorne, ende dat arger is, vorderen hen oock den vroom visch die zij aldaer vangen te verduijsteren, ende niet te brengen, ten afslage, ter plaetse daer wij onse behoort: vron recouvreeren mogen, dat ons niet en staet te leijden, soo ist, dat wij tot conservatie van onse domeijne hoogheijt, ende omme gelijcke, ende andere fraude te verhoeden, bij rijpe delibratie, van raide gestatueert, ende geordonneert hebben, statueeren, ende ordonneeren bij deezen't gunt hier na volgt.

In den eersten, dat niemant wie hij zij, mit geen schuijten off scheepen, met netten en zullen mogen vissen op de Maze van de Putten tegens westersche hoofd van de haven van Rotterdam voorsz: tot in de diepte van de zee of zij en coomen eerst en altoorens bij den vroomm: ofte zijnen gecommiteerde, ende doen hem opschrijven, op die verbeurte van schuijt, schip, ende netten, ende zal denzelven vroomm: mogen aenvaerden, tot profijte van 't vroom.

Interdiceerende, en verbiedende voorts, dat alle vissers drijvende op der maze binnen die limiten voorsz: zullen gehouden weezen heuren visch die sij gevangen zullen hebben te brengen ter plecken daer de voorsz: vroomm: van ouds gecostumeert is, zijn vroom te ontvangen, te weeten binnen Rotterdam, Schiedam, Delfshaven, of Vlaerdingen, ende sullen gehouden weesen denselven heuren visch aen te brengen den vroomm: elck in sijn plecke, omme denselven bij afslager, afgeslagen te worden, binnen Rotterdam 's mergens ten 9 uren, ende 's achtermiddags ten 4 uren, ende te Delfshaven op den gewoonlijcken tijt, soo de getijden geleegeen sijn, en hoewel wij mogen neemen te vroom, soo veel als 't ons gelieft, soo sullen de voorn: visschers gehouden weesen, van alle vroomvisch, als steur, zalm, zeehont, bruijnvisch, ende elft, te betaelen den zesden penning, ende dat geduijrende tot onsen wederseggen, ende sullen haeren vroom: vroomvisch nergens op eenige uijtweegen als aen de Vijff Sluijsen, ofte elders op de Maze mogen vercoopen, noch ergens ontvoeren, anders dan ter plecke, daer men ons vroom: als heere van voorn: gecostumeert is, te ontfangen, op de verbeurte van 20 carolij guldens, ende boven dien, arbitral: gecorrigeert te worden, naer geleegeenheijt van der sacken, soo dickmaels als 't zelve gebeuren zal, ende ingevalle 't zelve gebeurd, off gedaen werd, bij eenige dienaers, drijvende met den volgen buijten weeten van heuren meester, met heerlijcke executie van den Hove, noch soo zullen alle visschers, drijvende onder 't zelve vroom: gehouden weesen, de drijven met goede schuijten, want ende netten, oock dat niemand des wintertijds, zal moogen drijven met zomer want, geduijrende den tijt van den cabel, ende dattet zelve want, soo wel 's winters als somers, eer sij cabelen zullen, sal gevisiteert weesen, bij den vroomm: off sijnen gecommiteerden ter presentie van eeniger visschers, off anderen hen dies verstaende, die deselve vroomm: verkiesen sal, en ingevalle bij de vroomm: off sijnen gecommiteerde bevonden wert, datter eenige visschers drijven soudon met quaet want, belettende den geenon die met goed want soude mogen drijven, ende 't zelve hem bij den vroomm: verbooden zijnde, ende niet tegenstaende 't zelve verbodt noch hem vervorderen te blijven drijvende, met zijne quade schuijten, en want, sal verbeuren 't eerste dat hij daer van bekeurt wert van den vroom: vroomm; of zijnen gecommiteerden twee carolij guldens, ende bovendien geroijeert werden uijt sijnen cabel, ende niet meer mogen visschen, ten sij dat hij al eerst, ende altooren versien wert van goed want, ende soo de visschers gecostumeert sijn, altijts tot twee reijsen 't jaers cabelen, ten eijnde dat elck mach weeten sijnen cabel, soo en sal nogthans deselve cabel, van nu voortaan, niet meer geschieden, dan in presentie van den vroommeester ofte sijne gecomm: ende soo wie in de winter cabel, aengecabelt is, sal gehouden weesen sijn cabel geheel uijt te drijven van verswooren Maendach off tot onser

vrouwendach in Maerte, op peene van drie carolij guldens, ende van sijne schuijt, ende want, en boven dien, dat hij in de cabel daer nae, niet meer aengecabelt en sal worden, ende alsoo hem dickwils vervorderen, seeckere vreemde visschers, comende van der Heijde, ende Scheveninge, drijvende in de mond van de Maze, ende ook binnen de Maze, ende eenige andere van de Lecke, Crimpen, ofte elders, te drijven met heure gevolve op der Maze, soo voor den Brielle als elders daer omtrent, sonder dat sij gecabelt, noch bij den vroom: ofte sijnen gecommiteerden inne gesz: ende vaeren met heuren visch, in eenige plecken daer men geen vroom en geeft, ook dat deselve vreemde visschers off anderen die inne gesz: sijn als boven dickmael heuren vroomvisch vercoopen op de Maze, die bierschepen, ofte anderen, vaerende in Brabant, Vlaenderen, off in Zeelant, sonder den vroommeester daer eenige vroom van te geven ofte betaelen, soo is 't, dat men ordonneert, beveelt, ende autoriseert mits desen denselven vroom: ende sijnen gecommiteerden, dat sij tot allen plaetsen waer sij dieselve personen mach achterhaelen, sal mogen arresteeren, ende is 't noot vangen, enden officier overleeveren, ofte bij den officier van der plecke doen vangen, ende aenvaerden, als verbeurt, haere schuijten, netten, want, en de visch, sulcx als sij die sal mogen achterhaelen en sullen deselve visschers, ende oock de coopers, die soo achterhaelt sullen wesen noch oock boven dien elck verbeuren thien carolij guldens, 't elcken reijse, daer off die een helft hebben sal den officier die deselve sal arresteeren, ofte apprehendeeren, ende boven dien arbitralijk daer van gecorrigeert te worden, ten exempele van allen anderen, ende ingevalle eenige visschers drijven op heuren cabel, wetende datter eenige vreemde visschers komende drijven sonder gecabelt te hebben, 't selve den vroom: of sijnen gecommiteerden niet te kennen geven, sullen telcken reijse self tegen denselven vroom: verbeuren 3 carolij guldens, ende daer naer niet meer te mogen drijven, ofte visschen, omme te verhoeden het bedroch, dat gebeuren mach in 't vercoopen van den vroomvisch, sonder daer off, ons behoorlijk vroomrecht te betaelen, soo wert geordonneert dat alle visschers, inne geschreven zijnde bij den vroommeester, ofte sijnen gecommiteerde omme naer vroomvisch te drijven, die haer vroomvisch vercoopen in eenige andere plaetsen, dan daer sij inne geschreven, ende afgevaeren sijn, te brengen behoorlijk bescheijt ende betoon, van den vroommeester daer sij haeren vroomvisch vercoft sullen hebben, dat aldaer het behoorlijk recht van 't vroom bij hen lieden betaelt is, op peene elcken reijse te verbeuren drie carolij guldens, ende voorts dat den afslager gehouden sal weesen sulck register te houden dat de Keijserlijke majesteijt, ende de visschers tot allen tijden moogen weeten, wat vroomvisch datter afgeslagen, ende vercoft is, sal den naeme van die deselve geleverd sal hebben, op wat dach, ende de prijs van denselve visch, ende indien 't bevonden wert, datter eenige volgers comen tot Rotterdam ter marct, off seggen tot den afslager dat heuren visch gevangen is op 't binnen vroom, ende naemaels bevonden werd, dat sij gevangen is in 't buijten vroom, sal verbeuren 't elcken reijse dattet sulcx bevonden wert 20 carolij guldens, ende daer en boven arbitralijk daer off gecorrigeert ten exempele van anderen, alle welcke puncten, ende articulen wij willen onderhouden, ende geachtvolcht hebben, lasten daerom ende beveelen U dit te doen publiceeren, ende uijtroepen int openbaer daer 't van noode wert, ende men gewoonlijk is gelijcke publicatien te doen, sulcx dat niemant des ignorantie pretendeere en mogen, en die overtreeders, traisgresseurs gestraft te werden, sulcx als boven, van 't welcke te doene wij uw geven volcoomen macht, ende speciaal bevel, mits deesen, ontbieden ende beveelen alle onse rechtteren, officieren, ende ondersaeten, die dit aengaen sal, dat sij U dit doende, rustelijck verstaen, ende obidieeren, want ons alsoo gelieft.

Gegeven in den Hage onder 't segel van justitie hier onder op 't spatium bij forme van placcate gedrukt, op den 17^e November anno 1551.

Onderstond geschreven bij den Keijser ter relatie van sijn majesteijts stadhouder generael, de eerste ende anderen van den rade in Hollant. (geteekend) J. Dam.

Ander extract uijt het eerste memoriael bouck van B en Sluijs.

Griffier.

Onsen lieven ende beminden die stadhouder generael die eerste, ende andere luijden van onsen rade in Hollant, Zeelant, ende Vrieslant. Saluijt, alsoo tot kennisse gecomen is dat veel en diverse personen hen vervorderen te visschen met vluwen ende vogelris in de Mase van de Putten voor de loeve etc: ende men sal dit selve placcaat vinden geregistreert in 't 3^e memoriaal bouck Jans van Dam, fol: 153, 154, 155, ende 156, ende is gerenoveert op den 15^e Februarij 1557, stilo curie. (onderstond). Geextraheert uijt het tweede memoriaal bouck gehouden bij tijden van wijlen Jans van van den selven Hove, staende aldaer geregistreert op dezelfde bladers als in den marge van desen is geannoteert ende na collatie, daer jegens gedaen is 't voorsz: geextraheerde daer mede accordeerende bevonden huijden den 20^e Junij anno 1625. (bij mij) er was onderteekent De Witte. Noch onderstand gecollationeert jegens voorsz: exemplae geauthentiseert, ende ondert: als boven, ende met 't selve extract bevonden te accordeeren den 8^e Junij 1635

Bij mij. En was onderteekend C. Camerlin.

Copie.

Van heer Servaes Pieterz: testament.

In den name ons heeren amen. Allen den geenens die dit tegenwoordich instrument sullen sien off hooren leesen zij kennelick en openbaer dat in den jaere ons heeren 1500 vier en tsestich stilo coc: den sevensten indicte, op ten eersten Februarij ontrent seven uuijren voor den noene, des Pausdoms onssen alderheijlichsten vader in Christo ons heeren, heere Pius de vierde van dier name, in sijn vijfde jaere regeerende. In den alderonvewinlicxten en groot mogensten heere, heer Ferdinandus die eerste Roomsche Keijser van dien name, in sijn sevenste jaere, compareerde in sijnen properen persoene voor mij notaris en getuijgen ondergeschreven, die eersame wijze en discrete heer Mr. Servaes Pieterz: Fabri, woonende binnen der stede van Schiedam, leggende siek te bedde, maer sijn verstant wel volkomelick gebruijckende als mij notaris en getuijgen hier onder geschreven bleijckende was, ende heeft bij voorgaende consent en permissie van onsen eerwaerdigen heere die bisschop en domproost van uuijtrecht hem comparant gegunt.

In de jaere ons heeren --- gemaecht en geordonneert, maecht en ordineert mits deesen sijn testament en uuijterste wille, in manieren hier navolgende, in den eersten beveelt hij testateur zijne siele die genade goods almachtich, biddende dat zijne goddelicke genade gelieve daer 't bidter lijden van Jesus Christus onsen salichmaker die selve genadelick te aensien ende ontfangen laeten, voorsz: lijden ons heeren hem strecken involdoeninge van sijn misdaet gelijck hij dat ganselick op hem betrouwt, ende beroende die goeden die hij testateur mitter dot ruimen sal, verclaerde deselve hem eensdeels aen gecomen te sijn bij successie van sijn ouderen en andere sijne vrienden, en eensdeels bij fortune en sijn deligentie door die gratie en hulpe van godt onsen heere, ten voorsten geconquesteert ende vervuert te sijn, die gueden hem bij successie aen gecomen verclaerde hij testateur te wesen deese, eerst van sijn vader Pieter Jacobz: drie hondert gulden tot 40 groot en 't stuck, van Goeltgen IJsbrantsd: sijn moeder ses hondert en tsestich gulden, ende boeven dien de huijsinge daer hij tegenwoordich inne, woont sulcx als die was ten tijde van 't overlijden van sijne voorsz: moeder waerdich wesende doen ter tijt bij estimatie drie hondert gulden, van sijn heer oom Arend Fabri tnegentich gulden, van Heijntje Back veertich gulden, van Coentgen Arends: ontrent hondert gulden, ende van Soetgen sijn testateurs moije hondert en twee en tnegentich, gulden, in alle welcke goeden hij testateur institueert, Arent Danckersz: en Maritgen Danckersd: geprocureert bij wijlen Danckert Pietersz: sijn broeder in alsulcke quote en portie als hem luijden ab intestati soude hebben mogen compiteeren na scheependoms recht, welverstaende dat zoo verre die voorsz: Maritgen quame off lijvich te worden sonder blijvende blijckende geboorten achter te laeten dat in dien gevalle die voorsz: haere portie komen en erven sal aen het Nijene Gasthuijs, 't welcke hij testateur bij dese sijne tegenwoordige testamenten van meninge es te institueeren en te eerigeren, Cornelis Jacobsz: geprocureert bij, wijlen Jacob Pietersz: sijn broeder insgelijcx in alsulcken portie als hem nae schependoms recht ab intestato soude hebben mogen competeeren, Jannetje Jansd: sijn suster mede in gelicke portie, en die kinderen geteelt bij wijlen Agatha Pieterd: sijn suster oock in gelicke portie als conform 't voorsz: recht van schependom, te weeten dat die kinderen succedeeren in de plaetse en in als sulcke schijne als off haer ouders noch in levende lijve waeren, wil sulcx hij testateur dat Aechgen Jacobd: geprocureert bij wijlen Jacob Pietersz: sijn suster soon in de voorseijde goeden meede succedeeren sal, in alle maniere en schijne als haer salige vader gedaen soude hebben soo verre de voorsz: Jacob in levende lijve waere en hij testateur sonder testament te maicken aff lijvich geworden hadde, ende soe verre 't voorsz: kindt quaeme te sterven sonder tot houwelick staet te geraicken wil hij testateur dat de portie van 't voorsz: kindt comen sal aen 't Gasthuijs voorsz: ende aengaende die goeden bij hem door die hulpe goods geconquesteert wil hij dat deselve al te saemen meede gaen en erven sullen na schependoms recht alle schijne off hij testateur geen testament gemaecht en hadde, behoudelick, dat Maritgen Danckers dochter omme eenige redenen hem testateur daer thoe porrende van de portie die haer soude mogen competeeren achter volgende 't voorsz: recht van schependom, mer genieten en sal die gerechte helft, mitsgaders, dat soe verre de voorsz: Maritgen quame te overlijden sonder bleijckende geboorte achter te laeten, dat als dan die voorsz: helft comen en reven sal aen 't voorsz: Gasthuijs, ende alsoe eenen Cornelis Pietersz: een van voorsz: testateurs susters kinderen jegens hem testateur die bij testamenten van de vader en moeder van de voorsz: Cornelis die last en toesicht van de voorsz: Cornelis en sijne susteren en broeders gelaten waer, nijet gedragen heeft sulcx alst behoorde, maer jegens hem eenige inobediente ende wederspannicheijt getoent heeft, wil hij testateur dat de voorsz: Cornelis daer van thoenen sal behoorlijcke leetweesen en penitentie en beternisse daer van doen tot discretie van de executeurs

van dese sijne jegenwoordige testamenten, die hij testateur hier na noch noemen sal, ende soe verre de voorsz: Cornelis daer van in gebreecke waere, wil als dan dat sijne portie meede gaen sal tot proffijte van het Gasthuijs, als vooren, wil noch hij testateur dat uijt de voorseijde sijne geconquesteerde goederen genomen sullen werden dusent caroli gulden omme deselve te emplojeeren tot copinge van seecker huijs en erve twelck hij testateur de burgermeesters deser stede gedemonstreert heeft, ofte soe verre die voorsz: burgermeesters ten reedelicken prijse daer aen nijet geraecken en conste dat indien gevallen zijlieden die voorsz: penningen emplojeeren sullen moegen tot een plaetse binnen deser stede hemluijden best bequaem dunckende omme een Gasthuijs te fondeeren en dat bij advijse van executeurs van desen jegenwoordige testamenten ende twee off drie van de naeste van sijnen bloede, wil meede hij testateur dat tot dotatie van 't selve Gasthuijs ge-emploijeert sullen werden uuijt sijne voorsz: geconquesteerde goederen boven die voorsz: dusent calori guldens gelijcke ses dusent gulden, die bij de voorsz: burgermeesters beleijt zullen worden aen renten den penninck sestien ofte anders bij advijse als vooren in welcke Gasthuijs hij testateur onderhouden wil hebben den geenen die van sijnen bloede tot armoede soude moegen comen en 't selve begeeren ende bij gebreecke van hem luijden die schaemele reeders deser stede tot alsulcken getalle als die voorsz: burgermeesters midsgaders die geene van den bloede die alsdan administratie van 't voorsz: Gasthuijs sullen hebben bevinden sullen te behoeren nae gelegenheijt van de voorsz: dotatie ende renten die tot 't voorsz: Gasthuijs staen sullen, ende soe verre daer geen reeders en waeren totten voorsz: getalle thoe, sal voorsz: getall vervult worden uuijt de schamele stierluijden ende bootsgesellen, ofte van deze schamele luijden der voorsz: stede, wil voort hij testateur dat die administratie en toesicht van 't voorsz: Gasthuijs en renten daer toe staende weesen sal bij twee van de naeste van sijne testateurs bloede, ende soe wie daer meer bevonden mach worden van gelijcke grade dan twee sullen die burgermeesters ende gerechte deser stede uuijt alle die selve twee hem luijden nudtst en bequaemst daer toe dunckende moegen kiezen, en ten eijnde die voorsz: administratie ter goeder trouwe wandelen moegen en 't voorsz: Gasthuijs niet gedefraudeert en worde wil hij testateur dat de voorsz: administrateurs van haeren voorsz: administratie schuldich sullen weesen reekeninge te doen voor die burgermeesters deser stede alle jaeren, ende ingevallen onder den bloede van hem testateur nijemand tot de voorsz: administratie bequaem bevonden en werde wil hij testateur dat in dien gevalle totter voorsz: administratie bij den voorsz: burgermeesters gestelt zullen worden eenige andere daer thoe bequaem sijnde, wil insgelijcks hij testateur dat beneeven die geconquesteerde goeden bij hem testateur sinen vrienden gelaeten dat alle die selven blijven sullen aen den bloede van hem testateur, sonder deselve moegen alineeren ten waere bij expres consent van voorn: van den bloede, die vant voorsz: Gasthuijs bewint en administratie sullen hebben dewelcke de voorsz: alinatie toe sullen moegen laten mids daer van genietende seeckere gratuiteijt tot proffijte van 't voorsz: Gasthuijs, alle 't gundt voorsz: verclaerde hij testateur te weesen sijn uuijterste wille, willende deselve onverbreeckelijk onderhouden en volcomen te hebben, ende soe verre ijemand van sijne voorsz: erffgenaemen daer ijert tegen poochden te doen ofte attendeerde wil hij testateur dat deselve van de porchie die hem uuijt krachte van dit jegenwoordige testament soude moegen competeeren geexprimeert sal worden, en die selve geapliceert ten profijte Job Arienz: Fabrij volle neef van den heer Servaas Pietersz: Fabrij, stigter van het oude mannenhuis binnen Schiedam (moest ook) zijn goederen aan het voorseijde huijs, met beding dat zijne vrienden, mannen, oud en onmagtig geworden zijnde, haer selven kunnen adresseeren aan het voornoemden huijs, om daer onderhoud te erlangen en getracteert te werden benevens de andere commesalen.

NB. dit bovenstaende getrokken uit de bijlagen kopij testament van de eerbaere discrete Elizabeth Jacobs, wed: Jacob Pietersz: Veenlant, qq 20^e Julij 1562.

Attestatie van heeren burgermeesteren, der stad Thiel ten behoeven der schippers van deselve stad om te Delft en Schiedam vrij te mogen laaden en lossen zoo als dezelve te Thiel vergunt word.
In den 4^e November 1569.

Wij burgermeesteren, schepenen und raidt der stad Thiel doen kundt und certificeeren voer die gerechte waarheijt den eersamen voersichtigen und wijsen heeren burgermeesteren, schepenen und raedt der steden Delft und Schiedam welker gestalt eenige onse mitburgeren schippers ons te kennen gegeven hebben als solden zij durch den schippers van Delft und Scheijdam hunne schepen aldaer nae alder gewoent op die havenen uijt moeten laeden, en aengeschen den schippers van Delft en Schiedam oeck alle ander uuijt heijmsche schippers en koepluijden alhier toe Thiel wesende een vriken op en affslach, te laeden und te lossen tot hunne woilgefallen toegelaeten word, dewiell dan alhier toe Thiel voer allen uuijtheijmschen een vrihen op en affslach zij woelvursf: des men willich en genoicht is nae alder gewoenthe, een ijderen uuijt heijmschen onbeheijndert te laeten genijeten, bij alsoe dat men onse schippers en koepluijden ingelicke vriheijt van laeden en lossen in de steden Delft

und Schiedam op die haven en aldaer, en anders waer onse schippers ende koepluijden hunne negotiatie gebruijcken, laet wederfaeren. T' oerkunde onser stadt secret segel op spatium van desen gedruuct op ten vierden Novembris anno vijftien hondert neegen en sestig.

Ende was onderteijckent H Stois.

Gecollationeert mette principale attestatie, daer aen geen zegel opgedrucht was, bevonden daer meede te accordeeren. Bij mij Goes.

Requeste.

Aan zijn vorselijke exell: den heere prince van Orange, van de gedeputeerde der gereformeerde religie der gemeenten van Schiedam. 1572.

Aan zijn exelentie den heere prince van Orange als stadhouder van Hollant Seelant en Vrieslant.

Vertoone met alle reverentie, de gedeputeerde van de gemeenten der gereformeerde religie binnen Schiedam, hoe dat sij luijden, seer einstelijk tot diversche stonden, met alle eerbieding versogt hebben gehad, van burgermeesteren en raden van Schiedam, dat sij luijden zoude weg doen nemen uijt de Parochie kerke, alle de beelden, schilderije, ende kasje, de autaren, sacraments huijssen ende diergelijken abominatie doen demolieeren, en voorts uijt de voorsch: kerke doen zuiveren, naer exegentie van de gereformeerde kerken, en toe te laten dat in derselven kerken, de predikatie van de voorsz: leere gepredikt en de exercitie van dien geoeffend mogte worden, mitsgaders de voorn: gemeente, als nu te laten volgen de goederen en jaerlijkse renten van de pastorije, en der kerken inkomsten, ende voorts dees aengaende tot reparatie van de voorsch: kerke, ende onderhoud van de predikanten, koster, schoolmeester, graafmaker en diergelijke nodige officianten, 't welk hoewel de voorsz: burgermeesteren en raden wel behoorlijk hadde van selfs ex officio te doen, 't schijnt nogthans hoewel sij luijden eensdeels belooft hadde te doen, dat sij haere beloften niet gequeten ende die ten vollen niet en geeffectrieert hebben gehad, immers dat erger is, en hebben de voorn: burgermeesters en raden soo veel niet willen doen, ten versoeke van de supplianten, dat die kerke van die kasje, beelden en andere, mitsgaders de pijn van de autare en sacraments huijsjes door de soldaten van capiteijn Bartelentus ontstukken geslagen en afgebroken zijn, uijt de voorsch: kerke weggebragt en van dien gesuijvert soude weesen sulks dat de suppl: deshalven genootsaakt sijn zig te keeren aan uwe princelijke exelentie die sij bekennen van godt gestelt te wesen een beschermer des geloofs: ende der voorsch: religie, en alsoo de overheden van Delft en van andere plaetsen (die uwe exelentie toegedaan zijn) haaren gemeenten der gereformeerde religie gegunt hebben, een parochie kerk na dat sij lieden die hadden doen rijngien, met de geude van de voorsch: kerk, soo versoecken de suppl: in den name als vooren, dat het uwe exelentie gelieve te gebiede, de voorsch: burgermeesters en raden te consenteeren de suppl: 't welk sij dikmaels ootmoedig van haar versogt hebben, te weeten, de parochie kerk, en de kerk inkomsten etz: en te ordonneeren kerkmeesteren te maken en te maken alsulke ordonnantie, die strekken zullen tot bescherminge der predikanten, en voorts die selve te doen, alle hulpe ende assistentie, na exegenytie van de gereformeerde religie.

'T welk doende etz: (voor apost: stond).

Sij gesteld in handen van jonkheer Adriaen van Mathenesse, midgaders van burgermeestere van Schiedam, ten eijnde zij lieden int versoeck der suppl: voorsien ende alsulke ordere stellen, als zij te samen zullen vinden oorbaer te weesen.

Gedaan te Delft 9^e December 1572. Guillm: de Nassau.

17.12/9 72.

Aan zijn exelentie.

Vertoonen in alle ootmaet de gedeputeerde van de gemeente der gereformeerde religie der stad Schiedam, hoe dat sij luijden seer ernstelijk versogt hebben aan uwe exelentie bij requeste gepresenteert hier aangehegt, in dato 9^e December 1572, waer op uwe exelentie deselven requeste gevisiteert en op de margine geapostilleert de suppl: gerenvoijeert aen handen van jonkheer Adriaan van Mathenesse, midsgaders de burgermeester van Schiedam, ten eijnde sij lieden int versoeck van de suppl: voorsien en sullen ordere stellen als zij lieden te samen bevinden sullen oorbaar te wesen, en alsoo tot deser tijd toe maar eene burgermeester is hebben de suppl: deser bij gevoegde requeste niet te werk kunnen stellen, niet tegenstaende hebben diverse versoecken aan deselve burgermeesteren en kerkmeesteren gedaen, om te hebben onderhoudenisse van twee dienaeren des goddelijken woorts, voorts een schoolmeester, en een coster, en hebben de suppl: tot nog toe aan genege gehoor, nog subsidie van dien konnen geraken, dan tot nog toe gedaen tot der gemeente groote kosten, gemerkt de burgermeestere, kerkmeesters en regeerders der voorsch: goederen gants en geheel de christelijke religie en de gemeene zaken afgunstig en niet toegedaen en zijn, maer dagelijks poogen deselve goederen tot andere fine te emploieeren, bidden en versoecken seer ootmoedelijk dat uwe exelentie gelieven allen den ontfang van de kerkesange memorie, vrouwe gilden

en voorts alle andere diegelijken ontfangen die in sijn selven niet veel en sober zijn, te ordonneeren, dat deselve bij suppl:ontfangen mogen worden, tot behoefte en nootdrift als boven.
T' Welk doende en.

In margine stond voor aposstil.

Zijne doorl: hoogh: ordonneert den ontvanger of rentemeester of kerkmeester ofte memorien van de geestelijke goederen van de memorie, sodanig die zijn mogen binnen Schiedam, een ijder van de predikanten te betalen, alle jaer twee hondert jacobi gulden, en dat bij vieredelee 's jaers, vijftig jacobi gulden tot twee predikanten en niet meer, in die tijd,soo wanneer daer twee behoorlijk geroepen en aangenomen zullen wesen, aengaende het surplus zullen de suppl: als nog patientie hebben tot seekeren gelegentheijt, beveelende wel scherpelijk den recivoir van desen niet te doen, eenige versuijmenisse ten eijnde wij niet veroorzaakt den suppl: executoriaal tegens hem uijt te voeren.
Verleent den 6^e April 1573 tot Delft (geteekend)Guillm: de Nassau

Copie.

De zeven getije meesters, mitsgaders van ons lieven vrouwen gilde binnen der stede Schiedam.

Contra.

De gedeputeerden van de gemeente der gerformeerde religie binnen der stede Schiedam.

Omme 't versoeck bij de voorsch:gedeputeerde gedaan te debatteeren en te verantwoorden, de voorsch: meesters dede zeggen, dat soo veel als aangaet der getijde goederen, deselve niet geestelijk en zijn, maer alleene jaarlijks geemploieert werdende tot betalinge van de sangers, dewelke onder geestelijke goederen niet gecomprenheert worden, gelijk op diverse plaetsen sijner exelentie wegen daar verstaen word, en mitsdien onder een appointment en apostill: bij sijn vorstelike genade, de voorsch: gedeputeerden verleent niet begreepen en sijn niet te min deesen, alle de getijde, mitsgaders onser vrouwen gilde goederen te samen niet sufficient nog te magtig sijn, om de vier jaarlijkse lasten van dien, namelijk de sangers, cappelane, vant selve gilden, schoolmeester, graafmaker, coster en andere dienaers te betalen, mitsgaders de jaarlijkse deelingen ten preciesen dagen, agtervolgende de fondation, ten behoeven van den armen te doen, ten ware sij luijden van goede luijden derselver stede, bijstand en subsidie kreegen, en genietende waren, hier bij gevoegt, dat meest alle proveniers als nog jegenwoordig binnen der stede zijn, dewelke heure gewoonlijke gagie genieten en ontfangen moeten, zulks dat de inkomsten voorsz: als nog veel te kleijn sijn omme deselve lasten te supporteeren, hoe veel min 't gunt bij den gedeputeerden alhier versogt word en 't is ook waeragtig dat heer Gerrit Jacobz: van de cameran van reekening bij gelijk requeste versog heeft omme uijt de voorsch: goederen een jaarlijkse alimentasie te mogen genieten tot dertig ponden groot sjaers, op welk versoeck de voorn: heer Gerrit verkreegen heeft, advijs aen de vaders en wethouders der voorsch: stede, en mits dien hem 't selven apparentelijk niet geweijgert en zal worden, mer mits de deugdelijkheijt van sijn te kenne geven, het welk bij andere priesters van gelijke gepractiseert sal worden, in der voegen dat de getije en gildemeesters 't voorsch: versoeck van gedeputeerde in de jaarlijkse lasten van dien, soo veel als hun luijden aengaet niet en mogen dragen, te meer, gemerkt sij lieden grootelijks ten agteren sijn, niet een penning kunne bekomen, overmits de benaeuwtheijt van den tijd, mitsgaders den swaren staet van hunlieder debiteurs, omme heurlieden lasten en schulden te betalen, sustineerende en concludeerende mitsdien, soo veele als hun lieden aengaet dat de requirante huerlieder versoeck jegens hunlieden gedaen, ontsegt behoort te worden, onder reverentie van appointment, bij sijner genade hunlieder requirante den 6^e April laatstleden verleent ten oojt tot onderhoudenisse van eenige predikanten, costers of andere dienaers geemploieert sijn, dan alleenlijk tot reparatie van de parochie kerk der voorsch: stede,welke kerk de voorsch: kerkmeesters: als nog presenteeren, dagelijks te repareeren, naar ouder gewoonte, waer meede sij luijden behooren te volstaen, te meer, gemerkt de voorsch: inkomsten niet sufficient en sijn om eenige penningen in verdere saken te emploieeren, als seer kleijn van ontfang sijnde, en soo veel als aengaet, dat de gedeputeerde wille seggen dat de kerkmeesters: der voorsch: kerk tot anders fijne, dagelijks soude emploieeren, onder meer andere diergelijke woorden, zeggen de voorsch: kerkmeesters: dat in der eeuwigheijt niet bevonden sal worden, dat sij luijden eenige penningen sedert assumties marija laatstleeden uijt handen van de debiteurs derselver kerk ontfangen hebben, dan seekere kleijne somme dewelke bij hunlieden terstond, aen hunlieder deugdelijke schulden geemploieert sijn, en alsoo de voorsch: kerkmeesters de inkomsten derselver kerk, noojt tot eenige andere saken geexploireert hebben, dan tot reparatie derselver kerk, en welken sij als nog te vreden sijn,jaarlijks te repareeren naer ouder gewoonten, dat ook mede derselver kerk, bij sloote van rekening jegenswoordig ten agteren komt, over de driehondert caroli guldens, tot betaling van welke schulden sij lieden niet eenen

penning weeten te ontfangen, overmits de benaeuwtheijt van den tijd, mitsgaders de armoeden en soberen staet, met heurluijden debiteurs, soo sustineeren en concludeerende voorsch: kerkmeesters uijt den name derselver kerke, dat den requiranten heurlieder versoeck jegens heurlieden gedaen, ontseijt behoort te worden, onder reverentie van appointment en appostille bij sijne vorstelijke genade, op den requeste van de voorsch: gedeputeerde verleent op den 6^e April laatstleeden.

Ende was onderteekent Allard Jacobz: M. J. Koning. Ph: van der Burg.

Gecollationeert jegen zijn principaal onderteekent als vooren in als daer meede van woorde tot woorde bevonden te accordeeren. Bij mij (is onderteekent) van den Wolff. 1573.

Copie.

De kerkmeesters der stede Schiedam.

Contra.

De gedeputeerde van de gereformeerde religie requiranten.

Jegens welk versoeck bij de gedeputeerde van de gemeente der gereformeerde religie der stede Schiedam gedaen, de kerkmeesters der voorsch: stad dede seggen bij forme van antwoord dat de kerke goederen seer sober en wijnig sijn, sjaerlijks met veel meerder lasten en uitgaeff gechargeert sijn dan de inkomsten van dien mogen verdragen, in dier voegen dat bij sloote van reekening bevonden sal worden de selve kerk tegenwoordig ten agteren te komen over de drie duysent caloli guldens als nog onbetaelt sijnde, sulks dat het versoeck bij de requirante gedaen, soo veele de kerkmeesters aen gaet geheel en notoir ongefondeert is, ten sal ook meede niet bevonden werden, dat deselve inkomts.

En was geteekent Anthones Muijs: A. Danielz: Elant Arienz.

Gecollationeert jegens zijn principaal, ondertekent als vooren, en bevonden van woort tot woord te accordeeren.

Bij mij (is geteekent) G. Wolff. 1573.

Aan zijn princelijke exellentie.

Remonstreert in aller reverentie uwer exell: goedwilligen dienaeren, de gedeputeerde van de gemeente der gereformeerde religie binnen de stede Schiedam, dat sij suppl: tot vordering en opbouwing der gemeenten in den waaren geloven uw exell: langen tijd vervolgt hebben, omme te geraken tot onderhout van de dienaeren des goddelijken woords, in der voegen dat uwe exell: op den 6^e April laatstleeden, gelieft heeft bij appostille, op der suppl: requeste te ordonneeren, den ontfangen of rentemeester of kerkmeesters of memorijmeester, der geestelijke goederen, renten of hoedanig die wesen mogten binnen Schiedam, een ijder van de predikanten te betalen alle jaer twee hondert pont tot twee toe, en dat van den tijd af dat sij behoorlijk geroepen ofte gekoozen sijn geweest, beveelende wel scherpelijc in desen niet vertoeven, eenige versuijmenisse, ten eijnde uwe exell: niet genootsaakt soude wesen, jegens hen uijt heure goederen executoriaal te verleenen, welke appostille van uwe exell: de suppl: geinsinueert hebben, soo wel de kerkmeesters als de getije meesters binnen Schiedam, wesende die geene tot welke 't selve appostillegerfireert moet worden maer deselve kerkmeesters en getije meesters niet anders den subterfuge soekende, en alle middelen om den suppl: te houden in traine, hebben in plaetse van penninge die hen lieden geordonneert was, bij denselven appostille te betalen, seker schiftelijc ant-woord, overgelevert sustineeren bij seekere geraapte en onwaeragtige middelen, daar inne geinsereert, dat de suppl: heur versoeck jegens hun luijden ontsegt soude worden: welk antwoord, de suppl: kortelijc debatteeren, in den eersten, dat de goederen en inkomsten van de kerk van Schiedam, memorije en getije soo veelen er sijn, dat die suppl: en kerk en memorije meesters en zangmeesters altijds geoffereet hebben, dat sij van deselve goederen wel begeeren hunne predikanten te onderhouden, en van de resten, boven het geene van hun tot onderhout bij uwe exell: toegelegd sou sijn, in handen van die geenen, die uwe exell: of de staaten, daartoe sal gelieven te committeeren reekening bewijs en reliquia te doen, en ook de schulden en lasten van de kerk te dragen.

Item dat die kerkmeesters gewoon sijn te betalen, uijt de goederen van de voorsch: kerk, tot behoefte van den organist, graafmaker, schoolmeester en diergelijken als heurlieden wel kennelijc is, oe zij hunne reekening onder malkanderen doen, sulks dat in plaets van dien de voorsch: twee predikanten van hunne toegevoegde alimentatie wel mogte betalen, ofte den suppl: onder den voorsch: putao die kerken goederen en inkomsten te laten volgen, 't is vreemd dat die getijemeesters willen sustineeren ongehouden te sijn, uijt de goederen van de getije gilden den predikanten te betalen, daar sij nothans bekeenen, dat men gewoonlijc is daar mede te betalen, sangers, cappellane, grafmakers, costers, schoolmeesters en andere dienaers wiens dienst als nu tegenwoordig sesseert, soo is immers ten regten gefundeert dat die geene die in de rechte godsdienst geoccupeert is voor denselven in sijn alimentasije geprefereert is, en behoort hen luijden genoeg te sijn, die ordonnantie van uwe

exell: waer meede die suppl: die schriftelijke antwoorde, zoo van de kerkmeesters als getijemeesters debatteeren niet twijffelende of uwe pr: exelentie sal ligtelijk daar uijt bevinden, die notoire tegenersatie van deselven een quaeden effectie die sij tot den gerefomeerde religie sijn dragende, ende aangesien de gemeenten van Schiedam seer schamelijk is, sulks dat sij de voorsch: predikanten op heuren kosten niet en kunnen onderhouden, en dat nogthans deselve onderhouden moeten weesen, soo versoeken die suppl: dat het uwe vorst: exell: gelieve niet tegenstaende die voorsch: antwoorden van kerkmeesters en getijemeesters van Schiedam, hen lieden te ordonneeren, de voorsch: appostille van uwe vorst: exell: van den 6^e April laatstleeden of in cas van refuijs, autorisatie op den eersten deurwaerder van den Hove van Holland hier op versogt, om aan deselve kerkmeesters en getijemeesters op heuren Ed: goederen respectie met daat sonder apposstil of appellatie te mogen executeeren na in houde van de voorsch: appostille.
Dit doende etz: 1573.

Quitantie

Van een gedeelte der koop penninge van het bailluiws en schout ampt der stad Schiedam.

In den 27^e Januarij 1576.

Quitantie van een gedeelte der kooppeninge van 't bailiuw en schout, ampt der stad Schiedam 27^e Januarij 1576.

De burgemeesters en de regeerders der stad van Schiedam hebben in de naam ende ten behoeven derselver stede gecogt de officie van bailliuw ende schout derselve stede van Schiedam met alsulcke restrictie conditen ende nature als zijn majt: deselve officie, competeert hebben gehad mitsgaders de jaartollen van de varkens en paerde markten derselver stede al voor de somma van vijftien hondert ponden van XL grooten Vlaams 't pond eens ende dat in mindering van haar pantschap ende de penningen bij hen daar toe gecontribueert breeder blijkende bij de brieve van loope in dato den 27^e Januarij XV, LXXVI inhoudende meede confirmatie van de staten geexpedieert geteeckend en de besegelt in communie forma, dus hier.

Onderstond geextrat: uit het 1^e register van belastingen vercopinge ende verpandinge van geestelijke ende waerlijke geannoteerde goederen in Hollant beginnende 1^e aprilles 1576 geteeckend met de letter A aldaar folio 236 ende na collatie accordeeren de bevonden voor soo veel het geextracheerde belangt dese VIIe Februarij anno XVI dertig bij mij was onderteijckent.

J. van Meijerop.

In margene stond op Schiedam dese XL.

Extract

Van 't bailiuw en schoutampt van Schiedam welke twee officier de heeren staten item de jaartollen van varke Markte en paerde Markte die steden hebben laten houwden en beleenen met XV in mindering van haare leenen als blijkt bij het register van verpondinge van geestelijke en waerliche goederen mitsgaders de domijnen folio 236. Daer omme hier --- niet geextraht: uijt de V^e rekening Jonathan van Luchtenberg van de rentemeesterschappe generaal met sijn toebehooren van den jaere XVI^c XIX aldaer folio 127 verso et seq: en na collatie accordeerende bevonden op den 7^e Februarij anno 1630 bij mij.

J. van Meijerop 1630.

In margine stond losbaar met XV^c in Eadvis genomen op de lossinge.

Octroij.

Aan die van der Gouden, Rotterdam ende Schiedam, om twee mannen tot het maken van de ommeslagen over de landen in Schielant, te committeeren en van dato 5^e April 1580.

Philips, bij gratie gods koningh van Castilien en: alsoo de burgemeesteren ende regeerden onser steden van der Gouden Rotterdam, en Schiedam, over en uitte namen der selver steden, mitsgaders van de poorteren en inwoonderen van dien, ons verthoont hebben, dat haeren voorsz: poorteren ende inwoonderen grotelijcx gegoet en gelast zijn in Schielant, welke landen zijluijden eensdeels zelf gebruijcken, ende eensdeels zelf verhuizen: ende op de name van der dijkgrave ende hooghe heemraden van Schielant jaerlijcks hoe langher hoe groter ommeslagen over die landen in Schielant geleghen werden ghemackt, invoegen dat men bevint dat den ommeslagh van "t pennincgeld dewelcke dijkgraven ende hooghe heemraden voorn: gewoonlijck zijn jaerlijcks eenen te doen, die eertijts maer een stuiver ofte weinig meer op te marghen plagte weesen, als nu jaerlijcks gekomen is tot vijff, zes, ja zeven ende acht stuivers, van welcke ommeslaghen die voorsz: poorteren en inwoonderen mitsgaders de andere inghelanden van Schielant hen seer beklagen, bijsonder overmits sij luiden op 't maken van deselve ommeslaghen niet behoorlijck werden gehoord, en dat oock die

rekening van die penningen, daer van procedeerende bij den voorsz: dijkgrave ende hooghe heemraden, zelfs worden opgenoomen, gehoord ende geslooten, 't welck in andere quartieren van Hollant geheel anders word gepractiseert, als namenlijck in den quartiere van Rijnlant, alwaar de steden van Haarlem en Leijden hare gedeputeerden hebben, die in 't horen ende sluiten van de reeckeningen, ende 't maken van de ommeslaghen meede haer zegghen hebben, ghelijck dijkgrave ende hooghe heemraden aldaer, soo dat wel redelijck waer, dat in Schielant meede van ghelijcken werde gepractiseert, versoeckende midtsdien de voorsz: thoonders, onse opene brieven van octroijen daer toe dienende.

Soo is 't, dat wij de zaeken voorsz: over gemerckt en daer op gehad hebbende 't advis van onsen lieven neeff, ridder van onser ordene van den gulden vliese, den prince van Orangien en Nassouw, voor ons stadthouder, gouverneur capitein generaal over Hollant, Zeelant, Vrieslant, ende Utrecht, mitsgaders van den ridderschappen, Eedelen, ende gedeputeerden van den steden onser landen van Hollant voorsz: representeerende de staten van den zelve landen, genegen wesenden ter begeerte van den thoonderen, hebben den selven gehunt, geoctroijeert en geconsenteerd, gunnen, octroijeeren ende consenteerden bij deesen, dat zij luiden voortaan alle jaars op 't horen ende sluiten van de reekeninghe van 't gemeene land van Schielant, ende op 't maken van de ommeslaghen, die de dijkgraven ende hooghe heemraden van Schielant voornoemt, sullen doen, elcx twee ghequalificeerde personen wesen in Schielant ghelant ende ghegoet tot koste der voorsz: steden respectie zullen mogen committeren, den welcken wij bij desen authoseeren, dat zij van weegen de voorsz: steden als hooft inghelanden van Schielant in 't horen en op het nemen ende sluiten van de voorsz: reekeninghen mitsgaders in 't maken van de voorsz: ommeslaghen mede elcx hare stemmen zullen hebben, als de dijkgrave ende hoghe heemraden voornoemt, ende dat voorts die voorsz: reekeninghe jaarlijcks, opgenomen ende gesloten zijnde, copie authentieq van dien in handen van de supplianten tot haren kosten geleverd sal werden, ontbieden daaromme ende beveelen onsen voorsz: stadthouder, president ende luiden van raade ende reekeninghe in Hollant die voorsz: dijkgrave ende hoghe heemraden van Schielant, mitsgaders alle officieren, justiciere ende ondersaten, die dit sal mogen aengaen van wat staet ofte conditie die zijn, dat zij den voorsz: thoonderen van desen onsen accorde, consent ende octroij, ende van den gheheelen van dien, doen, laeten ende ghedogen, rustelijck, vredelijck ende volkomelijck genieten ende gebruijcken, sonder hen daer inne te doen of te laten geschieden eenich hinder ofte empechement, ter contrane, maar veel eer henlieden daer toe bewijzen alle hulpen, ende vordernisse ende assistentie behoudelijck dat de voorsz: thoonderen ghehouden werden desen jegenwoordigen met ten eersten te doen registreeren in onse camere van reekeninghe, in Hollant: want ons alsoo gelieft, des 't oirkonden hebben wij den zegel van onse leenhove van Hollant 't welck wij in gelijcke saeken gebruijcken hier aen doen hanghen.

Gegeven in onser huise van de Hage op ten vijfden April in 't jaar ons heeren XV^c ende tachtigh.

5^e April anno 1580. (Placcaatboek van Hollant en Westvriesland pag: 24 gedrukt 1645 bij Jensen).

Sententie en rakende het schouwen van den Maasdijk.17^e Februarij 1588.

Die gedaegden eenige merckelijcke reedenen hadden ter contrarie die zijluijden gehouden zijn, deselve binnen veerthien dagen over te schrijven naer die receptie der missive voorsz:surcheerende middelre tijd met allen vorder belet, ende empechement van te sluijten ende obstakel te doen, tot den appellanten antwoord gesien, anders soudent weesen geappointeert, gevende alsoo sententie provisionael ten achterdeel van den gedaegdens, ende hem luijden, benevens heur possessie omme heure poorten te moeten openen, ten fine de voorsz: schouwe te moeten drijven, hem luijden onghoort, ende ongedesendeert, ende dat op een onwaerachtich middel in der inpetranten requeste verklaert, alsoo dat dijkgraef ende heemraden voorsz: boven menschen memorie in rustige vreedsamige possessie soudent geweest sijn van te schouwen allen dijcken binnen Schielant geleegen, ende onder anderen oock den dijk loopende deur die stad Schiedam, sonder contradictie van ijmanden, ende alsoo mits dien die gedaegden hem bevonden grotelijcx beswaert, ende gegraveert bij der consessie van de voorsz: missive voor soo veel als beroerende, die clausule van sureheantie, nademael in 't contrarie heur luijden hantvesten ende privilegien voorsz: metter possessie vel quasi van twee hondert jaeren, en langer in conformiteit van dien gebruijckt, ende bevestigt, otempereerende die voorsz: missive gefustreert, ende metter daet onghoort, ende ongedefendeert daer van gepriveert soudent worden, contrarie meede 't gebruijck van allen anderen steden die welcken een ijgelijck in den zijnen binnen heur steeden vrijheijt, heur jurisdictie behoudende ende exerceerende waeren over alle saecken in heur steden vrijheijt en heur jurisdictie vallende, het sij van maecken van bruggen, weijden van heur graften, ende wateren ende bijsonder van keuren ende schouwen, heur spoeije, sluijse, ende straeten oock op ten dijk staende ende gemaect sijnde,

zonder dat dijkgraef, en heemraden, daer over eenich zeggen hadden noch oijt gepredendeert hadden.

Item dat sodanige beveelen nae rechten, (onder reverentie gesproken), nul waeren, ende van onwaerden, bijsonder in preceptis affinitatis nisi justificentur per clausulam oppositoriam, soo hadden de voornoemde gedaegden van de consessie der voorsz: misfive voor soo veel 't, roerde die clausule van surcheantie aldaer geinsereert, geappelleert gehadt, ende van heur luijden grieven, onder den selven hove gedient, welcke grieven bij denselven hove gevisiteert ende op alles rijpelijk gelet sijnde was voorsz: clausule van surcheantie af gedaen ende gemuteert in simpel bevel, waer naer hadden de voorn: impetranten resilieerende van de voorsz: instantie van nieuws op heurl: kennen geven, gelicht van de voorsz: hove marschement in cas van mainctinue, bij alle welcke ende meer anderen middelen de voorn: gedaechten exepieerende, concludeerende bij seeckere middelen, dat de inpetranten verclaert zouden worden tot heurl: eijsch ende conclusie niet ontfanckelijk, ende die gedaechden geabsoveert van der instantie, maeckende eijsch van costen, ofte anderen alsulcken finen ende conclusien als 't voorsz: hof bevinden soude den voorn: gedaechden oirbaerlijkst te weesen, ende nae dat van weegen de inpetranten de voorsz: exceptie gerejecteert was, hebben die voorsz: partijen conformelijck den appointen dispositif, van den voorsz: hove geschreeven bij eijsch, antwoord replijcq ende duptijcq, ende hebben op 't feijt ofte feijten daer inne begreepen de voorn: inpetranten gedaen doen seeckere ordinaris requeste, hinc ende geprocedeert diverse munimenten geprenincheert van meer te produceeren, ende was van wegen de impetranten reprochen van rechten geemploijeert, ende gesalveert van wegen den gedaechden geprocheert, ende voort in rechten geconcludeert, ende rechten begeert.

't voorsz: hof, met rijpe delibratie van rade deurgesien, ende overwogen hebbende alle 't gunt dat ter materie dienstich was in den name, ende van weegen der hooge ovrigheijt, ende graaflijckheijt van Hollant, Zeelant ende Vrieslant, verclaert den inpetranten tot heuren eijsch, ende conclusie niet ontfanckelijk, ende condemneert heurluijden, ende costen van den processe ter taxatie, ende moderatie van den voorsz: hove.

Ghedaen in den Hage bij Mr. Adriaen van der Mijle, president Arthus van der Brederode, Pieter de Imosa, Vrederick Verhorst, Gerrit Denssz: ende Frederick Boijmert, raetsluijden van Hollant, ende gepronunchieert den 17^e Februario anno 1588.

't oirconde 't zegel van justitie hier aen gehangen.

In kennisse van Mij. Ende was onderteekend:

J. de Woerden.

(Hebbende een uijthangende zegel van rooden wasshe aan dubbele staarte.)

Den 29^e Octobris anno 23 soe is geaccordeert ende geconcludeert bij den 21 soe wat stierluijden ofte gezellen verhuijrt zijn omme ten Harinck te varen die zullen gehouden wesen hoir tijt uut te varen tot Sinte Katharinen dage toe, ende indien dair ijemant in quame binnen den voirss: tijt ende dat bij gebreke ofte oirloge ofte quade fortune ofte enige sonderlinge saicke dier op soude mogen comen, soe zullen die reeders mogen of snijden en die stierman mitten gezellen loenen nae den beloop destijds, ende indien dair enige scepen in quamen binnen den voirss: tijde sonder gebreecke van de voirss: perselen soe zullen die reeders sculdich wesen hoire volle huijre te geven indien zij niet weder uut en voeren, ende indien die reeders beliefd dat scip weder uut te seijnden soe zullen die stiermans mit die gezellen gehouden wezen mede te varen tot de voirss: tijt toe, ende indien dair ijemant wair die niet mede varen en wilde tsij stierman ofte gezelle dair zullen die reeders een ander voeren huijren in zijnen stede ende hem corten dat die ander in zijnen stede soude winnen den voirss: tijt gedurende dat hij mede gevaren heeft ende indien die gezellen enige actie wilden maken omme mitten zelven stierman weder te varen, die alsdan niet mede varen en wilde dair zullen die reeders effer een ander voeren huijren in zijnen stede ende hem corten dat die ander in zijnen stede soude winnen den voirss: tijt gedurende dat hij mede heeft.

Actum anno et die sup:

Soe wie van den huijrlingen een been ofte arm breect in een buijsch soe dat hij dair deur an lant moet bliven die sal men sijn volle huijre geven ende alsulken harinck als hij bedingen heeft ende bliven an lant tot dat die stierman weder in comt ende hij beqaem is om weder ter zee te varen indien die stierman hem weder voeren wil soe sal hij gehouden wesen, weder mitten stierman te varen om die selfde huijre ende men sal die meester geven een pont Vlaemsch sonder meer ofte alsoe veel als scepenen duncken sal dat die meester verdient heeft, ende andere mijnre quetsure, te staan tot scepenen nae advernand.

Actum anna 32.

Is geaccordeert bij de heere ende 24. Soe wie van de huijrlingen zijn werck niet en doet dair hij hem voeren verhuijrt heeft dat sal staen totten eedt van de stierman ende indien die stierman die huijrlingen oirlof gift soe sal mense betalen nae advenant van de huijre te weten die drie weecken voir bamis voir die twee weecken nae bamis.

Actum den 5^e Augusti anno 28.

Soe is geaccordeert bij de vroetscap dat alle buijsschen hier of ende an varende ofte arriveeren, zullen die heijlige kerke geven alle harinck teelden twee philips gulden ende dat in de stede van de tonne harincx die zij kerke plach te geven.

Actum in Januario anno 27.

Soe is geconsenteert bij de heere ende den 21. Soe wie van den huijrlingen uuten buijsse ter zee vaert die sal men telcken reijse betalen den sesten penning van hoir huijre ende daren boven zullen zij gehouden wezen mede te varen tot Sinte Katherinen dage toe ofte men salsa achtervolgen mitten mandamenten van de K.M. laest gepubliceert.

NB.Dit schijnt omtrent den Jaare 29.

Van die scepen te leggen.

Ende ingevale dat ijemant zijn getrouwe niet vijeren en woude van de scepen leggende in de haven soe soude die gene die dair gebreck an heeft dat getrouwe of doen ofte doen ende men hem dair quade woerden om gave ofte qualicke toe sprake dat wair optie boete voirsz: ende indien hij enige interest ofte scade dair bij hadde dat sal zijn tot discretie ende sentencie van scepenen.

Actum bij de vier ende twintich.

Den 13^e Januarij anno 29, optie boete van 5 lb.

Om recht te spreekte an scepe.

Soe wie mit zijnen buijsse comt zeijlen ofte focken uuter zee buijten an 't Hooft of binnen dat Hooft van de haven ende hij ijemant scade duet an eenige scepen leggende gemeert tsij groote of cleijne scepen die scade zal hij alleen koelen ende betalen ende optie boeten van een pondt te verbueren jegen den heere ende dit al tot discretie van scepenen.

Actum den 13^e Januarij anno 29 bij den 24.

Accoord tusschen burgermeesteren van Schiedam en Mr.Jacob de Jong van 2 kampen lands in 't Kortland van dato 4 November 1594.

Volgens accoort op den 4^e November 1594 aengegaen, onsentereen Mr. Jacob de Jongh voor hen zelfs ende Rutgert van IJlen wegens de erff genamen van de heer van Cabau, aen de burgermeester van Schiedam, ten behoeven van de stad, uijt seeckere twee kampen lands, in 't Kortland geleegen buijten de Vlaerdinger poort, ijder camp groot zijnde, ses morgen, toebehoorende, die eene Mr. Jacob de Jong voorsz: ende die andere ses morgen daer beneffens aen de westsijden de gemelde erffgenaemen van de heer van Cabau, waer van de eene helft leen is, ter sijden aff te delven, doorgaens ses roeden drie voeten, beginnende van den halven dijkssloot zuijtwaers op langh 116 roeden 2 voeten, tot gerieff van den boesem van 't spuij, ende spuikade, mits betaelende voor de marge 250 gulden, van 't landt van de voorsz: Jacob is afgegraven, de lengte van 58 roeden belopende 362 vierkante roeden en een halff, ende van de ses morgen der voorsz: eerffgenaemden is afgegraven de lengte van 58 roeden, 2 voeten beloopt 363 roeden 6 voeten, 6 duim, welck afgedolven landt van de voorsz: Jacob beloopt 151: 9: 6, mits de voorsz: twee kampen haeren uijtwegh zullen hebben over de wegh, die de burgermeesters aldaer doen maecken, en sullen de burgermeesters tot haeren costen een scheijsloot maecken, breed 8 voeten, genomen vier voeten van de voorsz: 6 roeden 3 voeten, ende de andere vier voeten van t'land van de voorsz: Jacob ende gemelde erfgenaemen, en sal deselve sloot weesen een gemeene sloot, en tot gemeenen costen onderhouden werden, ende heeft de voorsz: geproteseert, dat in dit accoord niet verder heeft geconsenteert, dan voor hem ende voorsz: erfgenaemen sonder prejuditie van den leenheer ende is op 31 Januarij 1595 met de helft van de voorsz: 363 roeden 6 voeten 6 duim (als zijnde die helft leen)ten behoeven van de stad Schiedam verleijt den burgermeester Jacob Willemsz. Brasser.

Volgt den verleij brief, op den burgermeester Joris Maartenz: Coij ten behoeven van de gemelde stad. De ridderschap Edelen doen cond, eenen ijgelijcken, dat wij (behoudens ons ende een ijgelijcx recht) verleijde ende verleent hebben, verleijden ende verleenen mit deesen onsen brieven Joris Maartenz: Coij tegenwoordige burgermeester der stede van Schiedam, in den name, en ten profijte derselver stede, als daer toe bij meerdeheijd van stemmen van de vier en twintich raden en vroetschappen

derselver stede verkooren zijnde, blijkende bij de acte van dato den 13 Junij 1598, in de registeren van de leenen van Wassenaer geregistreerd, ende dat in plaetse van wijlen Jacob Willemsz: Brasser, als nu overleeden zijnde de gerechte helfte, van 365 roeden, 6 voeten zes duymen geleegen buiten den zeedijck, tusschen Schiedam en die polder in seckere agtien morgen lands, die geleegen hebben, aen die oostzijde wijlen heer Diederick van Spierinxhoeck Priester, aen de westzijde den abt van Egmond, dat noort eijnde den zeedijck, ende dat zuiteijnde streckende in de Maze te houden van ons, van wegen die graaffelijckheid, ende hoge overheijd van Hollant, als besitten van de heerlijkheeden, goederen, ende gerechticheeden van den huijse van Wassenaer, ende zuijtwijck, die heeren van Schiedam voorsz: tot een erff leene, gelijk die oude brieven, ende registeren dat inhouden, ende verclaeren, ter verheer gewaden, soo dickmaels als 't verschijnen sal met een levende steur, off vier ponden Hollants pajements daer vooren, oock met conditien dat 't voorsch: leen, hoewel het nu met onsen consente met water gemaect is, altoos voor een cleijn leen verheeven sal worden, ende van deesen voorsch: leene, heeft ons huijden huld, eedt ende manschap gedaen de voornoemde Joris Maertensz: Coij, in den name als vooren, nae behooren daer bij, aen, en over waeren, Hendrik Heermale, Mr. Cornelis de Jonge, en Hendrik van Coesvelt, leenmannen, van den huijse van Wassenaar. t'oirconde hebben wij deesen brief, met onsen grooten zegel, ende het water zegel van den voorsz: huijse, t' welck ingelijcke sacken gebruijcken bezegeld.

Alsoo bij den Ed: heeren staten 's landts en graeffelijckheijts van Holland en Westvriesland in aansieninge van groote belastinge van den lande en tot onderhout van oirloochs volk te water ende te lande die nootelijck te defensie derselven lande ende goede ingezeten van dien mit prompte betalinge in goede ordre en discipline militaire moeten worden gehouden geaccordeert ende geconsenteert is dat in den jegenwoordsigen jaere zestien hondert en een, over allen den steden van Holland en Westvriesland voort: geheven, omgeslagen en opgebeurt zoude werden, op ten voet van 't redres van de verpondinge, een gelijcke verpondinge en op gelijcken voet als in den voorgaende jaere zestien hondert geheven en omgeslagen is geweest.

Soe werden de burgermeesteren en regieders der stede van Schiedam mits desen voor de eerste en laetste reijse gesomeert te betalen ten comptoire van Cornelis van Mijrop ontfanger generael van Holland en Westvriesland voort: de somma van vier duysent vijff hondert vier en veertich ponden een scelling: neghen penningen van x.l groon 't pondt, als terstont nae den ontfang van dese alle de penningen die 't gemeene landt boven de renten bij de voorsz: stede daer op spreken en in den loopen jaere (xljc) een verscheenen sal goet en suijsers commen, op peijne van daer voren gexecuteert te worden, volgende rigoreuse executeert, mits dat de verscheenen renten als vooren daer aen sullen worden gecort en innegehouden als in den voorgaende jaere daer af alleenlijck leveren quitan: aen den ontfangen generael voorn: zoo veel de losrenten aengaet en van lijffrenten behoorlijcke attestatie de vita ondonnan: van gecommiteerde raden en quitantie daer toe dienen ende gedaen in den Haeghe op ten eerste Aprilis anno zestien hondert een.(somma uij 2 Julij).

C. van Mjirop. 1601.

Gecopieert na het geinsereerde op een oud stukje papier en berustende is op het secretarie der gemelde stad.

Te vinden in het boekje, der weezen vader verheerlijkt of in wijdens rodevoering in het herbouwde weeshuijs te Schiedam. Pag: 83 en 84 in de nota.

Extract uit de resolutie van de vroetschap der stadt Schiedam, genoomen den 2e x br 1602.

Is in delibratie gelegd zekere requeste van de heiligegeest meesteren, daar bij de heilige-geest verzogten plaatze, om daarop te mogen timmeren een weeshuijs, daar inne schaamele weeskinderen dezen binnen deze stede in goede tucht ende discipline opgevoet soudén mogen worden, ende dat men van steedes wege soude verzoeken aan de heeren staten van Holland octrooij, omme binnen deze steede te mogen op regten den loterie, om daar mede te vervullen de timmeragie van het zelve weeshuijs.

Is geresolveert, dat men de voors: heiligegeest meesteren in haarlieder verzoekt accommodeeren ende het voors: octrooij verzoeken zal, mitsgaders ook dispicieeren waar en op wat plaatze het selve bequamelijckst getimmer sal mogen worden.

Sententie van den hove van Holland de burgermeesters ende regierders der stede van Schiedam ged: in cas van mainctinue en keetmeesters en van de soutkeeten aldaer imp:ten:.

In der saecke hangende voor den hove van Hollandt, tusschen Cornelis Alewijns ende Pieter Pietersz: van der Burch voor hem selven ende uijte name van Arent Danckertsz: van Smalevelt mitsgaders Pieter Claesz: Pesser alle burgers der stede van Schiedam ende eijgenaers van de soutkeeten aldaer

imp: in cas van maintenue derselver stede voor haer selven ende intervernierende voor Huijbrecht IJbrantsz: pachter van den turff excijs derselver stede ged: ter andere zijde.

In welcke saecke die voorsz: partijen volgende voorgaende appointementen van den voorsch: hove op als gecompereert sijnde voor seeckere commissaris daer toe gedeputeert, ten fijne van accoort, ende aldaer nijet connende accordeeren, soe waeren zij luiden verdraegen de saecke te volschrijven bij memorie ende advertissementen van rechten, ende deselve mette verificatie daer toe dienen te leveren onder den voorsz: commissaris binnen den tijd van een maendt doen toecomende op peijne van versteecken, welcken volgende hadden de voorsz: imp: bij haere memorien hadden doen allegeeren, hoe waer was dat in den jaere 1500 seven ofte acht en vijftich burgermeesters ende regierders der stede van Schiedam souckende de vermeerderinge van de neeringe aldaer als doen consisteerende in de uijtredinge van haring buijssen in de voorsz: stadt oock te brengen die neeringe van soutziederije, weesende een neeringe zeer annex de voorsz: rederie aen buijssen ende daer toe zeer dienstich, tot dien fine van stads weegen in erffpacht geveijlt, ende uuijtgegeven hadde, seeckere erven om soutkeeten daer op geset ende gebout te werden, ende op dat die luiden te meerder soude moegen worden, om de voorsz: erven in erffpacht aen te neemen, ende de voorsz: nieuwe neeringe aen te grijpen, soe hadden zij in 't uijtgeven van deselve erve beloofft ende geaccordeert, dat de soutkeeten vrij ende exempt: soude weesen van den stadts turff excijs voor soe veel belangde den turff die in de zelfde verbrant ende geconsumeert souden worden, op welcke belooffde ende toegeseijde vrijheijt van de voorsch: excijs de voorsz: erven bij hen imp: of heurluijder voorsaeten ontfangen ende soutkeeten daer op gebout waeren, 't welck zijluiden anders nijet soude hebben gedaen, maer soude die voorsz: keeten ongebout gebleven hebben, 't was mede soe dat in conformite van dien 't zedert den voorsz: tijdt: totten huijdigen daege toe, de voorsz: soutkeete altijts vrij, ende exempt waeren geweest, van de voorsz: stadts turff excijs nopende den turf die in deselver verbesicht, geconsumeert, ofte berbrant was geweest sonder oijt helder ofte penninck daer van betaelt te hebben maer ter contrarie alsoe in den jaere 1562, int verpachten van de voorsz: excijs geommitteert was, in de voorwaerden te mantioneren van de voorsz: exemptie van de soutkeeten, ende sulcx pachter in der tijt van den selven excijs hadde doen arresteeren eenige turffluijden ende schepen, die aen der voorsz: keeten turf gelost hadden omme te hebben betaelinghe van den voorsz: excijs overmits de turffluijden allegeerende waeren de voorsz: vrijheijt van de keete claegende aan burgermeesters der voorsz: stede, over des voorsz: pachters gepretendeerde, soe hadden burgermeesteren den pachter belast, de voorsz: turffluijden ongemoeijt te laeten, seggende dat hij nijet vermocht de selfde te arresteeren, doordien de soutkeeten van de excijs bij hem gepretendeert vrij waeren, ende soe den voorsz: pachter, daer op antwoordende seijde, dat hem die excijs met die conditie nijet en was verhuijert, soe was hem bij burgermeesteren aengeseijt geweest, dat de stadt hem dien aengaende soude voldoen, mits dat hij soe veel, als den excijs van den turff, die dat jaer in de voorsz: keeten op gedaen werde beliep, aen sijn belooffde pacht soude moegen corten, welcken volgende oock den voorsz: pachter de voor turffluijden, ende in haere schepen ontslaegen hebbende, hadde in de betaelinghe van de zijne belooffde pacht, den thresorier van de voorsz: steden over den excijs van den turff in de voorsz: soutkeeten geduerende sijnen pacht gebrant gecort twee en twintich gulden en een halve stuiver, van gelijcken alsoe in December 1586 den turff excijs van de voorsz: stad verhoogt worde, van vijff groot op de hondert tonnen, tot op ses stuivers ende een oortgen, ende bij eenige van de vroetschappen voorgeslaegen worde, dat men de keeten aldaer ter stede mede metten turff excijs soude beswaeren, waer tegens de keetmeesters in deselve vergaederinge present wesende op staende voet haer opposeerden, allegeerende haere belooffde vrijheijt, soe was als doen bij de vroetschappen collegialiter vergadert weesende, geresolveert dat de soutkeeten, van de voorsz: stedes turff excijs vrij souden sijn, als van den ouden hercomen, ende volgende voorgaende resolutie, 't welck oock in de verpachtinge, die op den lesten der voorsz: maent Decembris ofte eersten Januarij daer aen volgende gedaen worde, expresselicken was geconditioneert, ende in de voorwaerden daer op deselve verpachtinge geschiede gestelt invougen dat zij imp: en haere voorsaeten als eigennaers van voorsz: soutkeeten van den tijt aff dat deselve gebout waeren geweest, sulcx over de thien, twintich, dertich, veertich ende langer jaeren waeren geweest, ende als waeren in rustige possessie vel quasi van vrij te weesen van de stadts turff excijs, van den turff, die in de selfde heurluijder soutkeeten verbrant ofte geconsumeert worde, dat hoewel daeromme nijemant en vermochte, hem imp: in de voorsz: heurluijder deuchdelicke possessie vel quasi van de voorsz: vrijheijt te turbeeren, eenich hinder, letsel ofte empeschement aen te doen, t'was nochtans sulcx dat seeckere tijt geleden als in Decembris anno 1600 een, belieft hadde gehad den ged: alhier, in de verpachtinge van de voorsz: turff, die ingaen soude metten jaere 1600 twee, onder anderen te verhaelen ende doen stellen, dat de voorsz: excijs oock ontfangen ende betaelt soude worden van den turff die in de soutkeeten geconsumeert soude worden, turbeerende sulcx hen imp: in de voorsz: possessie vel quasi van de voorsz: vrijheijt 't welck alsoe nijet en behoorden, zoe hadden zij imp: alvooren tegens

de voorsz: verpachtinge voor soe veel die henluijden was prejudiceerende ende van alle costen, schaeden, ende interessen die zij daer deur soude moegen comen te lijden geprotesteert omme haere acte daer van te institueeren daer ende zoe zij te raede werden soude, hebben voorts haer geadresseert aen desen hove, ende versocht mandamt: daer bij een deurwaerder geauthoriseert soude worden, mits hem blickende van de voorsz: haer impt; possessie vel quasi van de vrijdom van de voorsz: stadts turff excijs, deselve daer inne te maictin stijven ende starcken, ende den ged: mitsgaeders allen anderen des noot zijnde, te beveelen alle turbel hinder, letsel ende empeschement hen impt: in heurluijder possessie vel quasi aen gedaen, costeloos ende schadeloos aff te doen, ende hen luijden te interdiceren van gelijcken meer te doen, 't welck hemluijden op haer waerachtich ende wel gefundeert te kennen geven verleent zijnde hadden 't zelve aen de ged: gedaen exploiteeren, ende deselve overmits heurluijder oppositie daer mede dach van rechten gedaen prefigeeren voor den voorsz: hove, tegens seeckeren daege, concludeerenden ten dage dienende zij impt: dat zij gemaintineert, gestijfft ende gesterkt souden worden in de possessie vel quasi van de vrijheid van de turff excijs, die in heurluijder soutkeeten werde geconsumeert, ende dienvolgende den ged: gecondemneert de verpachtinge van voorsz: turff excijs, voor soe veel daer inne stonde dat deselve excijs oock ontfangen ende betaelt soude worden, van den turff die in haer impt: soutkeeten soude worden geconsumeert, als turbel, inder, crot, ende letsel, hen impt: in heurluijder possessie vel quasi aengedaen costeloos ende schadeloos aff te doen, ende hem geinterdiceert van gelijcken meerte doen, ende dat bij provisie hangende den processe, hem impt: geadjudiceert soude worden de recedentie, maeckende voorts eijsch van costen van desen processe tot tauxatie ende moderatie van den voorsz: hove ofte tot anderen fijnen ende conclusie hem impt: oorbaerlicxt zijnde.

Waer jegens van wegen den ged: geallegeert es geweest, dat in den jaere 1600 op de vergaderinge van de staten van Holland, gehouden van den 22^e Octobris van denselven jaere, totten uuijteijnde toe van de voorsz: maent, in deliliratie geleijt zijnde, dat de steden van Holland ende Westvrieslant, ten behouwe van 't gemeene landt souden doen cessie van excijsen die bij den voorsz: steden ontfangen worden, te weeten vier en twintich stuijvers van elcke tonne biers, die bij den tappers, ende acht stuijvers van de tonne die bij den poorters en de inwooners der voorsz: steden, geen tappers zijnde, inne geleijt worden alhoewel bij de gedepudeerden van de steden eendrachtelick vers aen werde, dat de lasten zoo van de renten, en fabriecque, als andere daermeede de steden respectivelick beswaert waeren, sulcx ende soe groot bevonde werden dat zij den voorsz: excijs nijet en mochten missen, nochtans insiende den hoogen noot, daerinne de landen voor de gemeene defensie derselve waeren, ende de geweldige, barbarische ende tirannische procederen, die bij den generaelen vijant, te weten ende te lande tot onderdruckinge deser landen, ende de goede ingesetenen derselver gebruijckt werden, soe omme de waere christelicke religie te extrieeren, als den landen om welvaeren, ende den goeden insetenen omlijft ende goet te brengen, was, doen ter tijt bij den meeste stemmen in de voorsz: vergaederinge verstaen, dat op een proeve den voorsz: excijs, bij den steden tot behouwe van 't gemeene landt, voor den tijt van een jaer soude worden gecedeert ende dat gelijcke imposten in de steden daer die soe hooch nijeten waeren ende in den dorpen ende platten landen inne gevoert souden worden, waer tegens de respective steden wederom geautoriseert werden: gelijk incomen, als den voorsz: excijs, elcx in den heuren wederom te sullen moegen vinden op de consumptie van turff op 't bestael, op 't gemaal, ende op 't storten van 't mout ofte greijnen, ten naesten bij op een eenpaerige voet, omme ale inconvenienten ende misgenougen, wel te nemen, welcken volgende de stede van Schiedam, mede gecedeert hebbende haeren excijs, die tot behoeft van de voorsz: stede, ende tot onderhoudt van desselffs stede lasten geheven worden, hadden de vroetschappen derselver stede soe uuijt crachte van de voorsz: acte van auctonsatie, als oock andersints benefens andere steden macht hebbende, omme keuren ende ordonnantienten meesten oirbaer van haere stadt te maecken, omme wederom te vinden ende suppleeren, 't gunt mitte cessie voorsz: quaemen te missen, in deliberatie gelegd worde, sijnde den voorsz: excijs wel eer geweest vijff groot vlaems over eijder ouder hondert tonnen turffs, die als vooren binnen der voorsz: stede geconsumeert worde, welke excijs naderhandt bij resolutie van de vroetschappen voornt: in den jaere 1586 verhooght was, tot een pennicnk op ijder tonne maeckende op de hondert tonnen ses stuvers ende een oortgen, hadden geraetsaem gevonden, den voorsz: turff excijs, ten fine hier boven verhaelt, ende omme daer mede te suppleeren de plaetse van den bier excijs, die zij in zoe hoochdringende noot, ten behouwe van 't gemeenelant hadden gecedeert, wederom te verhoogen, ende was mitsdijen op ten 29^e Decembris 1600 ende een, bij den voorsz: vroetschappen geresolveert dat men den turff excijs zoude verhoogen, van een penn: op vier penningen de tonne, ende dat dienvolgende, de pachter van den voorsz: excijs ontfangen van elcke tonne turffs een oortgen, maeckende over de hondert tonnen vijff en twintich stuvers, 't welck mede betaelt soude wesen van alle den turff die in de soutkeeten, steenplaetsen, taenhuijsen, mitsgaders soe bij de backers, brouwers ende andere neeringe, als oock mede bij alle burgers ende inwoonders der voorsz: stede

geconsumeert soude worden, nijemants uijitgesondert, als de godthuijsen, 't welck sulcx geresoveert sijnde, soo was oock de ordonnantie daer van gemaect, ende verpachtinge opten laesten Decembris van den selven jaere, daer op gevolcht, ende was daer van pachter geworden Huijbrecht IJsbrantsz, voor de welcke zij ged: alhier intervenieerden, ende alhoewel de imptr: in conformite van de voorsz: resolutie ende ordonnantie wel behoort hadden neffens andere borgeren ende personen, onder de voorsz: resolutie ende ordonnantie expresselick begrepen, aen handen van voorsz: pachter meede te betaelen 't voorsz: oortgen, van ijder tonne turff, die zijluijden sedert de voorsz: resolutie ordonnantie en verpachting in haere soutketen verbrant ende geconsumeert hadden, waeren nochtans, van des te doene gebleeven in gebreecken, onder pretext dat zij sustineerden van de voorsz: excijs vrijheijt te hebben, ende daer van geeximeert te sijn, alhoewel zijluijden nimmer meer den rechten genouch sijnde, soudon connen doceeren, dat haer eenich soedanich recht van vrijheijt, soude beloofft ende toegeseijt sijn, ofte oock anderssints rechtelicke competerende, welcken nijet tegenstaende: alsoe den pachter notitie gehouden hebbende van alle den turff die sedert de voorsz: resolutie, ende verpachtinge in de voorsz: soutkeeten opgedaen was, den imptr: in rechten hadde gedaen roepen, voor den gerechte der voorsz: stede, op ten vierden Decembris anno twee, omme respectivelick te comen doen betalinge van den excijs van den turff gedurende sijnen voorsz: pacht in haere soutkeeten geconsumeert, ende hoewel mitsdien van de voorsz: saecke was preventie en litispentie voor den voorsz: gerechte van Schiedam, in prejuditie van de welcke de imptr: geene nieuwe instantie van de voorsz: saecke voor ander rechter en mochte beginnen, hadden nochtans op ten 6^e Decembris daer aen volgende aen hen ged: mitsgaders haeren pachter doen expoicteeren seecker mandt: in cas van mainctinue dienende presupporende daer bij, alhoewel jegens de waerheijt, van over langen tijt geweest te sijn, in vredsamige possesse van vrij te sijn van den stads turff excijs, ende dat voor soe veel aenginck, den turff die in de voorsz: soutkeeten geconsumeert werde, ende daer uijit hoewel mede qualick insererende dat men haer met dese resolutie ende ordonnantie, ende verpachtinge in haere voorsz: pretense possessie van vrijdom getroubleert soude hebben, ende dat zijluijden te dien respecte soude genootsaecht geweest sijn 't impetreren mand: van mainctinue alhier in questie omme inde voorsz: pretense possesie gemaintineert en behouden te werden, hoewel uijitter saecke gelegenheijt claelick bleeck ende evident was, dat deselve daer toe voor den imptr: nijet en was gedisponeert, omme ineenige possesie vel quasi van de pretense vrijdomme te mogen gemaintineert worden contrarie de resolutie van de vroetschap der voorsz: stede, uijit crachte van welck mandt: hen ged: hadden gedaen dachvaerden tot seeckeren daege voor desen hove, bij welck voorsz: middelen sij ged: concludeerden tot subreptie ende obreptie van der imptr: voorsz: mandt: ten fijne van nijet ontfanckelick, ende dat deselve imptr: haeren eijsch ende conclusie, mitsgaders versochte provisie ontseijt soude worden, maeckende mede eijsch van costen ofte tot anderen fijnen ende conclusie ged: oirbaerlicxt zijnde, ,jegens welcke antwoorden de imptr: replicerende persisterden voor replijck, soe principaelen als bij haere versochte provisie ende meer dat van weegen den ged: gepersisteert was voor duplijck soe hebben die voorn: partijen inconformite van de verbaelen daer van sijnde heure respective stucken ende munimenten, onder inventaris geleverd onder den voorsz: commissaris, ende versocht den hove 't rapport gedaen, ende hem luijden recht ende justitie geadministreert te worden.

't Voorschreeven hoff,

Gehoort 't rapport van de voorn: commissaris ende met rijpe delibratie van rade duer gesien ende overgewoogen hebbende alle 't gundt dat ter materie dienende es, doende recht in den name, ende van wegen de hoge overicheijt ende graeffelicheijt van Hollant, Zeelant ende Vrieslandt, verclaert den imptr: in mainctinue nijet ontfanckelick, gereserveert nijettemin deselve acte int petitoire nopende den eenen penning op de tonne turff gesteld, op ten 29^e Decembris anno 1500 ses en tachtich, om deselve te mogen justitueren bij appel, daer ende soo zij, te raede vinden sullen, ende compenseert die costen van desen prosesse, om redenen den hove daer toe moverende.

Gedaen in den Haeghe, bij meesters Franchois de Coninck, Nicolaes Cromholt, Adriaen Junius, Heindrick Rosa, Amelis van Rosendael, Florens van Schoterbosch, en Steven van der Does, heere van Noorteijck en Cattendijck, Raetsluijden van Hollant, ende gepronuchieert den 22^e Decembris 1600 ses.

Toirconde 't zegel van justitie hier onder aengehangen in kennisse van mij griffier.

D Wijck.

NB. Uijt de origineele perchemijne brieff met een uijthangende francijne staart waer op geweest heeft een zegel in rooden wasshe, dog was gebrooken gecopt: en gecollt: door mij Hr: Wm: Launhardt 1786.

De staten en:

Doen uijtspraak over de differenten tusschen de steden Schiedam en Vlaardingen wegens de verponding van de gemeene lands middelen.

In dato 8^e Augustus 1612.

Beschrijving van Vlaardingen pag: 195.

De staten van Hollant ende Westvrieslant in heure Ed: mog: vergaderinge gehooft hebbende 't geene bij monde aldaar was gededuceert bij ende van wegen burgemeesteren, regeerders ende vroetschappen der stadt Schiedam, requiranten, ter eenre, ende bailliuw, burgemeesteren ende regeerders der stede Vlaardingen gerequireerden, ter andere zijde, over den differente ontstaan ter zaeke van de plaatse van de verpagtinge van de gemeene middelen over Vlaardinger, Vlaardingen Ambacht ende Souteveen, ende gesien de remonstrantie, antwoorde, mitsgaders de andere saecken ende munimenten daar toe van wedersijde ingedient, ende op alles gelet na behooren, verklaaren eerst als nog niet kunnen verstaen, dat ter saecke van de plaatsen, de combinatien, ofte het doen van de verpagtinge van de gemeene middelen binnen ofte over eenigen steeden, plaatsen ofte quartieren, mogen gepretendeert worden geschiet te zijn, te geschieden ofte nog geschieden zal, nogte gegeven ofte verkreegen te weesen, eenige prejuditie voordeel ofte nadeel aan ijemanden van de steeden, leden, heerlickheeden, dorpen nogte plaatsen van den voorsz: lande ofte de jurisdictie vrij en gerechtigheeden derselver, maar ijder deesen aangaende te blijven in zijn geheel, al off zulcks nooit gedaan en ware, ende het zelve alzo vast gepresupponeert zijnde, verklaaren voorts tot nedelegginge van den voorsz: differenten, ende tot onderhoud van ruste, vrede ende eenigheid onder de leden van den voorsz: lande, ende sonderlinge deser gebuijrsteden verstaan te hebben, ende te verstaan, dat met te eerste aanstaande verpagtinge over Vlaardingen, Vlaardingen Ambagt, ende Souteveen gedaan sal worden tot Schiedam naar gewoonte, dog apart, ende van de anderen pagten gesepareert, ende deselve drie plaatsen uijt de verpagtinge alzo apart te geschieden, genieten zullen de oortgens voor den armen als anderen, mits datse deselven in gelijkheijd zullen moeten distribueeren, ende de heure houden buijten klagten: dat ook de commissarissen op elcke verpagtinge den gerechte van Vlaardingen authoriseeren en achtervolch van de generaale ordonnantie de judicatuure te doen over alle differenten, uijt sacke van de voorschreeve verpagtinge van de gemeene middelen over de voorschreeve drie plaatsen, geduijrende deesen tot anders sal wesen geordonneert, 't welke heure Ed: mog: verstaan hun alijts vrij gestaan te hebben vrij te staan, ende alijts vrij te sullen staan, sonder ijemants tegen seggen, omme daar in te doen ende te ordonneeren naar gelegentheijd van tijde ende saacken, gelijk des voor den meesten dienste ende proffijte van den lande goed gevonden zal worden te behooren, naar 't welke alle ende een en ijegelicke desen aangaande gehouden zij het te reguleeren.

Gedaan in den Hage den 8^e Augusti anno 1612. Onderstont ter ordonnantie van de staten, ende was onderteijckent. A. Duijck.

Accordeerende met het principaal, na gedaane collatie op den 12^e October anno 1619.

Ende was geteeckent: J. Dwinglo.

Opten Otobris anno 1633.

In St: Victors schouwe, zoo sijn Dijckgraaff ende hooge Heemraden van Schielant gecompareert geweest, op den Schiedamschen rijweg, strekkende van den dorpe van Overschie aff, tot in de stede van Schiedam toe alwaer meede gecompareert waeren, burgermeesteren ende regierders der stede van Schiedam, in den name derselver, ter eenre, ende de ambachtsbewaerders met eenige ingelanden van de ambachten van den Hogenban ende Outmatenes ter andere zijde, ende hebben aldaer naer voorgaende inspectie, ende visitatie voor goed gelaudeert, ende opgenoomen, het voetpad, twelck uijt de grond van nieuws gemaect ende gelegd is aen de buijten cant van deselve rijwech, neffens de Schie heenen in de voorsz: lengte van Overschie aff tot Schiedam toe, omme van nu voortaan, ten eeuwigen dagen 't voorsz: voetpadt, alsoo gemaect, ende onderhouden te worden, bij de voorsz: ambachten van den Hogenban ende Out Mathenes respectie in conformiti van de uijtspraeke van dato den 20^e Meij anno 1621, waer naer in de voorsz: schouwe, de voorsz: burgermeesteren, ende regierders van Schiedam, inct den ambachtsbewaerders ende ingelanden van voorsz: Hoogenban, deur intercessie, ende uijtspraeke van Dijckgrave, ende hooge Heemraden, voorsz: noch vorder geaccordeert, ende over een gecomen zijn, dat de stede van Schiedam, tot haer eijgen costen, de voorsz: ambachten, int maeken ende onderhouden van een eijnde voetpadt, met den aenslach van dien, beginnende van Heijnrick Fenton scheepmaekers werff aff naer Schiedam toe in de lengte van neegen roeden zonder vorder, ende dat voorsz: voetpadt tot accomodatie ende

gerijve van passanten met paerden sal mogen werden bereeden, mits dat deur voor het geheele jaer deur voor eijder schuijtpaert voor gints ende weder, betaelt sal moeten werden twee blancken, off anderhalve stuijver, te weeten een blanck gints, en een blanck wederom, dat meede allen andere paerden, geen schuijtpaerden sijnde, 't voorsz: voetpadt frequenteerende gelijcke veele sullen moeten betaelen in den winter den tijd van vier maenden, naemelijck de maenden van November, December, Januarij, en Februarij, na de welcke tijden, deselve paerden vrij zullen zijn, gelijck ook meede altijd vrij zullen zijn de stede jachten van Schiedam ende paerden die in eene bedieninge van deselve stede zijn, mitsgaders de paerden van de inwooners, van den Hogenban ende Mathenesch tot haer eijgen gerijve, ende heur luiden bouwinge welcke twee blancken op eijder paert, in maniere als vooren genoten, ende geproffiteert zullen worden, te weeten bij 't ambacht van den Hoogenban, voor de een helft, wesende een blanck, ende de andere helft, ofte blanck bij de stede van Schiedam voor twee derde parten ende het ambacht van out Mathenes voort resteerende derde part, ende op dat het selve voet ende rijpadt, van nu voortaan altijd op sijn behoorlijcke hoogte, ende breedte gelijck het tegenwoordig is, mag werden gemaectt ende onderhouden, soo keuren en ordonneeren Dijckgraef, ende hooge Heemraden voorn: dat 't voorsz: voet en rijpadt alle jaere tot dien eijnde sal werden gevisiteert ende beschouwt bij drie gequalificeerde personen, namentlijk, een uijt den Hogenban, een uijt Out Mathenes, ende een uijt de stede van Schiedam, voor haer interest, ende dat op soodanige voet, ende maniere als de keure, ende ordonnantien van 't Hooge Heemraetschap van Schielant zijn medebrengeende, behoudens de hooge Heemraden van Schielant tot allen tijden de naschouwe, ende soo ter oorsaecken van 't voorsz: schouwen, als oock van 't maken en onderhouden van 't voorsz: voetpadt, eenige differenten ontstonden dat alle 't zelve altyds berecht, ende gedecideert zal moeten werden bij Hooge Heemraeden voornoemt en bij niemant anders. Aldus geaccordeert: ende gedaen in St: Victors schouwe den 29^e October anno 1633 bij Harman van Wielick Dijckgrave, Gijsbert Hendrikz Thart, Cornelis Claes van Driel, Jonkheer Johan Heere van Mathenes, de Riviere, Souteveene, Opmeer ende Cornelis heere van der Mijle, ende Blesgensgraeff en Hooge Heemraeden van Schielant.

Onderstond mij tegenwoordig.

S. Versijden.

Ingevolge van de ordre ende keure beraempt, geaccordeert ende geemaneert bij de wel Ed:gebooren heeren Dijckgraef ende Hoog Heemraeden van Schielant, op het maecken, ende ten eeuwigen dagen wel onderhouden van het voet en rijpadt tusschen de stad Schiedam, ende den dorpe van Overschie in dato den 29^e October 1633, sijn op heden den 10 Junij anno 1651, bij den anderen vergadert de ondergesch: gecommiteerdens van den Hoogenban, Out Mathenesse ende de stad van Schiedam, op de visitatie, ende beschouwinge van het voorsz: voet en rijpadt, nopende het wel onderhouden ende bequaem gebruijck van dien in het welcke doende onder andere considiraten, noodig, ende dienstig bevonden is (dat boven de condition in de voorsz: ordre, ende keuze begreepen) onderhouden werden de naervolgende poincten, gelijck deselve bij de voornoemde resective gecommiteerdens, onder den anderen vast gesteld, ende beslooten is.

Eerstelijck dat alle jaeren den eersten Vrijdach in de Maert Aprillis, een ofte twee personen, uijt eijder der voorsz: plaetsen des voormiddags, precijse, tegens elff uijren, bij den anderen sullen vergaderen in St. Joris Doele, binnen der stede van Schiedam, ofte in den dorpe van Overschie volgens het aenschrijven, hier naer uijt gedrukt, ende als dan van daer gaen visiteeren, ende beschouwen, het voorsz: voet ende rijpadt, dienvolgende de defecten, ende uijt gespoelde plaetsen, te ordoneeren, hoe deselve gemaectt, ende gerepareert sullen moeten werden, dat naer uijtwijzen van dien de voorsz: reparatien, ende opmaeckingen wel ende behoorlijck zal moeten wesen gedaen, voor den eersten Vrijdach naer allerheijligen, den eerste Novembris, daer aen volgenden, ende bij aldien de voorsz: gebreecken als dan niet behoorlijck, ende wel gemaectt soudén mogen weesen, dat in dien gevalle daer op defacto, nader order sal werden gestelt, tot lasten van den geenen die in gebreecken is blijvende, het sij bij bestedinge openbaer, off uijtlegginge van den heer Dijckgraeff, naer den dijkrechte in schielant geconstitueert, ofte de naerschouwe te doen, bij de heeren Dijckgraeff ende Hooge Heemraden van Schielant voorn: conform de voorsz: keure, ende op dat de voorsz: visitatien, ende schouwdagen, des te beter soude mogen werden onderhouden, sullen de heeren van de stad Schiedam, besorgen dat de andere twee ambachten bij misive, ofte insinuatie deselve dagen, ende plaetsen omme de schouwe te beginnen acht dagen te vooren zullen werden genotificeert, ende bij aldien iemant van allen in gebreecken bleeve, ten selven dage te compareeren, zullen deselve verbeuren, een boete van twaelff stuijvers, ij weijgeringe te executeeren als boven, des zoo sullen de voorsz: gecommiteerden, op eijdere visitatie, ende schoudach jaerlijcx mogen verteeren, de somma van ses carolij guldens, ofte op een van deselve niet verteeren, zullen de twaelff guldens mogen verteeren op den laetsten dach, haerder goetvinden, dewelke betaelt zullen werden, uijt het inkommen van den tol, ende dat daer en boven soude mogen werden verteert, sal weesen eijder sijn eijgen

beurs, des dat de teeringe promisque, ende met beurte in eijders jurisdictie jaerlijcx zal omgaen. Welcke voorsz: poincten bij de respective gecommiteerden ten besten zijn goedgevonden, ende geconcipteert, ende dat alles op de approbatie van de Ed: wel: geb: heeren Dijkgraeff, ende Hoog Heemraeden van Schielant, omme welcke approbatie te versoucken ende vervolgens wij bij deesen versoucken, den ondergesz: meede gecommiteerde, bailliu, ende schout der heerlijkheijt Out Mathenese als rentmeester ende secretaris van 't gemelt wel: Ed: collegie van Schielant.

T'oirconde resepectivelyck geteekent den 10^e Junij anno 1651 onderstond van weegen Out Mathenese get: Cornelis van der Nieupoort, ter consente van burgermeesteren der stede Schiedam get: Cornelis van der Dussen, wegens den Hoogenban, Pieter Gerritsz: Lager.

In kennisse van mij. A. Sprockenb:.

Accoord en ordres op het voet en rijpadt tusschen de stadt Schiedam en den dorpe van Overschie van dato den 29^e October 1633.

Op ten 27^e Octobris anno 1633.

In St: Victors schouwe, soo sijn Dijkgraeff ende Hooge Heemraden van Schielant gecompereert geweest, op den Schiedamschen rijweg, streckende van den dorpe van Overschie aff, tot in de stede van Schiedam toe alwaer meede gecompereert waeren burgermeesteren ende regierders van de stede van Schiedam, in den name derselver, ter eenre, ende de ambachtsbewaerders met eenige ingelanden van de ambachten van den Hogenban, ende Out Mathenes ter andere sijde, ende hebben aldaer naer voorgaende inspectie, ende visitatie voor goed gelaudeert, ende opgenoomen, het voetpadt, 't welck uijt de grond van nieuws gemaect ende geleijt is aen de buijten cant van deselve rijwech, neffens de Schie heenen in de voorsz: lengte van Overschie aff, tot Schiedam toe, omme van nu voortaan ten eeuwigen dagen 't voorsz: voetpadt, alsoo gemaect, ende onderhoudende te worden, bij de voorsz: ambachten van den Hogenban ende Out Mathenes respective in conformiti van de uuijtspraecke van dato den 20^e Meij anno 1621, waer naer in de voorsz: schouwe, de voorsz: burgermeesteren, ende regierders van Schiedam, met den ambachtsbewaerders ende ingelanden van den voorsz: Hogenban, deur intercessie, ende uuijtspraecke van Dijkgrave, ende Hooge Heemraden voorsz: noch vooder geaccordeert, ende over een gecomen sijn, dat de stede van Schiedam, tot haer eijgen costen, de voorsz: ambachten, in 't maeken ende onderhouden van een eijnde voetpadt, met den aenslach van dien beginnende van Heijnrick Fenton scheepmakers werff aff naer Schiedam toe in de lengte van neegen roeden sonder vorder, ende dat voorsz: voetpadt tot accomodatie ende gerijve van passanten met paerden sal mogen werden bereeden, mits dar daer voor het geheele jaer deur voor eijder schuijtpaert voor gints ende weder, betaeld sal moeten worden twee blancken off anderhalve stuijver, te weeten een blanck gints, en een blanck wederom, dat meede allen anderen paerden, geen schuijtpaerden sijnde, 't voorsz: voetpadt frequenteerende gelijcke veele sullen moeten betaelen in den winter den tijd van vier maenden, namelijk de maenden van November, December, Januarij, en Februarij, nae dewelcke tijden deselve paerden vrij sullen sijn, gelijck oock meede altijd vrij sullen sijn de stede jachten van Schiedam ende paerden die in eene bedieninge van deselve stede sijn, itsgaders de paerden van de inwoonders, van den Hogenban ende Mathenesch tot haer eijgen gerijve, ende heurluijden bouwinge, welcke twee blancken op eijder paert, in maniere als vooren genooten, ende geproffiteert sullen worden, te weeten bij 't ambacht van den Hogenban, voor de een helft, weesende een blanck, ende de andere helft, ofte blanck bij de stede van Schiedam voor twee derde parten, ende het ambacht van Out Mathenes voor 't resteerende derde part, ende op dat het selve voet ende rijpadt, van nu voortaan altijd op sijn behoorlijcke hoogte, ende breette gelijck het tegenwoordich is, mag werden gemaect ende onderhouden, soo keuren en ordonneeren Dijkgraef, ende Hooge Heemraden voorn: dat 't voorsz: voet en rijpadt alle jaere tot dien eijnde sal werden gevisiteert, ende beschouwt bij drie gequalificeerde persoonen, namentlijck een uijt den Hogenban, een uijt Out Mathenes, ende een uijt de stede van Schiedam, voor haer interest, ende dat op soodanige voet, ende maniere als de keure, ende ordonnantie van 't Hooge Heemraedschap van Schielant sijn meede brengende, behoudens de Hooge Heemraden van Schielant tot allen tijden de naschouwe, ende soo ter oorsaeken van 't voorsz: schouwen, als oock van 't maecken en ondehouden van 't voorsz: voetpadt, eenige differentie ontstonden dat alle 't selve altyds berecht, ende gedecideert sal moeten werden bij Hooge Heemraden voornoemt en bij niemant anders.

Aldus geaccordeert, ende gedaen in St: Victors schouwe den 29^e October anno 1633 bij Harmen van Wielick Dijkgrave, Gijsbert Hendrickz: T' Hart, Cornelis Claesz: van Driel, Jonkheer Johem Heere van Mathenes, de Riviere, Souterveene, Opmeer ende Cornelis Heere van der Mijle, ende Blesgensgraeff en Hooge Heemraden van Schielant.

Onderstond mij tegenwoordich J. Versijden.

Anno 1633 den 29^e October.

De Eedele wel gebooren heeren Dijckgraeff ende Hooge Heemraden van Schielant, rijpelijk geresumeert ende geexamineert hebbende de nadeze ordre, ende poincten, hier vooren verhaelt, tot beter onderhoudenisse, ende gebruik van het voet, ende rijpadt daer inne gementioneert, hebben het selvige geaprobeert, ende toegestaen bij desen, in alle sijne poincten, welverstaende voor soo verre, als het zelve tot een treckpadt werd gebruikt, te weten van den aenslach 't eijnde den boomgaert van de mede gecommiteerde bailliu en schout der heerlijkheit van Out Mathenesse Cornelis Nieupoort, tot den dorpe van Overschie, lastende ende beveelende, allen, ende een ijder die het zelve enichzints zoude mogen aengaen hen daer nae preciselijk te reguleeren, op alle peene, breucken, ende verbeurtenisse, daer inne (als meede inde keure ende ordonnantie van het Hoog Heemraetschap van Schielant) begreepen. Gedaen tot Rotterdam in het gemeenlandshuijs, in St Victors schouwe, bij de heeren Johan van Mathenesse, heer van Mathenesse Rievriere, Opmeer, Souterveen Etc: Willem Brasser, Theophilis de Cats, heere van Cats, Colster Heijlo, Oostdam, Etc: Willem van Matheness, heere van Rasquert Etc: en Jhan Verseijden, Hooge Heemraeden: op den 8^e November anno 1651 voorsz: 1651.

Alzoo de heeren burgermeesteren ende regierders der stede Schiedam ende Vlaerdingen, aen de wel, Ed: heeren Dijckgraeff, ende Hooge Heemraden van Delftlant bij requeste hebben verthoont dat sij heere verthoonders, aenmerckende de groote moeilijk, ende ongelegenheit, omme bij reegenachtich weeder, ende in de wintertijt den Maesdijck tusschen de voorsz: steden gelegen te gebruiken, als wanneer deselve dijk noch met de wagen, nochte te voet gebruiklijk was, strekkende tot groote incomoditeit niet alleen van de reisende luijden, maer ook van die geenen die naest aen den selven dijk ingelanden sijn, goed gevonden ende over een gekomen waeren, een bequaem voetpadt langs binnen, ende beneden aen den thee, van den Hooge zeedijck te approprieren 't welck tot allen tijden bequaem soudensijn, omme te voet te gebruiken, tot groot gerieff van de voorsz: reisende lieden, ende ingelanders, dan gemerckt niemant eenige nieuwigheeden, veel min het voorsz: voetpadt, aen den voorsz: Maesdijck, en vermochten te maecken sonder expres consent, ende octroij, van de gemelte heeren Dijckgraef, ende Hooge Heemraden, soo is 't, dat deselven heeren Dijckgraeff ende Hooge Heemraeden om reedenen voorsz: de voornoemde heeren verthoonders hebben geconsenteert, ende consenteeren bij deesen, het voorsz: voetpadt ter plaetse ende in maniere voorsz: te mogen maecken mits de slencken, ende laechten aldaer vullende met goede harde vreemden aerden, geduijrende 't zelve tot kennelijk wederseggen, van de gemelte haer wel, Ed:.

Gedaen in den gemeenelandshuijse tot Delft, bij de heer Willem van den Houft, Dijckgraef, en heere Diederick van Schagen, heer van Goudriaen, St. Hubrechts gerecht, Waddinxveen, Zijl. d. Nicolaes van der Duijn, heer van Rijswijck, 's Gravenm: ende Jacob van der Graeff, heere van Hoogeveen, Hooge Heemraeden van Delftlandt, op den 20^e Augustus 1648.

Onderstond mij jegenwoordig Cornelis de Jonge.

Copie accoord.

Alsoo tusschen den wel, Ed: heere, heere Diederick van Schagen, heere der vrije heerlijkheeden, Oude, ende Nieuwe Goudriaan, ende tot Waddinxveen, tot Zijl Etc: voor hem zelven, ende als eenige voocht van Jonckheer Willem Anthonis van Schagen zijn ed: onmondige zoon ter eenre, ende de heeren burgermeesteren, ende regeerders der stede Schiedam, als eigenaers van het Vrankelandt, buijten derselver stede gelegen, ter andere seijden geschapen was questie, ende processe te onstaen ter saecke van de becadinge van 't voorsz: Vranckelant, sustineerende de heere tot Goudriaen dat over eenige jaeren buijten weeten van sijn Ed: voorsaten, ende alle bij conniventie, ende haer Ed: pachteren, de voorsz: cade, zijnde eerst niet dan een zomer cade geslooten was aen den hoogen zeedijck, over de grond van deszelfs heere tot Goudriaan landen binnen dezelve cade begreepen, omtrent 6 morgen van 't zelve landt, ende dat die heeren borgermeesteren, ende regeerders derselver stede, daer naer allenxkens, de voorsz: cade hadden doen verhogen buijten kennisse, als vooren, ende dat deselve cade in den jaere 1610 wechgespoelt sijnde, weder was verswaert, ende verhoogt, ende spijs daer toe nodig tot des heeren tot Goudriaens merckelijcke schade gehaelt uijt sijn Ed: buijten landen, sijnde hooge schoone weijden, ende dat de voorsz: in den jaere 1613 wederomme genoegensaem weg gespoelt sijnde, bij de heeren burgermeesteren ende regeerders der voorsz: stede, besteet was, omme opgemaect, verhoogt, ende verswaert te werden, ende dat men voor hadde ende alreede begonst de spijs daer toe nodig te halen uijt des heeren tot Goudriaan buijten landen, 't sijnder Ed: groote prejuditie, verstaende dat deselve heeren

burgermeesteren, ende regeerders, daer toe niet gerechtigd waren, ende de heere tot Goudriaan ongehouden was, 't zelve te gedagen, alsoo het Vranckelant niet bedijckt, maer alleen becaad wesende, de heeren burgermeesteren, ende regeerders voorsz: geen dijkrecht en hadden, nochte mogte gebruijcken over de voorsz: heer tot Goudriaans buijten landen, nochte sonder des heeren tot Goudriaans consent, ende toestaen, de voorsz: cade op sijn Ed: gront en vermogten te houden, eel min buijten sijn ed weten verswaeren, ende in de costen van dien, sijn Ed: pachters te doen contribueeren, dat oversulcx de heere tot Goudriaen den 23^e Februarij 1613 de voorn: heeren burgermeesteren ende regeerders hadden doen insinueeren dat sijn Ed: niet toe en stont, nochte consenteerde, dat de voorsz: cade, voor soo veel die over sijn Ed: landen strecken, weder souden werden opgemaekt, ofte de aerde daer toe nodich uijt sijn Ed: gront gehaelt, maer indien de heere burgermeesteren, ende regeerders de voorsz: cade begeerde op te maecken, dat zij 't zelvde doen souden, op, ende uijt haer eijgen gront, ende sijn Ed: voorsz: landen daer buijten lieten, dat meede de voorn: heeren burgermeesteren, ende regeerders den heere tot Goudriaen souden vergoeden, de schade door het leggen, ende voorgaende wederom opgemaecken, ofte verhoogen van de voorsz: cade, ende uijtdelevinge van sijn Ed: landen, door het helpen bevrijden van de corte landen, ende andersints geleeden, ende bij faulte van alle het zelve protesteerde sijn Ed: van costen, schaden, ende interesse, door het geene voorsz: es gehad, ende geleden, ende noch te hebben, en te leijden, met verclaeringe van meeningete sijn deszelfs schade, ende de reparatien van dien mitsgaders de demolitie van de voorsz: cade, metten gevolgen vandien, jegens de voorn: burgermeesteren, ende regeerders te verhalen, ende versoecken, daer, ende sijn Ed: te raden vinden souden, ende dat de voorn: heeren burgermeesteren, ende regeerders bij verscheijde reedenen ende middelen, sustineerde contrarie, hadden parthijen in den jaere 1614 naer diverse communicatien beraempt, seecker accoord ende transactie, ende zijn dien conformelijck als nu finaelijck verdragen, geaccordert getransigneert omme verdere onlusten, costen, ende processen te verhoeden, in voegen hier verclaert, als dat de heer van Goudriaen consenteeren souden, gelijk sijn Ed: consenteert bij deesen, dat de cade van 't Vrankelant op Ed: voorsz: grond sal blijven gesloten aen den zeedijck van Delflant, soo deselve cade al-daer jegenwoordig leijt, ende gesloten is, ende dat sijn Ed: van gelijcken quiterren souden, gelijk sijn Ed: quiteert mits desen, alle de schaden, geleeden, door de voorsz: uijtdelevinge van sijn Ed: weijden, geleegen buijten de voorsz: cade, ende meede 't geen sijn Ed: landen binnen den voorsz: cade geleegen, voor desen te hooge sijn belast geweest, uijt saecke van het leggen, weder opgemaecken, verswaeren, verhogen, ende onderhouden van de voorsz: cade, mitsgaders de Cortelanden van deselve lasten te helpen bevrijden, ende het geene sijn Ed: ten requarde van dien, minder in pacht van sijn Ed: goederen genoten heeft, daer tegens de voorsz: heere burgermeesteren, ende regeerders van Schiedam, in de voorsz: qualiteit de voorsz: cade soo verre die op des heeren tot Goudriaens gront ofte landen gelegen is buijten desselfs, en sijn Ed: nacomlingen, lasten, schieten, ende ten eeuwigen dagen behoorlijck onderhouden sullen, een bequame bernsloot, van twaelf roeden voeten, daer uijt de voorsz: cade beginnende aen de oostzijde van des heeren tot Goudriaens landt tot Delflandschen zeedijck, op de bequaemste maniere sal werden onderhouden, sonder dat tot het repareren, maecken, verhogen, verswaeren, van deselve cade, de spijsse uijt des heeren tot Goudriaens landt, ofte aenwassen buijten de voorsz: barnsloot sal mogen werden gehaelt, ten waere gebeure mochte bij inbraeck, ende pericule van inundatie, dat geen spijsse genoeg uijt deselve barnsloot, te krijgen waeren, in welcken gevalle de spijsse ter minster schade sal gehaelt werden met vletten op de Maze, ofte andersints de nood sulcx vereijssende ende anders niet konnende gerijft worden, de spijsse die daer en boven tot het repareeren ofte verseeckeren van de voorsz: cade nodich zijn sal, uijt de voorsz: des heren tot Goudriaens landen geleegen buijten de voorsz: cade, gehaelt sal mogen werden, mits dat het selve meede geschieden sal ter naester aerde, ende minste schade, met voorgaende kennis van den eijgenaer derselver landen, is het doenlijck, anders met voorweeten sijns pachters, in der tijt, ende ter plaetse daer deselve dat wijsen sullen, daer de spijsen sal mogen werden gehaelt, en 't geene van deselve voorsz: gront, uijtgedolven sal worden, vergoeden de waeren, van de gront, ende de schade tot sulcken prijse als men onderlinge sal kunnen veraccordeeren, ofte andersints tot seggen van onpartijdige luijden hen des verstaende, bij parthijen daer toe te nomineeren, welverstaende dat de spijsse uijt de voorsz: heeren tot Goudriaens gront, 't zij uijt der voorsz: barnsloot, ofte met vletten op de Maze, ende anders als vooren, sal worden gehaelt, aen de voorsz: Vrancklandsche cade, niet verders sal mogen werden gebruijckt dan voor soo veel deselve cade legt op des heeren tot Goudriaens gront, ende soo buijten ofte contrarie van 't geene voorsz: is bij den arbeijders ofte vletters, op en aen de grondt, ofte landen des heeren tot Goudriaens eenige schade mogte werden gedaen, dat de heeren burgemeesteren ende regeerders voorseijt, deselve als vooren zullen vergoeden, sullen ook de voorsz: heeren burgermeesteren ende regeerders buijten consent van den heer tot Goudriaen, ende sijn Ed: nacomelingen, eijgenaers van de voorsz: landen, de voorsz: Vrancklandsche cade op deselve sijn Ed: landen niet vermogen te verleggen, nochte over

sijn Ed: landen, ende aenwassen, eenich dijkrecht te gebruiken, buiten 't geene voorsz: is blijvende den eigendom van deselve cade altoos aen den heer van Goudriaen, ende zijn Ed: nacomelingen, ende soo wanneer in de voorsz: barnsloot, die alle drie off vier jaeren van weegen de stadt, als vooren sal moeten werden opgeschooten, meerder spijs sal zijn, dan totter voorsz: cade onderhoudinge, ofte verseeckeringe noodig sal zijn, deselve overige spijs, tot vollinge van de putten, ende leegten, in des heeren tot Goudriaens buiten landen, als dan weesende sal werden gebruikt, ende sullen de heer van Goudriaen, ende zijn Ed: nacomelingen eigenaers van de voorsz: landen, over alle deselve landen streckende van den Delflanschen Dijk off Spieringshoekse Laen of over Vranckelandsche cade, tot in de Maze toe, aen de voorsz: heeren burgemeesteren, ende regeerders van Schiedam ofte Vranckelant in der tijd betalen achtiën ponden à 40 grooten, jaerlijcx sonder meer bij den hoop, daer vooren de voorsz: stadt, ende Vranckelant, alle dezelve landen van den heere van Goudriaen, vrij houden sullen, van alle verpondingen, ende verhoginge van dien, schattinge, soo van inbreec, maecken, ende onderhouden, verhoogen, verswaeren, van de voorsz: cade, van nieuwe ende oude gemeenelands wercken, 't sij van sluisen, moolen, ende alles anders, tegenwoordich, ende toecomende, niet uijtgesondert, ende sullen daer meede alle de voorsz: questien, ende differentien, aff, doot, ende te niet sijn, belovende de voorsz: parthijen elck in haer requarts, voor haer ende hare nacomelingen 't geene voorsz: is, ende elck point van dien getrouwelijck te agtervolgen, ende na te comen, onder verband als nae rechten, ten oirconde van deese twee al eens luidende versegelt ende geteeckent op den 8^e Februarij anno 1619.

Ende was onderteijckent Diderick van Schagen, Boiwe, Bruijn Arijensz: Alewijn Hendrikz: Sebastiaen Bolleman, Dirck Adriaensz: Cuijper, Arij Present Nieupoort,.

Hebbende onder aen op het spatium gedrukt twee cachetten, daer van het bovenste was het cachet van den Ed: heere tot Goudriaen gedrukt in roode ouwele, en de het benedenste het cachet der stadt Schiedam gedrukt in groene wasshe.

Onderstond gecollationeert tegens zijn origineele onderteijckent, ende gecachetteert als boven, ende is deese daer mede van woorde tot woorde accordeerende bevonden, bij mij openbaer notaris bij den Hove van Hollant geadmitteert, in 's Gravenhage resideerende, den 1^e April 1625. Ende was geteijckent O. Bronchuijsen. Notaris publijcq.

Lager stond naer gedaene collatie is deze met de copie authentijcq onderteekent bij mij notaris als boven, bevonden te accordeeren, bij mij, bij den Hove van Hollant geadmitteert, in 's Gravenhage resideerende den 10 September 1665, ende was onderteijckent.

J. Versijl. notaris Publ:.

Accordeert met de voorsz: copia geteekend bij den notaris J. Versijl, in kennisse van mij.

C. van der Dussen.

Extract.

Aelbrecht, doen cond allen luden want een geschil, ende twist langen tijt gestaen heeft tusschen onse goede steden, als Haerlem, Delft, Leijden, Alckmaer, Amsterdam, Rotterdam, Schiedam, St. Geertruidenberg, Oudewater, Vlaerdinck, 't S Gravensande, Naerden, Medenblick, Enckhuijsen, Briele, ende onse lieve neve Otto heer van Arckel, mit zijnre stede ende poorteren van Gornichem, ende onse dorpen, als Akersloot, Uijtgeest, ende Wormer, aen de eene zijde, ende onse stede van Dordrecht aen die andere zijde, roerende van der stapelinge ende ongelden, die onse stede van Dordrecht voorsz: onse steden, ende onsen dorpen voorsz: voorsz: eijsschende hebben geweest, ende sij onse steden, ende onsen neve den heere van Arckel sijnen poirteren van Gornichem, ende onse dorpen voorsz: dijcwijl om op gehouden hebben, binnen onser stede van Dordrecht, ende buiten op onsen stroom aengehaelt, welck geschil, ende twist wij niet langer leijden en willen maer zijn des overdragen, dat wij dat scheijden willen mit onsen raden, nae den beste rechte, ende betoen aen allen sijden, soo hadden wij onsen steden voorsz: onsen neve heer van Arckel mit sijne stede van Gornichem, ende onsen dorpen voorsz: aen die sijde, ende onse stede van Dordrecht aen die ander zijden, eenen naemcondigen dach geset, ende bescheijden, dat is te weeten op den, Sonnendach nae St. Nicolaes dach, lestleeden, voor ons, ende voor onsen rade tecomen, in den Hage, elex mit sijnen betoge, ende rechte, daer sij hem meede behelpen wilden, als van der stapelingen, ende ongelden voorsz: daer aen die andere sijde, onsen steden, onsen neve den heer van Arckel zijne stede van Gornichem, ende onse dorpen voorsz: quaemen, mit hoire brieve, betoen ende rechte daer sij hem meede behelpen wilden, ende bewijzen dat sij totter stapelingen, ende ongelden voorsz: niet gehouden noch schuldich waeren te staen, ende want onse stede van Dordrecht voorsz: den voirgenoemden dach die wij hem beschreijden hadden verlaten, ende ons gebodt ongehoerig waeren, soo hebben wij mit onse rade, mit goeder voorsienigheijt besien ende gehoort onse boecken, ende registers daer wij in vonden hebben, alsulcke brieve als onse stede van Dordrecht hebben mach van onse voirvaderen van der stapelinge ende ongelden voorsz: ende oock aen die andere sijde, sulcke

briefe, betone, ende stanvesten als onse steden, onsen neve die heer van Arckel zijne stede van Gornichem, ende onsen dorpen voorsz: van onse, ende onse voirouderen hebben ende hebben gevonden mit onsen raide, dat onsen steden, onsen neve den heere van Arckel zijne stede van Gornichem, ende onse dorpen als voor genoemt die oudste ende beste brieven van Dordrecht die sij hebben van der stapelinge, ende ongelden voorsz: mit rechte niet dooden en mach, waerom wij van onser rechter wetenheijt ende bij goet duncken ons raets gewijst hebben, ende wijsen mit desen briefe voor dat beste recht, alsoo ons dat toebehoort van onser heerlijkheijt wegen, dat onse steden ende hoire medepoorteren, onsen neve die heere van Arckel, sijne stede van Gornichem, ende hoire meede poorteren ende onsen dorpen voorsz: ten eeuwigen dagen. Vrij ende quijt wesen sullen van der stapelinge voorsz: ende van allen ongelden, hoe dat genoemt mag wesen, ofte tot eenigen dagen genoemt mach worden, van onser stede van Dordrecht voorsz: vort soo sullen die van Monnickendamme dese voorsz: vrijheijt, vrijheden genieten nae inhouden haere hantvesten, ende geloven voor ons, ende onse nacomelingen onse steden, haeren medepoorteren, onse neve.

Copia accoord beweerende het lootsen op de Maze. 1661.

Alzoo tusschen de heeren burgermeesters ende regierders der stadt Rotterdam ter eenre, ende heeren burgermeesteren, ende regeerders der stede van den Briel ter andere sijden differentien ontstaen waeren, o ver het aenstellen, verkiesen ende qualificeeren van de lootsluijden op de Maze, ende het Goereetsche gat, mitsgaders derselver lootsluijden residentie plaets, als mede het stavende van lootsbooten, ende tot wegneeminge van deselve differentie, gelijk oock tot weeringe van alle vordere verweijderinge daer uijt te resulteren bij de gesamenlijcke leeden van de groote visscherij op de Maze verscheijde conferentien gehouden, ende bij deselve oock verscheijde voorstellen van accommodatie gedaen waeren, ende eijntlijck dezelve saecken mede sijnde gebracht geweest in de vergaderinge van de Ed: mog: heeren staeten van Hollant, ende Westvriesland, ende bij derselver Ed: gr: mog: gecommiteerden op gemelde parthijen tot onderling contentement, insgekijs niet en kunnen hebben vergeleeken, en dienthelven bij deselve haer Ed: gr: mog: gecommiteerden een advijs geformeert, ende daer van rapport gedaen zijnde ter hoog gem: vergaderinge van haer Ed: gr: mog: van het zelvige gerapporteerde, bij de heeren van beijden de opgem: steden copie versogt was, ende daer op hangende mede de finale resolutie, nopende het voorsz: subject, haer Ed: gr: mog: tot voorcominge van alle verweijderinge, ende oock feijtelijckheden bij speciale resolutie hadden geordonneert, dat middelertwile het lootsen in de voorsz: zee gaten alleenlijck zouden geschieden, op den voed, en door de persoonen voor dato van de voorsz: verschillen in train, ende emploij geweest lootsluijden op nieuws aen gestelt, ende noch aen te stellen, mitsgaders haere gantsche familie, als oock derselver goederen, ende generalijck alle het gene aengaet, sullen neemen, ende houden in haere protectie, ende geensints gedoogen, dat deselve in haere bedieninge persoonen, goederen, ofte andersints, directelijck off indirectelijck beschadigt, off verongelijckt werden, ende indien sulcks te eeniger tijdt mogte komen te gebeuren, dat zij tegens die geene die daer aen schuldich sijn met riqueur en sonder eenige conniventie sullen procederen, ende doen procederen na behooren, ende in cas hier inne 't eeniger tijdt gebreck bevonden mogen worden, dat als dan bij de gemelte gecommiteerde vann de voorsz: steden daer tegens nae exigentie van zaecken voorsien sal worden.

Art: 6.

Doch ingevalle buijten vermoede 't selve mede mogte werden gedilajieert, ende de noodige voorsieninge niet gestelt, dat dan de steden Rotterdam ende Briele sullen sijn, ende blijven, in haer geheel, ende behouden 't recht in de pilotagie, dat sij respective vermeenen te hebben, welverstaende nochtans dat het admitteeren, ende vaeren van de voorn: lootsluijden voor het toecomende, bij die van Rotterdam voorn: voor geen acte possessor sal kunnen werden geallegeert.

Art: 7.

Dat de voorgeroerden gecommiteerden van de gemelte steden der groote visscherij de respective lootsluijden, stricktelijck zullen houden, ende doen houden, tot de observantie, ende de practijcque, van de ordonn; bij haer Ed: gr: mog: op 't stuck van de pilotagie int voorsz: quartier gemaect, ende noch te maecken, zijnde, sijn eijntlijck de meergemelte parthijen inde vergaderinge van het collegie van de groote visserij op de Maze op den 22^e Augustus in den jaere 1661 onder anderen nopende het assopieeren van derselver voor gementoneerde differtien meede specialijck wesende geconvoceert, dienthelven met den anderen onderlinge, ende door tusschen spreekken van de verdere leeden van het zelve collegie verdragen, ende geaccordeert, namenlijck dat bij dezelve tot wegneeminge van alle de voorsz: wederseijdsche differentie, de pilotagie op de voorsz: zee gaten bij provisie op een proeve voor den tijdt van een jaer sal werden gedirigeert, ende gereguleert, in conformitie, van het opgamelde advijs van de heeren gecommiteerden van haer Ed: gr: mog: in eenige poincten, sijnde gealtereert in voegen en maniere als hier nae volgt:

1^e.

Dat van nu voortaan de steden van de groote visserij op de Maze, te weten, Delft, Rotterdam, Schiedam ende den Brielle, ofte gecomm: van dezelve sullen admitteeren, ende qualificeeren, de lootsluijden gebruijckt werdende tot het inne ende uijt lootsen van de scheepen in de Maze, ende het Goereetsche Gat, conform de ordonnantie bij de heeren, staten van Hollant, ende Westvriesland op 't stuck van de pilotagie in de voorn: zee gaten op den 12^e October des jaers 1656 jongst geemaneert.

2^e.

Dat alle sodanige lootsluijden als voor desen bij de burgermeesteren, ende regeerders van den Briel x zijn aengestaen, ende beedicht bij welgemelte steden van de visserij haere committeerenden op nieuws beedicht, ende in hunnen dienst sullen werden gecontinueert, ende bevestigd, ten waere deselve lootsluijden, off eenich van hen, daer toe onbequaem, off oock andersints van quaet comportedement bevonden werden.

3^e.

Dat de twee nieuwe lootsbooten, onlangs door ordere, van burgermeesteren ende regeerders der stede van Rotterdam voort: in 't vaarwater gebragt, mitsgaders de lootsluijden daer op albereijts gestelt, ofte noch te stellen, indien sij nae voorgaende examinatie daer toe bequaem bevonden werden, mede tot het in en uijtlootsen aenstonds geadmitteert ende gecontinueert zullen worden, des dat deselve bij provisie met haere persoonen in de lootsbooten binnen der stad van den Briel, haere residentie plaets, ende retraicte zullen neemen, ende houden, mitsgaders van daer telkens aff en aen vaeren, onvermindert het recht, dat de repective steden, op 't stuck van de pilotagie soo omtrent de residentie van de lootsluijden als anders sustineeren te hebben, ende dat mitsdien om goede reedenen, ende, motive ten requarde van de voorsz: nieuwe aengestelde lootsluijden, geene inqualificatie geallegeert ofte voorgewent sal worden, op de dispositie van 't tweede art: van de boven geroerde haer Ed: gr: mog: ordonnantie.

Art:4.

Dat de gemelte steden ten aensien het getal der voorsz: lootsluijden, merkelyk wert vermeerderd sullen besorgen dat het loon derselve lootsluijden, in reedelyckheijt ende billeckheijt verhoogt werden, des dat alle de voorn: lootsluijden egalijck getracteert, ende niemant van hen luijden afsonderlijck, door eenige collegien, ofte steden gegageert zal worden, uijt genoomen de gratificatie dewelke bij de stadt Rotterdam aen de nieuwe lootsluijden alreede is beloofd.

Art 5.

Dat die van de regeeringe soo wel als de justitie binnen den Briel,de (blad ontbreekt).

Art 8.

Dat de gem:gecomm:haer eenmael des jaers, ofte zoo menigmaele, als het hun goetduncken zal, binnen den Briel voort: ende elders sullen komen informereen, op de comportedementen, ende dovoiren, van de lootsluijden, ende daer inne eenich gebreck bevindende vermogen te suspendeeren, ofte te casseeren, ende anderen in hun plaetsen aen te stellen, sulcx als zij lieden naer exigentie van saecken en ten dienste van de commercie behoorlijck, ende dienstig achten sullen.

Aldus gedaen, ende gearresteert bij de heere: gecommiteerde van de respective steeden van de groote vischerij op de Maze, ten zelven eijnde specialijck beschreeven, ende gecompereert zijnde geweest, ende in oirconde van dien bij derselver stede respective secretarissen onderteekent heden den 17^e October 1661.

Was onderteekent, F. Fockestaert, E. Verschuij. C. van der Dussen. D. van Riele. Accord: met de origineele C. der van Dussen.

Ampliatie.

Van het octroij nopende de regeerings bestelling binnen de stadt Schiedam van dato den. - 1662.

De staten van Hollant, ende Westvrieslant doen te weeten, alsoo ons verthoont is bij burgemeesteren ende vroetschappen, der stadt Schiedam, voor haer zelven, en uijt den naem van deselver burgerij dat het ons belijft hadde op den 22^e December des jaers 1650 de verthoonders te vergunnen, consenteeren, ende octroijeeren dat de vier en twintich raden, ende vroetschappen derselver stadt absolutelijck zouden mogen elegeeren ende setten drie burgemeesteren, zeven schepenen, ende suppleeren de vacante plaets of plaetsen in de vroetschappen der voorsz: stede, ende dat tot dien eijnde de gemelte vroetschappen haer daegs voor den eersten Maj, op haeren eedt zoude inbrengen, een toegevouwen en beslooten billiet inhoudende zes persoonen tot burgemeesteren, veerthien tot schepenen ende een van drie persoonen tot ijder vacante plaets in de vroetschappen, die sij in goeder conscientie zouden achten, te wesen, van de redelijckste rechtvaerdigste, rijckste, verstandigste ende vreedsaemste poorteren derselver stede, lieffhebbers van het vaderlant, ende van de waere christelijcke gereformeerde religie, en dat die geenen die bevonden zouden worden onder de voorsz: zes,veerthien ende drie persoonen respective te hebben de meeste stemmen, daer meede

zoude wesen respectivelijck gecooen, ende geelegeert tot burgemeesteren, schepenen ende vroetschappen der gemelte stadt Schiedam, doch gemerckt de verthoonders gelet hadden op den voed van diergelijcke electen bij onsen octroijen, aen sommige naburige steden geconsenteert, ende vergunt, jegenwoordich van gevoele waeren geworden dat het gevoeglijcker en dienstiger zoude weesen voor de meergenoemde stadt Schiedam, dat voortaan (de nominatie in voegen als vooren met beslooten billietten gedaen wesende) de voorn: vier en twintich raden en vroetschappen staende haere vergaderinge uijt die geene welcke bevonden zoude werden onder de voorn: ses, veerthien, ende drie personen respectie te hebben de meeste stemmen, met gelijcke billietten aenstonds eligeeren drie personen tot burgemeesteren, zeven tot schepenen, ende een tot vroetschap in ijder plaets die zoude comen te vacceeren, zoo versogten de verthoonders, met alle eerbiedigheijt als vooren, dat het ons geliefde derselver voorgeroerde octroije ende privilegien in diervoege te amplieeren, ende naeder te interpreteeren, soo is 't, dat wij de saecken, ende het versoeck overgemerckt hebbende, ende de verthoonders willende believen, deselve verthoonders, uijt onse rechte wetenschap, souveraine macht ende autoriteit, (amplieerende, ende voor soo veel des needs zijn mogte interpreteerende onse voorgaende octroij) geordonneert, ende gestatueert hebben, ordonneeren ende statueeren mits desen, dat voortaan de nominatie van ses, veerthien ende drie personen, (ter electie van burgemeesteren, schepenen ende vroetschappen, bij beslooten billietten volgens onse voorgaende octroije gedaen zijnde de vier en twintich raden, ende vroetschappen van onse stadt Schiedam, staende haere vergaderinge uijt die geene dewelcke bevonden zullen worden, onder de voorsz: ses, veerthien, ende drie personen respectie te hebben de meeste stemmen, met gelijcke beslooten, billietten aenstonds zullen eligeeren drie personen tot burgemeesteren, zeven tot schepenen, ende een tot vroetschap, in elcke plaets die zal komen te vacceeren, ende ten eijnde de verthoonders deese onse ampliatie, ende interpretatie van onse voorgaende octroije mogen genieten als behooren zal, lasten, ende ordonneeren wij allen, ende eenen eijgelijcken deesen eenichsints aengaende, hen hier naer te reguleeren, ende de verthoonders te doen, ofte laten geschieden, eenich hinder, letsel, moeilijcke ofte empechement ter contrarie.

Gedaen in den Hage onder onsen grooten zegele, hier aen gehangen, in 't jaer ons heeren duijssent ses hondert, twee ende tzechich, onderstond get: Johan de Witte.

Get: Herbert: van Beaumont.

Hebbende een uijthangende zegel in roode wassche, aen een dubbele francijne staert, stond noch op de pleijcke, registrate in 't register der octroije licht: A fol: 60.

En in dorso.

Na dat dese opene brieven van octroij ten beveele van de camer van reeckeninge der domainen van de heeren staten van Hollant, ende Westvrieslant waeren gepresenteert, ende geleeze, soo zijn dezelfde aldaar geregistreert in het 5^e register met de roode leeuwen beginnende met den jaere 1661. Fol: et ult, huijden den 23^e December 1662.

Ende was get: mij jegenwoordich C. Buijs. Anno 1662.

De staeten van Hollant vergunnen vrijdom van verpondinge over de huijse en landen in Vranckelant voor den tijd van zes jaeren van dato den 23^e September 1666.

De staten van Hollant, ende Westvrieslant, doen te weeten alsoo ons verthoont is, bij den dijkgraef, ende Heemraden van het Frankelant gelegen buijten de stad Schiedam hoe dat op den 6^e December lesteleden, door den bewusten swaeren storm den winterdick van het voorsz: landt op zeven ofte acht plaetsen, doorgebroocken, ende geheel weg gespoelt was geworden, in voegen dat de haring, ende coopvaerdij scheepen, liggende winterlage omtrent 's lands magazijn, over de cade waeren gedreven op het voorsz: lant, in de thuijnen, ende boomgaerden, waer door een excessive schade, aen deselve boomgaerden, thuijnen, mitsgaders de huijsen daer annex was veroorsaecht, oock de sluijs tot weeringe van het water ganselijck geruineert, tot reparatie van welcker schade de eijgenaers van de landen, een groote somma van penningen moeten uijtkeeren, sijnde de schade oock dies te grooter geweest door dien de ingebrooke zee gaten meest alle opgemaecht zijnde, door den tweeden storm van den 6^e Februarij daer aen volgende, weder sijn weg gespoelt, ende alsoo de ingelanders door soo veel swaere gedragen costen, eenige jaeren lang, geen off seer weijnig vruchten van haer lant soudon kunnen genieten, te meer indien deselve met de verpondinge zouden blijven belast, soo keerden sij suppl: haer tot ons, onderdaniglijck en soekende dat het ons geliefde, haer suppl: te soulageeren, met een twaelff jaerige quijtscheldinge van verpondingen, zoo over de landen als over de huijsen daer annex, mitsgaders noch van het haerstede gelt, alsoo de inwoonders waeren van seer soberen staet, ende deselve niet wel doenelijcke zoude wesen, 't voorsz: middel op te brengen, gemerckt oock veel van haer haertsteden waeren weg gespoelt, soo ist, dat wij de saeken, ende 't versoeck voorsz: overgemerckt hebbende, ende geneegen weesende ter bede van de supplianten, naer genomen berigtinge, ende advijs van onse gecommiteerde raden, uijt onse regte wetenschap, souveraine

macht ende autoriteit deselve suppl: vergunt, ende geotroijeert hebben, vergunnen ende octroijeeren mits, deesen, vrijdom, ende exemptie van de verpondinge over de landen ende huijsen, in het Frankelant voorsz: geleegeen, voor den tijd van ses jaeren, lastende allen, ende eenen ijenlijck dien het aengaen mach, hen daer na te reguleeren.

Gedaen in den Hage onder onsen grooten zegele hier aen doen hangende den 23^e September int jaer ons heeren ende saligmakers 1666.

Ende was onderteijkent A. Bouchorst.

Hebbende onder aen een dubbelde francijne staert hangen het groote zegel in roode wassche, op de plijcque stond, ter ordonnantie van de staten.

Herbert: van Beaumont. Accoord met de orgineele C. van der Dussen.

Eeuwich edict.

De staten van Hollant, ende Westvrieslant, hebben naer voorgaende beschrijvinge, ende naer rijpe delibiration, ende communicatien in de ordre van de ridderschap, ende Eedelen, mitsgaders in de respective vroetschappen, gehouden bij eenparige overgifte, ende conperpetueel edict, ende eeuwigduurende weth, tot voorstand van de vrijheijd, mitsgaders tot conservatie van de eenigheijt, ende van de gemeene ruste, gearresteert, ende vastgesteld, gelijk gearresteert, en vastgesteld worden bij deesen, de punten en articulen hier naer volgende:

Art: 1.

Dat de faculteijt vann verkiesinge of, beschrijvinge, in de ordre van de ridderschap, ende Edelen, mitsgaders, de nominatie, ende verkiesinge, van burgemeesteren, ende vroetschappen, scheepenen, ende allen anderen magistratelijcke bedieningen, in de steden, sal blijven, aen de ordre ofte de beschreeven heeren van de ridderschap, ende Eedelen, mitsgaders aen de steden respective, soo als die aen haer bij oud gebruijck, ofte bij privilegien, ende octroijen, is geconfirmeert ofte geconcedeert, ofte noch geconfirmeert ofte geconcideert soudn mogen werden, daer van bij de zelve de vrije exercitie van dien conform, de wetten ende privilegien, sal verblijven, sonder dat de voorsz: beschrijvinge, nominatie, ende verkiesinge ofte eenich gedeelte van dien, oijt, daer van int geheel, off ten deele aen iemand zal mogen werden gedefereert ende werden overgegeven.

Art: 2.

Dat insgelijcx de ampten, officien, ende bedieningen, ende beneficien jegenwoordich staende ter collatie van de heeren staten van Hollant ende Westvrieslant, aen den zelve sal verblijven, sonder iets daer van te mogen werden afgegeven, welverstaende, dat hier onder niet begreepen werden de militaire ampten, ende bedieningen, die in de compagnie, ofte expeditie te water ofte landen soudn mogen comen vacant te vallen, welcke aengaende haer Ed: gr: mog: bij nader dispositie alsulcken voet, ende ordre zullen beraemen niet alleen op de provisioneele bestelling van dien, maer oock op de begevinge ten principaele, als deselve ten meesten dienste van den landen zullen bevinden te behooren.

Art: 3.

Dat wijders haer Ed: gr: mog: niet alleenlijck haere bewilliginge, ende toestemminge nooit anders zullen geven, maer oock de saecken ter generaliteijt met alle efficatie daer heenen helpen dirigeren, ten eijnde oock bij de anderen bondgenooten, ende sulcx bij eenpaerige bewilliginge ofte gemeene concurrentie van deselve door een consonante resolutie van haer hoog mog: gestatueert, ende vastgesteld mooge werden, dat die geene die oijt, ofte oijt sal, ofte succesfvelijck sullen werden gebruijckt, tot capiteijn, ofte admirael genirael, off oock in beijde de voorsz: charges, off wel die geenen aen dewelcken onder eenige andere titulen het opperste commandement over de militie te water, off te landen sal werden gedefereert, niet en sal, ofte sullen mogen wesen ofte blijven, stadhouder van eenige provincie, off provincien, ende voor soo veel de provincie van Hollant, ende Westvrieslant belangt, dat niet alleen niet die geene, die 't opperste commandement over de militie, te water off te landen toevertrouwt sal weesen, maer oock niemand anders tot stadhouder van deselve provincie gemaect zal mogen werden, doch dat de voorsz: chargien in allen manieren zal sijn, ende blijven gemorteficeert, ende de heeren gecommiteerden raden, in de respective quartieren aenbevolen gelaten, volgens haer instructie, de noodige ordre te stellen, ende de vereijchste voorsieninge te doen, op de saecken bij absentie van haer Ed: gr: mog: voorvallende ende waer op prompte dispositie vereijchts soude mogen werden.

Art: 4.

Dat tot volkomen vastigheijd van 't geene voorsz: is, ende tot onderlinge gerustigheijt, van de Eedelen en de steden, alle de heeren jegenwoordig in de ordre van de ridderschap, beschreven, of in de vroetschappen verkoosen soudn mogen werden, bij solemneele eeden sullen verclaeren de voorsz: pointen, heijliglijck ende oprechtighijck te sullen maintineeren, oock geensints gedoogen, dat daer jegens eenige indragt, ofte infractie geschiede, veel min oijt ofte oijt eenige propositie doen, ofte te

doen, doen die daer jegens in eenigen deelen strijdig zouden mogen weesen, ende dat oock voorts den eedt van de heeren ter vergaderinge van haer Ed: gr: mog: compareerende daer meede in de bondigste, ende cragstigste forme sal werden geamplieert, dat oock de raedpensionaris in der tijdt, insgelijcx bij eede sal werden verplicht, alle deselve poincten soo veel in hem is te sullen maintineeren, ende staende houden, sonder daer jegens oijt ofte oijt directelijck, off indirectelijck, eenige propositie, of omvraege te sullen doen, eel min conclusie formeeren.

Art: 5.

Dat wijders tot meerder vastigheijdt van 't voorsz: derde point het zelve uijtdruckelijck, ende instructie, soo voor den capiteijn, als admirael genirael, sal werden ingelijft, ende de geeligerde bij eede verplicht, niet alleen daer tegens oijt directelijck, ofte indirectelijck, eenich versoeck te sullen doen, veel min toelech te maecken, directelijck ofte indirectelijck, maer ter contrarie sulcx bij anderen buijten vermoeden geschiedende 't zelve te sullen tegengaen, ende het stadhouderschap soo hem 't eenige tijdt digniteit bij eenige provincie mochte werden geoffeert, te sullen restitueeren en van de hand wijzen.

Formelier van den eedt op de bovenstaende articulen te doen bij de heeren van de ridderschap, ende Eedelen, mitsgaders bij burgemeesteren ende vroetschappen van de steden, als meede bij de heeren compareerende ter vergaderinge van de staten van Hollant ende Westvrieslant.

Ik beloove ende sweere het bovenstaende eeuwig edict mitsgaders alle de poincten, ende articulen daer inne vervat, heijlijglijck, ende opregteblijck te sullen maintineeren, oock geensints te sullen gedoogen, dat daer jegens eenige indragt, ofte infractie geschiede, veel min oijt ofte oijt, eenige propositie ofte advis te sullen doen ofte geven, nochte oock te sullen doen, doen, ofte doen geven die daer jegens, in eenige dele strijdig soude mogen weesen.

Soo waerlijk moet mij godt almachtig helpen.

Extract uit de resolutien van de heeren burgemeesteren en vroetschappen der stad Schiedam, genoomen op Dinsdag den 9^e April 1697 met insertie van de conventie over het Kortland, Nieuwland en Spaland den 2^e April 1697.

De heeren burgermeesteren hebben gerapporteert dat tussen dezes stadt gecomm: enden heer Jacob Muijs de Brauw heere van Kethel, agvolgende verscheijde voorgaande secreete en andere resolutien, ende daar en boven nog op approbatie ende ratificatie van deeze vergadering op den 2^e deezer was gesloten en geteekent de conventie ende het accoort, soo het zelve hier na van woorden tot worde is geinsereert,

Wij Theodorus van Bleijswijck, burgermeester de Adam van der Heim, Cornelis Niesen, Mr Gregorius Blaeu, Oud burgemeester en Mattheus Victor van der Goes, scheepen alle raaden ende vroedschappen der stad Schiedam als bij burgemeesteren en vroedschappen dersever stad specialijk gecommitteert volgens resolutie van deselve in dato den 12^e Maart deeses loopende jaars, ter eenre, ende heer Jacob Muijs de Brauw heeren van Kethel ter andere zijde verklaaren met den anderen aangegaan te hebben, een onderhandeling en vervolgens geconvenieert te zijn als volgt:

Dat welgemelte heeren burgemeesteren en vroetschappen op Jo: Jacob de Brauw sone van den welgemelte heere van de Kethel sullen confereeren het bailliu en schout amt der voorsz: stad en vrijheid van dien deszels leven lang geduijrende ofte tot een ander amt op zijn versoeck zoude moogen bekoomen, en sal hebben aangenoomen, als wanneer het voorsz: bailliuw en schout amt wederom aan de dispositie en vrijebegeving van burgem: en vroedschappen voorn: zal revertieren, des dat hij gehouden zal zijn hem te reguleeren naar, de instructie aan 't eijnde deezer gevoegd, ende zelve volgens 't formulier daar onder begreepen te beëdigen:

Dat nog naar dat de voornoemde Jo: Jacob de Brauw zijn driejaerig burger en poorterschap zal hebben geadimpleert voorn: heeren burgemeesteren en vroedschappen zullen geven de eerste nominatie van een vacante vroedschapplaats derselver stede en voor soo veel in haar is alle kragtige devoire zullen aanwenden omme de ellectie van zijn majesteit van groot Brittanien stadhouder deezer provincie op deszels persoon te obtineeren en ontstentenis van dein daar telkens in te continueeren tot sulks zijn effect zal kunnen erlangen in cas mogt komen te gebeuren dat de electie aan de regeering zelf kwam te vervallen dat zij burgemeesteren en vroedschappen voorn: als dan de eerste vacante plaats naar adimpletie van de voorsz: drie jaaren effective op denselven zullen confereeren.

Ende na de maal de voorn: Jacob de Brauw noch maar oudt is omtrent negentien jaaren en bezig is zijne studien op de universiteit tot Leiden voortzetten, ende welgemelte heere van Kethel daar in wilde laten continueeren tot zijne perfectie oock moogelijck uijten lands laten vorageeren, dat hem heere van Kethel vrij zal staan 't voorsz: bailliuw en schout amt te laten bedienen uijt de naam van de voorn: heer zijn zoon door een bekwaam persoon uit de vroedschap der voorsz: stad als substituijt, die meede gehouden zal zijn den eed op de voorsz: instructie te preesteeren des dat het selve niet langer zal moogen duijren als tot den voorn: Jo: Jacob de Brauw bereijkt zal hebben den ouderdom

van vijf en twintig jaaren als wanneer hij zal gehouden zijn de voorsz: functie in aller manieren zelf in persoon te bekleeden en waar te neemen mitsgaders zijn fixum domicilium aldaar te houden.

Dat daar tegens in erkenenis van dien voorn: heer Jacob Muijs de Braeuw zal cedeeren en voor de stadhouder een leenmannen van Holland en Westvriesland ten behoeve van burgemeesteren en vroedschappen der voorsz: stadt ten costen van haar Ed: agtb: zoo van 't verzoeken van octrooij, splitsing, hoffregten, heergewaden, 40 penning en 10 verhoging en alles wat daar aan dependeert, niets uitgesondert hoe het selve zoude mogen werden genaamt, sal transporteeren, alle de jurisdictie met zijn geheele ap en dependentie van dien, niets dien aangaande uijtgesondert van het naarvolgende district van de ambagtsheerlijkheid van Kethel sonder iets daar aan te reserveeren om bij de heeren burgemeesteren en vroedschappen voornoemt in alles als een apart ambagt bezeeten, en van haar Ed: groot mogende te leen gehouden te werden ofte mit jurisdictie van de stadt met goedvinden van haar edele groot mogende te laten consolideeren, als:

Eerstelijk de jurisdictie van de landen genaamt het Corteland, leggende buiten den Delftlandsen hoogen zeedijk beginnende een weijnig van de Vlaarding poort der voorsz: stad, tot zoo verre als welgemelde heer van Kethel sijn jurisdictie aldaar is strekkende.

Nog de jurisdictie van de landen geleegeen in de Nieuwlandse polder meede omtrent de voorsz: Vlaarding poort langs de binnekant van den hoogen zeedijk, tot aan het scheijt van Babbers polder over de Agterlaan, en verder houtgewasch van de hofstad van Spieringshoeck tot aan de Poldervaart en van daar voort de landen genaamd de Lagerhoeck (met de thiende over denselven lagenhoeck mits de verponding van dien na proportie van de verdere thienden van Kethel comende tot lasten van de stad)meede geleegeen in de voorsz: Nieuwlandse polder langs de kade van de Poldervaart, tot aan de steene brugge, ter halver watering aan de westzijde van den Schiedamse weg tot over de Laan van Spieringshoeck voorsz: op den Ouwendijck beneffens dezelve heen over de Damlaan en soo wijders tot soo verre de voorsz: Nieuwelantse polder noordwaarts aan is strekkende ende daar dezelve is eijndigende, weeder beginnende met de landen geleegeen in 'S Gravenland tot in de Schie ten halven de polderwatering, soo nogtans dat de grond met de daar op staande huijzinge van Cornelis P.Pathijn zal blijven onder de Kethel, doch den thuijn aan de oostzijde van de watering komen onder de voor gecedeerde jurisdictie, loopende dezelve gecedeerde jurisdictie soo van daar wederom langs de Schie de vischerij van dezelve Schie soo die jegenwoordig den voornoemde heer van de Kethel is toebehooren daar onder begreepen: mits de verpondinge van dien ter somma van agt gulden vier stuivers, vier penningen komende tot lasten van de voorsz: stad, tot aan de grachten van de stad Schiedam, ende soo noort op en om dezelve stads graften tot wederom aan ofte bij de Vlaarding poort, waar van hier te vooren begonnen is, des soo zullen alleen de pagt op huijrpenninge van 't gedeelte van de voorsz: vischerij van de voorsz: polderwatering aff tot aan de 'S Gravenlandse wipmoolen voor den tijd van drie jaaren soo dezelve verhuijrt 't is nog bij meer welgemelde heer van Kethel ontvangen, en genoten werden en langer niet.

Ende om differentien tussen de respective geregten in het toekomende te prevenieeren is geconveni-eert dat de schouwen op de voorsz: watering langs den Ouden Dijk tot de Voorlaan Spieringshoeck en van daar langs de westzijde van de Schiedamse weg en na de voorsz: steenbrug zullende sijn wedersijds ten halven als voorensz: is,het scheijt van de respective jurisdictie door wederzijts geregten gesamentlijk gedaan en gedreeven moeten werden, als meede op 't gedeelte van de moolen watering van onder de Nieuwelantse Heul tot onder door de Heul leggende 't einde de Damlaan blijvende de verdere geheele jurisdictie over 't selve gedeelte van de voorsz: moolen watering onde de Kethel, gelijk meede noch door wederzijts geregten de schouwe gedreeven sal moeten werden op de Poldervaart kade blijvende nogtans dezelve tot de halve sloot binnenwaarts in eigendom van de Kethel van de voorsz: hofstad Spieringshoeck aff, tot aan de voorsz: steene brugge over de Poldervaart komende ende blijvende de voorsz: Hofstad, de Nieuwelantse moolen, en molenwerff mitsgaders de huijzinge en wooninge van Leendert Meurs, en Jacob Hoffwegh aan 't einde van de voorsz: cade wederom alleen onder de beheering van de voorsz: gecedeerde jurisdictie en sullen de voorsz: gemeene schouwen gedaan moeten werden altijd de eerste Meij schouwe op den Woensdag in de maand ende de eerste herfst schouwe den --- Woensdag in de maand --- sonder dat om eenige reedenen dezelve schouwe sullen kennen ofte mogen verleijt ofte eenige verandering in de voorsz: dage gemaakt werden.

Ende off geviel dat buijten vermoeden omtrent het drijven van de voorsz: schouwen als meede in het voor goed off qualijck keuren en op neemen van eenige van de voorsz: watering en kade tussen de wedersijts geregten voorsz: eenig different off differenten quamen te ontstaan dat het selve different of differenten de plano sullen werden aff gedaan en getermineert door de minnelijke uijtspraake van een van de heeren burgemeesteren voornoemt ende den heere van de Kethel, beide in der tijd gesamentlijk offdie zij daar toe zullen gelieven te committeeren naar welken decisie ofte uitsprake men ten wederzijts zig zal moeten reguleeren en gedraagen.

Wijders is nog geconditioneert dat de landen onder de voorsz: gecedeerde jurisdictie na proportie van de margentalen daar onder begrepen ende gewoon sijnde te contribueeren nevens de verdere landen onder de Kethel blijvende, sullen moeten dragen gelijk van outs dezelve daar altijd in gecontribueert hebbende kosten dewelke voor het maaken en onderhouden van de zandpaden soo in en omtrent het voorsz: gecedeerde ambagt en jurisdictie als den verdere ambagte van de Kethel jaarlijks moeten werden betaald als meede den riemtael, het regt van den stadhouder enz: niets uijtbezondert hoe het ook genaamt mogte werden.

Gelijk meede noch is geconditioneert dat den voorn: heere van Kethel sal overleeveren copijen authenticq van de respectie quiohieren en gaerboeken van de ordinaire en exsta ordinaire verpondingen, als meede moolenmargen en sluijsgelden, van alle de huijzen en landen in de voorsz: gecedeerde jurisdictie geleegen, ende wijders noch tot reedelijken kosten van burgemeesteren voorsz: soodanige extracten uit het prothocol gifteboeck off andere boeken van de Kethel als welgemelten heeren burgemeesteren ten aansien van de voorsz: gecedeerde jurisdictie 't eeniger tijd van nooden soude moogen hebben tot naarkoming van alle 't geene voorsz: is, verbinden wij gecommiteerden van burgemeesteren en vroedschappen voorn: alle de voorsz: stedes goederen en inkomen niets uijtbesondert, belovende meee deezen tot meerder vastigheid door welgemelte heeren onse principale expresselijck te laten ratificeeren binnen den tijd van --- ende wij heere van Kethel ons successeurs personen en goederen meede niets uitbesondert, stellende gesamenlijck deselve ten bedwang en subjectie van alle hoven en geregtten en speciael den Ed: hove van Holland.

Aldus gehandelt en geconvenieert binnen Schiedam desen tweeden April sestien hondert seven en tnegentig. Ende was onderteijkent:

T. Vv.Bleijswijk. Adam van der Heim.Cornelis Niesen. G. Blaew. M. van der Goes, en J. M. de Braeuw.

Formulier van den eed.

Dat sweer ik bailliuw en schout der stad Schiedam de staten van Holland en Westvriesland zijnde onze hooge en souvereine overigheijt gehouw ende getrouw te weezen mitsgaders onder derselve regeering de kercke christij gereformeert na godes heilige woord voort te staan te helpen handhouden deezer stedes privilgien en handvesten rechten en gerechtigheeden te stijven en stercken de voorsz: officien wel en getrouw te bedienen en goed recht en justitie te doen administreeeren 't secreet van de kamer te heelen de instructie mij vorgelezen, en ter handen gesteld punctueelijck te zullen onderhouden en naer komen en voorts alles te doen dat een goed en getrouw bailliuw en schout schuldig is te doen.

Waar op naar gedane lecture gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan en verstaan de voorsz: conventie en accoord in alle zijne deelen te approbeeren en ratificeeren zoo dezelve geapprobeert en geratificeert werd bij deezen ende is dien volgende in confirmatie van dien op en onder alle de conditie daar inne gemelt tot bailliuw en schout dezer stede tegens primo Meij aanstaande aangesteld Jo: Jacob Braeuw soo zijn Ed: daar toe aangesteld werd bij deezen.

(onderstond). Accordeert met de voorsz: resolutien, was geteekend. G. Blaew.

De heeren burgermeesteren hebben gecommuniceert dat den heere van Kethel op vorleeden Saterdag in haer lieder camer was gecompereert in kragte van de conventie en accoord op den 9^e deezer alhier bij haer heeren burgemeesteren en regeerders ter eenre, ende den voorn: heere van Kethel ter andere zijde opgerecht geapprobeert geratificeert tot het waarneemen van het bailliuw en schout ampt deeser stede geduijrende de absentie van deszelfs soon Jacob de Braeuw hadde voorgedragen, Maerten Kouwenhoven de jonge vroedschap en oud scheepen verzoekende dat bij deeze regeering daer toe aangesteld en op hem een commissie als bailliuw en schout voor de voorsz: tijd gedecerneert mogte werden.

Waar op gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan den voornoemde Maerten Kouwenhoven de jonge voor aangenaam te verklaaren en vervolgens denselve voor den voorsz: tijd of geduijrende de absentie van de voornoemde joncker Jacob de Braeuw als bailliuw en schout aan te stellen gelijk deselve daar toe aangesteld werd bij deezen.

Extract uijt het register der resolutien van de heeren staeten van Hollant ende Westvrieslant in haer Ed: gr: mog: vergaderinge genomen op Saterdag den 9^e November 1697.

Bij resumptie gedelibereert sijnde op het advis van de heeren Ed: gr: mog:gecommiteerde raden, hebben ingevolge ende tot vol doeninge van derselve appointment van den 25^e Julij 1696 geexamineert de requeste aen haer Ed: gr: mog: gepresenteert bij burgemeesteren, ende regeerders der stad Schiedam, houdende dat Dominus Thods: Liwinus geweest emritus predicant, aldaer overleeden sijnde de kerckenraed wel zoude treden tot het beroep van een ander predicant, in

desselfs plaetse, maer dat sij supplianten t selve hadden doen surcheeren, om reedenen, dat het tractament van die plaetse niet meede was verhoogt als wanneer in den jaere 1686, het tractament van de drie activen dienst zijnde predicanen verkoogt was geworden, dat het selve soo gering was dat sij supplianten niet reeden beducht waeren, dat een predicant daer voor selfs van een gering dorp willen opstaen, vermits alles in de beslooten steden soo veel kostelijker was, dat met geen mogelijkheid een predicant daer van in een stad kon bestaen, daer bij komende de zwaarigheid van den dienst, in de voorsz: haere stadt alwaer ten minsten seeven ordinariis predicanen in een weeck en daer en boven vier publijcqui catechisatie, moesten werden gedaen, behalven de ordinariis, ende extra ordinariis besoeckingen van de gemeente, bestaende in over de twee duysent leedematen, waeromme sij supplianten haer keerden tot haer Ed: gr: mog: reverentelijck versoeckende, dat het haer Ed: gr: mog: als voedster heeren van de waere gereformeerde christelijcke religie, goede geliefde mochte sijn, het tractament ofte stipendium van de voorsz: openstaende plaets ofte dienste den beroepene predicant te verhogen met twee hondert en thien guldens, en sulcke te brengen in gelijkheid met, ende soo als de andere drie, predicanen voorsz: tegenwoordich zich sijn genietende. Is goed gevonden, en verstaen dat aen de gemelte burgemeesters, ende regeerder sal worden toegestaen, ende geaccordeert wort mits deesen voorsz: augmentatie van twee hondert en tien gulden 's jaers voor de vierde predicant die aldaer sal worden beroepen, accordeert met het voorsz: register. Was geteekend Simon van Beaumont.

De staten van Hollant ende Westvrieslant.

Erentfeste, wijze, voorsieninge, oiscrete, lieve, getrouwe. Wij seijnde Ued: hier nevens toe bij extract autentijs ons geresolveerde sub dato deses, daer bij dat wij aen Ued: hebben toegestaen de augmentatie van het tractament van de predicant, die binnen de stad Schiedam zal werden beroepen, ter somme van twee hondert tien gulden jaerlijcks omme te strecken tot Ued: narigtinge: daer meede wij Ued: de bescherminge godes beveelen.

Geschreeven in de Hage den 9^e November 1697. Per ordonnantie van de staten. (was geete:). Simon van Beaumont.

Extract.

Aen allen die deese letteren sullen zien ofte hooren leesen, Jan van Avennes , Grave van Henegouwen.

Saluijt, ende kennen die waerheit, wij doen cond allen luijden ende voirst den bailliu, ende den schepenen, ende gesworen, ende allen anderen, ombiedende deselven, ende gebiedende die poorters ofte inwoonelingen der voorsz: poorte vrij te weesen, ende wel behoet, van moeijenis der voorsz: poorten, off anderen wie zij sijn toe gebracht off gedaen etc:

Item willen wij dat die poorters der voorsz: poorten vrij sijn in andere steden sal gewoonten van andere poorten, gegeven in 4 jaer ons heeren duysent twee hondert ende negen en tweintich op sinte Manen Magdalenen Avant 1229.

Wij Lourens van der Wiel ende Johan Pesser scheepenen der stad Schiedam circonde en kennen dat voor ons gekomen en gecompareert sijn de heeren Johan Hodenpijl, burgermeester, Dr. Adam van der Heim, Carel Bosschaert, oud burgemeester en Mattheus van der Goes oud scheepen, alle raden ende vroedschappen der stad Schiedam, als bij burgemeesteren en vroedschappen derselver stad tot deesen specialijk gecommiteerd volgens, resolutie van dezelve in dato 20^e deezer op dit verleij geexhibeert en geleezen ter eenre ende de heer Jacob Muijs de Braeuw heere van Kethel ter andere zijde dewelke agtervolgens het accoort en conventie tussen de heeren gecommiteerden van heeren burgemeesteren en vroedschappen der stad Schiedam en welgemelden heer tweeden comparant voor dato den 2^e April 1697, over de cessie van de jurisdictie van de landen in het Nieuwland, 's Gravenland en Corteland. Mitsgaders het octroij van leensplitsing van haar Ed: groot mog: en opgevolgde brieven van investiture op de heer Robbert Gordon in de naame en ten behoeve der stad Schiedam voorn: bij alle welke de voorsz: gecedeerde jurisdictie tot een separaat ambagt is gemaakt verklaarden voor haar ende haare nakomenlingen als heere van de voorsz: resective ambagten omme de voorsz: jurisdictien off ambagten van Kethel en Nieuwland, en met derselver appendentie verder te separeeren en in toekomstige alle disputen en differenten voor te koomen na verscheide delibراتien communicatie en exacte calculatie met anderen nader geconvenieert voor eeuwig en altijd vaste gesteld te hebben het geene volgt.

Dat in de zes duizend een hondert twee en vijftig gulden negen stuivers zes penningen daar meede het nog geheele ambagt van Kethel ten opzichte van de verponding zuiver afgetrokken de collect gelden aangeslagen was bij die van 't Nieuwland, 's Gravenland en Corteland, zal worden gecontributeert de somma van dertien hondert vijff en zestig gulden vijftien stuivers veertien penningen meede zuiver ende voor haar portie de collect gelden daar afgetrokken.

Als voor de Wassenaars tienden	f. 24-9-2.
voor gedeelte en de pastoorij tienden.	
In den zoogenaamden Lagenhoek.	f. 6.-.-.
Voort gedeelte van de visscherij in de Schie.	f. 8-4-4.
Voor derselver portie van de verponding in 't schoutampt	f. 2-9-8.
in 't secretaris ampt.	f. -.6-4.
Voor de landen, huijzen, thuijnen en boomgaarden afgetogen als	
Voorsz: het collectgeld.	f. 1324-6-12.

	f. 1365-15-14.
 Zulks dat nog tot lasten van Kethel zuiver	
zal blijven te verantwoorden de somma van.	f. 4786-13-8.
Uijtmakende samen de voorsz: somma.	f. 6152-9-6.
Dat het sluijsgeld, penninggeld off andere lasten van het hooge heemraadschap van Delftland, daar in	
het voor deeze onverdeelde ambagt van Kethel is aangeslagen geweest en gecontribueert heeft	
tegens twee derde in twee duizend mergen het voorsz: Nieuwland voortaan zal aangeslagen werden	
en moeten contribueeren tegens twee hondert, agt mergen drie hondert agt en zeventig roeden	
blijvende het verdere tot verantwoording van de Kethel als bij voorbeeld.	
In het penninggeld ofte sluijsgeld, bedragende als margine, zal	
Kethel dragen.	f. 1124-9-14
En Nieuwland.	f. 208-16-14.

	f. 1333-6-12.
 In de zes hondert gulden 't zij ord:	
ofte extra ordinair Kethel.	f. 506-1-14.
Ofte Nieuwland.	f. 93-18-2.
	-----f. 600.-.-.
 In de heemraads.	f. 13-17-6.
Nieuwland.	f. 2-11-6.
	-----f.16-8-12.
 Meij en bamis schot K.	f. 6-15.-.
Nieuwland.	f. 1-5.-.
	-----f. 8.-.-.
 Den stedehouder.	f.10-2-8.
Nieuwland.	f. 1-17-8.
	-----f. 12.-.-.
 Bailliuws dienaars.	f. 5-1-4.
Nieuwland.	f. -.18.12.
	-----f. 6.-.-.
 Deszelfs bode.	f. 3-7-8.
Nieuwland.	f. -.12-8.
	-----f. 4.-.-.
 Croosen van de vaart.	f. 9-5-9.
Nieuwland.	f. 1.14.7.
	-----f. 11.-.-.
 Dat de leges van de heeren hoogheemraden en secretaris voor 't visiteeren van de reekening zullen	
worden gelaten ter diseretie van haar wel Ed:	
Dat nopende de verdere ord: ambagts lasten daar inne bij ieder mede zal worden gedragen en	
gecontribueert als volgt.	
In de Riemtael te betaalen aan de graaffelijkheids reekenkamer.	f. 22-2-12.
Nieuwland.	f. 4-2-4.
	-----f. 26-5.-.
 Schouts wambus.	f. 5-1-4.
Nieuwland.	f. -.18-12.
	-----f 6.-.-.
 Schouts vacantie ord:	f. 12-13-1.
Nieuwland.	f. 2-6-15.
	-----f.15.-.-.
 Dezelve voor extra ord:	f. 25-6-2.

Nieuwland.	f. 4-13-14.
	-----f. 30.-.-.
Secretaris ord:	f. 41-13-4.
Nieuwland.	f. 7-14-12.
	f.49.8.-.
Bode.	f. 16-17-6.
Nieuwland.	f. 3-2-10.
	----- f. 20.-.-.
Den schoolmeester.	f. 66.-.-.
Nieuwland.	f. 6.-.-.
	-----f 72.-.-.

Ende ten opzichte van de lasten van de sandpaden is geconvenieert, dat alle de sandpaden die er tegenwoordig zijn, zoo in Kethel als Nieuwland (uijtbezondert de Damlaan)gezamenlijk zullen worden gedraagen, na de zelve proportie als hier voor en ten aansien van 't sluijsgeld is gezegt.

Dat is Nieuwland tegens

208 M 378 R

De Kethel

1124 M 200 R

Makende te zamen.

1333 M.

Ofte anders Nieuwland tegens.

225 M 225 R.

En Kethel.

1214 M 375 R.

Uijtmakende.

1440 M

Welke proportie beide gelijk is.

Dat de voorsz: sandpaden jaarlijks door de ambagtsbewaarder van Kethel en den ambagtsbewaarder van Nieuwland gezamentlijk zullen worden besteed en op genoomen, en indien daaromtrent different kwame te ontstaan, 't zelve door burgermeesteren ofte haare gecommiteerden en heer van de Kethel in der minne zonder proces zal worden getermineert, en dat de zand off andere gangpaden, die namaals boven die er tegenwoordig zijn, zoude mogen worden aangelegt, ieder in den zijne apart zullen worden bekostigd.

Wijders na de maal bij de laatste ambagt reekening de anno 1699 het geheele nog onverdeelde ambagt van Kethel ten agteren was gekoomen de somma van f.4771-10-8. dat het Nieuwland daar in zal dragen off overnemen de somma van f. 746-16.-. blijven tot lasten van de Kethel f. 4024-14.-8. uitmakende de voorsz: f. 4771-10-8. tegens bij de reekening van de binnenlandsche kosten over dezelve jaare 1699 weder te boven was gekoomen de somma van f. 3064-6-12. dat het Nieuwland daar uijt zal trekken de somma van f. 479-12-12.

En ten profijte van de Kethel blijven de resteerende f. 3064-14-10.

Uitmakende wederom de voorsz:f. 3064-6-12.

En nog bij de reekening van de verponding de anno 1698 te boven was gekoomen de somma van f. 144-8-13.

Dat daar uijt bij Nieuwland, 's Gravenland en Cortland geprofiteert zal worden f. 32-2-12.

Ende de Kethel f. 112-6-1.

Makende te zamen de voorsz:

f. 144-8-13.

Zulks dat om de voorsz: respective slooten te lequideeren de ambagtsbewaarders van de Kethel van den jaare 1699 zoude moeten ontvangen van de ambagtsbewaarders van de voorschreeve somma wegens de ambagts reekening.

f. 746-16.-.

Daar op de ambagtsbewaarders van Nieuwland weder van de ambagtsbewaarders van Kethel moeten ontvangen ofte wel korten.

f. 479-12-2.

Zoo zal bij den ambagtsbewaarders der van 't Nieuwland nog staan te

betaalen de somma van

f. 267-3-14.

En zal bij den gaader van de verponding van Kethel over den jaare 1698 aan den gaarder van de verponding van 't Nieuwland moeten werden uitgekeert

de somma als voorsz: van

f. 32-2-12.

Vervolgens dat de eerste separate ambagts reekening, mitsgaders van de binnelandsche kosten zoo van Kethel als Nieuwland ieder gedaan zal werden over den jaare 1700.

En de verponding reekening meede separaat ieder over den jaare 1699.

Laatstelijk dat of wel bij die van het Nieuwland word ontvangen en onder haar aangeslagen quote werd verantwoord de verponding van het zoogenaamde ruijge huisje, en het land daar agter aan geleegen tot aan pooten kade, mitsgaders eenige mergentalen in S' Gravenland buiten de geceedeerde

jurisdictie, egter geenzints daar door eenige preejuditie in de jurisdictie van de Kethel over het zelve word verstaan gegeven ofte gemaakt te zijn, gelijk meede niet daar door, dat bij de heere van de Kethel is toegestaan en overgegeven gelijk hij heer tweede comparant verklaart over te geven bij deeze, dat, wanneer het komt off zal koomen te gebeuren, dat eenige landen onder de jurisdictie van Nieuwland zullen off zullen worden verkogt, dewelke enig gedeelte van den Oudendijk met eenige uitterdijcken volgen, geleegen in de West Aps Polder, dat de verpondingen, giften, en transporten van dezelve met de uitterdijcke zullen geschieden en passeeren alleen ten overstaan van schout scheepenen en secretaris van Nieuwland, dewijl buijten het geene nominatien hier voor gesz: is verstaan werd geene de minste alteratie off verandering in het voorsz: accoord van den tweeden April 1697 gemaakt te zijn ofte te werden, 't zij van jurisdictie off anders, maar het zelve accoord in alle zijne deelen te blijven vast en bestendig zoo en in diervoegen, als bij het zelve is gestatueert en vastgesteld.

Tot nakominge van alle 't welke verklaarden de voornoemde heeren gecomm:van burgemeesteren en vroedschappen te verbinden alle des voorsz: stedes goederen en inkomen niets uitgesondert, en den voorn: heere van Kethel zijn ende zijne successeurs persoonen en goederen, meede niets uijtbezondert, stellende gezamentlijk dezelve ten bedwange van alle hoven en gerechten te vreedden zijnde en overgeevende wederzijds hun in den inhoude dezen vrijwilliglijk bij den hove van Holland off hogenrade, te laten condemneeren, daartoe onwederroepelijk constitueerende Jacob Vos, Abraham Selkard, van Wouw, Willem Breur en Frederik Schornenberg, alle procureurs voor den welgemelden hove en hogenrade respective, de eene om de condemnatie te versoeken en de andere omme daar inne te consenteeren beloovende voor goed vast en van waarde te houden alle 't gunt de voornoemde geconstitueerden uijt kragte dezees zullen hebben gedaen en verrigt onder verband als vooren.

Aldus gedaen en verleeden voor ons onder gesz: scheepenen der stad Schiedam deeze 27 April zeventien hondert een(was geteekend)Laurens van der Wiel. J. Pesser.

(onderstond) mij present geteekend G. Blaeu.

Accordeert met de geteekende minut mij geexhibeert.

Actum Schiedam 20 Junij 1777.Bij mijn secretaris geteekend. IJsbrand de Koek C.F.

Propositie door de heeren gedeputeerde van de stad Schiedam, uijt speciaale last van den zelve heeren principaalen vergaderinge van haar Ed: gr:mog: de heeren staaten van Holland en Westvries-land over de beroepinge der predikanten binnen de voorsz: stad, gedaan op den 5^e Junij 1732.

De heeren gedeputeerden der stad Schiedam dragen uijt naame en van weegen de heeren haare principaalen voor, hoe dat, eerst in den jaare 1667, ten versoeken van kerkenraad, en met goedkeuringe van de magistraat is gepractiseert, en naderhand bij successive resolutie van de weth, waar na zig de kerkenraad stiptelijk heeft gedraagen, geordonneert, dat geen predikanten zouden moogen worden gebracht op een nominatie, die bij den kerkenraad ter approbatie off improbatie aan de heeren van de weth wierd overgeleeverd, als die geduurende de vacature in de kerke der stad Schiedam haare gaven hadde laten hooren. Dat sedert eenige jaaren wel is gebeurt, dat predikanten op de nominatie zijn gebracht, welke geduurende de vacature in loco niet hadden gepredikt, dog dat de meeste, off van tevooren zig hadden laten hooren, off dat hunne gaven aan de regeering, off veele leeden van dezelve in dien tijd sessie in de kerkenraad hebbende zijn bekend geweest.

Dat voor eenige maanden twee predikants plaatsen zijnde vacant geworden, de magistraat het voornoemde gebruik tot meeder contentement, niet alleen van de regeerders en gemeente, maar ook zelfs van de kerkenraad (gelijk die in voorige tijd zelfs versogt had) om beter te kunnen oordeelen, welkers gaven het stigtelijkste en aangenaamste zouden voor koomen zoo billijk heeft geagt, dat dezelve aan de gedeputeerden uijt den kerkenraad hand opening komende versoeken hadden aangezegd, dat de magistraat alvorens hand opening te verleenen, nog eenige predikanten welke hunne gaven wilden laten hooren zoude affwagten met recommandatie, dat de kerkenraad deeze zaak geliefde te faciliteeren. Dat omtrent vier maanden hier na (wanneer zig een groot getal predikanten hadden laten hooren) de gedeputeerden uijt den kerkenraad wederom voor de heeren van de weth koomende, uijt naame van de voornoemde kerckenraad hadden verzogt hand opening, om te moogen maaken een nominatie, en in het vervolg een electie tot suppletie van de twee vaceerende predikants plaatsen, dat door de weth der voornoemde stad daar op hand opening is verleend, met bijvoeginge, van geen predikanten op het zestal te presentieren, als welke hunne gaven geduurende de vacatuure aan de gemeente hadden laten hooren, blijvende nogtans de approbatie off improbatie aan de heeren van de weth, dat het zelve bij den kerkenraad gelegd zijnde in overweeginge, derzelve heeft kunnen goedvinden steratijvelijk hand opening (dog vrije en ongebonden) te versoeken, dat daar op aan de gedeputeerden uijt den kerckenraad de billijkheid van de voornoemde resolutie van de weth, wederom zijnde voor oogen gesteld, en aan haar geordonneert

aan dezelve resolutie te obtempereeren, zij egter nogmaals uijt naame van de kerckenraad hebben blijven insteeren, om een vrije en ongebonde hand opening te moeten hebben.

Dat dierhalven de heeren van de weth siende den onverwagten uitslag, en verregaande inobediente van den kerckenraad, hebben geordonneert, van binnen den tijd van agt daagen een nominatie van zes predikanten, welke geduurende de vacatuure hadden gepredikt, te presentereen: dog dat het zelve wederom zijnde van zulk een onverhoopt effect, dat zij in plaatse van een nominatie te presentereen, nogmaals bleeven een vrije en ongebonden hand opening versoevende, de heeren van de weth (alle toegeevenheid in deezen willende gebruiken, en volherdende te doen alles dat tot genoegen van de gemeente met amiabele weegen in te slaan zoude kunnen strekken) de gedeputeerden uijt den kerckenraad hebben aan gezegt, dat in dien zij meenden, dat het getal het welk reeds gepredikt hadden, niet genoeg voldoende was, zij konden versoeven om nog meer predikanten te moogen hooren, en dat zij zig daar op geliefden te declareeren.

Dat daar op niets anders is gevolgt, als dat zij daags daar aan uijt naame van den kerckenraad zig hebben gedeclareert, van dezelve voorslag te declineeren, en vrije en ongebonden hand opening te blijven versoeven: dat deeze zaake dus staande, en veel tijd tot groot discontentement van de gemeente, door de hardnekkigheid van den kerckenraad, zoo contrarie aan het respect en verschuldigde obediencie aan hunne magistraat, reeds te vergeefs geconsumeert zijnde, zij gedeputeerden uijt naame van haare principaalen niet hebben willen azijn (om alle effecieuze middelen die zij wel weeten, dat anders om hun gezag en billijkheid in deezen staande te houden, zoude kunnen gebruikt worden, te vermijden, als tot rust en vrede altoos geneegen zijnde) deeze zaak in den schoot van haar Edele groot mog: te brengen: versoevende dat haar Edele groot mogende reflecteerende op de oquiteit der saaken, ende omstandigheeden in deesen waargenomen, den kerckenraad der stad Schiedam gelieven te ordonneeren, om vervolgens te procedereen tot het maaken van een nominatie van predikanten, en het presentereen van een zestal aan de heeren van de weth, uijt die geen, dewelke staande de vacatuure in de kercke van Schiedam haare gaven hebben doen hooren, mits blijvende de approbatie off improbatie aan de voornoemde heeren van de weth.

Extracten uijt de resolutien bij de heeren van de weth der stad Schiedam op het subject van de beroepen der predikanten genoomen, dienende tot fundament van de bovenstaande propositie.

Den 31 December 1667.

Compareerden den Lucas Meijsterus, bedienaar des goddelijken woordt en de heer Jacob Fockendijk etc: als gecommiteerden van den kerckenraad alhier. Bekend makende dat kerckenraad voornoemt met communicatie van de heeren regenten hadde gepresenteert requeste etc: waar op de kerckenraad alhier door monde van de voornoemde gecommiteerden was versoevende autorisatie, omme in conformite van voor gaande costumen te moogen koomen tot nominatie van drie personen, dog dat haar Ed: (om tot meerder contentement van de gemeente de beroeping te doen) wel geneegen zoude zijn, met approbatie van de heeren regenten eenige predikanten voor de gemeente alhier haar gaven te laten hooren op dat alles met de beste harmonie zoude kunnen zijn voortgang hebben, waar op zijnde gedelibereert, is goed gevonden en verstaan, den kerckenraad voorsz: te autoriseeren, gelijk dezelve geauthoriseert word mits deezen, met den eersten te moogen procedereen tot een nominatie van een tripel getal, en wat aangaat het hooren van de gaven van andere predikanten, hebben de heeren van de weth haar de voornoemde voorslag wel laten gevallen. Actum etc :

Den 9^e October 1679.

Compareerden de gedeputeerden van den kerckenraad etc: te kennen gevende etc: zoo verzogten zij luijden dienthalven ten eersten te mogen treden tot de nominatie van zoodanige bekwame mannen als tot dienst en meeste ruste van deeze kercke werd gerequireerd, daar bij voegende, off de voornoemde kerckenraad ten opsigte van het aanstaande wintersaizoen niet eenige leeraars op de nominatie zoude moogen stellen dewelke alhier noijt hadden gepredikt.

Waar op zijnde gedelibereert is goedgevonden het eerste lid van haar versoeek toe te staan, maar verstaan het tweede excuseeren mits deesen dog dat de heeren van de weth contentement zullen neemen met de geene welke alhier hebben gepredikt, dog dat de (andere alhier niet hebbende gepredikt) in de nominatie niet en zullen werden geadmitteert ten zij alvorens gehoord zijn etc:

Den 10^e December 1679.

Compareerden andermaal de voornoemde gedeputeerden versoevende zeer instantelijk, dat die twee predikanten dewelke mogten werden beroepen mogten worden geexcuseert, om het kwaade winter weer van alhier niet te komen prediken.

Waar op zijnde gedelibereert een en andermaal bij resumptie, zoo is goedgevonden en verstaan bij het oude gebruik (alhoewel de zes alhier hebben gepredikt) te blijven, en goedgevonden dat zij haare proefpredikatie zullen komen moeten doen. Actum etc;

Den 10^e Maart 1668.

Zijn ter vergaderinge van de heeren van de weth deezer stede Schiedam gecompareert de Lucas Meijsterus bedienaar des goddelijken woordt, en de heer Jacob Fokkendijk etc: als gecommiteerden van den kerckenraad alhier, te kennen gevende, dat de voornoemden kerckenraad op Zondag laatstleeden in de vrees des heeren vergadert zijnde, goed hadde gevonden, na de maal de gaven van verscheide predikanten waaren gehoord, omme daar uijt vervolgens na de gewoonlijke orde te procederen tot electie en beroep van een vierde predikant, versoevende dat de heeren van de weth haar het geene voorsz: is wel wilde laten gevallen, waar op zijnde gedelibereert, hebben de heeren van de weth goed gevonden en verstaan gelijk dezelve goed vinden en verstaan mits deezen, dat de voornoemde kerckenraad zullen mogen procederen tot nominatie van een tripel getal, in conformite van voorige orde et: Actum etc:

Den 7^e November 1672.

Zijn voor de heeren van de weth gecompareert den Samuel Horne predikant en Jacob Fokkendijk etc: als gecommiteerden van weegen den E: kerckenraad, te kennen geevende dat de kerckenraad hadde geresolveert, omme met den eersten te procederen tot de nominatie van personen, wiers gaven alhier zijn gehoord.

NB. ten waare de heeren van de weth goedvonden nog meerder personen te hooren.

Den 30^e Januarij 1678.

Zijn ter vergaderinge van de heeren van de weth gecompareert Arnoldus Deventer bedienaar des goddelijken woords en Theunis Franse Visser etc: als gecommiteerden van den kerckenraad, dewelke hebben geremonstreert, dat Jacobus Schagen van hier zijnde beroepen tot Delft, en dat den kerckenraad hadde geresolveert, omme op het spoedigste met den eersten te procederen tot nominatie van personen etc:

Waar op gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan het vertrek van Jacobus Schagen voor nitificatie aan te nemen, en dat zij voorts wel kunnun treden tot de nominatie als den kerckenraad belieft edog de personen welke op de nominatie zullen worden gebracht, alvorens te hooren, tot contentement van de heeren van de regeeringe kerckenraad en gemeente, en voorts etc:

Den 8^e April 1678.

Ds Arnoldus Deventer etc: Theunis Franse Visser als gecommiteerden van den kerckenraad hebben ge-remonstrereert, dat zij nu gehouden waaren tot de nominatie van zessen, omme de vaceerende predikants plaats met er tijd te vervullen met een bekwaam leraar, dog dat op de voorsz: nominatie waaren gebracht twee predikanten dewelke haare gaven.

NB. nooijt voor deesen off nu ter tijd aan de gemeijnte alhier hadden laten hooren, versogten dienthalven te moogen volstaan, met eenige gedeputeerden zoo uijt de heeren van de weth, als uijt den welgemelden kerckenraad te zenden, om derselver gaven te hooren op dat de voorsz: nominatie stand mogte grijpen, en zij dezelve alzo behouden.

Waar op gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan, eerstelijk geen deputatie te doen uijt de leeden van de weth: ten andere NB. geene infractie te gedoogen tegens voorige resolutien, en het oude gebruik, maar dat bij aldien de eerwaardige kerckenraad de voorsz: nominatie gaarne zagen behouden, dat als dan en bij gevolge die twee predikanten alhier zouden moeten komen prediken, uijt alle welke voorsz: resolutien op een zeer klare en doorsteekende wijze word aan getoond dat alle de predikanten, dewelke zedert den jaare 1667 tot den jaare 1692 zijn beroepen, staande de vacature haare gaven hebben laten hooren, gelijk aan de eene zijde van de heeren van de weth niet getwijffelt word off den kerckenraad zal daar van volkomentlijk zijn overtuigt, dewijl het zelve uijt haare eijgen resolutien komt te consteeren: zullende nooijt bij die van den kerckenraad op een probabile wijze kunnen werden beweert, dat na die voorsz: tijd eenig beroep op predikanten is gevallen, off derselver gaven zijn voor, off in de vacature in de kercke der stad Schiedam gehoord, geweest, uijtgenoomen in twee bijzondere gevallen, en wel in de eerste plaats in den jaare 1692, in het beroep van ds Pretrus Dinant, hebbende de magistraat in die tijd goed gevonden, om in dat beroep van het request bij voorige resolutien gerequireert dispensatie te verleenen, en in de tweede plaats in den jaare 1723, als wanneer Ds Johannes Duvignon, door een bijzondere toe geeventheit, bij de magistraat om reedenen aan den kerckenraad vergunt, is beroepen: dog de magistraat tegens haare verwagtinge merkende, dat men, door het weijgeren van predikanten te laten hooren (schoon daar toe versogt) van de

toegeventheid aan den kerckenraad in dat laatste beroep verleent, misbruik in de nu vaceerende predikantens plaatse tragte te maaken, en niet geneegen zijnde, om zoodanige toegeventheid meer te gebruiken, heeft den kerc-kenraad, handopening koomende versoecken, aan gezegt, dat altoorens nog eenige predikanten wilde hooren, en ten dien einde de voorsz: resolutie op haar eijge versoeck in den jaare 1667 en volgende jaaren genoomen, bij speciaale resolutie van den 21 Januarij 1732 gerenoveert zijnde boven dat alles immers ook incontestabel dat gelijk de magistraat het regt heeft om alle beroepingen, zoo wel als nominatien te improbeeren zonder daar van eenige reedenen te allegeeren, dezelve magistraat alzoo ook tot maintien van haar voorsz: regt bevoegt is, eens voor al te declareeren, dat haar Edele achth: zullen improbeeren alle zoodanige nominatien, als waar staande zijn persoonen, die altoorens haar gaven in de stad Schiedam niet hebben laten hooren: even en al eens, gelijk andere steeden haare particuliere gebruiken, in de beroepen hebbende, doen observeeren, en daar van ook na haare bevindinge goedvinden dispensatie te verleenen, zijnde alzoo gebruikelijk binnen sommige steeden, dat bij de eene geene predikanten uijt zekere steeden op de nominatie mogen worden gebragt, en bij andere zekeren tijd van jaaren word gestatueert, binnen welke geen predikanten beroepelijk zijn, en bij verdere dat predikanten op een nominatie van twaalfen gebragt zijnde haare gaven aldaar moeten laatens hooren.

Extract uijt het register der resolutien van de heeren staaten van Holland en Westvriesland in haar Ed: gr: mog: vergadering genoomen op:

Dijnsdag den 21^e October 1732.

Bij resumptie gedelibereert zijnde op het rapport ter vergaderinge uijtgebragt, den 16^e deezer door de heeren haar Ed: groot mogende gecommiteerden, welke ingevolge en ter voldoeninge van haar Ed: gr: mog: resolutie commissoriaal van den 5^e Junij laatstleeden, geexamineert hebben de propositie door de heeren gedeputeerden der stad Schiedam uijt de naam, en van weegen de heeren haare principaalen ter vergadering gedaan ter occasie van de verschillen gereesen tusschen de magistraat van dezelve stad, en de kerckenraad over het doen der beroeping van twee predikanten, in de gemeente van dezelve stad, tendeerende dezelve propositie, ten einde haar Ed: gr: mog: om de reedenen breeder in derzelve propositie gededuceert, aan de voorsz: kerckenraad geliefde te ordonneeren, om met den eersten proceedeeren, tot het maken van een nominatie van predikanten, en het presenteeren van een zestal aan den heeren van de weth uijt die geene die staande de vacatuure hunne gaven in de kercke van Schiedam hebben doen hooren, mits blijvende de approbatie off improbatie dan de heeren van de weth.

Is goedgevonden en verstaan te verklaaren dat de kerckenraad van Schiedam na verkregen handopening van de magistraat zal hebben een vrije nominatie zonder gebonden te weesen aan de predikanten welke te Schiedam gedurende de vacatuure gepredikt hebben, dog dat de kerckenraad niet te min zal gehouden weesen te bezorgen, als de magistraat het zoude koomen te requireeren, dat predikanten op de nominatie gebragt zijnde zonder gedurende de vacatuure te Schiedam gepredikt te hebben, aldaar als dan komen prediken voor dat de magistraat zig zal behoeven te verklaaren op de nominatie, en dewijl tegenwoordig twee predikants plaatse vaceeren: dat in dit tegenwoordige geval op de eerste van de twee nominatien geen predikanten zullen mogen gebragt worden, als die gedurende de vacatuure in de stad gepredikt hebben: En zal extract dezes gezonden worden aan de heeren burgemeesteren en regeerders der voorsch: stad, mitgaders aan de kerckenraad aldaar om te dienen tot haar narigting, en om zig na te reguleeren.

(onderstond) accordeert met het voorsz: register. (was geteekend).

Willem Buijs.

Verantwoording des kerckenraads van Schiedam, over en weegens de klagen door haar Ed: gr: achth: de heeren gedeputeerden der regeering van Schiedam, teegens dezelve in de vergadering van haar Ed: gr: mog: de heeren staaten van Holland en Westvriesland ingebragt op den 5^e Junij 1732.

De kerckenraad van Schiedam betuijgt, altoorens hier toe te koomen, alle respect en onderdaanigheid aan deszelfs regeering, zoo ver met haar ampt, en een goede conscientie bestaan kan, en is verblijd dat haar ook geen inreverente uijtdrukkinge, off eene onvoorsigtigen en onbetamelijken handel kan worden te last geleijd, dog bedroeft zig niet minder, dat haar Edele groot achth: hebben konnen goedvinden, haar zoo lang te verhinderen, in het doen van twee beroepingen, daar zij alle poginge en stappen gedaan heeft, die men van eene rekkelijke kerckenraad zou konnen vorderen; en nu genoodsaakt word, om tegend de klagen van haar eijgen, en zoo hoog gevenereerde regeering zig te verantwoorden, 't geen zij wenscht te doen met zoo veel respect en waarheid, als getrouwe onderdaanen, en opregte dienaaren van Gods kerk betaamt.

Eerstelijk leest de kerckenraad met veel bevreemding hoe haar Ed: gr: achth: hunnen eijssch gronden op een resolutie die in den jaare 1667 bij de magistraat van Schiedam genoomen zijn, en dat wel NB: ten versoeke van de kerckenraad, inhoudende: dat geen predikanten op een nominatie van 3 (die heeren van de weth word gepresenteert)moogen worden gebragt, als die geduurende de vacatuer in de kerke der stad Schiedam hunnen gaven laten hooren.

Tegen welke positive, als den eenigen (grond)? van de jegenwoordige geeijsschte bepaling, de kerckenraad verklaart.

1. Zulk een versoeck des kerckenraads nooit gehoord te hebben, nog het minste teeken off blijk in haare acte boeken daar van te vinden, ook geen reeden altoos, waarom de kerckenraad zulks versogt zou hebben, die immers altijd de vrijheid der beroeping, na staate resolutien, en kerken ordening moet, en zoekt te behouden.

2. Ja de kerckenraad vind in haare actens, niet alleen nooit zoo een versoeck, maar zelfs nooit zulk een bepaald, en altijd verbindend bevel van mijn heeren van de weth geboekt, wel een enkel geval in den jaare 1678, dat de heeren van de weth de Homma niet beroepelijk verklaarden, om dat hier nooit gepredikt had, en geen anderen op het 3^e, tal geliefde te approbeeren, als die hier hadden gepredikt: en dat de kerckenraad (waarschijnlijk om dat se onder die geene, die hier gepredikt hadden, toen bekwaame en dienstige mannen vond)dies tijds zig daar na heeft geschikt, maar gants niet met een verband, off wet voor het toekomende, zig daar toe verplicht, waar toe zij ook geen volgende kerckenraad konde verbinden, nog de vrijheid der beroeping, zoo ver, aan de regeering overgeeven.

3. Wel is waar, dat (gelijk toen gebruikelijk was)zommige predikanten na haar beroep, voor de approbatie, eene zoo genaamde proeff predikatie in loco deden, maar geensints dat se niet nominabel waaren op het drietal ten zijze staande die vacature daar gepredikt hadden, immers in de vacature van haare beroeping hadden hier niet gepredikt Ds van Deventer, 1673 Rotteveen 1695 Nelenus 1700, Blom 1709, behalve veele andere genomineerde tot het 3^e tal, daar kerckenraad het met zulken vollen zekerheid niet van bewijzen kan, ja dat meer is, Ds Dinant, hier beroepen 1692, Ds Kelderman 1711, beroepen (dog niet gekomen) Ds Du Vignon 1723, hebben hier nooit gepredikt voor hunne bevestiging, gelijk ook niemand van her 3^e tal, mijn heeren van de weth gepresenteert 29^e Augustus 1721, nog ook van het gepresenteertde 3^e tal 23^e September 1723, zulks dat er zeer ver aff is dat de kerckenraad zig na die voor gegevene resolutie van mijn heeren van de weth, stiptelijk gedraagen heeft.

4. En was er zoo een altoos verplichten de resolutie bij mijn heeren van de weth genoomen, en bij successive resolutie geordonneert: zoude dan mijn heeren van de weth daar op nooit meer dan alleen in 't jaar 1678, hebben geurged: en dezelve bij vervolg niet strenger gemaintineert: dan bijzonder wanneer er tusschen mijn heeren van de weth en den kerckenraad eenige onlust was, off het 3^e tal geimprobeert wierd gelijk nog bij onsen dienst in den jaare 1721, off hebben de heeren die toen de weth uitmaakten, van deeze resolutien niet geweeten, is 't niet veel eer te denken, dat die in de notulen van de weth geen genoegzaam fundament vonden, om zulk eene bepaling den kerckenraad op te dringen.

Wij zien van de heeren gedep: wel eenige extracten uijt de resolutien van mijn heeren van de weth genotuleerd, tot adstructie van haare propositie, maar daar kan de kerckenraad niet voldingen op antwoorden, wijlse geen toegang tot dezelve heeft, om die in alle haar omstandigheeden te examineeren, welke daar aff, off bij gedaan, veel verandering geven, des versoeckse ootmoedig: en eerbiedig aan de wel ed:heeren commissarissen in deeze zaak,dezelve resolutien geheel te eijsschen en te examineeren: te meer, wijl de kerckenraad wel geimformeerd is, dat die resolutien meer voor, als tegens 't versoeck der kerckenraads behelsen, dat misschien de reeden is, waarom dezelve zoo stuks en brokwijze zijn geproduceert, in denzelve zal men vinden dat:

8^e Augustus 1667, mijn heeren van de weth uijt den haren commissie maakten om met gedeputeerden des kerckenraad de genomineerde van het drietal, op haar eijgen standplaats te gaan hooren, 31^e December 1667 en 10^e Maart 1668, blijkt wel, dat de kerckenraad proponeerde eenige predikanten hier te laten preken, maar ook te gelijk, dat zij toen vermeerdering van predikanten zogt, en dit waarschijnlijk proponeerde, om te gemakkelijker een vierde predikant te verkrijgen, zonder te verzoeken, dat zulks tot een weth gemaakt wierd teegens het toekomende, gelijk de heeren van de weth het ook zoo maar considereerde, en simpel boekte, dat zij dien voorslag haar lieten wel gevallen zonder haar in het 3^e tal NB. te bepalen, tot zulke die in de vacature daar gepredikt hadden, dat ook incontestabel blijkt, wijl mijn heeren van de weth in haar notulen 7^e November 1672 de kerckenraad onderrigting vraagen, wat order in de beroeping van perdicanten men alhier gewoon is te houden,

een bewijs, dat er toen zoo een resolutie niet lag, gelijk ook de kerkenraad bij die hand opening daar niet toe bepaald wierd, dat meer is, 13^e Februarij het 3^e tal geaprobeert met die bijvoeging dat zij gaan hooren der gaven, voor die tijd onnodig agte, veel meer het, hier prediken.

En zoo'er 1678 bij mijn heeren van de weth verstaan wierd, dat twee predikanten, op het 3^e tal gepresenteert, die hier nooit voor deeze, nog in de vacatuer gepredikt hadden, hier moesten prediken, zoudense beroepelijk zijn, daar wierd toen geen weth van gemaakt, nog de kerkenraad, verplicht geen predikanten op het drielal te brengen, als die in de vacatuure, gepredikt hadden daar het eigentlijk op aankomt, na 9^e October en 10^e December 1679 heeft de regeering van dien geheelen eijisch afgesien, en zig vergenoegt, als de predikanten, maar na haar beroep de proefpredikatie deden.

En dat alles voor ons volding die eijisch, dat de predikanten hier voor haar beroep moesten prediken, 't zij in de vacatuure, off te voeren, hebben mijn heeren van de weth eens voor al vernietigt 23^e Junij 1692, bij haar hand opening den kerkenraad gelastende: om NB. te bekwaamer te zijn tot het beroepen van bequaame, vreedsaame, en stigtelijke leeraars, geen reflectie te maaken, off dezelve alhier in de kerken zullen gepredikt hebben, wordende bij deeze resolutie (niet alleen in deese, of dit geval) van het zelve requisiet gedispenseerd, en expres gelast, de kerkenraad daar van copij te geven, om er zig voorts altijd na te reguleeren, gelijk er ook na die tijd op zoo een resolutie van hier te prediken nooit meer geurdeerd is.

Nu is het immers in al de kerken deser provincie een constante practijk;

A. Dat een bijzonder geval, meer als een halve eeuw geleeden, toen bij inschikking gebeurd, en nader-hand voor geen weth gehouden, ja expertselijk geabrogeerd, nu de kragt van een weth niet kan hebben, nog de kerkenraad, meer als 50 jaaren daar na, op nieuws verplichten.

B. In tegendeel moeten de beroepingen geschieden na de meeste, en wel bijzonder de laatste gebruiken.

C. Ja zelv brengt de resolutie van haar ed: groot mog: 19^e Julij 1624 en 8^e Julij 1662, meede, dat de kerken, in de beroeping blijven moeten bij het oude gebruik en die resolutien werden in al de Hollandsche kerken voor een staale gehouden, volgens het oordeel des synode Gornichem 1671 art: 12 zulks geen kerkenraad zig kan, off mag laten brengen onder een nieuwe, en nadere bepaling van hare bijzondere regeering, tot krenking van de vrijheid der beroepinge.

D. En 't geen de heeren gedep: het slot van hunne propositie, als incontestabel vast stellen: dat de magistraat het regt heeft, eens voor al te declareeren dat Ed: groot achtb: zullen improbeeren, alle soodanige nominatien als waar op zijn staande personen, die haare gaven in de stad Schiedam niet hebben laten hooren, zulks vind de kerkenraad (onder reverentie) gants niet incontestabel: ja ver van regt en gebruik.

1. Waar heeft een bijzondere magistraat bij staatse resolutien dat regt gekregen, off hoe volgt dat uijt het regt van approbatie en improbatie, dat we niet betwisten, en hebbense het laatste onbepaald, zoo hebbense het eerste niet noodig.

2. Op dier grond zoude een magistraat kunnen sustineeren, datse, om te beter van een predikant te oordeelen, hem in haar stad drie maal, ja meer moesten hooren, wijl men op eene preek niet veel staat kan maaken, en dus bij elk beroep veel predikanten, die gaarn bevordert waaren, het geheele land werden door gejaagd.

3. Wie ziet niet, dat dit beneemt de vrijheid van beroeping aan den kerkenraad en den weg afsnijdt om deftige en edelmoedige predikanten, die hunne gaven niet te koop draagen, te beroepen, ja dat zulks strijd tegens staatse resolutien, straks aangehaald, aan welke de heeren van Schiedam immers ook verbonden zijn.

4. Heel anders is de bepaling van jaaren, in deese off geene stad gebruikelijk, dat kan een kerkenraad, en predikant passie dragen, ook bekwaame mannen zoeken van die jaaren, maar door de bepaling, van hier in de vacature zelv te prediken, werd de kerkenraad verplicht om zulke predikanten dat te vergen, en brave predikanten om dat te wagen, zonder dat se kunnen weeten, off zij de

nominatie, veel min of zij 't beroep, off approbatie zullen hebben, dat immers een bekwaam, genereus en gelieft predikant nimmer doen zal, ja niet te vergen is.

Maar om het regt ende billijkheid van zulk een harde bepaling niet verder te onderzoeken, dit consteerd, en is den kerkenraad genoeg, dat zij nog nooit zulk een declaratie van haare vorige regeering tot een altoos duurende weth heeft ontvangen, en van haar tegenwoordige regeering niet verwacht, wel verseekert, dat er voornaame regenten onder deselve zijn, die daer in nimmer zoude consenteeren.

Wat nu ten anderen ons gedrag belangt, over het welk onse regenten zig beklagen, zulks is ver van eenige inobediente of hardnekkigheid, wij hebben met het diepste respect handopening versogt, vrij en onbepaald, na order en gebruik der kerke (het woord ongebonden hebben we nooit gebruikt) we hebben met alle reverentie reeden gegeven, waarom we niet konden off vermogen aan dese nieuwe bepaling ons zelven onderwerpen. Wij zijn door het E: classis van Schieland, (onder het welke wij volgens resolutie van haar Ed: g: mog: behooren) speciaal geraaden en gelast ons in de beroepinge stiptelijk na staatse resolutien van 1624 en 1662 en kerken ordening te gedraagen, die heeft ons ook eenige gecommiteerdens in deeze toe gevoegt: En wij, hun raad steeds blijven aanhouden op een vrije en onbepaalde handopening, in hope van door minsame en onderdaanige instantien dezelve te obtineeren.

Wij hebben ons niet alleen voor alle schijn van inobediente en hardnekkigheid gewagt, maar vreedenshalve nog niet getragt, over zulk een harde, en tegen de vrijheid der beroeping strijdende bepaling, daar en zoo 't behoort, te klagen hopende in stilheid en vertrouwen sterkte te vinden.

Wat eindelijk de billijkheid van zulk eene bepaling, ende geneegenheid der gemeente voor dezelve betreft, daar omtrent zullen we ons als nog niet inlaaten, en niet bewijzen dat dezeve de gemeente, zoo wel als de kerkenraad, ontnemt de beroepinge van veel braave en bekwaame predikanten, die hunne gaven niet te koop draagen gelijk onse regeering zelfs het zoo scheijnt te verstaan 23^e Juni 1692, en het bij de meeste kerken van ons vaderland dus begreepen werd, dat men op een enkele predikatie weijnig, of geen staat kan maaken, en door die bepaling, bijsonder als er een improbatie van een of meer drie tallen voorviel, in die engte gebragt zou worden, om een zeer onbekwaam en gants niet gewenscht man te moeten beroepen, ook zijn wij wel verseekerd, dat ver het merendeel der gemeente wenscht, dat de kerkenraad een vrije handopening behouden mag, wel gerust, dat deselve na wakkere mannen om zal zien, ja dat er zelv eenige van onse regenten voor zulk eene bepaling niet geweest zijn.

Des wenschen en bidden wij, dat door intercessie van haar Ed:groot mog: en derselve hoog aansienlijke commissarissen tot dese saak de regeering van Schiedam mag bewoogen worden, om een vrije en onbepaalde hand opening den kerkenraad, gelijk voorheen, te accordeeren belovende na zulke mannen om te zien, die bekwaam, en aangenaam zijn bij Godt, de regeering, en de gemeente.

NB.deze uijt de gedrukte verantwoording gedrukt te Rotterdam, bij Nicolaas (T) Fopijn boekverkoper in den Houttijn bij de Molenstraat 1732, dog de propositie uijt een handschrift van dien tijd gecopieert.

Zoo is 't, dat wij, de zaaken en 't versoeck voorsz: overgemerkt hebbende, en geneegen weezende ter beede van de supplianten uit onze regte wetenschap souvereine magt en autoriteit hebben goed gevonden te verklaren, zoo als wij verklaren bij deesen, dat de armen, staande ter bezorging van de supplianten, onder de inrigten in het verbod van het voorsz: placcaat van den 4^e Maji 1655, niet begreepen off vervat zijn, met dien verstande nogtans, dat van alle erflatinge off makinge die in der tijd aan de supplianten zullen koomen te geschieden, door burgemeesteren en regeerders der stad Schiedam, eerst kennis zal moeten werden genomen, off die waarlijk strekken, tot het eind en oogmerk bij den supplianten in haare requeste voorgesteld, dan off daar meede iets anders zoude worden voorgenoomen tegen het bovengemelde placcaat streijgende, en dat burgemeesteren en regeerders voornoemt op die erflatinge of makinge, na bevind van zaaken approbatie of disapprobatie gevende, dezelve erfflatinge off makinge zullen bekratigen off kragteloos laten, gelastende een ieder die het aan gaan zal zich hier na te reguleeren.

Gedaan in den Hage onder onzen grooten zegele hier aan doen hangen den 30^e Julij in het jaar onzes heeren en zaligmakers duisend zeven hondert vier en zeventich.

(was geteekend). W.Bentink.

Onderstond ter ordonnantie van dezelve (was geteekend)

C. C. Lotterbooke.

Hebbende her groot zegel van den landen in rood wasch afhangende aan een francijne staart. Accerdeerende bevonden met deszelfs principaal mij secretaris in ornginali geexhibeert.

Actum Schiedam den 11^e Julij 1776.

De staate van Holland en Westvriesland, doen te weeten,alzoos ons te kennen is gegeven bij Hendrik Kerssemakers, Barend Braamkamp, Roeloff de Zeeuw en Harmanus Dikkenberg en Jan Nolet, arm-bezorgers van de roomschcatholicque gemeente binnen de Stad Schiedam.

Dat zij suppl: onlangs met burgemeesteren en regeerders derselve stad hebbende aangegaan en geslooten seekere conventie, waar bij zij in hunne voorsz: qualiteit op zig genoomen hadden den armen voorsz: gemeente behoorende, van voortaan te zullen sutineeren, en den onderhoud der voorsz: armen geheel en al te neemen voor hunne rekening.

Dat de middelen van de voorsz: roomsch gezinde armen voor het grootste gedeelte uit liefde gaven moetende gevonden worden het support van dien op alle wijze zoude moeten gezogt, waar toe zoo zij imagineerde, niet weijnig zoude copereeren indien zij met effect konden jousseeren van de giften erfstellingen en makingen door chantablele persoonen aan deese haare armen besprooken wordende, dan waar van zij vreesden ontzet te zijn, zoo lang daar toe door ons aan haar bij dispensatie van 't placcaat van 4^e Maj 1655, niet was verleend zoodanig octroij, als wij, zoo zij supplanten vermeenden te hebben vernoomen ingevolge onse toezegging, bij onse resolutie van den 24^e Februarij 1779, aan de arm bezorgen van de roomsch catholicque armen in eenige steden binnen deeze provincie daar toe aan ons met kennisse en goetvinden van burgemeesteren en regeerders derselve steden adres gemaakt hebbende, wel hadden gelieven toe te zeggen, waarom zij dan met kennisse en goetvinden van burgemeesteren en regeerders der gemelde stad, de vrijheid namen zig eerbiedig te keeren tot ons, zeer ootmoedig verzoekende, dat wij geliefden te verklaaren, dat de erfelingen en makingen, die aan de roomsch armen binnen Schiedam, even als in alle de andere steden binnen deeze provincie wierden gedaan, niet contrarieerden aan het verbod begreepen in den voorsz: placcate van 4^e Maj 1655. En dat wij daar van aan de supplianten geliefden te verleen octroij in forma.

Deeze navolgende huijzen staan binnen de stad Schiedam volgens het quiohier van de verpondinge van den jaare 1692 bekend.

Michiel Lenij, de O zijde van de Gooijstraat.	88.
Simon van der Spit, de westzijde van de Gooijstraat.	90.
Mattheus Lathouwer, de Z zijde van den Dam.	51.
Gerrit Plooi, de Haven.	68.
Claas Janze Opmeer, over de Haven.	85.
Michiel Verdoes, de N zijde van den Dam.	9.
Annetje Claas, naar de Ketelpoort.	24.
Jochemis de Vos, weder aan de Dam.	30.
Coenraad Jacob Ruijghart, de W zijde van de Boterstraat.	57.
Frans Bredero, de O zijde van de Boterstraat.	30.
Willem 't Hart, in de Sluijs.	16.
De kinderen van Jannetje Everts, weder in de Boterstraat.	31.
Jan Adriaanse van Briel, in de Korte Kerkstraat.	12.
Jannetje Jans, voor de Kerk.	3.
Pieter van der Plaats, de Lange Kerkstraat.	34.
Thieleman Jacobs, in de Crepelstraat.	24.
Willem Poort, het Land van Beloften.	24.
Pieter Nobel, de O zijde van 't Broersvelt.	51.
Thieleman Jacobs, weder in 't Land van Beloften.	11.
Frank van der Werven, 't Groot Groenendaal.	11.
De kinderen van Joost Davidse, W zijde van Broersvelt.	58.
Cornelia Rogh, om het Kerkhof.	23.

tezamen 830.

Antonie Hemeltekan, de O zijde van de Nieuwstraat.	19.
Pouwlin Willems, de W zijde van de Nieuwstraat.	15.
Cornelis van der Spit, de Jacob Rochus Steeg.	4.
Matthijs van Beeck, in de Zwaansteeg.	6.
De wed:Jan Janse Ketelboeter, de Korte Agterweg.	18.

De wed: Jacob Claasze, op de Laan.	8.
De wed: Cornelis Korte, de O zijde van de Lange Agterweg.	21.
Maartje Gerrits, 't Kleijn Groenendaal.	13.
De kinderen van Sijvent Janze van Medelblik, de W zijde van de Lange Agterweg.	34.
Arij Maartense van Rossem, de Coninckstraat.	28.
Engelbert Janze, de West Moolenstraat.	28.
De wed: Cornelis Jeroense Boodt, in 't Groen Weeghje.	10.
De wed: Hendrik van de Heim, over St: Anne Zusterhuijs.	12.
't Pesthuijs, Sinte Anna Susterhuijs.	18.
Pieter de Hoij, op 't Padt.	6.
Doen Rodenburg, over de Schie.	37.
Aart Mol, de Holsteeg.	3.
Aldert de Swart, de Geel Steeg.	6.
Johan van der Moolen, steeg agter de Teerstooft.	14.
De Mennoniste Gemeente, in de Raamsteeg.	8.
Sijsbet Ariens Diane, tusse de Schie en Raambrugge.	12.
Jacob Theunisse, in de Raam.	23.
Pieter Claasze Hoijer, de O Molenstraat tegen over den Raam.	13.
Sijsbet Vriezen, achter de Molenstraat.	5.

tezamen	1191.
De wd: L. P van der Meij, aan de overzijde.	3
Neeltje Gerrits, het Clootjes Steegje.	3.
P Gerritse Ouwendijk, weder agter de O. Molenstraat.	6.
Aart Mol, de Verbrande Erven.	29.
Jacob Martijn, de O. zijde van de Breestraat.	7.
Lijntje Reijniers, de W zijde van de Breestraat.	27.
Engelbert Franse, de Zijlstraat.	22.
Leendert Rochusse, voor den Raam.	35.
Maarten Dirkse, op de vergrooiting deser stede de W. zijde van de Lange Nieuwstraat.	16.
Jan Chielen van Oosten, de oostzijde van de Lange Nieuwstraat.	14.
Lodewijk van Harweijnen, cum sius voor de steenplaats op 't Hooft.	46

tezamen	1399.

Getal der huizen binnen de stad Schiedam benevens de morgentaalen buiten gelegen zoo als dezelve bij het reces generaal in den jaare 1632 bevonden zijn en wat dezelve jaarlijks in de verponding contribueeren. Schiedam huizen 1378.

Franckelant met Galgoort 159 morgen 57 roeden contribueert met de heeren goederen	f. 5826-4-4.
Oud Mathenesse 169 morg 400 roeden	f. 882-6-4.
Nieuw Mathenesse 135 morg 88 roeden	f. 956-3-4.

Vroedschaps resolutie omtrent de begeevening der stedelijke ampten en van dato 21e Februarij 1785.

De pensionaris Jager heeft gerapporteert de consideratien en het advis van heeren burger meesteren en gecomm: vroedschappen, ingevolge en ter voldoening aan UEd: groot achtb: resolutie commissoriaal van den 11e Januarij dezès jaars geexamineert hebbende de propositie van heeren burgemeesteren omtrent de begeevening der stedelijke ampten en bedieningen, onder de notulen van hun Edele groot achtb: van den datum breeder gecebucheert, waar op gedelibireert zijnde is goedgevonden en verstaan.

Dat van nu voortaan geen stedelijke ampten off bedieningen staande ter dispositie van deeze vergadering ofte concessie aan heeren burgermeesteren in der tijd, ofte aan heeren kerkmeesteren mitsgaders aan de regenten van godshuizen ofte eenige anderen subalterne collegien binnen deeze stad reeds zijnde off nog zullende exteeren aan eenige anderen persoonen zullen mogen worden opgedraagen dan aan burgers off burgeressen deezer stad, verklaarende in de eerste plaats hun Edele groot achtbaare daar voor te houden en te erkennen alle zoodanige persoonen welke binnen deeze stad ofte jurisdictie derselve zullen zijn geboren, mitsgaders ten eijnde de ingezeetenen van andere steden en plaatsen in dit gemeenebest off uijt colonien van den staat niet te indisponeeren om

zig alhier ter stede te etablisseeren alle zodanige nationaale, dat is binnen dit gemeenebest, off in de gem: colonien geboore personen welke met een gebooren poorter off poorteresse zullen zijn gehuwd: wijders die geene die op een wettige wijze stads burgerregt zullen hebben verzogt en verkreegen, mits egter dat een inboorling van de provintie van Holland en Westvriesland het zelve alvorens zal moeten hebben bezeeten den tijd van drie jaaren een inboorling van een der zes andere provincien het generaliteits ressort, of uijt de colonien, van den staat den tijd van vijf jaaren en teffens hun fixum domicilium alhier ter stede zal hebben gehouden, mitsgaders de burgelijke lasten zal hebben gedraagen.

En zullen mitsdien geene vreemdelingen off buitenlanders onder het gebied van een andere staat of mogenheid gebooren tot de waarneming van eenig ander ampt off bediening zijn geregtigt ten zij deselve met eene der hier bovengemelde gequalificeerde burgers off burgeressen zullen zijn gehuwd geweest den tijd van drie jaaren ofte wel dat zij het burgerregt zullen hebben bezeeten den tijd van agt volle jaaren.

Dan geconsidereert zijnde, dat onder de stedelijke ampten en bedieningen zodanige worden gevonden tot welken exercitie off waarneming bijzondere capaciteiten en kundigheeden worden vereijst, en dat eene stricte observantie, indistincte opvolging der boven gemelde bepalingen ter bereijking van het cardinaal oogmerk bij sommige ampten en bedieningen gevordert dikwerff zeer schadelijk zoude zijn.

Is goed gevonden en verstaan, dat onder de meergemelde bepalingen niet absolutelijk zullen zijn begrepen de bedieningen van procureurs, notarissen, stads doctoren, chirurgijns rector der latijnsche scholen, organisten, vroedmeesters, vroedvrouwen, stads architect, schoolmeesters off fransche kostschoolhouderessen, schippers der buiten veeren, en in het generale zodanige bedieningen, tot welkers waarneeming off exercitier bijzondere talenten off handigheeden off wel de prosessie van konsten en wetenschappen zal worden gevordert.

Wijders in agt genomen zijnde dat het zedert menigvuldige jaaren is gebleeken met de finantieele van stads cassen meest overeenkomstig te zijn dat tot voorkoming van de frandatie der stads imposities op het gemaal, de wijnen, brandewijnen en gedistilleerde wateren mitsgaders op de turff en koolen worden geheven, door de gaaders van 's lands collective middelen.

Is goed gevonden en verstaan, dat onder de gemelde bepalingen meede niet absolutelijk zullen behoeven te zijn gecompheendeert, de bedieningen van collecteurs van stads imposities tot zoo lange tijd toe bij deeze vergadering niet zal zijn geresolveert om de heffing der meergem: imposities off van zommige derselven aan 's lands hoofdgaaders aff te trekken, en particulieren personen te transsereeren.

Voorts in aanmerking genomen zijnde, dat er eenige bedieningen zijn, tot welken waarneeming uijt hoofde van den aart en qualiteit derselve het moeilijk kan zijn gequalificeerde burgers te disponeeren.

Is goed gevonden en verstaan, dat van de meergemelde prohibitive bepalingen zullen zijn uitgezondert alle bedieningen welkers jaarlijkse inkomsten niet surmonteren de somma van dertig guldens mitsgaders de bedieningen van dienaars van de justitie en van vilder en opruijmer der dooden krengen in stads grachten en vesten.

Er is daar en boven goed gevonden en verstaan, dat geene stedelijke ampten en bedieningen zullen mogen werden begeven aan eenige domesticque bediendens buiten deeze stadt off derselver jurisdictie gebooren ten zij onder deeze absolute voorwaarden.

Dat een inboorling van de provincie van Holland en Westvriesland alhier ter stede alvorens zal zijn dienstbaar geweest den tijd van drie jaaren, een inboorling van het generaelijks ressort, uijt eene der anderen provincien off de colonien van den staat den tijd van vijf jaaren en eijndelijk een vreemdeling off buijteler den tijdt van agt jaaren, met deese uijtsondering nogtans dat aan geene der bovengemelde domesticque bediendens, ten waare dezelve geboore burgers zoude zijn, zullen mogen worden begeeven de bedieningen van makelaars, stads bodens commissaris van de zakkendragers, commissaris van de buiten veeren, schipper van stads jagt en waagmeester.

Laatstelijk is goedgevonden en verstaan, dat van nu aff aan, geen van de leeden deezer vergadering tot de bekleeding van eenige provintiale off generaliteits commissie finalijk zal mogen worden genomineert off bij hun Edele groot mogende zal mogen worden werden voorgedragen, ten zij zoodanig gedespicieert lid het zij aan deeze vergadering het zij aan heeren burgemeesteren op den eed bij den aanvang zijner vroedschaps bediening gedaan,(----) hebben verklaard, bereijdt te zijn en zig te verbinden om in de begeeving van ampten en bediening, welke geduurende den termijn zijner commissie ter zijner dispositie off begeering alhier ter stede off elders zullen komen te vaceeren zig zoo veel mogelijk zal zijn en van hem zal afhangen, te zullen gedragen na den inhoud en het hoofd oogmerk der generale propositie tot bevordering van stads burgers, en nationale personen boven vreemdelingen of buitenlanders.

Wijders in het bijzonder gedelibereert zijnde, op het laatste lid van de meergemelde propositie off en tot welke stedelijke ampten en bedieningen de roomsche catholijke ingezeetenen deezer stadt zoude kunnen en behooren te worden geadmitteert en gelet zijnde op de solide consideratien van heeren burgemeesteren en gecommiteerde vroedschappen is goedgevonden en verstaan, de deliberatie over de gem: propositie voor als nog te surcheeren, en mitsdien te houden in advis.

Resolutie van de regeering der stad Schiedam omtrent het bidden op den predikstoel den 9^e September 1786.

Te vinden in de jaarboeken 1786 de maand September.

De regeering der stad Schiedam, heeft op den 9^e September 1786 vast gesteld,

dat, aangezien de zorgelijke omstandigheeden van ons lieve vaderland, de pligtmatigheid nu meer dan ooit vereijste om op de hartelijkste en eerbiedigste wijze in den openbare gebede, de aanbiddelijke voorzienigheid te smeeken, dat het haar behagen moge, om de dilibratien van de heere staten deser provintie, en die van alle overheden in dit gemeene best, die geweld en overheersching verfoeijen, met haare goddelijke wijsheid te bestralen en te ondersteunen, haaren personen tegen alle soort van verraat, te beschermen, in derselver pogingen, in deze hachlijke oogenblikke tot alle zodanige gewenschte eindens te bestuuren, dat het gevaar voor bloedige toneelen moge afgewend, en den aanleg daar toe verijdelte werden, de onafhankelijkheid gehandhaaft, en het vertrouwen tusschen burgers en regente langs minnelijke en constitutioneele wegen, op duursaame gronden hersteld worden. Van welke resolutie afschrijfte gezonden zijn aan alle predikante der christelijke gezindheeden in deze stad om zig daar na te gedraagen.

Aan de Edele groot mog: heeren staaten van Holland en Westvriesland.

Geven met alle gevoelens eener verschuldigde eerbied te kennen de ondergeteekende burgers en inwoonders der stad Schiedam en de ingezeetenen der dorpe Kethel.

Dat zij suppl: zig ten uijtersten getroffen vinden over het haggelijke en ontrustende noodlot van 't lieve vaderland.

Een nootlot, niet veroorzaakt door buitenlansche vijanden, maar 't welk gebooren is uijt de toomlooze handelingen van eenen onberaaden vorst.

Een vorst, die weleer het troetelkind was van 's volks blinde toegeneegenheid, maar welke thans willens blind voor 's lands welvaart ende voorspoed van zijn eijgen huijs, en geheel dooff voor de wraakvorderende roepstem der gantsche natie, alleen ooren leend aan de heillooze raadgevingen, van verfoeijelijke vleijers, die met een flueelen pen de souveraine vergadering der unie, en gantsch Europa poogen te misleijden, door de handelingen van Willem de Vijfde zoo zuijver en welmeenende doen voorkoomen, als waare deeze prins een der Edelmoedigste voorstanders der burgerlijke voorregten, ja deeze plegtige betuijgingen zoo verre zelve durven pousseeren, om 't oordeel van den regter van heemel en aarde daar op in te roepen.

Eene taal Edele groot mog: heeren: welke getoetst aan bezwoore privilegien, en vergeleeken met de tegenstrijdige gedragingen van dien eersten staats dienaar, de stellers van zoodanige betuijgingen op 't bloot aandenken van een regtvaardige godheid moesten doen bloozen, en den onderteekenaar doen beven en sidderen.

Eene taal van suijsing, waar door Neerlands verlichte natie zig niet langer laat verblinden: maar dewelke zij suppl: alleen ingerigt beschouwen om het roemwaardig gedrag van de meerderheid van uw Edele groot mog: vergadering van buijten en van binnen, (waare het mogelijk) te bevleken, ende eerste voorstanders van 's volks vrijheid en welvaart, door opgeruijde en oproerige monsters, tot slagtoffers eener woedende heerschzugt te maaken: getuijgen van de volstreckte onwaarheid dier sinisterlijke betuijgingen, om maar iets aan te stippen, vinden de supplianten, in de weleer verfoeilijke acte van consulentschap, in de werkelooze staat van 's lands navale magt, ten tijde van den oorlog met het rijk van groot Brittanje.

In de weerloze en gedelabreerde toestand van 's lands militie en frontieren, in de troubles met zijn keijzerlijke majesteijt.

In de voorbedagte en goddelooze instemming tot eene geweldadige aanval op Hattum en Elburg, twee stemmende steeden eener provincie waar van de meeste staatsleeden den vorstelijken scepter kussen, en vooral ook in de onbezonnen uitdrukkingen, waar bij Willem de Vijfde, disrespectueus van zijnen souverain, hoogst derselver beveelen op eene voorbeeldelooze toon, taxeert, dezelve tegenspreekt, de souverainiteit selve attenteert, en zig dus boven dezelve wil verheffen.

Alle geaverreerde fiaten, welke aan de supplianten de onlachbaarste bewijzen opleveren en 't hun daar voor doen houden, dat Willem de Vijfde eene vrije natie haat, en verborgen desseinen koestert, om de heijligdommen van 's volks welvaart en constitutieve voorregten te ondermijnen, en aan eene paalooze dwingelandije en overheersing op te offeren.

En 't is op grond derselver, waar van zoo veele bewijzen in uw Edele groot mog: registers, in de besluiten van andere bondgenooten en steeden, in de onderscheiden adressen des volks, en dus in de overtuigende stem der natie zijn opgesloten, dat zijne hoogheid door zijne spooreloze gedraagingen, de liefde en agting van alle weldenkende in de lande, en ook van hun suppl: voor zoo veel zijn persoon betreft, onhetstelbaar verlooren heeft.

Het zijn dus geene personen Ed: gr: mog: heeren, zoo als den verdwaalde stadhouder hun durft noemen, die het vertrouwen hunner geeerbiedigde vertegenwoordigen onwaardig zijn, en het alleen toeleggen, om met de ruine van het huys van Orange die van Neerlands geheijligden constitutie te paaren, neen het is de stem van eene natie, die uit de spreekende bewijzen de oogen geopend heeft, en na ondersoek van zaaken zig overtuigt houd, dat de persoon van Willem de Vijfde, met zijne laagkruijpende affhangelingen eijge grootheid ten kosten van 's lands welvaart zoekt.

Dat zij supplianten onvoeglijk oordeelende de veelvuldige occupatie van Uw Edele groot mog: te vermeenigvuldigen, in deeze niet verder zullen uitweijden, refereerende zich respectueuslijk tot de naar hunne gedagten bondige en welgefundeerde adressen van zoo veele notabele in en opgezeetenen van andere steeden en plaatsen deezer provincie, welke met het zelve pligtmatic oogmerk, de vrijheid genoomen hebben de souveraine vergadering van Uw Ed: groot mog: te adieeren maar Uw Edele groot mog: als hunne eenigste beschermers, eerbiedig naderen.

En 't is dan, om alle die reedenen Ed: groot mogende heeren, dat de supplianten zig verplicht geoordeelt hebben Uw: Edele groot mog handelingen en besluiten, ten opzichte van den stadhouder, de militie dezer provincie en van de overheerste steeden in Gelderland en Utrecht genoomen, (----) god en de waereld, te justificeeren: terwijl zij ten bewijze, hoe zeer zij daar (-----) meede stemmen, hunne personen hun goed bloed, ja alles wat hun dierbaar is, gereedelijk aanbieden, om die zelve poogingen en besluiten van Uw Edele groot mog: in alle gevallen te ondersteunen en verdedigen.

En eindelijk Ed: groot mog: heeren: is het uijt die zelve gevoelens, en bij deeze geleegenheid, dat de suppl: Uw Edele groot mog: sij 't heil van hun vaderland op het aller ernstigst willen versogt hebben. Om de minderheid der Geldersche ridders en staat leeden in derselver gereleerde pogingen tot afweering van geweld efficacieuuslijk te blijven souterneeren.

De bedreijde van Utrecht is 't nood met alle magt te verdedigen.

En de ongelukkige slagtoffers van 't overheerschte Hattum en Elburg (----) de daad de kragdadigste blijken voor protectie te verleen.

Waar op dezelve uijt hoofde van Uw: Edele groot mogende genoemene maatregele en besluyten de billijkste aanspraak hebben. Welk doende.

Was geteekent. Adres aan de souveraine vergadering der heeren staaten van Holland en Westvriesland gepresenteert den 30^e November 1786, door 222 Schiedamsche burgers, 21 Keetelenaars.

Isaac.Penning, Junior.
A.J. de Moraaz.
Hendrik.v.d.Schalk, Janz;
Arij.Voogd.
Adrianis.Bredero.
Evert.Schelts.
Martinus.van.der.Schalk.
Hendricus.Bredero.
Jan.Roodenburg.Fs.L.zoon.
Jacobus.Nolet.
Johanus.Jacobus.Froon.
Cornelis.Bredero.
Johannes.Brillenburgh.
Peter.Brillenburgh.G.F.
Peter.van.der.Valk.
Cornelis.Nolet.
Hendrik.van.der.Schalk.Hendrz.
Gerrit.Visser.junior.
Adrianis.Verhagen.
Arij.Poort.
Jan.D.Zillezen.
J.Weteling.
N.Verkade.
Daniel.Visser.
A.Poort.
Harme.van.Bol-Es.
J.Hoogwegt.
D.Pigeaud.Fz.
Peter.van.Kleef junior.
Mattheus.Schuit.
Simon.Verboom.
Jacobus.Nolet.Jz :
C.J.Swalmius.
Pieter.Lucas.
Hendrik.Willem.Boonders.
Adrianis.Meijer.
Martinus.van.Wagendonk.
Wolphert.de.Merree.
Jan.Schieveen.
Simon.Cornelis.Knappert.
Jacob.Groeneweegen.
Abm.van.der.Velden.
Jan.Lindeman.
Pieter.Tijssen.
Jan.Eijkenbroek.senior.
Pieter.Engelbregt.
Jan.Heijligers.senior.
Barend.Weerman.
Nicolaas.Janzon.
Abraham.Plooi.Huijbret.
Jan.Bosman.
David.Textor.
Jacob.Bernouw.
Willem.Johs.Buijsink.

Jacob.van.der.Schalk.
G.Brillenburgh.
Cornelis.Zillezen.
Gerrit.Heijligers.
Thomas.Heijligers.
Cornelis.van.der.Schalk.
Jan.van.der.Schalk.Hendrkz:
H.Bredero.Az:
Hendrik.Buijsink.
Jacobus.Crabbe.
Leendert.Visser.
Adrianus.Maas.
Bartholomeus.van.Pelt.
Willem.van Brederode.
G.van.den.Berg.
Jan.Heijligers.junior.
P.Brillenburgh.Jz:
Jacob.van.der.Vlies.
Jan.Visser.
Isaac.Heeseman.
Nicolaas.Barnouw.
Adriaan.Schregardus.
Max.van.der.Berg.
Gerrit.Beukers.
Dirk.Landman.
Jan.van.der.Schalk.Dirkz:
Jan.Rode.
Johs.Rombout.Verbruggen.
Arij.Prins.
(Lu)cas.Boon.J.Mz.
() lus.Molenbroek.Pz.
() Eijkenbroek.junior.
() lis.Visser.
() Lucas.
Pieter.Visser.
Willem.'t.Hart.
Abm.van.der.Schalk.Jacobz.
Arend.van.den.Berg.
Gerardus.Wieghenhof.
Willem.Voogd.
Athonij.Hazeman.
J.Sjoers.
Gerrit.Oosthof.
Gerrit.Hollen.
David.Hazeman.
Lodewijk.Jongbloed.
James.Raij.
Fredk.Henk.Hanneman.
Dirk.van.Esse.
Cornelis.Brons.
Gerrit.van.Muijen.
Dirk.van.der.Meij.
Crijnus.Post.
Frans.van.Harmelen.

Balt. Feelder.
 Ads. Nederwaard.
 Coenraad. Sluter.
 Dirk. Feelder.
 Pieter. Textor.
 Coenraat. Kramers.
 Abram. Bakker.
 Frans. Kloosterhuyse.
 Hendrik. Bremmer.
 Hendrik. Buijk.
 Adolph. Koopmans.
 Martinus. de. Leeuw.
 Wouter. Koelgras.
 Abraham. Hobers.
 Gerrit. Veth.
 Willem. Drost.
 Jan. Somhof.
 Barend. Wuijsman.
 Jan. Bronneman.
 E. van. der. Moezel.
 Barend. Knikkingh.
 Hendrik. Pruijmen.
 Hendrik. van. Gog.
 Jan. Krabbendam.
 Maarte. van. der. Schouw.
 N. Waterlood.
 Frans. Dielewaard.
 Willem. van. Loon.
 J. de. Zwager.
 A. Karreman.
 H. Heijlink.
 Johs. Lindeman. Janz.
 Pieter. Marree.
 Hendrik. Broekmeijer. Hz.
 Gerrit. Visser. senior.
 Christoffel. van. Brederode.
 Boudewijn. de. Wit. Nz.
 Arij. Verduijn.
 Anthonij. Hulsman.
 Leendert. van. der. Tas.
 Willem. van. der. Brugge.
 Arij. Schieveen.
 Juriaan. Vredembregt.
 Jan. Koper. Jz.
 Klaas. Fafa. Janz.
 Pieter. Fafa. Janz.
 Maarten. Fafa. Janz.
 Daniel. van. der. Most.
 Casper. Kramer.
 Stephanis. Engering.
 Arie. Noordijk.
 D. J. Lewis.
 Jacobus. Visser.
 G. van. der. Pauwert.
 Arij. van. der. Pauwert.
 Johannes. van. der. Pauwert.
 Chrisstofel. Went.

Cornelis. Groeneweegen.
 Cornelis. van. der. Bruggen.
 Martinus. van. Vliet.
 David. Meijer. junior.
 Johs. Dorrepaal.
 Jan. Nolet.
 Arij. Kooper. Janz.
 Gijsbert. Krabbendam.
 Pieter. Patijn.
 Jons. Montfoort.
 Wijbrant. Pauls.
 () end. Verhaven.
 Willem. Snel.
 Jan. van. der. Brugge.
 Juriaan. Heetwinkel.
 Gabriel. Pigeaud.
 Tobias. Faber.
 Frans. Bredero.
 Frans. van. der. Schalk.
 Lambert. Palm.
 Cornelis. Honingh.
 Hendrik. Lindeman.
 Gijsbregt. Scheffers.
 Willem. Lammertse.
 Govert. Koning.
 Casper. Guedeke.
 Pieter. Honkoop.
 Leendert. Dekker.
 Dirk. Krommenhoek. Janz.
 Arij. van. der. Most.
 Jan. van. der. Hoeve.
 David. Koeverman.
 Pieter. van. Gilse.
 Meijndert. Uijterweer.
 A. A. Reballio. junior.
 Jan. Uijterweer.
 Meijndert. Rigoort.
 Jan. Feteris.
 Hendrik. van. der. Meer.
 Cornelis. van. der. Vaart.
 () Johs. Schonemeijer.
 Johs. van. Laar.
 Leendert. van. der. Velden.
 Johannes. Fafa.
 Pieter. van. Arom.
 Dirk. Kramers.
 Jan. Dielewaard.
 Jacobus. Post.
 Jan. van. der. Beek.
 Frans. Rodenburg. Lz.
 Christofel. Lammering.
 J. A. Schimdt.
 Michiel. van. Waard.
 Abm. Lucas. junior.
 Abm. Lucas. senior.
 Paulus. van. Wagtendonk.
 Abram. van. der. Schalk. Hz.

(de namen tussen haakjes zijn niet te lezen)

In de Kethel.

Bastiaan.Cool.
Wijnand.van.Barneveld.
Jan.Zuijderhoek.
Cornelis.van.Loo.
Klaas.Kock.
Joris.van.Tienhoven.
Pieter.de.Bruijn.
Huijbregt.Borst.
Joris.Jongste.
Dirk.Verbruggen.

Arij.Tak.
Joris.P.Vorstenbos.
Klaas.van.Nierop.
Hendrik.IJdo.
Leendert.de.Bruijn.
Ferdinant.van.der.Horst.
Hendrik.de.Jong.
A.van.Deuzen.
Jan.van.den.Berg.
Willem.Rip.

Begravenis van de Oranje Leuz.
Hoe treurende ook een kerkhoff zij.
Hier juicht het met de roem der braven.
Dan, zie de pest der maatschappij.
In de uijtgezogte stateerij.
Betraand vol rouw en medelij.
Nu zij haar oproerleuz begraven.
Op 't zien van lint, cocard en stoed.
Medailles, vlaggens, vaans en strikken.
All: wapens van de Oranje stoed.
Verstervt de hoop de troost de moed.
In het vervloekt muijtzugtig bloed.
Dat is vrijheids welvaard wou doen stikken.
Maar neen gij stikt oproerigheid.
Gij zieltoogt in het slijk gedooken.
't momaangezigt hier afgeleid.
Daar nijd en tweespald bits om schreid.
Heeft in uw wuften val bereid.
Uw nacht is door uw Leuz verbrooken.
Strijk bastaards -- laat de doodbaar af.
Het graf gaapt wijd de zerk is open.
Rust eeuwig Leuz vergaat in 't graf.
Ach dat de duijvel nooit weer gaf.
Zoo'n monster Neerlands vloek en straf.
Dan kon men steeds op eendragt hopen.

Grafschrift op den oproer Leuz.
Hier legt de Oranje Leuz begraven.
Ten spijt van 't woest gemeen en 's hoofs verblinde slaven.
In 't jaar van acht en veertig zag.
Dit hel - dier voor het eerst een rustverstoorbre dag.
In 't jaar van drie en vier en tachtig.
Blonk zij tot Willems vreugd bij 't schuijm des volks zoo pragtig.
Dat 's vrijheids glans scheen uijt gedooft.
Maar heden moet zij 't neetlig hoofd 85 en 86.
Beschaamt vol rouw ter aarde bukken.
Sij snikte en stierf, wat vreugd, in 's vrijheid aangesigt.
Klaag lands beroerders, treurd gij ziet uw doel mislukken.
Uw Leuz rot in dit graff voor 't monster opgerigt.

Lied.
Lang leeft den braven Lodewijk triumph.
Hij maakt, zijn dagen glorieijk triumph.
Hij schraagt het erff van batoos kroost.
Ter sint omer met helden troost, bis.

God loft den patriot ziet ras triumph.
 Dat Holland staat geholpen was triumph.
 Kanon en kogels zijn hier klaar.
 Voor dwingelandij, en snood gevaar, bis.

Di aristocraten voelent al triumph.
 Die worden ook gebragte ten val triumph,
 Den staaten arm haar trots gebied.
 Weerhoud den Franschen koning niet, bis.

Oranje zal zijn wreekers zien triumph.
 In Neerlands wallen binnen vlien, triumph.
 Oranje trots en groot van naam.
 Zal haare zon zien ondergaan, bis.

Den koning schenkt sijn en goed triumph.
 Aan staats verdrukte vrijheids bloed triumph.
 Strak gaat het Fransche heijr te veld.
 Waar door 's lands vrijheid word hersteld, bis.

Wel twee maal hondert duijssent man triumph.
 Kan ligt Oranje en Pruijssen an triumph.
 Dan dog die steeds te loeren leijd.
 Krijgt Spaans en Deens en Sweeds bescheijd, bis.

Vlagt plunderaars en swousen hoop triumph.
 Maar struijkelt niet in uwen loop triumph.
 De vrijheid blixemt met haar kling.
 Al vlugt een eijder aterling, bis.

O wat een heetelijke glans triumph.
 Zie ik gloeijen aan de azuuren triumph.
 't is vrijheid die met lodewijk.
 Hersteld word uijt 't land lelierijk, bis.

Grafschrift 1788.

Die hier leijd begraven onder deeze zerk.
 Maakten in zijn leven van vrouw venus al zijn werk.
 Daarom hij ook in 't laatst van zijn leven.
 Door venusziekte al wat tol heeft gegeven.
 Want hij was er het leven zelfs zoo zat.
 Om dat hij was uijtgeteerd van 't hooft tot het gat.
 Schrik wandelaars als gij dit leest.
 Hij was burgermeester, dog een groot beest.
 Hoogmoedig, waanwijs, dom en zot.
 Zijn naam is Daniel Francois Puchot. (obit 1^e Feb: b:5)

Op de drie burgerhaaters.

't Is de admiraal Pichot die de waare vrijheid haat.
 't is Daniel Francois die 't burger recht versmaat.
 Voogd hier Jan David bij dan zult ge een drietel noemen.
 Waar op oranje pogt dog die heel Schiedam verdoemen.

NB. dit is in de beurs aangeplakt geweest 1786.

De koninklijke taal.

Ik zal doen zien in deeze dagen.
 Dat vrijheid min mijn drijfveer is.
 Voor 't regt des volks mijn kroon doen wagen.
 Tot hun en mijn behoudenis.

Wijl meer en meer het ligt komt dagen.
 Dat 't al na vrijheid heenen wend.
 En dwinglandij zig zal beklagen.
 Die kroon en septer nog niet kend.

NB. Dit vers is op veele plaatsen te Utrecht aangeplakt geweest met 3 lelien er boven geschildert den 3^e Maart 1788.

Gepast antwoord van Cs Gijzelaar.
 In 't midden van de zaal vol van brittanjens brieven.
 Waar Gijzelaar zig eens met onze prins bevond.
 Riep Willem, Gijzelaar, wat is van uw believen.
 Vroeg Gijzelaar, ach man ik meijn uw niet ik riep mijn hond.
 Dat 's schoon sprak Gijzelaar, ik moet uw vinding prijzen.
 Maar moet ik op mijn hond die domme prins niet wijzen.
 Zeg ik naar Tessel toe dan loopt hij al zijn best.
 Maar hij verdoemd te gaan wanneer ik zeg na Brest.

Grafschrift van den gehangen oproermaker.
 Johannes Rannick den 23^e Julij 1787, afgedaan door het galge genootschap, en begraven in de Oosterkerk den 8^e October 1787.
 Schrik braave sterveling treed nimmer op dees zerk.
 Hij dekt een galgen aas die om zijn oproer werk.
 Door Amstels burgerij ter neder is geschooten.
 En daarna door 't gerecht ten schouspel is gesteld.
 Tot schrik van wanbedrijff van oproer en geweld.
 Waar op de zoete rust op nieuw weer wierd genooten.
 Vraagt gij hoe komt hij hier was het geen buijt der raven.
 Is zulk een stinkend rif in Amstels kerk begraven.
 Hoe kan dat mogelijk zijn, of is het heijlig recht.
 In 't lieve vaderland helaas haar plaats ontzegt.

Een ander op denzelven.
 Hier legt het overschot van kraaijen en van raven.
 Een hoofd van 't muijtend volk, en schender van het recht.
 Die door het woedend graauw werd indees kerk begraven.
 Na hem den rechter zelfs de aarde had ontzegt.
 Maar hoe 't geweld ook moog de raaff het aas ont dragen.
 De worm is dog te vies om 't schendig rif te knagen.

Nootlot der raven.
 Wij raven deelen mee in 't noodlot deezer tijd.
 Daar me onse prooij onvreemd en die ten grave leid.
 Waght uw geweldenaars voor deeze gruweldaat.
 Wij gieren op een prooij dat onze wraak verzaat.

Aanspraak van de raaf aan 't bijltje.

Ofschoon gij mijn mijn buijt ontvoerd.
 En 't ramlend rif ten grave voerd.
 Gij zult dog eenmaal waaijen.
 Wanneer gerechtigheid naar eijsch.
 Uw en uw makkers tot een prijs.
 Verschaft voor raaf en kraaijen.

Op den hoofd schout Cs. Bakker te Amsterdam.
 Den held van Amsterdam berooft van eer en reputatie.
 Kees Bakker is zijn naam een schandvlek van de natie.
 Hij is een kwaad serpent gehaat van alle braven.
 Hij is een galge dief, onsteeld het aas der raven.

Op den 8^e Maart.
 Zoo schoon dees dag verrees voor vrij Americanen.
 Zoo treurig breektse bij ons aan in slavernij en traanen.
 Zij schiep America den grooten Washington.
 Die voor zijn vaderland de dierbare vrijheid won.
 Ons schonkse een laffe telg uijt Nassauws bloed gesprooten.
 Die zelf de dolk in 't hart der vrijheid durfde stooten.
 Zoo baarde natuur op eenen dag zig zelf tot schand.
 De eer van America, de vloek van Nederland.

De weemoedige vaderlander den 24^e October 1787.
 Ik beween mijn vaderland wiens vrijheid ik zie vaaren.
 Door tweedragt en verraad, ten ondergang gebracht.
 Om in een ander oord dien gulden weg te baanen.
 Om Uw ween ik wiens roem door heerschzucht wierd verkracht.
 O Neerland god ik treur, zult gij mijn land verlaaten.
 Wijkt dan uw gunst geheel, is 't altoos af gedaan.
 Is Neerlands schuldboek vol, kan bidden niet meer baaten.
 Zal dan mijn vaderland voor eeuwig 't ondergaan.
 Dat denkbeeld doet mijn geest met holle schrik bevangen.
 Naar 't treurend ogenblik rijkhalsende verlangen.
 Om met mijn kroost en goed in barre wildernis.
 Te weenen om 't gemis van vrijheid, stand en haven.
 Door uw zelfs vrij gemaakt, dog nu herschept in slaaven.
 Geluk wiens vaderland het hemelsch cagaän is.

Aanspraak aan de heere collonel en verdere leeden van den Schiedamschen burger krijgsraat en sergeante na de eerste generaale wapenschouwing van de aldaar nieuw op gerichte schutterij op den 16^e van herfstmaand 1788.

Door de heere Jacobus van Egmond.
 Edele manhafte heeren.

Meermalen hoorde men in voorgaande dagen, bij het manoevreeren der schutterijen markt en veld weergalmen van ontroerende redevoeringe en klinkende maatgezangen, gezange en redevoeringe van welke mogelijk de meesten zoo niet tot nadeel en schanden althans helaas niet tot voordeel en roem der natie gestrekt hebben.

Nu beleven wij eenen andere tijd nu althans is er iets tot lof van Schiedams burgerij te zeggen, dan zijl de gelegenheid niet gedoogde om in het openbaar eenen geregelde juijch toon te doen hooren, neem ik de vrijheid daar wij zo vriendelijk te zaamen zijn mijnen zwangere boesem betrekkelijk de tegenwoordige omstandigheid, te ontlasten voor UE: en wel op de volgende wijze.

Triumph de jaartijd is gebooren.
 Van 't stip, toen alles hooploos scheen.
 De almachtige zijn stem deed hooren.
 En Neerlands gevaar verdween.
 Dees dag moet elk met vreugt herdenken.
 Hoe stout de strijd ons doen bespot.
 De hemel wilde ons uitkomst schenken.
 Hallelufach wij leven god.
 ô ja triumph gij vaderlanders.
 Die hoe ge ook eentijds werd belaagd.
 Nu voor de Oranje vrijheid standers.
 De piek, sponton en helbaard draagt.
 Die op de zeldzaame eer moogt roemen.
 Dat gij door een zagtmoedig steld.
 Een vorst zoo groot als goed te noemen.
 Door Willem zelfs zijt aangesteld.
 Dees dag moogt onbelemmert toonen.
 Ten blijk van al uw moeijte en vlijt.
 Dat ge in den kring van batoos zoonen.

Geschikt tot burger hopliën zijt.
 Dit grootsch toneel noopt me aan tot zingen.
 Dat niets die neiging mij ontruk.
 Ik wensch, juich op onze eerstelingen.
 Mij zelve en uw al 't zaam geluk.
 En waarom zou ik mij niet vermeeten.
 Dat ik in deesen breeden kring.
 Uw # hier op de eerste plaats gezeeten. (# den wel Edele gestr:maarh:heer corn: Ruijghart collonel
 zijnde de eerste die dese hoge waardigheid bij de Schiedamsche burgerij schutterij bekleed).
 Bijzonder thans een loflied zing.
 't is groot mag men een post bekleeden.
 In staat of stad of kerck bewind.
 Dog daar men al die waardigheeden.
 In uw persoon vereenigt vind.
 Ziet gij daar we uw met vreugd begroeten.
 Als 't hoofd van Schiedams schutterij.
 Zoo dikwerf wij uw hier ontmoeten.
 Dit choor niet wijnig luijster bij.
 Ja toen ge uw stem met kragt deed klinken.
 Dees dag voor 't eerst int openbaar.
 Zag men die luijster glansrijk blinken.
 Op Schiedams braven burgerschaar.
 En schaar die boven elks verwagting.
 Door fiks behandeled van 't geweer.
 Door netheid, schoonte en pligbetragting.
 Zich roem verwierf ons strekt tot eer.
 Duld dat ik uw de volks belangen.
 Op 't burgerminnend harte druk.
 Bewerk in al uw hooge rangen.
 Wat strek tot algemeen geluk.
 Ja Eedele heer duit niet ten kwaden.
 Dat ik terwijl mijn zangster juicht.
 Versoek dat ge aan stads achtbre raden.
 Wel meenend onze dank betuijg.
 Dit eischt hun gunst die ons mag blijken.
 In zoo veel schitteren eer cieaan.
 In vaandele waar we op 't schoonst me prijken.
 In de eer dees dag ons aan gedaan.
 Nooit wenschen we onsen plicht te staken.
 Aan staat en vorst en stad getrouw.
 De wel Edele gest: mach:heer Cornelis Ruijghart collonel zijnde de eerste die dese hoge waardigheid
 bij de Schiedamsche burgerschutterij bekleed.

Ga moedig voort in al uw kringen volgd trouw.
 En blijft omringt van zegeningen.
 Nog lang de cieraad van dit choor.
 En gij die als echte Belgen.
 In waarheid patriotte heet.
 Een die in 't perk van mavors telgen.
 Een meer of minder rang bekleed.
 Gij ,gij zult immers ook gedooogen.
 Dat wijl mijn nimph uw scheedel kroont.
 Zij tevens schoon met zulk vermogen.
 Belang der burgerij uw toond.
 Dat we elk na de Eedele glorie streven.
 Om voor den hoon ons aan gedaan.
 Steeds vlug te zijn in schuld vergeven.
 En nooit na helsche wraaklust staan.
 Maar trouw bij onze eed te blijven.
 Steeds waakzaam elke in zijnen kring.

Dien vorm van 's lands regeering stijven.
 Waar 't Nederland immer wel bij ging.
 Zien we op den duer door volk beroerders.
 Ontwerpen tot 's lands onheil smeer.
 Dat wij die twedragt fakkel voerders.
 Bedaart dog ernstig tegen streen.
 't is weinig zig als held te dragen.
 Wanneer men slegts met schimme strijd.
 Zo waarlijk nood uw hulp moogt schragen.
 Toond dat gij christen helden zijt.
 Dan 't albestuur blijft ons behoeden.
 Op dat de twist eens gants verdwijn.
 En bij het genuegt van al 't goeden.
 De oranje zon steeds glansrijk schijnt.

Aanspraak.

Van de knegt van het genootschap, kunst word door arbeid verkreegen.
 Na de maaltijd der jaarlijksche vergadering 1790.
 Me ceenen van dit choor.
 Geeft mij een poos gehoor.
 Gij hoofden van uw achter.
 Wilt mijnen wensch verwagten.
 Gij meebestuurders saen.
 Hoord mijne bede aan.
 En gij bekroonde menschen.
 Hoord mijne zegen wenschen.
 Gij meedeleden al.
 Hoord wat ik zeggen zal.
 Gij leeden honorair.
 Zoo leed als leedennen.
 Ik zal rijmen zonder vaer.
 Hoord toe, ik zal beginnen.

Ik moet toch eerst mijn wedervaaren gulhartig doen verstaan.
 Hoe 't met het puijk van pheebus knegten, mij namelijk is verstaan.

Gij hebt o diep geleerde heeren.
 In 't laatst verloopenen jaar.
 Voor prijs stof laten annonceeren.
 Held judsas, dit is waar.

Gij zoud een gouden penning geven.
 Aan die hem 't best bezong.
 En ook een zilveren daar beneeven.
 Aan die er 't naast bij dong.

't Schijnt thans een tijd om munt te dragen.
 Aan roksknoop of aan hoed.
 't heb ook, eer munt te bejaggen.
 Een stillen hoop gevoed.

Ik heb mijn crijn geslepen.
 Ik heb het geprobeerd.
 Ik heb de lier stout aangegreepen.
 Om ook met goed te zijn verteerd.

Ik heb bij mijn zelven dan bedongen.
 Ik heb judas ook te eer gezongen.
 Maar toen ik had mijn taak volbragt.
 Vond zig uw knegt te zeer bedroogen.

Gij eischte judas 't hoofd der dappere machebeen.
Ik iscarioth bezongen voor uwe oogen, zie verder deze dubbele vergising het onlangs uitgekomen
werkje, over gepremediteerd valsch vernuft 1790.

Ik ontdekte ras mijn feijl.
Mijn spijt was boven peijl.
Ik had al mijn nagels op mijn digt stuk stomp gebeeten.
Weg was mijn eere goud.

Weg was mijn lidmaatschap van 't gilde de paeten.
Ik had op een iedre hoop gebout.
Maar 't geen mij meest van allen speet.
Iets daar geen medicus mij ooit van kan geneezen.

Ik had in eenvoudigheid voor 't woord iscarioth.
Het woord aristocraat geleezen.
Hoord, hoe ik op romanus trant.
De pest zong van ons vaderland.

In ouden tijd, wel duizend jaar.
Wat min of meer geleeden.
Was in den noorder oceaan.
Een eijland met veel steeden.

Dat eijland was een eijland, als.
Er wijinig zijn te vinden.
't was klein, maar 't was bijzonder reijn.
Elk nabuur het beminde.

't was zedert het uit zee op kwam.
Bewoond door dappere mannen.
Die hadden daar de dwinglandij.
En heerszucht gants verbannen.

Een elke kaars die heeft een pit.
Die pit die doet haar lichten.
Maar zonder smeer, dat rondson zit.
Kan die pit niets verrigiten.

In dat land was de pit de wet.
Het smeer wierd volk geheeten.
De vlam, uijt pit en smeer geteeld.
Was op den thtoon gezeeten.

De vlam, die roerde daar 't bewind.
Gaf pit en smeer het leven.
Maar, zonder pit of smeer, kon vlam.
Geen enkel vonkje geeven.

De vlam op zig zels niet kwaad.
Zij lichte in het donker.
En in de dikste duijsternis.
Dan gaf zij nog geflonker.

De pit bleef altoos die zij was.
Schoon door de vlam ontstooken.
Het smeer gaf 't voedzel, sonder smeer.
Had pit en vlam ontbrooken.

Het smeer dat had zelfstandigheid.

De pit ook haar gaurantie.
De vlam, schoon 't scheen zij alles deed.
Had niet met al substantie.

Zoo brande in dat oord de kaars.
Tot nut van de ingelanden.
Wierd iets beterschap bedagt.
De snuijter was voor handen.

Soms liep het smeer wel eensjes af.
Geen volk is zonder zonden.
Soms was de vlam wat donker, maar.
De pit bleef ongeschonden.

Geheel het volk had licht en vree,
De een die hielp den ander,
Vlam, pit en smeer en nieuw verbond,
Die strookten met elkander,

Maar ziet een booze geesten zej.
Niet in het smeer verhoolen.
Jaloers op vlam, die door haar licht.
Ontdekte duijstre hoolen.

Dees zetten zig rondsom de kaars.
Zij vlogen menigwerven.
Zij draaiden rondom maar de vlam.
Die deed hen allen sterven.

Zij wenschten dat de gantsche kaars.
Geheel tot niet mogt raaken.
Om dus een eijgen heerschappij.
Uijt smeer en vlam te maken.

Zij maakten dieven aan de kaars.
Die pit en smeer verslonden.
De kaars viel om, de vlam ging uijt.
En alles ging te gronden.

Och mogt heer Phebus vroomer knegt.
Uw allen overtuigen.
Houd toch de dieven van de kaars.
Zij gooijen 't al in duijgen.

Ze gaan met zoons en neefjes heen.
Snap op, snap op naar binnen.
Om, spijt van burgers brave lien.
Regenten aan te winnen.

Zij huwen hunne dochters uijt.
Ons heer geeft hun clementie.
Al zijn de jongens baardeloos.
't is zonder consequentie.

Zij zijn altoos jaloers op vlam.
Geen smeer kan hen ooit betalen.
Weg vlam, voor al weg met het smeer.
Zie daar de aristocraten.

Zie daar ook hoe uw vroomer knegt.

Zoo goed hij kon, hoe slegt of recht.
Uw prijs stoff had bezongen.
Schoon 't eere goud hem niet bekroont.
Hij heeft zijn iever toch getoont.
En naar den prijs gedongen.

En is hem nu dit goud mislukt.
Vergeeff het aan zijn dicht vermogen.
Ligt dat hij ziende uijt andere oogen.
Een volgend jaar den lauwer plukt.
Gunt hem zijn gulle zegen wenschen.
Hij wenscht welvaart, vrede en vreugd.
Apollos gunst en die der menschen.
Het waare loon der zuivere deugd.

Hij wenscht dat over duizend jaaren.
't genootschap vier zijn eeuwgetij.
Maar dat men hem thans bij provisie.
Met milde gift gedagtig zij.

Heb ik mij soms vergist, gezegt 't geen niet waar is.
Och wijt het niet aan mij , maar aan den secretaris.
Die heeft uw goeden vroomen knegt.
De woorden in den mond gelegd.

Op het pourtret van proffesser Hamelsveld.
't is Hamelsveld om wien het stichts atheen nog treurt.
De godsdienst heeft bij hem verdediging gevonden.
En schoon 't balsturig lot's mans tabbaard heeft gescheurd.
Zijn zugt voor god en 't volk blijft eeuwig ongeschonden.

Op Krijn de Vos

Gij die patriot aan keetens hebt geboeijt.
Geveinde Krijn de Vos, krijgt nu uw loon waarde.
Voorheen zaagt ge op den kees, als op het schuim der aarde.
En nu word gij te regt van elken kees vervoeit.
Ja, al wat eerlijk denkt, moet uw veragtljk noemen.
Daar gij der weezen goed zoo schandlijk hebt verteerd.
Uw vroomheid, slegts bestaande, in vloeken en verdoemen.
Heeft godt en zijnen dienst ontteerd.
't was veel zoo van den buil ten raadhuizer op te treden.
Daar gij, nog kunde of deugd - eer of verdienste had.
Slegts door oranje zucht, zoo dwaas door uw beleeden.
Op 't achtbaar kussen zat.
Kortstondig is nogthans uw luister.
Een toonbeeld van gezag, dat op geen deugd zig grond.
Gij keert de stijve Krijn! weer in het oude duister.
Waar in gij eertijds waart, toen ge aan den baktrog stond.
En bij het ligte brood uw eerloos voordeel vond.

Junij 1793.

Op de dappere heldendaaden des konings van Pruijssen en den hartogh van Brunswijk betoond in Vrankrijk in 't jaar 1792.
Op de wijs daar ging ridder ter boere jagt off gij die met mij thans zijt ter jagt.
Wat dunkt uw van die groote Pruijs: zegt vrind
Hij druijpt verneedert na zijn huijs gewind.
Weg is dat ligt die groote zon.
Die kwam, die zag, die overwon.

Hij is weg, hij is weg, hij is weg.

Het staat dien trotse hen Brunswijk best: niet waar.
 Dat hij zig in zijn manifest zoo klaar.
 Zoo dapper kweet als onvertzaagt.
 Hij nu zig als een laasje draagt.
 En vlugt, en vlugt, en vlugt.

Hij vond in Vrankrijk Holland met gewis.
 Daar 't snood verraad hem binnen liet 't is mis.
 Hij stal daar ook geen porselijn.
 Dat eeuwig schand voor hem zal zijn.
 Voor hem, voor hem, voor hem.

Kortom hij heeft zig groot vergist ha, ha.
 Veel kruid en lood en volk verkwist ja, ja.
 Zoo dat hij klaagt en steund en zugt.
 Helaas, ik kwam, ik zag, ik vlugt.
 Na huijs, na huijs, na huijs.

In den jaare 1792 bij het verkiezen der kerken raaden wierd door de nieuw aangestelde geweigert het gevorderde de clatour te teijkenen schoon er allerhande lage in het werk gesteld wierde omze daar toe over te haale dog vrugteloos zijnde, wierd daar over met zijn hoogheid geraadpleegt, die daar over eene missive aan de regeering der stad heeft gezonden met zijne goedkeuring der verkiesinge en recommandatie voortaan zulks niet meer af te vorderen.

Vers op het zelve.
 Gaf godt niet na zijn wijzen raad.
 't gezag de politicque wetten.
 Aan mozes en aan levie's zaad.
 De last om op zijn kerk te letten.
 Toond immers mozes zijn gezag.
 In 't weije de priestersschaaren.
 Die orden van den ouden dag.
 Mogt men zoo lange zien bewaaren.
 Tot eens den vreijen hals voet 't juk.
 Van drieste heerschzigt, zig moest buigen.
 Wiens haat, op aller dwang steeds tuk.
 Aaron's magt ook brak in duijgen.

Zijnde dezelve volsterkt bij haar weijgering gebleeven inzonderheid Arie Koper Janz: de ander waaren hoofdlieden bevoorens geworden en hadden daarom alreeds geweijgert het zelve te teekenen en waar op dit volgende den 11^e Maart in het kerkzakje wierd gevonde.

Welkom brave vaderlanders in uw kerkelijk bestuur, eene bediening waar uijt zommige uwer zedert eenige jaaren zoo onregtvaardig verstooten zijn, in die billijke verwagting dat gij het inkoomen zonder partijdige oogen zult uitdeelen, als in de daagen van ouds, zoo dat die geenen die om partijschap weinig off niets zeedert eenige tijd genooten hebben nu eens dubbele giften uit uwe handen zullen ontfangen, zoo werd deeze gift gegeven, die anders zedert ruim vier jaaren heeft bestaan in een duijt, daar ik nu het genoeg heb moogen smaken, tart alle de laagen die daar tegen in het werk gesteld zijn uw wederom in het bestuur te zien, zijn dit de eerstelingen van eene anders gewoone mildadigheid, blijft in uwe denkwijze volharden dan zal den gever in mildelijk te geven ook blijven volharden.

Lijkzang
 Ter nagedagtenis van mejuffrouw Alida van der Willigen.
 Aan de gevolgen van een verzwakking in de slokdarm op den 9^e Julij 1793 binnen Schiedam overleeden en den 13^e daar aan volgende ter aarde besteld.
 Daar leid Schiedamsche Alida.

Dien willigen stronk is neergehouwen.
 Wat werkt die slag een bittere schaê.
 O burgers wilt dit regt beschouwen.
 Treurd: treurd nu bij dit treffen lot.
 Haar lieve kat ontbeert 't genot.
 Van alle haare liefden plichten.
 Nooijt was zij in wat jammerstaat.
 't is billijk dat we een graffzuil stichten.
 Waar op met staal gegriffelt is.
 Dit versje tot gedagtenis.

Sta wandelaar bij dit gesticht.
 Hier rust nu van der Willigen.
 Wel eer zoo trotsch in elkd gezigt.
 Bespot van onverschilegen.
 Van niemand zelfs niet in den dood.
 Gelieft schoon haare schijven.
 In aantal wezentlijk vrij groot.

Den rouwgalm doen verdrijven.
 Zoo ras was zij, ook niet ontzield.
 Off 't goud en 't zilver kraakte.
 Het zilver dat zijn kleur behield.
 En voor haar sponde waakte.
 Vloog ijlings nu ter deure uit.
 Haar kat was aan 't verhuizen.
 En nu verwantschap wagt den buijt.
 Laat vreij nu Antje muijen.
 Want nimmer zal die lieve kat.
 Daar zij bij haar de tafel had.
 De eere weer genieten.
 Om 't menschdom te verdrieten.
 Dat beesje is in goede hand.
 Haar vrouwtje leid hier rustig.
 O wandelaar gebruikt verstand.
 Keerd moedig, blij en lustig.
 Van deeze zerk die 't riff bedekt.
 Dat 't menschdom tot geen eer verstrekt.

NB. zij was gesepareerde huijsvrouw van de heer Corn: Penning.

Grafschrift.

Op Jacob de Munnik Mr: kleedermaker voornaam vorstander der oude constitutie binnen Schiedam op Zondag den 5^e Meij 1793 s' morgens ontrent 12 uren overleeden.

Hier leid de wandelaar, de Munnik begraven.
 In zijn teijde een vervloeker en lasteraar der braaven.
 Een dronkaard, godverzajker, sabbathschender, oranje zot.
 Voorheen de mosterd jonge van Daniel P^t.
 Hij wierd zeer onverwagt van Joost den nek gebrooken.
 Daar op dees wijs 't menschdom zig aan zulk een schelm zag gewrooken.
 Gelukkig voor zijn wijff en kroost dat deeze aard hem dekt.
 Anders had gewis zijn romp den kraai en raaf tot spijs verstrekt.
 Gij die voorheen een meester waart in 't breeke van de glaazen.
 Een eerste man van hen, die voor Oranje moesten tieren raazen.
 Gij wierdt 't is waar tot loon daar voor tot krijgsraads lid verheeven.
 Met regt kwam dit uw toe, men moest die post aan plundersaars en dieven geven.
 Nu hebt gij 't ver gebragt daar gij als balling om moet zwerven.
 En voor altoos uw x schoone vrouw en dierbaar kroost moet geeven.
 Om dat gestoolen graan uw thans 't onderhoud moest geeven.

Zij nu uw loon voor eerst om ver van hier gelijk een banneling te leeven.
 Dan dit is niet genoeg, gij moet nog zijn beloond voor al uw snoode daden.
 Vergeld na regt voor 't geen den braven Kees gedaan.
 En dan krijgt gij o kromme van der Most het loon van uw bedrijf.
 Regt vaderland van meester Hans op 't naakte lijff.

Een oud, krom, geboggeld wijf.
 Hendrik van der Most Mr:broodbakker 1793.

Vrijheid, gelijkheid, broederschap.

Het committe van veiligheid en waakzaamheid der stad Schiedam, in ervaring gekoomen zijnde, dat zedert eenige daagen verscheidene personen zich van buskruit hebben voorzien, en daar uit afleidende off niet wel het oogmerk zijn zoude om het zelve te emploijeeren tot schieten bij de aanstaande verwisseling des jaars, heeft, in consideratie van het gevaar, dat daar uijt en op den voorsz: tijd en in het vervolg zoude kunnen voortspruijten, als meede van de gelengenheid die daar uijt kan gebooren worden tot stoorring van de rust en goede order, voor de conservatie van welke elk recht geaard vaderlander ten duursten verplicht is, goed gevonden te decreteeren zoo als gedecreteerd word bij deezen.

Dat nog bij de aanstaande verwisseling des jaars, nog in het vervolg, en dus van nu voortaan, niemand het zij oud off jong, met eenig schietgeweer, hoe ook genaamd, het zij des daags off des nachts, binnen deeze stad zal vermoogen te schieten, ofte eenige voetzoekers, klakkebosschen, lugtpijlen, off andere vuurwerken van welken aard aff te steeken, zullende den geene welken bevonden mogt worden tegen dit zoo ernstig en ten algemeenen nutte der burgerij gestatueerde te handelen, voor de eersten maal verbeuren eene boeten van 25 guldens, en voor de tweede maal zulks doende van 50 guldens, en bovendien incurreren zodanige arbitraire poenaliteit als na gelegenheid der omstandigheeden zal worden geoordeelt te behooren, en zullen ten aanzien van de voorsz: geldboetens de ouders voor haare kinderen aansprakelijk en executabel zijn, en bij aldien iemand tot de voldoening van dezelve boetens onvermogen mogt worden bevonden, zal denzelven op het raadhuijs gedetineerd en aldaar gedurende den tijd van acht dagen op water en brood getracteerd worden, en zullen de gemelde boetens komen voor een derde part ten proffijte van de bailliuw een derde voor de magistraats armenkamer en een derde part voor den aanbrengrer, worende voorts elk en een iegenlijk tot het doen der voorsz: bekeuring gequalificeerd, en den substituut schout en de dienaars der justitie op het nadrukkelijkst gelast om op de naarkoming van deeze ten naauwste toezicht te neemen, en de overtreders van dien zonder eenige oogluiking, dadelijk te bekeuren. Aldus gedaan en gearresteerd den 31^e December 1795 het eerste jaar der bataafsche vrijkheid en gepubliceerd ten zelve dage.

In kennisse van mij:

J. W. Hoekwater.

De kerkenraad der luthersche gemeente binnen Schiedam heeft zig verplicht gevonden, om aan hunne land en stad genooten het volgende bekend te maken.

De burger J. F. Scheffer luthersch perdikant te Rotterdam verzogt ons, in het begin van de maand Maart dezes jaars door een brief, een extract uijt onze kerkelijke prothocollen, aangaande een zekere resolutie, door de regeering dezer stad, in het jaar 1790 genomen, tendeerende eene interdictie van in onze gemeente te prediken, aan dit zijn verzoek voldeden wij, en twee leden uijt ons midden C. Lammering en F. H. Hanneman, stelden aan zijn eerwaarden uijt onzen naam, dit volgend extract ter hand, benevens van het daar omtrent voorgevallene in de toenmalige vergadering, zijnde dat van den volgende inhoud:

Extract uit de notulen eener kerkelijke vergadering, gehouden op den 26^e September 1790. Present alle leden, Justus Hoop, David Schoenmaker, Jacobus Landtman, Pieter Texor, Casper Meijer, Johan Georg Emden, Jan Lucas, Christoffel Kien, heeft onze leraar ons gecommuniceerd, dat de stads bode J. Loopuit aan deszelfs huijs gekomen was, op gisteren, en uit naam van de wel: Ed: gr: achth: burgermeesters dezer stad, hem had bekend gemaakt, dat voornoemde burgemeesters geresolveerd hadden, dat noch D. Scheffer, noch iemand van de predikanten, die in hun dienstwerk gesurcheerd off gesuspendeerd waaren, in onze gemeente soudén vermogen te prediken, zonder voorafgaand consent van burgemeesters voorn: met bevel, om deze resolutie aan zijn kerkeraad bekend te maken, waar op onze leraar proponeerde, om eene commissie uijt ons midden te benoemen, die zig zouden vervoegen in burgemeesters kamer, ten einde de reeden en de motiven van deeze resolutie te mogen

weeten, in welk voorstel de broeder Jan Lucas genoeg nam, dog door de overige leden wierd van de hand gewezen, en werd met meerderheid besloten, om die commissie niet te benoemen, maar te berusten in deze resolutie van burgemeesters, als voor zeer billijk gehouden wordende.

De predikant Scheffer met dankbaarheid dit extract ontvangen hebbende, verzocht ons door den mond van onze twee voorn: leden, om voor hem, zoo 't mogelijk waare, ook een extract van de voorn: resolutie uijt het besoigne boek van de heeren, die in het jaar 1790 als burgemeesters en regeerders in onze stad fungeerden, aan welk verzoek wij insgelijk voldeeden, en het begeerde extract van onze mede burgers, die thans de vertegenwoordigen zijn van Schiedams burgerij verzocht hebbende, die ons ook het zelve zeer vriendelijk ter hand stelden, zonden wij aan den voorn: predikant toe.

Zijnde dit extract van den volgende inhoud.

Extract uit het besoigne boek van burgemeesters en regeerders der stad Schiedam.

Saterdag den 25^e September 1790.

Present Pigeaud, Knappert en Gijsbregt Hodenpijl, is na voorgaande delibratie goed gevonden en verstaan, aan D. Justus Hoop, predikant in de luthersche gemeente alhier, aan te zeggen en te gelasten, dat D. Scheffer predikant in de luthersche gemeente te Rotterdam, de predikdienst binnen deze stad, niet meer zal mogen waarneemen, als ook dat geen andere geremoveerde off gesuspendeerde predikanten in de luthersche gemeente alhier zullen moogen prediken, voor en al eer door hem D. Justus Hoop, daar op het goed vinden van deze vergadering zal zijn verzocht en bekoomen.

Accordeerd met voorschreeve besoigne boek.

Cornelis Bredero, secretaris.

Dan deze voornoemde resolutie ook door ons beschouwd wordende, voltrekt strijdig te zijn tegen de rechten van den mensch en van den burger als mede wel fleltrisant en beledigend voor D. Scheffer en andere predikanten, als drukkend voor onze kerk en gemeente en in deze tijden ten eene maal ondraagelijk hebben wij, als vreije menschen, geoordeelt het van onze onvermijdelijken plicht te zijn, om te effectueeren, dat die haatlijke en despotieque resolutie worde vernietigd en gemortificeert, tot welk eindje wij mondelijk vervoegt hebben tot de municipaliteit alhier en vervolgens schriftelijk met deze volgende missive.

Burgers representanten.

De resolutie op den 25^e September 1790, door de voorige despoticque regeering genomen, ten opzichte van D. Scheffer en daar in gementioneerde predikanten, door ons beschouwd wordende als een staaltje van willekeurige overheersing en krenking van onze menselijke rechten, zo wel beledigd voor D. Scheffer en alle die brave en cordate predikanten die zig niet ontzien hebben, om de belangen van hun vaderland op alle moogelijke wijze voor te draagen en te verdedigen, als beledigend voor ons, als hoofden en bestuurders eener christelijke gemeente en tevens ons verkortende in onze rechten.

Zoo is 't, dat wij aan de eene zijde eene behoorlijke satisfactie en reparatie van eer willende verschaffen, aan D. Scheffer, aan de andere zijde ons zelfs geheel en al willende ontslaan van het ondraaglijk juk der voorige despooten (waar door onze kerk merklijk is benadeelt geworden) ons verplicht reekenen, om UE: te adieeren met dit vriendelijk dog tevens ernstig verzoek om voornoemde resolutie te verklaren voor strijdig tegen alle menschelijke rechten, dezelve uijt dien hoofde te roijeeren en gantschelijk te vernietigen, en uwe favorabele resolutie, daar op vallende, ons te laten geworden.

Waar op ons verlatende, noemen wij ons met alle achting, uijt naam van de kerkenraad.

Was geteekend, Justus Hoop

Op het verzoek, in deze missive vervat, heeft de provisoire regering alhier de gunstige resolutie genoomen (gelijk wij ook billijk verwagteden) en ons door deszelve secretaris ter hand gesteld: het volgende.

Extract uit de resolutie van de provisoire regeering der Stad Schiedam, genoomen in het eerste jaar der Bataavische vrijheid.

Op Woensdag den 25^e Maart 1795.

Compareerden de burgers C. Lammering en F. H. Hanneman, verzoekende in naam van de kerkenraad der luthersche gemeente alhier, dat de resolutie bij de voorige willekeure regeering, ten aanzien van D. Scheffer enz: op den 25^e September 1790, genoomen, dewelke hoonende voor D. Scheffer en andere brave predikanten, als nadeelig voor de luthersche alhier, en een staal der overheersing van dien tijd was, door deze vergadering geheel mogt worden ingetrokken en

vernietigd, en dat op dit verzoek te neemene resolutie aan hun extract authenticq mogt worden uijt geleverd.

Waar op gedelibereerd zijnde, is goeggevonden en verstaan, de bovengemelde resolutie geheelijk in te trekken en te vernietigen, gelijk dezelve ingetrokken en vernietigd word bij deezen, latende aan de luthersche gemeente volkomen vrijheid, om, ten allen tijde, zodanige predikanten den predikstoel te doen beklimmen als hun goed dunken.

En zal extract dezer resolutie aan den kerkenraad der luthersche gemeente wordende ter hand gesteld.

Accodeert met voorschreve resolutie.

Cornelis Bredero, secretaris.

De kerkenraad zond, daar op aan den predikant Scheffer den volgende brief:

Wel eerwaardig, zeer geleerd heer veel geliefde medebroeder in christus.

Geoordeelt hebbende het van onze onvermijdelijken plicht te zijn, om uw eerw: eer, op den 25^e September 1790 door de willekeurige regeering van dien tijd geschonden, te repareeren, en uw eerw: eene behoorlijke satisfactie verschaffen hebben wij ons vervoegd bij de provisoire regeering alhier, en verzorgt, dat de haatlijke resolutie in dato 25^e September 1790 door de voorige despoeten, ten opzichte van uw eerw: en andere cordate en weldenkende predikanten genoomen, geheelijk mogt worden vernietigd.

Aan welk verzoek voldaan is, gelijk blijkt uijt het nevens gaande extract het welk wij de eer hebben om uw eerw: hier inne gesloten te zenden.

Niet twijffelende off ons gedrag in deezen gehouden zal uw eerw: genoeglijk zijn, noemen wij ons na hartelijke groete en aanbeveeling aan uw eerw: en uw eerw: geeerde aanhorigen in de bescherming van godt met alle achting.

Uijt naam van den kerkenraad, was geteekend:

Justus Hoop.

Hier op compareerde D. Scheffer op den 8^e April laatstleeden in Schiedam enne dankbaare gevoelens aan onzen predikant Hoop en aan onze twee meergemelde leden C. Lammering en F. H. Hanneman, etuijgt te hebben, met aanzoek, om dese gevoelens, uit zijn naam aan de kerkenraad te communicereen (gelijk ook geschied is) sisteerde hij ook in persoon, geadsisteerd met den voorn: C. Lammering, president voorstander, voor de municipaliteit alhier, en gaff, onder het uijtboesemen van de welmeenendste en bij die gelegenheid gepaste zegenbeeden, aan dezelve te kennen zijn dankbaar genoeg over hunne favorabele resolutie, te meer, daar hem niet alleen in Rotterdam, maar ook in Middelburg, Amsterdam en in meer andere staden van ons vaderland voorheen verboden zijnde te prediken, Schiedam de eerste stad van allen was, die door haare vrijheidlievende en eerlijke representanten, haare stem voor hem verhieff tot volkomen zegenpraal der verdrukte onschuld, het welk alles door den president der municipaliteit, den burger Jacobus Nolet, in vriendelijke termen, beantwoord is, gevolgd door een hartelijke wensch, dat dese hunne demarche de municipaliteiten der andere steden mogt aanspooren, om hun voetspoor te volgen, ende haatlijke resolutien der voorige regeeringen, ten nadeele van hem en andere weldenkende predikanten genomen, welhaast te annulleeren en te montificeeren.

De kerkenraad kan bij deese gelegenheid, niet nalaaten te betuijgen, dat het hun en alle brave en weldenkende medeburgers een bijzondere genoegten verschaffen zal, wanneer zij verneemen mogen, dat D. Scheffer, door de municipaliteiten van alle die steden en plaatsen, in welken hij zoo zeer gehoond, verdrukt en vervolgt is, volkomen en met luijster in zijne geschonden eer en waardigheid hetsteld is.

De kerkenraad der luthersche gemeente te Schiedam, en in deszelfs naam.

Justus Hoop

Vrijheid, gelijkheid, broederschap, notificatie.

De municipaliteit der stad Schiedam notificeerd bij deezen, dat op Woensdag den 3^e deeser maand, des voormiddag van 10 tot 12 en des na middags van 3 tot 5 uren, door een commissie uijt haar midden zal worden gevaceerd ter secretarie dezer stad, ten einde, ingevolge het 4^e art: van de publicatie van de provisioneele representanten van het volk van Holland van den 5^e Januarij deses jaars, aan de koornwijnbranders de aldaar vermelde acte van verbintenis ter teekening voot te houden, en aan ieder hunner een exemplaar van de voorsz: publicatie afte geven.

Aldus gedaan en gearresteerd den 28^e Januarij 1796 het tweede jaar der Bataafsche vrijheid en gepubliceerd den 1ste Februarij daar aan volgende.

In kennisse van mij.
J. W. Hoekwater.

Extract uit de resolutien van de municipaliteit der stad Schiedam, genomen op.

Donderdag den 20e Maart 1800, het zesde jaar der Bataafgsche vrijheid.

Het committe van fabricage, bij resolutie van den 23e Januarij dezès jaars, gequalificeerd zijnde, tot de examinatie van de requeste ten zelven dage door eenige graan en kolen meeters gepresenteerd, en onder de notulen van dien dag in het breede vermeld, heeft gediend van desselfs consideratien en advies.

Waar op, en nader op de voorsz: reg: zelve gedelibereerd zijnde is goedgevonden en verstaan te decreteeren het navolgende:

1e Bij ampliatio van de resolutie dezer vergadering van den 18e Januarij dezès jaars, dat de graan en kolenmeeters zullen blijven verplicht om bij het breeken van ijs in de havens en verdere watering binnen deze stad te adsisteeren en wel met en beneevens de hoofdliden der zakkendragers, in qualiteit als opzichters over off officieren van de zakkendragers, zodanig, dat bij iedere breeking van het ijs de helft der meeters, volgens eene bij hun te doene loting, daar bij in voegen voorsz: zal moeten fungeeren, zullende de zakkendragers gehouden zijn om aan de in dat werk te geevene orders door de meeters en door hunne hoofdliden met alle exactitude te gehoorsaamen.

2^e Voorts bij alteratie van het 4^e articul van de ordonnantie voor de zakkendragers van dato 17^e Februarij 1797, dat de zakkendragers zullen zijn verplicht, om het werk waar toe zij zijn aangesmakt, het zij in een zeeschip als andersints geheel aftewerken zonder voor dien tijd, onder welk voorwendzel ook, daar van te mogen afscheiden, ten zij de meeters door den eijgenaars van het gewerkt wordende goed ontslagen worden.

3^e Dat den commissaris der zakkendragers zal zijn verplicht op privatie van desselfs bediening, om ingevalle eenig werk voor handen is, dadelijk op het los zijn van het benodigd getal meeters de klok te moeten luiden tot het aansmakken van zakkendragers, zonder naar iemand te mogen wagten, en dus niet tegenstaande mogt worden opgegeven, dat deze of geene uit was tot het ontvangen van geld off wat ook verder mogt worden voorgewend.

4^e Dat de koolenmeeters derzelver extra ordinaire maaten zullen kunnen bergen in het houte lootsje aan de Vlaardingen poort, en dat ten dien einde daar van aan hun een sleutel zal worden ter hand gesteld.

En zal extract van deeze resolutie, aan de supplianten worden afgegeven, mitsgaders gelijk extract in plano geschreven aan den commissaris der zakkendragers, zoo het zelve aan hunlieden voor te leezen, als om te zorgen dat het zelve steeds in het zakkendragers huijsje voorhangd, om altoos door een ieder hunner te kunnen worden geleezen: wordende den commissarir, meeters en zakkendragers ten ernstigste gelast om zig naar de voorsz: articulen stiptelijk te gedraagen.

Accordeerd met de voorsz: resolutie, was geteekend:

J. W. Hoekwater.

Is na voorgaande delibratie goedgevonden en verstaan dat geene graanen off koolen ten behoeve off voor reekening van de voorsz: personen voor zoo verre zijlieden daar van de voorsz: impositien zouden moeten voldoen, zullen mogen werden verwerkt, voor en aleer zijlieden het bovengemelde als nu bij hun verschuldigde zullen hebben afbetaald, en dat onverminderd deeze mesure en.

En zal extract van deze resolutie aan den commissaris der zakkendragers worden af gegeven met last om te zorgen dat daar aan stiptelijk voldaan worde.

Accordeert met de voorsz: resolutie.

J. W. Hoekwater.

Extract uit de resolutien der municipaliteit der stad Schiedam genoomen op, Donderdag den 25^e Februarij 1802, het agtste jaar der Bataafsche vrijheid.

Den stads ontvanger als collecteerende den impost op de penningmaat en de collectrice van den impost op de turf en coolen, ter vergadering overgelevert hebbende de lijsten van stede debiteuren over de ingesloten, en daar uit gezien zijnde niet tegenstaande de alterrative gedaane aanmaningen en wel de laatste resolutie van den 18^e dezer, met bijvoeging dat bij noirvoldoening binnen den tijd van zes dagen het bewerke van graan of coolen ten behoeve of voor reekening van de gebreekigen zal worden geïnterdiceert, tot zo lange zijlieden hun verschuldigde zullen hebben afbetaald.

Echter de volgende personen hebben nagelaten dat verschuldigde te voldoen, als deze vorenstaande resolutie op een zegel geschreeven wierd door den commissaris openbaar op gehange tot narigt van graan en koolen meeters.

Den 26 Maart daar aan volgende is een tweede als de vooren staande gevolgt met de navolgende personen:

Cornelis Burgerhout.

Gerrit Heijligers.

Frans van der Schalk.

Leendert Tollenaar.

Frans Bredero en comp:

Jan van der Valk.

David Meijer senior.

Martinus van der Schalk.

Frederik Hardenberg.

Pieter Hollander.

Jan Hagedoorn.

J.B. M. Oosthof.

De erve Lomans.

Stukken uit het archief van het 'Kleedermakersgilde'

St: Franciscus gilde ofte gilde brieff, van het kleermakers gilde binnen de stad Schiedam, met derzelver op gevolgde ampliatiën

	In dato: 13 ^e Augustus	1608.
	11 ^e Januarij	1614.
	12 ^e April	1647.
	23 ^e April	1655.
den 24 ^e Junij 1547.	22 ^e Meij	1663.
	6 ^e October	1668.
	16 ^e Maart	1669.
	6 ^e Meij	1669.
	29 ^e Junij	1680.
	4 ^e Maart	1717.
	21 ^e Julij	1725.
	22 ^e April	1730.
	16 ^e April	1739.
	30 ^e November	1758.
	14 ^e Januarij	1762.
	3 ^e Meij	1787.
	14 ^e Februarij	1788.

Gecollationeert jegens den orineelen perchamijne brieff waar van het zegel was afgebroken en daar meede accordeerende bevonden huijden den 13^e October 1789.

Bij mij Hendrik W. Launhardt.

Wij schout, burgemeesteren, schepenen ende regierderen der stede Schiedam doen condt eenen ijgenlijcken die desen verthoont zullen worden, ofte aengaen sal mogen, dat alzo de gemeene cleermaekers alhier ter stede ons oitmoedelijcken verthoont ende te kennen gegeven hebben, dat zijluijden om pregnante redenen ende motiven ons zoo schriftelijcken als mondelinge voordragen, gaerne hun lieder gilde bij voorgaende regierderen deser stede onze voorsaten hem luijden geaccordeert ende vergunst tot profijt van de gildebroederen ende gerijft van de burgerie deser stede zouden vernieuwen, bevestig ende versterken, wij luijden 't hun luijder versouck ende bede genegen zijnde, voor ons ende onsen nacomelingen met adrijs ende wel believen van vroetschappen ende 24 raden deser stede, doende te niet ende annulleren haerluijder voorgaende gildebrieven, van nieuws 't selve gilde oprechtende ende bevestigende, geaccordeert gegunt ende verleent hebben bij desen tegenwoordigen brieve alle de poincten ende articulen hier nae volgende, ardonneeren ende bevelen allen ende ijgenlijcken die 't selve concerneert ende aengaet hun daer nae te reguleeren ende de selve onverbreecklijcken te onderhouden ende na te comen op de peijnen ende breucken daer inne verhaelt.

Art: 1.

In de eersten dat niemant binnen deser stede ofte de vrijheijt van dijen, en zal mogen 't cleermaeckers ambacht exereeren ende winckel opstellen ten zij hij ofte eerst ende alvooren tot believen ende discretie van den deecken, vier hoofdmans, ende twee prouf meesters tot een proeve behoorlijcken zal hebben afgeteijckent vier stucken wercx te weten twee ten lijve van mans, ende twee ten lijve van vroupersoonen, ende zal die geene die van meeninge zal zijun de proeve te doen gehouden wesen den voorsz: deecken, hoofdmans ende proufmeesters, veerthijen dagen te voren te waerschouwen, welcke proeve ofte teijckeninge gedaen zal worden ten huijse van een hoofdman, die daer over voor 't besigen van zijn winckel ontvangen zal eene gulden, op peijne van zes carolus guldens te L, grooten 't stuck te verbeuren zoo dick ende menichmael ijemant bevonden zal werden contrarie te doen.

Art: 2.

Ende sullen die geene die van meniginge zijnde proeve te doen gehouden wesen over de voorsz: teijckeningen te roepen, ende doen insinueeren den voorsz: deecken, hoofdmans ende proumeesters de welcke daer vooren elcx voor hunne presentie ontvangen zullen twaelf stuvers al er den geenen die 't selve versouckt sal mogen beginnen te teijckenen.

Mandement van complainte en relief den hoofdmans als vervangende alle hunne mede broeders van 't snijders gilde door keijser Carel de 5^e tegens burgermeesteren en raade der stad Schiedam en leent den 24^e Junij 1547.

Kaerle bij der gracie gods roomsch keijser altijt vermeerder srijcx, coninck van Germanien, van Castillien, van Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Cecilien, van Majorka, van Sardeijne, van den Eijlanden Indien, ende vasten landen der zee Oceane, eerst hertoge van Oisterijck, Hertoge

van Bourgoingen, van Lothr: van Brabant, van Limburg, van Luxemburg ende van Gelre, Grave van Vlaenderen, van Artois, van Bourgondien, Paldgrave van Henegouwe, van Hollant, van Zeelant, van Phiirt, van Hagenau, van Naemen, ende van Zutphen, Prince van Zwave, Margrave der Heijlicx Rijcx, heere van Vrieslant van Salins, van Mechelen, van de stad steden en landen van Utrecht, Overissel ende Groenweegen, ende Dominateur in Asie ende Afrijcke, den ersten onsen deurwaerder oft sergiant van wapenen hier op versocht, saluit, wij hebben ontsaen ooitmoedige supplianten van Joost Janss: Gilles Janss, Bertout Joosten ende Jan Adriaensz: alle hoofdmans van den gilde van den snijders binnen onser stede van Sciedamme, mitsgaders van heurl: vervangende alle heurl: medebroederen van den zelven gilde woonende binnen der zelve stede, inhoudende hoe dat onse schout, burgemeesteren ende raedt der voorsz: stede, als officieren voir heurl: ende heurl: nae commelingen hier voirtijds den supplianten ende hueren naecomms gegont ende gegeven hebben zekere privilegien, statuijten ende ordonnancien ende daer op gedaen expedieren opene brieven bezegelt metten grooten zegele der selve stede in dato den lesten Octobri XVC ende acht 't welke es te verstaend eeuwich geduerende, welcke volgende hebben zij supplianten van dezelve privilegien, statuijten ende ordonnancien gebruikt, ende vredelijck gepossesf: zoe wel bij huerl: als bij huirl: voorsaeten over 20, 25, 30 jaeren ende tijts meer ten aenziene ende wel weten van de burgem: in de tijt geweest, ende van allen anderen, die 't hebben willen zien en weten, deser nietemin 't es gebuert omtrent zes jaeren geleden dat eenige burgem: of regierders der voorn: stede, de voirsz: principale brieven van de suppl: previgien bij heurl: inductie persuasie ende sinisterlijcke practijcke in handen gegregen hebben ende alzo de zelve behouden, der zelve suppl: in de handt stekende eenige andere brieven, al in prejudicie van heurl: voirsz: privilegie gemaect zijnde, die zij suppl: uuijt achter simpele iquerancie ende onwetentheit geaccepteert hebben nochtans anders niet wetende dan zijluijden heur voirsz: oude possessie behoudende waeren, nemaer hebben binnen jaer ende dage herwaerts contrarie van dien bevonden, als daer mede zeer bedrogen wesende, ende hoe wel nijemant en behoirt bij al sulcke ondeuchdelijcke practijcke ende neminge of behoudinge van brieven den suppl: eenich ongebruick te doene in heurl: voirsz: possessie, nochtans de burgem: tegenwoirdich aenmerckende dat de suppl: de copie anthentijcke van de voirsz: previlgien in handen hadden, hebben mogeldaeromme hen vervordert den suppl: te bevelen dat zij heurl: reguleren zouden naer inhoudt van de brieven heurl: duer persuasie in de handt gesteken, hoe wel zij 't zelve nochtans niet en vermogen overmits de voirsz: privilegien bij onse voirsz: officieren gegunt ende gegeven voir heur ende huer nacomelingen ende voor den supplianten ende huere nacomelingen, dat expresselijck te verstaene es euwich geduerende, alzo de zelve supplianten zijden, ons oitmoedeh: biddende hemlieden hier inne te willen voirzien van behoorlijcke provisie ende remedie van insticie, waeromme wij de zaeke voirscreven overmerct u ontbieden ende bevelen daer toe committerende bij desen, dat ghij tot verzoucke van den voorsz: suppl: doet scep bevel van onsen wegen op zekere groote penen tegen ons te verbueren den voirsz: burgem: of regierders onser stede van Sciedamme, dat zij terstond den suppl: restitueren huerl: voirsz: bezegelde brieven van octroj ende privilegien hemluijden ende heuren nacomelingen gegunt ende gegeven in der vuegen ende maniere als die waeren ten dage van der neminge of behoudinge ende heml: laeten in der possessien ende gebuijcke gelijk zij tot de dage van der neminge of behoudinge gedaen hebben, ende in gevalle van oppoe: weijgeringe of vertreck dachvaert den opponenten weijgers of vertrecckers te commen ende comparereren tot zeeckere wetennelijcke dage voir onsen lieven ende getrouwen eersten raedt presiderende ende anders luijden van onsen raedt in Hollant, om aldaer te zeggen de redenen van heurlieder oppoe: weijgeringe of vertreck antwoorden procederen ende te zien ordineren zoe 't behoiren zal, overscreven: ten voirsz: dage den voirn: van onsen rade in Hollant wes ghij hier inne gedaen zult hebben, dewelcke wij bevelen en committeren dat zij partien die gehoirt zijnde doen goet cort recht ende expeditie van justitie, ende up zulck verzouck als de suppl: ten dage dienende voor heml: zullen willen doen, ten eijnde dat de voirscreve bevelen stadt houden hangende den processe ten eijnde oick zij gereleveert worden van dat zij uuijt ignorancie de leste brieven geaccepteert hebben, voirzien de zelve supplianten partie gehoirt van zulcke provisie van justitie ende oick van gracie eijst noodt als zij vinden zullen ter materien dienende, want ons alzo belieft. Gegeven in onser stadt van Mechlen den 24^e dach van Junio, int jaer ons heeren duysent vijf hondert zeven en veertich, van onse keijserijcke 't 28^e ende van onsen rijcke van spaengnen ende anderen 't 32^e. Bij den keijser ter relatie van den raide.

L. des Mares.

Na gedane collatie jegens de origineele brief geschreeven op francijn bezegelt met een zegel in rooden wasshe en daer mede bevonden te accordeeren bij mij Hendrik Willem Lauwherdt.

Deze brief is berustende onder de hooftmans van kleermakers gilde zijnde nog gaaf en leesbaer dog het zegel ten deele gebrooke.

Ampliatie en alteratie op het 6: 9: en 11 articul van de gildebrieff van 't kleermakers gilde binnen de stad Schiedam.

De heeren schout, burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam, geexamineert hebbende de requeste gepresenteerd bij deeken en hoofdliijden van 't kleermakers gilde binnen deese stad, hebben bij nader ampliatie en alteratie, op het 6: 9: en 11 articul van de gilde brief van 't voorn: gilde, geordonneert zoo als haer Ed: gr: agtb: ordonneeren bij desen, lasten en beveelen alle en een ijgelyk die 't selve zoude mogen aen gaen, zig na den inhoude van dien te reguleeren.

Art: 6.

Dat alle leerkinderen die haer aengeven om bij een vrij meester of meesteres het ambagt te gaen leeren, aen het gilde sullen moeten betalen, een gildebroerskind, inplaets van tien stuijvers vijftien stuijvers, een burgerskind in plaetse van vijftien stuijvers, twintig stuijvers en een vreemdeling in plaets van twintig stuijvers, veertig stuijvers.

Art: 9.

Dat alle leerkinderen welke op een andere winkel als die op wiens naam sij sijn ingetekent,voor dat de twee jaeren sijn voldaan sullen gaen werken,voor die toelating ten behoeven van het gilde zullen moeten betalen vijf gulden vijf stuijvers.

Art: 11.

Dat alle vreemdelinge welke in het gilde niet sijn bekend geweest, nog de twee leerjaeren hebben voldaan bij een vrij meester of meesteresde zoodanige voor de toelating, daer een die sijn leerjaeren heeft uijt gedient moet betalen vier gulden, zal moeten betalen agt gulden, ten profijte van 't gilde en daer en boven twee jaeren bij een meester zal moeten werken.

Aldus gedaen en gearresteerd bij mijn heeren van wet, Pieter de Heeren, Pieter van den Heuvell en Adriaan Doom: burgemeesteren.

Op den 22^e April 1730.

In kennisse van mij J Gordon.

Nader ampliatie.

De heeren, schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam, hebben bij forma van nader ampliatie op de cleermakers gildebrieff geordonneert dat alle de geene welke binnen deze stad of jurisdictie van dien soude willen exerceeren eenig ambagt, natuijrljk onder 't voorsz: gilde behoorende 't schoon soodanig een ambagt niet nominatum in de voorsz: gildebrieff mogte sijn uijtgedrukt, zullen gehouden sijn, voor af proef te doen, met het maken van soodanig een stuk als tot het ambagt dat hij soude willen exerceeren sal specteeren, en zullen wijders onderheevig sijn, aan deese voorsz: gildebrieff gelijk als alle andre gildebroers en gilde broeders. Aldus gedaen en gearresteerd in 't collegie van de heere van de weth, den 16^e April 1739. In kennisse van mij.

Jacob Doom.

Ampliatie op de gildebrieff van 't kleermakers gilde.

Schout, burgemeesteren, en schepenen der stad Schiedam in overweging hebbende genomen de inconventieen, daer uijt voort comende, dat een meester of meesteresse om de twee jaer maar een leerling vermag aan te nemen, waar uijt volgt dat de meesters en meesteressen blijven versteeken van de nodige hulpe op hunne winkels, en insonderheid ook ouders belet om hunne kinderen op sijn tijd het ambagt te doen leeren, dat deese ongelegentheid sig meer doet gevoelen naer maete dat de stad vergroot, en deszelfs inwoorden vermenigvuldigen, soo is 't, dat wij, om daer aen te remedieeren, naer ingenome consideratien van den heer deken en hoofdliijden van 't voorsz: gilde hebben geordonneert en gestatueert. Dat een meester of meesteresse schoon hun laest aengenomene leerkind nog geen twee jaeren op hun winkel mogte hebben gewerkt, egter een ofte meer leerkinderen sullen mogen aennemen en opsetten, mits dat wegens soodanigen leerkinderen die hij aennemen, boven die welke sij om de twee jaar mogen opsetten, van elks worde betaeld een ducat ten behoeven van het gilde: blijvende verder het geen bij art: 9 van de gildebrieff ende ampliatie van den 22^e April 1730 omtrent de leerkinderen werd gesegt in sijn geheel en volle kragt. Aldus gedaen en gearresteerd in 't volle collegie van de heeren van de weth,Pieter de Heeren, Jan van der Heim, burgemeester den 30^e November 1758.In kennisse van mij.

Jacob Doom.

Ampliatie

Schout, burgemeesteren, schepenen, der stad Schiedam, gezien en geexamineert hebbende de requeste gepresenteerd bij eenige gildebroeders en gildezusters van 't kleermakers gilde binnen deeze stad, en gelet op de verzoek daer inne gedaen, hebben bij ampliatie van derzelver gildebrieff in

dato den 12^e April 1647 goedgevonden te arresteeren, zoo als gearresteerd word bij deesen, dat ofschoon de wantsnijders binnen deeze stad bij resolutie van den 5^e October 1786 wel zijn vrijgesteld van het preesenteeren van een proef bij de gildebrieff bepaeld, dezelve nochtans onderhevig blijven aan de bepaling, en in zoo verre aan de intentie van de voorsz: gildebrieff, dat geen wantsnijders binnen deeze stad zig zullen verstouten, om buijten 't effective zeewerk van sokken, wanten, peijen,boxen, diergelijke eenig ander werk te maken, verkopen, oversulks ook geen schanslopers aan burgers, geen zeevarende persoonen zijnde, veel min mogen maken, verkopen eenige burgerklederen van rokken, broeken, camisoolen, keurslijven en diergelijken, strijdende tegen de gildebrieff, op een boete van 6: voor ieder stuk, dat zij contrarie dezès zullen hebben.

En dat voorts door geen vreemde meesters, knechts of andere persoonen van buijten niet tot het kleermakers gilde alhier behoorende, binnen deze stad zullen mogen worden ingebracht, gemaakt of verkogt eenig werk tot het voorsz: gilde behoorende op verbeurte van het gemaakte of verkogte ten behoeven van den armen, en boven dien op een boete van f 25.- op ieder stuk, te appliceeren $\frac{1}{3}$ voor den officier $\frac{1}{3}$ voor den aanbrengher en $\frac{1}{3}$ voor den armen en werd tot deeze bekeuring en aanhaling een ijder gequalificeerd.

Actum den 3^e Meij 1787, in 't volle collegie van de weth, Pieter de Heeren, Dominicus Doom, Jacobz: en M Philippus Theodorus van Cloon, burgemeesteren, in kennisse van mij secretaris, IJsbrand de Kock Cz

Extract uijt de resolutie van de heeren schout,burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam genoomen op ,Donderdag den 14^e Februarij 1788.

Op de propositie ,is na voorgaande deliberatie goed gevonden en verstaan,dan van nu voortaan de deekens en hoofdliden van de respective gildens binnen deese stad,geene obligatie of andere effecten tot de voorsz:gildens specteerende zullen vermogen te verkoopen of veralineeren,dan alvorens daar toe een speciale authorisatie van deese vergadering bekoomen te hebben.En dat van deese resolutie door den secretaris aan de resp:gildens,ten kosten van dezelve,behoorlijke extracten zullen worden afgegeven.Accordeert met de voorsz;resolutie F C Knappert.

Schout,burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam,ge-examineert hebbende de requeste gepresenteerd bij Johannes van Emmichoven,wonende in 's Hage,en gelet op het verzoek daar inne gedaan,hebben de suppliant geadmitteert gelijk wij denzelven admitteeren bij deesen,omme ten overstaan van deeken en hoofdluiden van het kleermakers gilde,zijn proef als keurslijfmaaker te moogen doen,en het zelve ten genoegen verricht hebbende het beroep van keurslijfmaaker binnen deeze stad te moogen waarneemen,met dispensatie van de verpligtinge van de gildebrieff,houdende dat niemand zig als baas mag neederzetten,ten zij hij twee jaaren als knecht of leerling binnen deeze stad heeft gewerkt,blijvende densuppliant verder aan den inhoud van de voorsz:gildebrieff onderworpen.Gedaan den 14^e Januarij 1762.(onderstond)in kennisse van mij.Was getekend

Jacob Doom 1762.

Gilde brieff van 't Franciscus, ofte kleermakers gilde en derzelve ampliatiën in dato den;

	13 Augustus	1608.
	11 Januarij	1614.
	12 April	1647.
	23 dito	1655.
	22 Meij	1663.
NB. 24 Junij 1547.	6 October	1668.
	16 Maart	1669.
	11 Meij	1669.
	29 Junij	1680.
	4 Maart	1717.
	21 Junij	1725.
	22 April	1730.
	16 dito	1739.
	30 November	1758.
	14 Januarij	1762.
	3 Meij	1787.
	14 Februarij	1788.

Gilde brieff van het kleermakers gilde.

Wij schout, burgemeesteren en schepenen en regeerderen der stede Schiedam doen condit eenen ijgelijcken die deezen vertoond sullen werden ofte aangaan sal mogen, dat alsoo de gemaen kleermakers alhier ter stede ons ootmoedelijk vertoond ende te kennen gegeven hebben, dat zij luijden op pregnante redenen en motiven, ons zoo schrifttelijck als mondelijck voor gedragen, gaarne hun lieden gilde bij voorgaande regerenden deser stede onse voorsaten hun luijden geaccordeert en de vergunst tot proffijte van de gildebroederen, ende gerijff van de burgerie deser stede soude verniewen, bevestigen ende versterken, wij luijden, 't hun luijden versoeck ende beede genegen sijnde voor ons ende onse nacomelingen, met advijs ende wel believe van vroedschappen ende 24 raaden dezer stede doende te niete ende annullerende haar luijden voorgaande gilde brieven, van nieuws 't selve gilde opregtende, ende bevestigende, geaccordeert, gegund, ende verleend hebbende bij desen tegenwoordigen brieven, alle pointen ende articulen hier naar volgende ordonneeren, ende bevelen allen ende ijgelijcken die 't selven concereert ende aangaat hun daar naar te reguleeren ende de selve onverbreeklijk te onderhouden ende naar te komen op de peene ende breuke daar inne verhaalt.

1.

In den eersten dat niemand binnen dezer stede ofte vrijheid van dien, en zal moogen 't kleermakers ambagt exerceden ende winkel opstellen, ten zij hij ofte zij eerst ende alvorens tot believe ende discretie van den deeken, vier hooftmans ende twee proeffmeesters tot een prouve behoorlijke sal hebben aff geteijckent vier stukken werk, te weeten twee ten, lijve van mans, ende twee ten lijve vrouwspersoonen, ende dat zal die geene van die meninge zal zijn de prouve te doen gehouden zijn die voorsz: deeken, hooftmans ende proufmeesters veertien dagen te vooren te waarschouwen, welke prouve ofte teijkeninge gedaan sal worden ten huijse van den hooftman die daar over voort besigen van sijn winkel ontfangen zal eene gulden op peene van ses caroliguldens te XI grooten 't stuk te verbeuren zoo dickwels ende menighmaal bevonden worden contrarie doen.

2.

Ende zullen de geene die van meninge zijn de prouve te doen gehouden wesen over de voorsz: teijkeninge te roepen ende doen insinueeren den voorn: deeken hooftmans ende proeffmeesters dewelke daar vooren elk voor hunne presentie ontfangen zullen twaelf stuijvers al eer den geene die 't versoukt sal mogen beginnen te teijkenen.

3.

Ende ofte gevele dat den voorsz: deeken, hooftmans ende proeffmeesters over 't opnemen van een prouff in voorige voorsz: geinsinueert zijnde voor uijtspraakke verklaarden dat de teijkeninge van de voorsz: stukken werks niet naar behooren waaren gedaan, zal in dien gevallen alsuiks eenen ('t zij mans off vrouwspersoon) voor die tijd geen winkel op mogen stellen maar gehouden zijn voor elk qualijk geteijckent ende uijt gekuurde stuk werks den tijd van een vierendeel jaars op een vrijmeesters ofte meesterse winkel te gaan werken al eer hij ofte zij de voorsz: prouve wederom int geheel aan vangen ende winkel op zal moogen stellen op gelijke boete als vooren.

4.

Wel verstaende dat alle de geene die in sulken gevallen buiten desen stadt gaan werken ende daar naar alhier hunnen proeve doen, ende winkel op stellen willen gehouden zullen zijn al eer hij ofte zij de selve proeve op een nieuw sullen mogen beginnen van hunne meester daar bij deselve het vierendeel jaars al vooren zullen hebben gewerkt te vertoonen goede certificatie daar bij blijkt dat den meester daar alsulk gewerk sal hebben een vrijmeester is en dat die geene die alvorens zijn proeve quaet gekeurt is geweest continueel een vierendeel jaars bij hem gewerkt heeft.

5.

Niemant zal 't ambagt van cleermaken mogen doen en gebruiken ten zij hij ofte zij eerst het gilde voldaan hebben, ende poorter ofte poortersse dezer stede zijn op de boeten van drie gulden te verbeuren zoo wel bij de hooftmans die ijmand contrarie dit art: in 't gilde zullen ontfangen als bij den geenen die sonder het poortregt vercreegen te hebben ofte zonder in 't gilde te zijn 't ambagt van 't cleermaken bestaan te doen.

6.

Wanneer een gildebroeder ofte zuster eenig leerkint aan neemt zal gehouden zijn 't selve binnen agt dagen den hooftmans te kennen geven, ende op 't aangeven datelijck te betalen 't navolgende gilde geld betalen thien stuijvers, een burgers kind zal tot gilde geld betalen vijffien stuijvers ende een vreemdeling eene gulden, waar vooren den meester ofte vrouw gehouden zullen zijn inne te staan.

7.

Soo wie int gilde komt ende in vouge voorsz: zijne prouve gedaan heeft zal tot gilde geld betalen al eer hij ofte zij voor meester ofte meesteres zal mogen werken ende leerkinderen aan nemen de somma van vier guldens, welverstaende dat een meester ofte meesteres kind daar van vrij wesen sal ende met thien stuijvers die ten tijde zijner inwinste betaalt werd, volstaan zal.

8.

Ende sal een meester off meesteresse schuldig zijn wanneer hij ofte zij haare kinderen op 't ambagt stellen 't selve den hooftmans meede binnen den tijd van agt dagen aan te geven ende 't regt van dien te betalen op peene dat haare kinderen daar door de vrijdomme hen hier voorn: vergunt zullen quijt zijn en ten tijde van 't doen haarder prouve gelijk als burger ende vreemde vijff guldens moeten betalen.

9.

Niemand sal mogen twee leerkinderen telkens aan nemen, ende op sijn winkel houden ten zij het eerste leerkint aldaar twee jaaren heeft gewoondt ook niet al waart dat een, meester off meesteresse zijn ofte haar eijgen kint, nevens een ander daar op wilde stellen, op de boeten van eene gulden te verbeuren zoo dick ende menigmaal ijmand bevonden werd contrarie te doen ofte gedaan te hebben, en dat bij weijgeringe van de betaling de hooftmans den gebreeckige het ambagt zullen verbieden, ter tijd ende wijle de boete zal zijn voldaan en betaald.

10.

Ende off 't geschiede dat eenig leerkind zijn verbonden tijd niet uijt en ging ofte voldede sal 't selve tot geen andere meesters ofte meesteresse gaan werken nog ook thuijs blijven mogen, ten sij 't selve ofte de ouderen van dien ten overstaan van een hooftman eerst met den meester ofte meesteresse int minnelijk waaren geaccordeert op de boete van drie guldens.

11.

Niemand zal in der burgeren huijsen mogen gaan najen ten zij, sij eerst twee jaaren bij een vrijmeester ofte vrouwe haar ambagt geleert en 't halve gilde geld betaald zal hebben 't welk gedaan zijnde zullen als dan een elle nieuw laken ofte aan andere stoffe de maate van dien bedragen mogen snijden ende werken op peene van drie guldens mits dat 't laken ofte andere stoffe datelijk bij den hooftmans naar huijs genomen zal mogen werden tot bewijs van de contraventie welke laeken nogtans niet verbeurt zijn zal, maar den eijgenaar wederom gegeven sal worden.

12.

Ende of iemandt bevonden off te betuijgt werden meer nieuw laeken ofte stoffe als vooren te maaken ofte gemaakt te hebben zal den zelve verbeuren voor de eerste reijse drie guldens voor de 2^e reijse vijff guldens ende voor de derde reijse niet meer moogen werken bij de huijsen op peene van 10 guldens.

13.

De burgers ende inwooners die ijmand te werk stellen zonder int gilde te sijn ofte meer nieuw laaken ofte andere stoffe als vooren verhaalt is binnen haar huijsen laten verwerken zullen gelijke boete verbeuren als de geene die werkt.

14.

Als ijmand eenig werk met snijden ofte maken bedreft, ende eijgenaar hem daar over aan de hooftmans beclaagt zal den geene die 't werk bedorven heeft de schaade tot taxatie van de hooftmans moeten vergoeden ende betaalen alleer hij ofte zij op een nieuw wederom zal mogen werken ofte winkel houden op de boete van drie guldens boven de vergoedingh.

15.

Wie in 't halve gilde komt om socken, wanten, peijen, bocxen, wambaisen ende andere zeewerk te macken ofte te verkoopen en zal anders niet aan zoodanige zee werken mogen maken ofte verkoopen tot een elle toe, ende 't halve gilde betaalen, ten waeren hij zijn proeve op de vier stukken geteijkent, ende 't gilde voldaan hadde, op de verbeurte van drie guldens.

16.

Soo wanneer wie uijtdragerij doet ensal geen nieuwe cleeden, socken ofte wanten bij de straeten, of in der burgeren huijsen te coopen mogen dragen anders dan die binnen deser steede gekogt ofte gemaakt zijn op de boeten van vijf guldens.

17.

De vreemde meesters ofte eenige uijtheemsche persoonen die alhier ter steede eenig stoff haalen ende 't werck gemaakt zijnde 't huijs brengen ofte zenden ende daar over betuijgt werden zullen verbeuren ses gulden, ende daar vooren gearresteert moogen werden ten waren dat de meesters deser stede in haare steede vrij ende exempt waaren, in welken gevallen, de selven binnen deser steede alsulken vrijdomme zullen genieten als de meesters hier ter steede in den zelve steeden genietende zijn.

18.

Ende zullen geene werkgesellen op een meesters winkel werkende van den selven mogen scheijden ende binnen deser steede op een andere winkel gaan werken ten zij zij luijden haaren meester van sulks veertien daagen te vooren hebben gewaarschout op de boete van vijftig stuijvers te verbeuren, soo wel bij den meester die sulcken knecht op sijn winkel aan neemt ende te werk stelt, bij den knecht die invoegen voorsz: van iemands winkel zal zijn gescheijden.

19.

Den knegt die bekeurt is en sal niet mogen werken nog bij de hujsen nog ook bij een meester zoo lange tot dat de boete van de bekeuring voldaan ende betaald hebbe, op de boete van eene gulden tien stuivers te verbeuren zoo wel bij den meester als bij den persoon die in voughe voorsz: is werkende mits alvorens bij den boode regtelijk geinsinueert ende geinterdiceert zijnde.

20.

Wie den hooftmans in 't bekeuren ofte ondersouke van de contraventie verhinderde ofte eenig beletsel doet 't sij met slaan, qualijk spreken, ofte andere moet willigheijt te bedrijven, zal staan tot arbitrale correctie van die van de geregte deser steede.

21.

Item bij elken gildebroeder ende zuster zal alle jaars tot gilde geld betaald worden zeven stuivers, 't sij of zij op de gemeene jaarlijkse vergaderinge coomen ofte niet wel verstaande dat op de zelve vergaderinge alleen mans personen in 't geheele gilde wesende zullen mogen komen, ende dat vrouwen voor haar gilde geld ten tijde van de vergaderinge elcx twee pinten biers zullen genieten en mogen halen sonder meer.

22.

Ende off ijmant onwillig waare ende in gebreken bleeft 't voorsz: jaarlijkse gilde geld te betaalen zal deszelfs handwerk werden verbooden ter tijd ende wijle hij ofte zijt gilde voldaan heeft ende indien alsulken bevonden werde zijn ofte haar hand werck te continuceren, zal zoo dick en meenigmaal hij ofte zij zulcx contrarie doet verbeuren twee guldens.

23.

Item ofte 't gevele dat iemand in de voorsz: vergaderinge moetwilliglijk eenig gekijff, gevegt ofte ongeschikheijt met qualijk ende onmanierlijk spreken ofte spouwen, aanregten zal den geenens die zulks doet ten proffijte van 't gilde verbeuren twaalf stuivers ende op de naast daar aan volgende jaar bij de voorsz: vergaderinge niet mogen compareeren.

24.

En zal dit gilde jaarlicx tegens de voorsz: vergaderinge genieten volgens den ouden gilde brief de vrijdomme van stads weegen van den accijns van twee tonnen bier.

25.

Als den gildebroeder sijne hujsvrouw ofte gildebroeders weduwe komt te overliden zal ijgelijk gildebroeder een weete ontfangen hebbende, ende niet van hujs, ofte zieck zijnde dat hij 't hujs moest houden gehouden zijn meede op de begraeffenis te compareren op de boete van 6 stuivers.

26.

Tot doodschulden zal betaald worden ten proffijte van 't gilde vijftien stuivers wel verstaande dat den gildebroeder ofte zuster uijter steede metter woon vertrocken gehouden zal zijn gelijk gelijke vijftien stuivers ten proffijte als vooren te betaalen op peene van sijne ofte haare goederen daar vooren te moogen arresteren.

27.

Item indien ijmant als vooren ujt deser steede vertrocken zijnde, daar naar weder hier ter steede komt woonen, en zal niet wederom mogen werken ofte winckel opstellen, voor ende al eer hij ofte zij haar poorter regt ende 't gilde wederom gecogt ende voldaan hebben.

28.

Indien eenige gildebroeders ofte gildezusters komen te verarmen zullen deselven (haren noodt te kennen gevende uijt het voorsz: inkomen van 't gilde naar vermogen van dien ende gelegentheijt van zaeken onderhoudende handreijkinge gedaan worden.

29.

Bij overleijden van den deeken zullen bij de hooftmans proufmeesters ende gemeene gildebroeders drie gequalificeerde personen uijt gilde ofte anders gekoosen ende den Ed: heeren magistraten overgelevert werden omme een van deselve drie tot het voorsz: esterien geelingeert te werden, dewelke als dan zijn levenlang daar inne gecontinueert worden zal, ten ware om reedenen anders werden geordonneert.

30.

Van de vier hooftmans zullen alle jaars de twee oudste, in officie affgaan ende in plaatse van dien aan schout burgemeesters ende schepenen vier bequame personen gildebroeders wesende overgelevert, ende daar uijt twee nieuwe benevens de aanblijvende gekoosen worden dewelke gehouden zullen zijn twee jaaren aan den anderen te dienen, welverstaande dat bijde de affgaende hooftmans tegens malkanderen zullen looten wie van hun bejide nog twee jaaren als proeffmeester dienen zal.

31

Ende sullen de voorsz: affgaande hooftmans gehouden weesen ten overstaan van den deeken mitsgaders de twee aanblijvende ende nieuw aankomende hooftmans te doen behoorlijke reekeninge bewijs ende reliqua van alle den ontfanck ende uijtgaaff bij hen luiden in den tijd harer dienst van wegen 't gilde gehadt.

32.

Waar vooren zij luiden voor haare vacatie ende versuijnde tijd te samen uijt het inkomen van 't gilde ontfangen ende genieten zullen de somma van thien guldens.

33.

Wie tot deeken hooftman ofte proefmeesters in manniere voorsz; gekoosen zijnde, 't zelve niet en wilde accepteren zal verbeuren ses guldens, ende in deszelfs plaatse een ander bequaam persoon gestelt ende gecosen werden.

34.

De boetens zullen comen ende beheert worden, een derde part ten behouwe van den officier deser stede, ende de twee resterende derde parten ten proffijte van den armen gildebroeders.

35.

De hooftmans van 't voorsz: gilde sullen tot lasten van 't zelve jaerlijcx gehouden zijn te onderhouden een glas staende in de zijdsijde vande kerk alhier ter steede.

Eijndelijk reserneeren mijn heeren voorn: aan hen luiden de conterpretatie ende decisee van alle duijsterheeden, questien ende defferente buijte zake desen gildebrieff ontstaende mitsgaders het amplieeren, vermeerderen ende verminderen, van dien zulcx zij luiden naer gelegentheit des tijds ende der saeken sullen bevinden te behooren. Ter oirconden onze stedes zegel ten zaeke hier onder aengehangen op den 13^e Augustus in den jaere 1608. (onderstond) in kennisse van mij (was getekend).

E. Duys.

Mijn heeren schoudt, burgemeesters, schepenen ende raaden der stede Schiedam hebben op het versoeck ende te kennen geven van de deeken ende hooftmannen van 't cleermakers gilde affgeschafft ende verbooden mits desen de gemeene vergaderinge ende jaerlijcx bijeenkomste der gilde broederen volgens 't 21 art: van de voorgaende gildebrieff ende dienvolgende 't selve articul gederogeert ende te niete gedaen, mits dat in plaetse van zeven stuijvers bij elk gildebroeder ofte zuster jaerlijks tot gildegeld betaelt, van nu aff aen niet meer jaerlijks betaelt zal werden als vijf stuijvers, 't welk egter precijs sal moeten werden gedaen in conformite van 't 22^e art: van de voorsz: gildebrieff bij den deeken ende hooftmans geemplojeert te werden (boven de noodige behoufften ende kosten van 't gilde) tot onderstand van de onvermogene, ofte schaemele gildebroederen, willende wel expresselijk dat alle 't gunt voorsz: is, onverbrekelijk naer gekomen ende agtervolgt sal worden, als ook alle de verdere poincte ende inne houden van de voorsz: gilde brieff die hier meede wert geamplieert ende voorts geconfirm: ende geaccordeert, actum op den raadhuijse op den elfden Januarij 1614.

(was geteekend). B. Nieuwpoort.

Ampliatie.

De heeren schout, burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam gedispont: hebbende op de requeste aen haer Ed: agtb: gepresenteert bij ende van wegen den deeken hooftmans ende proefmeesters van het cleermakers gilde deser stede dat de suppl: niet meer zijn genietende van de welke zijn proeff als cleermaker komen te doen, als twaelf stuijvers 't welk nu bij de gemelde heeren van de weth is toegestaen dat ijder in plaetse van twaelf stuijvers nu sal genieten vier en twintig stuijvers. Actum bij Abraham van Cleeff burgermeester ende schepenen, Omnes Pieter Persijn, ende van Neck op den 12^e April 1647. (was geteekend). W. Nieuwpoort.

Nader ampliatie

De heeren schout, burgermeesteren en schepenen der stad Schiedam, op het versoeck bij hooftmans aan heer Ed: agtb: gedaen, hebben goed gevonden en verstaen, het 25^e art: van de voorsz: gildebrieff van de kleermakers te amplieeren, dat van nu voortaan alle gildebroeders een weeten ontfangen hebbende, ende niet van huijs zijnde, ofte soo sieck dat hij in huijs moest houden, gehouden zullen zijn zoo wel bijeen gilde zuster als een gilde broeder zijn huijsvrouw off derselver weduwen te begraven te komen, op de boete in het zelve articul begrepen. Actum den 23^e April 1655. Present Jacob Bonstoe balliu ende schout, Nicolaes Vermeulen, en Pieter Jonasse burgemeester, mitgaders alle de schepenen Demplis, Gilles van der Weij ende Hugo van Blijswijk. (onderstond).

Nog nader ampliatioe

Aan de heeren van de weth der stad Schiedam weder gepresenteert zijnde requeste bij den deeken ende hoofluijden van 't gem: gilde, versoeckende dat geen vreemdeling in derselver gilde soude mogen komen off zijn proeff doen voor en aleer denselven twee jaeren aen den anderen bij een Mr. Winckel op hebbende, sal hebben gewerkt, ende geleerd, welk versoeck haer supplianten is toegestaen ende geaccordeerd. Actum den 22^e Maij 1663 present Jacob Bonstoe, balliu en schout, Pieter Jonasse en Hugo van Blijswijk burgemeesteren mitgaders alle de schepenen (onderstond) mij present en (was geteekent). C. van Dussen.

Nader ampliatioe.

De heeren van de weth der stad Schiedam, gedisponeert hebbende op de requeste gepresenteert bij ende van wegen den deeken en hoofluijden van 't cleermakers gilde is god gevonden en verstaen derselver gilde brieffe te amplieeren, gelijk deselve geamplieert wert mits desen, dat voortaan geen gilde broeders ofte zusters zijnde met eenige waeren het voorsz: gilde subject zijnde zullen mogen omme loopen, ende langs de huijzen te koop bieden op een boete van 6 guldens voor de eerste reijs ende voor de tweede mael op de verbeurten van de goederen, die alsoo te koop gepresenteert werden, te verdeelen als de andere boetens in de gilde brieffe verdeelt is, ende is den heer officier mitsgaders de gerechtsbode gequalificeert ende geauathoriseert, omme de voorsz: bekeuringe te mogen doen.

Gelijk ook den boelhuijsmeester ofte alle andere geen gildebroers ofte zusters zijnde werden geinterdiceert voortaan geen linnen, wolle, lakens, stoffe, kousen, ofte andere waren het voorn: gilde subject zijnde alhier binnen stede op boelhuijs recht op te vejlen ende verkoopen op zijn eijge andere bekende, ende onbekende naem op gelijcke boete van 6 guldens voor de eerste reijs, ende van de tweede mael op de verbeute van 't opgeveijlde ende verkogte goet.

Ende op dat het zelve te beter geweert soude mogen werden, zullen alle de gildebroeders ende zusters gehouden zijn tot vermaninge van de hooftmans met kennisse van den officier wanneer eenige presumptie tot lasten van deselven zijn hebbende, gehouden zijn te verklaren dat de hier voor genomineerde opgeveijlde ofte verkogte goederen op boelhuijs regt waerlijck haer eijge goederen zijn geweest ende dat niemant geen gilde broeder ofte zuster zijnde, daer aan eigendom, part ofte deel heeft gehad, ende bij weijgeringe van de voorsz: verclaringe te doen, dat dezelve sal vervallen in de peene en boete, die tot laste van de buijte luijden ende andere persoonen, geen gilde broeder of te zuster zijnde, zijn gestelt. Aldus gearresteert op den 6^e October 1668. Presentibus omnibus ende gepubliceert den 19^e daer aen volgende.

Nog nader ampliatioe.

Bij den deeken ende hooft luijden van het cleermakers gilde deser stede in den name van de gemeene gildebroeders van het selve gilde die mede nevens dese seer gants ernstelijck versoeke ende onderteekent hebben, dat dagelijks hoe langs hoe meer de selve gildebroeders haer regtmatige klagten in brengen: dat verschijde persoonen buijten de burgers ende het gilde haer laeten implojeeren en inkruipen tot het exerceeren van haar functie ende handwerk breeder bij de voorsz: requeste gededucert.

Eerstelijck dat soo eenig persoon komt te werk te stellen buijten het gilde, ende daar over bekeurt werdt, verbeuren sal twaelff guldens, ende gelijcke twaelff guldens die deselve te werk steld, voor welke boete denselven sal moeten instaan, indien hij, die werkt onvermogene bevonden zal worden. Ten tweede dat niemant sal vermogen op twee plaetsen winckel te houden ende sulks dat de meester met knechts ofte imant die hij loon geeft en geen leerkinderen zijnde binnen zijn huijs daer hij woont zal moeten zijn winckel houden ende nergens anders dog off gebeurde dat bij verloop van sijn werk op de winckel ende aldaer geen werk hebbende sal vermogen bij de huijsen te gaen werken mits dat sijn winckel geduijrende die tijt sal gesloten moeten zijn 't welck ook plaetse sal moeten hebben omtrent de wed: van affgestorven cleermakers om reedenen hier voor gealligeert op sodanige boete als U Ed: agtb: daer op gelieven te stellen. Dit doende etc: 't oirkonde geteekent in Schiedam den 16^e Maert 1669. Ende (was onderteekent)bij den hooftman ende verschijde cleermakers.

De heeren van de weth deser reede Schiedam geexamineert hebbende de voorenstaande requeste hebben de supplianten haar versoeck daar inne gemelt (voor soo veel het hier mede met en werdt verandert) toegestaan te weten: die contrarie deses zullen comen te doen verbeuren sullen een boete van 6 guldens, welke boete in 't regart van de knechts bij deselve sullen werden betaelt, sonder dat de burgers voor de voorsz: boete van de knechts sullen instaan, ofte aansprekelijck zijn, als mede dat geen meester zijn winckel zal behouue te sluijten soo wanneer hij bij de huijzen zal gaan werken. Actum precent de heeren Anthonij Oosterbaan, baljuw ende schout Johan Hodenpijl, Jacob Fockendijk,

ende Willem Just burgemeesteren mitsgaders alle de schepenen op den 11 Maj 1669. In kennisse van mij gesw: Klerk. Johan Visser.

Nog nadere en andere ampliatioe

Op de requeste gepresenteert bij den deeken en hooftmannen van 't cleermakers gilde tendeerende hoe dat sij supplianten van jaar tot jaar bevinden dat haer voorsz: gilde is verswackende en dat haer voorsz: gilde alrede voorsien is met een deeken en vier hooftluijden ende twee proeffmeesters daar sij supplianten contrarie aan Uw: Ed: in bedenkinge zijn gevende, vermits haer voorsz: gilde is bestaende in een seer kleijn getal van gildebroeders, ja dat veeltijts gebeurt, dat als sij supplianten de nominatie sullen doen van nieuwe hooftluijden, deselve niet en weeten te vinden, vermits daar verscheijde gilde broeders zijn, die aan de bedieninge van de stadt ende godshuysen zijn dependeerende, ofte het niet beter zoude zijn, onder 't welnemen van Uw: Ed: agtb: dat het voorn: gilde wierde geregeert in plaetse van vier hooftluijden gesteld op drie hooftluijden, gelijk in andere gildens nu laatst is gedaan, en dat den deeken nevens de hooftluijden alle jaaren aan de heeren burgemeesteren desen stede soude overleven in plaats van vier, twee hooftluijden, omme bij de selve heeren burgemeesteren daar uijt te eligeeren uijt de twee genomineerde hooftluijden een persoon, die om de drie jaren soude werden verandert waar over sij supplianten haar aan Uw: Ed: agtb: zijn kerende, versoeke U Ed: agtb: alsoo het zelve ten besten dienste en proffijte van 't gilde, zal zijn, en dat sulcx bij Uw: Ed: agt baere mach werden toegestaen ende geconsenteert 't oirconde bij ons onderteekent in Schiedam den 29^e Junij 1680. 'T welk doende ect: (was onderteekent) Willem Jomse Poort, Coenraet Jacobse, Arien Janse Ongelbag, Juriaen Schoutende ende Otto Wenl (in margine geappostil:) als volgt.

De heeren burgemeesteren, schout en schepenen hebben naer deliberatie het versoeck in dese gem: toegestaen soo als dat luijdt. Actum Schiedam den 29^e Junij 1680. (onderstond) in kennisse van mij Johan van der Meijden (lager stond) accordeert met het gildeboek, berustende ter secretarij der stadt Schiedam, huijden den 29^e October 1680 (onderstond) bij mij. J. Veen.

Extract uijt het register der resolutien van de heeren schout, burgermeesteren en schepenen der stadt Schiedam genomen op, Donderdag den 4^e Maart 1717.

Is naer voorgaende delibratie goedgevonden en verstaen, dat alle confrerien en gildens haere miserabele off arme gilde broeders der selver vrouwe ofte kinderen uijt eijgen inkomstene zullen moeten alimenteeren en onderhouden en ingevalle de voorsz: confrerien en gilden niet genegen mogte weesen haer voorsz: aeme te onderhouden, dat sij als dan gehouden zullen zijn aan de magistraats arme kamer deser stadt jaerlijcx te betalen zes stuivers van ijdere gulden van haere geregtelijke inkomste

Nog weder nader ampliatioe.

De heeren schout, burgemeesteren en schepenen der stadt Schiedam hebben geordonneert dat de hooftluijden geen nominatie voortaan zullen mogen maken dan ten genouge en in 't bij weesen van den heer deeken, off ten minsten op een nominatie van vier hooftluijden twee, en op een nominatie van twee hooftluijden een, tot genouge van den heer deeken sullen moeten stellen 't welk de zelve wel expresselijk geordonneert werden bij dese, en indien onverhopelijk zulks niet mogte geschiede, werd den heer deeken als dan gequalificeert, om op een nominatie van twee, een hooftman tot zijn genouge daer bij te stellen waar toe deselve gequalificeert werdt bij desen.

Wijders werden de hooftluijden mede wel expresselijk geordonneert, de voorsz: nominatie in beleefde termen van requeste met een ordentelijk hooft en te kenne geven van 't versoeck aan heeren burgemeesteren over te leveren om daar uijt electie te doen, soo als haar Ed: groot agtb: sullen komen goed te vinden, en oordeelen te behooren bij naarlatigheijd van dien dat geen het minste requard daar op sal werden genomen, aldus gedaan en gearresteert bij mijn heeren van de weth der stadt Schiedam op den 21^e Julij 1725. Prater de heeren Andreas Hulsthoudt, burgemeester en Hendrik Bossaart schepenen (onderstond) In kennisse van mij. J. Gordon

Ampliatie en altiratie

Op het 6: 9: en 11 articul van de gildebrieff van 't cleermakers gilde binnen der stadt Schiedam.

De heeren schout, burgemeesteren en schepenen der stadt Schiedam, geexamineert hebbende de requeste gepresenteert bij deeken en hooftluijden van 't cleermakers gilde binnen deze stadt, hebben bij nadere ampliatioe en alteratie, op het 6: 9: 11.art: van de gilde brief van 't gilde geordonneert soo als haar Ed: gr: agb: ordonneeren bij desen, lasten en beveelen alle en een ijenlijk, die 't selve mogen aangaen zig na den inhoud van dien te reguleeren.

Art: 6.

Dat alle leerkinderen die haer aangeven om bij een vrijmeester off meesteresse het ambagt te gaen leeren aan het gilde sullen moeten betalen, een gildebroverskind, in plaets van tien stuijvers, vijftien stuijvers, een burger kind, in plaetse van vijftien stuijvers, twintig stuijvers en een vreemdeling, in plaets van twintig stuijvers, veertig stuijvers.

Art: 9.

Dat alle leerkinderen welke op een ander winckel als die wiens naam zij zijn aangeteekent, voor dat de twee jaeren sijn voldaan sullen gaan werken, voor die toelating ten behoeve van het gilde sullen moeten betalen vijff gulden vijff stuijvers.

Art: 11.

Dat alle vreemdelingen welke in het gilde niet sijn bekend geweest nog de twee leerjaeren hebben voldaan bij een vrijmeester ofte meesteres, de zodaninge voor de toelating daar een die sijn leerjaeren heeft uijtgedient moet betaelen vier gulden, zal moeten betaelen agt gulden, ten proffijte van 't gilde, en daer en boven twee jaeren bij een meester zal moeten werken. Aldus gedaen en gearresteert bij mijn heeren van de weth, Pieter de Heeren, Pieter van den Heuvell en Adriaan Doom burgemeesteren op den 22^e April 1730. (onderstond) in kennisse van mij. J.Gordon

Nader ampliatioe.

De heeren schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam hebben bij forme van nader ampliatioe op de kleermakers gilde brieff geordonneert dat alle de geenen welke binnen deeze stad off jurisdictie van dien zouden willen exerceeren eenig ambagt natuurlijk onder 't voorsz: gilde behoorende 't schoon zoodanig een ambagt niet nominatum in de voorsz: gilde brieff mogte sijn uijtgedrukt, sullen gehouden sijn voor aff proeff te doen, met het maaken van zodanig een stuk als tot het ambagt dat hij zoude willen exerceeren zal specteeren en zullen wijders onderheevig sijn, aan deeze voorsz: gilde brieff gelijk als alle andere gildebrovers en zusters.

Aldus gedaen en gearresteert in 't collegie van de heeren van de weth, den 16^e April 1739.

In kennisse van mij. (was geteekent). Jacob Doom

Ampliatie op de gildebrief van het kleermakers gilde.

Schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam, in overweeging hebbende genoomen de inconvenientien, daar uijt voor't koomende dat een meester off meesteresse om de twee jaeren maer een leerling vermag aan te nemen, waer uijt volgt dat de meester en meesterese blijven versteken van de noodige hulpe op hunne winkels, en insonderheijd ook ouders belet om hunne kinderen op sijn tijd het ambagt te doen leeren dat deeze ongeleegentheijd zig meer doet gevoelen, naer maete dat de stad vergroot, en deszelfs inwoonderen vermeenigvuldigen, zoo is 't, dat wij, om daer aen te remedieeren, naer ingenoomen considiraten van den heer deeken en hooftluijden van 't voorsz: gilde hebben geordonneert en gestatueert.

Dat een meester off meesteresse schoon hun laetst aengenoomen leerkind nog geen twee jaeren op hun winkel mogten hebben geweest, egter een ofte meer leerkinderen sullen moogen aen neemen boven die welke zij om de twee jaeren mogen opzetten, mits van elk worde betaeld. Een ducaet, ten behoeven van 't gilde, blijvende verder het geene bij art: 9. van de gildebrief en de ampliatioe van 22^e April 1730. omtrent de leerkinderen word gezegt, in sijn geheel envolle kragt.

Aldus gedaen en gearresteert in 't volle collegie van de heeren van de weth, Preeter de heer, Jan van der Heim, burgemeesteren den 30^e November 1758. In kennisse van mij (was geteekend).

Jacob Doom.

Schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam, geexamineert hebbende de requeste gepresenteerd bij Johannes van Emmichoven, wonende in 's Hage gelet op het verzoek daer inne gedaen, hebben de supplianten geadmitteert, gelijk wij denzelven admitteeren bij deezen, omme ten overstaen van de deeken en hooftluijden van het kleermakers gilde, sijn proeff als keurslijfmaaker te moogen doen, en het zelve ten genoegen verricht hebbende, het beroep van keurslijfmaaker binnen deese stad te moogen waarneemen, met dispensatie van de verpligtinge van de gilde brieff, houdende dat niemand zig als baas mag neederzetten, ten zij hij twee jaeren binnen deeze stad als knecht off leerling heeft gewerkt, blijvende den supplianten verder aan den inhoud van de voorsz: gilde brieff onderworpen, gedaen den 14^e Januarij 1762. (onderstond) in kennisse van mij (was geteekent). Jacob Doom anno 1762.

Stukken uit het archief van het 'Sint Lucas- of Schilders- en glazenmakersgilde'

Gilde brief van 't Lucas ofte verwers en glaasemakers gilde binnen deese stad gecombineert met het weevers gilde, en derselver ampliatiën van dato.

Den:	13 ^e Januarij	1614.
„	17 ^e December	1622.
„	16 ^e September	1624.
„	28 ^e dito	1647.
„	4 ^e December	1656.
„	17 ^e November	1674.
„	4 ^e Maart	1717.
„	13 ^e April	1741.
„	2 ^e Augustus	1742.
„	13 ^e April	1759.
„	22 ^e Maart	1787.
„	14 ^e Februarij	1788.

Gecoll: jegens de copie gildebrief onder de hooftluijden berustende en waer na zijlieden reguleeren en daar meede accordeerd bevonden. Den 30^e November 1790, door Hendrik Willem Launhardt. Anno 1790.

Extract, ampliatië van den 13^e April 1759.

Gilde brief van 't Lucas gilde gecombineert met het weevers gilde.

Wij schout, burgemeesteren, ende schepenen der stad Schiedam, doen cond eenen ijgelijken, dat wij met voorgaande advijs, ende consent van de vroedschappen, derselver stede, op het ernstig versoeck ende te kennen geven, bij requeste van verscheijde burgers deesen steede, tot vordering van hunluijden conste ofte hantwerken, geaccordeert, hebben, een gilde, genaamt het gilde van St.Lucas, waar onder men verstaat te begrijpen, alle die geenne die palet verwen ofte pinceelen besigen 't sijn olij ofte water verwen, alle glaasschrijvers, glaasmakers, glasvercoopers, bourduurwerkers, plaatsnijders, beeldsnijders van hout, steen, metaal ofte andere substantie, compasmakers, constdrukkers, boekdrukkers, boekvercoopers, Consvercoopers, ende schildervercoopers hoedanig die zouden mogen weesen, ende deselve tot dien eijnde vergunt de naarvolgende poincten en articulen tot henliedter gilde brief daer naer sijluijden van nu voortaan haar onverbreekelijck zullen hebben te gedragen.

Art: 1.

Inde eersten dat het voorsz: gilde sal gereegeert worden bij twee hooftmans, daar van alle jaaren een sal afgaan ende veranderen, ende sal den aan blijvende ende afgaande hooftman jaarlijcx nomineeren twee personen uijt welke burgemeesteren. Een sullen verkiesen, die beneffens den aanblijvende hooftman sal regeeren, in der voegen, dat ijder hooftman, twee jaaren sal dienen, uijtgesondeert de jongste van de twee, die eerst gestelt sullen werden, die na de expiratie van 't eerste jaar sal moeten afgaan, ende sal de voorsz: electie jaarlijcx geschieden op St. Lucas dagh.

Art: 2.

De tegenwoordige burgers, die de voorsz: ambagten als meesters binnen deeser steede exerceeren, ende de voorsz: neeringe doen, sullen in 't voorsz: gilde geadmitteert ofte gereekent worden, sonder eenige proeven te doen, ofte inkomst geld te betaalen.

Art: 3.

Alle burgers die na dato deeser de voorsz: ambagten binnen deeser steede sullen willen opstellen, ofte de voorsz: neeringe beginnen te doen, sullen voor incomst gelt aan de voorsz: hooftmans betaalen vier guldens, in gereeden gelden, ende die van buijten komen ende de voorsz: ambagten ofte neeringe binnen deeser steede sullen willen opsetten, sullen alsvoorens haare poortregt moeten verkrijgen, ende daar na betaalen ses guldens, met sulken verstande nogtans, dat der gildebroeders kinderen, de voorsz: ambagte ofte neeringe opstellen sullen mogen volstaan met halff geld, soo veel als hier vooren tot lasten van de burgers geordonneert is.

Art: 4.

Alle die het ambagt, van 't glaasmaken na dato deese alhier ter steede sullen willen opstellen, sullen gehouden sijn, ten huijse van een van de hooftmans, sonder hulp van ijmant, te maken deese naarvolgende proeven, te weeten: Een lantaarn met punten, ofte een glas met een steek, tot sijnen keure, ende soo de voorsz: proeve bij de hooftmans voor goed gekeurt, ende opgenoomen word, sal den selven in 't gilde aangenoomen worden, en anders niet.

Art: 5.

Alle die geene die volgens den inne houden van het tweede articul van deese gildebrief in 't voorsz: gilde aangenoomen ofte gerekent werden, ende die namaals in't selve gilde sullen koomen, sullen jaarlijx tot gilde geld aan de hooftmans betaalen tien stuijvers.

NB. op den 16^e September 1624 't gilde geld vermindert op seven stuijvers.

Art: 6.

De meesters die eenige leerjongen aan neemen, om eenige der voorsz: ambagten off neeringe te leeren, sullen voor ijdere jongen over incomst geld betaalen, soo 't een burgers soon is 20 stuijvers ende een vreemde twee gulden, mits jaarlijcx doorgaans tot gilde geld vier stuijvers.

Art: 7.

Alle jongesellen, ofte andere die van bujten bij eenige meesters ofte winkelhouders als knegt sullen koomen te arbeiden ofte te dienen, sullen ten behouwen van het gilde tot incomst geld betaalen tien stuijver, en tot gilde geld jaarlijcx vier stuijver, welke penningen de meesters ofte winkelhouders (ingevalle de knechts in de betaalinge deszelfs onwillig waare) sullen gehouden sijn inne te houden, ende aan de hooftmans te betaalen.

Art: 8.

De voorsz: hooftmans sullen van alle de gildebroeders een pertinent register houden, daar inne te boek stellen haare naamen, ende toe naamen, ende de plaatse haarder woningen, ten eijnde men deselve konnen vinden en kennen.

Art: 9.

Niemand en sal den anderen sijn knegt off knechten mogen onderhuuren, met meer daags, 's weeks, 's maands ofte jaarlijcx te loven ofte geven, op peijnne van ses guldens.

Art: 10.

Niemand sal eenige glaasen binnen deeser steede moogen maaken, schrijven off setten, hij en sijn binnen derselver steede gildebroeder, op de verbeurte van vijftien guldens, ende van het gemaakte werk, ofte de regte waarde van dien, dies sullen de hooftmans den meester van bujten komende en die van deese keur ignorantie soude moogen pretendeeren gehouden sijn de selve door een roede drager ofte den bode van 't gilde eens te waarschouwen.

Art: 11.

De verdere ambagten in 't hooft deeser gilde brief begreepen, worden voor als nog alhier ter steede te maaken ofte exerceeren, op geen peene verboden om reedenen.

Art: 12.

Ingevalle iemand der gildebroederen verarmde ende subside van doen hadde, sullen de hooftmans in der tijd deselve onderhouden van de incomste van 't gilde, zoo verre het selve sal moeten strekken, ende soo eenig schamel geselhilfe van doen hadde, ende alhier geen werk konde bekoomen, sal men deselve mogen adsisteeren, begiftigen na sijn nood ende na die middelen die bij de borsse sijn.

Art: 13.

Soo wanneer ijmant der gildebroederen deeser waerelt overleeden is, sullen alle de gildebroederen door de knegt van 't gilde, de weete ontfangen hebbende, gehouden sijn haar ter gesetter plaatse ende uure te laten vinden, omme haaren gestorven gildebroeder eerlijk te grave te helpen, op de boete van drie stuijvers, ten waare hij cranck ofte uijtter stad was, of andere sufficante excuse hadde, dewelke hij door den gildeknegt de hooftmans in der tijd moeten doen aan seggen, op dat sijn luijden, die agter blijven, datelijk sullen moogen aanteykenen, ende de boeten doen in halen.

Art: 14.

Alle verschille ende zwarigheeden van 't gilde ofte het gilde aangaande eenigsints te ontstaan sullen bij den hooftmannen van't gilde (is 't doenlijk) ter neder gelegd ende beslegt werden, en soo niet sullen hun mogen adresseeren aan de burgemeesteren ende de geregte deeser steede.

Art: 15.

De incomsten van 't gilde, soo van de breuken als 't gilde geld sullen in een beslooten busse bewaart werden, van dewelke de twee hooftmannen in der tijd elk een sleutel sullen hebben, ende sullen de voorsz: hooftmans van alle inkomsten pertinente register houden ende te boek stellen, van wien ende waar uijt de resp: penningen ontfangen ende gegeven sijn, doende daar van eens 's jaars voor den aancomende hooftman behoorlijk bewijs ende reliqua.

Art: 16.

Alle het inkoomen van het voorsz: gilde, soo breuke als gilde geld sal (boven de noodige behouften, costen ende vacatien van 't gilde) versterkt werden tot onderhout van den armen gildebroeders als vooren verhaalt is.

Art: 17.

De hooftmannen van 't gilde in der tijd sijnde sullen het voorsz: incomst gelt, jaarlijcx gilde gelt ende de vervalte boete van onwillig betaalders mogen inne met parate executie, die den officier des versogt

sijnde gehouden sal zijn te doen, mits dat hij boven het geexecuteerde een derde part meer sal executeeren voor zijn geregtigheid.

Art: 18.

Den knecht van 't gilde sal hebben voor ijder weete die hij de stad sal doen drie stuijvers, die hem betaald sullen werden bij de geenne, die hem te werk sal stellen.

Art: 19.

Dit voorsz: gilde sal moeten onderhouden een glas in de kerke deeser steede, 't welk hun bij de kerkmesters aangeweesen sal worden.

Alle welk poincten ende articulen de voorsz: hooftmans ende gildebroeders gehouden sullen zijn in alles naar te koomen ende te agtervolgen elcx voor soo veel hem 't selve aangaat, op de peijne ende boete daar inne begreepen, des soo reserveeren wij aan ons de interpretatie, ampliatio ende restructie van dien sulcx bij ons ende onse nacomelingen na gelegenheid ende veranderinge des tijds bevonden sal worden te behooren.

Ter oirconde onses steden segel ter saake hier onder aan hangende.

Gedaan den 13^e Januarij 1614.

Schout, burgemeesteren ende schepenen der stad Schiedam hebben den hooftmannen van 't voorsz: gilde jaarlijcx tot tractement geaccordeert ende toegelegt uijt het inkoomen van 't voorsz: gilde aangevoert uijt 16^e articul der voorsz: gildebrieff de somma van vijff gulden sonder meer.

Actum in 't collegie, den 17^e December 1622.

Op het te kennen geven van de hooftmannen ten requarde bij de gildebroeders jaarlijcx niet en wordt geteerd het gilde gelt begreepen in 't vijffde articul verlaagt ende vermindert in plaats van tien stuijvers op seeven stuijvers jaarlijcx tot gilde gelt te betaalen, daar mede ijder gildebroeder van nu voortaan sal moogen volstaan. Gedaan bij schout, burgemeesteren en schepenen opten 16^e September 1624.

Mijn heeren schout, burgemeesteren ende schepenen deeser steede Schiedam, hebben op de requeste aan haar Ed: gepresenteert bij de hooftmans ende gemeene gildebroeders van het St: Lucas ofte glaasmakers gilde alhier ter steede bij forme van ampliatio op hun luijder gildebrieff deselve geaccordeert ende toegestaan de naarovolgende poincten ende articulen, willende dat deselve onverbrekkelijk naargecomen ende geobserveert sullen worden, invougen off deselve origineelen gilde brieff waaren geinsereet.

Eerstelijk dat soo wanneer eenig vreemde glaasvercoopers anders als op de weekmarkten, vrijmarkten ende kermissen binnen deeser steede omme te vercoopen met glaasen comen om te gaan, ofte deselve te coop draagen, dat deselve sal ofte sullen gehouden zijn ten behouwe van het gilde te betaalen ses stuijvers eens, telkens soo wanneer sij sulcx comen te doen

Verders dat van nu voortaan egeene schilders uijt andere steede ofte plaatsen binnen deeser stede eenige solders, scheepen ofte anders en sullen vermoogen te schilderen, ofte in het werk te treden ten sij deselve alvooren het voorn: gilde hebben gekent ende voorts gehouden zijn te betaalen (soo lang deselve in ijmants werk soude mogen zijn) een halve stuijver ofte agt penningen daags sonder meer.

Eijndelijk soo wat gildebroeder komt vertrekken ofte te overlijden, dat deselve sal ofte sullen gehouden zijn ten behoeven van het voorn: gilde te betaalen twaalf stuijvers eens mede sonder meer.

Aldus gedaan en gearresteert bij Jacob Bonstoe schout, Abraham van Cleeff burgemeester, en alle de schepenen Demptis Fokkendijk ende van Eck, op den 28^e September 1647.

De heeren van de weth, gelet hebbende op de requeste aan haar Ed: bij de hooftluijden van 't voorsz: gilde gepresenteert, hebben goedgevonden te consenteeren en ordonneeren als volgt.

Eerstelijk dat soo wanneer eenige vreemde personen met kaarten ofte schilderije binnen deeser steede coomen omme te vercoopen (anders als op weekmarkten, vrijmarkten ende kermissen) dat deselve sullen gehouden, weesen ten behouwe van het gilde te betaalen ses stuijvers telkens soo wanneer sij sulcx comen te doen.

Dat alle vreemde schilders eenig werk aangenoomen hebbende egter niet en sullen vermoogen in het werk te treden voor ende aleer sijluijden het voorsz: gilde hebben gekent, blijvende gehouden aan

het selve gilde te betaalen een stuijver des daags soo lange deselve in ijmands werk soude moogen sijn, alles op een boete van 30 stuijvers ten behouven van het gilde te verbeuren.

Dat wijders alle die geene die gevreven ende gemaakte verwen alhier coomen te vercoopen sullen moeten sijn ende subject weesen het jegenwoordig gilde ende dienvolgende haar jaarlijcx gilde gelt moeten betaalen in conformitie van alle gildebroeders.

Actum present Jacob Bonstoe balliuw en schout alle de burgemeesteren mitsgaders alle de scheepenen behalven van der Eijk en van der Heijm scheepenen, op den 4^e December 1656.

Nader ampliatio

De heeren van der weth der stad Schiedam gedisponeert hebbende op de requeste gepresenteert bij ende van weegen de Mr. glaasmaakers binnen deeser steede, is goedgevonden en verstaan derselver gildebrief te amplieeren gelijk dezelve geamplieert wert bij deesen, dat alle vreemde personen alhier ter steede comende ende willende exerceeren het voorsz: ambagt van glaasmaken sullen alvooren drie jaaren aan den anderen bij een vrey Mr. glaasmaker binnen deese stede hebben gewerkt, daar van de burgers kinderen deeser steede werden geeximeert dewelke twee jaaren bij een Mr. glaasmaker soo hier als buijten deeser steede hebben gewerkt sullen als dan in 't gilde werden geadmitteert, ende sijn hantwerk als Mr. glaasmaker mogen exerceeren.

Actum present de heeren Jacob van Houten, balliuw en schout, d^r. Adriaan van der Dussen ende Sebastiaan Pesser van Velsen burgemeesteren mitsgaders alle de scheepenen, op den 17^e November, 1674.

(onderstond) in kennisse van mij (was geteekent)
J. Veen.

Extract uijt het register der resolutie van de heeren schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam genomen op.

Donderdag den 4^e Maart 1717.

Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan dat alle confrerien ende gildens haare miserabele off arme gildebroeders derselver vrouwen ofte kinderen uijt haare eijge inkomsten sullen moeten alimenteeren en onderhouden, en ingevalle confrerien en gildens niet geneegen moogen weesen haare voorsz: arme te onderhouden dat sij als dan gehouden sullen sijn aan de magistraats arme camers deeser stad jaarlijcx te betaalen ses stuijvers van ijdere gulden van haare geregtelijke inkomsten.

Schout, burgemeesteren en scheepenen der stad Schiedam geexamineert hebbende de requeste gepresenteert bij eenige groffschilders, en verwersbaasen binnen deese stad, hebben bij ampliatio op de gildebrief van 't St: Lucas gilde geordonneert en gestatueert de articulen hier naar volgende:

Art: 1.

Dat sal worden geinterdiceert en verboden aan Jacob Barnouw, Pieter van Gent en Theunis Buijk, welke als verwersbaasen in dit gilde sijn aangenoomen, zonder dat deselve dat ambagt hebben geleerd, niet voor andere maar alleen hun eigewerk binnens hujs te moogen verwer en schilderen, op een boete van ses gulden, 3 gulden voor het gilde en 3 gulden voor de armen.

Art: 2.

Dat voortaan niemand als verwersbaas binnen deese stad sal worden geadmitteert ten sij de selve alvoorens twee jaaren bij een meester binnen deese stad sal hebben gewerkt, en sal den soodanige gehouden sijn, een proeff te doen, namentlijk te schilderen een comportement, volgens het model aan deese vergadering over gegeven, van welke de supplianten gehouden sullen sijn een diergelijke wel geconditioneert ten hunnen costen aan den oudste hooftman te besorgen.

Art: 3.

Voor het opneemen van de proeff zal aan ijder hooftman betaald moeten werden dertig stuijvers.

Art: 4.

Iemand van buijten, meerder kunnen als groff schilderen, geneegen sijnde omme binnen deese stad te coomen woenen, en bliken van deszelfs bequaamheijd gevende, sal in dit gilde werden aangenoomen, mits betaalende dubbelt regt voor 't opneemen van de proeff.

Art: 5.

En sal wijders niet meer toegelaaten werden, dat vreemde personen van buijten, binnen deese stad coomen werken (waar voor sij dan betaalen eene stuijver daags aan 't gilde) als fijn schilder alleen.

Art: 6.

De verwersbaasen off groff schilders en sullen in geen anders werk moogen treden, als drie maande sullen sijn verlopen, en den eersten baas nog niet voldaan is, op een boeten van drie gulden.

Art: 7.

Deselven sullen ook geen knechts ofte leerlingen moogen opsetten, ofte binnen den tijd van agt dagen aan den oudste hooftman kennissen moeten geven, op een boeten van twee gulden.

Art: 8.

En worden de articulen van voorsz: gilde brieff, en ampliatio van dien, voor soo verre deselve deese sijn contrarieerende gehouden voor gemortificeerd en vernietigd.

Aldus gedaan en gearresteert in 't volle collegie van de heeren van de weth, Preeter de heer, Cornelis Voogd, burgemeester, en Mr. Qualteris Simon Hulshout schepenen, den 13^e April 1741. (onderstond) in kennisse van mij (was getekend) Jacob Doom.

Accordt: met de voorgaande ouden gildebrief.
Jacob Doom.

Den 2^e Augustus 1742, is verclaard dat het aan een ijder vrij staat, sijn eijge werk soo binnen als buiten hujs te moogen doen, en vervolgens de gesublimeerde woorden gehouden voor geroijeert. (onderstond) in kennisse van mij (was getekend). Jacob Doom.

Schout, burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam geexamineert hebbende de requeste gepresenteert bij deken en hooftluijden van 't St: Lucas gilde als nu gecombineert met het weevers gilde binnen deese stad, en gelet op het versoeck daar inne gedaan hebben derselver gilde brieff soodanig geamplieerd, en gealtereerd, als vervat is in de articulen hier na volgende:

Art: 1.

Dat onder de ambagten in dit gilde begrepen en welken in het hooft van derselver gildebrief in dato 13^e Januarij 1640, sijn gespesificeerd sal worden bijgevoegd en daar ter plaatse voor geijnsereerd werden gehouden de compas verstoeltoos

Art: 2.

Dat met relatie tot articul 13, van de voorsz: gildebrief, volgens welke alle de gildebroeders, op seekere gestelde peene bij het overlijden van een gildebroeder, op desselvs begraaffnisse moeten adsisteeren, daar van in 't vervolg sullen weesen en blijven verschoond, en werd oversulx het voorsz: articul hier meede gemortificeerd.

Art: 3.

Alle verschillen ende swarigheeden van het gilde, off het gilde aangaande eenigsints te ontstaan, sullen bij deeken en hooftmannen van 't gilde, ist doenlijk ter neder gelegd en beslegt werden, en soo niet sal men sig mogen adresseeren aan heeren burgemeesteren en die van den geregte deeser stad.

Art: 4.

Dewijl bij resolutie van den 4^e Maart 1717, een generale ordre omtrent alle confrerien en gildens, ten opsigte van derselver miserablele, off arme gildebroeders, hunne vrouwen ofte kinderen is beraamt, sal dit gilde uijt hoofde van het 12^e en 16^e art: van de gilde brieff niet verder gehouden sijn als aan de voorsz: resolutie te voldoen.

Art: 5.

De knecht van 't gilde sal voortaan, in plaats van drie stuijvers, hebben en genieten vier stuijvers voor ijder weet die hij door de stad sal doen, die hem betaald sal worden bij den geene die hem te werk sal stellen.

Art: 6.

Soo wat gildebroeder uijt deese stad comt te vertrekken, ofte overlijden, sal den selve ofte sijne erffgenamen gehouden sijn te betaalen 30 stuijvers eens sonder meer ten behouwe van het gilden.

Art: 7.

Voor het opneemen van de proeff, sal in de plaats van 30 stuijvers, aan ijder hooftman, in 't vevolg betaald moeten werden 3 gulden.

Art: 8.

En zal niet meerder toegelaaten werden, dat vreemde personen van buiten, binnen deese stad coomen werken, waar voor sij ingevolge de ampliatio van den 24^e September 1647 gehouden waaren te betaalen, aan het gilde een stuijver daags, dan fijn schilders alleen, die alles sullen moogen maken, of schilderen, dat met penceel en verff gedaan kan werden, sonder quast te gebruiken.

Art: 9

Laatstelijk werd die interpretatie, moderatie en ampliatio van deese gildebrief gereserveerd soo als naar geleegenheid van tijden, en saken, geoordeelt sal werden te behooren.

Aldus gedaan en gearresteerd in 't volle collegie van de heeren van de weth, preeter de heer Mr: Pieter Loquet heere van der Burg.
Den 13^e April 1759. In kennisse van mij.
Jacob Doom.

Schout, burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam hebben op het te kennen geeven der hoofdliden van 't St: lucas of verwers en glazemakers gilde binnen deese stad, bij forma van ampliatio op het 2^e articul van de ampliatio van der selver gildebrief in dato 13^e April 1641, ten opsigte van het doen der proeve geordonneert en gestatueert, zoo als geordonneert en gestatueert word bij deezen, dat alle die genen 't zij inwoonder off vreemdeling, dewelke zig bij het gilde zullen hebben aan gegeven tot het doen van derselver proeve als verwersbaas binnen deese stad, dezelve proeve binnen de tijd van zes weeken na de aangeving zal moeten afwerken, op peene van zes gulden te verbeuren, de eene helft voor het gilde, en de andere helft ten behoeven van de magistraats armenkamer alhier, en in 't geheel niet als baas off meester te mogen fungeeren gedurende de voorsz: tijd.

Aldus gedaan en gearresteert in 't volle collegie van de weth, preeter de heer en Mr: Dominicus Doom, Jacob en Mr: Philipps Theodorus van Cloon, burgemeesteren den 22^e Maart 1787.
In kennisse van mij.
IJsbrand de Kock C: F.

Extract uijt de resolutien van de heeren schout, burgemeesteren en schepenen der stad Schiedam genoomen op:
Donderdag den 14^e Februarij 1788.

Op propositie en is na voorgaande delibratie goed gevonden en verstaan, dat van nu voortaan de deeken en hooftliden van de resective gildens binnen deese stad, geene obligatien off andere effecten tot de voorsz: gildens specteerende zullen vermogen te verkoopen off veralineeren dan altoorens daar toe een speciale authorisatie van deese vergadering bekoomen te hebben. En dat deese resolutien, door den secretaris aan de resecp: gildens, ten kosten van dezelve, behoorlijke extracten zullen worden afgegeven. Accordeert met de voorsz: resolutien.
F. C. Knappert.